

BISERICA CU HRAMUL

DUMINICA TUTUROR SFINTILOR OCNA SUGATAG

Viețile Sfinților

Viețile Sfinților, publicate aici, au ca sursă cele 12 volume "Viețile Sfinților" apărute între anii 1991 și 1998 la Editura Episcopiei Romanului și Hușilor (volumele consacrate lunilor septembrie-aprilie) și apoi la Editura Episcopiei Romanului (volumele consacrate lunilor mai-august).

Notă: Luna septembrie apare la început pentru că anul bisericesc începe la 1 septembrie. Aceasta este și ordinea apariției celor 12 volume menționate mai sus.

Volumul II (octombrie)

Viețile Sfinților pe luna octombrie

Ziua întâi

- Cuvînt la Acoperămîntul Preasfintei Născătoare de Dumnezeu
- Sfîntul Apostol Anania
- Cuviosul Roman, făcătorul de condace

Ziua a doua

- Sfîntul Mucenic Ciprian și Sfînta Muceniță Iustina fecioara
- Sfîntul Andrei cel nebun pentru Hristos

Ziua a treia

- Sfîntul Mucenic Dionisie Areopagitul
- Povestirea Sfîntului Dionisie despre Sfîntul Carp și alti doi păcătoși

Ziua a patra

- Sfîntul Mucenic Ierotei, Episcopul Atenei
- Cuviosul Părinte Ammun
- Cuviosul Părinte Pavel cel Smerit
- Sfinții Părinți Gurie, Arhiepiscopul Cazanului, și Varsanufie, Episcopul Tferului

Ziua a cincea

- Sfînta Muceniță Haritina
- Cuviosul Părinte Damian Prezbiterul, tămăduitorul Pecerskăi
- Cuviosul Părinte Ieremia, înaintevăzătorul de la Pecerska
- Cuviosul Părinte Matei, înaintevăzătorul

Ziua a șasea

- Sfîntul Apostol Toma

Ziua a șaptea

- Sfinții Mucenici Serghie și Vah

Ziua a opta

- Cuvioasa Maica Pelaghia, care mai înainte a fost desfrînată
- Cuvioasa Taisia, care de asemenea a fost desfrînată

Ziua a noua

- Sfîntul Apostol Iacob al lui Alfeu

- Cuviosul Părinte Andronic și Sfînta Atanasia, soția lui

Ziua a zecea

- Sfîntii Mucenici Evlampie și Evlampia
- Cuviosul Părinte Teofil Mărturisitorul
- Sfîntul Mucenic Teotecn

Ziua a unsprezecea

- Sfîntul Apostol Filip, unul din cei șapte diaconi
- Cuviosul Părinte Teofan Mărturisitorul, făcătorul de canoane
- Minunea ce s-a făcut de Icoana Domnului nostru Iisus Hristos

Ziua a douăsprezecea

- Sfîntii Mucenici Tarah, Prov și Andronic
- Cuviosul Părinte Cozma, Episcopul Maiumei, făcătorul de canoane

Ziua a treisprezecea

- Sfîntii Mucenici Carp, Papil, Agatodor și Agatonica, sora lui Papil
- Sfîntul Mucenic Veniamin diaconul

Ziua a paisprezecea

- Cuvioasa Maica Parascheva de la Iași
- Sfîntii Mucenici Nazarie, Ghervasie, Protasie și Chelesie
- Cuviosul Părinte Nicolî Sviațoșă, stăpînitorul Cernigovului

Ziua a cincisprezecea

- Cuviosul Mucenic Lucian, prezbiterul Antiohiei celei Mari
- Cuviosul Părinte Eftimie cel Nou

Ziua a șaisprezecea

- Sfîntul Mucenic Longhin sutașul, cel de la Crucea Domnului

Ziua a șaptesprezecea

- Sfîntul Prooroc Osea
- Sfîntul Cuvios Mucenic Andrei
- Sfîntii fără de arginți și frați buni, Cosma și Damian, și cei împreună cu dînșii

Ziua a optsprezecea

- Sfîntul Apostol și Evanghelist Luca

Ziua a nouăsprezecea

- Sfântul Prooroc Ioil
- Sfântul Mucenic Uar
- Cuviosul Părinte Ioan de la Rila

Ziua a douăzecea

- Sfântul Mucenic Artemie

Ziua a douăzeci și una

- Cuviosul Părinte Ilarion cel Mare
- Cuviosul Părinte Filotei, cel ce a pustnicit în Muntele Atonului
- Sfântul Visarion Mărturisitorul
- Sfântul Sofronie Mărturisitorul de la Cioara-Sebeș
- Sfântul Mucenic Oprea Nicolae de la Săliște

Ziua a douăzeci și doua

- Sfântul Părinte Averchie, Episcopul Ierapolei

Ziua a douăzeci și treia

- Sfântul Apostol Iacob, fratele Domnului după trup
- Sfântul și fericitul Iacob de la Borovițchi

Ziua a douăzeci și patra

- Sfântul Mucenic Areta și cei împreună cu dînsul
- Cuviosul Părinte Areta din Pecerska

Ziua a douăzeci și cincea

- Sfinții Mucenici notari Marcian și Martirie

Ziua a douăzeci și șasea

- Sfântul Mare Mucenic al lui Hristos, Dimitrie

Ziua a douăzeci și șaptea

- Sfântul Mucenic Nestor
- Cuviosul Părinte Nestor, cronicar al Rusiei
- Preacuviosul Părinte Dimitrie cel Nou, ale cărui Sfinte Moaște se află în București

Ziua a douăzeci și opta

- Sfînta Mare Muceniță Parascheva

- Sfinții Mucenici Terentie, Neonila și cei șapte fii ai lor
- Sfântul Părinte Atanasie, Patriarhul Constantinopolului
- Sfântul Sfintit Dimitrie, Mitropolitul Rostovului, Facatorul de minuni

Ziua a douăzeci și noua

- Sfânta Cuvioasa Muceniță Anastasia Romana
- Cuviosul Părinte Avramie Sihastrul și Fericita Maria, nepoata lui
- Cuviosul Părinte Avramie, arhimandritul mănăstirii Rostovului, noul făcător de minuni

Ziua a treizecea

- Sfântul Mucenic Zenovie și sora sa Zenovia

Ziua a treizeci și una

- Pătimirea Sfinților Apostoli din cei șaptezeci: Stahie, Amplie, Urban, Narcis, Apolie și Aristobul
- Sfântul Mucenic Epimah
- Viața Cuvioșilor Părinți Spiridon și Nicodim, prescurari de la Pecerska
- Sfântul Părinte Simeon, noul cuvântător de Dumnezeu

Cuvînt la Acoperămîntul Preasfintei Născătoare de Dumnezeu (1 octombrie)

În vremurile cumplite cele mai de pe urmă, cînd s-au înmulțit păcatele noastre, s-au înmulțit și primejdiile asupra noastră, încît s-au împlinit cuvintele Sfîntului Pavel, care zicea: "Primejdii de la tîlhari, primejdii de la rudenii, primejdii de la neamuri, primejdii în cetăți, primejdii în pustii, primejdii pe mare, primejdii între frații cei mincinoși" (2 Cor. XI, 26). Cînd cuvintele Domnului s-au împlinit: "Că se va scula neam peste neam și împărăție peste împărăție și va fi foamete și ciumă și cutremure pe alocuri", cînd ne supără pe noi năvălirile cele de alt neam, războaiele cele dintre noi și rănile cele purtătoare de moarte, atunci Prea Curata și prea Binecuvîntata Fecioară Maria, Maica Domnului, ne dă nouă Acoperămîntul spre apărare, ca din toate primejdiile să ne scape pe noi de foamete, de ciumă și de cutremure să ne apere, de războaie și de răni să ne acopere și să ne păzească pe noi sub Acoperămîntul său nevătămați.

Despre acest lucru s-a făcut încredințare în Constantinopol în împărăția lui Leon cel Înțelept, împăratul cel drept credincios, întru prea slăvita biserică a Prea Sfintei Născătoare de Dumnezeu, cea din Vlaherna. După săvîrșirea cîntării celei de toată noaptea, într-o zi de Duminică, în luna octombrie, ziua întîii, fiind de față și mulțimea poporului la ceasul al patrulea din noapte, Sfîntul Andrei, cel ce era întru totul al lui Hristos, și-a ridicat ochii în sus și a văzut-o pe Împărăteasa Cerului, pe Acoperitoarea a toată lumea, Prea Sfînta Născătoare de Dumnezeu, stînd în văzduh și rugîndu-se, strălucind ca soarele și acoperind poporul cu cinstul său Omofor. Văzînd aceasta Sfîntul Andrei a zis către ucenicul său Epifanie: "Oare vezi, frate, pe Împărăteasa și pe Doamna tuturor, care se roagă pentru toată lumea?" Iar el a răspuns: "O văd, sfînte părinte, și mă înspăimînt".

Precum odată Sfîntul Ioan Cuvîntătorul de Dumnezeu a văzut pe cer un semn mare, o femeie îmbrăcată în soare, așa și Sfîntul Andrei din biserica Vlahernei, cea asemănătoare cerului, a văzut-o pe Mireasa cea fără de mire îmbrăcată în porfiră ca soarele.

Semnul văzut de Sfîntul Ioan Cuvîntătorul de Dumnezeu închipuia pe Acoperitoarea noastră cea preamilosivă, care s-a săvîrșit în acea vreme cînd a arătat tulburarea întregii făpturi: "Se făcură fulgere, glasuri și tunete, cutremur și grindină mare și un semn mare s-a arătat pe cer - o femeie îmbrăcată în soare". Deci, pentru ce semnul acela care înainte închipuia pe Prea Curata Fecioară Maria nu s-a arătat mai înainte de fulgere, de tunete, de glasuri, de cutremur și de grindină, cînd încă toate stihiiile erau în pace, ci numai atunci cînd s-a făcut tulburarea cea înfricoșată a cerului și a pămîntului? S-a făcut, pentru ca să se arate că Acoperitoarea noastră cea preabună, în vremea cea rea cînd năvălește nevoia asupra noastră, atunci vine în ajutorul nostru și ne ocrotește pe noi de fulgerele amăgitoarei deșertăciuni lumești, care nu strălucesc îndelung, de glasurile mîndriei vieții și de cele ale slavei deșarte, de tunetele năpădirii năprasnice a vrăjmașului, de cutremurul patimilor și de grindina pedepsei celei de sus care năvălește

asupra noastră pentru păcate. Căci, atunci când toate aceste primejdii ne supără pe noi, îndată, ca un semn mare, se arată Ajutătoarea cea grabnică a neamului creștinesc, păzindu-ne și acoperindu-ne pe noi.

Acesta este semnul pe care l-a dat Domnul celor ce se tem de El, pentru ca ei să fugă din fața arcului, căci în lumea aceasta sîntem puși ca un semn spre săgetare și zboară asupra noastră săgețile din toate părțile, unele din arcu vrăjmașilor celor văzuți, care își încordează arcu asupra noastră și se laudă întru mîndria lor, iar altele din arcu vrăjmașilor nevăzuți, încît noi ne jelim așa: "Nu putem să suferim săgetăturile diavolești". Altele vin de la firea cea care se luptă asupra duhului, iar altele de la arcu mîniei și îngrozirii celei drepte a lui Dumnezeu, despre care David zicea: "De nu vă veți întoarce, sabia Sa o va luci, arcu Său l-a încordat și l-a gătit pe el. Și întru dînsul a gătit vasele morții, săgețile Sale celor ce se ard le-a lucrat ". (Psalm 7, 12)

Cu toate săgețile acelea, ca să nu fim răniți de moarte, ni s-a arătat nouă acel semn, ca să fugim din fața arcului sub Acoperămîntul Preacuratei și Prea-binecuvîntatei Fecioare, cu al cărei Acoperămînt, apărîndu-ne ca o pavăză, ne ferim întregi de săgetări. Căci această apărătoare a noastră are o mie de paveze spre apărarea noastră, cum grăiește către dînsa Duhul Sfînt: Ca turnul lui David grumajii tăi: o mie de paveze spînzură pe dînsul, toate săgețile celor puternici.

A zidit odată David un turn al său prea frumos și prea înalt, între Sionul cel ce stă pe muntele înalt și între Ierusalim cel pus mai jos și fiică a Sionului l-a numit. Și era turnul acela între dînșii ca grumazul între trup și cap, căci cu înălțimea sa întrecea Ierusalimul și ajungea Sionul. Iar pe turnul acela erau atîrnate pavezele și toate armele cele de război și pentru apărarea Ierusalimului. Deci, aseamănă Duhul Sfînt pe Prea Curata Fecioară Maria cu turnul lui David; căci aceasta, fiind fiica lui David, mijlocește între Hristos, capul Bisericii, și între credincioșii care sînt trupul Bisericii Lui, întrecînd Biserica ca ceea ce este cu adevărat mai înaltă decît toți; iar pe Hristos ajungîndu-L, ca cea care l-a dat trup, mijlocește și acum, cînd a stat în văzduh între cer și pămînt, între Dumnezeu și între oameni, între Hristos și Biserica cea care se luptă, ca turnul lui David între Sion și între Ierusalimul cel plin de pavezele celor tari. Iar paveze sînt rugăciunile ei pentru noi, cele întru tot puternice către Dumnezeu, care s-au auzit de cei vrednici în vremea cîstitului ei Acoperămînt, pentru că se ruga cu umilință ca o maică către Fiul și Făcătorul său, grăind cuvinte de rugăciune milostivoare și de îndurare, zicînd: "Împărate ceresc, primește pe tot omul cel ce Te slăvește pe Tine și cheamă în tot locul Preasfînt numele Tău; și unde se face pomenirea numelui meu, pe acel loc îl sfințește și preamărește pe cei ce Te preamăresc pe Tine. Iar celor ce cu dragoste mă cinstesc pe mine, Maica Ta, primește-le toate rugăciunile și făgăduințele și de toate nevoile și răutățile îi izbăvește". Unele dintre rugăciunile acestea ale ei oare nu sînt paveze care apără Biserica? Cu adevărat sînt paveze nebiruite, cu care vom putea să stingem toate săgețile cele aprinse.

Sfîntul Ambrozie zice despre turnul lui David că pentru două pricini era zidit: spre apărarea cetății și pentru împodobirea ei. Zice el: "A zidit David un turn care să fie spre apărare și spre înfrumusețarea cetății. Spre apărare, că de departe privește pe vrăjmași și îi izgonește pe ei de la cetate, iar spre înfrumusețare, că pe toate zidirile cele înalte ale Ierusalimului le întrece cu înălțimea sa". De aceea nu în zadar s-a asemănat cu turnul acela Acoperitoarea noastră, care ne este nouă turn de tărie în fața vrăjmașului, căci cu adevărat ne apără pe noi și ne împodobește. Ne apără, cînd pe vrăjmașii noștri cei văzuți și nevăzuți îi izgonește de la noi departe, cînd pe cei robiți din legături îi scapă, cînd pe cei chinuți de dureri necurate îi izbăvește, cînd pe cei mîhniți îi mîngîie, pe cei năpăstuiți îi apără, pe cei flămînzi îi hrănește, cînd celor înviforați le face adăpost și pe bolnavi îi cercetează. Și ne împodobește pe noi acoperind înaintea lui Dumnezeu goliciunea cea de rușine a sufletului nostru, iar cu slujirile sale prea înalte, asemeni unor prea scumpe podoabe și unor multe daruri, ca niște nesecate visterii, împlinind lipsa noastră, ne face bineprimiți pe noi înaintea ochilor Domnului. Ea împodobește pe cei ce nu au îmbrăcăminte de nuntă și îi îmbracă cu haina sa și îi face ca și cum nu s-ar vedea de ochiul cel atotvăzător rușinea goliciunii lor sufletești, lucru care se închipuia înainte în pămîntul cel nevăzut și neîmpodobit, acoperit atunci de ape. Căci pămîntul cel neîmpodobit și deșert era chipul sufletului celui păcătos, care și-

a pierdut duhovniceasca sa frumusețe și s-a făcut deșert de lucruri bune și străin de darul lui Dumnezeu. Iar apele, care acopereau pământul cel neînfrumusețat, înainte au închipuit milostivirea Sfintei Fecioare Maria, Născătoarea de Dumnezeu, ca pe o mare nesecată și ca niște râuri ce cu nelipsire spre toți se revarsă și pe toți îi acoperă.

Cînd Duhul lui Dumnezeu se purta pe deasupra apelor, la fel se purta și pe deasupra pământului celui neînfrumusețat și acoperit de ape, ca și cum, nevăzînd lipsa lui de frumusețe, tănuiește închipuia aceea că sufletul cel acoperit prin milostivul Acoperămînt al Fecioarei Născătoare de Dumnezeu, chiar dacă ar fi lipsit de frumusețe, nu se va păgubi de darul Duhului Sfînt. Căci Acoperămîntul Preasfintei Născătoare de Dumnezeu va acoperi lipsa lui de frumusețe, ca o apă pe pământul cel neînfrumusețat și cu bună podoabă a darului său îl va înfrumuseța și pe Sfîntul Duh îl va atrage la dînsul.

Ne înfrumusețează pe noi Preacurata Fecioară, cînd pe cei păcătoși îi face drepiți și pe cei necurați îi face curați.

Fericitul Anastasie Sinaitul grăiește pentru dînsa așa: "Pe magi, îi săvîrșește apostoli și pe vameși, evangheliști, iar pe desfrîinate mai cinstite decît pe fecioare le face. Așa pe Maria Egipteanca, care a fost desfrînată, a făcut-o acum mai cinstită decît pe multe fecioare și cea care mai înainte era întunecată și necurață, acum ca soarele strălucește în împărăția lui Hristos prin mijlocirea Preacuratei Fecioare Maria, care tuturor celor ce aleargă la dînsa le este acoperămînt și înfrumusețare". Ea împodobește tot Ierusalimul duhovnicesc, adică Biserica lui Hristos, care cîntă astfel către dînsa în praznicul acesta de acum: "O, ce minunată înfrumusețare a tuturor credincioșilor ești, împlinirea proorocilor, slava apostolilor și podoaba mucenicilor, lauda fecioarei și prea minunatul Acoperămînt a toată lumea!"

Pe turnul lui David, împreună cu pavezele, erau săgețile celor puternici. Și acest însuflețit turn, Preacurata Fecioară Maria, are cu ea săgețile celor puternici, adică rugăciunile sfinților, cei ce se roagă împreună cu dînsa. Căci nu singură s-a arătat în biserică stînd în văzduh, ci cu oștile îngerești și cu mulțime de sfinți, care în haine albe și cu cucernicie stăteau împrejurul ei. Rugăciunile cele către Dumnezeu ale tuturor sfinților acelora sînt ca săgețile celor puternici care pot să gonească toate taberele vrăjmașului. Știe Doamna Preacurata Născătoare de Dumnezeu că război este viața noastră pe pământ. Căci vrăjmașul se războiește asupra noastră cu toate puterile sale, pornind împotriva noastră taberele sale și înconjurîndu-ne pe noi cu toate legiunile sale: "Înconjuratu-ne-au pe noi cîini mulți, adunarea celor vicleni ne-a cuprins, deschis-au asupra noastră gura lor, ca un leu ce răpește și răcnește". Pentru aceea cereasca Împărăteasă, vrînd să ne ajute, a pornit asupra vrăjmașului nostru pe toate cereștile puteri, a chemat pe prooroci, pe apostoli, a adunat pe mucenici, pe fecioare, pe cuviosoși, pe cei drepiți și cu aceștia a venit să ne ajute nouă și să se așeze împrejurul nostru, ca să ne dea nouă biruință asupra vrăjmașului. Căci printr-însa se ridică biruințele, printr-însa cad jos vrăjmașii. A venit cu îngerești oști, că este mai înainte văzută de Iacov ca o scară pe care mulțimea îngerească o înconjoară.

Pomenind aici de scara lui Iacov, poate să se întrebe cineva: pentru ce îngerii pe dînsa neîncetat se urcau și se coborau? Înțelegînd că scara aceea era înainte închipuirea Fecioarei Maria, după cum spune cuvîntul cel bisericesc despre dînsa: "Bucură-te, podul cel ce duci la ceruri și scara cea înaltă pe care a văzut-o Iacov", se va ști pentru ce nu au odihni pe scară îngerii: Că cea întru rugăciune neadormită, Născătoarea de Dumnezeu, poruncește îngerilor ca, împreună cu dînsa, neîncetat să ajute oamenilor ca, suindu-se, să înalțe la Dumnezeu rugăciunile celor ce se roagă: iar pogorîndu-se, să aducă de la Dumnezeu oamenilor ajutor și daruri. Această scară și acum a pogorît cu sine din cer mulțimea îngerilor, aducîndu-ne nouă de sus acoperire și apărare. A venit cu îngerii, ca îngerilor săi să le poruncească să ne păzească pe noi în toate căile noastre. Și pe soborul tuturor sfinților l-a adus cu sine, ca, făcînd pentru noi sobornicească rugăciune, pe ale noastre umile rugăciuni sobornicește să le aducă la Fiul său și Dumnezeul nostru.

Între toți sfinții ce s-au arătat în biserică cu Preacurata Fecioară, doi erau mai aleși: Sfîntul Ioan Inaintemergătorul - altul mai mare decît el nu s-a născut între cei născuți din femeie - și Sfîntul Ioan

Cuvîntătorul de Dumnezeu, pe care îl iubea Iisus și care s-a rezemat pe pieptul Lui. Pe amîndoi rugătoarea noastră, Fecioara Maria, i-a luat cu ea la rugăciunea cea pentru noi, ca pe cei ce au multă îndrăzneală către Dumnezeu, ca prin ajutorul lor să plece mai degrabă pe Dumnezeu spre milă, pentru că mult poate rugăciunea ajutorîndu-se. Și a stat Preacurata Fecioară între acești sfinți precum chivotul între doi heruvimi, precum scaunul Domnului Savaot între serafimi, precum Moise cu mîinile întinse între Aaron și Or; iar Amalicul iadului cade cu toată stăpînirea și puterea sa cea întunecată.

Deci să prăznuim Acoperămîntul Preasfintei Fecioare Născătoare de Dumnezeu, aducîndu-ne aminte de acea preamărită arătare a ei care a fost în biserica Vlahernei, fiind văzută de Sfîntul Andrei și de Epifanie. Să prăznuim, mulțumind Acoperitoarei noastre pentru această prea mare milostenie arătată spre neamul creștinesc, și cu tot dinadinsul s-o rugăm pe ea ca, acum și întotdeauna, cu milostivire să ne acopere pe noi, cei care avem nevoie de Acoperămîntul ei, de vreme ce fără de Acoperămîntul și sprijinul ei nouă, celor ce întotdeauna mîniem pe Dumnezeu, nu ne este cu puțință a trăi, pentru că, greșind mult, cădem sub multe certări, după cum zice Sfînta Scriptură: "Multe sînt bătăile păcătosului" (Psalm 31, 11). Acum am fi pierit pentru fărădelegile noastre, de nu ne-ar fi acoperit pe noi preamilostiva Stăpînă; căci de nu ar fi stat înaintea Sfînta Fecioară, rugîndu-se pentru noi, cine ne-ar fi izbăvit pe noi de atîtea nevoi sau cine ne-ar fi păzit pînă acum liberi? Ne sfătuiește Proorocul Isaia: "Ascundeți-vă cît de puțin, pînă ce va trece mînia Domnului". (Isaia 26, 20) Unde vom putea să ne ascundem de mînia Domnului? Acoperămînt nu ne-am agonisit nicăieri ca să scăpăm noi, pătimișii, în afară de Acoperămîntul Sfintei Fecioare Maria, Stăpîna lumii, care pentru sine și prin gura Duhului Sfînt, grăiește: "Eu ca negura am acoperit pămîntul".

Deci sub Acoperămîntul acesta să ne ascundem, care acoperă tot pămîntul ca o negură. O, Prea Cinstită Fecioară Născătoare de Dumnezeu, pentru ce te asemeni cu un lucru urît ca negura? Oare nu-ți sînt ție soarele, luna și stelele spre asemănare? Precum și cu mirare s-a zis despre tine: "Cine este aceasta care se ivește ca o dimineață, frumoasă ca luna și aleasă ca soarele? Iar negura ce fel de frumusețe are, că nu te scîrbești de asemănarea ei? Negura cînd cade pe pămînt se înmulțește și îl acoperă; atunci toate fiarele scapă de vînători, pentru că nimeni nu le poate vîna". Aceasta este taina pentru care Preacurata Fecioară Maria s-a numit negură, căci și pe noi ne acoperă din calea vînătorilor. Noi, păcătoșii, pentru omenia noastră, dobitoace și fiare sîntem, după cuvintele Sfîntului Ioan Gură de Aur. Pîntecelui îi plăcem ca urșii, trupul îl îngrășăm ca pe un cal, ținem minte răul la fel ca și cămila, răpim la fel ca lupul, ne mîniem ca șerpai, mușcăm ca scorpii, sîntem vicleni ca vulpea și aruncăm otrava răutății la fel ca vipera. Pe noi, care sîntem astfel, ne ajung vînătorii, ne ajunge dreapta mînie a lui Dumnezeu, izbîndind toate meșteșugurile noastre cele rele: "Dumnezeul izbînzilor, Domnul Dumnezeu izbînzilor cu îndrăzneală a stat".

Ne ajung pe noi și fărădelegile noastre, încît grăim fiecare: "Apucatu-m-au fărădelegile mele și n-am putut să văd".

Ne apucă pe noi vrăjmașul cel nevăzut: "Făcutu-s-a că un urs vînător, pîndindu-mă pe mine ca leul în ascunzișuri". Ne apucă pe noi și vrăjmașul cel văzut. A zis vrăjmașul: "Gonind, voi prinde, voi uide cu sabia mea. Stăpîni-va mîna mea". Dar să îndrăznim să avem negura cea gîndită care ne acoperă pe noi, pe Preasfînta Fecioară Maria, spre care nădăjduim să scăpăm, că sub Acoperămîntul ei nici un fir din capul nostru nu va pieri. Numai cu umilință către dînsa să strigăm, zicînd: "Acoperă-ne pe noi cu Acoperămîntul tău, că tu ești acoperitoarea noastră, Preasfîntă Fecioară Maria. În ziua răutăților noastre, acoperă-ne pe noi. Toate zilele vieții noastre sînt rele, precum odată Iacov cel din Legea Veche a zis: "Puține și rele au fost zilele anilor vieții mele". Rele sînt zilele noastre în care vedem numai rele și singuri întrînsele multe răutăți facem, adunîndu-ne nouă mînie în ziua mîniei. Deci, în toate zilele noastre cele rele, o, Sfîntă Fecioară Maria, Născătoare de Dumnezeu, de al tău milostiv Acoperămînt avem trebuință și te rugăm acoperă-ne pe noi în toate zilele noastre, dar mai ales în ziua cea rea, cînd sufletul se va despărți de trup: de față să stai nouă în ajutor și să ne acoperi pe noi de duhurile rele din văzduh și în ziua înfricoșatei judecăți de apoi să ne acoperi pe noi întru ascunsul Acoperămîntul tău. Amin.

Pătimirea Sfântului Apostol Anania (1 octombrie)

Sfântul Apostol Anania, unul dintre cei șaptezeci de apostoli, a fost episcop în cetatea Damascului. Sfântul Apostol Anania l-a botezat pe Sfântul Apostol Pavel, pentru că Domnul i s-a arătat în vedenie, poruncindu-i să meargă pe ulița care se cheamă Dreaptă și acolo să caute în casa lui Iuda pe un oarecare Saul, supranumit și Tarsianul, care se ruga. Însă Apostolul Anania s-a lepădat de aceasta, știind câte răutăți făcuse Saul sfinților în Ierusalim și cu ce gând anume mersese în Damasc, ca să-i lege pe toți cei ce cheamă numele Domnului. Iar Domnul îl îndemna pe el, zicând: "Mergi, că vas ales îmi este Mie acesta". Și îndată Anania, sculându-se după porunca Domnului, a mers la Saul și, punându-și mâinile pe el, i-a zis: "Saul, frate, Domnul Cel ce ți s-a arătat ție pe cale m-a trimis ca să vezi și să te umpli de Duhul Sfânt". Și îndată Saul a văzut iar Apostolul Anania l-a botezat. După câteva zile, când iudeii se sfătuiseră să-l ucidă pe Pavel pentru o schimbare ca aceea a lui - că din gonaci s-a făcut propovăduitor al numelui lui Iisus - atunci Anania, împreună cu ceilalți ucenici, luându-l pe Pavel, l-au scos peste zid într-o coșniță. Și, intrând singur în adunarea iudeilor, propovăduia cu îndrăzneală numele Domnului. Nu numai evreilor ci și celor de alte limbi, a binevestit Evanghelia Împărăției. S-a dus din Damasc în Elefteropol și acolo, arătând noroadelor calea mântuirii și tămăduind pe cei bolnavi și neputincioși, pe mulți i-a adus la credința în Hristos.

În zilele acelea era în Elefteropol ighemonul Lucian, care se închina la idoli și nu la Dumnezeu. Pe Lucian l-a ridicat diavolul împotriva creștinilor și l-a îndemnat să trimită această scrisoare în toată stăpânirea sa: "De s-ar afla cineva numind pe Hristos și închinându-se Celui răstignit, acela poruncim ca să fie dat la cumplite chinuri; iar care va jertfi zeilor celor fără de moarte, lepădându-se de Hristos, acela se va învrednici de daruri și cinste de la noi". Scrisoarea aceasta, ieșind cu rău vicleșug, l-a aflat pe Sfântul Anania în acea țară pe care străbătând-o, cu propoveduirea Evangheliei o lumina și tămăduia toate bolile popoarelor, pentru că Domnul era cu dînsul, făcând prin mâinile lui multe minuni.

Nelegiuirii închinători la idoli l-au prins pe Sfântul Anania și l-au dus înaintea ighemonului Lucian, care îl silea pe sfânt în multe feluri să jertfească idolilor. Sfântul Anania însă nu s-a supus și le-a răspuns, zicând: "Nu mă voi închina mincinoșilor idoli, ci Unuia, adevăratului Domnului Dumnezeului meu Iisus Hristos mă închin, pe care ochii mei l-au văzut și gură către gură am vorbit cu Dînsul, nu numai cînd era pe pămînt ca un om, ci și după înălțarea Lui la Ceruri; căci, fiind eu în Damasc, mi s-a arătat mie însumi și m-a trimis să-l tămăduiesc pe Saul, pe care, prin minunata sa înțelepciune și putere, l-a întors la cunoștința cea adevărată și pe noi toți ne-a izbăvit din diavoleștiile mâini și ne-a adus la Părintele Său. Deci, Acestuia mă închin și nu diavolilor celor ce voiesc să piardă tot neamul omenesc". Lucian a început a-l îngrozi pe el cu chinuri de nu-i va îndeplini porunca, dar el stătea ca un stîlp, nemișcat întru mărturisirea lui Hristos. Apoi, ridicîndu-și spre cer mâinile, a zis: "Doamne, Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, ascultă rugăciunile mele și mă fă vrednic părții fericirilor apostoli în veacul ce va să fie. Precum ai mîntuit pe Saul prin adevărata lumină, mîntuiește-mă din mâinile acestui necurat ce se împotrivesc adevărului, ca să nu se facă voia lui asupra mea și să nu mă vîneze în cursele înșelăciunii sale. Și să nu mă lipsești pe mine de împărăția cea cerească, care este gătită tuturor celor ce iubesc calea adevărului Tău și păzesc poruncile Tale".

Lucian, nesuferind să audă aceste cuvinte ale lui, a poruncit să fie întins la pămînt și să fie bătut. În timp ce slujitorii îl băteau, unul striga: "Ascultă-l pe judecător și nu fi potrivnic poruncii lui: jertfește zeilor cărora li se închină toată lumea". Iar după ce au încetat bătaia, i-a zis Lucian sfântului: "Măcar acum cruță-ți sufletul, ascultă-mă pe mine și leapădă-te de Cel răstignit, ca să nu aduc mai cumplite chinuri asupra ta". Atunci Anania a răspuns: "Ceea ce ți-am spus ție la început, aceea și acum îți grăiesc și nu

încetez a-ți grăi : că de Dumnezeu meu nu mă voi lepăda și nu mă voi apropia de cele fără de suflet, pietre și lemne, la care voi vă închinați și ca pe niște dumnezei le cinstiți".

Judecătorul, văzându-l pe el neînduplecat, a poruncit să-i fie strujite coastele cu cârlige fier și cu lumînări aprinse să-i fie arse rănila. Și sfântul, răbdând, își ridică ochii spre cer și se ruga cu stăruință. După acele chinuri judecătorul a zis: "Până când vei petrece în nesupunere? Până când nu te miluiești singur pe tine și nu te închini zeilor? Oare mai plăcut îți este să pătimești toate acestea în zadar pentru un Hristos pe care L-au răstignit evreii, decât să fii întreg și sănătos? Mă jur că nu te voi slobozi viu dacă vei fi nesupus așa mult timp". A răspuns sfântul: "Fă ce vrei, vrăjmașule al lui Dumnezeu, prieten al diavolului, că ai auzit de la mine de multe ori că nu mă voi închina zeilor tăi, afară de Unuia Dumnezeu care este Tată al Unuia Născut Fiul Lui și Începător al Sfântului Duh, Care a făcut cerul și pământul și toate cele ce sînt într-însule, în care am crezut. Acela mi-a dat mie putere ca toată ziua să stau tare înaintea ta și cu bărbăție să sufăr aceste chinuri. Pentru ce îți faci mai multe osteneli, căci iată de la mine ai auzit că voii tale nu mă voi supune. Deci, fă neîntîrziat ce ai de gînd să faci".

Judecătorul, umplîndu-se de mînie, a poruncit poporului să-l ia pe Sfîntul Anania și, scoțîndu-l din cetate, să-l ucidă cu pietre. Și luîndu-l acel norod fărădelege, l-a dus la locul uciderii și l-a ucis cu pietre ca pe Sfîntul Ștefan, iar el, cu mare glas, zicea: "Doamne, Iisuse Hristoase, în mîinile Tale îmi dau duhul meu". Și așa s-a sfîrșit, împlinindu-și mucenicia, și s-a dus la cereștile lăcașuri. Iar poporul, văzînd că murise, l-a lăsat neîngropat și s-a dus. Și s-a întîmplat atunci că pe acolo treceau niște oameni credincioși din Damasc. Și aceștia au luat sfîntul trup al Apostolului lui Hristos și cu cinste l-au dus în Damasc și l-au îngropat la moșia lui.

Cuviosul Roman, făcătorul de condace (1 octombrie)

Sfîntul Roman era de neam din Siria și era crescut în cetatea Emesiei. Din tinerețe a început să-l placă lui Dumnezeu, petrecînd în feciorie și în curăție. Mai întîi a fost paraclisiarh în biserica Veritului, apoi a mers la Constantinopol, în anii domniei împăratului Anastasie, și petrecea în Biserica Prea Sfintei Născătoare de Dumnezeu, cea din Kiri, nevoindu-se la viața cea îmbunătățită în post și rugăciune și ostenindu-și trupul la multe nevoițe și la privegheri de toată noaptea, pentru că mergea de cu seară în Vlaherna și toată noaptea stătea în rugăciuni și iarăși se întorcea în Kiri. Apoi a fost rînduit în biserica Sfînta Sofia la slujba paraclisiei. Nu știa carte, dar era înțelept în lucrurile cele bune prin care îi întrecea pe cărturarii cei înțelepți; fiindcă Îl căuta pe Dumnezeu, mai multă înțelegere era întru dînsul decît în cei ce căutau înțelepciunea veacului acestuia. Pentru că a fost ca unul dintre aceia despre care zicea Apostolul: "Pe cele bune ale lumii le-a ales Dumnezeu, ca pe cele înțelepte să le rușineze".

Roman era iubit de patriarhul Eftimie pentru viața lui cea îmbunătățită și, văzîndu-i ostenelile în biserică, căci cu toată osîrdia se silea la ascultare, îi dădea lui parte asemănătoare cu clericii și din această cauză cîrteau clericii împotriva patriarhului, zicînd: "Pe cel ce este prost asemenea cu noi l-ai făcut". Și îl urau și mari supărări îi făceau. Odată, la vecernia praznicului Nașterii lui Hristos, venind împăratul în biserică pe cînd Roman așeza lumînările, l-au apucat ceilalți clerici pe el și l-au tras la amvon, zicîndu-i: "La parte cu noi ești învrednicit la fel; deci, suindu-te acum în amvon, să cînti ca și noi asemenea dumnezeiască cîntare de laudă". Aceasta o făceau spre rușinea lui, fiind cuprinși de invidie, căci îl știau că nu știe carte și nu poate să facă aceasta. Iar Roman, fiind defăimat de clerici înaintea împăratului și a tot norodul care era în biserică, s-a rușinat și a început a plînge.

După sfîrșitul slujbei, cînd toți au ieșit din biserică, s-a aruncat singur înaintea chipului Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, cu amar tînguindu-se și rugîndu-se. Apoi, plîngînd destul și rugîndu-se, s-a ridicat și a mers la casa sa și fără să mănînce din pricină că era mîhnit, a adormit puțin. Și iată că i s-a arătat lui în vis Preasfînta Fecioară Maria, Născătoarea de Dumnezeu, care tuturor celor supărați le este

mîngîiere, ținînd în mîini o hîrtie mică, și a zis cu glas lin către Roman: "Deschide-ți gura". Si făcînd el aceasta, Sfînta Fecioară i-a pus hîrtia în gură, zicîndu-i: "Mănîncă această hîrtie". Iar Roman a mîncat și a înghițit hîrtia și îndată s-a deșteptat și nu a văzut pe nimeni, căci nevăzută se făcuse aceea care i se arătase. Și s-a umplut inima lui de negrăită bucurie și de mîngîiere duhovnicească și se gîndea asupra vedeniei. Apoi a simțit în mintea sa înțelegere de carte, pentru că i-a deschis lui Fecioara Născătoare de Dumnezeu mintea - precum odată Fiul ei apostolilor - ca să înțeleagă Scripturile. Și s-a umplut inima lui de înțelepciune mare și a început cu lacrimi a da mulțumită învățătoarei sale, că în așa de puțină vreme l-a făcut pe el înțelept și cu știință de carte, mai mult decît ar înțelege cineva învățînd mulți ani. Si venind vremea slujbei celei de toată noaptea, a mers la biserică bucurîndu-se și veselindu-se de darul pe care i l-a dat Fecioara cea cu dumnezeiesc dar dăruită.

Cînd a sosit ceasul cîntării condacului, s-a urcat Sfîntul Roman în amvon și a cîntat cu dulce glas condacul său, pe care l-a alcătuit în mintea sa zicînd: "Fecioara astăzi pe Cel mai presus de ființă naște și pămîntul peștera celui neapropiat aduce" și celelalte. Toți, văzînd și auzind aceasta, s-au minunat și cu mulțumire au ascultat cîntarea aceea, luînd aminte la puterea cuvintelor celor ce se cîntau. Iar după cîntare l-a întrebat patriarhul: "De unde îți vine ție această înțelepciune?" Iar el nu a trecut sub tăcere puterea Născătoare de Dumnezeu, ci a mărturisit darul ei preamărînd pe învățătoarea cerească cea care l-a făcut pe el înțelept. Apoi s-au rușinat clericii care l-au mîhnit și, pocăindu-se, au căzut la picioarele lui Roman, cerîndu-și iertare. Iar patriarhul l-a făcut pe el îndată diacon: și curgea din gura lui un rîu de înțelepciune și cei ce mai înainte îl batjocoreau pentru prostie și neștiință de carte, aceia pe urmă învățau de la dînsul. El a cîntat și a făcut mulțime de condace la praznicele împărătești și la ale Născătoare de Dumnezeu și la sfinții însemnați. Condacele lui se numără cam la o mie și mai bine. Era cinstit de toți și foarte iubit.

Deci, petrecîndu-și vremea vieții sale cu dumnezeiască plăcere și cu dreptate, s-a mutat la veșnicile lăcașuri și acum cu cetele îngerești cîntă lui Dumnezeu cîntare întreită și sfîntă. Amin.

În această zi se prăznuiește și Cuviosul Mucenic Mihail, egumenul locașul Zoviei, care a fost prins de agareni pentru Iisus Hristos în vremea împăratului Constantin și a Irinei. Împreună cu dînsul prin sabie s-au sfințit treizeci și șase de cuvioși mucenici.

Pomenim și pe Sfîntul Mucenic Domnin, care a pătimit în cetatea Solun (Tesalonic) de la împăratul Maximian: șapte zile s-a chinuit în fața cetății, avînd picioarele tăiate, și așa, mulțumind lui Dumnezeu, s-a sfințit.

Viața și pătımirea Sfîntului Sfințitului Mucenic Ciprian și a Sfintei Mucenițe Iustina fecioara (2 octombrie)

Pe vremea împărăției lui Deciu, era în Antiohia Siriei un filozof și vrăjitor vestit, anume Ciprian, de neam din Cartagina, născut din părinți necredincioși, care a fost dat în copilăria sa spre slujba păgînescului și necuratului lor zeu, Apolon. În anul al șaptelea al vîrstei sale îl încredințară la vrăjitori spre învățătura meșteșugului vrăjitoriei și a drăceștii înțelepciuni. Iar după zece ani de la nașterea sa a fost trimis de părinți spre săvîrșirea jertfei în muntele Olimpului, pe care păgînii îl numeau locuință dumnezeiască, căci acolo se afla nenumărată mulțime de idoli întru care mulți diavoli locuiau.

Ciprian a învățat în acel munte înalt mult meșteșug diavolesc, căci știa felurite năluciri drăcești; se deprinsese a schimba văzduhul, a porni vîntul, a slobozi tunete și ploi, a tulbura valurile mării, a face stricăciune în răsaduri, grădini și cîmpii, a aduce vătămări și răni asupra oamenilor și se învățase la înțelepciunea cea pierzătoare și prea rea lucrare diavolească. Și a văzut acolo nenumărate pîlcuri drăcești

împreună cu stăpînul întinericului, împrejurul căruia unii săltau, alții slujeau, alții chiuiiau, lăudînd pe stăpînul său, iar alții erau trimiși în toată lumea spre înșelarea popoarelor.

A văzut acolo pe toți zeii și zeițele păgîne și felurite năluciri și vedenii, la care se învăța cîte patruzeci de zile în post; că mîncă după apusul soarelui nu pîine, nici altă hrană, ci numai ghindă de stejar. Cînd era de cincisprezece ani avea ca dascăli șapte slujitori mari care slujeau la cele șapte planete. De la acei jerfitori a învățat multe taine diavolești. Apoi s-a dus în cetatea Agra, unde, slujind cîțva timp zeiței Ira, a învățat multe meșteșuguri de la slujitorul care era acolo. Și a petrecut și în Tauropoli slujind zeiței Artemis. De acolo s-a dus la Lachedemonia și a deprins să facă fel de fel de vrăji și năluciri, ca aceea ca morții din morminte să grăiască.

Avînd douăzeci de ani, a mers în Egipt, în cetatea Memfis, la capii răutăților și multe farmece și vrăjitorii învăța. La treizeci de ani a mers la caldeii și acolo a învățat să citească în stele. Si în Antiohia a mers, fiind atunci desăvîrșit în toată răutatea: vrăjitor și fermecător, pierzător de suflete, mare prieten și credincioasă slugă a stăpînitorului iadului, cu care singur față în față a vorbit și de cînte mare de la dînsul s-a învrednicit. De acest lucru singur a mărturisit, zicînd: "Să mă credeți pe mine că singur pe diavol l-am văzut, pentru că prin jertfe l-am rugat și l-am sărutat și am grăit cu dînsul și cu aceia care sînt la dînsul mai mari și m-au iubit și mi-au lăudat înțelegerea mea și înaintea tuturor a zis: "Iată noul Amvrie, grabnic spre ascultarea noastră, vremelnic de împărțășania noastră". Și mi-au făgăduit că au să mă pună boier, după ieșirea mea din trup și cît timp eu am să petrec pe pămînt, în toate au să-mi ajute și mi-au dat spre slujirea mea un grup de diavoli. Iar cînd ieșeam de la dînsul a strigat către mine: "Îmbărbătează-te, nevoitorule Cipriane" și, sculîndu-se, m-a petrecut, încît și toți mai marii diavolilor s-au mirat. De aceea toți boierii lor pe mine mă ascultau, văzînd cîntea ce mi se făcea de către dînsul. Era chipul lui ca o floare de iarbă și capul îi era încununat cu o coroană prefăcută, nu adevărată, ci nălucire de aur și pietre luminoase, care lumina chipul acela și hainele lui erau minunate. Iar cînd se întorcea înapoi sau încolo se cutremura tot locul acela și mulți stăteau lîngă scaunul lui cu fel de fel de rînduieli ale duhurilor răutății, întru mare supunere.

Eu cu totul pe mine mă dădusem atunci, supunîndu-mă la toată porunca lui". Aceasta despre sine singur a spus-o Ciprian după întoarcerea sa la Dumnezeu.

Este arătat ce fel de om era: prieten al diavolilor, ale căror lucruri, toate, le făcea supărînd pe oameni și înșelîndu-i. În Antiohia a petrecut multă vreme și a adus pe mulți oameni spre toată necurata fărădelege, pe mulți i-a ucis cu otrăvurile și cu farmecele, pe copii și pe copile spre jertfa diavolilor îi înjunghia și pe mulți i-a învățat la vrăjile sale rele: pe unii îi învăța să zboare prin văzduh, pe alții să plutească cu luntrea prin nori, pe alții i-a făcut să umble pe ape. De toți păgînii era cinstit și slăvit ca un mare jertfitor și preaînțelept slujitor al necuraților lor zei și mulți alergau la dînsul pentru nevoile lor, pentru că îi ajuta cu puterea diavolească de care era plin; unora le ajuta la desfrînare, altora la minie, la vrajbă și la izbîndirea răutăților, iar altora în zavistie le ajuta. Acum era cu totul în fundul iadului și în gurile diavolești, fiu al gheenei, părtaș al celor diavolești și al pierzării celei veșnice. Iar Domnul, Cel ce nu voiește moartea păcătoșului, pentru negrăita Sa bunătate și pentru milostivirea cea nebiruită de păcatele omenești, a vrut ca pe acest om să-l caute și pe cel afundat în adîncul iadului din prăpastie să-l scoată și să-l mîntuiască, spre arătarea milostivirii Sale, tuturor oamenilor, căci nu este păcat să biruiască iubirea Lui de oameni. Și l-a mîntuit pe Ciprian din pierzarea lui în acest chip:

În acea vreme era în Antiohia o fecioară cu numele de Iustina, care s-a născut din părinți păgîni. Tatăl ei se numea Edesie și era slujitor idolesc, iar maica sa se numea Cleodonia. Fecioara Iustina cînd a ajuns la vîrsta desăvîrșită, șezînd în casa sa la fereastră, a auzit din întîmplare un cuvînt de mîntuire din gura unui diacon care trecea pe acolo, care se numea Prailie și care grăia pentru întruparea Domnului nostru Iisus Hristos "că S-a născut din curata Fecioară Maria și, multe minuni făcînd, a voit a pămîti pentru mîntuirea noastră și a înviat din morți și S-a înălțat la ceruri și a stat de-a dreapta Tatălui și împărățește în veci".

Această propovăduire a diaconului a căzut pe pământ bun în inima Iustinei, căci degrabă a început a aduce rod și a dezrădăcina din ea toți spinii necredinței. Iustina voia ca mai mult și mai desăvârșit să învețe de la acel diacon, însă nu îndrăznea să-l caute pe el, împiedicînd-o feciorelnica rușine. Însă mergea adeseori, în taină, la biserica lui Hristos, ascultînd cuvintele lui Dumnezeu; și lucrînd în inima ei Duhul Sfînt, a crezut în Hristos. Și în scurtă vreme și pe maica ei a făcut-o să creadă și după aceea și pe bătrînul ei tată l-a adus la credință; el, văzînd înțelegerea fiicei sale și auzind cuvintele ei cele înțelepte, socotea în sine că idolii, fiind făcuți de mîini omenești, cum pot să fie ei dumnezei, neavînd nici suflet, nici suflare? Și o vedenie minunată a văzut el noaptea în vis, prin dumnezeiască arătare: adică o tabără mare de îngeri purtători de lumină, iar în mijlocul lor era Mîntuitorul lumii, Iisus Hristos, și L-a auzit pe El grăindu-i: "Veniți la Mine și vă voi da vouă cerească împărăție". Apoi, deșteptîndu-se din somn, Edesie îndată a mers cu femeia și cu fiica sa la episcopul creștinesc pe care îl chema Optat, rugîndu-l pe el să-i învețe credința lui Hristos și să le dea lor Sfîntul Botez și i-a spus lui cuvintele fiicei sale și îngereasca vedenie pe care singur o văzuse.

Auzind aceasta episcopul, s-a bucurat de întoarcerea lor și, grăindu-le mult despre credința în Hristos, a botezat pe Edesie și pe Cleodonia, femeia sa și pe fiica lor Iustina și, împărtășindu-i pe ei cu Sfintele Taine, i-a slobozit cu pace. Iar după ce s-a întărit Edesie în credința lui Hristos, văzînd episcopul evlavia lui, l-a făcut preot; și petrecu în fapte bune și în frică de Dumnezeu un an și șase luni și așa, în sfînta credință, și-a sfîrșit viața. Iar Iustina bine s-a nevoit în poruncile Domnului, iubind pe Mirele său Hristos și slujindu-Lui în rugăciuni, în feciorie și în curățenie, în post și în mare înfrînare. Iar vrăjmașul cel ce urăște neamul omenească, văzînd o viață ca aceasta a ei, a zavistuit faptele ei cele bune și a început a o supăra, felurite nevoi și necazuri pornindu-i împotriva.

Era atunci în Antiohia un tînăr scolastic, pe nume Aglaid, fiu de părinți bogați și slăviți, viețuind cu desfătare întru deșertăciunea lumii acesteia. Și acesta, într-o vreme oarecare, a văzut-o pe Iustina fecioara mergînd la biserică și s-a minunat de frumusețea ei. Iar diavolul a pus gînd rău în inima lui asupra ei și, aprinzîndu-se de dorul ei, Aglaid a început a se gîndi în toate chipurile, ca întru cunoștința și dragostea ei să vie și, înșelînd-o, să aducă pe mielușeaua cea curată a lui Hristos întru necurăția cea gîndită de dînsul. Și pîndea calea ei, ori unde avea să meargă fecioara și, întîmpinînd-o, o amăgea cu cuvinte desfrîdate, lăudîndu-i frumusețea. Apoi, spunîndu-i cuvinte de fericire și arătîndu-și dragostea sa către dînsa, cu curse înșelătoare și meșteșugit împletite o urmărea pe ea spre desfrîdate. Iar fecioara se întorcea și fugea de dînsul, înfricoșîndu-se de el și nu voia să-i asculte înșelătoarele și viclenele cuvinte. Și tînărul, dorind frumusețile ei cele feciorești, a trimis la dînsa rugămintea ca să voiască să-i fie lui soție. Iar ea a răspuns către dînsul: "Am pe Mirele meu Hristos căruia Îi slujesc și curăția mea îmi păstrez. Acela și sufletul și trupul meu îmi păzește de toată necurăția".

Un răspuns ca acesta al curatei fecioare auzindu-l Aglaid și mai mult a dorit-o, aprinzîndu-l pe el diavol. Neputînd nicidecum să o amăgească, a gîndit ca s-o răpească; și adunînd spre ajutor tineri fără de rînduială, asemenea lui, i-a păzit calea pe care obișnuia fecioara să meargă spre biserică la rugăciune. Acolo a întîmpinat-o și a prins-o, ducînd-o cu sila spre casa lui. Iar ea a început a striga foarte tare, bătîndu-l pe el peste gură și scuipînd asupra lui. Auzind acea strigare, vecinii au ieșit din casele lor și au alergat ca s-o scoată din mîinile tînărului cel nerușinat ca din gura lupului și au reușit să o ia pe mielușeaua cea fără prihană, pe Sfînta Iustina. Și au fugit toți cei nelegiuîți, iar Aglaid cu rușine s-a dus la casa sa.

Neștiind ce să mai facă, înmulțindu-se în el răutatea patimii, s-a ispitit cu încă un lucru rău: a mers la marele vrăjitor și fermecător, Ciprian, jertfitorul idolească și acestuia, spunîndu-i necazul său, i-a cerut ajutor, făgăduind să-i dea mult aur și argint. Ciprian, pe toate auzindu-le de la dînsul, îl mîngîia făgăduindu-i că toată dorința lui i-o va îndeplini. "Eu, a zis el, voi face ca această fecioară singură să caute dragostea ta și te va dori pe tine mai mult decît tu pe ea". Așa, mîngîindu-l, i-a dat bună nădejde.

Luînd Ciprian cărţile sale de învăţătură a chemat pe unul din duhurile cele necurate pe care îl ştia că degrabă poate să aprindă cu necurată dorire inima Iustinei spre tînărul acela. Iar diavolul i-a făgăduit cu sîrguinţă să-i îndeplinească dorinţa şi cu mîndrie a zis: "Nu-mi este mie cu anevoie acest lucru, de vreme ce eu de multe ori am cutremurat cetăţi, ziduri am surpat, case am despărţit, vîrsări de sînge şi ucideri de tată am făcut; învrăjbiri şi mînie mare între fraţi şi între soţi am pus, pe cei ce voiau să petreacă mult în feciorie i-am adus în necurăţie; pe călugării cei ce se nevoiau prin munţi şi la multă postire se deprindeau, negîndindu-se niciodată la trup, în pofta desfrînării i-am adus şi i-am învăţat să slujească patimilor trupesti, iar pe alţii, care întru pocăinţă şi întru lepădarea de toate veniseră, iarăşi i-am întors la cele dintîi lucruri rele şi pe mulţi din cei ce petreceau în curăţie, i-am aruncat în desfrînare. Deci, oare nu pot eu ca pe această fecioară spre dragostea lui Aglaid să o plec? Si ce să zic mai mult? Cu lucrul voi arăta puterea mea degrabă. Deci, primeşte această doctorie - şi îi dădu un vas plin - şi dă-o tînărului acela ca să stropească locuinţa Iustinei şi vei vedea ce va fi". Acestea zicînd, s-a dus, iar Ciprian, chemîndu-l pe Aglaid, l-a trimis pe el să stropească în taină casa Iustinei cu licoarea din vasul acela diavolesc. Şi făcîndu-se aceasta, a intrat diavolul desfrînării cu săgeţile cele aprinse ale poftii trupesti, ca să rănească prin desfrînare inima cea feciorească şi trupul ei şi cu pofta cea necurată să-l aprindă.

Avea obiceiul fecioara aceea ca în toate nopţile să-şi facă rugăciunile sale către Domnul. Şi a fost după obicei, cînd în ceasul al treilea din noapte, sculîndu-se se ruga lui Dumnezeu, a simţit ca de năprasnă o tulburare în trupul ei şi furtună rea de pofta cea trupestă şi aprinderea focului gheenei. Şi a fost acea supărare şi în acel vifor dinăuntru multă vreme; îi venea întru pomenire acel Aglaid, căci se ridicase în ea gîndurile cele rele. Se mira fecioara şi singură de sine se ruşina, simţindu-şi sîngele fierbînd ca într-o căldare şi se gîndea la lucruri de care întotdeauna, ca de nişte necurăţenii, se scîrbea. Şi cu bună cunoştinţă fiind Iustina, a înţeles că de la diavol i s-a tras acest război întru dînsa şi îndată, înarmîndu-se cu arma semnului crucii, a alergat către Dumnezeu cu fierbinte rugăciune şi a strigat din adîncul inimii către Hristos, Mirele său, zicînd: "Doamne, Dumnezeul meu, Iisuse Hristoase, iată, vrăjmaşii mei s-au ridicat asupra mea, curse au pregătit pentru picioarele mele şi au smerit sufletul meu; iar eu mi-am adus aminte de numele Tău şi m-am veselit şi cînd mă supără ei pe mine, eu la Tine scap şi nădăjduiesc, spre a nu se bucura vrăjmaşul meu de mine; căci ştii, Doamne Dumnezeul meu, că eu sînt roaba Ta şi curăţia trupului meu pentru Tine o păzesc şi sufletul meu Ție ți l-am încredinţat. Deci, păzeşte pe oaia Ta, Păstorule bun, nu mă lăsa întru mîncarea fiarelor celor ce caută să mă înghită pe mine, dă-mi biruinţa poftii celei rele a trupului meu". Astfel, sfînta fecioară, stăruind mult în rugăciune, a ruşinat pe vrăjmaşul care, fiind biruit de rugăciunea ei, a fugit de la dînsa cu ruşine; şi s-a întors odihna în trupul şi în inima Iustinei şi s-a stins vîpaia poftii, iar războiul a încetat şi fierberea sîngelui s-a potolit şi Iustina a dat slavă lui Dumnezeu, cîntînd cîntare de biruinţă.

Diavolul s-a întors la Ciprian cu veste rea, că nu a reuşit întru nimic. Dar Ciprian l-a întrebat pe el din care pricină nu a putut s-o supună pe acea fecioară. Iar el, cu toate că nu voia, i-a spus adevărul, zicînd: "Pentru aceasta nu am reuşit, pentru că am văzut pe ea un semn de care m-am înfricoşat, şi din această cauză nu am putut ca să o biruiesc". Ciprian a chemat un diavol mai cumplit şi l-a trimis pe acesta spre a o ispiţi pe Iustina. Şi mergînd acesta, a făcut mai multe decît cel dintîi, căci cu mare putere a năvălit asupra ei, iar fecioara cu mai fierbinte rugăciune s-a înarmat şi mai mare nevoinţă a arătat, pentru că s-a îmbrăcat în haină de păr şi îşi chinuia trupul său cu înfrînarea şi cu postul, numai pîine şi apă mîncînd. Şi aşa, îmblînzindu-şi patimile trupului, a biruit pe diavol şi l-a gonit cu ruşine, iar el, la fel ca şi cel dintîi, nesporind nimic, s-a întors la Ciprian. Iar Ciprian a chemat pe una dintre căpeteniile diavoleşti şi i-a spus despre slăbiciunea celorlalţi doi diavoli trimişi care nu au putut să covîrşească o fecioară şi a cerut de la dînsul ajutor. Iar el a ocărit pe diavolii cei dintîi cu sălbăticie, ca pe cei ce nu sînt bine iscusiţi în acel lucru şi ca pe cei ce nu ştiau cum să îndulcească desfrînarea în inima fecioarei. Şi i-a dat bună nădejde lui Ciprian, făgăduindu-i ca singur, în alt chip, să ispitească pe fecioară.

Ducîndu-se de la Ciprian, s-a prefăcut pe sine în chip de femeie şi aşa a intrat la Iustina; şi, şezînd, a început a grăi cu dînsa cuvintele cele dumnezeieşti, ca şi cum ar fi vrut să urmeze vieţii şi curăţiei ei; o întreba ce fel de plată o să aibă pentru această viaţă sfîntă şi pentru fecioria ei. Iar Iustina a zis: "Mare şi

negrăită este plata pentru cei ce viețuiesc în curăție, și mîhnire mare au oamenii care nu bagă de seamă o visterie mare ca aceasta a curăției îngerești". Iar diavolul, descoperindu-și nerușinarea, cu meșteșug a început a o amăgi, zicîndu-i: "Apoi în ce chip ar putea să fie lumea și cum s-ar naște oamenii? De ar fi păzit Eva curăția, apoi de unde s-ar fi înmulțit neamul omenesc? Cu adevărat, bună este însoțirea, pe care singur Dumnezeu a rînduit-o, și Sfînta Scriptură o laudă, zicînd: "Cinstită este nunta întru toate și patul nespurcat. Mulți sfinți ai lui Dumnezeu oare nu au fost întru însoțirea pe care a dat-o Dumnezeu spre mîngîierea omului, ca spre copiii săi căutînd să se învelească și să laude pe Dumnezeu?"

Niște cuvinte ca acestea auzindu-le Iustina, a cunoscut pe maestrul diavol amăgitor și mai bine decît Eva l-a biruit pe el; pentru că, neîntrînd în mai multă vorbă cu dînsul, a alergat degrabă la limanul Crucii lui Hristos. Și a pus semnul cel cinstit pe fruntea ei și inima și-a ridicat-o spre Dumnezeu, Mirele său, și îndată a pierit diavolul, cu mai mare rușine ca cei dinții. Acel mare diavol a venit și la Ciprian, tulburat; și cunoscînd Ciprian că nici acela nu a reușit nimic, a zis către diavol: "Oare nici tu pe fecioara aceea n-ai putut s-o biruești, fiind diavol puternic și iscusit mai mult ca alții în acest lucru? Apoi care din voi va face ceva acelei nebiruite inimi feciorești? Deci, spuneți-mi mie: cu ce fel de arme vi se împotrivesc vouă și cum puterea voastră cea tare neputincioasă o face?" Iar diavolul, fiind silit de puterea lui Dumnezeu, deși nevrînd, a mărturisit: "Nu putem, a zis el, să privim spre semnul crucii, ci fugim de dînsul, căci ne arde precum focul și ne gonește departe". Ciprian s-a supărat foarte tare asupra diavolului, că l-a adus întru rușine și se certa cu dînsul, zicîndu-i: "Dar așa este puterea voastră, că o fecioară neputincioasă vă biruiește?" atunci diavolul, vrînd să-l mîngîie pe Ciprian, a încercat să facă alt lucru, în acest fel: s-a prefăcut în chipul Iustinei și a mers la Aglaid, că așa părăndu-i-se lui Aglaid că este Iustina cu adevărat își va împlini datoria sa și nu va fi arătată neputința lor cea diavolească, nici Ciprian nu se va afla întru rușine.

Cînd a intrat diavolul la Aglaid în chipul Iustinei, Aglaid a sărit de nespusă bucurie și alergînd la ea, a cuprins-o și o săruta, zicînd: "Bine ai venit la mine, prea frumoasă Iustina". Și cum a zis tînărul cuvîntul Iustina, îndată diavolul s-a stins, neputînd nici numele Iustinei să-l rabde, iar tînărul s-a înspăimîntat foarte tare și, alergînd la Ciprian, i-a spus lui cele ce s-au întîmplat. Ciprian, cu ajutorul vrăjilor sale, a pus pe dînsul chip de pasăre și făcîndu-l ca să zboare prin văzduh, l-a trimis la casa Iustinei, ca prin fereastră să intre în camera ei. Iar el, fiind purtat de diavol, zbura prin văzduh deasupra camerei Iustinei și voia să se așeze pe casă. S-a întîmplat atunci ca Iustina să privească pe fereastră și văzînd-o diavolul pe ea, l-a lăsat pe Aglaid și a fugit. Și a pierit de la Aglaid și acea nălucire, în care se arăta ca o pasăre și puțin a lipsit de a nu muri căzînd jos, căci cu mîinile s-a apucat de vîrfurile casei și, ținîndu-se, a rămas spînzurat. De nu ar fi fost coborît de acolo prin rugăciunea Sfintei Iustina, ar fi căzut ticălosul și ar fi murit. Și așa, nereușind nimic, s-a întors tînărul la Ciprian, povestindu-i lui primejdia sa, iar Ciprian s-a necăjit foarte tare, văzîndu-se înfrînt și s-a hotărît ca singur să se ducă la Iustina, nădăjduind în vrăjitorile sale. Mai întîi s-a prefăcut în femeie, apoi în pasăre; și încă nu se apropia de ușile casei ei, iar nălucirea și înșelătoarea asemănare cu cea de femeie și cu cea de pasăre au pierit de la dînsul și s-a întors rușinat.

După aceasta, a început Ciprian a face izbîndire rușinii sale, și a adus cu ajutorul vrăjilor sale ispite asupra casei Iustinei și asupra caselor tuturor rudeniilor, ale vecinilor și ale cunoscuților ei, ca odinioară diavolul asupra dreptului Iov: le omora dobitoacele, pe slugile lor le lovea și cu răni îi arunca pe dîșii în necaz nemăsurat. Apoi a lovit-o și pe Iustina cu o boală, încît zăcea la pat și plîngea maica sa pentru dînsa. Iar ea o mîngîia pe maica sa, precum David, zicînd: "Nu voi muri, ci vie voi fi, și voi povesti lucrurile Domnului". Însă nu numai asupra ei și asupra rudeniilor ei, ci și asupra cetății (Dumnezeu așa a voit), a adus Ciprian vătămare, din cauza mîniei sale celei neîmblînzite și din pricina rușinii celei mari. Și erau răni între dobitoace și multe boli între oameni. Și prin lucrare diavolească a străbătut vestea prin întreaga cetate, că marele jertfitor Ciprian pedepsește cetatea pentru Iustina, care i se împotrivesc. Adunîndu-se nu puțini dintre cinstiții cetățeni, au mers la Iustina și cu mînie au sfătuit-o pe dînsa ca să nu-l mai mîhnească pe Ciprian și să se mărite cu Aglaid, ca să nu pătimească toți mai multă supărare pentru dînsa. Iar ea pe toți îi mîngîia, încredințîndu-i că degrabă toate vătămurile acelea, care au fost aduse lor de Ciprian cu ajutorul diavolilor, vor pieri, lucru care s-a și întîmplat. Pentru că după ce Sfînta Iustina s-a

rugat cu tărie lui Dumnezeu, îndată toată puterea diavolească a pierit și toți s-au tămăduit de boli și s-au vindecat de răni.

Schimbându-se lucrurile, popoarele Îl preamăreau pe Hristos, iar de Ciprian și de meșteșugul lui cel vrăjitoresc își băteau joc, încît acum Ciprian nici între oameni nu se mai arăta de rușinea cea mare și chiar și de cei cunoscuți se rușina. Apoi, înștiințându-se bine că semnul crucii și numele lui Hristos nimic nu poate să le biruiască, și-a venit în fire și a zis către diavol: "Pierzătorule și al tuturor înșelătorule, vistierule a toată necurăția și înșelăciunea, acum ți-am cunoscut neputința, că dacă de umbra crucii te temi și de numele lui Hristos te cutremuri, apoi ce vei face cînd singur Hristos va veni asupra ta? Dacă pe cei ce se însemnează cu crucea nu-i poți birui, apoi pe cine vei scoate din mîinile lui Hristos? Acum am cunoscut că nu ești nimic și nu poți nimic și nu ai putere de izbîndire. M-am înșelat eu, ticălosul, ascultîndu-te pe tine și crezînd în înșelăciunea ta; deci, depărtează-te de la mine, blestematule, depărtează-te, că de acum mi se cade mie să rog pe creștini ca să mă miluiască. Mi se cade mie să alerg la cei dreptcredincioși ca să mă izbăvească și să se îngrijească pentru mîntuirea mea. Du-te, du-te nelegiuitule, vrăjmaș al adevărului și potrivnic și urîtor a toată lumea!"

Acestea auzindu-le, diavolul s-a repezit la Ciprian ca să-l ucidă și, năpădind asupra lui, a început a-l sugruma, bătîndu-l. Și nu avea Ciprian ajutor de la nimeni și nu știa cum să-și ajute lui și să se izbăvească din cumplitele mîini diavolești și, încă fiind viu, și-a adus aminte de semnul sfintei cruci prin care se împotriva Iustina la toată puterea diavolească și a zis: "Dumnezeul Iustinei, ajută-mi și mie!" Apoi, ridicîndu-și mîna, și-a făcut semnul crucii și îndată diavolul ca o săgeată întinsă a pierit de la dînsul. Iar el, răcorindu-se și căpătînd îndrăzneală și chemînd numele lui Hristos, se însemna cu semnul crucii și în felul acesta se împotriva diavolului, ocărîndu-l și blestemîndu-l. Diavolul stătea departe de dînsul și nu îndrăznea să se apropie, pentru semnul crucii și pentru numele lui Hristos, care îl înfricoșau și îl îngrozeau, zicîndu-i: "Nu te va scoate Hristos din ghearele mele!" Și, mîniindu-se asupra lui, a răcnit ca un leu și s-a dus.

Ciprian, luînd toate cărțile vrăjitoriilor sale, a alergat la Antim, episcopul creștin, și, căzînd la picioarele lui, se ruga să-l miluiască pe el și să-i dea lui Sfîntul Botez. Iar episcopul, știindu-l pe el mare vrăjitor și tuturor înfricoșat, socotea că a venit la dînsul cu înșelăciune și îl îndepărta, zicîndu-i: "Multe rele faci între păgîni și să nu faci acestea și între creștini, ca să nu pieri degradă". Iar Ciprian, plîngînd, i-a povestit episcopului toate răutățile sale și cărțile sale i le-a dat ca să le ardă. Văzînd episcopul smerenia lui, i-a arătat și l-a învățat pe el sfînta credință și i-a poruncit lui ca să se pregătească să primească Sfîntul Botez. Iar cărțile lui le-a ars înaintea tuturor creștinilor cetății. Apoi, ducîndu-se Ciprian cu inima umilă, plîngea pentru păcatele sale, presărîndu-și cenușă pe cap și făcea pocăință, strigînd către adevărul Dumnezeu și Îl ruga pentru curățirea fărădelegilor sale. A doua zi, intrînd în biserică, asculta cuvîntul lui Dumnezeu cu mîngîiere și bucurie, stînd între cei credincioși. Iar cînd celor chemați diaconul le porunea să iasă afară, zicîndu-le: "Cîți sînteți chemați, ieșiți!", alții ieșeau, iar Ciprian nu a voit să iasă, ci a zis către diacon: "Rob al lui Hristos sînt, nu mă goni pe mine de aici". Iar diaconul i-a zis lui: "De vreme ce încă nedesăvîrșit ești întru Sfîntul Botez, pentru aceasta ești dator să ieși". Iar el a răspuns: "Viu este Hristos, Dumnezeul meu, Cel ce m-a păzit pe mine de diavol și pe fecioara Iustina curată a păzit-o și m-a miluit pe mine; deci, nu mă izgoni din biserică pînă ce voi fi creștin desăvîrșit". Apoi diaconul i-a spus despre aceasta episcopului și episcopul, cunoscîndu-i osîrdia lui și căldura inimii pentru credința în Hristos, l-a chemat la sine și neîntîrziat l-a botezat în numele Tatălui și al Fiului și al Sfîntului Duh. Aflînd despre aceasta Sfînta Iustina mare mulțumire a înălțat către Dumnezeu și multe milostenii a dat săracilor și prinoase a făcut la biserică. Iar pe Ciprian, episcopul l-a făcut citeț în a opta zi, în a douăzecea zi l-a făcut ipodiacon și în a treizecea zi l-a făcut diacon, iar după un an l-a hirotonit preot. Ciprian, schimbîndu-și obiceiul, din zi în zi mai strîmță își făcea calea vieții, totdeauna plîngînd pentru faptele sale cele rele de mai înainte și a mers din putere în putere și din bunătate în bunătate. Apoi, curînd a fost numit episcop și în acea dregătorie a arătat o viață asemănătoare cu cea a multor sfinți mari și bine a păstorit turma lui Hristos. Iar pe sfînta Iustina fecioara a făcut-o diaconiță și i-a încredințat ei o mănăstire de fecioare, făcînd-o pe ea stareță asupra acelor fecioare creștine. Și mult norod păgîn, prin chipul și prin

învățătura sa, de la închinarea de idoli întorcându-i, i-a câștigat și i-a unit cu Biserica lui Hristos. Și se împușina slăvirea idolească, iar slava lui Hristos se înmulțea.

Văzînd diavolul o viață ca aceasta a lui Ciprian și sîrguința sa pentru credința lui Hristos și pentru mîntuirea sufletelor omenești, scrîșnea din dinți împotriva lui. Și a îndemnat pe păgîni să-l clevească pe Ciprian înaintea stăpînitorilor părților din răsărit, că pe idoli lor i-a defăimat și mult norod dintre aceștia a întors la adevărata credință, iar pe Hristos, potrivnicul lor, îl slăvește. Adunîndu-se necredincioșii, au mers la Evtolmie ighemonul, care stăpînea atunci în părțile acelea și au clevetit pe Ciprian, împreună cu Iustina, aducînd asupra lor multe pricini: precum că și idolilor și împăratului și tuturor stăpînitorilor potrivnici sînt și tulbură poporul, amețindu-l și ducîndu-l în urma lor spre închinarea la Hristos cel răstignit. Și pe stăpînitor l-a rugat ca amîndoi, Ciprian și Iustina, cu moarte să fie pedepsiți. Auzind de acestea, ighemonul Evtolmie a poruncit ca să fie prinși și Ciprian și Iustina și în temniță să-i arunce. Și mergînd în Damasc, i-a luat pe amîndoi ca să-i judece.

Acolo, șezînd la judecată, i-au adus de față pe legații lui Hristos, pe Ciprian și pe Iustina, și judecătorul a zis către Ciprian: "Pentru ce ți-ai schimbat slava ta cea dintîi, fiind mai înainte vestit slujitor al vechilor zei și pe mulți oameni la dînșii aducînd?" Iar Sfîntul Ciprian i le-a spus lui toate pe rînd, așa cum a cunoscut neputința și înșelăciunea diavolească și a cunoscut puterea lui Hristos, de care toți diavolii se tem și se cutremură și de semnul cinstitei cruci se sting; și și-a spus toată pricina întoarcerii sale către Hristos, pentru care se arată gata îndată a muri. Iar judecătorul, neprimind cuvintele în inima lui și neputînd să răspundă la cuvintele lui Ciprian, a poruncit ca sfîntul să fie spînzurat și să-i fie strunjit trupul, iar pe Sfînta Iustina s-o bată peste gură și peste ochi. Și au fost chinuiți multă vreme, dar neîncetat îl mărturiseau pe Hristos și răbdau toate chinurile cu mulțumire. După aceea i-au aruncat pe ei în temniță; apoi cu îmbunări îi îndemna către închinarea la idoli.

După ce n-a reușit să-i întoarcă de la credința lor, judecătorul a poruncit să fie aruncați într-o găleată cu apă fiartă; și căldarea aceea, deși fierbea întruna, cu nimic nu i-a vătămat pe dînșii și, ca într-o răcoreală îl preamăreau pe Dumnezeu. Văzînd aceasta, un preot idolesc, cu numele Atanasie, a zis: "Și eu așijderea în numele zeului Asclepie, în acest foc voi intra și pe vrăjitorii aceștia îi voi rușina". Cînd acesta s-a atins de foc, îndată a murit. Judecătorul, văzînd acest lucru, s-a înfricoșat și, nemaivîrînd să-i judece, i-a trimis la împăratul Claudiu care se afla în Nicomidia și i-a scris despre toate cele făcute de dînșii. Iar împăratul i-a judecat și i-a osîndit la moarte prin tăiere cu sabie.

După ce i-au dus la locul unde trebuiau să fie omorîți, și-a cerut Ciprian vreme de rugăciune, pentru ca mai înainte pe Iustina s-o omoare, căci se temea ca ea să nu se înfricoșeze de moartea lui. Iar ea, bucuroasă, și-a plecat capul sub sabie și la Mirele său Hristos s-a dus.

Văzînd moartea cea nevinovată a lor, un om oarecare, pe care îl chema Teoctist, a fost cuprins de o jale foarte mare pentru dînșii, și, aprinzîndu-se cu duhul către Dumnezeu, a căzut în genunchi lîngă Sfîntul Ciprian, sărutîndu-l și mărturisindu-se pe sine creștin. Îndată alături de Ciprian și Teoctist a fost osîndit la moarte prin tăiere. Și așa fiind omorîți ei, și-au dat sufletele lor în mîinile lui Dumnezeu.

Trupurile lor au zăcut șase zile neîngropate și fiind acolo niște străini le-au luat în taină și le-au dus la Roma, unde le-au dat unei femei cinstite pe care o chema Rufina, care era rudenia lui Claudiu Cezarul. Acea femeie a îngropat cu cinste trupurile sfinților lui Hristos, mucenicii Ciprian, Iustina și Teoctist. La mormîntul lor au început să se facă multe tămăduiri ale celor bolnavi care alergau acolo. Cu ale lor rugăciuni să tămăduiască Domnul și bolile noastre cele trupesti și sufletești, Amin.

Viața Sfântului Andrei cel nebun pentru Hristos (2 octombrie)

În vremea împăratului grec Leon cel Înțelept, fiul împăratului Vasile Macedon, era un bărbat în Constantinopol pe care îl chema Teognost. Acesta a cumpărat mulți robi, împreună cu care l-a cumpărat și pe acest Andrei. Andrei era de neam slovean, fiind foarte tânăr și era frumos la chip și cu obiceiuri bune. Stăpînul său l-a pus să slujească înaintea lui și pe el îl iubea mai mult decît pe toți. Stăpînul l-a dat pe Andrei la învățătura cărților sfinte, iar acesta degrabă a învățat Sfînta Scriptură și umblînd adeseori la biserici, citea cărțile sfinte și se ruga lui Dumnezeu. Într-o noapte stătea la rugăciune și văzînd aceasta vrăjmașul diavol a zavistuit începăturii lui celei bune și, venind, a început a bate tare în ușa casei în care ședea Andrei. Andrei s-a înspăimîntat de frică și, lăsînd rugăciunea s-a culcat degrabă pe pat și s-a acoperit cu o piele de capră.

Văzînd aceasta satana s-a bucurat și a zis către un altul: "Vezi oare pe acesta, că pînă acum fapte urîte a lucrat, iar acum el se înarmează asupra noastră". Și zicînd acestea au pierit. De frica aceea adormind, fericitul a văzut în vis că era undeva la o privesc și de o parte stăteau mulțime de arapi, iar de cealaltă parte mulțime de alți sfinți bărbați îmbrăcați în haine albe. Și era între amîndouă părțile ca o alergare de cai și luptă; pentru că arapii aveau între ei pe un negru foarte mare, care zicea cu mîndrie către cei în haine albe ca să dea de la dînșii un luptător, care ar putea să lupte cu arapul cel negru.

Arapul acela era dregător al nesățiosului legheon; și cînd cei cu chip negru se lăudau cu puterea lor, cei cu haine albe nu le răspundeau nimic. Iar fericitul Andrei stătea și privea, vrînd să vadă cine se va lupta cu acel înfricoșat potrivnic; și iată a văzut pe un tînăr foarte frumos pogorîndu-se de sus și ținînd în mîini trei cununi: una era împodobită cu aur curat și pietre scumpe, a doua cu mărgăritar mare și scump, strălucind, iar a treia era mai mare decît amîndouă, din toate florile roșii și albe și din ramurile dumnezeiescului rai împletită și nevestejită niciodată. Astfel de frumusețe aveau cununile acelea, încît mintea omenească nici nu putea a le ajunge și limba a le spune.

Văzînd aceasta, Andrei, gîndea în ce chip ar putea să-și ia măcar una din cununile acelea și, apropiindu-se de tînărul ce se arătase, i-a zis: "Te jur cu Hristos, să-mi spui, vinzi oare cununile acestea? Că deși nu pot să le cumpăr, însă să mă aștepti puțin, căci eu, mergînd, voi spune stăpînului meu și-ți va da aur pentru cununile acestea cît vei voi tu". Iar tînărul, cu fața veselă, i-a zis: "Să mă crezi, iubitele, că de mi-ai aduce tot aurul din toată lumea nu-ți voi da nici o floare din acestea, nici altuia, nici celui ce ți se pare ție stăpîn, pentru că acestea nu sînt din lumea aceasta deșartă, ci din vistieriile cele cerești, cununi de la Hristos, cu care se încununează cei ce biruiesc pe acei negri arapi. Iar de voiești să ieși nu una, ci chiar pe toate aceste trei, mergi și luptă-te cu arapul cel negru și dacă îl vei birui pe el, apoi toate cununile ce le vezi le vei lua de la mine". Acestea auzindu-le Andrei din cuvîntul acestuia, a luat îndrăzneală și a zis către dînsul: "Să mă crezi, că toate cîte ai zis le voi face, numai să mă înveți meșteșugul lui". A zis către dînsul tînărul: "Dar tu oare nu știi meșteșugul lui? Arapii nu sînt înfricoșători și groaznici, ci neputincioși. Deci, nu te teme de înfricoșata lui mărime și de chip, căci ca o iarbă uscată, așa este și acela, putred și neputincios".

Acel frumos tînăr, întărindu-l pe Andrei, îl învăța pe el cum să se lupte cu arapul, și-i spuse: "Cînd te va apuca și va începe să se întoarcă cu tine, să nu te înspăimînti, ci să-i împiedici piciorul și vei vedea ajutorul lui Dumnezeu". Îndată fericitul a ieșit la luptă, zicînd cu mare glas către arap: "Vino aici, negrule, ca să ne luptăm". Și a venit arapul, înfricoșînd și îngrozind, și apucîndu-l pe Andrei, a început a-l întoarce pe el încoace și încolo multă vreme, încît începuseră arapii a plesni din palme, iar cei cu hainele albe îngălbeniseră, căci se temeau ca să nu-l trîntească pe el arapul la pămînt. Apoi, deși fiind ostent Andrei de arapul acela, totuși s-a întremat și a împiedicat piciorul arapului, încît acesta, plecîndu-se întocmai ca un copac, a căzut și a nimerit cu fruntea de o piatră și striga de acolo: "Vai și amar!" Iar cei cu haine albe s-au bucurat foarte mult și apucară pe Andrei în sus cu mîinile lor și au început a-l săruta pe el, veselindu-se pentru biruința lui Andrei asupra arapului. Atunci negrii cei potrivnici s-au răspîndit toți cu mare

rușine, iar tînărul cel frumos i-a dat lui cununile acelea și sărutîndu-l pe el, i-a zis: "Mergi cu pace și de acum înainte să fii prietenul și fratele nostru. Deci, aleargă spre nevoiea cea bună, gol să fii și nebun pentru Mine și la multe bunătăți vei fi părtaș în ziua Împărăției Mele". Auzind acestea fericitul de la frumosul tînăr, s-a deșteptat din somn și se mira de acea mare vedenie; și din acel ceas s-a făcut nebun pentru Hristos.

În cealaltă noapte, sculîndu-se, s-a rugat și, luîndu-și cuțitul, a mers la puț și dezbrăcîndu-și haina de pe el a făcut-o pe ea bucăți, ca un nebun. Iar a doua zi dimineață a mers bucătarul să scoată apă și, vîzîndu-l pe Andrei nebun, s-a dus și i-a spus stăpînului său. S-a mîhnit stăpînul pentru Andrei și mergînd la dînsul l-a văzut pe el ca un nepriceput, nemaiputînd să grăiască bine. Socotind că are pe diavol în el, l-a legat cu lanțuri de fier și a poruncit ca să fie dus la biserica Sfintei Anastasia. Iar el toată ziua ca un nebun se făcea, iar noaptea neîncetat se ruga lui Dumnezeu și Sfintei Anastasia. Însă gîndea în inima sa: oare primit este de Dumnezeu lucrul pe care l-a început, sau nu? Și voia să se încredințeze de aceasta.

Gîndind el așa, iată că cinci femei veniră acolo și împreună cu ele era și un bătrîn luminat și umblau cercetînd pe cei neputincioși și au mers și la Andrei, iar bătrînul acela a zis către femeia cea mai în vîrstă: "Stăpînă Anastasio, dar nu tîmăduiești aici nimic?" Și aceasta i-a răspuns lui: "Doamne, învățătorule, Acela l-a tîmăduit pe el, care i-a zis lui: "să fii nebun pentru Mine și de multe bunătăți vei fi părtaș în ziua Împărăției Mele"; și nu-i este cu putință lui de tîmăduire". Grăind acestea au mers în biserică, de unde nu i-a mai văzut ieșind pînă la toaca de utrenie. Cunoscînd fericitul Andrei că este primit lui Dumnezeu lucrul lui, se bucura cu duhul și mai mult se nevoia noaptea la rugăciune, iar ziua se făcea nebun.

Trecînd ziua și iarăși noaptea sosind, fericitul, după obicei, aducea rugăciuni și cereri în biserica cea ascunsă a inimii sale, lui Dumnezeu și Sfintei Mucenice Anastasia. Și a venit la dînsul, în vederea ochilor, arapul cu mai mulți diavoli, ținînd o secure, alții avînd cuțite, alții lemne, pari și sulite, ca să-l ucidă pe fericit. Acel arap a început a răcni de departe - căci în același chip i s-a arătat ca și atunci cînd s-a luptat cu dînsul; și s-au repezit asupra sfîntului, vrînd să-l taie cu securea pe care o aveau în mîini și toți demonii care erau împreună cu arapul au sărit la dînsul. Iar el cu lacrimi a strigat către Domnul, ridicîndu-și mîinile și zicînd: "Să nu dai fiarelor sufletul meu, care se mărturisește Ție". Si a mai zis: "Sfinte Apostole Ioan, Cuvîntătorule de Dumnezeu, ajută-mă pe mine!". Îndată s-a auzit un tunet și un sobor mare de oameni s-a arătat și, iată, un bătrîn frumos la chip a venit, avînd fața mai luminoasă decît soarele și avea mare mulțime de slujitori împreună cu dînsul și a zis cu mînie către cei ce erau cu ei: "Încuiați ușile ca să nu scape nici unul dintre aceștia". Și degrabă au încuiat ușile și i-au prins pe toți arapii. Iar Andrei a auzit pe un diavol zicînd în taină către tovarășul său: "Vai de ceasul acesta în care noi ne-am înșelat; căci Sfîntul Apostol Ioan este cumplit și rău ne va chinui pe noi". Și a poruncit Apostolul Ioan celor cu haine albe ce veniseră cu dînsul să scoată lanțul cel de fier de pe grumazul lui Andrei și a stat în afara ușii și a zis: "Aduceți-mi cîte unul". Și l-au adus pe cel dintîi diavol și l-au întins la pămînt și luînd Sfîntul Apostol lanțul, l-a făcut în trei, și i-a dat diavolului o sută de lovituri, încît acesta a început a striga la fel ca omul: "Miluiește-mă".

După aceasta au adus pe alt demon și l-au bătut și pe acesta la fel. Apoi l-au adus și pe al treilea și acela iarăși tot atîtea răni a suferit, pentru că Dumnezeu îi bătea pe dînșii cu adevărate băți, de care diavolescul neam se istovește. Bătîndu-i la rînd pe toți, le-a zis lor: "Mergeți și arătați-vă tatălui vostru, satana, oare îi va plăcea lui aceasta?" Iar după ce au plecat cei cu haine albe, diavolii s-au stins, iar cinstitul bătrîn a venit la robul lui Dumnezeu, Andrei, și punîndu-i lanțul pe grumazul lui, a zis către dînsul: "Vezi că am grăbit spre ajutorul tău, căci foarte mă îngrijesc de tine, că mi-a poruncit Dumnezeu ca să port grijă de tine; deci rabdă, și degrabă vei fi slobod și vei începe a umbla în voia ta, unde va fi plăcut ochilor tăi". Și Andrei a zis: "Domnul meu, tu cine ești?" Și a răspuns bătrînul: "Eu sînt Ioan, cel ce m-am rezemat pe pieptul Domnului". Și zicînd acestea s-a făcut ca un fulger și a dispărut din ochii lui Andrei. Iar fericitul Andrei îl slăvea pe Dumnezeu că i-a trimis lui ajutor pe iubitul Său ucenic.

După arătarea Sfântului Apostol Ioan, Cuvîntătorul de Dumnezeu, după ce a grăit cu dînsul și după chinuirea acelor diavoli, fericitul Andrei, fiind legat, s-a culcat, vrînd să se odihnească. Și i s-a făcut lui vedenie: i se părea a fi niște palate împărătești și împăratul ședea pe scaun în slavă mare și l-a chemat la dînsul și l-a întrebat: "Oare voiești să-mi slujești Mie cu tot sufletul?" Iar Andrei a răspuns: "Vreau, Doamne". Iar împăratul i-a dat lui să mănînce puțin și ceea ce a mîncat era mai amar ca pelinul, și i-a zis lui: "Întru acest chip este calea cea cu necazuri, pentru cei ce-mi slujesc Mie în lumea aceasta". Și după aceea i-a dat lui Andrei ceva care era mai alb decît zăpada și mai dulce decît mana, iar el a mîncat și s-a veselit și a uitat amărăciunea cea dintîi. Și i-a zis lui împăratul: "Astfel este hrana Mea pentru cei ce-mi slujesc Mie în lumea aceasta și bărbătește rabdă pînă la sfîrșit. Deci, săvîrșește și tu bărbătește precum ai început, pentru că puțin vei pătimi și în veci întru viața cea nesfîrșită vei petrece".

Deșteptîndu-se din somn, Andrei se gîndea că cea dintîi gustare amară închipuiește răbdarea din lumea aceasta, iar gustarea cea dulce de pe urmă închipuiește viața cea veșnică. Iar după aceea l-a mai ținut stăpînul său patru luni și l-a lăsat liber și a început el a alerga pe ulițe, făcîndu-se nebun. Și umbla prin cetate lipsit, necăjit și chinuit, încît nu-i era de folos toată lumea. Unii îl batjocoreau pe el ca pe un nebun, alții îl goneau, scîrbindu-se de el ca de un cîine mort, alții socoteau că este îndrăcit, copiii și cei tineri glumind, îl băteau pe fericitul, iar el toate le răbda și se ruga pentru cei ce îl supărau. Iar dacă cineva din cei milostivi și iubitori de săraci îi dădeau lui milostenie, la alți săraci o dădea, însă nu o dădea ca să fie cunoscut că dă milostenie, ci ca un nebun, certîndu-se cu dînșii; ca și cum vrînd a-i bate pe ei, le arunca în față banii pe care îi avea în mînă și îi făcea să-i adune de pe jos. Pîine uneori nu gusta cîte trei zile, iar alteori toată săptămîna petrecea flămînd și de nu era cineva ca să-i dea lui o bucată de pîine, apoi cealaltă săptămîină fără hrană o petrecea. Iar haina lui era o treanță netrebnică, care abia putea să-i acopere goliciunea trupului. Drept aceea, ziua alerga pe ulițe ca un nebun, asemănîndu-se întru toate Sfîntului Simeon cel nebun pentru Hristos, iar noaptea în rugăciuni petrecea. Într-o cetate atît de mare viețuind, în mijlocul mulțimii poporului, nu avea unde să-și plece capul, pentru că săracii îl goneau din colibeile lor, iar bogații nu-l lăsa în curțile lor. Cînd avea nevoie să doarmă și să-și odihnească puțin trupul cel mult ostenit, căuta culcușurile cîinilor și între dînșii se culca, dar nici aceștia nu-l primeau între dînșii pe robul lui Dumnezeu, pentru că unii mușcîndu-l, îl goneau de la dînșii, iar alții, lăsîndu-l singur, fugeau de dînsul. Niciodată nu s-a odihnit sub un acoperămînt, ci întotdeauna stătea în frig și în zăduf și în gunoi, întocmai ca Lazăr și în noroi se tăvălea, fugind de oameni și de dobitoace.

Așa pătînea cel de bunăvoie mucenic și așa, nebunul, de toată lumea își bătea joc; căci cei nebuni ai lui Dumnezeu sînt mai înțelepți decît oamenii. Și s-a sălășluit în el darul Sfîntului Duh și avea darul vederii mai înainte pentru că știa gîndurile omenești.

Odinioară în Constantinopol a murit fiica unui boier, care și-a petrecut viața în feciorie curată, iar cînd era pe moarte l-a rugat pe tatăl ei ca să o îngroape înaintea cetății, în casa de săraci ce se afla în via lor. Si cînd a murit, au luat-o și au dus-o în acel loc și au îngropat-o după obiceiul creștinesc. În acea vreme trăia un oarecare jefuitor de morminte, care îi dezgropa pe morți și scotea hainele de pe ei. Acela, stînd în drum, pîndea să vadă unde va fi îngropată acea fecioară și, văzînd unde era mormîntul ei, s-a gîndit ca, ducîndu-se noaptea, s-o dezgroape și să ia de pe dînsa îmbrăcămintea. Și s-a întîmplat să meargă acolo și Sfîntul Andrei, făcînd el pentru Hristos obișnuita sa nebulă, și cum l-a văzut pe acel jefuitor de morminte, îndată a cunoscut cu duhul gîndul lui cel rău și vrînd să-l abată pe el de la acel lucru (căci știa ce fel de nevoie avea să-i fie lui), căutînd spre dînsul cu chip sălbatic și miniîndu-se, i-a zis: "Așa grăiește duhul judecății, acelora ce fură hainele celor ce zac în morminte: de acum tu nu vei mai vedea soarele, de acum tu nu vei mai vedea ziua, nici fața omenească, pentru că se vor închide ușile casei tale și mai mult nu se vor deschide și ți se va întuneca ție ziua și nu se va mai lumina în veci". Iar el, auzind acestea, nu a înțeles ce grăiește sfîntul și, nebăgînd de seamă aceea, s-a dus. Apoi sfîntul, văzîndu-l, iarăși a zis către el: "Oare tot mergi? Nu fura, că mă jur pe Iisus, că de vei face aceasta nu vei mai vedea soarele". Iar el, înțelegînd ce i-a zis sfîntul, a început a se mira cum de îi știe sfîntul gîndurile și întorcîndu-se spre dînsul a început a-i zice: "Cu adevărat bolești tu, îndrăcitule, de grăiești cele neștiute și ascunse, din tulburarea

demonului? Dar eu tot mă voi duce acolo, ca să văd cât de adevărate sînt cuvintele tale". Iar sfîntul a plecat.

Făcîndu-se seară, a avut vreme lesnicioasă ticălosul acela și, ducîndu-se, a prăvălit piatra de pe mormînt și a intrat înăuntru; și mai întîi a luat haina cea de deasupra și toate podoabele, pentru că erau de mare preț și după ce le-a luat pe toate, cînd voia să se ducă, i-a zis lui gîndul: "Foarte bună este și cămașa, să o iau și pe ea". Luînd cămașa de pe fecioară, i-a lăsat trupul gol și voia să iasă, dar moarta, prin porunca lui Dumnezeu, și-a ridicat mîna cea dreaptă și l-a lovit pe el peste obraz și îndată au orbit ochii lui. Însăpămîntîndu-se, ticălosul a început a se înfiora, încît de frica aceea au început a-i tremura fălcile, dinții, genunchii și toate oasele. Deschizîndu-și gura fecioara cea moartă, așa a grăit către dînsul: "Ticălosule, nu te-ai temut de Dumnezeu, nici nu te-ai gîndit că ești și tu om? Se cădea ție să te rușinezi de goliciunea feciorească. Destul îți erau ție cele pe care mai întîi le-ai luat, iar cămașa să o fi lăsat sărmanului meu trup. Ci, nu m-ai miluit și te-ai arătat om cumplit și ai gîndit să mă faci de rîs întru a doua venire a Domnului, tuturor sfîntelor fecioare. Și acum te voi face să nu mai furi niciodată. Să știi că viu este Dumnezeu Iisus Hristos și după moarte este judecată, răsplătire și pedeapsă".

Zicînd acestea, fecioara s-a sculat și, luîndu-și cămașa s-a îmbrăcat și toate podoabele și hainele și le-a pus pe ea și s-a culcat și a zis: "Tu, Doamne, pe mine una, spre nădejde m-ai sălășluit". Și așa, cu pace a adormit. Iar ticălosul acela abia a putut ieși din mormînt și a aflat gardul viei și dibuind cu mîinile gardul a ieșit în calea care era aproape și s-a dus la poarta cetății. Iar celor care îl întrebau de pricina orbirii lui, el altceva le spunea, nu așa cum se întîmplase, dar mai pe urmă le-a spus tot adevărul. De atunci a început a cere milostenie și în felul acesta se hrănea. Odată, stînd singur, își zicea: "Blestemat să fii, gîtule, căci pentru tine am luat orbirea aceasta". Și își aducea aminte de Sfîntul Andrei și se mira că înainte a văzut și i-a proorocit toate cele ce aveau să se întîmple și cum s-a împlinit proorocia lui.

În altă vreme umblînd Sfîntul Andrei prin cetate a văzut de departe un mort care era dus la groapă și omul acela era foarte bogat și mulțime de popor mergea după dînsul, cu multe lumînări și cu tămîie, iar clericii cîntau pe lîngă el obișnuitele cîntări ale îngropării și plîngere multă de la ai săi se auzea. Iar sfîntul vedea, ca înainte văzătorii, ce se petrecea la mortul acela și a stat privind și, deodată, a început a nu se mai simți pe sine mult timp. Și iată, a văzut o mulțime de arapi mergînd înaintea lumînărilor și strigau: "Amar lui, amar lui". Și țineau niște saci în mîini și turnau cenușă pe oamenii care mergeau împrejurul mortului. Iar alții de bucurie și de veselie jucau și rîdeau fără de rușine, ca niște nerușinate desfrînate, alții urlau ca și cîinii, iar alții guîtau ca porcii, căci al lor era mortul acela. Alții mergeau în jurul lui și îl stropeau pe mort cu apă rău mirositoare, iar alții prin văzduh zburau împrejurul mortului și miros urît ieșea din trupul acelui păcătos. Iar alții din urmă mergeau plesnind cu mîinile și cu picioarele și zgomot mare făceau, batjocorind pe cei ce cîntau și așa grăiau între dînșii: "Să nu vă dea vouă Dumnezeu, nici unuia, ca să vedeți lumina, ticăloșilor creștini, căci cîntați unui cîine: "Cu sfînții odihnește sufletul lui" și încă robul lui Dumnezeu îl numiți pe acesta, care este vinovat de toată răutatea".

Privind sfîntul, iarăși, a văzut pe unul din mai marii diavolilor, avînd ochii învăpăiați, care ținea în mîinile sale pucioasă și smoală și mergea la mormîntul nenorocitului aceluia ca să-i ardă trupul. Săvîrșindu-se îngropăciunea, a văzut Sfîntul Andrei că mergea îngerul în chipul unui tînăr frumos cuprins de mîhnire și plîngînd cu mare jale. Și era aproape de Sfîntul Andrei și, socotind Andrei că acesta era un tînăr din cei de aproape ai omului mort și pentru aceasta plînge, s-a apropiat de acel tînăr care plîngea și i-a zis lui: "Juru-te pe tine pe Dumnezeu cerului și al pămîntului că îmi spui și mie care este pricina plîngerii tale, căci nu am văzut niciodată pe nimeni plîngînd așa după un mort cum plîngi tu". Și i-a răspuns îngerul: "Pricina plîngerii mele este aceasta: eu am fost păzitorul mortului pe care l-ai văzut ducîndu-l la mormînt și pe el l-a luat diavolul la sine și aceasta este pricina plîngerii și mîhnirii mele". Și Sfîntul Andrei a zis către dînsul: "Acum am înțeles cine ești tu; rogu-mă dar ție, sfînte îngere, spune-mi care au fost păcatele lui pentru care l-au luat diavolii din mîinile tale?" A răspuns îngerul: "De vreme ce vrei să știi aceasta, Andrei, alesule al lui Dumnezeu, nu voi tăcea, ci îți voi spune ție, pentru că văd frumusețea sufletului tău cel sfînt strălucind ca aurul cel curat și văzîndu-te pe tine m-am mîngîiat pentru necazul meu.

Acest om era un bărbat cinstit de împărat, însă era foarte păcătos și foarte cumplit în viața sa și după toate mai era și desfrînat, înșelător, nemilostiv, iubitor de argint, mincinos, urîtor de oameni, pe care îi vorbea de rău și le lua camătă și călcător de jurămînt. Pe săracile slugile sale le chinuia cu foame și cu bătaie și îi lăsa fără îmbrăcăminte și fără încălțăminte în zilele friguroase de iarnă și pe mulți a ucis și i-a îngropat sub pardoseala grajdului de cai. Și astfel era pornit spre necurăță aprindere și îl ura pe Dumnezeu, încît a atras în cursă cam la trei sute de suflete în acele urîte și groaznice păcate de desfrînare. Și a venit asupra lui secerișul și l-a aflat pe dînsul moartea nepocăit și, negrăite păcate avînd, îi luară diavoliul sufletul, iar necuratul lui trup însuși ai văzut cu ce fel de batjocură era petrecut de duhurile necuraților. Pentru aceasta, o, sfinte suflete, eu mă întristez și de durere mare mă cuprind plîngînd, că cel păzit de mine este acum de rîsul demonilor".

Acestea grăindu-le îngerul lui Dumnezeu, a zis sfîntul către dînsul: "Rogu-mă ție, prietene, să încetezi de a mai plînge, de vreme ce el a lucrat cele necurate și la sfîrșit fără de pocăință a venit. Deci, să se sature de lucrurile sale. Iar tu, cel în chipul văpăii, plin de mari bunătăți, slujitor al Domnului Savaot Atotțiitorul, vei fi întru bunătățile Dumnezeului tău, de acum pînă în veci". Cu aceste vorbe s-a dus îngerul de la Sfîntul Andrei, făcîndu-se nevăzut. Iar cei ce mergeau pe ulița pe care Sfîntul Andrei vorbea cu îngerul, văzîndu-l pe el stînd și vorbind singur, iar pe înger nevăzîndu-l, nefiind vrednici de aceasta, ziceau între ei: "Îl vedeți pe nebunul acesta, cum aiurează și cum vorbește în vînt, nepriceputul?!", și îl împungeau pe el și îl goneau, zicîndu-i: "Ce-ți este ție, nebunule, nevrednic fiind a vorbi cu oamenii, oare grăiești cu vîntul?" Iar sfîntul tăcînd și mergînd la un loc ascuns, își aducea aminte de nenorocitul acela, pe care l-a văzut ducîndu-l la mormînt și plîngea cu amar pierzarea lui.

Altădată, umblînd Sfîntul Andrei prin mijlocul poporului, în tîrgul cel aproape de stîlpul pe care a fost pus Sfîntul împărat Constantin, unei femei pe nume Varvara, luminîndu-se cu Duhul lui Dumnezeu, i s-a făcut vedenie și a văzut pe fericitul Andrei umblînd prin mijlocul mulțimii ca un stîlp de văpaie strălucind. Iar unii nepricepuți cu călcîiul îl împingeau pe el, alții îl băteau, iar mulți, căutînd spre dînsul, ziceau: "Este nebun omul acesta și-a pierdut mintea; o, să nu fie așa nici vrăjmașilor noștri". Și iată diavoli, în chip de arapi negri, umblau după dînsul și ziceau: "O! să nu dea Dumnezeu pe altul ca acesta pe pămînt, că nimeni altul nu a ars inima noastră ca acesta, care nevrînd să slujească la locul stăpînului său, s-a făcut nebun pe sine și-l batjocorește toată lumea". Apoi femeia aceea vedea că diavoli îi însemnau pe cei care îl băteau pe Sfîntul Andrei și ziceau între ei: "Măcar asta ne este mîngîiere, că cei fără minte îl bat pe acest sfînt și pentru această pricină osîndiți vor fi în ceasul morții lor, căci pe plăcutul lui Dumnezeu l-au bătut fără de milă și fără să fi avut vreo vină și asta nu le este lor spre mîntuire".

Auzind aceasta fericitul, cu duhul lui Dumnezeu ca o văpaie s-a repezit spre dînșii și le-a risipit semnele lor cu puterea cea înfricoșată și îi înfrunta pe ei, zicîndu-le: "Nu vi se cade vouă să-i însemnați pe cei care mă bat pe mine, căci eu mă rog Stăpînului meu ca să nu le fie lor păcat aceasta, că întru neștiință fac acestea și pentru neștiință vor lua iertare". Pe cînd le grăia acestea sfîntul, iată că s-a deschis cerul ca o poartă și au ieșit o mulțime de rîndunele frumoase care se îndreptau spre sfînt și între dînsele era un porumbel mare, alb ca zăpada și care avea în gură frunze de aur și de măslin și, vorbind omenește, a zis către dînsul: "Primește frunzele acestea, pe care Domnul Atotțiitorul ți le-a trimis ție din rai, spre semnul darului Său, căci ești milostiv și iubitor de oameni, precum singur El este milostiv și te va binecuvînta și va mări mila Sa asupra ta, căci pe cei ce te bat îi ierți și îi miluiești și te rogi pentru dînșii, ca să nu aibă pentru aceasta păcat". Acestea grăindu-le, porumbelul s-a așezat pe capul sfîntului. Toate acestea văzîndu-le cea dreptcredincioasă femeie, se minuna și, după vedenie, venindu-și în fire, zicea: "Cîți luminători are Dumnezeu pe pămînt și nimeni nu-i știe pe ei!" De multe ori voia să spună altora despre cele ce văzuse, dar dumnezeiasca putere o oprea pe dînsa. Iar după aceea a întîmpinat-o pe ea undeva Sfîntul Andrei și i-a zis: "Păzește-mi taina, Varvaro, ca nimănui să nu spui ceea ce ai văzut pînă ce voi trece în locul cortului celui minunat, pînă la casa lui Dumnezeu". Iar ea a zis către sfînt: "Chiar de aș voi să spun cuiva, tot nu pot, cinstite luminătorule și sfîntule al lui Dumnezeu, căci mă oprește puterea cea nevăzută a lui Dumnezeu".

Altădată, umblînd, Sfîntul Andrei a întîmpinat un boier și trecînd pe alătura de el și înțelegîndu-i viața, a scuipat spre dînsul, zicîndu-i: "Vicleanule desfrînat și batjocoritorule de biserici, care nu te prefaci că mergi la biserică și zici: "mă duc la utrenie" și tu faci lucrurile cele spurcate ale satanei?! Nelegiuitule, care în miezul nopții te scoli și mîinii pe Dumnezeu! Iată, acum a sosit vremea să-ți primești pedeapsă după faptele tale. Oare ți se pare că te vei tăinui de înfricoșatul ochi al lui Dumnezeu, Cel ce pe toate le știe?" Iar acel boier, auzind acestea și-a mînat calul și s-a dus, ca să nu se rușineze mai mult. Iar după cîteva zile s-a îmbolnăvit acel boier de o boală rea și a început cu încetul carnea a se usca pe el, iar cei din casa lui îl purtau din biserică în biserică și de la doctor la doctor, dar nimeni nu-l putea vindeca. Iar după puțin timp păcătosul acela s-a dus la munca veșnică. Într-o noapte a văzut sfîntul aproape de curtea lui pe îngerul Domnului, venind dinspre apus. Îngerul strălucea ca o văpaie de foc și ținea un toiag mare de văpaie, iar dacă a mers la acel bolnav, a auzit un glas de sus, zicînd: "Bate-l pe acel batjocoritor și urît desfrînat și cînd îl bați să-i zici așa: oare voiești să mai faci păcate și să smintești pe mulți? Sau, prefăcîndu-te a merge la utrenie, oare vei mai merge la diavoleasca fărădelege?" Și a început îngerul a-l bate și cele poruncite a-i zice lui; și se auzea glasul celui ce grăia și bătaia toiagului, iar cel ce bătea era nevăzut. Muncindu-se așa omul acela, a ieșit duhul din el.

Venind Sfîntul Andrei în tîrg, la o cruce a aflat pe un oarecare monah a cărui viață o lăudau toți ca fiind îmbunătățită; căci cu adevărat bine se nevoia, precum se cuvine monahilor, însă era biruit de iubirea de argint fără de măsură; mulți dintre cetățeni, mărturisindu-și înaintea lui păcatele, îi dădeau lui mulțime de aur ca să o împartă la săraci pentru mîntuirea sufletelor lor, iar el, fiind cuprins de nesățioasa patimă a iubirii de argint, nimănui nu da, ci în punga sa punea totul și, văzînd că argintul se înmulțește, se bucura. Iar Fericitul Andrei, mergînd pe calea aceea unde ticălosul monah își avea petrecerea sa, cu ochi proorocești a văzut un șarpe înfricoșat încolăcindu-se pe grumazul lui. Și mergînd aproape de călugăr privea la șarpele acela. Iar călugărul, socotind că este unul din săraci și stăruie ca să ia milostenie, i-a zis: "Dumnezeu să te miluiască frate, că nu am ce să-ți dau".

Fericitul Andrei, depărtîndu-se puțin de dînsul, a văzut o hîrtie în văzduh, deasupra șarpelui, scrisă cu litere negre: "Șarpele iubirii de argint, rădăcina a toată fărădelegea". Apoi, uitîndu-se înapoi, a văzut doi tineri certîndu-se între dînșii: unul era negru și avea ochii întunecați, căci era diavol, iar altul era alb ca o lumină cerească, căci era îngerul lui Dumnezeu. Și zicea tînărul cel negru: "Al meu este călugărul acesta, că voia mea face, căci nemilostiv și iubitor de argint este și cu Dumnezeu parte nu are, ci ca un al doilea slujitor de idoli mie îmi slujește". Iar luminosul înger zicea: "Ba nu, al meu este de vreme ce postește și se roagă și este smerit și blînd". Și se certau așa amîndoi și nu era pace între dînșii. Atunci s-a auzit un glas din cer spre purtătorul de lumină înger, zicînd: "Nu ține parte cu călugărul acela și lasă-l pe el, căci lui Mamona slujește, iar nu lui Dumnezeu".

Îndată s-a depărtat îngerul Domnului de la dînsul.

Văzînd aceasta Fericitul Andrei s-a mirat cum potrivnicul demon a biruit pe îngerul cel luminat. Odată a întîmpinat pe călugărul acela Sfîntul Andrei în uliță și, luîndu-l de mîna dreaptă, i-a zis: "Robule al lui Dumnezeu, fără de mînie să mă ascuți pe mine, robul tău, și cu mila ta primește smeritele mele cuvinte, că pentru tine mare necaz mi s-a făcut și nu pot de acum să rabd mai mult; mai întîi ai fost prieten al lui Dumnezeu, iar acum te-ai făcut prieten și slugă diavolului. Aripă ai avut ca și serafimii, deci, pentru ce te-ai dat satanei, ca să le taie pe ele din rădăcină? Chip ai avut ca de fulger și pentru ce te-ai făcut întunecat la chip? Vai, mie! de vreme ce ai avut vedere ca cei cu ochi mulți, iar acum te-a orbit pe tine șarpele! Soare ai fost, acum ai apus în noaptea cea întunecoasă și rea. Pentru ce, frate, ți-ai pierdut sufletul tău? Pentru ce te-ai însoțit cu diavolul iubirii de argint? Pentru ce i-ai dat lui odihnă întru tine? Pentru ce ai argintul? Oare te vei îngropa cu el? Nu știi că după moartea ta va rămîne altora? Pentru ce ții păcate străine și vrei să te sugrumi cu scumpetea, iar alții sînt flămînzi și însetați și mor de frig, iar tu, privind la mulțimea aurului, te veselești? Aceștia sînt pașii pocăinței? Sau altfel este rînduiala călugărească și defăimarea vieții celei deșarte? Oare așa te-ai lepădat de lume și de cele ce sînt în lume? Oare așa te-ai răstignit lumii și tuturor deșertăciunilor? Oare nu ai auzit pe Domnul Care zice: "Să nu agonisești aur, nici

argint, nici aramă, nici două haine?" Pentru ce ai uitat aceste porunci? Iată, astăzi sau mâine se sfîrșește viața noastră și cele ce le-ai agonisit ale cui vor fi? Oare nu știi că îngerul Domnului, cel ce te păzește pe tine, s-a depărtat de la tine plîngînd, iar diavolul stă aproape de tine și șarpele iubirii de argint s-a încolăcit în jurul grumazului tău și tu nu-l simți pe el? Adevăr zic ție, că alături de tine trecînd, am auzit pe Domnul Dumnezeu lepădîndu-se de tine. Deci, mă rog ție, ascultă-mă și-ți împarte averea la săraci, la văduve și la sărmani și la cei scăpați și la străinii cei ce nu au unde să-și plece capetele și sîrguiește-te să fii iarăși prietenul lui Dumnezeu. Iar de nu mă vei asculta pe mine, apoi rău vei muri. Așa mă jur pe Iisus Hristos, Împăratul nostru, că îndată vei vedea pe diavol". Și i-a mai spus lui: "Oare îl vezi pe dînsul?" Și i s-au deschis călugărului ochii sufletești și l-a văzut pe diavol, ca pe un arap negru, în chip de fiară și buzat, stînd departe și neîndrăznind a se apropia de dînsul, de teama Sfîntului Andrei. Iar călugărul a zis sfîntului: "Îl văd pe el, robule al lui Dumnezeu și spaimă mare m-a cuprins, deci spune-mi cele ce îmi sînt de trebuință spre mîntuirea sufletului meu". Robul lui Dumnezeu Andrei a zis iarăși către dînsul: "Să mă crezi pe mine, că de nu mă vei asculta, îl voi trimite pe el la tine ca să te chinuiască, ca toți să vadă rușinea feței tale, nu numai cetățenii aceștia, ci toți oamenii din cele patru margini ale lumii. Deci, păzește-te și cele ce-ți spun ție, fă-le!"

Auzind acestea călugărul, s-a înfiorat și a făgăduit ca să îndeplinească toate poruncile. Și îndată a văzut Sfîntul Andrei că a venit de la răsărit un duh puternic, ca o văpaie de fulger și s-a atins de șarpele acela, zdrobindu-i puterea, iar șarpele s-a prefăcut în corb și s-a dus de acolo. La fel a pierit și arapul cel negru și iarăși a luat putere îngerul lui Dumnezeu spre paza aceluia călugăr.

Ieșind de la el fericitul, i-a poruncit, zicîndu-i: "Ferește-te, să nu spui cele făcute de mine la nimeni, iar eu voi începe a te pomeni ziua și noaptea în rugăciunile mele, ca Domnul Iisus Hristos să-ți îndrepte calea spre bine". Și, ducîndu-se, călugărul a împărțit tot aurul pe care-l avea la săraci. Iar el zicea astfel celor ce aduceau aurul ca să-l împartă cu mîinile sale: "Ce folos îmi este ca să mă îngrijesc de spinii străini?" Viețuind el așa precum se cade unui călugăr, i s-a arătat robul lui Dumnezeu în vedenie, cu fața veselă și i-a arătat pe un cîmp un pom luminos care avea floare de dulci roduri și i-a zis: "Să-i mulțumești lui Dumnezeu că te-a scos pe tine din gura șarpelui și a făcut sufletul tău ca pe un pom purtător de floare; deci, sîrguiește-te ca pe acea floare să o faci rod dulce căci, iată, acest pom frumos pe care îl vezi este închipuirea sufletului tău". Apoi, deșteptîndu-se, călugărul mai mult s-a întărit la lucrul duhovnicesc și întotdeauna aducea mulțumită lui Dumnezeu și Sfîntului Andrei, plăcutul Său, prin care s-a povățuit la calea mîntuirii.

Atît de bineplăcut și iubit de Dumnezeu s-a arătat acest Sfînt Andrei, încît, odată s-a răpit pînă la al treilea cer, asemenea cu Sfîntul Pavel și acolo a auzit cuvinte negrăite și pe cele nevăzute le-a privit, precum singur le-a mărturisit unui credincios prieten al său, Nichifor, mai înainte de sfîrșitul său: că într-o iarnă mare cu îngheț și ger cumplit, fiind în Constantinopol timp de două săptămîni, toate casele erau pline de zăpadă și vîntul de la miazănoapte sufla și cădeau zidurile cele înalte și copacii de furtună și de vînt se prăbușeau și toate păsările, neavînd ce să mănînce, cădeau moarte la pămînt, atunci toți scăpații și săracii în mare primejdie se aflau, plîngînd și suspinînd și tremurînd de frig, de lipsuri, de foame și de ger și mulți dintre dînșii au murit. Atunci și fericitul Andrei, neavînd nicăieri adăpost, nici îmbrăcăminte, nu puțin a suferit din pricina frigului, căci atunci cînd se ducea la alți săraci, vrînd să se odihnească și să se încălzească puțin sub același acoperămint cu dînșii, ei cu bețele îl goneau ca pe un cîine, strigînd la dînsul și zicîndu-i: "Du-te, du-te, cîine de aici!" Și acum neavînd unde să se ascundă de primejdia ce era și deznădăjduindu-se de viața sa, a zis în sine: "Bine este cuvîntat Domnul Dumnezeu și de voi muri în iarna aceasta, pentru dragostea lui Dumnezeu să mor, însă puternic este Dumnezeu, ca, odată cu iarna aceasta, să-mi dea mie și răbdare". Și intrînd într-un colț, a găsit un cîine zăcînd și s-a culcat lîngă dînsul, vrînd să se încălzească de el, iar cîinele văzîndu-l pe el, s-a sculat de acolo și s-a dus și a zis Andrei în sinea lui: "O!, cît de păcătos ești, ticălosule, că nu numai oamenii, dar și cîinii se scîrbesc de tine".

Așa zăcînd și tremurînd el de cumplitul ger și vînt și trupul lui învinețindu-se și tremurînd de frig, socotea că i-a venit cea de pe urmă suflare și, ridicîndu-și spre Dumnezeu ochii inimii sale, se ruga ca să-i

primescă în pace sufletul său. Apoi, deodată, a simțit în el oarecare căldură și deschizând ochii a văzut un tânăr foarte frumos a cărui față strălucea ca soarele și avea în mână o stîlpare înflorită cu multe flori cu care căutînd spre Andrei, i-a zis: "Andrei, unde ești?" Iar Andrei a răspuns: "În întuneric și în umbra morții sînt acum". Iar acel tânăr, care i se arătase cu stîlparea aceea înflorită pe care o ținea în mîini, l-a lovit încet peste față pe Andrei, zicîndu-i: "Primește însuflețirea trupului tău". Și îndată Sfîntul Andrei a mirosit frumoasa stîlpare de flori, care, intrînd în inima lui, l-a încălzit și l-a reînviat. După aceasta a auzit un glas, zicînd: "Aduceți-l pe el, ca să se mîngîie aici o vreme și iarăși se va întoarce la locul lui".

Odată cu cuvîntul acesta i-a venit lui un somn dulce și a văzut descoperirile cele negrăite ale lui Dumnezeu - pe care în amănunt singur i le-a spus lui Nichifor, mai sus pomenit, - zicînd așa: "Ce a fost, nu știu, căci precum cineva toată noaptea doarme bine și dimineața se trezește, așa și eu în acele două săptămîni am petrecut în acea dulce vedenie, precum dumnezeiasca voire a poruncit. Și m-am văzut pe mine ca în raiul cel frumos și minunat și mirîndu-mă cu duhul, gîndeam: Ce este aceasta? Știu că în Constantinopol este locuința mea, iar cum de mă aflu aici, nu știu. Și nu mai știu dacă eram în trup, sau în afară de trup. Dumnezeu știe! Căci mă vedeam îmbrăcat în haină luminoasă, ca și cum era țesută din fulger și aveam pe cap o cunună împletită din flori mari și eram încins cu brîu împărătesc și mă bucuram foarte tare de acele frumuseți și mă minunam cu mintea și cu inima de podoaba cea nespusă a dumnezeiescului rai și umblînd pe acolo, mă bucuram. Și erau acolo livezi foarte multe cu pomi înalți și cu multe flori mirositoare. Unii din acei pomi erau înfloriți, alții împodobiți cu frunze de culoarea aurului, iar alții aveau multe feluri de roade, de nespusă frumusețe și gust, încît nu este cu puțință a se asemana frumusețea acelor pomi cu nici un pom de pe pămînt, pentru că acel pom era sădit de mînă dumnezeiască și nu de mînă omenească. În acea livadă erau păsări fără de număr, unele cu aripi de aur, altele cu aripi albe ca de zăpadă, iar altele cu pene pestrițe în multe feluri. Toate ședeau pe ramurile pomilor raiului și cîntau foarte frumos, încît, în glasul cel dulce al cîntărilor nu îmi mai aduceau aminte de mine și așa se îndulcea inima mea și socoteam că glasul cîntării lor se aude pînă la înălțimea cerului. Acele livezi erau foarte frumoase, puse în rînd și, umblînd eu prin mijlocul lor, în bucuria inimii, am văzut curgînd prin mijloc un rîu mare care adăpa livezile cele frumoase. În partea cealaltă de rîu erau niște vii, care își întindeau vițele lor cu frunze de aur, împodobite cu struguri tot în chipul aurului. Acolo suflau vînturi line și bine mirositoare în cele patru laturi și de a lor suflare se clătinau livezile care făceau un sunet minunat cu frunzele lor.

După aceasta, o spaimă a căzut peste mine și mi se părea că stau deasupra tăriei cerului, iar un tânăr îmbrăcat în porfiră, a cărui față era ca soarele, umbla înaintea mea, iar eu socoteam că el este acela care m-a lovit cu stîlparea cea de flori peste față. Umblînd eu după dînsul, am văzut o cruce mare și frumoasă cu un curcubeu ceresc, iar împrejurul ei stăteau cîntăreți în chipul focului, ca o văpaie, și într-o cîntare dulce îl slăveau pe Domnul, Care a fost răstignit pe cruce. Iar tînărul care mergea înaintea mea, apropiindu-se de cruce, a sărutat-o, apoi mi-a făcut semn ca și eu s-o sărut. Și am căzut înaintea Sfintei Cruci cu frică și cu bucurie mare și am sărutat-o cu osîrdie, iar după ce am sărutat-o m-am umplut de o negrăită dulceață și am simțit un miros mai plăcut decît al raiului. După ce am sărutat crucea, m-am uitat în jos și am văzut sub mine un adînc mare și mi se părea că merg prin văzduh și mi-a fost frică, iar atunci am strigat către cei care mă duceau pe mine, zicînd: "Doamne, îmi este frică să nu cad în prăpastie". Iar ei, întorcîndu-se către mine, au zis: "Nu te teme, căci ni se cade să ne suim mai sus". Și mi-au dat mie mîna și mi se părea, cînd am luat mîna lui, că ne aflăm mai sus de a doua tărie. Acolo am văzut bărbați minunați, a căror fericire și bucurie este negrăită de limba omenească. După aceasta am intrat într-o minunată văpaie, care nu ne ardea, ci numai ne lumina. Și am început să mă înspăimînt, și iarăși, întorcîndu-se cel ce mă ducea mi-a dat mîna, zicîndu-mi: "Încă mai sus se cade nouă a ne urca". Îndată, cu cuvîntul, mai sus de al treilea cer ne-am aflat, unde am auzit și am văzut mulțime de puteri cerești cîntînd și slăvind pe Dumnezeu.

Apoi am mers înaintea unei perdele care strălucea ca fulgerul, înaintea căreia stăteau niște tineri înalți și înfricoșați, cu chipul ca văpaia focului, avînd fețele mai strălucitoare decît soarele și arme de foc aveau în mîinile lor. Și am văzut mulțime nenumărată de oaste cerească, care cu frică stătea înaintea. Și mi-a zis

tinărul care mă ducea: "Cînd perdeaua se va da la o parte, atunci Îl vei vedea pe Stăpînul Hristos și să te închini Scaunului slavei Lui". Iar eu, auzind acestea, mă bucuram și tremuram, căci o negrăită bucurie și spaimă m-au cuprins pe mine și priveam, așteptînd pînă ce se va ridica perdeaua. Și iată că o mîna de văpaie a ridicat perdeaua și am văzut pe Domnul meu - precum odată proorocul Isaia - șezînd pe un scaun înalt și strălucitor, iar serafimii stăteau împrejurul Lui. El era îmbrăcat într-o haină roșie, avînd fața prealuminată și cu ochi buni se uita înspre mine. Si văzîndu-L, am căzut cu fața în jos înaintea Lui, închinîndu-mă prealuminatului scaun al slavei Lui. Însă ce fel de bucurie m-a cuprins atunci la vederea Lui, nu pot grăi; încît și acum, aducîndu-mi aminte de acea vedenie, mă umplu de negrăită dulceață. Și zăceam înaintea Stăpînului meu cu cutremur, minunîndu-mă de marea milostivire a Lui, că m-a lăsat pe mine, omul cel păcătos și necurat, ca să vin înaintea Lui și să-I văd dumnezeiasca podoabă.

Apoi m-am umplut de umilință, socotindu-mi nevrednicia mea și la mărirea Stăpînului meu gîndind, am zis cuvintele lui Isaia proorocul: "O! ticălosul de mine, că om fiind și buze necurate avînd, m-am învrednicit a vedea cu ochii pe Domnul meu". Apoi am auzit pe Milostivul și Făcătorul meu, zicînd către mine cu dulcea și preacurata Sa gură trei cuvinte dumnezeiești, care atît mi-au îndulcit inima mea și cu dragostea Lui a aprins-o încît, cu totul, ca ceara m-am topit de căldura cea duhovnicească și s-a împlinit cuvîntul proorocului David: "Făcutu-s-a inima mea ca ceara ce se topește în mijlocul pîntecului meu". Apoi au cîntat toate oștile cerești o cîntare prea minunată. După aceasta, nu știu cum, iarăși m-am aflat umblînd în rai și mă gîndeam întru mine cum de nu am văzut-o pe Sfînta Fecioară, Născătoarea de Dumnezeu. Apoi am văzut un bărbat luminos ca un nor, purtînd o cruce și zicîndu-mi: "Oare pe Împărăteasa cea preastrălucită a puterilor cerești ai vrut a o vedea aici? Nu este acum aici, căci s-a dus în lumea cea încercată de primejdii, ca să le ajute oamenilor și să-i mîngîie pe cei nenorociți. Si ți-ai fi arătat ție sfîntul ei loc, dar nu este acum vreme, că, iată, se cade ție ca să te întorci de unde ai venit, precum îți poruncește Stăpînul". Acestea zicînd către mine, mi s-a părut că am adormit și după aceasta, deșteptîndu-mă, m-am aflat în locul unde eram întîi, în ungherul acela zăcînd și m-am mirat unde am fost în vedenie și ce m-am învrednicit a vedea. Și inima mea era plină de o negrăită bucurie și-am mulțumit Stăpînului meu, Care a binevoit a mi se arăta mie".

Sfîntul Andrei a spus acestea prietenului său Nichifor, mai înainte de moartea sa și cu jurămint l-a legat pe el ca să nu spună acestea nimănui, pînă ce el se va dezlega de legăturile trupești. Iar Nichifor l-a rugat pe el ca să-i spună măcar un cuvînt din acele trei cuvinte pe care Domnul le-a grăit către dînsul dar nu a voit să-i spună nicidecum.

Astfel, Sfîntul Andrei, asemenea ca Sfîntul Pavel fiind răpit la cer, a văzut cele ce ochiul trupesc nu le-a văzut și a auzit cele ce urechea muritoare nu le-a auzit și s-a îndulcit de podoabele cele cerești ce i s-au descoperit lui, care la inima omului nu s-au suit. Iar de vreme ce întru descoperirea cereștilor Taine n-a văzut pe Preacurata Fecioară Maria, Născătoarea de Dumnezeu, s-a învrednicit pe pămînt a o vedea pe dînsa, în biserica Vlahernei, venind să ajute oamenilor, pentru care, rugîndu-se Fiului ei și Dumnezeu, în văzduh era cu proorocii și cu apostolii, cu îngereștile cete și cu cinstitul ei Omofor acoperea tot poporul. Văzînd-o pe Sfînta Fecioară, fericitul a zis către Epifanie, ucenicul său: "Oare o vezi pe Împărăteasa și Doamna tuturor?" Iar el a răspuns: "O văd, sfînte părinte și mă înspăimînt".

Petrecînd viață minunată, Sfîntul Andrei multe minuni a făcut și multe batjocuri și bătăi a răbdat, precum se scrie în cartea vieții lui, scrisă de Nichifor. Și a proorocit cele ce vor fi și pe mulți păcătoși i-a întors la pocăință. Apoi a trecut la veșnicele acoperămînturi, la care mai înainte a fost răpit, iar acum, întru ele în veci sălășluindu-se, este la un loc cu îngerii și stă înaintea lui Dumnezeu, unul în trei fețe, Tatăl, Fiul și Sfîntul Duh, căruia I se cuvine slava în veci. Amin.

Viața Sfântului Sfințitului Mucenic Dionisie Areopagitul (3 octombrie)

Sfântul acesta, Dionisie Areopagitul, s-a născut din părinți necredincioși, dar de neam bun, și a crescut în preamărita cetate Atena. Apoi, din copilărie a fost dat la înțeleaptă învățătură elenistică, în care atât de mult a sporit, încât în douăzeci și cinci de ani a întrecut pe toți învățații săi vîrstnici filozofi. Însă vrînd să se știe desăvîrșit, s-a dus în părțile Egiptului, în cetatea ce se numește Eliopol, pentru că acolo erau demult dascăli învățați și de la dînsii a deprins, împreună cu prietenul său Apolofan, meșteșugul citirii stelelor. Însă a fost o zi în care soarele, nerăbdînd să vadă pe Domnul Iisus Hristos răstignit pe cruce, pentru mîntuirea noastră, la amiază s-a întunecat și lumina și-a ascuns-o vreme de trei ceasuri. Iar Dionisie, mirîndu-se, a zis: "Sau Dumnezeu, Ziditorul lumii, pătimește, sau lumea aceasta văzută se sfîrșește". Acestea le-a grăit din duhul lui Dumnezeu pentru patima Stăpînului, iar nu după învățătura înțelepciunii veacului acesta. Apoi, întorcîndu-se în Atena, s-a căsătorit și, ca primul dintre ai săi, fiind de neam bun, cîrmuia cetatea și poporul cu multă pricepere și cinste.

Cînd Sfântul Apostol Pavel a mers în mijlocul Areopagului, la Atena, propovăduind pe Iisus Hristos cel răstignit pe cruce și înviat, înaintea celor mari, atunci Dionisie, ascultînd cu luare aminte cuvintele Sfântului Apostol Pavel, le-a pus pe ele în inima sa. Cei mai mulți îi ziceau lui Pavel că vor să audă a doua oară de la dînsul, mai bine, învățătura lui Hristos și atunci Dionisie, ca cel mai înțelept dintre ceilalți, a început un dialog cu Pavel, întrebîndu-se unul pe altul. Deci, Pavel l-a întrebat: "Pe care Dumnezeu cinstiți voi?". Iar Dionisie îi arătă în cetate pe Cronos, pe Afrodita, pe Zeus, Hefest, Hermes, Dionisos, Artemis și pe ceilalți zei. Umblînd Pavel cu Dionisie, a văzut o capiște pe care era scris: "A necunoscutului Dumnezeu". Și l-a întrebat Pavel pe Dionisie: "Dar cine este necunoscutul Dumnezeu?" A răspuns Dionisie: "Acela între dumnezei încă nu S-a arătat, însă la vreme va veni, pentru că El este Dumnezeul care va împărăți cerul și pămîntul și împărăția Lui nu va avea sfîrșit".

Auzind acestea Apostolul Pavel și luînd aminte la cuvintele lui Dionisie, a început cu mult spor a semăna pe pămîntul cel bun sămînța cuvîntului lui Dumnezeu, spunînd că acum acel Dumnezeu a venit și S-a născut din Preacurata și pururea Fecioara Maria și pentru mîntuirea oamenilor a răbdat pironirea pe cruce; și a cărui pătimire, soarele, neputînd s-o vadă, s-a întunecat și nu s-a mai văzut lumina lui în lume vreme de trei ceasuri. Acest Dumnezeu a înviat din morți și S-a suit la ceruri. "Deci, întru acesta să crezi Dionisie, pe acesta să-L cunoști, și să slujești adevăratului Dumnezeu, Iisus Hristos". Apoi, aducîndu-și aminte Dionisie de întunericul care a cuprins tot pămîntul, despre care i-a spus și Sfîntul Pavel, îndată a crezut că Mîntuitorul într-aceia vreme a pătimit în trup omenesc și și-a deschis mintea și inima spre cunoștința necunoscutului Dumnezeu, Domnul nostru Iisus Hristos, pentru că l-a luminat pe el lumina darului lui Dumnezeu și a rugat pe Apostolul Pavel să se roage lui Dumnezeu pentru dînsul, ca să-i fie milostiv și să-l numere și pe el între robii Săi.

Pe cînd Apostolul Pavel ieșea din cetatea Atenei, un orb, pe care îl știau cu toții că de la naștere nu vedea, l-a rugat pe Sfîntul Apostol Pavel ca să-i dăruiască vederea. Apostolul Pavel, făcînd semnul crucii pe ochii lui, i-a zis: "Domnul și Învățătorul meu Iisus Hristos, Care din scuipat a făcut tină și a uns cu dînsa ochii orbului și i-a dat vedere, Acela să te lumineze și pe tine cu puterea Lui!" Minunea dumnezeiască s-a întîmplat, pentru că îndată orbul a văzut. Și i-a poruncit Pavel orbului ca, mergînd la Dionisie, să-i spună: "Pavel, sluga lui Iisus Hristos, m-a trimis la tine ca, după făgăduința ta, să vii la dînsul și, botezîndu-te, vei primi iertarea păcatelor". Orbul a mers la Dionisie și i-a spus cele poruncite; și propovăduia facerea de bine dumnezeiască care i s-a făcut prin Pavel. Iar Dionisie s-a mirat foarte mult văzînd că orbul și-acăpătat lumina ochilor și acum vede și, nezăbovind, împreună cu Damar, femeia sa, cu fiii săi și cu toată casa, au mers la Pavel și s-au botezat. După aceasta și-a lăsat femeia, copiii și casa și s-a alăturat lui Pavel.

Trei ani i-a urmat lui Pavel, oriunde mergea și de la el a învățat tainele lui Dumnezeu, ceea ce se dovedește din scrierile sale. După aceasta a fost așezat episcop de Sfântul Pavel și de la Tesalonic a fost trimis la Atena, ca acolo să poarte grijă de mântuirea omenească. Dionisie a ascultat nu numai de propovăduirea lui Pavel, ci și de a celorlalți apostoli cu care a fost împreună la îngroparea Preacuratei Stăpînei noastre, Născătoarea de Dumnezeu. În cărțile sale scrie pentru sine, cum a fost cu Ierotei și cu Timotei și cu mulți alți frați în cetatea Ierusalimului la Mormîntul Mîntuitorului, unde a văzut și a auzit pe Iacob, fratele Domnului, pe Petru verhovnicul și pe Ioan cuvîntătorul de Dumnezeu, de la care a învățat el tainele credinței, așa cum mărturisesc acum toți cuvîntătorii de Dumnezeu, pentru dumnezeirea Domnului nostru Iisus Hristos.

Petrecînd multă vreme în Atena, a extins Biserica lui Dumnezeu, începută de Sfîntul Apostol Pavel și precum ceilalți apostoli, tot așa și Sfîntul Dionisie a dorit să propovăduiască Sfînta Evanghelie și prin alte țări și să pătimească pînă la sînge pentru numele lui Hristos, precum a pățimit și Apostolul Pavel, învățătorul său, care a suferit și a murit la Roma, chinuit de Nero, pentru credința în Hristos.

Așezînd alt episcop în locul său la Atena, el s-a dus la Roma unde Sfîntul Clement, episcopul Romei, l-a primit cu bucurie. Aici a petrecut puțin și a fost trimis de Clement în Galia, împreună cu episcopul Luchian, cu preotul Rustic, cu diaconul Elefterie și cu alți frați, ca să propovăduiască acolo, la necredincioși, cuvîntul lui Dumnezeu. În Galia Sfîntul Dionisie s-a făcut apostolul aceluia ținut și a întors către Dumnezeu mult popor care se închina la idoli. La Paris, cum a putut, din milostenia ce o dădeau credincioșii, a zidit o biserică în care săvîrșea slujbele cele fără de sînge, rugînd pe Dumnezeu să-i ajute să adune acolo multe oi cuvîntătoare.

Atunci cînd cuvîntul lui Dumnezeu se înmulțea, s-a ridicat, după Nero, a doua prigoană asupra credincioșilor, din partea lui Domițian Cezarul, care a trimis pe ighemonul Sisinie în Galia ca să-i chinuiască pe creștini. Ajungînd acela în cetatea Parisului a poruncit ca întîi să fie chinuit Dionisie, ca cel mai slăvit întru minuni și întru înțelepciunea lui Dumnezeu, împreună cu Rustic și cu Elefterie, căci ceilalți frați se duseseră pentru propovăduire în alte părți.

Sfîntul Dionisie era acum foarte bătrîn și prea obosit de propovăduirea Evangheliei și fiind legat cu frînghii, tîrît și adus împreună cu cei doi înaintea ighemonului, acesta i-a zis cu mînie: "Oare tu ești, rău bătrîn Dionisie, care, hulind pe zeii noștri, le răstorni toate slujbele lor și te împotrivești poruncii împărațului?" A răspuns sfîntul: "Cu toate că acum am îmbătrînit cu trupul, precum mă vezi, totuși credința mea înfloarește ca tinerețea și mărturisirea mea întotdeauna va naște lui Iisus Hristos fii noi". Și fiind întrebat de ighemon: "Pe care Dumnezeu cinstești?", Dionisie a spus cuvîntul adevărului și a mărturisit numele cel mare al Preasfintei Treimi, al Tatălui și al Fiului și al Sfîntului Duh. Iar ighemonul, ca o viperă surdă, nevrînd să asculte mîntuitoarele propovăduiri, întreba pe cei trei - pe Dionisie, pe Rustic și pe Elefterie: oare nu voiesc să se supună împăratului și să jertfească zeilor lor?

Într-un glas ei au răspuns: "Sîntem creștini și un Dumnezeu avem, Care este în ceruri și pe Acela Îl cinstim; iar poruncii împăratului nu ne vom supune". Atunci ighemonul a poruncit ca, dezbrăcînd pe Dionisie, să-l bată cu frînghii, fără de milă. Iar sfîntul răbda, mulțumind lui Hristos că i-a dat să poarte răni pe trupul său. La fel a chinuit pe Rustic și pe Elefterie. Dar și aceștia, fiind întăriți de Dionisie și mai ales de Dumnezeu, răbdau, preamărînd pe Hristos.

Ighemonul, văzînd că mai degrabă ostenesc mîinile celor ce bat decît slăbesc cei ce răbdă, i-a aruncat pe toți în temniță în acea zi. Dar a doua zi, din porunca ighemonului, slujitorii l-au scos pe Dionisie și l-au întins pe un pat de fier și au aprins focul dedesubt, iar Dionisie cînta psalmul: "Cu foc este lămurit cuvîntul Tău și robul Tău l-a iubit pe El". După aceasta, luîndu-l pe Dionisie de pe pat, l-au aruncat spre mîncarea fiarelor, dar Dumnezeu a închis gura fiarelor și Dionisie a rămas nevătămat. Apoi l-au aruncat într-un foc mare, dar și de acolo a ieșit nevătămat, căci nu s-a atins de el focul. După acestea l-au aruncat iarăși în temniță alături de Rustic și de Elefterie.

În vremea aceea mulți credincioși mergeau în temniță, pentru care Sfântul Dionisie săvârșea acolo dumnezeiasca Liturghie și îi împărtășea pe ei cu trupul și sângele lui Hristos. Iar când slujea, cei credincioși vedeau o lumină mare deasupra fericitului Dionisie și Împăratul slavei, cu oștile îngerești, Se arăta și priveau la Dînsul cei vrednici, pe cît puteau să cuprindă cu ochii lor trupești.

După aceasta, ighemonul i-a scos iarăși pe Dionisie, pe Rustic și pe Elefterie și i-a îndemnat pe ei să jertfească idolilor, dar ei nu s-au supus și l-au mărturisit pe Iisus Hristos, adevăratul Dumnezeu. Mîniindu-se, ighemonul a poruncit ca iarăși să-i bată fără cruțare, iar după aceasta i-a osîndit la tăiere cu sabia. Cînd îi duceau pe sfinți din cetate la muntele care se cheamă al lui Arei, Dionisie se ruga, zicînd: "Dumnezeule, Dumnezeul meu, Care m-ai zidit și m-ai învățat veșnica Ta înțelepciune, Care mi-ai arătat tainele Tale și pretutindeni unde am mers Tu cu mine ai fost, îți mulțumesc Ție de toate care le-ai făcut prin mine, spre slava Sfîntului Tău nume și pentru că ai cercetat bătrînețele mele cele ostenite, care de acum încetează să te vadă pe Tine, chemîndu-mă la Tine împreună cu prietenii mei; deci, mă rog Ție, primește-mă pe mine împreună cu prietenii mei și milostiv fii aceloră pe care i-ai cîștigat cu Sângele Tău și pe care i-ai făcut, prin a noastră slujire, prietenii Tăi; că a Ta este stăpînirea și puterea, împreună cu Tatăl și cu Sfîntul Duh în vecii vecilor". Iar cînd a zis Amin, și-a plecat sfîntul său cap, pentru preasfînt numele lui Iisus Hristos și capul i-a fost tăiat cu o secure neascuțită. Așîderea, și sfinții Rustic și Elefterie, împreună cu Dionisie și-au pus capetele lor sub sabie pentru Hristos.

Dumnezeu a făcut opreamărită minune după moartea plăcutului său, Dionisie, pentru că trupul lui, fiind fără cap, s-a sculat cu puterea lui Dumnezeu și, luîndu-și în mîini capul său, a mers două stadii la o femeie dreptcredincioasă, pe numele Catulia, căreia, dîndu-și capul, a căzut la pămînt. În locul acela s-a zidit o biserică de creștini. Mulți necredincioși, văzînd această minune, au crezut în Iisus Hristos, iar pe mulți creștini i-a secerat atunci sabia ighemonului, ale căror nume numai singur Dumnezeu le știe, care îi scrie pe robii Săi în cărțile vieții. Iar Catulia, luînd capul sfîntului, a vrut să-i ia și trupul, dar a fost oprită de cei necredincioși. Însă ea a chemat pe străjeri în casă, i-a ospătat și îi ținea acolo dîndu-le daruri, iar credincioșilor le-a poruncit ca să ia comoara aceea, adică sfîntul trup al lui Dionisie; creștinii l-au luat și l-au îngropat în acel loc unde sfîntul și-a dat capul Catuliei.

Sfîntul Dionisie a pătimit în al nouăzecilea an al vieții sale, iar de la nașterea lui Hristos în al nouăzeci și șaselea an. După aceea, la mormîntul lui se făceau multe minuni, întru slava lui Hristos, Dumnezeuul nostru, Cel slăvit în veci, împreună cu Tatăl și cu Sfîntul Duh. Amin.

Povestirea Sfîntului Dionisie despre Sfîntul Carp și alți doi păcătoși (3 octombrie)

Marele Dionisie Areopagitul, scriind o scrisoare către monahul Demofil, care a izgonit un preot din biserică pentru că îi învăța pe credincioși blîndețea și bunătatea, îi aduce aminte de un lucru ca acesta: fiind eu în Crit, m-a primit în casa sa fericitul Carp, ucenicul Sfîntului Apostol Pavel, om cu multă bunătate, care, pentru multă luminare a minții sale, era foarte lesnicios spre dumnezeiasca vedenie și nu începea săvîrșirea preacuratelor și de viață făcătoarelor Taine mai înainte de a nu vedea din cer arătîndu-se vreo dumnezeiască vedenie. Pe acest sfînt bărbat (precum singur mi-a istorisit) l-a necăjit unul dintre cei necredincioși, iar pricina necazului a fost aceasta: acel necredincios a întors de la biserică pe un om credincios și l-a dus la păgînatatea sa și pentru aceasta fericitul Carp s-a mîhnit foarte tare. El avea trebuință să fie răbdător cu cei căzuți din credință și să-i învețe neîncetat cu cuvinte folositoare, iar pe cei necredincioși să-i biruiască cu bunătatea sa. Și pentru amîndoi se ruga cu toată osîrdia lui Dumnezeu, ca pe cel ce se abătuse de la dreapta credință iarăși să-l întoarcă la sfînta sa biserică, iar pe cel orbit cu necredință să-l lumineze cu lumina credinței; însă nu știu cum, atunci (de vreme ce mai înainte de acestea niciodată nu s-a arătat nerăbdător) s-a amărît foarte tare în sufletul său. Căci, tîrziu, după ce s-a înserat și

se apropia miezul nopții, s-a sculat ca să facă rugăciune, pentru că avea obiceiul ca întotdeauna la miezul nopții să se scoale și să se roage. Stînd la rugăciune, foarte tare se mîhnea pentru cei doi oameni, de care s-a pomenit și zicea în sine că nu este drept ca să viețuiască pe pămînt oamenii cei fără de lege, care se răzvrătesc împotriva căilor Domnului, care sînt drepte și se rugă lui Dumnezeu să cadă peste dînșii foc din cer care să sfîrșească cu ardere viața amîndurora.

Cînd se ruga el cu tot dinadinsul, îndată s-a cutremurat casa în care stătea și s-a desfăcut în două începînd de la vîrf, încît lui i se părea că stă afară și o văpaie luminoasă de foc s-a coborît din cer înaintea lui și, uitîndu-se în sus, a văzut cerul deschis și pe Iisus șezînd; iar înaintea lui stăteau în chip omenesc mulțime nenumărată de îngeri. Și se minuna fericitul Carp văzînd în cer aceste minuni. Apoi, plecîndu-și ochii în jos, a văzut pămîntul desfăcîndu-se și o prăpastie adîncă și întunecoasă se deschidea înaintea lui, iar la gura acelei prăpastii stăteau cei doi oameni, asupra cărora se mîniase și le cerea de la Dumnezeu pieirea. Și stăteau acei oameni cu umilință, cu mare frică și cutremur, căci acum erau gata să cadă în prăpastie, iar în adîncul prăpastiei era un balaur care, trezindu-se, scrișnea din dinți. Erau acolo și niște bărbați care îi băteau, îi împingeau și îi trăgeau pe cei doi spre acel înfricoșător balaur. Iar Carp, văzînd pe cei ce l-au mîhnit pe el că erau gata să cadă în prăpastie și să fie mîncăți de balaur, se mîngîia și nu dorea atît să privească la cerul cel deschis și la Iisus, care ședea acolo, cît la pieirea celor doi păcătoși. Dar iarăși se întrista și se mîhnea că încă nu căzuseră și din nou se ruga lui Dumnezeu ca să cadă și să piară.

Apoi, abia și-a ridicat ochii spre cer, ca și mai înainte și a văzut pe Iisus sculîndu-Se de pe cerescul Său scaun și venind la acei oameni, care stăteau lîngă gura prăpastiei și le-a întins mîna Sa de ajutor. Iar îngerii, luînd pe oamenii aceia, îi sprijineau de amîndouă părțile și îi întăreau, ca apoi să-i scoată din prăpastia aceea. Și a grăit Iisus către Carp: "Bate-mă pe Mine de acum, căci gata sînt, ca pentru mîntuirea oamenilor iarăși să fiu răstignit; căci Îmi este iubit acest lucru, numai oamenii de și-ar urî păcatele lor; însă, vezi, oare mai plăcut este a viețui cu balaurul în prăpastie, decît cu Dumnezeu și cu îngerii Lui cei iubitori de oameni?" Această povestire a pus-o Sfîntul Dionisie în scrisoarea sa către monahul Demofil, cel mai înainte pomenit și nu numai pe el, dar și pe noi ne învață să nu ne arătăm aspri asupra celor ce greșesc, ci mai ales să le dorim întoarcerea, iar nu pedeapsa; apoi să-i învățăm pe ei cu dragoste și cu răbdare și să așteptăm pocăința lor; trebuie a ne ruga cu tot dinadinsul pentru unii ca aceștia lui Dumnezeu, care nu voiește moartea păcătoșilor, ca singur, cu a Sa bunătate, să-i întoarcă și să-i miluiască, căci Domnul iubește pe cei drepiți și pe cei păcătoși miluiește; căruia i se cuvine slava în veci. Amin.

În această zi mai facem și pomenirea cuviosului părintelui nostru Ioan Hozevitul, episcopul Cezareei care, pentru Dumnezeu lăsîndu-și scaunul său, s-a dus în pustie. Pe acesta, pe cînd mergea să cerceteze pe niște frați cunoscuți, l-a întîmpinat o femeie în cale și, căzînd la picioarele lui, l-a rugat să nu o ocolească, ci să intre în casa ei și s-o sfințească cu rugăciunea sa și cu binecuvîntare. Și, înduplecîndu-se sfîntul, a mers și a intrat în casă și îndată acea femeie desfrînată și înșelătoare a încuiat ușa și și-a dezgolit trupul îndemnîndu-l pe cuvios la păcat. Iar el, smulgîndu-se din mîinile ei și deschizînd ușa, a fugit. După ce a făcut multe minuni, s-a odihnit în Domnul.

Tot în această zi mai facem și pomenirea fericitului Isihie Horivitul, cel din liniște, care viețuind mai întîi în nebăgare de seamă, a căzut într-o boală și a murit, iar după un ceas iarăși a înviat. Și ușa chiliei sale închizîndu-și-o a petrecut doisprezece ani în liniște, nevorbind nimic cu nici unul dintre frați și multe lacrimi vărsînd. Iar cînd era să se sfîrșească, frații au sfărîmat ușa închisorii sale, au intrat și l-au rugat mult pe el ca să le spună vreun cuvînt folositor. Dar el, numai aceasta le-a zis: "Iertați-mă! Fiecare gîndind întotdeauna la moarte nu poate să greșească". Acestea zicîndu-le, a adormit în Domnul.

Sfîntul Sfințitul Mucenic Ierotei, Episcopul Atenei (4 octombrie)

Sfântul Ierotei era unul din sfinții Areopagului, învățat în credință creștinească și așezat episcop de Sfântul Apostol Pavel. Apoi, la adormirea Preasfintei stăpînei noastre, Născătoarea de Dumnezeu, fiind în soborul apostolesc, s-a arătat dumnezeiesc cuvîntător de cîntări, petrecînd spre mormînt primitorul de Dumnezeu trup al Maicii lui Dumnezeu; și toți, auzindu-l și văzîndu-l, l-au cunoscut că este drept și cuvios. Viețuind bine, precum se cuvine unui sfînt și plăcînd mult lui Dumnezeu prin viața și prin cîrmuirea sa, precum și prin muceniceasca nevoință, și-a sfîrșit alergarea.

Viața Cuviosului Părintelui nostru Ammun (4 octombrie)

Cuviosul părintele nostru Ammun era de neam egiptean. El, rămînînd sărman din copilărie, a învățat dumnezeieștile cărți, cu frica lui Dumnezeu. Iar cînd a ajuns la vîrstă, unchiul său îl silea să se însoare, iar el, neputînd să scape de stăruința unchiului său, se gîdea în sine în ce chip ar putea ca și cununa fecioriei să-și păstreze și voia unchiului să facă și, căsătorindu-se să poarte greutatea acestui jug. Venind vremea nunții și ducîndu-l pe el cu fecioara în cameră, toți au ieșit. Însă el, închizînd ușa, a zis către acea fecioară: "Ascultă-mă pe mine, soro, și ia aminte la cele ce-ți voi spune ție: însoțirea aceasta în care am intrat nu este mai bună decît fecioria. Deci, bine am face dacă am începe a ne odihni, nu împreună, ci despărțiți, ca fecioria noastră bine păzind-o, să îi plăcem lui Dumnezeu". Scoțînd din sînul său o cârtică, îi vorbi ei despre viața lui Hristos și a apostolilor, cuvinte folositoare de suflet, căci ea nu cunoștea Scriptura.

Citind el, adăuga și de la sine învățătură despre darul cel dat lui de la Dumnezeu și o sfătuia și pe dînsa să petreacă viață curată și îngerească. Iar ea, umilindu-se, a zis: "Mă învoiesc în toate cele ce voiești, domnul meu, de vreme ce tu alegi viața cea curată, iată, și eu așijderea o doresc și sînt gata ca tot ce-mi poruncești să fac". Și a zis Ammun: "Voiesc, îndeosebi, ca să petrecem tu într-o casă, iar eu în alta". Iar fecioara, nevoină o despărțire ca aceea, i-a zis: "Ba nu, domnul meu, ci vom petrece într-o casă, însă să ne odihnim în paturi diferite". Așa sfătuindu-se și-au plănuit viață curată, iar însoțirea lor a fost o grădină înflorită cu crinii fecioriei, cu curăția păzindu-se și cu roua Duhului Sfînt răcorindu-se. În această însoțire au petrecut ei optsprezece ani, în mari nevoințe, în post și în înfrînare, în privegheri și în rugăciuni și în ostenele truștii. Pentru că fecioara lucra în casă și se ostenea, iar Ammun în toate zilele, de dimineață pînă seara săpa pămîntul în livezi și în grădină și îl sădea și cu multă osteneală își chinuia trupul, iar seara, venind acasă, gusta puțină pîine cu sfînta sa soție, sau mai bine zis sora sa, ca apoi, în miezul nopții amîndoi să se scoale la rugăciune; și foarte de dimineață ieșeau, iarăși, amîndoi la lucru lor și petreceau în lucrarea lor pînă seara. Astfel acea doime, în anii lor cei tineri, viețuind ca în foc, nu s-au ars, pentru că și-au omorît măduarele cele de pe pămînt.

După acei optsprezece ani, ajungînd ei într-o curăție și sfințenie desăvîrșită, a zis fecioara către Ammun, cuviosul: "Domnul meu, de mă vei asculta, din aceasta voi înțelege că într-adevăr pentru Dumnezeu mă iubești". Iar el a zis: "Spune-mi, soro și de va fi de folos, te voi asculta". Atunci a zis fecioara: "Ni se cade nouă, domnule, ca deosebit să viețuim, că tu ești bărbat sfînt, drept și curat, dar și eu, pe cît pot, urmez vieții tale, deci, să dăm și altora pildă și să viețuim despărțiți; pentru că nu se cuvine ca fapta ta cea bună și atît de mare, pentru petrecerea cea împreună cu mine, să fie acoperită de la fața celor ce pot să se folosească și să urmeze curăției tale". Iar Ammun, auzind acestea, a preamărit pe Dumnezeu care a plecat inima fecioarei spre viața cea deosebită pe care o dorea atît de mult și el. Și i-a zis el: "Doamnă, poruncește ce este bineplăcut ca să ne deosebim această petrecere împreună, să-ți rămînă ție casa aceasta, iar eu mă voi duce în alt loc". Și, rugîndu-se lui Dumnezeu, s-au despărțit unul de altul: Ammun s-a dus în muntele Nitriei și s-a făcut călugăr, iar neprețuita lui femeie, rămînînd în casa sa, în puțină vreme a adunat mulțime de fecioare și le-a logodit pe ele cu Mielul lui Dumnezeu, Iisus Hristos, iar ea le-a fost egumenă. Ammun însă, sălășluindu-se în muntele Nitriei, ducea viață pustnicească în așa fel de ostenele și nevoințe, că numai singur Dumnezeu știe, căruia ziua și noaptea, întru căldura Duhului, îi sluja. Și a

petrecut în acea pustnicească viață douăzeci și doi de ani și a devenit desăvârșit călugăr. Apoi a preamărit Dumnezeu pe plăcutul său, Ammun, și i-a dat lui darul tămăduirii. Și vindeca sfântul diferite feluri de boli ale oamenilor care veneau la dînsul.

Odată, i s-a adus un copil care, fiind mușcat de un cîine turbat atît de mult îl vătămase, încît copilul acesta își mîncea singur carnea de pe dînsul, ca un îndrăcit, iar părinții lui, căzînd la picioarele lui Ammon, cereau milă, ca să tămăduiască pe fiul lor. Sfîntul a zis: "De ce-mi faceți supărare, căutînd la mine ceea ce covîrșește puterea mea? Căci în mîinile voastre este și boala și tămăduirea lui, de vreme ce voi ați furat de la văduva aceea săracă (numele ei spunînd), în taină, boul pe care l-ați ucis și l-ați mîncat. Deci, să-i dați înapoi ei boul viu și fiul vostru se va tămădui". Auzind acestea părinții copilului turbat s-au înspăimîntat, căci sfîntul știa tainele lor și, mărturisindu-și păcatul, au făgăduit cu jurămînt să dea înapoi boul furat, iar sfîntul, rugîndu-se, le-a tămăduit copilul și i-a liberat pe ei cu pace. Apoi părinții copilului, întorcîndu-se acasă cu bucurie, au dat înapoi boul văduvei în locul celui pe care îl uciseseră în taină și îl mîncaseră.

Altădată au venit la dînsul doi oameni pentru binecuvîntare și sfîntul i-a rugat să aducă apă, spre trebuința celor care veneau la dînsul. Unul din aceia avea o cămilă, iar altul un catîr. Și luînd ei un vas mare, au coborît din munte după apă. Iar după ce au umplut vasul cu apă, a zis cel care avea cămila: "Mare este vasul și muntele este înalt, deci nu voiesc să-mi chinuiască cămila mea cu greutatea aceasta"; și lăsînd pe tovarășul său singur, s-a dus în drumul său, neîntorcîndu-se la sfînt. Iar celălalt, care rămăsese, a pus apa pe catîrul său și cu mare osteneală abia a putut urca muntele la cuviosul care îl aștepta. Cuviosul, văzîndu-l pe el, i-a zis: "Fiule, Dumnezeu să-ți dea ție darul Său pentru osteneala ta; și să știi că tovarășul tău, căruia i s-a părut greu să aducă apă pentru trebuința noastră, acum este în mîhnire pentru că i-a pierit cămila". Apoi, s-a dus omul acela în urma prietenului său și l-a găsit plîngînd, pentru că i-a fost mîncată cămila de lupi, după proorocia cuviosului.

Despre acest cuvios Ammun pomenește Sfîntul Atanasie Alexandrinul în viața cuviosului Antonie, scriind acestea: "Cînd Ammun cu Teodor, ucenicul lui Antonie, mergeau la acesta, au ajuns la un rîu foarte mare care se numea Licos, pe care nu puteau să-l treacă decît numai înotînd; atunci Ammon l-a rugat pe Teodor să se depărteze puțin de dînsul, ca să nu-i vadă goliciunea trupului. Și despărțindu-se ei, se gîndea Ammun cum ar putea să treacă rîul nedezebrăcîndu-se de haine, pentru că se rușina chiar singur să-și vadă goliciunea, pe care niciodată n-a văzut-o; atît de întreg la minte și curat era încît se rușina chiar de a sa goliciune, căci în toată viața sa nu și-a dezgolit trupul. Pe cînd gîndea el acestea, îngerul Domnului l-a apucat și l-a trecut peste rîu într-o clipită și l-a pus pe celălalt țărm, iar Teodor, cu mare osteneală abia a trecut înot. Și văzînd pe Ammun stînd pe mal, s-a mirat cum așa degrabă a putut ajunge dincolo de rîu și căutînd la dînsul, a văzut că este fără nici o urmă de umezeală. Înspăimîntat, a căzut la picioarele lui și l-a rugat să-i spună cum a trecut cursul rîului. Ammun, înduplecîndu-se de rugămintea frățească, i-a spus că îngerul l-a trecut peste rîu. Apoi i-a spus să nu spună la nimeni acestea, pînă ce va trece din cele de aici. Și mergînd cuviosul la Sfîntul Antonie, a auzit de la dînsul aceste cuvinte: "Dumnezeu mi-a arătat mie plecarea ta și pentru aceasta te-am chemat, ca să mă mîngîii înainte de a te duce la Dumnezeu și să ne rugăm unul pentru altul". Și vorbind mult între ei, s-a mîngîiat unul pe altul cu mîngîierea Sfîntului Duh. Apoi, Ammun, luînd binecuvîntare, a plecat de la Sfîntul Antonie.

După puține zile, șezînd odată marele Antonie pe deal, și-a ridicat ochii în sus și a văzut sufletul lui Ammun înălțat de îngeri cu veselie spre cer și s-a bucurat foarte mult de aceasta. Și l-au întrebat ucenicii pe el: "Părinte, care este pricina veseliei tale?" Iar el a răspuns: "Astăzi Avva Ammun s-a mutat de la noi și văd sfîntul lui suflet ducîndu-se cu îngerii spre cer". Apoi ucenicul a însemnat ziua aceea, în care Sfîntul Antonie le-a spus despre mutarea lui Ammun și după cîteva zile au venit frații de la Nitria și le-au spus că Sfîntul Ammun s-a mutat către Domnul. Apoi numărînd zilele, au aflat că ziua în care s-a mutat Ammun la Domnul era aceea în care a văzut Antonie sufletul lui urcîndu-se spre cer cu îngerii și l-au preamărit pe Dumnezeu.

Viața Cuviosului Părintelui nostru Pavel cel Smerit (4 octombrie)

Acest Pavel, dintr-un sat oarecare, fiind lucrător de pământ, smerit, neiscusit și fără de răutate, s-a însoțit cu o femeie frumoasă la față și mult mai tină, dar cu viață urâtă și cu multe năravuri, căci era desfrînată și i-a înșelat credința lui Pavel. Odată, venind el acasă de la lucru, a aflat pe femeia sa cu altul și, zîmbind puțin, a zis către acel desfrînat: "Bine, bine, să știi că nu-mi pasă, dar mă jur pe Iisus că nu voi mai trăi mult cu dînsa, iar tu s-o iei pe ea și pe copii să-i hrănești, iar eu mă voi duce și mă voi face călugăr". Și, lăsînd toate, îndată a ieșit din casă și nimănui n-a spus nimic, nici n-a clevetit despre acea femeie desfrînată, ci, tăcînd, s-a dus în pustie. Mergînd la cuviosul Antonie cel Mare, a bătut la ușa chilieii lui și l-a întrebat Antonie: "Ce voiești?" A răspuns Pavel: "Voiesc să mă fac călugăr". Iar Antonie, văzîndu-l că este bătrîn, i-a zis: "Acum tu, bătrînule, fiind aproape de șaizeci de ani, nu vei putea să fii călugăr, ci te vei duce în sat să lucrezi, mulțumind lui Dumnezeu, pentru că nu vei putea răbda ostenele pustiei și supărările". Iar Pavel i-a răspuns: "Orice mă vei învăța, părinte, voi face". Dar Antonie din nou i-a zis: "Ți-am spus că ești bătrîn și nu vei putea să fii călugăr, deci, du-te de aici, iar de voiești cu orice chip, mergi la o mănăstire unde se află mai mulți frați, care vor putea să-ți poarte slăbiciunea ta; pentru că eu, aici, viețuiesc singur și cîte cinci zile nu gust nimic; de aceea nu vei putea să viețuiești aici cu mine".

Zicînd acestea, Antonie a închis ușa și trei zile n-a ieșit din chilia lui pentru acest bătrîn, iar acesta nu s-a depărtat de acolo. Apoi, a patra zi, Antonie a deschis ușa și a văzut că Pavel nu se dusese de acolo și iarăși l-a gonit, zicîndu-i: "Du-te de aici, bătrînule, pentru ce mă superi? Ti-am spus că nu vei putea să rămîi aici". A răspuns bătrînul: "Voi muri aici, dar nu mă voi duce". Văzînd Antonie că nu adusese cu sine nici pîine, nici apă și de patru zile stă fără de hrană, a gîndit în sine: "Bătrînul acesta, fiind neobișnuit a posti așa de multă vreme, va muri de foame și va fi asupra sufletului meu păcatul lui". Și l-a primit pe el, zicîndu-i: "Vei putea să te mîntuiești de vei fi ascultător și de vei face ceea ce ți voi porunci eu". A răspuns Pavel: "Toate cele ce îmi vei porunci, părinte, sînt gata să le fac". Antonie, ispitindu-l pe el, i-a zis: "Stai și te roagă în locul acesta, pînă ce voi veni și-ți voi aduce ceva să lucrezi".

Apoi a intrat Antonie în peșteră, lăsîndu-l pe Pavel, și n-a ieșit la dînsul toată săptămîna, dar în taină privea prin fereastră la dînsul și l-a văzut în toată acea vreme stînd nemișcat și ziua și noaptea. Apoi, ieșind, a adus ramuri de finic și, muindu-le în apă, i-a zis lui Pavel: "Împletește așa, bătrînule, o funie, precum mă vezi pe mine". Și a împletit Pavel la acea funie pînă la al nouălea ceas și a împletit cincisprezece coți cu mare osteneală. Iar Antonie, văzîndu-l, a zis: "N-ai împletit-o bine! Despletește-o și împletește-o iarăși". Acum era a șaptea zi de cînd nu-i dăduse lui Pavel să guste nimic. Însă Antonie făcea toate acestea pentru a-l goni pe Pavel de la dînsul, pentru că socotea că, supărîndu-se, el se va duce. Dar dacă l-a văzut că despletea cu mare osteneală funia și iarăși o împletea și, fiind flămînd și bătrîn, nici nu s-a mîhnit sau tulburat, nici n-a cîrtit și nu s-a mîniat, lui Antonie i-a fost milă de dînsul și, apucînd sforile, i-a zis: "Bătrînule, vrei să mănînci puțină pîine?" Iar Pavel i-a răspuns: "Cum voiești, tu, părinte". Și s-a umilit părintele de acele cuvinte ale lui, căci fiind flămînd nu se grăbea la pîine, ci s-a supus la voința lui. Apoi gustară împreună puțină pîine cu apă și, sculîndu-se, au adus mulțumire lui Dumnezeu.

Sfîntul încerca pe Pavel și în rugăciuni, nedormind toată noaptea, cîntînd psalmi și făcînd multe închinăciuni și Pavel în toate s-a arătat răbdător și treaz. Pe cînd mîncă el odată, a poruncit Antonie ca Pavel să guste mai multă pîine, fiindu-i milă de el pentru că nu era obișnuit a posti mult. Dar Pavel a zis: "Părinte, dacă tu vei mîncă mai mult, atunci voi mîncă și eu". Iar Antonie i-a zis: "Mie îmi este destul, pentru că sînt călugăr". A răspuns Pavel: "Si mie îmi este destul, că și eu voiesc să mă fac călugăr". Și Pavel făcea toate cele ce îi porunceau Antonie.

Altădată i-a poruncit să coase o haină și după ce Pavel a cusut-o, i-a zis Antonie: "Rău ai cusut-o, să o descoși și să o coși iarăși". Apoi, după ce o cususe, i-a poruncit să o descoase și iarăși să o coase. Toate acestea le făcea acum ca să-i încerce răbdarea și ascultarea. Iar Pavel nu s-a împotrivit la nimic, ci cu osîrdie și cu supunere îndeplinea toate poruncile. Văzîndu-l Antonie iscusit în toate, i-a zis: "În numele Domnului Iisus Hristos, acum ești călugăr". Și i-a poruncit ca singur să viețuiască, făcîndu-i chilie, departe de sine, ca la patru aruncături de piatră. Și petrecea fericitul Pavel aproape de Sfîntul Antonie, în chilie separată, ostenindu-se ziua și noaptea în nevoințele monahicești, luînd de la Dumnezeu putere asupra duhurilor celor necurate, ca să le izgonească și să tămăduiască neputințele oamenilor.

Altădată aduseră la Sfîntul Antonie pe un tînăr care avea un duh necurat foarte cumplit. Acesta era unul din boierii întunericului care hulea pe Dumnezeu. Și a zis Antonie: "Lucrul acesta nu este al meu, pentru că n-am luat putere de la Dumnezeu asupra diavolilor celor mari, ci Pavel smeritul are acel dar". Și a mers cu dînsul la Pavel, zicîndu-i: "Avvo Pavele, izgonește duhul cel necurat din acest tînăr, ca să meargă sănătos la casa lui, lăudînd pe Dumnezeu". Iar Pavel a zis: "Dar tu, părinte, de ce nu l-ai izgonit?" A răspuns Antonie: "Am alt lucru de făcut și pentru aceasta l-am adus la tine". Lăsîndu-l pe tînărul îndrăcit la Pavel, s-a dus. Iar Pavel, rugîndu-se lui Dumnezeu, a zis diavolului: "Părintele Antonie îți poruncește ție, diavole, să ieși". Iar diavolul, ocărîndu-l și răcnind, a zis: "Nu voi ieși, înrăutățitule și mincinosule bătrîn!" Dar Pavel, luînd jocul în care umbla, îl bătea, zicîndu-i: "Ieși, căci ți-a poruncit Antonie". Dar diavolul nu ieșea. Și i-a zis Pavel: "Ori tu să ieși, ori eu voi merge și voi spune lui Hristos și te va izgoni". Iar diavolul, batjocorindu-l și pe Hristos, zicea: "Nu voi ieși". Atunci Pavel s-a mîniat împotriva diavolului și în miezul zilei, cînd în Egipt soarele arde precum cuptorul Babilonului, s-a urcat pe o piatră și sta ca un stîlp nemișcat, strigînd către Hristos și zicînd: "Iisuse Hristoase, Care Te-ai răstignit pe cruce în vremea lui Pilat din Pont, iată, nu mă voi coborî de pe piatra aceasta, chiar de voi muri, nu voi gusta pîine, nici apă, pînă nu mă vei auzi și vei izgoni pe diavol din tînărul acesta". Acestea zicîndu-le, diavolul îndată a început a striga: "Voi ieși, voi ieși și nu știu unde voi fugi din fața ta". Și, ieșind, s-a prefăcut într-un balaur mare ca de șaptezeci de coți și a intrat în Marea Roșie. Așa a biruit Sfîntul Pavel, cu smerenia sa, pe diavol. Pentru că pe dracii cei mici îi izgonesc oamenii cei de bună credință, iar pe boierii cei mari drăcești, îi biruiesc cei smeriți, ca Sfîntul Pavel.

Fericitul Pavel avea și duhul proorociei, pentru că odată, intrînd într-o mănăstire și stînd lîngă biserică și privind, cunoștea cu ce fel de gînd intra fiecare în biserică. Și fiind vremea vecerniei, toți intrau cu fețe luminoase și cu suflete strălucite, avînd fiecare pe îngerul păzitor lîngă el. Atunci a văzut un frate mergînd în biserică, cu fața neagră, cu sufletul întunecat și înconjurat de diavoli și fiecare din draci îl trăgea la sine, iar sfîntul înger păzitor îl urma plîngînd trist, de departe. Văzînd acestea, sfîntul s-a mîhnit foarte tare și se tînguia pentru fratele cel pierdut; neintrînd nici în biserică din pricina mîhnirii celei mari, ci ședea afară plîngînd. Apoi, sfîrșindu-se slujba bisericească, ieșeau frații în același fel în care intraseră și lumina cea dumnezeiască strălucea peste ei. Și l-a văzut și pe cel care mai înainte era întunecat; însă acum fața lui era ca de înger și darul Duhului Sfînt îl înconjura, iar îngerul păzitor, bucurîndu-se, îl ținea sub aripa lui, iar diavolul se tînguia de departe și nu se putea apropia.

O schimbare grabnică ca aceasta văzînd fericitul, s-a bucurat și, chemîndu-l, l-a oprit înaintea tuturor, spunîndu-le cele văzute de dînsul; apoi l-a întrebat de pricina schimbării lui celei grabnice. Iar acela, văzîndu-se descoperit prin dumnezeiasca lumină, a mărturisit pricina înaintea tuturor, zicînd: "Eu, zicea el, sînt foarte păcătos, căci mi-am cheltuit pînă astăzi anii în necurătenie, iar acum, intrînd în biserică, am auzit citindu-se cuvintele Sfîntului Prooroc Isaia, prin care Dumnezeu a vorbit mai ales, zicînd: "Spălați-vă și curățiți-vă; lepădați vicleniile din sufletele voastre înaintea ochilor Mei, învățați-vă a face bine și de vor fi păcatele voastre înnegurate ca mohorîciunea, ca lîna le voi albi". Acestea auzindu-le eu, m-am umilit cu sufletul, pentru că mi s-au deschis ochii minții și cunoscîndu-mi ticăloșia și pierderea, am zis, suspinînd în gîndul meu, către Dumnezeu: "Tu ești Dumnezeu Care ai venit în lume ca să mîntuiești pe cei păcătoși și precum ai grăit atunci prin proorocul Tău, acestea să le săvîrșești și întru mine, păcătosul. Căci, iată, făgăduiesc ca de acum înainte, cu ajutorul Tău, să nu mai fac nici un rău; mă lepăd de toate fărădelegile și de acum îți voi sluji Ție cu inima curată; însă numai Tu să mă primești pe mine, care mă

pocăiesc și nu mă îndepărta pe mine, care cad înaintea Ta". Cu aceste făgăduințe am ieșit din biserică, jurînd în inima mea ca să nu mai greșesc înaintea lui Dumnezeu". Auzind acestea toți, într-un glas, am preamărit pe Dumnezeu, care primește pe toți cei ce vor să se întoarcă la Dînsul cu pocăință. Astfel, Sfîntul Pavel era înainte văzător, pentru că s-a umplut de darul lui Dumnezeu din pricina smereniei și a bunătății sale. Cine este oare așa de primit de Dumnezeu ca cel fără de răutate? Cei fără de răutate, zice Domnul, și cei drepti s-au lipit de Mine.

Și a trăit cuviosul în această sfîntă viață ani îndelungați și, făcînd multe minuni, s-a mutat către Domnul. Acela care era fără știință și smerit pe pămînt, acum este mai înțelept în ceruri decît toți filozofii lumii acesteia și, cu înțelepții heruvimi, vede pe Hristos prin puterea și înțelepciunea lui Dumnezeu. Pentru că aceasta este înțelepciunea cea dreaptă: adică a se teme de Dumnezeu; și întru smerenia duhului și întru bunătatea inimii slujindu-I, bine va plăcea Lui. Cu rugăciunile plăcutului Tău, Doamne, smeritul Pavel, dă-ne înțelepciune și nouă, spre lucrarea poruncilor Tale. Dă-ne nouă frica Ta, care este începutul înțelepciunii, ca prin frica Ta, abătîndu-ne de la rău, să facem binele și să aflăm mila Ta în veci. Amin.

Cei între Sfinți Părinții noștri Gurie, Arhiepiscopul Cazanului, și Varsanufie, Episcopul Tferului, și aflarea moaștelor lor (4 octombrie)

Cuviosul Gurie s-a născut și a crescut în cetatea Radonej. El provenea dintr-un neam de boieri mici și numele lui a fost Grigorie, la fel ca al tatălui său, pe care îl chema tot Grigorie. Porecla lui era Rugotin. Și a viețuit fericitul copil mai întîi la un boier cu numele de Ion. El era din fire blînd și smerit, mergea la biserică adeseori și se nevoia în post, în rugăciune și milostenie și în celelalte bunătăți, petrecîndu-și viața necăsătorit. Stăpînul, văzînd obiceiurile lui bune, i-a încredințat toată casa sa. Pentru aceasta a fost clevetit, din zavistie, la stăpînul său de către prietenii săi, care zicea că petrece în desfrîinare cu femeia lui. Iar stăpînul, crezînd pe cei care cleveteau împotriva lui, a poruncit să-l ucidă. Dar fiul stăpînului, fiind înțelept, a rugat pe tatăl său să nu se grăbească a crede pe clevetitori și să nu aducă rușine casei. Și, cercetînd cu de-amănuntul cele spuse și înștiințîndu-se că este nevinovat, l-a scăpat de la moarte. Însă tatăl lui, orbit și biruit de mînie, l-a băgat pe cel năpăstuit într-o groapă adîncă și doi ani a petrecut el în această groapă, chinuindu-se cu foamea, căci hrana ce i se dădea lui nu era hrană omenească; la trei zile i se arunca cîte un snop de ovăz și puțină apă. Deși un prieten al său îi făgăduise să-i aducă bucate, el nu voia, ci l-a rugat ca mai bine să-i aducă hîrtie și cerneală și, șezînd acolo în groapă, scria cărți pentru învățătura copiilor, și le dădea să le vîndă, iar prețul lor era împărțit la săraci.

După doi ani, milostivul Dumnezeu, văzînd răbdarea cea mare a robului Său, care fără de vină pătimea unele ca acestea, a binevoit să-l elibereze din iadul acelei închisori și i-a deschis, prin mîna nevăzută a puterii Sale, ușa temniței. Grigorie, văzînd lumină la ușă, s-a înspăimîntat, părăindu-i-se că este nălucirea vrăjmașului, de vreme ce doi ani nu se mai deschisese acea ușă și, sculîndu-se, a început a se ruga. Și iarăși s-a făcut lumină la ușă, mai mare decît prima oară. Apropiîndu-se, Grigorie a atins ușa cu mîna și îndată ușa s-a deschis și el a cunoscut că este voința lui Dumnezeu să fie liber din acea închisoare și s-a rugat lui Dumnezeu cu rugăciuni de mulțumire. Apoi, luînd icoana Preasfîntei Născătoare de Dumnezeu, pe care o avea cu el în temnița aceea, a ieșit și, cu toate că era ziuă, n-a fost văzut de nimeni.

Plecînd din casa și din cetatea aceea, a mers la mănăstirea Preasfîntei Născătoare de Dumnezeu, a cinstitei și slăvitei Adormiri. Acolo s-a călugărit și era călugăr și pustnic îmbunătățit; mai pe urmă a fost și egumenul aceluia lăcaș. Din pricina slăbiciunii trupesti a lăsat păstoria acelei mănăstiri, dar după puțină vreme iarăși a fost trimis la egumenie în mănăstirea Selijarului. După ce a supus Dumnezeu cetatea Cazanului împăratului Ioan Vasilievici, atunci, cu sfatul prea sfințitului Mitropolit Macarie și cu al celorlalți arhierei ai Mitropoliei Rusiei, a fost ales arhiepiscop al cetății Cazanului, în anul de la facerea

lunii 7063 sau 1555 de la Hristos, februarie, ziua 7. L-a trimis împăratul la Cazan cu mare cinste și i-a dat multe lucruri bisericești scumpe și l-a petrecut cu cinstitul și de viață făcătorul lemn (Sfînta Cruce) și cu icoane. Apoi, Mitropolitul, cu tot sfințitul sobor și cu toată mulțimea poporului făcea rugăciuni. Astfel a mers la cetatea Cazanului și a luat scaunul său, nerăpînd stăpînirea, nici gonind cîntea, ci de la Dumnezeu fiind trimis.

Cuviosul viețuia cu dumnezeiască plăcere, pe săraci hrănind, pe cei necăjiți cu toate trebuințele îndestulîndu-i, pe nevoiași, pe văduve și pe sărmani apărîndu-i și scăpîndu-i de nevoi; petrecea în multe osteneli, în priveghere de toată noaptea și pururea în rugăciuni, iar pe necredincioși îi învăța să cunoască și să creadă în Sfînta Treime, în Tatăl și în Fiul și în Sfîntul Duh, întru unul Dumnezeu și pe mulți i-a adus din necredință la credință și i-a botezat. Apoi a căzut în boală și a zăcut multă vreme, dar nicidecum boala cea trupească nu a biruit înțelepciunea cea sufletească din el, căci și atunci porunca să fie dus la biserică. Și astfel, ostenindu-se vreme de trei ani și cunoscîndu-și mutarea sa la Dumnezeu, a chemat pe arhimandritul Varsanufie și i-a poruncit să-l îmbrace în schimă și în a patra zi a lunii decembrie, la ceasurile opt din noapte, în anul 7072 (sau anul 1564 de la Hristos), s-a dus către Dumnezeu, după ce a păstorit biserica lui Dumnezeu 8 ani și 9 luni. Trupul lui a fost pus în lăcașul Mîntuitorului, cu hramul Schimbării la față, îngropîndu-l la altarul bisericii celei mari, cu cinste, cu psalmi și cu cîntări duhovnicești.

Cuviosul Varsanufie era din cetatea Serpuhova, numele lui cel dintîi fiind Ioan. Era fiul unui preot, pe nume Vasile, care l-a dat la învățătura gramaticii. Tînăr fiind, a fost robît de tătarii din Crîm. Acolo le slujea cu toată osîrdia, dormind puțin și cîntînd psalmii pe care îi ținea minte, iar necredincioșii, văzîndu-l bun la fire, nefățarnic și smerit, slujindu-le fără împotrivire, se mirau de dînsul și i-au poruncit să petreacă liber. După trei ani a fost răscumpărat de tatăl său de la tătari și s-a dus la împărăteasca cetate Moscova. S-a călugărit în mănăstirea ce se cheamă "a lui Andronic" și își petrecea viața în fapte bune. Pentru aceasta a fost ales egumen al mănăstirii de la Pișnoși și după aceea a fost arhimandrit în cetatea Cazanului. Acolo a zidit o mănăstire cu biserică și chilii, viețuind bine și fiind plăcut lui Dumnezeu, cu înfrînare multă și cu priveghere, chinuindu-și trupul cu un lanț pe care îl purta în jurul trupului, neștiindu-l nimeni. Era întru toate pildă fraților prin bunătăți și pe mulți necredincioși i-a întors la Dumnezeu și i-a botezat. Pentru cuviosul arhiereu Gurie avea dragoste nefățarnică și i se supunea lui în toate.

A fost ales episcop în cetatea Tferul și bine păstorind cuvîntătoarea turmă a oilor lui Hristos, s-a dat spre multe nevointe, căci petrecea întotdeauna în post, în rugăciuni și lacrimi și în priveghere de toată noaptea; și pe mulți bolnavi a tămăduit, căci era iscusit în meșteșugul doctoricesc și nici un fel de plată nu lua de la nimeni, ci îi tămăduia din dragoste; dar, mai ales, tămăduia patimi sufletești cu darul Duhului Sfînt. Cu lucrul mîinilor lui făcea camilafce grecești, pe care le trimitea fraților săi, rugîndu-i să se roage și ei lui Dumnezeu pentru dînsul.

Cînd sfîntul era la adînci bătrîneți a lăsat păstoria sa și s-a mutat iarăși în mănăstirea zidită de dînsul, a dumnezeieștii Schimbării la Față a Domnului, din cetatea Caucazului, și a luat pe sine marele chip (s-a făcut schimnic). Apoi, fiind cuprins de bătrînețe și de slăbiciune mare, nu și-a schimbat pravila sa, ci și atunci îl duceau ucenicii săi în biserică. Iar cînd a slăbit de tot, cunoscîndu-și mutarea sa din lumea aceasta, s-a împărtășit cu preacuratele Taine ale lui Hristos și s-a dus către Domnul pe care l-a iubit, în anul 7084 (1576 după Hristos). A fost îngropat în acea mănăstire, aproape de Cuviosul Gurie.

În anul 7104 (1596 după Hristos), la porunca dreptcredinciosului domn a toată Rusia, împăratul Teodor Ivanovici, s-a zidit o biserică de piatră, Schimbarea la Față a Domnului. Cînd au început a fi săpate șanțurile, s-au găsit mormintele sfinților Gurie și Varsanufie, în ziua de 4 octombrie. Ermogen, fiind atunci mitropolit în cetatea Cazanului și aflînd despre aceasta, a săvîrșit Sfînta Liturghie cîntînd panahida și a mers în mănăstire cu tot soborul și, descoperind mormîntul Sfîntului Gurie, l-a aflat plin de mir mirositor, iar trupul lui plutea deasupra mirului ca buretele, aproape întreg, numai puțin cuprins de stricăciune deasupra buzei. La fel și veșmintele lui erau întregi și mai curate decît cele noi. Apoi au

descoperit și mormîntul lui Varsanufie și, de asemenea, aflară moaștele nestricate și întregi, ca și ale sfîntului Gurie, numai la picioare era atins puțin de stricăciune. Au mutat cînstitele lor trupuri din mormînturi în racle noi și, făcînd slujbă deasupra gropii, au fost puse deasupra pămîntului, ca toți cei care vor merge acolo să le vadă și să sărute cu credință cînstitele lor moaște. Îl înștiințară apoi despre acestea pe împăratul a toată Rusia, Teodor Ivanovici, și pe sfîntul Patriarh Iov. Auzind acestea împăratul și prea sfîntul Patriarh și toată împărăteasca lor suită și mulțimea poporului au dat slavă lui Dumnezeu care a preamărit pe sfinții săi. Apoi împăratul dreptcredincios a poruncit să fie zidit un altar în partea de miazăzi la biserica cea mare și acolo să se pună la vedere moaștele sfinților arhierei, moaște din care izvorau tămăduiri credincioșilor, întru slava lui Dumnezeu, Celui în Treime închinat, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

Tot în această zi se face și pomenirea Cuviosului Mucenic Petru, prezbiterul Capitoliei, care a pătimit pentru Hristos în Damasc. Cînd chinătorii i-au tăiat limba, acest cuvios mucenic a vorbit mai curat; apoi a răbdat tăierea mîinii drepte și a piciorului și scoaterea ochilor, iar la urmă i s-a tăiat capul.

În această zi se mai face și pomenirea Sfintei Mucenițe Domnina și a celor două fiice ale ei, Verineia și Proscudia, care au fost prinse de păgîni în Edesa și au fost duse la Ierapol. Ajungînd în calea lor la un rîu, pe cînd ostașii ședeau și mînceau pîine, maica și ficele sale, socotind că este mai bine să se înece pentru dragostea lui Hristos și să fie curate înaintea Lui, decît să cadă victime în mîinile păgînilor, au făcut degrabă rugăciune către Dumnezeu, încredințînd Lui sufletele lor, apoi s-au aruncat în adîncul rîului și au sfinșit cu viața.

În această zi se mai face și pomenirea Sfîntului Mucenic Audact care era din Efesul Asiei, fiind duce și prefect al împăratului Maximin. Păgînul împărat a vrut să se căsătorească cu fiica lui Callistena, dar tatăl nu i-a dat-o, ca să nu fie batjocorită creștinătatea ei prin omul cel necurat și urît de Dumnezeu. Pentru aceasta împăratul l-a lipsit pe Audact de cînst și de bogăție și l-a gonit în Meletina și acolo i-au tăiat capul. Callistena s-a ascuns mai întîi în Nicomidia, apoi a mers în Tracia și a fost găzduită de o femeie pe a cărei fiică, bolnavă de ochi, a tămăduit-o prin rugăciune. Maximin a încetat din viață și Lichinie a luat împărăția. Atunci Callistena a mers la Constanța, împărăteasa lui Lichinie, care era sora marelui Constantin și era de credință creștinească și aceleia i-a povestit toate despre sine. Împărăteasa a primit-o cu dragoste și i-a ajutat ca să-și ia averea pămîntescă, jefuită de Maximin, pe care Callistena, luînd-o, a împărțit-o la săraci. Trupul tatălui său l-a adus din Asia și a zidit o biserică în numele lui, iar ea, petrecîndu-și restul vieții apostolești, s-a dus către Domnul.

Tot în această zi se mai face și pomenirea sfinților mucenici Gaie, Faust, Evsevie și Herimon, care erau sfinți slujitori ai Domnului, preoți și diaconi, ucenici ai Sfîntului Sfințit Mucenic Dionisie, episcopul Alexandriei, a cărui pomenire va fi mîine. Aceștia au început a pătîmi pentru Hristos în vremea împărăției lui Deciu și și-au sfinșit nevoința muceniei în vremea împărăției lui Valerian.

Viața Sfintei Mucenițe Haritina (5 octombrie)

Un om de neam bun și bogat, anume Claudie, cu obiceiuri bune și cu milostivire spre săraci, văzînd o copilă foarte mică al cărei nume era Haritina - care rămăsese orfană de părinți din pruncia ei - s-a milostivit de dînsa și, luînd-o acasă, a crescut-o ca pe fiica sa și a iubit-o ca pe fireasca lui copilă, căci cu adevărat avea de ce să o iubească. Ajungînd în vîrstă, s-a arătat nu numai de o frumusețe deosebită a chipului, ci și cu podoaba obiceiurilor bune, fiind blîndă, smerită, ascultătoare, tăcută, curată la suflet și înțeleaptă. Însă cel mai important lucru era credința ei în Hristos, a cărui roabă și mireasă a devenit; crezînd în El, s-a aprins cu multă dragoste și s-a făcut mireasa Lui, păzindu-și fecioria și petrecînd la un

loc deosebit în singurătate. Stăpînul ei care a crescut-o n-o oprea de la un gînd bun ca acesta, ci se bucura de viața ei cea curată și sfîntă și de aceea i-a zidit o casă liniștită în care viețuia învîînd ziua și noaptea Legea Domnului. Pe credincioșii care o cercetau îi învăța povățuindu-i cu cuvinte folositoare, spre mîntuire, iar pe cei necredincioși îi aducea la credință, propovăduindu-L pe Hristos. Tuturor le-a fost pildă de credință și de viață plăcută lui Dumnezeu.

În vremea aceea Dioclețian, necredinciosul împărat, a început prigoană mare împotriva creștinilor de pretutindeni spre a-i chinui și mai ales pe aceia care aveau o viață îmbunătățită. În acea vreme Sfînta Haritina a fost clevetită către Domițian comitele că este creștină și pe mulți elini îi întorcea la credința creștină. Iar comitele, auzind de acestea, a scris îndată stăpînului ei, poruncindu-i să trimită la dînsul pe Haritina. Stăpînul ei, citind scrisoarea, s-a mîhnit foarte mult și, îmbrăcîndu-se în haină aspră, plîngea pentru dînsa, văzînd că nu poate să se împotrivească puterii comitelui. Pe cît putea se împotrivea ostașilor care erau trimiși după dînsa și plîngînd și, ținînd-o cu mîinile sale, se împotrivea celor ce voiau s-o răpească, iar ostașii o țirau spre dînșii. Claudie, care îi era ca un tată, nelăsînd-o din mîinile sale, îi gonea pe ostași, iar sfînta, ținută de amîndouă picioarele, zicea către stăpînul ei: "Dă-mi drumul, stăpînul meu, și nu te mîhni, ci bucură-te, căci pentru păcatele mele și ale tale voi fi jertfă primită de Dumnezeu". Iar ostașii, mîniindu-se foarte tare, au răpit-o cu sila din mîinile stăpînului ei precum lupii o oaie, și au dus-o la comite, iar Claudie o petrecea cu plîngere și zicea: "Pomenește-mă la Cerescul Împărat, cînd vei sta înaintea Lui, în ceata sfintelor mucenite".

Fiind dusă Sfînta Haritina la comite, a stat înaintea lui, chemînd cu inima sa pe Dumnezeu în ajutor. Iar comitele a întreat-o: "Oare sînt adevărate cele ce am auzit despre tine, fecioară: că ești creștină și înșeli pe mulți, aducîndu-i la credința necurată?" Iar Sfînta Haritina a răspuns cu îndrăzneală, zicînd: "Adevărat este că sînt creștină, iar ceea ce zici că înșel pe oameni nu este adevărat, pentru că de la înșelăciune îi întorc pe cei rătăciți și îi povățuiesc la calea cea adevărată, ducîndu-i la Hristosul meu, întru care credința nu este necurată, precum spui tu, ci este sfîntă și dreaptă. Toată credința voastră este plină de necurăție, pentru că credeți în necurații și viclenii diavoli și faceți voia lor". Auzind acestea comitele s-a mîniat foarte tare și a poruncit să fie bătută fără cruțare și apoi să fie pus un lanț de fier pe grumazul ei și a trimis-o să fie judecată de consul, judecătorul cel nedrept.

Judecătorul i-a pus mai întîi în față toate uneltele de schingiuire, apoi a grăit către dînsa: "Miluiește-te pe tine singură, mai înainte de a nu fi pierdută cu munci cumplite. Primește sfatul cel bun și adu jertfă zeilor nemuritori, pentru că în felul acesta vei afla trei mari lucruri folositoare ție: pe zei îi vei îmblîzni, de la împărat vei dobîndi daruri și ție îți vei păzi frumusețea cea înflorită a tinereților tale, întreagă și neveștejită de muncile cele cumplite". Auzind acestea, mucenita și-a ridicat ochii spre cer, căutînd ajutor de acolo, apoi făcîndu-și semnul crucii a grăit către judecător: "Iscusit, ești, o! judecătorule viclean și nedrept, dar nimic nu va spori uneltirea ta, căci nu mă vei prinde prin vicleșug, nici nu mă vei înfricoșa, îngrozindu-mă cu muncile, nici sfătuindu-mă nu mă vei putea duce la păgînatatea ta și nu vei schimba în mine hotărîrea mea de a pătîmi pentru Hristos. Sfătuiește-te pe tine cele ce îți sînt de folos și nu te mai închina neînsuflețitorilor idoli, ca să nu pieri vîndut diavolilor pe care îi cinstești ca pe niște dumnezei".

Judecătorul, auzind aceste cuvinte, a început s-o batjocorească și a porunci ca să-i fie tuns capul. Iar ea, ca un mielșel fără glas, tăcea înaintea celui ce o tundea, vorbind numai în sine cu iubitul său Mire, rugîndu-L pe El să-i dea putere să suporte cu tărie nevoița muceniciei. Apoi, după ce au tuns-o, i-a crescut îndată părul pe cap, mai lung și mai frumos decît cel dinainte. Văzînd acest lucru, judecătorul s-a umplut de mînie și a poruncit să i se aducă cărbuni aprinși, pe care, turnîndu-i pe sfîntul ei cap, a ars-o foarte tare. Apoi a turnat oțet peste trupul ars, înmulțindu-i cumplitele dureri. Iar sfînta răbda și se ruga lui Dumnezeu, zicînd: "Doamne Iisuse Hristoase, ajutoarele cel tare al celor ce nădăjduiesc spre Tine, Acela care pe cei trei tineri i-ai păzit nearși în mijlocul văpăii celei arzătoare, ajută-mi să suport chinurile care pentru Tine le îndur, întărește-mă, ca nu cumva să-mi zică și mie vrășmașul: "Unde este Dumnezeul tău?". După rugăciune, a simțit o ușurare în dureri și mulțimea lui Dumnezeu. Însă schingiuitorul n-a încetat a abate asupra ei chinuri și mai mari, căci, înfierbîntînd în foc țepușe de fier, i-a înfipt în pieptul ei,

apoi i-a ars coastele cu lumînări aprinse. Iar ea, neluînd în seamă focul cel material, se aprindea mai mult cu vîpaia dragostei dumnezeiești și nu înceta a mărturisi cu inima și cu gura numele lui Iisus Hristos. După acestea chinuitorul a osîndit-o să fie înecată în mare.

Luînd-o slujitorii au dus-o la mare, iar sfînta, mergînd, striga către Dumnezeu așa: "Mulțumesc Ție, Doamne, Dumnezeu meu, că pentru numele Tău cel sfînt, după ce am fost arsă de foc, voi trece prin apa mării. Binevoiește să mă arăți curată în ziua Învierii. Arată acum, ca și de-a pururea, minunile Tale în mine, prin care mai mult se va putea proslăvi numele Tău cel prea mare, în veci". Și, ducînd-o la mare, îi legară o piatră grea de grumaz și o aruncară în adîncul mării. Făcîndu-se aceasta, îndată piatra s-a dezlegat și s-a afundat în mare, iar sfînta, întărindu-se cu puterea Celui Preaînalt, în chip nevăzut, stătea deasupra mării mergînd în picioare pe apă, ca și cum marea ar fi fost un drum de piatră și ieșind la mal s-a dus înaintea judecătorului și i-a zis: "Uitați-vă și vedeți puterea Hristosului meu și credeți în El". Iar judecătorul, văzînd-o că a ieșit vie din mare, s-a mirat și tăcea umilit. Apoi, venindu-și în fire, judecătorul zicea că este vrăjitoare și cu ajutorul vrăjilor a ieșit vie din mare și a poruncit celor care erau de față s-o apuce și s-o lege goală de o roată, iar sub roată au înfipt unelte de fier ascuțite, cuțite și săbii și au turnat mulțime de cărbuni aprinși, apoi a poruncit muncitorilor să întoarcă roata pe care era legată sfînta, ca în felul acesta trupul ei să fie zdrobit de uneltele ascuțite de sub roată și să fie ars de cărbunii cei aprinși și astfel durerea să fie îndoită.

Începînd slujitorii a chinui pe sfîntă, îndată roata a stat nemișcată și mîinile slujitorilor au slăbit, iar cărbunii aprinși s-au stins și sfînta a rămas nevătămată, pentru că îngerul Domnului apăra și păzea pe mireasa lui Hristos. Judecătorul s-a umplut de mai mare mînie și a poruncit să-i scoată unghiile mîinilor și picioarelor, apoi să-i zdrobească toți dinții, iar ea a răbdat toate acestea cu multă bărbăție. După toate acestea s-a gîndit nelegiuitul să-i necinstească fecioria și a poruncit să fie chemată mulțime de oameni nerușinați și să fie dată lor spre necinstire. Iar ea, auzind ce plănuia nelegiuitul judecător, a zis: "Cu mine este Hristosul meu, care tot planul vostru viclean îl va risipi și acum va lua la Sine sufletul meu fără de prihană".

Zicînd acestea și-a înălțat mîinile și și-a ridicat ochii în sus, rugîndu-se din toată inima lui Dumnezeu ca s-o izbăvească din mîinile necuraților. Și, fiind acolo desfrînații aceia, pe cînd voiau s-o ia, îndată ea și-a dat curatul și nevinovatul său suflet în mîinile Dumnezeului ei și trupul ei cel fecioresc a rămas mort în mijlocul acelor nelegiuți plini de poftă necurață. Judecătorul, văzînd pe sfînta moartă, a poruncit ca trupul ei să fie pus într-un sac și, umplîndu-l cu nisip, să-l arunce în mare. Astfel, au înecat-o în adîncul mării pe sfînta moartă, pe ea care, cînd era vie, umbla pe deasupra apelor. Iar după trei zile, ridicîndu-se valurile mării, au scos-o la mal, neavînd nici o stricăciune din pricina apei.

Claudie, care o crescuse pe sfîntă ca pe fiica sa, luînd cinstitul și prea chinuitorul ei trup, cu plîngere și cu bucurie, l-a dat cuvincioasei îngropări, slăvind pe Mîntuitorul Hristos, Care S-a născut din Preacurata Fecioară, Căruia și de la noi să-I fie cînte și slavă, în veci. Amin.

Viața Cuviosului Părintelui nostru Damian Prezbiterul, tămăduitorul Pecerskăi (5 octombrie)

Cei cuprinși de multe boli sufletești și trupești, de vor chema în ajutorul lor pe prezbiterii care ung cu untdelemn sfînit, după cum zice Sfînta Scriptură, precum și pe acest prezbiter tămăduitor bine primit de Dumnezeu, adică pe fericitul Damian, - care cu dumnezeiască plăcere s-a nevoit în Sfînta Mănăstire Pecerska, în vremea egumeniei cuviosului Teodosie - mult se vor folosi sufletește și trupește. Pentru că acest călugăr vrednic de cînte a urmat cu toată rîvna viața cea îngerească a cuviosului părinte și povățuitor al său Teodosie, în toate lucrurile cele bune. Mulți au mărturisit despre viața lui cea

îmbunătățită, despre smerenia și ascultarea lui, încât toți i se supuneau. Dar mai ales cei ce viețuiau cu dînsul în chilie au văzut blîndețea lui, nedormirea lui în toate nopțile, citirea cu osîrdie a cărților sfînte și scularea lui adeseori la rugăciune.

Aceasta și multe altele se spuneau despre acest bărbat: că postea mult și că era înfrînat, astfel încît în afară de pîine și de apă nimic altceva n-a mîncat pînă în ziua morții sale. Drept aceea, s-a învrednicit de la Domnul și cu facerea de minuni, dar, în mod deosebit, cu darul tămăduirilor, dar pe care l-a avut mai înainte Damian, cel de un nume cu el. De-i aducea cineva vreun copil cuprins de vreo boală sau un om vîrstnic, bolnav fiind, de era adus în mănăstire la cuviosul Teodosie, apoi el porunca celui fericit Damian să facă rugăciune asupra celui bolnav. Iar acesta, cu smerenie și cu adîncă umilință, socotindu-se nevrednic de darul tămăduirii, făcea rugăciuni asupra celui bolnav și îl ungea cu untdelemn sfințit, apoi, cu darul lui Dumnezeu, toți primeau tămăduire și se însănătoșeau.

După ce fericitul Damian a viețuit mulți ani în osteneli călugărești cu dumnezeiască plăcere și a săvîrșit multe fapte spre folosul sufletesc, s-a făcut vrednic de veșnica viață și ajungînd la sfîrșitul acestei vremelnice vieți, a căzut bolnav și, aproape de moarte fiind, se ruga lui Dumnezeu cu lacrimi, zicînd: "Doamne Iisuse Hristoase, învrednicește-mă să fiu părtaș slavei sfinților Tăi și cu aceștia să mă împărtășesc Împărăției Tale; dar, rogu-te, Stăpîne, să nu mă desparți pe mine de părintele și povățuitorul meu, cuviosul Teodosie, ci împreună cu el să mă numeri întru lumina Ta, pe care ai pregătit-o dreptilor". Așa rugîndu-se, a venit îndată îngerul lîngă patul lui, în chipul cuviosului Teodosie, care, căzînd pe pieptul lui și sărutîndu-l cu dragoste, zicea către el: "Iată, o, fiule, fiindcă te rogi, Domnul m-a trimis acum ca să te vestesc că după cererea ta îți va fi ție și cu sfinții Lui te va număra și cu aceia te vei sălășlui în Împărăția cerească a Stăpînului. Iar cînd Domnul Dumnezeu îți va porunci ca să te muți din lumea aceasta și să te duci la El, atunci nu ne vom mai desparți de tine și împreună vom fi întru lumina aceea".

Zicînd acestea, s-a făcut nevăzut de la dînsul, iar fericitul Damian a înțeles că de la Dumnezeu i s-a făcut această descoperire, căci nu l-a văzut pe cel care i-a grăit nici intrînd pe ușă, nici ieșind, ci în locul unde i s-a arătat, tot în acel loc s-a făcut nevăzut. De aceea degrabă a chemat pe omul care-i slujea și l-a trimis la cuviosul Teodosie ca să-l roage să vină la dînsul. Sfîntul, venind îndată, fericitul Damian i-a zis cu fața veselă: "Părinte, va fi oare așa precum mi te-ai arătat mie acum și mi-ai făgăduit?" Iar cuviosul, ca cel care nu știa despre ce este vorba, i-a răspuns: "Nu știu, fiule, ce este aceea ce ți-am făgăduit". Atunci fericitul Damian i-a spus cum singur s-a rugat și cum i s-a arătat lui acela care i-a dat făgăduința în chipul cuviosului. Auzind acestea, insuflatul de Dumnezeu, Teodosie, a lăudat pe Dumnezeu și lăcrimînd, a zis: "Adevărat, fiule, așa va fi, precum îți este făgăduit, căci îngerul lui Dumnezeu ți s-a arătat în chipul meu, iar eu, fiind păcătos, cum pot să fiu astfel de făgăduitor al slavei aceleia care este gătită dreptilor?" Iar fericitul Damian, auzind această înștiințare, s-a bucurat și avea multă nădejde în Domnul. După aceasta s-au adunat frații și pe toți i-a sărutat și în bună mărturisire și-a dat sufletul său cu pace în mîinile Domnului. Și venind la dînsul îngerii, s-a luminat el la față, arătînd bucuria despărțirii sufletului de trup. Atunci cuviosul Teodosie a poruncit să bată toaca pentru ca să audă și ceilalți frați și așa, cu cîntare mare și cu multă cinstire, a fost îngropat în peșteră, cinstitul trup al plăcutului lui Hristos, întru cinstirea lui Dumnezeu celui slăvit în Sfînta Treime care, cu rugăciunile tămăduitorului Damian, să ne învrednicească și pe noi unde nu este durere și a fi părtași împărăției Sale, în vecii vecilor. Amin.

Viața Cuviosului Părintelui nostru Ieremia, înaintevăzătorul de la Pecerska (5 octombrie)

Prin Ieremia proorocul s-a cinstit și pămîntul Rusiei, dar nu trebuie să-l confundăm cu Ieremia cel din Legea veche; el este fericitul de demult, părintele nostru Ieremia al Pecerskăi, care a ajuns într-atîta bătrînețe, încît el pomenea despre botezul poporului Rusiei, care a fost în zilele bine credinciosului,

marelui cneaz Vladimir. Atunci, prin baia Sfântului Botez s-a luminat și acest fericit, iar nu după multă vreme a mers la Sfânta Mănăstire Pecerska, la cuvioșii părinții noștri Antonie și Teodosie, și a luat marele chip îngeresc al schimniciei, în care se nevoia cu dragoste dumnezeiască, râvnind viața sfinților părinți. Pentru bunătatea lui cea mare i s-a dat de la Dumnezeu darul de a predica cele ce vor să fie, ba încă și de a cunoaște gândurile omenești. Dacă vedea în cineva gând viclean, îl muștra și îl învăța să se ferească de sfatul diavolesc și mai ales dacă vreun frate se gândea să plece din mănăstire, el îndată în taină îi cunoștea gândul și, mergând la dînsul, îl mîngîia pe acest frate, sfătuindu-l să aibă îndelungă răbdare în nevoie și să se întărească și să lupte împotriva vrăjmașului nostru; și în așa măsură îl întărea pe fratele său, încît acesta niciodată nu se mai gândea la așa ceva. Dacă acest fericit îi spunea cuiva ceva de bine sau de rău, întotdeauna se împlinea cuvîntul lui. Și așa a viețuit mulți ani și pe mulți i-a ajutat cu înaintea vederea sa și întru adînci bătrînețe a răposat, iar sufletul său s-a dus la proorocii cei vechi, spre dovedirea cea descoperită a tainelor Celui veșnic, a lui Dumnezeu Tatăl, căruia I se cuvine mărire, împreună cu Unul născut, Fiul Său și Celui de o ființă cu El, Sfîntul Duh, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

Viața Cuviosului Părintelui nostru Matei, înaintevăzătorul (5 octombrie)

Nu numai cu numele a râvnit primul evghelist, fericitul părintele nostru Matei al Pecerskăi, ci, precum aceuia i s-a dat să vadă țara Etiopiei și pe oameni să-i mustre pentru necredință, așa și acest fericit, nevoindu-se călugărește în Sfînta Mănăstire Pecerska, în zilele sfinților începători ai acelui sfînt lăcaș, pentru multele sale nevoițe a luat darul acesta de la Dumnezeu: vedea aievea fețele diavolilor de sub pămîntul etiopienilor și muștra și descoperea meșteșugurile lor cele tănuite, pentru folosul cel mare al celor care voiau să se tămăduiască și să se mîntuiască.

Odată, acest fericit stareț stînd în biserică la locul său, și-a ridicat ochii și a privit la frații care stăteau la amîndouă stranele cîntînd și l-a văzut pe diavol în chip de ostaș umblînd pe lîngă dînșii și purtînd pe poalele hainei lui niște flori lipicioase. Apoi, vîrsînd otravă în fiecare florică, arunca fiecăruia cîte una și dacă se lipea florica de careva dintre frații care cîntau, acela, după puțină vreme, slăbea la minte și gîndind o pricină oarecare, ieșea din biserică și ducîndu-se în chilie adormea și nu se mai întorcea în biserică la cîntare; iar de arunca florica la cineva și nu se lipea de el, acela stătea neclintit la slujbă, pînă ce cînta utrenia și abia atunci mergea la chiliasa. Acestea vîzîndu-le starețul, le spunea fraților săi și astfel se păzeau toți și nu mai ieșeau din biserică.

Apoi, starețul mai avea și alt obicei: după cîntarea utreniei, după ce frații se duceau la chiliile lor, el ieșea din biserică în urma tuturor și ieșind așa odată, a stat sub toaca bisericii vrînd să se odihnească puțin, căci chilia lui era departe de biserică, și iată că a văzut că o ceată mare mergea de la poarta mănăstirii; apoi, ridicîndu-și ochii, a văzut un diavol mîndru călare pe un porc și o altă mulțime alergînd în jurul lui. Și i-a întrebat starețul: "Unde mergeți?" A răspuns diavolul care era călare pe porc: "La Mihail Tebolcovici". Iar starețul, făcîndu-și semnul crucii, s-a dus la chilia lui. Cînd s-a luminat de ziuă, a înțeles vedenia și a zis ucenicului său: "Să mergi și să întrebi dacă Mihail este în chilie". Ucenicul s-a dus și cînd s-a întors i-a spus starețului că Mihail a ieșit după utrenie din ograda mănăstirii, iar starețul a spus vedenia duhovnicilor, precum și celor mai bătrîni frați. Apoi starețul l-a chemat pe fratele Matei și l-a întrebat despre toate acestea și l-a întărit cu cuvinte de învățătură, apoi l-a trimis la chilia lui. Iar cuviosul Matei, fiind înaintevăzător, cu dragoste îi învăța pe ceilalți frați să stea în chiliile lor și pururea să-și aducă aminte de Dumnezeu și să se roage pentru păcatele lor.

În vremea cuviosului Matei a răposat fericitul egumen Teodosie și în locul lui a fost ales Ștefan, iar lui Ștefan i-a urmat Nikon. Și în vremea acestuia i s-a arătat fericitului Matei această vedenie: odată, pe cînd se afla la utrenie, și-a ridicat ochii voind să vadă pe fericitul Nikon, iar în locul lui a văzut un catîr stînd în

scaunul egumenesc și din aceasta a înțeles că egumenul n-a venit la utrenie. Cuviosul a făcut cunoscută această descoperire, iar egumenul, aflînd, a luat învățătură căindu-se foarte tare. Și de atunci, lepădîndu-se de lenevie, egumenul se sîrguia întotdeauna să se afle înaintea tuturor în biserică, încît, deșteptîndu-se prin acea învățătură, el a ajuns fericirea mai degrabă.

Încă multe alte vedenii a văzut acest cuvios fericit, pe care le spunea spre folosul fraților. Și ajungînd la bătrîneți fericite, s-a odihnit în Domnul, cu bună mărturisire; moaștele lui cinstite se află în peșteră, alături de sfinții părinți și el se roagă pentru noi stînd înaintea scaunului Stăpînului, ca să ne izbăvească de asupririle vrăjmașilor și să cîștigăm viața veșnică, în Iisus Hristos, Domnul nostru, a căruia este mărirea cu Tatăl și cu Duhul Sfînt, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

Tot în această zi se mai face pomenirea Sfintei Mucenițe Mamelfa din Persia, care a fost preoteasa zeiței Artemis și care avea o soră creștină. Mamelfa a văzut în vis pe îngerul lui Dumnezeu arătîndu-i tainele creștinești; apoi, deșteptîndu-se, a spus surorii sale, iar sora sa a dus-o la episcopul locului și a botezat-o. Elenii, aflînd despre acest lucru, au ucis-o cu pietre pe Mamelfa, care încă mai purta haina cea albă de la botez.

Tot în această zi se mai face și pomenirea sfințitului mucenic Dionisie, episcopul Alexandriei, care fiind prigonit, după multe necazuri pe care le-a suferit pentru mărturisirea lui Hristos, s-a săvîrșit din viață în vremea împărăției lui Valerian și Galin.

Viața și pătimirea Sfîntului Apostol Toma (6 octombrie)

Sfîntul Apostol Toma, care se numește Geamăn, era din Paneada, cetatea Galileii. Iar cînd Domnul nostru Iisus Hristos era pe pămînt cu oamenii și umbla prin cetăți și sate învățînd popoarele și tămăduind toate suferințele, atunci Toma, auzind propovăduirea Lui și văzîndu-I minunile, s-a apropiat de El cu osîrdie și umbla după El, nesăturîndu-se de cuvintele cele dulci și de vederea preasfintei Sale fețe. Și astfel s-a învrednicit a fi rînduit în ceata celor doisprezece apostoli, cu care a urmat Domnului pînă la mîntuitoarele Lui patimi. Iar după înviere, Sfîntul Toma, prin necredința sa, a sporit mai mult credința în Biserica lui Hristos. Căci atunci cînd ceilalți ucenici ziceau: "Am văzut pe Domnul", el nu voia să creadă, pînă ce singur nu a putut să-L vadă și să-I pipăie rănile. Și după opt zile, fiind ucenicii adunați și Toma fiind împreună cu dînșii, arătîndu-se Domnul, i-a zis: "Adu-ți degetul tău și vezi mîinile Mele și adu mîna ta și o pune pe coasta Mea și nu fi necredincios, ci credincios". Toma, văzînd și pipăind coasta cea de viață dătătoare a lui Hristos, a zis: "Cu adevărat ești Domnul meu și Dumnezeuul meu". În acest chip s-a propovăduit învierea Domnului cu mai multă tărie, căci Mîntuitorul nu cu nălucire, nici cu alt trup, ci cu același trup cu care a pătimit pentru mîntuirea noastră, a înviat cu adevărat și S-a arătat ucenicilor.

După înălțarea Domnului Iisus Hristos și după primirea Sfîntului Duh, sfinții apostoli, aruncînd sorți unde să propovăduiască fiecare cuvîntul lui Dumnezeu, Sfîntului Toma i-a căzut soarta să meargă în India, ca acolo, luminînd pe păgînii din părțile cele întunecate, să învețe diferitele popoare: parți, mideni, perși, hircani, bactrii și brahmani, pînă la cele mai de pe urmă părți ale Indiei. Și mîhnindu-se el că era trimis la niște popoare sălbatice ca acestea, Domnul I s-a arăta în vedenie, întărindu-l ca să îndrăznească și să nu se teamă, poruncindu-i și făgăduindu-i că va fi cu dînsul. Iar calea în acele părți i s-a arătat în chipul acesta: Gundapor, împăratul Indiei, vrînd să-și facă frumoase palate împărătești, a trimis pe un negustor de al său, Avan, în părțile Palestinei ca să caute un meșter mare și iscusit care știe să zidească cu înțelepciune și să poată face palate, în așa chip precum sînt palatele cezarilor de la Roma.

Domnul a poruncit lui Toma (în vedenie) ca să meargă cu Avan în piața Indiei. Iar Avan, căutînd în Cezareea un zidar înțelept, Toma s-a întîlnit cu dînsul și i-a spus că el este iscusit pentru acest lucru. Apoi, mergînd cu Avan, au intrat în corabie și au călătorit cu vînt prielnic spre India. Sosind la o cetate au auzit glas de trîmbițe, de muzici și de orgă, pentru că împăratul acelei cetăți își mărita o fată. Împăratul a trimis vestitori în toată cetatea ca să adune la nuntă și pe bogați și pe săraci și pe străini, iar de n-ar voi cineva să vină, acel om să fie dat judecății împărătești. Auzind despre aceasta, Avan și Toma s-au temut ca să nu mînie pe împărat, fiind străini, și au mers la nuntă în curtea împărătească. Șezînd acolo toți și veselindu-se, Apostolul a ales locul cel mai din urmă și nu mîncă nimic, nici nu se veselea, ci numai lua seama la ceilalți, iar ceilalți toți priveau la dînsul ca la un străin și ca la unul de alt neam. Dar cei care stăteau lîngă dînsul ziceau: "Pentru ce ai venit aici și nu mănînci, nici nu bei?" A răspuns Apostolul: "Nu am venit aici nici pentru mîncare, nici pentru băutură, ci am venit ca să împlinesc voia împăratului, căci vestitorii săi au strigat: "De nu va veni cineva la nuntă, va fi vinovat și dat judecății împărătești!"

Acolo se afla o femeie evreică ce cînta bine din chitară și pentru fiecare din ceicareședeau la masă cînta cîte ceva. Acea femeie l-a văzut pe Toma că nu se veselea, ci adeseori căuta spre cer și l-a cunoscut că este evreu și cîntînd înaintea lui, îi grăia în limba evreiască astfel: "Unul este Dumnezeuul Iudeilor, care a făcut cerul și pămîntul". Iar Apostolul Toma, ascultînd cu plăcere a rugat-o ca să mai cînte odată aceste cuvinte. Însă omul care turna vin la masă, văzînd pe Apostolul Toma trist, l-a lovit cu palma, zicîndu-i: "La nuntă ești chemat, nu ca să te întristezi, ci să te bucuri împreună cu cei care beau". Iar Apostolul i-a răspuns celui care l-a lovit: "Să-ți răsplătească ție Dumnezeu chiar în acest veac, iar mîna aceea care m-a lovit s-o vezi mîncată de cîini spre pilduirea multora".

După puțină vreme omul care l-a lovit pe Apostolul Toma a ieșit la o fîntînă, voind să aducă oaspeților apă ca să o amestece cu vin și venind la fîntînă un leu l-a ucis pe omul acela, apoi sugînd sîngele din el, s-a dus. Iar cîinii, alergînd, l-au sfîșiat în bucăți și un cîine negru, apucînd mîna cea dreaptă, a adus-o în mijlocul ospățului și a lăsat-o acolo, înaintea tuturor. Văzînd acest lucru, toți s-au tulburat și au întrebat a cui este mîna aceea. Iar femeia care cînta la chitară a strigat, zicînd: "Mare taină s-a arătat astăzi între noi: sau Dumnezeu sau un trimis al lui Dumnezeu a vrut să șadă astăzi cu noi. Pentru că eu am văzut pe omul care turna vin lovindu-l cu palma pe omul cel străin și am înțeles că omul acesta a grăit evreiește, astfel: "Să-ți văd mîna ta cea dreaptă mîncată de cîini, spre pilduirea multora". Și aceasta s-a împlinit, precum vedeți cu toții". Atunci pe toți mesenii i-a cuprins frica. Iar împăratul, după sfîrșitul ospățului, chemînd pe Sfîntul Apostol Toma la dînsul, i-a zis: "Să intri în casă și să binecuvîntezi pe fiica mea care s-a căsătorit".

Apostolul Toma, intrînd în casă, i-a învățat pe tinerii căsătoriți păzirea curatei feciorii și, rugîndu-se pentru dînșii, i-a binecuvîntat și s-a dus. După ce ei au adormit, l-au văzut pe Iisus Hristos în chipul Sfîntului Apostol Toma, venind la dînșii și căutînd spre ei cu dragoste. Iar mirele, socotind că este Toma, a zis către dînsul: "Oare n-ai ieșit tu mai înainte decît toți? Cum de te afli aici?" Iar Domnul a zis: "Eu nu sînt Toma, ci sînt frate cu el și toți cei ce se leapădă de lume și îmi urmează Mie, așijderea ca și dînsul, vor fi nu numai frați ai Mei, în veacul ce va să fie, ci și moștenitori ai împărăției Mele. Deci, să nu uitați, fiii Mei, ceea ce v-a sfătuit fratele Meu. De veți păzi, după sfatul lui, fecioria voastră fără de prihană, vă veți învrednici de cununile nepieritoare în cămara Mea cerească!"

Acestea zicîndu-le Domnul, s-a dus. Iar ei, deșteptîndu-se, își spuneau unul altuia vedenia și, sculîndu-se, s-au rugat lui Dumnezeu toată noaptea aceea. Iar cuvintele cele zise lor, ca niște mîrgăritare de mult preț, le păzeau în inimile lor. A doua zi a intrat împăratul în camera unde erau tinerii și i-a aflat pe ei șezînd deosebit și, tulburîndu-se cu inima, i-a întrebat de pricina despărțirii lor. Iar ei, răspunzînd, au zis: "Noi ne rugăm lui Dumnezeu ca să ne învrednicească pînă la sfîrșitul vieții noastre să păzim fecioria curată, precum o avem acum, ca așa să merităm a ne încununa cu curatele cununi în împărăția cea cerească, după făgăduința Domnului, Care ni S-a arătat nouă!" Atunci împăratul, înțelegînd că străinul acela care fusese seara în casa lui i-a sfătuit să păzească fecioria, s-a mîniat foarte tare și a trimis îndată pe slujitorii săi ca

să-l prindă pe Apostolul Toma. Dar nu l-au aflat, pentru că Avan și Apostolul Toma plecaseră cu corabia spre India.

Ajungând la Gundafor, împăratul Indiei, s-au dus înaintea lui și Avan a zis: "Iată, împărate, ți-am adus din Palestina un zidar foarte înțelept, ca să facă palate frumoase pentru împărăția ta". Iar împăratul, văzînd pe Toma, s-a bucurat și arătînd locul unde voia să construiască palatele, și măsurînd unde avea să fie temelia, i-a dat aur mult pentru zidire, iar el a plecat în călătorie. Toma, luînd aurul, l-a împărțit la cei săraci și scăpătați, iar el, ostenindu-se în propovăduirea Evangheliei, a întors pe mulți oameni la credința în Hristos și i-a botezat.

În acea vreme tînărul acela, care după sfatul Sfîntului Apostol Toma a făgăduit să-și păzească fecioria, auzînd că Apostolul propovăduiește pe Hristos în India, luîndu-și soția cu dînsul s-a dus la Apostolul Toma și, fiind luminat de dînsul, a primit sfîntul botez. Fecioara aceea se numea Pelaghia; pe urmă ea și-a vărsat și sîngele pentru Hristos. Tînărul se numea Dionisie și s-a învrednicit de dreapta episcopiei. Apoi s-a întors la moșia sa cu binecuvîntarea Apostolului Toma și a făcut cunoscut în tot locul mărirea lui Dumnezeu, aducînd la credința în Hristos pe cei necredincioși și zidind biserici prin cetăți.

După doi ani, împăratul a trimis la Apostolul Toma pe cineva ca să-l întrebe cînd vor fi terminate palatele care se zidesc. Iar Apostolul l-a înștiințat pe împărat că numai acoperișurile palatelor au mai rămas de făcut. Și s-a bucurat împăratul, căci socotea că Toma îi zidește palatele pe pămînt și a trimis iarăși mult aur, poruncindu-i ca acoperișul să fie frumos zidit. Iar el, luînd aurul și ridicîndu-și ochii și mîinile spre cer, a zis: "Mulțumesc Ție, Doamne, iubitorule de oameni, că în diferite chipuri rînduiești mîntuirea oamenilor". Și, iarăși, împărțind aurul la cei nevoiași, se silea cu propovăduirea cuvîntului lui Dumnezeu.

După o vreme oarecare împăratul a aflat că nici nu s-a început a se zidi palatul pe care l-a poruncit, iar tot aurul lui a fost împărțit la săraci, și zidarul nici nu se îngrijește pentru zidire, ci umblă prin cetăți și prin sate și propovăduiește un Dumnezeu nou, făcînd multe minuni. Mîniindu-se împăratul foarte tare, a trimis slujitorii ca să-l prindă pe Apostol și, fiind prins și adus înaintea împăratului, acesta îl întrebă: "Oare ziditu-mi-ai palatele?" Apostolul a răspuns: "Le-am zidit foarte bine și sînt foarte frumoase". Și a zis împăratul: "Să mergem să vedem aceste palate". A răspuns Apostolul: "Nu poți în această viață să vezi aceste palate, ci numai atunci cînd te vei duce din această viață, atunci le vei putea vedea și, sălășluind în ele, vei petrece acolo în veci cu bucurie". Iar împăratul, socotind că este batjocorit, s-a mîniat foarte tare și a poruncit ca Apostolul să fie aruncat în temniță, împreună cu Avan, negustorul care l-a adus, și să fie pedepsit cu moarte cumplită, încît chiar și pielea de pe dîșii să fie jupuită și să fie arși în foc. Și fiind în temniță, Avan îl ocăra pe Apostol, zicînd: "Tu și pe mine și pe împărat ne-ai păcălit, spunînd că ești zidar înțelept, iar acum ai pierdut și aurul împăratului și viața mea. Căci, iată, pentru tine pățimesc și voi muri în chinuri grozave, căci împăratul este cumplit și ne va ucide pe amîndoi". Iar Apostolul, mîngîindu-l, îi zicea: "Nu te teme, că nu vom muri acum, ci vom fi vii și liberi și vom fi cinstiți de împărat, pentru palatele pe care i le-am zidit, întru împărăția cea de sus".

În acea noapte fratele împăratului a căzut bolnav și a zis acestuia: "Pentru mîhnirea ce a venit asupra ta și eu sînt supărat și din această pricină m-am îmbolnăvit și, iată, acum voi muri". Și fratele împăratului zicînd acestea, a murit îndată. Împăratul, uitînd de mîhnirea cea dintîi, a fost cuprins de jale pentru moartea fratelui și acum plîngea nemîngîiat. Îngerul lui Dumnezeu, luînd sufletul celui care murise, l-a înălțat în lăcașurile cerești și, înconjurînd acolo acele lăcașuri, îi arăta multe palate minunate, frumoase și luminoase; și erau unele mai frumoase și mai luminoase decît altele, ale căror frumuseți nu este cu putință a le spune. Și îngerul a întrebat pe suflet, zicînd: "În care din aceste toate palate ai voi să viețuiești?" Iar sufletul, privind spre cel mai frumos palat, a zis: "De mi s-ar da voie să petrec măcar într-un colț al acestui palat, nimic nu mi-ar mai trebui". Iar îngerul a zis: "Nu vei putea să petreci în aceste palate pentru că sînt ale fratelui tău și aceste palate au fost zidite de străinul Toma cu aurul care i s-a dat lui". Apoi sufletul a zis: "Mă rog Ție, Doamne, dă-mi voie să mă duc la fratele meu și voi răscumpăra de la dînsul aceste palate, pentru că el nu știe cît sînt de frumoase și, după ce le voi răscumpăra, iarăși mă voi

întoarce aici". Atunci îngerul a întors sufletul în trup și îndată mortul a înviat și, deșteptându-se ca din somn, i-a întrebat pe cei care erau de față unde este fratele lui și îi rugă să-i spună împăratului să vină la dînsul.

Auzind împăratul că a înviat fratele lui, s-a bucurat foarte mult și a alergat la dînsul. Apoi, văzîndu-l viu, s-a înspăimîntat, dar în același timp s-a și bucurat. Iar cel înviat a început a grăi către dînsul: "Știu bine, împărate, că mă iubești ca pe fratele tău și ai plîns pentru mine și de ți-ar fi fost cu puțință să mă răscumperi de la moarte, ai fi dat chiar jumătate din împărăția ta". Iar împăratul i-a zis: "Adevărat, așa este și nu poate fi altfel". Apoi fratele său i-a zis: "Dacă mă iubești atît de mult, doresc de la tine un dar și te rog să nu mi-l respingi". Iar împăratul a zis: "Tot ceea ce am îți dăruiesc ție, iubitul meu frate". Și împăratul și-a întărit cu jurămînt cuvîntul său. Atunci fratele cel înviat a zis: "Dă-mi palatele tale pe care le-ai zidit în ceruri și toată bogăția mea de pe pămînt să o iei tu în locul acestor palate". Iar împăratul, auzind aceasta, s-a îndoit și fiind uimit cu totul, tăcea.

După aceasta l-a întrebat: "De unde am eu palate în ceruri?" Și i-a zis fratele: "Cu adevărat sînt niște palate cum tu nici nu știi și nici n-ai văzut niciodată și nicăieri așa ceva sub ceruri și aceste palate au fost zidite de Toma pentru tine, pe care tu îl ții în temniță; eu le-am văzut și m-am minunat de frumusețea lor nespusă și aș dori să viețuiesc acolo măcar într-un colț, dar nu mi s-a dat voie. Pentru că îngerul care m-a luat pe mine mi-a spus că eu nu pot să petrec în aceste palate pentru că sînt ale tale, zidite de străinul Toma. Apoi m-am rugat îngerului să-mi dea voie să vin la tine pentru a răscumpăra acele palate; și dacă mă iubești, dă-mi-le mie, și tu să ai în schimb toate averile mele". Atunci împăratul s-a bucurat de două lucruri: pentru viața fratelui și pentru palatele care i s-au zidit în ceruri. Apoi i-a zis fratelui său: "Iubite frate, m-am jurat ție să nu-ți opresc sub stăpînirea mea nimic din cele ce sînt pe pămînt, iar palatele din cer nu ți le-am făgăduit; și dacă vei voi, avem pe lîngă noi același zidar și acela poate să-ți facă și ție astfel de palate".

Zicînd acestea, împăratul a trimis îndată la temniță ca să-l scoată pe Sfîntul Toma și pe Avan, negustorul care l-a adus pe acesta și, alergînd în întîmpinarea Apostolului, a căzut la picioarele lui, cerîndu-și iertare. Iar Apostolul, mulțumind lui Dumnezeu, a început să-i învețe pe amîndoi frații credința în Domnul nostru Iisus Hristos. Și ei, umilindu-se, au ascultat cu dragoste cuvintele lui. Apoi i-a botezat și i-a învățat toată credința creștinească. După aceasta, amîndoi frații și-au zidit prin multe milostenii lăcașuri veșnice în ceruri. Iar Apostolul Toma, petrecînd o vreme cu dîșii și întărindu-i în credință, s-a dus în cetățile dimprejur și prin sate, propovăduind mîntuirea sufletelor.

Apostolul Toma lumina sufletele, propovăduind Evanghelia, cînd a sosit vremea cinstitei mutări a Maicii lui Dumnezeu; și toți apostolii din diferite țări au fost răpiți de nori și aduși în Ghetsimani, înaintea patului Preabinecuvîntatei Fecioare. Atunci a plecat din India și Sfîntul Apostol Toma, dar n-a putut ajunge în ziua îngropării Preacuratei Născătoare de Dumnezeu, căci Dumnezeu așa a rînduit lucrurile pentru adevărarea cea mai vrednică de credință, cum că Maica lui Dumnezeu a fost luată cu trupul la ceruri: adică precum pentru învierea lui Hristos, prin necredința lui Toma ne-am încredințat mai bine, tot așa și pentru luarea cu trupul la ceruri a Preacuratei Fecioare Maria, Născătoarea de Dumnezeu, ne-am încredințat mai bine prin întîrzierea lui Toma.

Deci, Apostolul, sosind a treia zi după îngropare, s-a întristat foarte mult că nu s-a aflat el în ziua îngropării să petreacă la mormînt, împreună cu ceilalți Apostoli, sfîntul trup al Maicii Domnului său. De aceea, cu sfatul de obște al Sfîinților Apostoli, au deschis mormîntul Preasfîntei Născătoare de Dumnezeu, pentru ca Sfîntul Apostol Toma, văzîndu-i trupul, să se închine și să se mîngîie. Deschizînd mormîntul, n-au mai aflat trupul Sfîntei Fecioare, ci numai giulgiul singur; și în acest fel s-a făcut încredințare că Maica lui Dumnezeu, ca și Fiul său, a înviat a treia zi și a fost luată cu trupul la ceruri.

După aceasta, Sfîntul Toma s-a dus iarăși în părțile Indiei și a propovăduit acolo pe Iisus Hristos și cu semne și cu minuni pe mulți oameni îi aducea la credință. Ajungînd la Meliapor, a luminat pe mulți și i-a

întărit în credință, prin această minune. Era acolo un lemn foarte mare pe care nu puteau să-l miște din loc nu numai o mulțime de oameni, dar nici elefanții, iar Apostolul Toma a tras acel lemn cu brîul său cam 10 stadii și l-a adus pentru zidirea bisericii Domnului. Văzînd acest lucru, credincioșii s-au întărit în credință, iar din cei necredincioși mulți au crezut. A mai făcut și altă minune mare, mai mare decît cea dintîi: un jertfitor evreu l-a ucis pe singurul său fiu și a dat vina asupra Sfîntului Toma, zicînd: "Toma l-a ucis pe fiul meu". Și s-a făcut gîlceavă mare și s-a adunat tot poporul și l-au apucat pe Sfîntul Toma ca pe un ucigaș, voind să-l judece și să-l chinuie, dar nefiind nimeni care să mărturisească că Apostolul lui Hristos nu este vinovat de acea ucidere, a rugat pe judecător și pe popor, zicînd: "Lăsați-mă, și eu, în numele Dumnezeului meu, îl voi întreba pe cel ucis, să spună singur cine l-a omorît". Apoi toți au mers la mormîntul fiului aceluia evreu, iar Toma, ridicîndu-și ochii în sus, s-a rugat lui Dumnezeu, și după aceasta a zis către cel mort: "În numele Domnului meu Iisus Hristos, îți poruncesc, tinere, să ne spui nouă cine te-a ucis?". Și îndată mortul a grăit: "Tatăl meu m-a ucis". Atunci toți au strigat: "Mare este Dumnezeu cel propovăduit de Toma!". Slobozind pe Apostol, evreul jertfitor a căzut singur în groapa pe care o săpase Apostolului, iar prin minunea aceasta o mulțime de popor s-a apropiat de Dumnezeu și au fost botezați de Apostolul Toma.

După aceasta, Apostolul s-a dus în cele mai îndepărtate părți în hotarele Calamidiei, unde stăpînea împăratul Muzdie; și propovăduind acolo pe Hristos, a adus la credință pe o femeie cu numele Sindichia, care era rudă cu Migdonia, femeia lui Carizie, prietenul împăratului. Sindichia a făcut pe Migdonia să cunoască adevărul și să creadă întru unul Dumnezeu, Ziditorul tuturor, pe care Apostolul Toma îl propovăduia. Iar Migdonia a zis către Sindichia: "Aș fi vrut să-l văd pe omul acela care propovăduiește pe adevăratul Dumnezeu și să aud învățătura lui". Sindichia a zis: "Dacă voiești, doamnă, să-l vezi pe Apostolul lui Dumnezeu, schimbă-ți hainele și te îmbracă ca o femeie din popor, ca să nu fii cunoscută și apoi mergi cu mine". Migdonia a făcut precum i s-a spus și a mers după Sindichia și l-au aflat pe Apostolul Toma în mijlocul unei mulțimi de oameni simpli și săraci, propovăduind pe Hristos. Și, alăturîndu-se ele acelor oameni, ascultau învățăturile Apostolului, iar el le spunea multe despre Domnul Iisus Hristos, învățîndu-i să creadă în El și prelungea cuvîntul referitor la moarte, la judecată, la gheenă și la împărăția cerească.

Auzind toate acestea, Migdonia s-a umilit cu inima și acrezut în Hristos. Apoi, întorcîndu-se acasă, neîncetat se gîndea la cuvintele Apostolului Toma și vorbea despre Hristos cu ruda ei, Sindichia, și se aprindea cu mai multă dragoste către El. Și din acea vreme a început a se depărta de cei necredincioși, ca de vrășmașii lui Dumnezeu și a fugit de toate vorbele lor, de ospete și de toate desfătările lumești. Apoi nu mai voia să se apropie de bărbatul ei ca o soție, fapt pentru care avea mare necaz bărbatul ei și o silea să se supună. Neputînd a o supune, l-a rugat pe împăratul Muzdie să trimită pe împărăteasa Tertiana la femeia lui pentru ca aceasta s-o sfătuiască să nu se mai depărteze de el, ca soție; împărăteasa Tertiana și Migdonia, femeia lui Carizie, erau surori și mergînd împărăteasa la Migdonia, sora sa, a întrebat-o pentru ce nu se supune bărbatului ei. Iar ea a răspuns: "Pentru că este păgîn și vrășmașul lui Dumnezeu, iar eu sînt roaba adevăratului Dumnezeu, Iisus Hristos, și nu voiesc să fiu întinată de acel om necredincios și necurat". Tertiana a vrut să știe și ea cine este Iisus Hristos, adevăratul Dumnezeu. Atunci Migdonia i-a spus propovăduirea Sfîntului Apostol Toma și a învățat-o pe Tertiana să cunoască adevărata credință. Apoi Tertiana, voind să știe mai cu de-amănuntul învățăturile lui Hristos, a dorit să-l vadă chiar pe Apostolul Toma și să asculte propovăduirea lui. Sfătuiindu-se cu Migdonia, a trimis în taină după Apostolul Toma și, chemîndu-l, l-au rugat să le arate calea cea adevărată. Iar Apostolul Toma, propovăduindu-l pe Hristos, le-a luminat cu lumina credinței și le-a spălat cu baia botezului, apoi le-a învățat să păzească poruncile lui Dumnezeu și să facă fapte bune. Iar ele, punînd în inimile lor toate cele grăite de Apostol, s-au sfătuit amîndouă să slujească Domnului în curăție și să nu se apropie de bărbații lor, ca de niște necredincioși.

Apostolul Toma făcea acolo multe minuni cu puterea lui Dumnezeu și tămăduia toate neputințele. Și mulți, nu numai din poporul cel simplu, ci și din curtea împărătească, văzînd semnele și minunile făcute de Apostol și ascultînd învățăturile lui, au crezut în Hristos. Chiar unul din fiii împăratului, anume Azan,

a crezut și a fost botezat de Apostolul Toma, pentru că însuși Dumnezeu lucra în apostoleasca propovăduire, înmulțind numărul credincioșilor, spre mărirea numelui Său.

Împărăteasa Tertiana, întorcându-se de la Migdonia, își petrecea vremea în rugăciuni și în posturi și nu se pleca la dorința bărbatului ei. Atunci împăratul, mirându-se de schimbarea femeii sale, a zis către Carizie, prietenul său: "Voind să-ți dobândesc pe femeia ta, și pe a mea am pierdut-o, așa că mai rea este a mea decât a ta". Și amândoi, împăratul și Carizie, au cercetat cu de-amănuntul care să fie pricina răzvrătirii femeilor lor, că nu vor să fie cu dînșii și au aflat că un străin nemernic, anume Toma, învățându-le credința în Hristos, le-a întors de la petrecerea împreună cu ei. Încă au mai aflat și aceasta: cum că Azan, fiul împăratului, și multe din slugile casei lui și din căpetenii și din poporul cel simplu, mulțime fără număr, credin Hristos, prin propovăduirea Apostolului Toma. Și s-a înfuriat împăratul împotriva lui Toma și, prinzîndu-l, l-a aruncat în temniță.

După aceasta, Apostolul a fost dus înaintea judecății împăratului și acesta l-a întrebat: "Cine ești tu, rob sau liber?", iar Toma a răspuns: "Sînt robul Aceluia asupra căruia tu nu ai stăpînire". Iar împăratul a zis: "Văd că ești rob viclean și, fugind de la stăpînul tău, ai venit pe pămîntul acesta ca să răzvrătești poporul și să amețești femeile noastre. Deci, spune-mi cine este stăpînul tău?" Apostolul a răspuns: "Stăpînul meu este Domnul cerului și al pămîntului, Dumnezeu și Făcătorul a toată făptura, Care m-a trimis pe mine să propovăduiesc numele Lui cel sfînt și să-i întorc pe oameni de la rătăcirea lor". Iar împăratul i-a zis: "Lasă-ți cuvintele tale cele viclene, înșelătorule, și ascultă porunca ce-ți grăiesc eu: Cum ai depărtat tu cu înșelăciune pe femeile noastre ca să nu se unească cu noi, tot așa să le întorci pe dînsele la noi! Căci de nu vei face aceasta, ca femeile noastre să fie cu noi în dragoste și în unirea de mai înainte, te vom pedepsi cumplit". Apostolul a răspuns: "Nu se cade ca roabele lui Hristos să se unească cu bogații cei fără de lege; nici nu este cu dreptate ca cele credincioase să fie necinstite de păgîni și necredincioși".

Auzind acestea, împăratul a poruncit ca să fie aduse niște scînduri de fier înroșite în foc și pe acestea să fie pus cu picioarele Apostolul. Și făcînd acestea, deodată a ieșit apă de sub scîndurile acelea și le-a răcit. Apoi, Apostolul a fost aruncat într-un cuptor și a doua zi a ieșit viu și nevătămat din acel cuptor. După acestea, Carizie l-a sfătuit pe împărat, zicînd: "Silește-l să se închine și să jertfească zeului nostru, Soarele, pentru că așa are să mînie pe Dumnezeul lui, care îl păzește întreg". Iar cînd, după porunca împăratului, îl duseră pe Apostol să se închine la idolul Soare, îndată idolul s-a topit ca ceara în fața focului și s-a risipit. Și se bucurau credincioșii de această putere a Dumnezeului ceresc și mulțime de credincioși au crezut atunci în Domnul. Iar slujitorii care se închinau la idoli s-au răzvrătit asupra Apostolului, pentru pierderea idolului lor și împăratul, mîniindu-se, se gîndea cum să-l piardă pe Toma, dar se temea de boieri, de popor și de slugile sale, pentru că mulți credeau în Hristos.

Apoi, luîndu-l, a ieșit din cetate urmat de ostașii săi și toți socoteau că împăratul vrea să vadă un semn de la dînsul. Mergînd cam la o jumătate de stadie, l-a dat pe Toma la cinci ostași ca să-l ducă în munte, poruncindu-le să-l străpungă acolo cu sulite, iar el s-a dus în cetatea Axium. Azan, fiul împăratului, și Sifor, un bărbat de neam bun, au alergat după Apostolul Toma și, ajungîndu-l, plîngeau pentru el. Apostolul Toma cerînd ostașilor voie să se roage, s-a rugat lui Dumnezeu și a hirotonisit preot pe Sifor și pe Azan diacon și le-a poruncit să aibă grijă de cei care au crezut în Domnul și să se sîrguiască ca să înmulțească numărul credincioșilor lui Hristos.

După aceasta, ostașii l-au străpuns cu cinci sulite deodată și așa s-a sfîrșit Sfîntul Apostol Toma. Iar Sifor și Azan au plîns mult pentru el și au îngropat sfîntul lui trup cu cinste. După îngropare, șezînd lîngă mormîntul Apostolului și tînguindu-se, li s-a arătat sfîntul, poruncindu-le să meargă în cetate și să întărească pe frați în credință. Ei au mers după porunca Sfîntului Apostol Toma, învățătorul lor, ale cărui rugăciuni avîndu-le în ajutor, au cîrmuit bine Biserica lui Hristos. Iar împăratul Muzdie și Carizie în zadar au silit pe femeile lor să se apropie de dînșii, căci n-au putut să le înduplece. Apoi, înțelegînd că nu se vor supune lor cu nici un chip, le-au lăsat să viețuiască libere, după voia lor, iar ele, scăpînd de greutatea

jugului însoțirii, viețuiau în mare înfrînare și rugăciuni, slujind Domnului ziua și noaptea, și aduceau mult folos Bisericii prin viața lor cea îmbunătățită.

După câțiva ani, s-a întâmplat ca unul din fiii împăratului Muzdie să fie chinuit de diavol și nu putea nimeni să-l vindece, pentru că era foarte cumplit diavolul ce-l chinuia. Și s-a mîhnit împăratul pentru fiul său și a plănuit să descopere mormîntul Sfîntului Apostol Toma, să ia un os din moaștele lui și să-l lege la grumazul fiului său, ca să se tămăduiască de chinurile diavolului, pentru că auzise că Sfîntul Apostol Toma a izgonit mulțime de diavoli. Cînd voia împăratul să facă acest lucru, i s-a arătat în vedenie Sfîntul Toma, zicîndu-i: "Cînd eram viu nu m-ai crezut. Oare acum, de la mort cauți ajutor? Dar dacă vei fi credincios, Domnul meu Iisus Hristos îți va fi milostiv".

Această vedenie l-a îndemnat mai mult pe împărat pentru descoperirea mormîntului Apostolului. Și, mergînd împăratul, a descoperit mormîntul, dar n-a mai aflat moaștele sfîntului, pentru că unii din frații credincioși au luat pe ascuns sfintele moaște și le-au dus în Mesopotamia. Atunci împăratul a luat pămînt din locul acela și l-a pus la grumazul fiului său, zicînd: "Doamne Iisuse Hristoase, de vei tămădui pe fiul meu prin rugăciunile Apostolului Tău, Toma, eu voi crede în Tine". Și îndată a ieșit duhul necurat din fiul său, și s-a însănătoșit. Atunci împăratul Muzdie a crezut în Hristos și a fost botezat de preotul Sifor împreună cu toți boierii săi. A fost mare bucurie între credincioși, idolii s-ausfărîmat și căpeteniile lor s-au risipit, iar bisericele lui Hristos s-au zidit, sporind cuvîntul lui Dumnezeu și credința cea sfîntă. Apoi, după botez, împăratul a început să se căiască de greșelile pe care le săvîrșise înainte și stăruia neconținut în rugăciuni, iar prezbiterul Sifor le zicea tuturor: "Rugați-vă pentru împăratul Muzdie, ca să cîștige milă de la Domnul nostru Iisus Hristos și să primească iertare pentru păcatele sale".

În locul unde a fost îngropat trupul Sfîntului Apostol Toma se săvîrșeau multe minuni cu rugăciunile lui, întru mărirea lui Hristos, Dumnezeuul nostru, căruia împreună cu Tatăl și cu Sfîntul Duh, se cuvine cîntea și închinăciunea în veci. Amin.

Pătimirea Sfinților Mucenici Serghie și Vah (7 octombrie)

Sfinții mucenici Serghie și Vah erau de neam roman, mari senatori și cei dintîi nobili de la curtea împăratului Maximian, care îi iubea mult și îi cîntea pentru priceperea și vitejia lor în războaie, precum și pentru credința în slujbă. Nimeni nu putea în nici un chip să se apropie de împărat și să ceară ceva de la el, decît numai prin acești credincioși sfetnici ai lui. În astfel de cînte împărătească erau, cînte pe care nimeni altul n-o avea. Însă ei nu așteptau cînte de la împăratul cel pămîntesc, ci de la Împăratul cel ceresc, căci credeau în Domnul nostru Iisus Hristos și se sîrguiau să placă Lui prin viața cea sfîntă și prin osîrdia cu care îi slujeau. Ei, însă, își tănuiau credința de frica împăratului, căci mînia și iuțimea lui Maximian împotriva credincioșilor erau neîmblînzite. Dar lumina credinței în Hristos n-a rămas multă vreme ascunsă, căci a venit vremea să fie arătată tuturor, pentru că unii oameni, pizmuindu-i pentru dragostea ce le-o arăta împăratul și voind să atragă asupra lor mînia lui Maximian, i-au pîrît că sînt creștini și că s-au lepădat de închinarea la idoli.

Împăratul nu voia să creadă că niște oameni ca aceștia, care au de la el atîtea daruri, să-i fie lui potrivnici în cînstirea zeilor și chiar se rușina de dîșii să-i întrebe despre aceste lucruri sau să-i mustre, neavînd nici o dovadă vrednică de crezare. Însă s-a gîndit să-i ispitească în acest chip: într-una din zile împăratul a făcut praznic pentru idolii săi și a mers împreună cu toți nobilii, cu ostașii, cu slujitorii și cu toată suita sa în capiștea necuratului idol Die, voind să-i aducă jertfe alese. În acest timp privea să vadă dacă vor intra o dată cu dînsul și iubiții lui senatori în capiștea idolească. Cînd împăratul a intrat în capiște, senatorii Serghie și Vah au rămas afară și, ca adevărați robi ai lui Hristos, stăteau deoparte și se rugau adevăratului

Dumnezeu, ca să lumineze ochii necredinciosului popor și să preamărească întru dînșii prea sfînt numele Său. Împăratul, văzînd că Serghie și Vah n-au intrat cu dînsul la praznic, a trimis pe slujitorii săi să-i prindă și să-i aducă cu sila în capiștea lui Die. Fiind aduși sfinții în adunarea cea urîță de Dumnezeu, împăratul le-a poruncit să se închine idolilor, să le aducă jertfă și să mănînce din cele jertfite idolilor. Iar ei, nevoind să facă acestea, au zis: "Avem în cer un Dumnezeu care nu minte, un Dumnezeu adevărat și viu, care pe toată lumea o cuprinde și nu este nesimțitor la fel ca idolii voștri și noi Aceluia ne închinăm". În felul acesta ei îl mustrau pe împărat pentru credința lui cea greșită, pentru că cinstea cuvenită lui Dumnezeu o dădea idolilor orbi, surzi și muți, aducînd cu el și pe alții la această credință. Împăratul a poruncit să fie luate de la dînșii semnele nobleții lor - fireturile ostășești, lanțurile de aur, inelele și toate hainele și să fie îmbrăcați femeiește spre necinstea lor și, punînd cercuri de fier pe grumazul lor, a poruncit să fie purtați așa prin cetate spre rîsul și batjocura tuturor, ca așa cei slăviți și de neam nobil roman să fie batjocoriți pentru cinstirea adevăratului Dumnezeu și pentru necinstirea idolilor mincinoși sau, mai bine zis, a diavolilor, cărora n-au voit să le jertfească cei ce se aduceau pe sine jertfă lui Hristos.

Împăratul Maximian, după săvîrșirea necuratelor jertfe, s-a întors la palat și, mîhnindu-se pentru Serghie și Vah, pe care îi iubea, i-a chemat înaintea sa și le-a zis: "Prietenii mei prea iubiți și credincioși, pentru ce v-ați înșelat ca să-i mîniați pe zei, iar pe mine, împăratul vostru, care sînt bun și milostiv, să mă mîhniți și vouă să vă aduceți atîta necinste? Pentru că eu, deși vă iubesc mult, nu pot suferi necinstirea zeilor mei, și vă voi da la chinuri, fără ca aceasta să fie dorința mea. Deci, vă rog, prietenii mei, părăsiți pe acel Fiu al teslarului pe care evreii, ca pe un tîlhar, l-au răstignit între tîlhari pe cruce. Nu vă amăgiți de creștineștiile farmece și basme și întoarceți-vă către zeii noștri și eu vă voi încununa cu mai multă cinste, și mai multă dragoste vă voi arăta vouă și veți trăi în bunătățile împărăției mele, fiind nedespărțiți de mine". Serghie și Vah, nevrînd ca pentru dragostea împăratului să cadă din dragostea lui Dumnezeu și nedorind ca pentru bunătățile cele vremelnice să se lipsească de bunătățile cele veșnice, au grăit mult împotriva împăratului. Și fiind plini de darul Duhului Sfînt și cu limbăslobodă, în cuvinte înțelepte, au arătat neputința idolilor și cu multă îndrăzneală au mărturisit puterea și dumnezeirea lui Iisus Hristos, iar pe împărat l-au sfătuit să caute să cunoască adevărul.

Păgînul împărat, avînd inima împietrită și urechile surde și ochii cei sufletești orbi, nu primea sfatul lor cel bun și se lepăda de cuvintele lor folositoare și se aprindea mai mult de mînie și iuțime, dar nevrînd ca el însuși să-i muncească, pentru că îi iubea foarte mult, i-a trimis în părțile Răsăritului, la ighemonul Antioh, care era cumplit chinuitor al creștinilor. Acest Antioh se învrednicise de la împărat de ighemonie prin nobilii Serghie și Vah, pentru că ei, prin rugămîntea lor, au mijlocit de la Maximian acea cinste pentru Antioh și l-a rînduit ighemon în părțile Răsăritului. La acest Antioh i-a trimis Maximian pe Sfinții Serghie și Vah, pentru ca să se înfricoșeze de cruzimea lui, cruzime despre care se dusesse vestea în toată lumea, să le fie frică de el, fiind în mîinile acestui tiran și așa, fiind siliți, să se lepede de Hristos din frică și de rușine; iar dacă nu se vor supune să fie chinuiți, nu înaintea ochilor împăratului, ci în alte părți îndepărtate.

Sfinții au plecat din Roma, fiind duși în lanțuri, și mergînd toată ziua aceea, au rămas peste noapte la o gazdă, iar la miezul nopții, cînd ostașii care îi duceau și îi păzeau au adormit adînc, ei privegheau cu tot dinadinsul în rugăciune, cerînd lui Dumnezeu ajutor, ca să poată să rabde cu bărbăție toate chinurile, pentru numele Lui cel sfînt. Astfel rugîndu-se ei, li s-a arătat îngerul Domnului, strălucind lumină cerească, și îi întărea, zicîndu-le: "Îndrăzniți, robii lui Hristos, și nevoiți-vă ca ostașii cei buni împotriva diavolului, pentru că degrabă îl veți birui. Iar pentru nevoința voastră veți lua cununile biruinței de la Domnul Iisus Hristos, Care va fi alături de voi în suferința voastră, dîndu-vă ajutorul Său, pînă ce îl veți călca pe vrăjmașul diavol sub picioare". Cu aceste cuvinte întărindu-i, îngerul s-a făcut nevăzut, iar ei, umplîndu-se de negrăită bucurie, înălțau laudă lui Dumnezeu Celui ce bine a voit ca prin îngerească arătare să cerceteze pe robii săi. Și mergînd multă vreme pe cale, petreceau în post, în rugăciuni și cîntări de psalmi, înarmîndu-se împotriva duhurilor celor nevăzute ale răutății prin această duhovnicească armă. Trecînd prin multe cetăți și țări, au ajuns în părțile Răsăritului, în cetatea care se numea Varvalisa, unde

locuia Antioh, căruia ostașii i-au predat pe cei trimiși în lanțuri, adică pe Serghie și pe Vah, precum și scrisoarea împăratului care avea acest cuprins:

"Maximian, puternicul împărat, poruncește lui Antioh, ighemonul părților din Răsărit și tuturor oamenilor, dar mai ales ajutorilor și slujbașilor împărăției noastre, ca să nu mai fie oameni necredincioși zeilor și străini de slujbele lor; deci, în acest fel, văzînd pe Serghie și pe Vah că sînt de credința creștinească cea atît de rea, i-am judecat și i-am găsit a fi vinovați de muncile cele cumplite. Și de vreme ce sînt nevrednici de împărăteasca cinste, i-am trimis bunătății tale, ca, de se vor pocăi, ascultîndu-ne pe noi, și de vor jertfi zeilor, să-i învrednicești cu blîndețea ta și să-i eliberezi din chinurile cele pregătite pentru ei; apoi să le făgăduiești a noastră iubire de oameni, pentru că va lua fiecare dregătoria sa și va ajunge la cinste mai mare ca cea dintîi. Iar dacă nu se vor supune, ci vor rămîne în credința cea rea, să-i supui pe dînșii la chinuri legiuite și să-i pierzi cu moarte de sabie. Îți doresc viață lungă și să fii sănătos".

Antioh, citind această scrisoare împărătească, a poruncit ca Serghie și Vah să fie puși într-o închisoare ușoară și să fie păziți pînă a doua zi. Iar a doua zi, intrînd în divan, a șezut la judecată și, aducîndu-i înaintea sa, a zis către dînșii: "Părinților și binefăcătorilor mei, care ați mijlocit pentru mine să iau această dregătorie și cinste pe care o am, o! cum s-a schimbat buna voastră soartă, căci eu acum șed ca un judecător, iar voi stați ca niște robi legați înaintea mea, eu care altădată ședeam înaintea voastră, slujindu-vă. Deci, rogu-vă să nu voîți a vă face vouă un rău ca acesta, ci ascultați-l pe împărat și cinstiți pe zei, ca să reveniți la cele dintîi dregătorii ale voastre și în cinste; iar dacă nu veți face aceasta, apoi chiar fără de voia mea vă voi pune la chinuri, după porunca împăratului, pentru că ați auzit singuri ce-mi poruncește împăratul în scrisoarea pe care mi-a trimis-o. Drept aceea, domnii mei, fiți milostivi vouă și mie, căci eu n-aș vrea să fiu aspru chinuitor al binefăcătorilor mei". Dar sfinții au răspuns: "În zadar vrei să ne amăgești cu cuvintele tale, pentru că cinstea și necinstea, viața și moartea, toate sînt deopotrivă celor care au viața cea cerească; nouă Hristos ne este viața, iar moartea pentru El ne este cinste".

Multe altele au zis sfinții, preamărînd pe Hristos, ocărînd pe idoli și muștrînd păgînatatea necredincioșilor. Iar Antioh, mîniindu-se, a poruncit ca Sfîntul Serghie să fie aruncat în temniță, iar pe Vah să-l dezbrace, să-l întindă la pămînt și să-l bată fără milă. Și îl bătură mult pe Sfîntul Vah peste tot trupul, încît mulți slujitori, obosind, se schimbau pentru a-l bate; iar din cauza acestei bătai i-a căzut carnea de pe oase, iar pîntecele i-a fost despicat și schingiuitorii vărsau sîngele lui ca pe apă. Din pricina acelei bătai, sfîntul și-a dat sufletul său în mîinile Domnului. Apoi călăul a poruncit ca trupul lui să fie tîrît afară din cetate și să fie aruncat pentru mîncarea fiarelor și păsărilor. Dar Domnul a păzit trupul lui, căci mai mulți credincioși, care se ascundeau afară din cetate în prăpăstii și în peșteri de frica slujitorilor de idoli, ieșind noaptea din ascunzătorile lor, au luat trupul Sfîntului Vah și l-au îngropat cu cinste într-una din acele peșteri în care ei se ascundeau.

Sfîntul Serghie, șezînd în temniță și auzind că prietenul lui s-a sfîrșit în chinuri, plîngea mult pentru despărțirea de el, zicînd: "Vai mie, fratele meu, Vah, de acum nu vom mai cînta, zicînd: iată ce este bun sau ce este frumos, fără numai a locui frații împreună; pentru că m-ai lăsat singur". Tînguindu-se în acest fel, în noaptea următoare lui Serghie i s-a arătat Sfîntul Vah, într-o lumină cerească foarte strălucitoare, și l-a mîngîiat, spunîndu-i despre răsplata cea pregătită în ceruri și întărindu-l spre muceniceasca nevointă către care va veni în curînd și va cîștiga de la Hristos Domnul mare milă și mare îndrăzneală. Sfîntul Serghie s-a bucurat foarte mult de arătarea lui Vah și întru bucuria inimii cînta lui Dumnezeu.

În ziua următoare ighemonul, vrînd să meargă în cetatea Sur, a poruncit ca Serghie să fie adus după el. Acolo, șezînd la judecată, a zis către sfînt: "Vah, om necredincios și rău, nevîrînd să jertfească zeilor, a vrut mai bine să moară de moarte silnică decît să-i cinstească pe zei, iar eu l-am pedepsit după faptele sale. Dar tu, domnul meu Serghie, pentru ce urmezi credinței celei rele și te duci de voie în mare primejdie? Binefăcătorul meu, nu te condamna singur la chinuri, pentru că eu mă rușinez de ale tale faceri de bine și mă rușinez de cinstea ta, pentru că tu stai osîndit înaintea mea, iar eu șed și te judec pe tine. Eu, care eram mai mic decît tine, m-am învrednicit de mare cinste prin mijlocirea ta, și iată că acum sînt mai

mare decît tine, iar tu, care ai căpătat de la împărat mare cinste și multe bunătăți, iată că acum singur îți dorești răul; deci, te rog, ascultă sfatul meu, supune-te voii împăratului și cinstește pe zei, ca să dobîndești cinstea și dregătoria cea de mai înainte". A răspuns sfîntul, zicînd: "Cinstea și slava cea vremelnică sînt deșarte, iar necinstea se face pricinuitoare de cinstea cea vremelnică. Deci, nu mă îngrijesc de această necinste și nici nu doresc cinstea vremelnică, căci nădăjduiesc să fiu cinstit de Hristosul meu cu cinstea cea adevărată și veșnică în mărirea cea cerească. Tu pomenești facerile mele de bine, cum că ți-am mijlocit de la împăratul cel pămîntesc această dragoste mare, dar ascultă-mă pe mine și, cunoscînd adevărul, leapădă-te de necurații tăi zei și închină-te împreună cu mine Dumnezeuului ceresc și Împăratului veacurilor, iar eu îți făgăduiesc ca să-ți mijlocesc de la El mai multe bunătăți decît ai tu de la Maximian".

Atunci Antioh, văzînd că nu poate să-l întoarcă pe Serghie de la Hristos și să-l plece la voia împărătească, a zis: "Seghie, mă silești ca, uitînd toate bunătățile primite de la tine, să fiu nevoit să te supun la cumplite chinuri". Iar Serghie a răspuns: "Fă ce voiești tu, pentru că acum îl am ajutor pe Hristos care a zis: Nu vă temeți de cei ceucid trupul, că sufletul nu pot să-l ucidă. Iată, ai stăpînire peste trupul meu ca să-l chinui, dar peste sufletul meu nu ai stăpînire, nici tu, nici tatăl tău, Satana". Antioh, mîniindu-se, i-a zis: "Văd că îndelunga mea răbdare te-a făcut îndrăzneț". Apoi a poruncit ca Serghie să fie încălțat cu încălțăminte de fier, ce avea într-însa piroane lungi și ascuțite și care au străpuns tălpile sfîntului. Și așa fiind încălțat, i s-a poruncit să alerge înaintea șaretei sale, pentru că mergea spre cetatea Tetrapirghia, iar de la Tetrapirghia aveau să meargă la cetatea Rosaf. Iar Sfîntul Serghie alerga și cînta, zicînd: "Așteptînd am văzut pe Domnul care, căuțînd spre mine, a auzit rugămîntea mea și m-a scos din groapa necazului și din tina ticăloșiei și a pus pe piatră picioarele mele și a îndreptat pașii mei".

Ajungînd ei în Tetrapirghia, care era la mare depărtare de Sur, ca la nouă stadii, mucenicul a fos dus în temniță. În drum spre temniță el zicea: "Cel ce a mîncat odată pîinea mea, a venit asupra mea cu vicleșug și cu legăturile chinurilor cele cumplite a întins cursă picioarelor mele, dar vino, Doamne, în ajutorul meu și împiedică-i pe dînșii și izbăvește de cei necredincioși sufletul meu". În noaptea aceea, pe cînd se ruga în temniță, îngerul Domnului a venit la dînsul și i-a vindecat picioarele de răni. Apoi, dimineața, călăul a poruncit ca Sfîntul Serghie să fie scos din temniță, crezînd că nu va putea călca cu picioarele din pricina rănilor, dar l-a văzut de departe mergînd bine, cu picioarele sănătoase și neșchiopătînd deloc și, înspăimîntîndu-se, a zis: "Cu adevărat, omul acesta este vrăjitor, pentru că cine ar putea ca după astfel de chinuri să umble neșchiopătînd? Deci, dacă se vede cu picioarele nevătămate, aceasta nu poate fi decît putere vrăjitorească". Apoi, încălțîndu-l iarăși cu acei papuci, l-a gonit înaintea sa pînă ce au ajuns la cetatea Rosaf, care era la o depărtare de șaptezeci de stadii de cetatea Sur. Acolo, șezînd la judecată, l-au silit pe Sfîntul Serghie să se închine la idoli și, nefiind posibil să-l atragă de la mărturisirea lui Hristos, l-au osîndit la moarte. Și, ducîndu-l afară din cetate, la locul de osîndă, Sfîntul Serghie și-a cerut voie pentru a-și face rugăciunile și, rugîndu-se îndelung, a auzit de sus un glas dumnezeiesc chemîndu-l acolo; apoi, cu bucurie, plecîndu-și capul său sub sabie, s-a sfîrșit, iar trupul lui a fost îngropat de credincioșii din acele locuri.

După o vreme, niște oameni credincioși din cetatea Sur s-au sfătuit în taină să ia de acolo trupul Sfîntului Mucenic Serghie și să-l ducă în cetatea lor, iar cînd s-au apropiat, noaptea, de mormîntul sfîntului, îndată a ieșit de acolo o flacără de foc mare cît un stîlp care ajungea pînă la ceruri. Iar niște ostași care locuiau în Rosaf, văzînd, în miezul nopții, acea văpaie înaltă de foc care lumina toată partea aceea, au alergat înarmați la acel loc și au aflat pe cetățenii de la Sur cuprinși de spaimă pentru această minunată vedenie de foc.

După puțină vreme, încetînd acea lumină de foc, cei ce veniseră de la Sur au înțeles că sfîntul nu voiește să se despartă de locul acela unde și-a vărsat sîngele și și-a dat sufletul pentru Hristos.

Petrecînd acolo cîteva zile, au zidit în cinstea Sfîntului Serghie, la locul unde a fos îngropat, un mormînt din piatră, înalt și foarte frumos. Apoi, sporind credința în Domnul nostru Iisus Hristos, s-a zidit în cetatea Rosaf o biserică cu numele Sfîntului Mucenic Serghie și adunîndu-se din cetățile dimprejur cincisprezece

episcopi, au descoperit mormîntul Sfîntului, iar cinstitele lui moaște, care s-au păstrat în mireasmă bună și nestricate, au fost mutate cu mare cinste în biserica cea nouă. Și au așezat să fie prăznuită pomenirea lui în fiecare an, în octombrie, ziua a șaptea, zi în care a fost omorît. Apoi în amîndouă locurile, adică și în biserică, unde se aflau sfintele lui moaște, și acolo unde și-a aflat sfîrșitul și a fost îngropat, se făceau multe tămăduiri bolnavilor și se goneau diavolii.

Se mai cade încă a pomeni și despre aceasta: în fiecare an în ziua praznicului Sfîntului Serghie fiarele sălbatice, ieșind din pustiile dimprejurul aceluia loc, unde zăcuse mai înainte trupul sfîntului, își schimbau cruzimea lor de fiară în blîndețe de miel, încît nu vătămau pe nimeni, nici pe oameni, nici pe dobitoace, ci cu sfială înconjurau acel loc sfînt și iarăși se întorceau în pustia lor. Așa l-a preamărit Dumnezeu pe plăcutul Său, încît și fiarelor, ca unor oameni, le porunca să prăznuiască sfînta lui pomenire. Cu ale cărui rugăciuni, prea bunul Dumnezeu să îmblînzească mînia vrășmașilor noștri, ca și mînia fiarelor sălbatice, spre mărirea Sa cea dumnezeiască, în veci. Amin.

În această zi mai prăznuim pomenirea sfinților mucenici Iulian prezbiterul și Chesarie diaconul, care în vremea împărăției lui Claudie au pătimit în Tarachini, cetatea Italiei, de la Loxorie, cel care l-a înecat în mare. Se mai pomenește și Sfîntul Mucenic Polihronie preotul, pe care arienii l-au tăiat cu săbiile și l-au omorît în biserică la jertfelnic.

Viața Cuvioasei Maicii noastre Pelaghia, care mai înainte a fost desfrînată (8 octombrie)

Mare mulțumire sîntem datori a da întodeauna Domnului nostru, că nu voiește moartea păcătoșilor, ci așteaptă cu îndelungă răbdare întoarcerea lor spre viață, pentru că minunat lucru s-a făcut în zilele noastre, de care eu, păcătosul Iacov, vă scriu vouă, sfinților frați, ca ascultînd și citind acestea, să aveți parte de mult folos.

Prea Sfîntitul Arhiepiscop al cetății Antiohia, pentru oarecare trebuințe bisericești, a chemat la sine, din cetățile din prejur, opt episcopi, între care era și omul lui Dumnezeu, Sfîntul Non, episcopul meu, care venise de la Iliopoli și mă luase pe mine cu dînsul. Acesta era un bărbat minunat și un desăvîrșit călugăr, care pentru viața cea îmbunătățită fusese luat la episcopie, de la mănăstirea care se numește Tavenisiot. Iar cînd s-au adunat episcopii în biserica Sfîntului Mucenic Iulian, au voit ca să audă de la Non cuvînt de învățătură și au șezut toți lîngă ușile bisericii, iar Non a început a grăi învățîndu-i cele ce erau de folos pentru mîntuirea ascultătorilor. Și minunîndu-se toți de sfînta lui învățătură, iată că, pe lîngă ușile bisericii, apără o femeie din cele necredincioase, care era vestită în toată Antiohia pentru desfrîul ei.

Femeia era îmbrăcată cu haine de mare preț, împodobită cu aur, cu pietre scumpe și cu mărgăritare, iar împrejurul ei mergeau mulțime de fecioare și de tineri, îmbrăcați frumos și purtînd brățări de aur. Și fața ei era atît de frumoasă, încît oamenii mireni nu se puteau satura cu vederea frumuseții ei. Aceasta mergînd pe lîngă noi a umplut tot văzduhul de plăcută mireasmă aromată, iar episcopul, văzînd-o mergînd fără rușine, avînd capul descoperit și pieptul gol, și-a închis ochii și, suspinînd în taină, și-a întors fața ca de la un mare păcat. Iar fericitul Non, privea cu tot dinadinsul spre dînsa, pînă ce a trecut din dreptul privirii lor. Și după aceasta întorcîndu-se către episcopi, a zis: "Nu cumva iubiți voi frumusețea acestei femei?" Iar el nerăspunzînd, Non și-a plecat capul și, plîngînd, își aduna în băsmăluță lacrimile sale și își uda pieptul cu ele. Apoi, suspinînd din adîncul inimii, iarăși i-a întrebat pe episcopi: "Oare nu v-ați îndulcit cumva privind frumusețea ei?" Iar ei tăceau. Atunci Non a zis: "Cu adevărat, eu am învățat mult de la dînsa, că pe această femeie Domnul o va pune la înfricoșata Sa judecată și o dată cu dînsa vom fi judecați și noi. Pentru că ce socotiți? Cîte ceasuri a zăbovit acea femeie în cămara sa, spălîndu-se, îmbrăcîndu-se și îmbodobîndu-se în multe feluri, uitîndu-se în oglindă și avînd toată grija ca să se arate mai frumoasă

decît toate femeile înaintea ochilor vremelnichilor săi curtezani?! Iar noi, avînd în ceruri pe Mirele cel fără de moarte, nu ne îngrijim să ne împodobim sufletul nostru ticălos care este cu totul necurat, gol și plin de rușine, nu ne sîrguim să-l spălăm cu lacrimile pocăinței și să-l îmbrăcăm cu podoaba faptelor bune, ca să se arate plăcut ochilor lui Dumnezeu și să nu fie rușinat și lepădat în vremea nunții Mirelui".

Făcînd această învățătură, fericitul Non m-a luat pe mine, păcătosul său diacon, și am mers în chilia în care locuiam, lîngă biserica Sfîntului Iulian. Și episcopul meu, intrînd în camera sa, s-a aruncat cu fața la pămînt și plîngea, zicînd: "Doamne Iisuse Hristoase, iartă-mă pe mine, păcătosul și nevrednicul, căci grija acelei femei pentru împodobirea trupului a întrecut toată grija mea pentru ticălosul meu suflet, pentru că aceea femeie, ca să fie plăcută curtezanilor ei celor pierzători, a pus atîta sîrguință spre a fi frumoasă, iar eu nu mă sîrguiesc ca să fiu plăcut Ție, Dumnezeul meu, ci petrec în lenevie și în neîngrijire. Cu ce față voi privi la Tine, sau cu ce cuvinte mă voi îndrepta înaintea Ta? Vai mie, păcătosul! Pentru că stînd înaintea Sfîntului Tău Altar, nu-ți aduc Ție podoabele sufletești pe care Tu le ceri de la mine. Acea femeie s-a făgăduit oamenilor celor muritori, întru deșertăciunea sa, ca să se împodobească pentru plăcerea lor și aceasta face, ceea ce a făgăduit; iar eu m-am făgăduit să-ți plac Ție, Dumnezeului meu, dar am mințit lenevind-mă. Sărac sînt, nerespectînd poruncile Tale, deci n-am nădejde de faptele mele, ci întru a Ta milostivire, prin care nădăjduiesc să mă mîntuiesc". Sfîntul Non, grăind așa, se tînguia mult și se ruga și pentru femeia aceea, zicînd: "Doamne, să nu pierzi zidirea mîinilor Tale, să nu slujească diavolilor niște frumuseți ca acestea, ci întoarce-o pe ea la Tine, ca să se mărească prin ea numele Tău cel sfînt, pentru că Ție toate Îți sînt cu puțință". Trecînd ziua aceea, Duminică noaptea după utrenie, sfîntul Non, învățătorul meu, a zis către mine: "Frate Iacove, ascultă visul meu care mi s-a arătat în noaptea asta: Mi se părea că stau într-un colț al Sfîntului Altar, săvîrșind slujba și, iată, mi s-a arătat o porumbiță neagră, necurată și urîță, care zbura împrejurul meu și nu puteam suferi murdăria ei, iar cînd diaconul a zis: "cîți sînteți chemați, ieșiți", porumbița a zburat și n-am mai văzut-o pînă nu s-a terminat liturghia. Iar după săvîrșirea liturghiei, cînd noi ieșeam din biserică, am văzut acea necurată porumbiță zburînd iarăși împrejurul meu și eu, întinzînd mîna, am prins-o și am aruncat-o în apa care era în pridvorul bisericii; și acolo acea porumbiță s-a spălat de toată necurătenia, devenind curată și albă ca zăpada și a zburat spre înălțimi, făcîndu-se nevăzută". Spunîndu-mi acest vis, fericitul Non m-a luat și am mers în soborniceasca biserică împreună cu ceilalți arhiepiscopi unde, sărutînd pe arhiepiscop, au săvîrșit dumnezeiasca liturghie. Iar după săvîrșirea sfîntei slujbe arhiepiscopul Antiohiei a poruncit fericitului Non să grăiască învățături pentru popor. Iar el a grăit după înțelepciunea lui Dumnezeu, învățînd poporul; și cuvintele lui nu erau alcătuite cu meșteșugul înțelepciunii lumii acesteia, ci simple și înțelese de toți și lucrătoare, pentru că Duhul Sfînt vorbea prin gura lui. Și din cele vorbite se întrezărea înfricoșata judecată a păcătoșilor și răsplătirea dreptilor. Și tot poporul era atît de umilit de cuvintele lui, încît pămîntul era ud de lacrimile lor.

Apoi, după rînduiala milostivului Dumnezeu, s-a întîmplat că desfrînata aceea a intrat în biserică, ea care niciodată nu intrase în biserică și nici nu și-a adus niciodată aminte de păcatele sale. Acea desfrînată, auzind învățătura sfîntului Non, a înțelese frica de Dumnezeu și, gîndind la păcatele sale și la munca veșnică pentru ele, a început a vărsa pîraie de lacrimi, amintindu-și de păcatele ei. Și avînd inima zdrobită nu putea să se oprească din plîns și a poruncit la două slugi ale sale, zicîndu-le: "Așteptați aici și cînd va ieși acel sfînt bărbat care a grăit învățătura lui Dumnezeu, să mergeți după el și să vedeți unde găzduiește și, întorcîndu-vă, să-mi spuneți". Iar tinerii i-au îndeplinit porunca și îi spuseră că acel om găzduiește lîngă biserica Sfîntului Mucenic Iulian. Și ea, îndată, a scris cu mîna ei următoarea scrisoare către fericitul Non: "Sfîntului ucenic al lui Hristos, scriu eu, păcătoasa și ucenica diavolului, această scrisoare: am auzit despre Dumnezeul tău că a plecat din ceruri și S-a pogorît pe pămînt, nu pentru cei drepti, ci ca să-i mîntuiască pe cei păcătoși. Și atît de mult S-a smerit, încît a mîncat și cu vameșii; El, spre Care heruvimii nu îndrăznesc a privi, a locuit cu păcătoșii și a vorbit cu desfrînatele; deci, domnul meu, de ești adevărat rob a lui Hristos, precum aud de la creștini, nu mă lepăda pe mine care voiesc a veni prin tine către Mîntuitorul lumii pentru a vedea sfînta Lui față".

Trimițînd sfîntului o astfel de scrisoare, acesta a citit-o și i-a răspuns așa: "Orice plan vei avea tu, să știi că ești arătată lui Dumnezeu și tu și gîndul tău și scopul tău, însă îți zic: să nu mă ispitești, căci eu

păcătosul sînt slujitorul lui Dumnezeu. De ai cu adevărat bunăvoință să crezi în Dumnezeul meu și dacă dorești să mă vezi, sînt cu mine și ceilalți episcopi, deci vino și mă vei vedea înaintea lor, iar de voi fi singur, nu mă vei putea vedea". Citind acestea, păcătoasa s-a umplut de mare bucurie și a alergat la biserica Sfîntului Iulian și a dat de știre Sfîntului Non despre venirea ei. Iar el, ducînd cu sine pe ceilalți episcopi, a poruncit femeii să vină înaintea lui.

Femeia, intrînd înaintea soborului sfinților episcopi, s-a aruncat la pămînt plîngînd și a sărutat picioarele Sfîntului Non, zicînd: "Mă rog ție, domnul meu, să urmezi învățătorului tău, Domnului Iisus Hristos, arată-mi darul tău și fă-mă creștină, pentru că eu sînt marea păcatelor și adîncul fărădelegilor, deci, spală-mă pe mine prin Botez". Atunci toți episcopii și clericii care se aflau acolo aveau fețele scăldate în lacrimi văzînd pe acea desfrînată că vine cu atîta pocăință și credință să se pocăiască. Și abia a putut fericitul să o ridice de la picioarele sale, apoi a zis către dînsa: "Pravila bisericească poruncește a nu fi botezată o desfrînată fără garanți, ca să nu se întoarcă iarăși la viața ei desfrînată". Iar ea, auzind acest răspuns, iarăși s-a aruncat la picioarele lui și ca și păcătoasa din Evanghelie care a spălat picioarele lui Hristos, așa a făcut și aceasta și a spălat picioarele lui Non și le-a șters cu părul capului său, zicînd: "Vei da seama lui Dumnezeu pentru sufletul meu, dacă nu mă vei boteza pe mine astăzi; din mîinile tale să ceară Dumnezeu sufletul meu și asupra ta să cadă faptele mele cele rele și de mă vei îndepărta nebotezată vei fi pricinuitor vieții mele desfrînate și necurate. De nu mă vei face pe mine acum străină de faptele mele cele rele, mă voi lepăda de Dumnezeul tău și mă voi închina idolilor. De nu mă vei face pe mine astăzi mireasa lui Hristos și de nu mă vei aduce la Dumnezeul tău, să nu mai ai parte de El și de sfinții Lui".

Atunci toți au preamărit pe iubitorul de oameni Dumnezeu, auzind și văzînd pe o desfrînată ca aceasta aprinzîndu-se cu atîta dumnezeiască rîvnă. Apoi fericitul m-a trimis îndată pe mine, smeritul Iacov, la arhiepiscop ca să-i spun despre acest lucru, iar el, auzind, s-a bucurat foarte mult și a zis către mine: "Mergi și spune-i episcopului tău așa: Cinstite părinte, pe tine te așteaptă lucrul acesta, pentru că știu bine că ești gura lui Dumnezeu care a zis: de vei scoate cinstit din nevrednic, ca gura mea vei fi". Și chemînd pe Cuvioasa Romana, care era înțîia diaconița bisericească, a trimis-o pe aceasta cu mine.

Venind, am aflat pe Pelaghia zăcînd încă la pămînt, la picioarele fericitului Non, care abia a ridicat-o, zicîndu-i: "Scoală-te, fiică, ca să înveți cele ce-ți lipsesc pentru Botez". Iar ea s-a sculat și episcopul a zis către dînsa: "Mărturisește-ți înții păcatele". Iar ea plîngînd a răspuns: "Dacă-mi voi cerceta conștiința mea, nici un lucru bun nu voi afla și știu că păcatele mele sînt mai multe decît nisipul mării și apa mării nu ajunge pentru spălarea faptelor mele celor necurate. Însă nădăjduiesc spre Dumnezeul tău că-mi va ușura sarcina fărădelegilor mele și va căuta cu milostivire spre mine". Apoi episcopul a întrebato: "Care îți este numele?" Iar ea a răspuns: "De către păriții mei am fost numită Pelaghia, iar cetățenii Antiohiei mi-au pus numele Margareta, pentru podoabele mele cele frumoase și de mult preț cu care m-au înfrumusețat păcatele mele".

Atunci episcopul a învățat-o credința și a botezat-o în numele Tatălui și al Fiului și al Sfîntului Duh, a uns-o cu Sfîntul Mir și a împărtășit-o cu preacuratul și de viață făcătorul Trupul și Sîngele Domnului nostru Iisus Hristos pentru iertarea păcatelor. Iar Romana, diaconița, i-a fost maică duhovnicească, primind-o din baia Botezului; apoi, luînd-o din Biserică, a dus-o în Catechumenie, pentru că și noi găzduiam acolo. Iar fericitul Non a zis către ceilalți episcopi: "Veniți la ospăț, fraților, și să ne bucurăm cu îngerii lui Dumnezeu că am găsit oaia cea pierdută, și să gustăm undelemn și vin cu veselie duhovnicească". Apoi, venind toți, au mîncat cu cea nou botezată; iar diavolul a început a striga în auzul tuturor și glasul lui se asemena cu un glas de om tînguindu-se și zicînd: "Amar, amar, ce rabd eu de la bîrfitorul acesta băutor de vin! O, răule bătrîn! Oare nu ți-au ajuns ție cei treizeci de mii de sarazini pe care i-ai răpit de la mine și i-ai botezat? Nu ți-a ajuns ție cetatea Iliopolii care cîndva era a mea și toți cei care viețuiau în ea se închinau mie, iar tu i-ai luat de la mine și i-ai dus la Dumnezeul tău? Și acum mi-ai tăiat și cea din urmă nădejde. Ce voi face eu de acum, călugăre înșelător și cu nărav rău? Nu vreau să-ți mai rabd vicleșugurile tale! Blestemată este ziua în care te-ai născut tu, rău bătrîn, pentru că pîraiele lacrimilor tale mi-au risipit casa mea și au făcut-o pustie". Și astfel plîngînd diavolul, striga înaintea ușilor

caselor în care eram și au auzit glasul lui toți cei care erau acolo. Și iarăși a zis diavolul către cea din nou botezată: "Asta mi-ai făcut, doamnă Pelaghia? Și tu ai urmat lui Iuda care fiind în cinste apostolească a vîndut pe Domnul său. Asemenea și tu mi-ai făcut". Atunci episcopul i-a poruncit roabei lui Dumnezeu, Pelaghia, ca să se întărească cu semnul crucii. Iar ea făcînd semnul crucii pe fața sa, a zis către diavol: "Să te gonească pe tine Iisus Hristos, care m-a izbăvit de tine". Și acestea zicîndu-le, îndată a fugit diavolul.

Apoi, după două zile, în timp ce Pelaghia dormea cu cuvioasa Romana, maica sa cea duhovnicească, venind diavolul a deșteptat-o și a început a grăi către dînsa: "Scumpa mea doamnă Margareta, ce rău ți-am făcut eu? Nu te-am îmbogățit eu cu aur și cu argint? Oare nu te-am împodobit eu cu pietre de mare preț, cu salbe și cu haine? Deci, rogu-mă ție, să-mi spui cu ce te-am mîhnit? Eu sînt gata a îndeplini porunca ta, numai tu să nu mă lași să mă fac de rîs". Însă ea, înarmîndu-se cu semnul sfintei cruci, i-a zis: "Domnul meu Iisus Hristos, care m-a răpit pe mine din ghiarele tale și m-a făcut mireasă a cereștii Sale împărății, Acela să te gonească de la mine". Și diavolul îndată a pierit, iar Pelaghia a deșteptat-o îndată pe Sfînta Romana, zicîndu-i: "Roagă-te pentru mine, maica mea, căci mă necăjește pe mine diavolul". Iar maica a zis către dînsa: "Fiică, să nu te înfricoșezi de el, căci acum se teme el de tine și se cutremură de umbra ta".

A treia zi după botezul ei, Pelaghia a chemat pe una din slugile sale și i-a zis: "Mergi în casa mea și înscrie toate cîte sînt în lăzile mele cu aur și apoi toate podoabele mele să le aduci aici". Și ducîndu-se slujnica a făcut toate cele poruncite de Pelaghia. Iar fericita Pelaghia, chemînd pe Sfîntul episcop Non, i-a dat toate bogățiile în primire, zicîndu-i: "Aceasta este averea cu care m-a îmbogățit pe mine satana și, iată, o dau toată în sfintele tale mîini, ca să faci cu ea ce vei voi tu, căci mie mi se cade ca de acum să caut bogățiile Domnului meu Iisus Hristos". Și fericitul episcop, chemînd pe economul bisericii, i-a dat înaintea tuturor toată bogăția Pelaghiei, și i-a zis: "Te jur pe tine cu numele Sfintei și nedespărțitei Treimi să nu duci în episcopie nimic din aurul acesta, nici în Biserica lui Dumnezeu să nu duci nimic și nici în casa ta sau a vreunuia din clerici să nu duci nimic, ci tot ce este aici să împarți orfanilor și neputincioșilor, căci așa se cuvine, ca cele ce sînt rău adunate să se împartă bine, iar bogăția strînsă prin păcat să se facă bogăție a dreptății. Și de vei călca acest jurămînt, anatema să fie casa ta și partea ta să fie cu cei ce ziceau: "Ia-L, ia-L, răstignește-L pe El"". Iar roaba lui Dumnezeu, Pelaghia, nu și-a oprit nimic din averea aceea pentru hrana sa, căci era hrănită de Cuvioasa Romana diaconița, de vreme ce se jurase ca să nu guste din bogățiile păcatului. Apoi, chemînd pe toate slugile și slujnicele sale, le-a eliberat, dînd fiecăruia destul aur și argint și le-a spus: "Eu, fiilor, vă eliberez din vremelnicele slujbe, iar voi să vă sîrguiți să vă eliberați din robia acestei deșarte lumi plină de păcate. Ca, precum în lumea aceasta am petrecut împreună, așa să ne învrednicim a fi împreună și în viața cea fericită". Și acestea zicînd către dînșii, i-a eliberat.

În a opta zi, cînd trebuia, după obiceiul celor din nou botezați, să scoată hainele cele albe primite la botez, fiind Duminică, Pelaghia s-a sculat foarte de dimineată s-a dezbrăcat de hainele cele albe în care se îmbrăcase la botez și s-a îmbrăcat într-o haină aspră de păr. Și luînd pe deasupra o haină veche a fericitului Non, a ieșit în taină din cetatea Antiohiei și nimic nu s-a mai știut de ea. Iar Romana, diaconița, se tînguia cu mîhnire pentru dînsa. Dar Dumnezeu, care le știe pe toate, a descoperit fericitului Non că Pelaghia s-a dus la Ierusalim și Non o mîngîia pe Romana, zicîndu-i: "Nu mai plînge, fiică, ci bucură-te, căci Pelaghia, la fel ca și Maria, calea cea bună și-a ales, de la care nu se va abate". După puține zile arhiepiscopul ne-a eliberat și ne-am dus la locul nostru. După trei ani am dorit să merg la Ierusalim să mă închin Sfintei Învieri a Domnului nostru Iisus Hristos și m-am rugat episcopului meu, fericitul Non, să-mi dea voie să merg acolo. Iar el, dîndu-mi voie, mi-a zis: "Frate Iacove, cînd vei merge la sfintele locuri să cauți un călugăr care se numește Pelaghie; acela este famen, dar foarte îmbunătățit și locuiește acolo în ascuns și, aflîndu-l, să vorbești cu dînsul, pentru că mult te vei folosi de la el, căci este adevăratul rob a lui Hristos și călugăr desăvîrșit". Iar acestea le spunea Non pentru roaba lui Dumnezeu Pelaghia, dar nu m-a lămurit despre dînsa cu de-amănuntul, pentru că Pelaghia, ducîndu-se la Ierusalim și-a zidit o chilie în muntele Eleonului, unde Domnul nostru se ruga odinioară și, acolo închizîndu-se, viețuia după Dumnezeu.

Deci, sculîndu-mă, am mers la sfintele locuri și m-am închinat Sfintei Învieri a Domnului nostru Iisus Hristos și cinstitei Cruci, iar a doua zi am început să-l caut pe monahul cu numele Pelaghie, așa precum mi-a poruncit episcopul meu, și l-am aflat în chilia lui în muntele Eleonului. Chilia nu avea ușă, ci era zidită în toate părțile și numai o fereastră mică am văzut în perete și am bătut în ea; deschizînd-o roaba lui Dumnezeu și văzîndu-mă, m-a recunoscut, însă nu mi-a spus toate despre sine, dar eu n-am mai cunoscut-o, căci cum puteam să recunosc pe aceea care dintr-atîta frumusețe se veștejise ca o floare? Ochii ei se afundaseră adînc în orbite, iar trăsăturile feței ei se schimbaseră din cauza înfrînării peste măsură de la toate. Și toți locuitorii Ierusalimului o luau drept famen și nimeni n-a înțeles că ea este femeie, nici eu însumi n-am știut ceva de dînsa, de vreme ce episcopul meu mi-a spus că este un famen călugăr. Și am fost binecuvîntat de dînsa ca de un bărbat călugăr. Iar ea mi-a zis: "Cu adevărat, frate, oare nu ești tu Iacov, diaconul fericitului episcop Non?" Iar eu m-am minunat că mi-a spus pe nume și că m-a cunoscut că sînt diaconul fericitului Non și i-am răspuns: "Așa este, părintelui meu". Iar ea mi-a zis: "Să spui episcopului tău să se roage pentru mine, căci cu adevărat este bărbat sfînt și apostol al lui Iisus Hristos". Și iarăși mi-a mai zis: "Și ție, fratele meu, mă rog ca să te rogi pentru mine". Și acestea, zicîndu-mi, a închis ferestruica și a început a citi ceasul al treilea, iar eu, făcîndu-mi rugăciunea, m-am dus și mult m-am folosit de vederea eicea asemenea cu îngerii și de vorbele ei cele dulci. Apoi, plecînd de la dînsa, am umblat prin mănăstire, cercetînd pe frați și vorbind cu sfinții bărbați și am avut mult folos și binecuvîntări de la dînșii. Și prin toate mănăstirile se dusese vestea despre famenul Pelaghie și toți se foloseau de viața lui și de aceea am dorit să merg iarăși la dînsul și să mă mîngîi de vorba lui cea folositoare de suflet.

După ce am venit iarăși la chilia lui și am bătut în fereastră, am îndrăznit a-l chema pe nume, zicîndu-i: "Deschide-mi, Avvo Pelaghie!". Iar el nu mi-a răspuns nimic. Eu am socotit că face rugăciune sau că se odihnește și am așteptat puțin, apoi iarăși am bătut, rugîndu-l să-mi deschidă, dar iarăși n-a răspuns nimeni; și după puțină vreme am bătut din nou. Și am petrecut așa trei zile, șezînd lîngă ferăstruică, pentru că am dorit mult să-l văd, să-i văd sfînta lui față și să capăt binecuvîntare de la el, dar nu s-a auzit nici un glas. Și am zis atunci în mine: ori s-a dus din chilia aceasta și nu mai este nimeni în ea, ori a murit. Și am îndrăznit a forța ferestruica și l-am văzut zăcînd mort la pămînt și atunci m-am înspăimîntat și am început a plînge, căci nu m-am învrednicit să capăt binecuvîntarea lui cea de pe urmă. Și, închizînd ferăstruica, am alergat la Ierusalim și am spus sfinților părinți care viețuiau acolo că a murit Avva Pelaghie, famenul. Și îndată vestea a străbătut tot Ierusalimul, cum că Sfîntul Pelaghie, monahul cel purtător de semne, a adormit întru Domnul. Apoi s-au adunat călugării din toate mănăstirile și toată cetatea Ierusalimului și Ierihonului și cea din părțile Iordanului, precum și mulțime mare de popor, pentru îngroparea sfîntelor lui moaște. Și, spărgînd ferestruica, au făcut o intrare cît să poată intra un om, prin care au intrat niște bărbați cucernici și au scos afară cinstitele moaște. Apoi a venit Patriarhul Ierusalimului cu mare mulțime de părinți și au început, după obicei, a unge trupul cu arome și atunci au văzut că famenul era femeie și, înălțînd glas cu lacrimi, au strigat, zicînd: "Minunat ești între sfinți, Dumnezeule, că ai și pe pămînt sfinți ascunși, nu numai bărbați, ci și femei". Și a voit ca să tănuiască aceasta de popor, dar n-a putut, de vreme ce Dumnezeu nu voia să tănuiască, ci să arate și să preamărească pe roaba Sa.

S-a făcut adunare multă de popor și au venit și călugărițele din mănăstirile lor, cu lumînări și cu tămîie și luînd în cîntări de psalmi cinstitul și sfîntul ei trup, cu cinste cuviincioasă, l-au dus în aceeași chilie în care se nevoiește și acolo l-au îngropat.

Aceasta este viața celei ce a fost desfrînată și astfel a fost întoarcerea femeii celei piedute, astfel au fost ostenele și nevoițele ei, prin care a plăcut lui Dumnezeu și prin care fie ca și noi să cîștigăm milă în ziua judecării Domnului nostru Iisus Hristos, căruia I se cuvine mărirea cu Tatăl și cu Sfîntul Duh, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

Viața Cuvioasei Taisia (8 octombrie)

În părțile Egiptului era o femeie cu obiceiuri rele, necurată și fără rușine. Femeia aceea avea o fiică pe care o chema Taisia, pe care a învățat-o aceleași obiceiuri rele cu care se îndeletnicea și ea. Ducând-o pe fiica ei într-o casă de desfrânare, a dat-o în slujba Satanei, ca să ducă la pieire multe suflete omenești, înșelându-le, cu frumusețea pe care o avea, căci Taisia era foarte frumoasă și se vestise pretudindeni despre frumusețea feței sale, încât mulți, poftind-o, îi aduceau multe averi, aur și argint și haine scumpe și luxoase. Înșelînd cu atîta deșertăciune pe îndrăgostiții ei, îi aducea acolo și mulți își pierdeau averea pentru dînsa și ajungeau la sărăcie, iar alții, bătîndu-se pentru dînsa, au umplut pragurile casei ei de sîngele lor. Cuviosul părinte Pafnutie, auzind de acestea, s-a îmbrăcat în haine mirenești și, luînd un galben, a mers la locul unde petrecea Taisia și, văzînd-o, i-a dat să înțeleagă că vrea să meargă la dînsa. Iar ea, luînd galbenul, i-a zis: "Intră în cămara mea".

Atunci el intrînd, a văzut un pat frumos așternut pe care s-a așezat și a zis către Taisia: "Oare ai altă cămară tănuită, ca să ne închidem în ea, ca să nu ne știe nimeni?" Iar Taisia i-a zis: "Este, dar dacă te rușinezi de oameni și aici ne putem ascunde de dînșii, căci ușile sînt încuiate și nimeni nu va putea intra aici, nici nu ne va ști nimeni pe noi, iar dacă te temi de Dumnezeu, apoi nu este loc care să poată fi tănuit dinaintea Lui, măcar de te-ai ascunde și sub pămînt, căci și acolo te vede Dumnezeu". Auzind Pafnutie aceste cuvinte de la dînsa, i-a zis: "Au, doară și tu știi de Dumnezeu?" Iar ea a răspuns: "Știu și despre Dumnezeu și am auzit și despre împărăția dreptilor și munca păcătoșilor". Atunci starețul i-a zis: "Dacă știi pe Dumnezeu, împărăția Sa și muncile păcătoșilor, atunci de ce prihănești pe oameni și pierzi atîtea suflete? Căci nu numai pentru ale tale păcate, ci și pentru ale acelora pe care i-ai prihănit ai să fii întrebată de Dumnezeu și osîndită în gheena focului".

Taisia, auzind acestea, s-a aruncat l-a picioarele starețului, cu plîngere, zicînd: "Eu mai știu și aceasta, că pentru cei ce greșesc este pocăință și iertare de greșeli și nădăjduiesc ca prin rugăciunile tale să mă izbăvesc de greșeli și să cîștig mila Domnului. Deci, mă rog ție, așteaptă-mă puțin, numai trei ceasuri și după aceasta voi merge unde îmi vei porunci și voi face ceea ce-mi vei zice". Iar starețul, arătîndu-i locul la care avea să o aștepte, s-a dus. Apoi ea, adunîndu-și toată averea agonisită cu păcatele ei, a cărei valoare era cam de vreo patruzeci de litre de aur, a dus-o în mijlocul cetății și aprinzînd un foc și-a pus toate lucrurile și le-a ars înaintea întregului popor, strigînd: "Veniți toți cei care ați păcătuit cu mine și vedeți cum ard toate lucrurile pe care mi le-ați dat voi". Și, arzîndu-și averea, s-a dus la locul unde o aștepta Pafnutie. Acolo primind-o starețul, a dus-o la o mănăstire de fecioare și a așezat-o pe Taisia într-o chilie mică. Taisia a fos închisă în acea chilie, pironindu-i-se ușa și i-a fost lăsată numai o fereastră mică prin care i se dădea puțină pîine și apă. Apoi Taisia l-a întrebat pe Sfîntul Pafnutie: "Cum mă sfătuiești, părinte, să mă rog lui Dumnezeu?" Iar starețul i-a răspuns: "Tu nu ești vrednică ca să chemi numele Domnului, nici să-ți ridici mîinile tale spre ceruri, de vreme ce buzele tale sînt pline de necurăție și mîinile tale sînt întinate, ci, numai căutînd adeseori spre răsărit, să zici: "Dumnezeule, cela ce m-ai zidit, miluiește-mă".

A petrecut Taisia în acea închisoare vreme de trei ani rugîndu-se lui Dumnezeu așa precum o învățase Pafnutie și o dată pe zi gusta puțină pîine și apă. După trei ani, milostivindu-se de dînsa, Pafnutie s-a dus la marele Antonie, voind să afle dacă Dumnezeu a iertat-o pe Taisia sau nu. Și mergînd la Antonie, starețul i-a povestit lui totul despre Taisia, iar Antonie a chemat pe ucenicii săi și le-a poruncit să se închidă fiecare în cămara sa și să se roage lui Dumnezeu toată noaptea ca să i se descopere vreunui dintre ei ceea ce voia pentru Taisia, care se pocăiește pentru greșelile ei. Și ucenicii au îndeplinit porunca părintelui lor și au milostivit pe Dumnezeu, încît le-a descoperit ceea ce trebuiau să facă pentru Taisia. Această descoperire i-a fost făcută lui Pavel, care era numit de ceilalți prost. Acestui Pavel, pe cînd stătea noaptea la rugăciune, i s-a arătat o vedenie și a văzut cerurile deschizîndu-se și acolo a văzut un pat strălucit de mărire, cu așternuturi scumpe, pe care îl păzeau trei fecioare frumoase și pe patul acela era

așezată o cunună. Văzînd aceasta, Pavel a zis: "Nu este gătit altuia patul acesta și cununa, decît numai pentru părintele meu Antonie". Și a venit către dînsul un glas, zicîndu-i: "Nu părintelui Antonie îi sînt pregătite acestea, ci pentru Taisia, care a fost o desfrînată". Și Pavel, venindu-și în fire, se gîndea la acea vedenie, iar a doua zi a spus fericîților părinți Antonie și Pafnutie, iar aceștia, auzind, au preamărit pe Dumnezeu, care primește pe cei ce se pocăiesc cu adevărat.

Pafnutie s-a pregătit și s-a dus la mănăstirea de fecioare unde era închisă Taisia și, deschizînd ușa, a vrut s-o scoată de acolo. Iar Taisia se ruga de dînsul, zicînd: "Lasă-mă aici, părinte, ca să petrec pînă la moarte, pentru că multe sînt păcatele mele și încă trebuie să mai plîng pentru ele". Iar starețul i-a zis: "Acum iubitorul de oameni, Dumnezeu, a primit pocăința ta și ți-a iertat ție păcatele". Și a scos-o pe Taisia din închisoare. Iar fericita a zis: "Să mă crezi, părinte, că de cînd am intrat în această închisoare, am pus înaintea ochilor mei cei gînditori toate păcatele mele și, ținînd seama de ele, am plîns neîncetat. Și încă nu s-au dus de la ochii mei toate faptele mele cele rele și stîndu-mi și acum înaintea ochilor, mă înspăimîntă că voi fi osîndită pentru ele".

După ieșirea din închisoare, fericita Taisia a petrecut cincisprezece zile și după aceasta a căzut într-o boală în care a zăcut trei zile și după aceasta și-a dat sufletul și cu pace s-a odihnit, cu darul lui Dumnezeu. Și s-a mutat din patul durerii în patul pe care l-a văzut sfîntul Pavel cel prost, în ceruri, pat care era pregătit pentru ea, unde se laudă cu cuvioșii întru mărire și se bucură întru așternutul său de veci. Așa ne-a întrecut păcatoasa și desfrînată întru împărăția lui Dumnezeu. O! de nu ne-am lipsi și noi, cu rugăciunile ei, de aceeași Împărăție. Amin.

Tot în această zi se mai face și pomenirea Sfintei fecioare Pelaghia, care a trăit în vremea împăratului Numerian, în Antiohia Siriei și cînd era să fie prinsă și chinuită pentru Hristos, rugîndu-se lui Dumnezeu, cu tot dinadinsul, în mîinile Lui și-a dat duhul ei.

Pomenirea Sfîntului Apostol Iacob al lui Alfeu (9 octombrie)

Sfîntul Apostol Iacob era fiul lui Alfeu și fratele lui Matei, vameșul și evanghelistul. Cînd Domnul nostru Iisus Hristos viețuia cu trupul pe pămînt și alegea pentru vrednicia apostolească pe oamenii cei fără de răutate și drepti, ca să-i trimită la propovăduirea Evangheliei în toată lumea, atunci l-a ales pe acest Iacob și ca pe un vrednic l-a numărat în ceata apostolească. Iar Iacob a fost dintre cei doisprezece apostoli, însuși văzător și ucenic al lui Hristos, propovăduitor al Tainelor și următor pașilor Lui și împreună cu ceilalți Apostoli, primind Sfîntul Duh care s-a pogorît asupra lor în limbi de foc, a mers la diferite neamuri și popoare ca să propovăduiască pe Hristos, să povățuiască și să-i aducă pe cei rătăciți la calea mîntuirii.

Aprinzîndu-se cu rîvna cea dumnezeiască, ca focul a ars spinii necredinței, a sfărîmat idolii și le-a risipit capiștile, a tămăduit multe boli și a gonit din oameni duhurile necurate și viclene și a adus Domnului nostru Iisus Hristos mulțime de popor, de la care și-a cîștigat numele cel nou: sămînța dumnezeiască, căci semănînd în inimile oamenilor cuvîntul dumnezeiesc a sădit și a sporit dreapta credință; pentru aceasta s-a numit "sămînța dumnezeiască". Și înconjurînd multe țări, a semănat sămînța cea cerească și, adunînd spicele mîntuirii omenești, a sfîrșit alergarea sa pe urma lui Hristos, pentru că s-a făcut următor al patimilor Lui, și fiind pironit pe cruce și-a dat sufletul său lui Dumnezeu. Și această "dumnezeiască sămînță" - adică Sfîntul Iacob - a fost adunată cu roduri însutite în cereasca jîtniță unde, săturîndu-se însuși de vederea feței lui Dumnezeu, și nouă ne mijlocește aceeași săturare cu rugăciunile sale.

Viața Cuviosului Părintelui nostru Andronic și a Sfintei Atanasia, soția lui (9 octombrie)

În vremea lui Teodosie cel Mare, împăratul grecesc, era un om în Antiohia anume Andronic, care se îndeletnicea cu meșteșugul de zlătar (lucrător de aur și argint). Acesta a luat de nevastă pe fiica altui zlătar, pe care îl chema Ioan. Numele acestei femei era Atanasia, care însemnează "nemurire", căci, cu adevărat, slavă nepieritoare și-a câștigat prin viața ei cea sfântă, precum va arăta sfârșitul vieții ei.

Andronic și Atanasia, viețuind cu cinste și cu dumnezeiască plăcere, s-au înfrumusețat cu toate bunătățile, iar bogăția lor, întru care erau îndestulați, o împărțeau în trei părți: o parte o dădeau la săraci, alta o dădeau pentru împodobirea bisericii, iar alta o țineau pentru trebuința casei lor. Și erau cinstiți și iubiți de toți ceilalți cetățeni pentru blîndețea și faptele lor cele bune. Ei au avut un fiu căruia i-au pus numele Ioan. Iar după aceea li s-a născut și o fiică căreia i-au dat numele de Maria. Apoi, după nașterea celor doi copii, n-au mai voit a se cunoaște trupește, ci viețuiau ca frate și soră, iar sîrguința și grija lor cea mare era pentru săraci, pentru că-i cercetau pe cei bolnavi, îi spălau, îi hrăneau, îi îmbrăcau și cu averea lor erau mîngîierea străinilor și săracilor. Și în toate săptămînile, miercurea și vinerea o petreceau în post și în rugăciuni. Viețuind ei așa, a voit Dumnezeu să-i cheme la viața cea mai desăvîrșită ca, lăsîndu-le toate, să meargă după Domnul lor Iisus Hristos, Care ne-a lăsat nouă pildă să urmăm pașilor Lui. După doisprezece ani ai vieții lor casnice, a venit într-o zi Atanasia de la biserică după cîntarea de dimineață și i-a găsit pe amîndoi copiii ei gemînd, iar ea, tulburîndu-se, a stat aproape de patul lor. Andronic a venit mai tîrziu de la biserică și a început a o striga pe femeia lui, iar ea a răspuns: "Nu te mînia pe mine, domnul meu, de vreme ce copiii noștri sînt cuprinși de febră mare". Și, pipăindu-i, Andronic i-a aflat așa cum îi spusese Atanasia și suspinînd, a zis: "Fie voia Domnului". Apoi s-a dus afară din cetate, la biserica Sfîntului Mucenic Iulian, pentru că acolo erau îngropați părinții lui și zăbovind în biserică la rugăciune, pînă la al șaselea ceas, în acea vreme au murit amîndoi copiii lui: fiul său, Ioan, care avea doisprezece ani, și fiica sa, Maria, care avea zece ani.

Întorcîndu-se Andronic de la rugăciune, a auzit în casa sa plîngere și tînguire și, mîhnindu-se, a alergat în grabă și a găsit acolo multă lume adunată în curtea lui, iar amîndoi copiii zăceau morți. Intrînd în camera sa de rugăciune, s-a aruncat înaintea chipului Mîntuitorului nostru Iisus Hristos, zicînd cuvintele dreptului Iov: "Gol am ieșit din pîntecele maicii mele, gol mă voi duce. Domnul a dat, Domnul a luat, precum a voit Domnul așa a făcut, fie numele Domnului binecuvîntat în veci". Atanasia, plîngînd pentru fiii săi, atît de mult a slăbit din pricina mîhnirii încît era aproape de moarte, pentru că zicea: "Să mor și eu ca fiii mei". Iar cînd au fost îngropați fiii lor s-au adunat toți cetățenii și a venit însuși patriarhul cu tot clerul său. Copiii au fost îngropați în biserica Sfîntului Iulian, acolo unde erau îngropați și bunicii lor.

Atanasia, după îngroparea copiilor, nu mai voia să meargă în casa ei, ci ședea lîngă mormîntul lor, plîngînd, iar la miezul nopții i s-a arătat Sfîntul Mucenic Iulian, în chipul unui călugăr, și i-a zis: "O, femeie! pentru ce nu lași pe cei ce sînt aici să se odihnească!" Iar ea a răspuns: "Nu te mînia pe mine, Sfinte Iulian, de vreme ce sînt mîhnită, pentru că doi copii am avut și i-am îngropat astăzi pe amîndoi". Iar el a zis: "Cîți ani aveau copiii tăi?" A răspuns ea: "Unul avea doisprezece ani, iar celălalt avea zece ani". Și a întreat-o sfîntul: "Dar de ce plîngi pentru dînșii? Mai bine ai face de ai plînge pentru păcatele tale. Căci îți zic ție: în chipul în care firea omenească caută mîncare, pe care trebuie s-o aibă, așa și copiii se hrănesc cu bunătățile cerești de la Hristos, pe care Îl roagă, zicînd: "Dreptule Judecător, ne-ai lipsit de cele pămîntești și pentru aceasta nu ne lipsi de bunătățile cerești"". Iar ea, auzind acestea, și-a schimbat mîhnirea în bucurie, și a zis: "Dacă fiii mei viețuiesc în ceruri, apoi de ce plîng eu?" Apoi s-a întors ca să vorbească mai mult cu cel ce i se arătase și nu l-a mai văzut și l-a căutat prin toată biserica, dar nu l-a mai aflat. Apoi l-a întreat pe portarul care păzea ușa bisericii, zicînd: "Unde este părintele acela care a vorbit acum cu mine?" Portarul i-a răspuns: "Nu vezi că ușile sînt încuiate și nu a intrat nimeni aici? Apoi de ce zici că a vorbit cineva cu tine?"

Atunci Atanasia a cunoscut că aceea a fost vedenie și s-a înspăimântat și, ducându-se la casa ei, a povestit bărbatului ei ceea ce văzuse și auzise și apoi s-a mîngîiat și s-a liniștit. Și Atanasia a zis către Andronic: "Domnul meu, încă de cînd trăiau copiii noștri voiam să-ți spun, dar mă îndoiam și iată că acum, după moartea lor, te rog să mă duci pe mine la o mănăstire, ca să-mi plîng acolo păcatele mele, căci Domnul, luîndu-i pe copiii noștri, ne va face pe noi mai buni la slujba Sa". Iar el i-a zis: "Să mergi să-ți cercetezi gîndul tău o săptămînă și de nu-ți vei schimba acest gînd, ne vom sfătui despre aceasta amîndoi". Iar ea, așteptînd multe zile, nu și-a schimbat gîndul, ci cu mai mult dor s-a umplut de viața singuratică și cerea voie de la bărbatul ei s-o lase la mănăstire. Iar Andronic a vorbit cu tatăl ei și i-a zis: "Iată, noi vrem să mergem la sfintele locuri ca să ne închinăm, iar ție îți încredințăm casa și toată averea noastră și ne rugăm ție, de ni se va întîmpla ceva rău pe cale, să împarți averea noastră la cei care au trebuință, iar casa noastră s-o faci bolniță pentru săraci și gazdă pentru străini".

Andronic, încredințîndu-și casa și averea socrului său, i-a eliberat pe toți slujitorii săi. Apoi, într-o noapte, Andronic și Atanasia s-au sfătuit amîndoi, au luat puțină avere pentru călătorie și, nefiind știuți de nimeni, au ieșit din casa lor și au apucat calea străinătății, încredințîndu-se voinței lui Dumnezeu. Și, trecînd de cetate, fericita Atanasia, întorcîndu-se, a văzut de departe casa sa și căutînd spre cer a zis: "Dumnezeule, Cel ce ai zis lui Avraam și Sarei: "Ieși din pămîntul tău și din neamul tău și mergi în pămîntul pe care ți-l voi arăta ție", Tu caută și spre noi și du-ne pe noi întru frica Ta. Iată, pentru Tine am lăsat casa noastră deschisă, deci să nu ne închizi nouă ușile împărăției Tale". Apoi, plîngînd amîndoi, au mers în calea lor.

Ajungînd la Ierusalim, s-au închinat la sfintele locuri și, vorbind cu mulți părinți, au luat binecuvîntare de la dîșii. Apoi s-au dus și în Alexandria, ca să se închine Sfîntului Mucenic Mina. Andronic a văzut pe un mirean sfădindu-se cu un călugăr și a zis către mirean: "De ce te sfădești cu călugărul?" Mireanul a răspuns: "Călugărul a închiriat dobitocul meu ca să meargă la schit și eu i-am zis: "Să mergem acum, ca să călătorim noaptea și dimineață, la ora zece, vom ajunge la schit mai înainte de a se ivi arșița cea mare", iar el nu vrea să mă asculte". Apoi Andronic l-a întrebat: "Mai ai și un alt dobitoc?" Omul a răspuns: "Mai am". Iar Andronic a zis: "Mergi și adu-l ca să-l închiriez de la tine, de vreme ce și eu vreau să merg la schit". Si Andronic a zis soției sale: "Tu să rămîi aici, pînă ce voi merge la schit, ca să mă binecuvînteze părinții". Iar ea i-a răspuns: "Ia-mă și pe mine cu tine". El i-a răspuns: "Nu este obiceiul să meargă și femeile la schit". Apoi ea, plîngînd, i-a grăit lui: "Dă-ți cuvînt în fața Mucenicului Mina că mă vei duce și mă vei lăsa în mănăstirea de maici". Iar el a făgăduit să-i îndeplinească dorința, apoi au mers la schit și au fost binecuvîntați de către părinții schitului.

Auzind de părintele Daniil, a mers la dînsul și s-a plecat cu smerenie înaintea lui, iar după rugăciune, vorbind cu el, i-a spus toate cele despre dînsul și despre soția lui Atanasia. Apoi cuviosul Daniil i-a grăit: "Să aduci pe soția ta și vă voi scrie carte la Tebaida, ca să o duci pe ea acolo și să o așezi în mănăstirea de femei". Și, mergînd, Andronic a adus-o noaptea pe fericita Atanasia la sfîntul stareț Daniil, care, vorbind cu dîșii cuvinte de mîntuire foarte folositoare, le-a scris o scrisoare, i-a binecuvîntat și i-a trimis la mănăstirea Tavenisiotului. Și mergînd acolo, fericitul Andronic a așezat-o pe sfînta sa soție, Atanasia, în mănăstirea de femei și îmbrăcîndu-se în chipul îngeresc (adică s-a făcut călugăriță), petrecea o viață îngerească. Iar Andronic s-a întors la cuviosul părinte Daniil care l-a făcut călugăr și, învățîndu-l viața cea îmbunătățită, i-a dat o chilie ca să viețuiască liniștit și singur într-însa.

Fericitul Andronic a petrecut în liniște doisprezece ani, nevoindu-se în călugărie. După acești ani, a rugat pe părintele Daniil să-l lase să se ducă la Ierusalim, să se închine sfintelor locuri, iar părintele Daniil, făcînd rugăciune și binecuvîntîndu-l, l-a lăsat să plece. Apoi părintele Andronic, mergînd în părțile Egiptului, a stat să se odihnească puțin sub un molift și, după rînduiala lui Dumnezeu, a văzut-o pe fericita Atanasia, femeia lui, care mergea în chip bărbătesc și s-a închinat ca altui părinte. Și Atanasia l-a recunoscut pe bărbatul ei, dar el nu a recunoscut-o căci cum era cu puțință să o mai recunoască, cînd fața i se vestejise de înfrînare și era neagră și pe lîngă acestea își schimbase și portul, luînd îmbrăcăminte bărbătească. Și l-a întrebat pe soțul ei, zicînd: "Oare nu ești tu ucenicul părintelui Daniil, care te numești Andronic?" Iar el a răspuns: "Eu sînt". Apoi iarăși l-a întrebat: "Unde mergi, avvo Andronic?" Iar el a

răspuns: "Mergi la locurile sfinte pentru a mă închina acolo. Dar tu - a întrebat Andronic - unde mergi și care îți este numele?" Ea a răspuns: "Mă duc și eu la sfintele locuri și mă numesc Atanasie" (pentru că acum își schimbase numele din Atanasia și se numea Atanasie). Și a zis Andronic: "Să mergem împreună", iar Atanasie a răspuns: "De voiești să mergi împreună cu mine, apoi să pui pază gurii tale, ca să călătorim în tăcere". Iar el a zis: "Bine, așa să fie precum voiești tu". Atunci a grăit Atanasie: "Să mergem dar, și rugăciunile sfântului tău stareț să ne întărească".

Ajunghind la sfânta cetate a Ierusalimului, au înconjurat toate sfintele locuri și au mers în Alexandria ca să se închine Sfântului Mucenic Mina. Rugându-se acolo, Atanasie a zis către părintele Andronic: "Părinte, voiești să stăm amândoi într-o chilie". Andronic a răspuns: "Să stăm, însă mai întâi îl vom întreba pe sfântul dacă ne va da voie ca să petrecem împreună". Iar Atanasie a zis: "Mergi și întreabă, iar eu te voi aștepta în schitul ce se cheamă al optsprezecelea. Și de-ți va da voie părintele să vii la mine, precum am călătorit în tăcere, tot așa să petrecem în tăcere și în chilie. Iar de nu vei putea să petreci în tăcere, să nu vii la mine, căci chiar dacă părintele va porunci, nu vreau să viețuiesc acolo unde nu ar fi tăcere". Și mergând Andronic la avva Daniil, i-a spus toate cele despre Atanasie, iar Daniil i-a zis lui Andronic: "Mergi și să petreci cu Atanasie în tăcere, de vreme ce este un călugăr desăvârșit". Apoi Andronic l-a luat pe Atanasie și l-a dus în chilia sa unde au petrecut în tăcere și cu frica lui Dumnezeu alți doisprezece ani; iar Andronic n-a cunoscut că Atanasie este soția lui, pentru că dînsa se ruga cu tot dinadinsul lui Dumnezeu să nu fie recunoscută de bărbatul ei. Avva Daniil venea deseori la dînșii și îi învăța.

Odată, fiind la dînșii și vorbindu-le mult despre folosul sufletului, după ce a terminat, se întorcea la chilia lui și mai înainte de a ajunge la chilie, l-a ajuns fericitul Andronic și i-a zis: "Părinte Daniile, părintele Atanasie se duce către Domnul". Întorcîndu-se înapoi părintele stareț, l-a găsit pe părintele Atanasie cuprins de febră mare, iar acesta a început a plînge și starețul i-a zis: "Trebuie să te bucuri, de vreme ce mergi să-L întîmpini pe Hristos, iar nu să plîngi". Atanasie i-a răspuns: "Nu plîng pentru mine, ci pentru părintele Andronic. Dar să ai dragoste, părinte, căci după îngroparea mea vei găsi o scrisoare sub căpățîiul meu și după ce o vei citi să i-o dai părintelui Andronic". Apoi Atanasie, făcîndu-și rugăciunea, s-a împărțășit cu dumnezeieștile Taine și s-a dus către Domnul.

Cînd au venit frații ca să-i îngroape trupul au aflat că era femeie cu firea, iar avva Daniil a găsit sub căpățîiul ei scrisoarea și, după ce a citit-o, i-a dat-o lui Andronic. Abia atunci acesta a cunoscut că părintele Atanasie era femeia lui și toți au preamărit pe Dumnezeu. Apoi aceasta s-a auzit în toate lavrele și avva Daniil a chemat pe toți părinții din Egipt și din pustiul cel mai depărtat, și s-au adunat toate lavrele Alexandriei și călugării care purtau haine albe (pentru că așa era obiceiul unora de a umbla în haine albe), și au îngropat cu mare cinste sfîntul trup al fericitei Atanasia, preamărind pe Dumnezeu care i-a dat o astfel de răbdare. După îngroparea ei, părintele stareț a rămas cu Andronic pînă la a șaptea zi, făcînd pomenirea celei ce murise, și a voit să-l ia pe părintele Andronic în chilia sa. Însă Andronic l-a rugat, zicînd: "Lasă-mă părinte, ca să fiu îngropat și eu aici, lîngă doamna mea, Atanasia". Și lăsîndu-l, starețul s-a dus, dar n-a ajuns pînă la chilie, cînd un călugăr ajungîndu-l din urmă, i-a zis: "Părintele Andronic se duce către Domnul". Starețul a trimis pe cineva pe urma călugărilor care pleaseră și le-a zis: "Întoarceți-vă cu mine înapoi la părintele Andronic". Iar ei, întorcîndu-se, l-au găsit pe părintele Andronic încă viu și au fost binecuvîntați de dînsul. Sfirșindu-se cu pace părintele Andronic, s-a ivit neînțelegere mare între părinții schiteni, pentru că locuința Cuviosului Andronic și a fericitei Atanasia fusese între două schituri: între schitul cu numărul optsprezece și între schitul celor ce purtau haine albe; de aceea cei cu haine albe ziceau că al lor este fratele Andronic și îl vor lua la schitul lor, ca să le ajute cu rugăciunile lui, la fel și părinții din schitul cu numărul optsprezece ziceau că al lor este fratele Andronic și sora lui Atanasia și că la ei trebuie să rămîină. Iar schitenii cei cu haine albe ziceau: "Ceea ce va zice arhimandritul de la schitul cu numărul optsprezece, aceea vom face". Starețul a poruncit să-l îngroape pe Andronic lîngă Atanasia, dar călugării în haine albe nu voiau să-l asculte, pentru că ei erau mai mulți și ziceau: "Starețul este mai presus de patimi și nu se mai teme de lupte; noi, fiind tineri, voiam să avem lîngă noi pe fericitul Andronic, fratele nostru, ca să ne ajute cu rugăciunile sale, căci este destul că v-am lăsat-o pe Atanasia".

După aceasta abia s-au potolit și au îngropat pe Cuviosul Andronic cu fericita Atanasia, laudând pe Dumnezeu cel minunat întru sfinții Săi, Căruia I se cuvine mărirea în vecii vecilor. Amin.

Tot în această zi se mai face pomenirea Sfântului și dreptului Avraam strămoșul, care a ospătat la stejarul din Mamvri pe Sfânta Treime, în chipul a trei îngeri și pomenirea lui Lot, nepotul lui.

Tot astăzi mai sînt pomeniți și sfinții mucenici Eventie și Maxim, ostași care erau purtători de arme ai împăratului Iulian Paravatul. Acesta, fiind în Antiohia Siriei, a poruncit ca izvoarele apelor și toate bucatele ce se vindeau să fie spurcate cu sînge de la jertfe idolești ca, gustînd creștinii din ele, să se spurce. Văzînd acestea, Eventie și Maxim plîngeau și suspinau. Odată, șezînd la un ospăț, au lăcrimat, zicînd către Dumnezeu: "Ne-ai dat pe noi împăratului celui nedrept și urît, celui care nu respectă legea și este mai viclean decît toți". Auzind acestea, unii din cei necredincioși i-au spus împăratului, iar împăratul, prinzîndu-i îndată, i-a chinuit și pe urmă i-a ucis cu sabia.

Tot în această zi se mai face pomenirea sfintei Puplia, care a fost diaconiță la biserica Antiohiei. Aceasta a fost căsătorită în tinerețea sa cu nuntă legiuită și a născut pe Sfântul Ioan Presbiterul. După aceea, rămînînd văduvă și viețuind în curăție, a adunat o ceată de fecioare și slujeau lui Dumnezeu. Odată, pe cînd împăratul Iulian, călătorul de lege, trecea pe lîngă casa ei, ea împreună cu fecioarele cîntau cu mare glas: "Idolii păgînilor sînt argint și aur, lucruri de mîini omenești; asemenea lor să fie cei ce-i fac pe ei și toți cei ce se nădăduiesc spre dînșii". Împăratul, auzind acestea, a poruncit s-o prindă și s-o bată peste obraz, așa că fiecare din ostașii care erau cu dînsul o băteau unul cîte unul, iar ea muștra necredința împăratului. Apoi, fiind eliberată, s-a întors acasă, mulțumind lui Hristos Dumnezeu, Celui ce a învrednicit-o să pătimească unele ca acestea pentru numele Lui. Și petrecînd ceilalți ani ai vieții sale cu rîvnă dumnezeiască, s-a sfîrșit cu pace.

Tot în această zi se mai face pomenire și pentru cuviosul părintele nostru Petru, care mai înainte a fost ostaș în eparhia Galatiei. Împăratul Teofil l-a cinstit cu dregătoria de comit, iar el, defăimîndu-le pe toate, s-a făcut călugăr și, bine nevoindu-se, s-a sfîrșit în locașul Sfântului Foca, în vremea împărăției lui Vasile.

Pătimirea Sfinților Mucenici Evlampie și Evlampia (10 octombrie)

În vremea împărăției lui Maximilian, fiind mare prigoană asupra creștinilor, mulți dintre credincioși, lăsîndu-și casele, de frica prigonitorilor se ascundeau prin munți, prin peșteri și prin pustietăți. În acea vreme, un tînăr de neam nobil, care își avea moșia în ținutul Nicomidiei, anume Evlampie, creștin cu credința și cu faptele, ascunzîndu-se împreună cu alți creștini, a fost trimis de aceștia în cetate ca să cumpere pîine și în ascuns să le-o aducă în pustie. Ajungînd el în Nicomidia, a văzut deasupra porților cetății o poruncă împărătească scrisă pe hîrtie privitoare la uciderea creștinilor. Evlampie a citit-o și a rîs de o așa nebunie a necuratului împărat, care s-a înarmat nu spre vrăjmași, ci spre cei nevinovați, încît singur aduce la pustiire împărăția sa, ucigînd mulțime de popor creștinesc. Și îndată închinătorii la idoli l-au prins pe fericitul Evlampie, l-au legat și apoi l-au dus la nedreapta judecată. Iar judecătorul cel fără de lege, văzîndu-l pe Evlampie tînăr și frumos la față, mai întîi l-a amăgit cu cuvinte viclene ca să se închine idolilor, zicîndu-i: "Însăși fața ta te arată că nu faci parte dintre oamenii cei proști, ci că ești de neam nobil și cinstit. Deci să nu dorești, frumosule tînăr, ca în deșert să pierzi un chip așa de frumos ca acesta și să aduci întru necinste neamul tău cel bun, ci îngrijește-te ca mai bine să-ți înmulțești slava și cinstea ta și a întregului tău neam, pentru că de vei asculta porunca împărătească și de te vei închina împreună cu noi zeilor, apoi vei fi cinstit și slăvit de noi toți, iar de la împărat vei primi daruri și la o înaltă dregătorie te va ridica și vei petrece în fericire zilele tale. Ascultă-mă, dar, pe mine, care te sfătuiesc de bine și în același gînd să fii cu noi. Iată, deschise îți sînt capîștile, înainte îți stau mulțime de zei, altarele sînt pline de jertfe

și toți se veselesc de zei, închinându-se lor. Deci, intră și tu și te închină zeilor, ca și tu să afli multe bunătați și pe noi să ne umpli de veselie, iar pe zei îi vei avea întotdeauna milostivi".

Sfântul Evlampie, umplându-se de Duh Sfânt, a răspuns vicleanului judecător, zicînd: "Inima ta este plină de înșelăciune și pe buzele tale sînt cuvinte viclene; deșarte și mincinoase sînt toate făgăduințele tale. Nu mă vei amăgi pe mine, înșelătorule, și cu acestea nu mă vei întoarce de la Hristosul meu. O! de ai voi tu să ascuți cuvintele mele cele nemincinoase și sfatul meu cel neviclean și de ai cunoaște pe Dumnezeu cel adevărat pe care eu îl cinstesc și mă închin Lui, eu ți-aș fi făgăduit de la Dînsul, nu cinste și mărire nevrednică, vremelnică și deșartă, ci vrednică și adevărată, precum și daruri și bogății pe care nici tu, nici împăratul tău, nici toată lumea nu le are acum. Dar de vreme ce ești surd ca o aspidă și nu ascuți pe acela care îți grăiește cuvinte folositoare, de aceea vei moșteni partea zeilor tăi în gheena focului, iar pentru aducerea necuratelor jertfe tu însuși vei fi jertfă viermilor celor neadormiți. Iar eu jertfesc jertfă de laudă, nu diavolilor, ci Dumnezeului meu și voi da Celui Prea Înalt rugăciunile mele".

Judecătorul, auzind acestea, a început a-l îngrozi cu chinurile. Însă fără teamă el se arăta gata la toate muncile pentru Iisus Hristos, Domnul său. Atunci judecătorul a poruncit ca să fie dezbrăcat, întins la pămînt și bătut cu vine. Și fiind bătut sfântul fără cruțare, a răbdat multă vreme cu bărbăție și deși avea mare durere din cauza loviturilor ce i se dădeau, arăta ca și cum n-ar fi simțit nici o durere, cu așa de mare bărbăție suporta chinurile. Iar schingiuratorul, văzînd răbdarea lui, s-a pornit cu și mai crudă mînie împotriva lui și a poruncit să fie spînzurat pe un lemn și să-i strujească trupul cu unelte de fier. Și era atît de rănit mucenicul, încît se vedeau și oasele prin rănile lui cele adînci. Iar după acele chinuri mucenicul zăcea pe pămînt, rănit și însîngerat tot, încît tot trupul lui era o rană; și nici nu s-au sfîrșit durerile, căci alt chin a scornit judecătorul asupra lui: a poruncit ca să-i lege și să-i strîngă tare degetele de la mîini și de la picioare cu niște curele subțiri, chinuri pe care mucenicul le răbda cu multă durere încît încheieturile degetelor se desfaceau din alcătuirile lor.

Nici cu aceasta nu s-a potolit mînia schingiuratorului, ci a mai adăugat încă și alte chinuri, pentru că a poruncit să fie înroșit în foc un pat de fier și pe acel pat să fie întins sfântul, ca astfel, rămășița trupului său să se topească ca ceara în văpaia focului. Și fiind înroșit în foc acel pat, Sfântul Evlampie și-a făcut semnul crucii și s-a culcat pe acel pat ca pe un așternut moale și trupul lui se frigea și se topea ca niște carne de mîncare și era gata să moară într-un chin ca acela - pentru că nu mai era cu puțință ca trupul să rămînă viu în acel foc - însă Atotputernicul Dumnezeu îl ținea viu pe robul Său și stătea sufletul în el mai presus de fire, ca astfel puterea lui Dumnezeu să strălucească desăvîrșit și răbdarea mucenicului să fie văzută de toți.

Cînd așteptau toți ca Evlampie să adoarmă cu somnul morții pe acel pat înroșit, îndată sfântul a simțit în el o putere și, sculîndu-se de pe pat, umbla sănătos ca și cum n-ar fi fost chinuit. Și crezînd din tot sufletul în Domnul Dumnezeu său, s-a prefăcut ca și cum s-ar învoi cu necredința păgînilor. Pentru aceea îl duseră cu cinste în capiștea idolească și toți se bucurau împreună cu judecătorul, părăindu-le că Evlampie s-a depărtat de Hristos și vrea să se închine la idoli lor. Mulțime de popor, urmîndu-l, mergeau la capiște, iar sfântul se ruga în sine cu tot dinadinsul lui Dumnezeu și către Iisus Hristos să arate puterea Sa, să lumineze pe poporul cel orbit și să se preamărească numele Său cel Sfînt. Și cînd a intrat în capiște l-a văzut pe idolul Marte, cel mai mare și mai frumos dintre idoli și apropiindu-se de acela a zis: "Cu numele Domnului meu Iisus Hristos îți poruncesc, idole mut și neînsuflețit, să cazi la pămînt și să te faci praf". Și acestea zicîndu-le sfîntul, îndată idolul a căzut cu zgomot mare și s-a sfărîmat în bucăți. Acest lucru văzîndu-l oamenii, au strigat: "Dumnezeul creștinilor este mare și puternic". Apoi, mulți oameni din acel popor au crezut în Hristos, iar judecătorul s-a pornit cu și mai mare mînie împotriva lui Evlampie și, luîndu-l, l-a supus iarăși la chinuri.

Auzind acestea sora lui, care se numea Evlampia, cum că fratele ei Evlampie pătimește chinuri pentru Hristos, a alergat degrabă acolo și stînd în mijloc, cu mare glas a zis către fratele ei: "Oare nu o maică ne-a născut pe noi? Oare nu același piept ne-a hrănit pe noi? Și nu sîntem amîndoi învățați a crede în Unul

Dumnezeu? Deci, pentru ce tu, pătimind pentru Hristos, mă lipsești pe mine de aceeași cinste? Pentru ce nu mi-ai spus și mie, ca de la început să sufăr împreună cu tine toate chinurile? Pentru că și eu vreau să mor pentru Domnul meu ca și tine, ca să știe toți schingiuitorii că sînt creștină și sînt gata să mor pentru Hristos". Iar către judecător a zis: "Ascultă-mă, judecătorule, ca să știi cine sînt: sînt roaba lui Hristos. El este viața mea și bucuria sufletului meu. Pe El îl iubesc și Lui voiesc să-i fiu jertfită; deci pregătește foc, adu fiare, pune roatele cele de chinuri, ascute săbiile și scornește orice chinuri voiești și chinuiește-mă pe mine pentru Hristosul meu, căci sînt gata să le rabd pe toate, la fel cum a răbdat și iubitul meu frate, Evlampie".

Atunci călăul judecător auzind acestea, a poruncit ca sfînta să fie bătută peste obraz. Și au bătut-o așa multă vreme, încît frumusețea feței sale s-a schimbat și îi curgea sînge din nas și din gură. Iar Sfîntul Evlampie o întărea pe sora sa cu cuvinte de mîngîiere, zicînd: "Nu te teme, soro, de cei ce ucid trupul, căci sufletul nu-l pot ucide". Apoi, după porunca călăului, a fost pregătită o căldare cu apă fiartă, ca să fie aruncați amîndoi, Evlampie și Evlampia. Și cînd voiau să-i arunce, Evlampie, grăbindu-se, a intrat singur în căldare, iar Evlampia, ca o copilă tînă, a început a se cam înfricoșa. Și fratele ei, văzînd-o că se îndoia, o chema la sine, în căldarea care fierbea, zicîndu-i: "Nu te teme, soro, îndrăznește de intră aici, căci precum mă vezi pe mine nevătămat și nesimțind nici o durere, așa și tu, numai de te vei atinge de căldarea aceasta arzătoare și îndată vei simți ajutorul lui Dumnezeu și vei rămîne nevătămată".

Sfînta, auzind acestea, a intrat degrabă alături de fratele ei în căldare și îndată s-a stins puterea focului și căldarea s-a răcit, iar sfinții, rămînînd nevătămați, cîntau și îl slăveau pe Dumnezeu. Poporul, văzînd și această minune, două sute de bărbați au crezut în Hristos, care, mărturisindu-se că sînt creștini, au murit uciși cu sabia de mîinile nelegiuitorilor închinători de idoli. Iar judecătorul cel fără de lege a poruncit să-i scoată ochii Sfîntului Evlampie iar Sfînta Evlampia să fie spînzurată de păr și să fie bătută. Si ea, răbdînd, zicea: "Mulțumesc Ție, Dumnezeule, Ziditorul meu, că m-ai învrednicit pe mine, roaba Ta, să pățimesc pentru Sfîntul numele Tău". Apoi judecătorul a poruncit să fie încins foarte tare un cuptor și să fie aruncați sfinții în acel cuptor. După ce au ars cuptorul, Sfîntul Evlampie, fiind orb, a fost dus de mîna de către ostași și a fost aruncat acolo. Pe Sfînta Evlampia nu trebuia s-o ducă cineva și s-o arunce acolo, ci a mers singură cu bucurie și degrabă a intrat ca într-o cameră în acel cuptor înfierbîntat. Însă nici acolo sfinții n-au fost vătămați, pentru că focul s-a schimbat în răcoare, iar ei, umblînd prin mijlocul văpăii, glăsuiau cîntarea celor trei tineri din Babilon și binecuvîntau pe Dumnezeu.

Judecătorul, neștiind ce să mai facă cu dînșii, a hotărît să fie tăiați de sabie. Legîndu-le mîinile la spate ostașii i-au dus departe, iar cînd au ajuns la locul de pedeapsă, Sfîntul Evlampie și-a pus sub sabie cinstitul său cap și ostașii l-au tăiat, iar Sfînta Evlampia, mai înainte de a fi ucisă și-a dat sufletul în mîinile lui Dumnezeu, iar ostașii văzînd-o moartă nu i-au mai tăiat capul. Și așa Sfîntul Evlampie, împreună cu sora lui Evlampia, sfîrșidu-și nevoința mucenicieii, au mers împreună la purtătorul de nevoință Hristos, ca să ia de la El cununa despărțirii. Cu ale căror rugăciuni să ne învrednicească și pe noi împărăției Sale Domnul nostru Iisus Hristos, Căruia, împreună cu Tatăl și cu Sfîntul Duh, I se cuvine cinstea și mărirea în veci. Amin.

Viața Cuviosului Părintelui nostru Teofil Mărturisitorul (10 octombrie)

Fericitul Teofil s-a născut din părinți creștini, aproape de cetatea Tiberia, și la vîrsta de trei ani s-a luminat cu sfîntul botez. Odată, părinții săi au mers cu dînsul la muntele Selonului, la sfîntul părinte Ștefan, pentru binecuvîntare. Sfîntul Ștefan i-a binecuvîntat pe ei și pe fericitul Teofil, fiul lor și, folosindu-i mult cu vorba și învățătura sa, i-a liberat în pace. Din acea vreme copilul Teofil, fiind bun și blînd, sporea în învățatură cu binecuvîntarea părintelui, învățînd cu tot dinadinsul dumnezeieștile cărți. Ajungînd el l-a

vîrsta de treisprezece ani, a mers iarăși l-a cuviosul părinte Ștefan, care, văzîndu-l, l-a întrebat: "Fiule, din care pricină ai venit la noi?". Iar tînărul a răspuns: "Tu m-ai chemat, cinstite părinte, și eu, lăsîndu-mi părinții, am venit la tine". Cuviosul a zis: "Cînd te-am chemat, fiule, și ce ți-am zis?" Copilul a răspuns: "Pe cînd umblam prin cetate, tu, părinte, mi te-ai arătat mie și căuțînd la mine, mi-ai zis: Fiule Teofile, te-ai depărtat de la Domnul Care a zis: "Ia-ți crucea ta și urmează Mie". Și pentru aceste cuvinte eu am rămas cu inima rănită și ți-am urmat ție pînă la poarta ogrăzii tale, la care, ajungînd, tu te-ai făcut nevăzut, iar eu am găsit poarta închisă, și acum, sfinte părinte, să nu-ți întorci fața ta de la mine, căci voiesc să mă mîntuiesc".

Cuviosul s-a minunat auzind aceste cuvinte, pentru că știa că nu ieșise nicăieri din chilia sa, și a mulțumit lui Dumnezeu de această chemare minunată a copilului cel fără de răutate pe care, primindu-l, îl învăța frica de Dumnezeu și-l povățuia la viața călugărească, la slujbă și la post. Iar după trei ani, copilul, deprinzîndu-se bine de la bunul său povățuitor spre toate nevoițele călugărești, cuviosul Ștefan a chemat pe egumenul din lavră și i l-a încredințat lui pe copilul cel ascultător și smerit ca să-l facă călugăr, iar egumenul, luîndu-l cu dînsul, l-a dus în lavră și l-a călugărit. Și a devenit Teofil călugăr iscusit, împodobit cu toate bunătățile și, viețuind ca un înger între frați, le era tuturor de folos.

Părinții, neștiind unde se află iubitul lor fiu, s-au întristat foarte tare pentru dînsul și îl căutau neîncetat pretutîndeni, ca să-l afle pe dînsul; iar el pentru dragostea lui Dumnezeu, ascunzîndu-se de toți cunoscuții, slujea în taină Dumnezeului său, în mijlocul bunilor nevoitori. Și trecînd cîțiva ani, părinții au aflat unde era fiul lor și, ducîndu-se la lavră, l-au rugat cu lacrimi în ochi pe egumen să le arate pe fiul lor. Iar egumenul, neînduplecat, nu voia să le arate pe Teofil, dar văzînd întristarea lor și amarele lor lacrimi, i s-a făcut milă de dînșii și l-a chemat pe Teofil și i-a dat voie ca să se vadă cu părinții săi; și cînd au văzut părinții că este în chip monahicesc, în loc să se bucure, mai mult s-au întristat. Și au petrecut cîteva zile în lavră, privind viața sfinților părinți, și au luat aminte la cuvintele lor folositoare. Apoi au plănuit ca din averea lor să zidească o mănăstire și să-l așeze în ea pe fiul lor Teofil, și l-au rugat stăruitor pe egumenul lavrei să-l lase pe Teofil la casa lor împreună cu alți frați, făgăduind să săvîrșească degrabă lucrul pe care și-l puseseră în gînd. Dar egumenul nu a încuviințat aceasta, zicîndu-le: "Nu este bine ca un călugăr tînăr să se apropie de părinții și de cunoscuții săi. Iar Dumnezeu, Cel ce rînduiește toate cele de folos și-a descoperit voia Sa pentru Teofil, căci avea să minuneze voile Sale întru dînsul".

Pe cînd părinții supărau cu cererea lor pe egumen, acesta, chemînd pe frați, le-a poruncit să petreacă în post și rugăciuni toată noaptea, pînă ce va adevăra Dumnezeu dacă se cuvine ca să-l lase pe Teofil după cum cereau părinții lui sau nu. Și făcînd rugăciuni cu stăruință, a treia zi s-a auzit în biserică un glas care poruncește ca Teofil să fie lăsat. Atunci au cunoscut toți că însuși Dumnezeu are trebuință de el și, făcînd rugăciuni pentru dînsul, l-au liberat cu binecuvîntare, dîndu-i cîțiva frați în ajutor pentru preamărirea lui Dumnezeu.

Părinții, luîndu-l, s-au dus întru ale lor, bucurîndu-se și au zidit degrabă mănăstire, apoi au adunat în ea călugări, îndestulîndu-i cu de toate, dînd odihnă robilor lui Dumnezeu. Iar Teofil, petrecînd în acea mănăstire, strălucea ca o lumină cu bunătățile sale, ale cărui fapte bune văzîndu-le cu toții și folosindu-se de ele, Îl preamăreau pe Tatăl cel ceresc.

Viețuind el pustnicește ani îndelungați, a ridicat vrăjmașul hulă asupra cinstitelor și sfințelor icoane și a pornit prigoană asupra celor care se închinau la icoane, prin nelegiuitul împărat Leon, luptător împotriva icoanelor, care ura podoaba cea frumoasă a Casei lui Dumnezeu și a răpit înfrumusețarea Bisericilor lui Dumnezeu căci, aruncînd sfintele icoane în noroi, le-a călcat în picioare și le-a dat foc și pe mulți oameni binecredincioși i-a schingiuit pentru că se închinau la icoane. Iar Sfîntul Teofil din toate puterile s-a împotrivit la aceasta și cu buna sa pricepere îi învăța pe toți să păzească cu cinstea cea cuviincioasă sfintele icoane și să se închine sfîntului celui închipuit pe dînsele.

Aflînd despre aceasta, împăratul Leon Isaurul a trimis pe ostașii săi și l-au prins pe Teofil și, aducîndu-l înaintea lui, el i-a poruncit să se lepede de închinarea la sfintele icoane; dar Teofil nu s-a supus. Atunci împăratul a poruncit ca Sfîntul Teofil să fie bătut cu vine de bou și legîndu-i mîinile la spate, l-au purtat prin cetatea Niceei ca pe un tîlhar, făcîndu-l de rîs și de batjocură. Apoi unul dintre ostași, pe nume Longhin, s-a alăturat Sfîntului Teofil și a ocărit nebunia împăratului și îi învăța pe ceilalți să cinstească sfintele icoane; iar prigonitorul, întinzîndu-l pe ostaș pe pămînt, a ars multe icoane pe capul lui. Sfîntul Teofil, fiind purtat prin toată cetatea Niceei, iarăși a stat înaintea judecății nelegiuitului împărat și, vorbind cu îndrăzneală înaintea lui, apăra sfintele icoane și muștra rătăcirea lui. Iar răucredinciosul împărat, nesuferind muștrarea, a poruncit ca Sfîntul Teofil să fie dezbrăcat și să-l răstignească în chipul crucii la doi stîlpi și cu vine uscate să fie bătut și pe la spate și în față. Fiind astfel bătut sfîntul, curgea sînge din trupul lui cel rănit, încît se înroșea pămîntul. Văzînd acest lucru, împăratul s-a făcut mai cumplit decît o fiară, căci întocmai ca fiarele cele sălbatice care, cînd văd sînge atunci se fac și mai cumplite, așa și înrăutățitul muncitor, la vederea sîngelui mucenicesc s-a pornit cu o și mai mare mînie împotriva lui Teofil și, sculîndu-se de pe scaunul său, a început să-l lovească peste obraz pe sfînt. După aceasta, arzînd în foc niște cizme de fier, a poruncit ca să-l încalțe pe sfînt cu ele și să-l alerge pe drum. Toate aceste cazne erau răbdate cu vitejie de bunul pătimitor.

Văzînd aceste lucruri un nobil, pe nume Ipatie, minunîndu-se de bărbăteasca răbdare a lui Teofil, l-a luat pe acesta din mîinile slugilor care-l chinuiau și, aducîndu-l la sine, i-a zis: "Ori tu, Teofile, ești nebun închinîndu-te la icoane, sau noi toți care nu ne închinăm? Au doară nu are împăratul și toată suita lui atîta pricepere să judece dacă se cade a se închina asemănării lui Dumnezeu celei zugrăvite, ori nu? Căci dacă s-ar fi convenit să ne închinăm icoanelor, apoi nu ar fi poruncit Dumnezeu în Lege: Să nu-ți faci ție chip cioplit, nici altă asemănare". Iar sfîntul a zis: "Te văd pe tine, nobilule, că știi carte; deci, să vorbești cu mine". Și a început a-i grăi despre cinstirea sfîntelor icoane, din dumnezeiasca Scriptură, arătîndu-i că în Vechiul Testament cinstirea icoanelor se închipuia în șarpele cel de aramă, înălțat de Moise în pustie, și în heruvimii cei de aur care erau puși pe Chivotul Legii, iar în Noul Testament, însuși Domnul a dat chipul Său pe mahrama lui Avgar, împăratul Edesei.

Grăindu-i multe despre aceasta, Sfîntul Teofil a învins pe nobilul Ipatie, care i-a zis: "Adevărate sînt cuvintele tale, bătrînule cinstit. O! de ar veni împăratul nostru întru această înțelegere! Eu mă voi strădui să-l sfătuiesc de voi putea. Iar tu, luînd libertate de la mine, du-te la chilia ta". Și sfîntul s-a mîhnit că nu și-a săvîrșit calea muceniciei, însă avînd rănile, se bucura grăind ca și Apostolul: "Mă bucur întru pătimirile mele că împlinesc lipsa patimilor lui Hristos în trupul meu, pentru Trupul Lui care este Biserica". Apoi, întorcîndu-se la mănăstirea sa, i-a umplut de bucurie și de fericire pe frații săi. Și după puțină vreme s-a înștiințat că se apropia mutarea lui către Dumnezeu. Și, alcătuiind cuvinte înțelepte de păstor, a învățat pe frați și, binecuvîntîndu-i, s-a dus către Domnul.

Pătimirea Sfîntului Mucenic Teotecn (10 octombrie)

Necredinciosul împărat Maximilian, venind în Antiohia, a făcut praznic necuraților săi zei și a dat poruncă ca mai întîi ostașii să aducă jertfe la idoli și după aceea tot poporul. Și erau în rînduiala ostășească mulțime de creștini care, nevrînd să se supună la acea fără de Dumnezeu poruncă, își lepădau semnele lor cele ostășești și primeau munci pentru Hristos. Între aceștia era un bărbat cinstit și slăvit în toată Antiohia pe nume Teotecn, spre care căutînd Maximilian, i-a zis: "Oare nici tu, Teotecne, nu crezi în zeii Die și Apollon la care voiam să te rînduiesc jertfitor mare și toată lumea să aducă jertfe sub stăpînirea ta, ca tu să stăpînești jertfele și pe toți jertfitorii?" Iar Teotecn i-a răspuns: "Eu cred în Hristos Dumnezeu și Lui voiesc să mă aduc pe mine jertfă vie". Atunci Maximilian a poruncit ca Teotecn să fie dezbrăcat de haina cea ostășească și să fie îmbrăcat în haine femeiești și să toarcă cu femeile. Iar după trei săptămîni, chemîndu-l, i-a zis: "Jertfește zeilor, ca să nu-ți pierzi viața în chinuri". Iar Teotecn n-a răspuns împăratului. Și a poruncit împăratul să fie legat de un lemn și să fie pus sub picioarele lui un fier înroșit în

foc, iar cu alte fiare i-au tăiat lui toate venele. Dacă l-au văzut că nu se pleacă, a poruncit să se pregătească o căldare cu pucioasă și cu smoală și, fierbînd-o foarte mult, să arunce în pucioasă și smoală pe sfînt. Și fiind aruncat sfîntul acolo, cu puterea lui Dumnezeu, îndată s-a stins focul și căldarea s-a răcit, iar mucenicul a rămas nevătămat. Și înfricoșîndu-se Maximilian, a poruncit ca mucenicul să fie dus în temniță și după aceea, a dat poruncă lui Zegnat, un sutaș de al său, să-l chinuiască în tot chipul în care va voi.

În temniță era închisă și o fecioară, pe nume Alexandra, pentru că mărturisea pe Hristos, și Zegnat a aruncat lîngă dînsa pe Teotecn, zicînd către amîndoi: "Iată, vă dau răgaz trei zile ca să vă gîndiți. Și dacă după trei zile, scoțîndu-vă, dacă veți asculta porunca împăratului, cu mare cinste veți fi cinstiți, iar de nu veți asculta porunca, în chinuri cumplite vă voi pierde pe amîndoi". Apoi după trei zile, scoțîndu-i pe ei din temniță, i-a întrebă: "Oare v-ați socotit acum, ca să vă supuneți poruncii împăratului și să jertfiți zeilor?" Dar ei erau neînduplecați. Atunci a poruncit ca pe fecioară s-o ducă într-o casă și a rînduit ca doi ostași s-o batjocorească. Iar Teotecn cugeta cum ar putea s-o izbăvească pe Alexandra de necinste și mai înainte ca acești doi ostași să intre la dînsa, și-a scos hainele de pe el și i le-a dat ei, zicîndu-i: "Îmbracă-te cu hainele mele și fugi, ca să nu-ți batjocorească păgînii curăția ta!" Iar el s-a îmbrăcat în hainele ei și ședea; iar cînd au intrat ostașii în temnița fecioarei l-au aflat pe Teotecn îmbrăcat în haine femeiești și, luîndu-l pe el, l-au dus la Zegnat. Acesta, mîniindu-se, mai întîi a poruncit să-i taie limba și după ce l-a bătut mult timp, a legat de grumazul lui o piatră de moară și l-a aruncat în rîu. Și așa s-a sfîrșit mucenicul lui Hristos. Iar cinstitele lui moaște s-au găsit în cetatea Ciliciei și, luîndu-le creștinii, le-au dus cu cinste la locurile lui natale, mărînd pe Unul Dumnezeu în Treime, căruia I Se cuvine mărirea în veci. Amin.

În această zi se mai face pomenire și pentru părintele nostru Vasian, care a făcut o mănăstire în Constantinopol și a adunat acolo ca la trei sute de ucenici. În acest locaș și cuvioasa Matrona, acoperindu-se cu îmbrăcăminte bărbătească, a petrecut în călugărie vreme îndelungată.

La prolog în această zi s-a pus și pomenirea Cuviosului Iacov Postnicul. Dar pomenirea lui este în luna Martie, ziua a patra. Acolo veți putea citi despre viața lui.

Viața Sfîntului Apostol Filip, unul din cei șapte diaconi (11 octombrie)

Sfîntul Apostol Filip era de loc din Cezareea Palestinei și, căsătorindu-se, a dobîndit patru fiice proorocițe. Fiind ales diacon de către Sfînții Apostoli, a fost hirotonit împreună cu Sfîntul înfîiul Mucenic și Arhidiacon Ștefan și slujea sfinților (creștinilor) cu toată osîrdia, îngrijindu-se de săraci și de văduve. Iar după uciderea Sfîntului Ștefan, pornindu-se prigoana împotriva Bisericii din Ierusalim, și toți risipindu-se prin țara Iudeei și a Samariei, afară de cei doisprezece apostoli, Sfîntul Apostol Filip a mers în Samaria, unde propovăduia pe Hristos. Tot poporul, cu un suflet, lua aminte la cuvintele lui pentru că întărea propovăduirea lui cu multe minuni, tămăduind toate bolile și izgonind duhurile cele rele care, strigînd cu glas mare, ieșeau din oameni. Și era bucurie mare în acea cetate pentru Filip, căci prin a lui venire se tămăduiau nu numai de suferințele trupești, ci și de cele sufletești toți cei ce primeau propovăduirea lui și credeau în adevăratul Mesia. Și era acolo Simon, un vrăjitor însemnat și vestit, de care se mira toată Samaria, pentru lucrurile sale vrăjitorești, și toți îl cinsteau pe el ca pe un mare om. Acesta, văzînd minunile cele mari care se făceau acolo, minuni ale lui Dumnezeu, care se săvîrșeau prin rugăciunile lui Filip, și auzind buna lui vestire pentru împărăția lui Dumnezeu și pentru numele lui Iisus Hristos, a crezut și s-a botezat împreună cu ceilalți.

Odată, i s-a arătat lui Filip îngerul Domnului care i-a poruncit ca să meargă spre miazăzi pe calea ce se coboară din Ierusalim la Gaza. Și mergînd Filip acolo, a aflat pe un bărbat arap, famenul Candachiei,

împărăteasa arapilor, care, venind pentru închinăciune la Ierusalim, se întorcea la Gaza pe care o stăpînea. Și șezînd în căruță, citea cărțile proorocești. Pe acest famen l-a învățat apostolul Filip credința în Domnul nostru Iisus Hristos și l-a botezat. Iar după Sfîntul Botez a fost răpit de înger și dus la Azot și acolo, umblînd prin cetăți, propovăduia cuvîntul lui Dumnezeu. După aceea Filip a venit iarăși în Cezareea, unde își avea casa, și a viețuit într-însa împreună cu cele patru fiice ale sale, care erau fecioare și proorocețe. Apoi iarăși s-a întors la Ierusalim, unde Sfîntii Apostoli l-au hirotonit episcop și l-au trimis în Trallia Asiei să propovăduiască. Acolo pe mulți, întorcîndu-i la Hristos, i-a botezat și, făcînd minuni mari, la adînci bătrîneți s-a dus către Domnul.

Viața Cuviosului Părintelui nostru Teofan Mărturisitorul, făcătorul de canoane (11 octombrie)

Cuviosul Teofan s-a născut din părinți dreptcredincioși, care viețuiau în Palestina și se întreceau în iubirea pentru străini. Cuviosul Teofan îl avea frate pe Teodor, care mai pe urmă a fost însemnat în pătimirea pentru sfintele icoane. Deci, prin sîrguința născătorilor, Teofan împreună cu fratele său Teodor s-au deprins la toată înțelepciunea cărților și au devenit iscusiți filozofi. Cunoscînd nestatornicia și deșertăciunea acestei lumi, au lăsat toate și au mers în lavra Sfîntului Sava și au intrat în viața monahicească, în care petreceau în post, în rugăciuni și în toate faptele bune. Teodor s-a învrednicit de rînduiala preotească pentru bunătatea vieții lui. Apoi s-a pornit în acea vreme nelegiuita luptă împotriva icoanelor, care a tulburat toată Biserica lui Dumnezeu, vreme în care mulți erau prizoniți și schingiuiți pentru cinstirea sfintelor icoane.

Atunci, acești preaînțelepți învățători și apărători ai dreptei credințe au fost trimiși de Patriarhul Ierusalimului la împăratul Leon, ca niște mieluse înaintea unui lup, ca să-l mustre pentru păgînatatea lui. Iar ei, ducîndu-se, au stat înaintea celui potrivnic lui Dumnezeu și cu îndrăzneală l-au mustrat pentru păgînatatea lui. Pentru acest lucru au pătimit mult nu numai de la împăratul acela, ci și de la alți împărați care i-au urmat, adică de la Mihail Valvul și de la Teofil, răbdînd tot felul de chinuri, bătai și temniță, foame și sete, răni, surghiunuri și numeroase suferințe. Pentru că peste douăzeci de ani au fost prizoniți și munciți de luptătorii de icoane, începînd cu anul opt sute șaptesprezece pînă în anul opt sute patruzeci și doi, după Hristos. Și în acele suferințe, Sfîntul Teofil s-a sfîrșit. Deci facem pomenirea lui în ziua a douăzeci și șaptea a lunii decembrie. Iar Teofan a ajuns împăciuirea Bisericii, pentru că Mihail, fiul lui Teofil, luînd sceptrul împărăției grecești, împreună cu maica sa Teodora, au adus sfintele icoane în Biserica lui Dumnezeu și, închinîndu-se la ele, au întors pe toți sfinții din surghiun și i-au cinstit foarte mult. Atunci și Sfîntul Teofan s-a întors și a fost așezat Mitropolit al Bisericii din Niceea, fiind hirotonit de patriarhul Metodie, care a surpat eresul luptătorilor de icoane. Sfîntul Teofan a alcătuit Canon (cîntări) pentru cinstirea sfintelor icoane. Lăsînd alte multe canoane și cîntări folositoare Bisericii lui Hristos, a trecut din viața de aici către Domnul și după multe și dureroase osteneli se sălășluiește în cereasca odihnă.

Minunea ce s-a făcut de Icoana Domnului nostru Iisus Hristos (11 octombrie)

În cetatea Viritului locuia un creștin într-o casă, aproape de școala evreiască, și avea o icoană pe care era zugrăvit chipul Domnului nostru Iisus Hristos. Iar după o vreme a vîndut casa aceea și a cumpărat altă casă, luîndu-și toate lucrurile afară numai de icoana Domnului, care a rămas acolo. Și aceasta s-a făcut după rînduiala lui Dumnezeu. În acea casă unde era icoana Domnului s-a sălășluit un evreu și, aducîndu-și lucrurile sale, locuia acolo, dar n-a văzut că icoana Domnului era în casă.

După cîtăva vreme a chemat la ospăț pe alt evreu, prieten al său, și, ospătînd amîndoi, evreul cel venit în vizită a privit spre peretele casei și a văzut icoana Domnului, apoi a zis celui ce-l chemase: "Cum tu, fiind evreu, ții în casă această icoană?". Iar evreul care locuia acolo a început a se jura și a se blestema, zicînd că pînă acum n-a văzut icoana acolo. Plecînd acel evreu, a clevetit la preoții lor, spunînd că prietenul său are în casă icoana lui Iisus Nazarineanul. Și toți s-au umplut de mînie, dar au tăcut atunci pentru că se făcuse seară.

A doua zi s-a adunat mult popor și împreună cu arhierii și bătrîni au mers la casa unde era icoana Domnului. Și intrînd înăuntru au găsit icoana pe care au scos-o afară și au pus-o în mijlocul lor, zicînd: "Precum părinții noștri au batjocorit pe Iisus, așa și noi să facem cu această icoană". Și au început a scuipa icoana și a lovi chipul lui Iisus Hristos de o parte și de alta. După aceea au zis: "Am auzit că părinții noștri pe lemn L-au răstignit pe Iisus, deci să facem și noi la fel cu această icoană". Și luînd piroane, le-au bătut în chipul Lui, în mîinile și picioarele Lui și punînd în trestie un burete de oțet l-au lipit de gura Domnului. După aceasta au adus o sulită și au poruncit unuia ca să împungă coasta Domnului.

Cum a lovit acela cu sulita în icoană, îndată a început a curge sînge și apă. Și frică mare i-a cuprins pe toți evreii care au văzut acea preamărită minune și au umplut un vas din sîngele și apa care au curs. Apoi au făcut sfat, zicînd: "Să aducem șchiopi, orbi și îndrăciți și să-i stropim cu sîngele acesta și de se vor vindeca toți, vom crede și noi în Cel răstignit, pentru că ne-a cuprins frica de minunea aceasta". Au adus mai întîi un olog din naștere și, cum l-au stropit cu sîngele cel curs din icoana lui Iisus Hristos, îndată a sărit ologul acela și s-a făcut cu totul sănătos. După aceasta au adus niște orbi pe care, stropindu-i cu sîngele lui Hristos, aceștia îndată au văzut. Apoi au adus o mulțime de îndrăciți care s-au vindecat tot prin stropirea cu acel sînge. Despre aceasta s-a dus vestea în toată cetatea și toți au alergat să vadă minunea, aducînd pe bolnavii lor; pe cei slăbănogi și uscați, pe cei care se tîrau și toți luau tămăduire de bolile lor. Atunci tot poporul evreiesc care era acolo a crezut în Domnul nostru Iisus Hristos și, căzînd înaintea icoanei Domnului, au strigat cu lacrimi, zicînd: "Mărire Ție, Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, că faci minuni ca acestea. Mărire Ție, Hristoase Dumnezeule, că deși părinții noștri Te-au răstignit, noi credem în Tine și primește-ne pe noi care credem în Tine, Stăpîne".

Toți evreii din cetatea aceea, bărbați, femei și copii, venind la episcop, l-au rugat cu tot dinadinsul să-i lumineze cu Sfîntul Botez. Și i-au arătat episcopului icoana Domnului precum și sîngele și apa care au curs din ea, spunînd toate batjocurile care au fost făcute acelei sfinte icoane. Iar episcopul, văzîndu-i că s-au pocăit cu adevărat, i-a primit cu bucurie și, învățîndu-i sfînta credință, i-a botezat pe toți, cu femei și copii, iar școala lor a făcut-o Biserică Domnului nostru Iisus Hristos. Atunci a fost mare bucurie în cetatea aceea, nu numai pentru neputincioșii care au fost tămăduiți, ci și pentru necredincioșii evrei care s-au botezat, căci au primit sfînta credință pentru minunea care s-a făcut de icoana Domnului. Pentru aceasta, toți, cu credință și cu dragoste, să facă închinăciune sfintelor icoane, întru cinstirea și mărirea chipului Ipostasului lui Dumnezeu, care s-a aflat în chipul omenesc al Domnului nostru Iisus Hristos, Căruia, împreună cu Dumnezeu Tatăl și cu Sfîntul Duh, I se cuvine de la toți închinăciunea, în vecii vecilor. Amin.

În această zi mai facem pomenire și pentru Sfintele Mucenice Zenaida și Filonida, rudeniile Sfîntului Apostol Pavel, care, lăsîndu-și averile lor și lepădîndu-se de cele lumești, au mers la cetatea Dimitriadului și și-au petrecut viața lor într-o peșteră, tămăduind cu ajutorul puterii lui Hristos cei care Îl propovăduiau, toate bolile oamenilor care veneau la ele, încît pe mulți i-au adus la sfînta credință. Și pornindu-se cu mînie necurații închinători de idoli au năvălit noaptea la ele și le-au ucis cu pietre. Și astfel au adormit cu fericitul somn.

Tot în această zi mai facem și pomenirea Sinodului al șaptelea ecumenic, care a avut loc în vremea împăratului Constantin, și a maicii lui Irina, și în vremea lui Tarasie, Patriarhul Constantinopolului, adică Sinodului celor trei sute șazeci și șapte de sfinți părinți care s-au adunat în Niceea pentru a doua oară,

contra luptătorilor de icoane, pe care i-au și blestemat, apoi au învățat ca sfintele icoane să fie cinstite și să li se dea cuviincioasa închinăciune.

Pătimirea Sfinților Mucenici Tarah, Prov și Andronic (12 octombrie)

În vremea împărăției lui Dioclețian și Maximilian, fiind în Tarsul Ciliciei judecător Numerie Maxim Antipatul, au fost prinși trei creștini: Tarah, Prov și Andronic în cetatea Pompeopoliei, care au fost duși la judecată înaintea lui Antipatul. Și privind spre dîșii Maxim Antipatul, l-a văzut pe Tarah bărbat bătrîn și cinstit și a zis către dînsul: "Cum te numești? Căci pe tine se cade mai întîi a te întreba, ca pe cel mai bătrîn dintre toți". Iar Tarah a răspuns: "Sînt creștin". Și i-a zis Antipatul: "Nu-mi spune mie credința ta cea necurată, ci spune-mi numele tău". Iar Tarah iarăși a zis: "Sînt creștin". Apoi Maxim a zis slujitorilor care erau acolo: "Bateți-l peste gură și spuneți-i să nu răspundă așa înaintea judecătorului". Iar Tarah, în timp ce era bătut, zicea: "Eu vă spun că sînt creștin și acest nume îmi este mai scump decît numele cel dat de părinții mei. Iar dacă vreți să-l știți și pe acesta, vă spun că părinții mei m-au numit Tarah, iar cînd eram ostaș mă numeau Victor". Apoi Maxim Antipatul l-a întrebat pe el: "De ce neam ești, Tarahe?" A răspuns Tarah: "Sînt de neam roman și am slulbă de ostaș și sînt născut în Claudiopol, cetatea Siriei și pentru că sînt creștin am lăsat ostășia".

Antipatul i-a zis: "Nevrednic ai fost de a fi ostaș, însă spune-mi cum ai ieșit din oaste?" Iar Tarah i-a răspuns: "L-am rugat pe Publion voievodul și m-a eliberat". Maxim Antipatul a zis: "Cruță-ți bătrînețile tale și ascultă porunca împăraților noștri ca să ai cinste de la mine. Apropie-te și jertfește zeilor noștri, de vreme ce și împărații care stăpînesc lumea se închină lor". Iar Tarah a răspuns: "S-au rătăcit, fiind înșelați de Satana". Atunci Antipatul a zis către slujitori: "Sfărmați-i fălcile, căci grăiește împotriva împăraților, spunînd că aceștia s-au rătăcit". Iar Tarah a zis: "Am grăit și voi grăi astfel, de vreme ce s-au rătăcit ca niște oameni". Iar Antipatul a zis: "Lasă-ți nebunia ta și jertfește zeilor noștri". Tarah răspunde: "Eu Dumnezeuului meu îi slujesc și Îi aduc jertfă nu cu sînge, ci cu inimă curată". Antipatul a zis: "Te sfătuiesc să-ți cruți bătrînețile tale și să lași deșertăciunea creștinească și să jertfești zeilor". Tarah i-a zis din nou: "Nu voi face această fărădelege de vreme ce iubesc Legea Dumnezeuului meu și nu mă voi depărta de la El". Antipatul a zis: "Alta este legea pe care se cade a o păzi". Iar Tarah a răspuns: "O! ce nebunie! Pieritoare este legea voastră care vă poruncește vouă, păgînilor, să cinstiți pietrele și lemnele, lucruri făcute de mîini omenești și să vă închinați lor". Și Antipatul a poruncit celor ce stăteau de față să-l lovească pe Tarah peste grumaz, iar mucenicul, răbdînd loviturile, zicea: "Nu mă voi depărta de la mărturisirea aceasta care mă mîntuiește". Antipatul a zis: "Eu te voi întoarce de la această nebunie și te voi face înțeleghător".

Mucenicul i-a zis: "Fă ceea ce voiești, ai stăpînire asupra trupului meu, dar nu și asupra sufletului meu". Maxim Antipatul a spus: "Dezbrăcați hainele de pe dînsul și să fie bătut cu toiege". Iar Tarah, pe cînd era bătut, grăia: "Acum într-adevăr m-ai făcut înțelept și priceput, căci cu aceste bătăi mai mult nădăjduiesc spre Dumnezeu și spre Fiul Lui". Iar Antipatul a zis: "Nedreptule și blestematele! Ai spus înainte că unui Dumnezeu slujești, și acum mărturisești doi, adică pe Dumnezeu și pe Hristos, Fiul Lui. Apoi cum slujești la acești doi, iar de zeii noștri cei mulți te lepezi?" A răspuns Tarah: "Eu mărturisesc pe Unul, adevăratul Dumnezeu". A zis antipatul: "N-ai numit tu pe Dumnezeu și pe Hristos?"

Tarah i-a zis: "Hristos este Fiul lui Dumnezeu, deopotrivă după Dumnezeire cu Tatăl și cu Duhul Sfînt, nădejdea tuturor creștinilor; și, pătimind pentru El, ne mîntuim". Maxim Antipatul a zis: "Lasă vorba multă și jertfește zeilor noștri". Iar Tarah a răspuns: "Nu sînt mare vorbitor, dar grăiesc adevărul; tot așa am crezut și acum șazeci și cinci de ani și de la adevăr nu mă îndepărtez". Iar un sutaș, cu numele Dimitrie, care era acolo, a zis: "O! omule, cruță-te pe tine și închină-te zeilor, ascultă sfatul meu". Tarah a

răspuns: "Depărtează-te de la mine cu sfatul tău, slujitor al Satanei". Apoi Maxim Antipatul a poruncit ca pătimitorul lui Hristos să fie legat cu lanțuri mari de fier și să fie aruncat în temniță. După aceea antipatul a zis către slujitor: "Aduceți-mi pe altul". Iar Dimitrie sutașul a zis: "Iată, stăpîne, stă de față înaintea ta".

Iar Numerie Maxim Antipatul, văzînd pe celălalt creștin stînd înaintea lui, a zis: "Spune-mi mai întîi numele tău". Iar cel ce stătea înaintea lui a răspuns: "Cel dintîi și cel mai cinstit nume pe care îl am este numele de creștin, iar celălalt nume, pus de oameni, este Prov". Antipatul l-a întrebat: "De ce neam ești Prove?" Iar Prov a răspuns: "Tatăl meu era din Tracia și eu m-am născut în Perghia Pamfiliei și sînt creștin". Maxim Antipatul a zis: "La nimic nu-ți folosește numele de creștin. Ascultă-mă pe mine, jertfește zeilor dacă vrei să fii cinstit de boieri și nouă să ne fii prieten". Prov a răspuns: "Nu voiesc cinste de la stăpînitori și nu doresc prietenia voastră, pentru că slava și mulțimea bogățiilor mele le-am lăsat ca să slujesc Dumnezeuului Celui viu". Antipatul a zis: "Dezbrăcați-l, întindeți-l jos și bateți-l cu vîne de bou". Și bătîndu-l pe Sfîntul Prov, sutașul Dimitrie, i-a zis: "O! omule, vezi sîngele tău curgînd pe pămînt, deci cruță-te pe tine".

Prov i-a răspuns: "Trupul meu este în mijlocul vostru, dar chinurile nu mă clatină în credința mea". Maxim Antipatul a zis: "Oare lăsa-vei deșertăciunea ta, ori vei rămîne în împietrirea ta?" Atunci Prov i-a zis: "Nu sînt deșert, ci sînt mai îmbărbătat decît voi întru Domnul". Atunci Antipatul a zis către slujitori: "Întoarceți-l și bateți-l și pe pîntece". Iar Prov, în acea cumplită bătaie a zis: "Doamne ajută-mi mie, robul Tău". Antipatul a spus slujitorilor săi: "Bateți-l și-l întrebați: unde este ajutorul lui?" Prov a răspuns: "Ajutorul meu îmi ajută și-mi va ajuta, pentru că nesocotesc chinurile tale la care mă supui și nu mă plec din cauza lor la voia ta". Maxim Antipatul a zis: "Caută la trupul tău, ticălosule, pentru că pămîntul s-a umplut de sîngele tău". Prov i-a răspuns: "Aceasta s-o știi: atunci cînd trupul meu pătîmește pentru Hristos, sufletul meu se tămăduiește și învie". Și judecătorul a poruncit ca să înceteze de a-l mai bate pe sfînt și a zis: "Legați-i cu fiare mîinile și picioarele și aruncați-l în temniță și să nu lăsați pe nimeni să meargă la dînsul și să nu aibă nimeni grijă de el".

După aceasta, la porunca lui Maxim Antipatul, a fost adus la judecată al treilea creștin și fiind întrebat ce nume are acesta a răspuns: "Sînt creștin". Antipatul a zis: "Cei care au fost aici înaintea ta nici un folos n-au avut de numele acesta, de aceea ți se cade ca în alt chip să răspunzi". Iar el a răspuns: "Numele de obște între oameni îmi este Andronic". Maxim Antipatul i-a zis: "De ce neam ești Andronic?" Andronic a răspuns: "Sînt de neam cinstit, fiu al unuia dintre cei mai de frunte cetățeni ai Efesului". Apoi Maxim Antipatul i-a spus: "Cruță-te pe tine și ascultă-mă ca pe un tată, pentru că cei care au fost înaintea ta aici și au grăit vorbe bune nimic bun n-au aflat, iar tu cinstește pe zeii care sînt mai mari și sînt părinții noștri". Andronic i-a zis: "Bine i-ai numit pe ei părinți; căci voi aveți tată pe Satana și sînteți fii ai diavolului și faceți voia lui". Maxim Antipatul a zis: "Tot încă mă defăimezi pe mine, tinere? Oare nu știi că acum îți sînt pregătite chinurile cele grozave?"

Andronic a răspuns: "Nu cumva ți se pare judecătorule că eu sînt nebun ca să fiu mai prejos decît pătimitorii care au fost înaintea mea? Sînt gata la toate chinurile" Iar sutașul Dimitrie a zis către Andronic: "Ticălosule, ascultă porunca mai înainte de a-ți cădea carnea de pe oase". Iar Andronic i-a răspuns: "Mai bine este să piară trupul meu, decît să faceți cu sufletul meu ceea ce voiți". Maxim Antipatul a zis: "Ascultă de noi și jertfește zeilor, mai înainte de a pieri". Andronic a răspuns: "Din tinerețele mele niciodată n-am slujit zeilor și nici acum nu voi jertfi lor". Iar Maxim Antipatul a zis: "Răniți-i trupul". Apoi Anxie, un sutaș din altă ceată, stînd acolo a zis către Andronic: "Supune-te antipatului, căci ca un tată te sfătuiesc să faci aceasta". Andronic i-a răspuns: "Ești bătrîn și nu ai înțelepciune dacă îmi dai un asemenea sfat ca să mă închin pietrelor și să jertfesc diavolilor". Iar cînd era bătut, antipatul i-a zis: "Au nu simți durerile în aceste chinuri cumplite? Pentru ce nu ai milă de tine însuși și nu te depărtezi de la deșertăciunea ta care nu poate să te mîntuiască pe tine?" Andronic i-a răspuns: "Acea ce tu numești deșertăciune îmi este mărturisire foarte bună, căci am toată nădejdea în Domnul, iar înțelepciunea ta cea vremelnică va pieri cu moarte veșnică". Antipatul i-a zis: "Cine te-a învățat nebunia aceasta?" Iar Andronic a răspuns: "Cuvîntul cel ce viază și întru care viem, Domnul din ceruri este

nădejdea învierii noastre". Maxim Antipatul a zis: "Lasă-ți nebunia ta pînă ce nu începem a te chinui cu cele mai cumplite chinuri". Andronic a răspuns: "Trupul meu este pus înaintea ta. Ai stăpînire asupra lui, fă cu el ce voiești". Antipatul a zis: "Bateți-l peste gură". Andronic a răspuns: "Să vadă Domnul pentru ce mă chinui ca pe un ucigaș de oameni".

Iarăși a zis antipatul: "Pentru ce nu ascuți poruncile împărătești și socotești întru nimic judecata mea?". Andronic a răspuns: "Pentru că nădăjduiesc spre Dumnezeu și spre mila și dreptatea Lui, de aceea cutez și pățimesc toate acestea". Judecătorul a zis: "O! vrednicule de moarte! Oare au greșit împărații?" Andronic i-a răspuns: "În adevăr au greșit, căci de veți voi să înțelegeți, veți cunoaște că este mare păcat și fărădelege a aduce jertfe diavolilor". Iar judecătorul a zis către cel care îl bătea: "Întoarceți-l și împungeți-l între coaste". Și Andronic îi grăia: "Înaintea ta sînt, chinuie-mi trupul cum voiești". Și aceasta făcînduse, Andronic a zis: "S-a întărit în bătai trupul meu". Judecătorul a răspuns: "După puțin timp nu vei mai fi". Andronic a răspuns: "Nu mă tem de îngrozirea ta. Cugetul meu este mai bun decît scornirile răutății tale, de aceea nu mă îngrijesc de chinuri". Iar antipatul a zis către slujitori: "Puneți fiare pe grumazul lui, ferecați-i picioarele și să faceți de strajă lîngă el".

După un timp oarecare, Numerie Maxim Antipatul a venit iarăși la judecată și i-a supus pe creștini la întrebări. Mai întîi a silit pe Tarah, ca fiind cel mai bătrîn, să jertfească idolilor, făgăduindu-i mare cinste. Iar după ce Tarah, nu numai că nu s-a supus, ci chiar răspundea cu asprime judecătorului, atunci judecătorul a poruncit ca să-i sfărîme gura cu pietre și să-i zdrobească dinții. Apoi a zis către slujitori: "Aduceți foc și întindeți-i mîinile și puneți foc pe dîsele". Tarah a zis: "Nu mă tem de focul tău vremelnic, ci mă tem ca nu cumva, învoindu-mă cu păgînatatea ta, să cad în focul cel nestins". Și cînd au pus foc pe mîinile lui, Maxim Antipatul i-a zis: "Iată, se ard cu foc mîinile tale. Pentru ce nu-ți lași nebunia ta și nu jertfești zeilor?" Tarah a răspuns: "Cu asprimea ta vrei să mă aduci la această nebunie, încît să mă învoiesc cu dorința ta? Să știi că, avînd ajutorul Dumnezeului meu, mă întăresc întru toate și sînt gata la toate chinurile ce-mi pregătești". După aceasta antipatul a poruncit să-l spînzure cu capul în jos și să pună fum otrăvitor dedesubt; amestecînd apoi oțet cu sare, să-l toarne în nările lui. Și chinuind în multe chipuri pe Prov și pe Andronic, bătîndu-i, arzîndu-i, strujindu-i cu fiare ascuțite și presărîndu-le sare pe răni, dar nesporind nimic, a poruncit să-i pună în lanțuri pînă a doua zi.

A doua zi Maxim Antipatul a zis către Dimitrie sutașul: "Să chemi la mine pe necurații creștini". Sutașul i-a răspuns: "Iată, stau înaintea ta, stăpîne". Antipatul a zis către Tarah: "Tot nu te-ai săturat de chinuri, de bătaii și de lanțuri? Ascultă-mă, Tarahe, lasă-ți credința ta care nu-ți folosește la nimic și jertfește zeilor prin care toate se țin". Tarah a răspuns: "Nu poate să fie neadevăr mai mare decît acesta, de vreme ce nu aceștia au putut să rînduiască lumea aceasta, căci lor le este gătit focul și veșnicile munci și nu numai lor, ci și tuturor celor ce fac voia lor". Antipatul a zis: "Dar nu încetezi nici acum, necuratule? Nu știi că pentru cuvintele tale fără de rușine îndată voi lua capul tău și așa mai curînd vei sfîrși cu chinurile?" Tarah a răspuns: "Aceasta am dorit de la început ca să se scurteze durerile mele cu moarte grabnică, iar acum lungește-mi chinurile ca să crească întru Domnul puterea credinței mele". Atunci antipatul a zis: "Vor pătimi cu tine și prietenii tăi și vor muri după lege".

Tarah a răspuns: "Vorbești nebunie, făgăduindu-ne nouă moarte: pentru că numai acei care fac răutăți mor, iar noi cei ce nu știm răul și pătimim pentru Domnul nostru, așteptăm ca de la Dînsul să luăm răsplată". Antipatul a zis: "Blestematule și necuratule! Ce fel de răsplată așteptați, cînd viețuiți întru fărădelege?" Tarah i-a răspuns: "Nu se cade ție, necredinciosule, să știi ce fel de răsplătire ne-a pregătit nouă Domnul în ceruri, pentru care răbdăm furia mîniei tale". Maxim a zis: "Dar grăiești cu mine cu așa îndrăzneală ca și cum ai fi prietenul meu?" Iar Tarah a răspuns: "Nu sînt prietenul tău, dar fiind întărit de Dumnezeu am voie să grăiesc așa și nimeni nu poate să mă oprescă". Și Maxim a zis: "Îndrăzneala pe care o ai tu o voi dezrădăcina din tine, necuratule!" Tarah a răspuns: "Nimeni nu poate să ia această putere de la mine, nici tu, nici împărații tăi, nici tatăl vostru Satana".

Maxim Antipatul a zis: "Legăți-l, de vreme ce este nebun". Tarah a răspuns: "De aş fi fost nebun, m-aş fi învoit cu păgînatatea ta". Antipatul, legînd pe sfînt, i-a zis: "Jertfeşte zeilor mai înainte, pînă ce nu te voi chinui după faptele tale". Tarah a răspuns: "Fă ceea ce voieşti, necuratule!" Şi Maxim a zis: "Să nu socoteşti că te voi pierde deodată, ci neîncetat te voi chinui pînă te voi ucide, iar rămăşiţele trupului tău le voi da spre hrană fiarelor". Atunci Tarah i-a spus: "Nu făgădui cu cuvintele, ci cu lucrul. Fă degrabă ceea ce voieşti să faci". Iar Maxim i-a zis: "Socoteşti că după moartea ta nişte femei oarecare vor îngropa cu arome trupul tău?" Şi în continuare a spus: "De aceea am să am grijă ca să pierd cu desăvîrşire trupul tău". Şi Tarah a răspuns: "Şi acum şi după moarte fă ce vrei cu trupul meu". Maxim i-a zis din nou: "Jertfeşte mai întîi zeilor". Iar Tarah i-a răspuns: "Nelegiuirile, ţi-am spus de atîtea ori că nu voi jertfi zeilor". Atunci Maxim, judecătorul, a spus către slujitori: "Sfărmaţi-i faţa şi gura". Şi făcîndu-se acestea, Tarah a grăit: "Faţa mea ai pierdut-o, iar sufletul mi l-ai înviat".

Judecătorul a zis: "Ticălosule, încetează cu vorbele tale cele deşarte şi jertfeşte zeilor, ca să te poţi izbăvi de chinurile acestea". Tarah a răspuns: "Mă socoteşti că sînt nebun şi că, nădăjduind spre Domnul, nu voi putea petrece în cer? Tu vieţuieşti cu trupul o vreme, iar sufletul tău în veci ţi-l vei pierde". Atunci antipatul a zis către slujitori: "Înroşiţi o ţepă de fier şi puneţi-o în fălcile lui". Răbdînd şi aceasta, Tarah a zis: "Şi mai mari decît aceste chinuri de îmi vei face, nu vei îndupleca pe robul lui Dumnezeu să jertfească idolilor". Apoi judecătorul a poruncit ca, aducînd un brici, să-i fie tăiate urechile şi să-i fie jupuită pielea de pe cap şi să-i pună cărbuni aprinşi pe cap. Iar Tarah grăia: "Chiar de vei porunci să-mi jupoaie tot trupul, nu mă voi depărta de la Dumnezeul meu Care mă întăreşte ca să sufăr armele războiului tău". Făcîndu-se toate acestea, antipatul a zis: "Ardeţi în foc alte ţepuşe şi le puneţi la subţiorile lui". Şi Tarah, răbdînd şi aceasta, grăia: "Să caute Domnul din ceruri şi să te judece pe tine". Şi antipatul l-a întrebat: "Pe care domn chemi, blestematul". Iar Tarah a răspuns: "Chem pe Domnul pe care tu nu-L ştii, pe Cel ce va răsplăti fiecăruia după faptele lui". Iar antipatul a poruncit ca să fie pus sub strajă şi să fie adus altul la cercetare. Dimitrie sutaşul a zis: "Iată stăpîne, înaintea ta stă Prov". Şi antipatul a grăit: "Te sfătuiesc pe tine, Prove, să ieşi seama să nu cazi în chinuri ca cel de mai înainte ta, care a stat în a lui încăpăţinare şi s-a căit de aceasta; deci jertfeşte acuma zeilor ca să fii cinstit şi de noi şi de zei!"

A răspuns Prov: "Gîndul nostru este unul; cu o inimă slujim lui Dumnezeu, iar tu nu nădăjdui să auzi altceva de la noi, căci destule ai auzit şi ai văzut şi ştii că nu poţi să ne întorci pe noi de la Dumnezeu. Iată, înaintea ta stau astăzi, neînsălmîntîndu-mă de cel cu care mă îngrozeşti. Deci ce aştepţi mai mult?" Antipatul a zis: "V-aţi sfătuit întru răutatea voastră să vă lepădaţi de zei". Apoi a poruncit ca să-l lege şi să-l spînzure cu capul în jos, zicîndu-i: "Cruţă-ţi trupul mai înainte de a te chinui, pentru că vezi ce fel de chinuri sînt pregătite pentru tine". Prov i-a răspuns: "Fă ce vrei, căci toate chinurile cele gătite pentru mine vor fi spre mîngîierea sufletului meu". Iar antipatul a zis către slujitori: "Ardeţi ţepile şi frigeţi-i coapsele lui ca să nu mai vorbească ca un nebun". Iar Prov a grăit: "Pe cît de nebun mă socoteşti că sînt, pe atît de înţelept sînt în Legea Dumnezeului meu". Antipatul iarăşi a zis către slujitori: "Ţepile cele arse în foc să le înfigeţi în spatele lui". Iar Prov, răbdînd, a grăit: "Să vadă Domnul din ceruri smerenia şi răbdarea mea".

După aceasta, judecătorul a poruncit să aducă zeilor jertfă de carne şi vin şi a zis: "Turnaţi-i pe gît vinul şi carnea să i-o băgaţi cu de-a sila în gura lui". Şi cînd slujitorii făceau aceasta, Prov a zis: "Să caute Domnul dintru înălţimea scaunului Său şi să vadă sila aceasta şi să te judece pentru fapta ta". Judecătorul a zis: "Multe ai răbdat, ticălosule, şi iată, acum ai primit jertfă". A răspuns Prov: "N-ai făcut un lucru mare că m-ai silit. Domnul cunoaşte voia mea". Iar Maxim judecătorul a zis: "Ai mîncat şi ai băut din cele jertfite zeilor". Şi Prov a răspuns: "Ştie Domnul şi vede silnicia pe care o rabd". Şi judecătorul a poruncit slugilor sale: "Împungeţi-i pulpele cu ţepuşe înroşite în foc". Iar Prov i-a zis: "Nici focul, nici chinurile, nici tatăl tău, Satana, nu vor putea să-l înduplece pe robul lui Dumnezeu de la mărturisirea lui". Antipatul a zis: "Înroşiţi în foc piroane ascuţite, ca să le bateţi în mîinile lui".

Prov a grăit: "Mulţumesc Ție, Doamne, că ai făcut ca şi mîinile mele să pătimească pentru numele Tău". Antipatul a zis: "Pentru chinurile cele multe ţi-ai pierdut mintea". A răspuns Prov: "Stăpînirea ta cea mare

nu numai că te-a înnebunit, ci te-a și orbit, pentru că nu știi ce faci". Antipatul a zis: "Neputinciosule cu trupul, îndrăznești a grăi unele ca acestea asupra mea, căci ți-am lăsat ochii nevătămați?" Și a poruncit să-i scoată ochii. Făcându-se și aceasta, Prov a zis: "Deși ochii trupului meu i-ai luat, însă ochii cei vii ai credinței nu vei putea să-i iei niciodată". Antipatul a zis: "După asemenea chinuri oare mai nădăjduiești să rămâi viu? Sau aștepti ca să te lăsăm să mori cu pace?" Prov i-a răspuns: "Pentru aceasta mă nevoiesc, ca să săvîrșesc mărturisirea cea bună și întregă și să fiu ucis de tine fără de milă". Iar antipatul a zis către slujitori: "Luați-l, de aici, legați-l și să fie păzit de străji, ca să nu vină la dînsul cineva din cunoscuții lui și să-l ferească pentru chinurile îndurate".

După aceasta antipatul a zis: "Aduceți-mi-l înainte pe Andronic". Sutașul a răspuns: "Iată, stăpîne, înaintea ta stă Andronic". Antipatul a zis către Andronic: "Jertfește zeilor ca să fii dezlegat din legături". Și Andronic a răspuns: "Să nu fie aceasta niciodată, o! judecătorule, ca să fac ceva împotriva Dumnezeului meu!". Antipatul a zis: "Ești îndrăcit, Andronic". Iar Andronic i-a răspuns: "Dacă aș fi îndrăcit, eu m-aș fi învoit cu tine, dar mărturisind pe Domnul meu nu sînt îndrăcit, ci tu ești îndrăcit și orb, căci faci lucruri diavolești". Antipatul a zis către slujitori: "Faceți snopi de rogoz și puneți-i în ulei încins și ardeți-i pîntecele". Și slujitorii, îndată, dezlegîndu-l pe Andronic și întinzîndu-l la pămînt, au pus o mulțime de rogoz în ulei încins și l-au aprins pe pîntecele lui". Iar Andronic grăia: "Chiar de mă vei arde cu totul, nu mă vei birui, necuratule, pentru că Domnul meu căruia mă închin mă ajută". Antipatul a zis: "Înfierbîntați țepușe și puneți-le între degetele lui".

Andronic a zis: "Vrăjmaș al lui Dumnezeu și nebunule! Ești cu totul plin de scorniri diavolești. Vezi trupul meu topit de chinuri și ți se pare că mă tem de tine. Nu mă tem, căci am lîngă mine pe Hristos, Fiul lui Dumnezeu". Antipatul a zis: "Nelegiuitule, nu știi pe cine chemi. Căci acest om a fost chinuit de Pilat, iar muncile suferite de El au fost scrise". Atunci Andronic a spus: "Să amuțești, necuratule, căci nu ți se cade ție să grăiești rău de Dînsul". Iar antipatul a răspuns: "Ce folos îți este că nădăjduiești spre Omul Acela pe care îl numești Hristos?" Andronic i-a răspuns: "Cu adevărat am folos și mare răsplătire și pentru El rabd toate acestea". Atunci antipatul a zis către slujitori: "Deschideți-i gura și puneți-i în ea carne jertfită zeilor și turnați vin". Și făcându-se acestea, Andronic a zis: "Doamne, Doamne, vezi nevoia ce rabd". Antipatul i-a zis: "Pînă cînd vei pătimi în chinuri? Căci, iată, acum ai gustat jertfele zeilor noștri". Iar Andronic i-a răspuns: "Să piară toți cei ce se închină idolilor celor ciopliți, și tu și împărații tăi!" Antipatul i-a răspuns: "O! nebunule, batjocorești pe împărații care au adus pace pentru mulți ani?" Iar Andronic a răspuns: "Eu am blestemat pe pierzătorii și băutorii de sînge, pe cei ce strică pacea, pe care Domnul cu brațul Său cel tare îi va tulbura și-i va pierde". Iar antipatul a zis către slujitori: "Puneți un fier în gura lui și sfărmași-i dinții, apoi să-i tăiați limba lui cea hulitoare și la urmă să i-o ardeți cu foc, ca să se învețe a nu mai huli pe împărați". Și slujitorii au făcut toate cele poruncite de judecător și după aceasta l-au pus pe Andronic sub strajă.

Pînă aici sînt pătimirile sfinților, cele scrise de notarii judecătorilor, care au scris chiar în vremea cînd sfinții erau judecați și chinuți. Iar celelalte pătими, precum și moartea sfinților au fost scrise de trei bărbați dreptcredincioși: Macarie, Felix și Verie, care au fost de față la sfîrșitul sfinților mucenici și au scris o carte pentru cei credincioși, povestind cele ce urmează:

"Numerie Maxim, antipatul Ciliciei, chemînd pe Terentian, jertfitorul Ciliciei, i-a poruncit ca a doua zi să fie pregătită priveriștea în care urma ca mucenicii să fie dați spre mîncare fiarelor. Și a doua zi de dimineață bărbații și femeile au ieșit să vadă acea priveriște care avea loc cam la o mie de pași departe de cetate. Cînd s-a terminat pregătirea, Maxim Antipatul a mers să vadă, iar noi stam la un loc ascuns și priveam cu frică. Mai întîi a dat pe alți osîndiți să fie mîncăți de fiare și care erau o mulțime. Apoi Maxim a poruncit ostașilor ca să-i aducă pe creștinii mucenici, Tarah, Prov și Andronic. Iar ostașii i-au silit pe oameni să-i aducă pe mucenici, pentru că ei nu puteau să umble din pricina rănilor celor multe. Iar noi, cînd i-am văzut pe ei mergînd la acel cumplit chin, întorcîndu-ne fețele, am plîns. Apoi i-au aruncat pe sfinți în mijlocul fiarelor și văzînd asemenea priveriște a intrat spaima în toți și au început a protesta împotriva lui Maxim care a judecat astfel. Și mulți au plecat de la priveriștea aceea vorbind rău de Maxim

și de cruzimea lui cea de fiară. Maxim, văzînd acest lucru, a poruncit ostașilor să-i însemne pe cei ce vorbeau rău despre el, ca mai pe urmă să cerceteze pricinile.

Apoi a poruncit ca să fie slobozite fiarele asupra mucenicilor și pentru că ele nu s-au atins de dînșii, a poruncit să fie bătută toți cei ce au rînduit priveriștea aceea, poruncindu-le ca să sloboadă alte fiare mai cumplite asupra mucenicilor. Și a fost slobozit un urs, care în acea zi a ucis trei oameni. Și cînd s-a apropiat de Andronic, ursul a început să-i lingă rănilor. Iar Andronic îl întărita pe urs ca să-l sfîșie, dar ursul se arăta blînd. Atunci antipatul a poruncit purtătorilor de sulită să-l ucidă pe urs. Iar Terentian, temîndu-se de Maxim Antipatul, se sîrguia să dea drumul asupra mucenicilor unei leoaice care era trimisă din Antiohia de Irod. Și dînd drumul la leoaică, priveriștea a înfricoșat pe cei adunați acolo, pentru că leoaica, fugind încoace și în colo, voia să scape. Dar, venind la mucenici, și-a plecat genunchii și s-a culcat înaintea lui Tarah, iar el, alungînd-o cu mîna, o întărita ca să-l mînnce, dar leoaica stătea lîngă Tarah de parcă era o oaie blîndă. Și s-a făcut zgomot mare atunci pentru acea minune. Și Maxim Antipatul, încruntîndu-se și mîniindu-se cumplit, a poruncit slujitorilor săi s-o întărite pe leoaică. Și leoaica, răcnind tare, s-a dus la ușa și a început să roadă ușa cu dinții. Și poporul, temîndu-se, a început a striga: "Deschideți ușa că leoaica o va sfărîma". Maxim, mîniindu-se, a chemat pe Terentian și i-a poruncit să-i ucidă pe sfinții mucenici și el i-a împuns cu săbiile și a tăiat în bucăți pe Tarah, Prov și Andronic.

Așa s-au sfîrșit acești sfinți mucenici. Și Maxim, plecînd de acolo, a lăsat ostași să străjuiască trupurile mucenicilor, poruncind ca trupurile lor să fie amestecate cu trupurile necuraților, ca să nu fie recunoscute și furate de creștini. Iar noi, văzînd acestea, ne-am rugat Domnului ca să ne dea îndemînare să putem lua în taină trupurile lor. După aceasta, apropiindu-ne, am văzut pe străjeri cinînd și stînd împrejurul focului aprins pentru straja nopții și, plecînd genunchii, am rugat pe Domnul nostru Iisus Hristos să împlinească dorința noastră și să ne trimită ajutor din cer pentru a putea lua trupurile sfinților mucenici. Și îndată s-a cutremurat pămîntul de tunete și fulgere și de ploaie cu furtună. Noi iarăși ne-am rugat și, apropiindu-ne de trupuri, am găsit focul stins și nu mai era acolo nici un ostaș, pentru că toți fugiseră din pricina furtunii. Și am ridicat mîinile spre cer și l-am rugat pe Domnul să ne arate cu un semn adevărat care sînt moaștele sfinților mucenici, și să le putem găsi pe cele adevărate în mulțimea de trupuri. Noaptea era foarte întunecoasă și, deodată, trei luminări ca niște stele s-au arătat deasupra moaștelor sfinților pe care, luîndu-le în taină, ne-am dus, călăuziți de luminile cele cerești care mergeau înaintea noastră și cărora noi le-am urmat; am trecut de cealaltă parte a muntelui și după aceea luminile cele cerești nu s-au mai văzut. Găsinîd acolo o peșteră săpată în piatră, am pus trupurile sfinților acolo și am întărit intrarea ca să nu fie aflată de cei necredincioși. După aceasta am mers în cetate ca să aflăm ce se întîmplă și i-am găsit pe străjeri uciși de Maxim. Iar noi am mulțumit Domnului nostru Iisus Hristos care viețuiește în vecii vecilor.

Noi: Macarie, Felix și Verie, voim ca cealaltă vreme a vieții noastre s-o petrecem cu dînșii, ca în același loc să fie îngropate trupurile noastre, iar sufletele noastre să se învrednicească a se satura în cer de viața cea veșnică, împreună cu sfinții pătimitori. Iar pe cei ce îi trimitem la voi cu această scrisoare, să-i primiți întru frica Domnului nostru Iisus Hristos. Și ne rugăm vouă să ne pomeniți și pe noi, ca să fie cu voi darul lui Dumnezeu. Amin.

Scrisă de notarii judecătorilor, în vremea cînd sfinții erau întrebați la judecată. Mai apoi manuscrisul s-a răscumpărat cu mare preț de către credincioși și a fost transcris, după care, mai pe urmă a scris-o Sfîntul Simeon Metafrast.

**Cuviosul Părintele nostru Cozma, Episcopul Maiumei, făcătorul de canoane
(12 octombrie)**

Părinții Sfântului Ioan Damaschin viețuind în cetatea Damascului, au luat la dînșii pe un copil sărman și anume pe Cozma, care era de loc din Ierusalim și care rămăsese de mic orfan de părinții săi care erau creștini. Pe acesta, părinții lui Ioan Damaschin, care erau iubitori de săraci, l-au făcut ca pe fiul lor și l-au crescut împreună cu Ioan, fiul lor cel firesc. Apoi răscumpărînd de la agareni pe un călugăr ce se numea tot Cozma, fost rob în Italia, care era foarte înțelept, i-au dat acestuia spre învățătura dumnezeieștilor Scripturi pe amîndoi copii: pe Ioan, fiul lor cel firesc, și pe Cozma, fiul cel înfiat. Cozma, înaintînd în vîrsta înțelegerii și învățînd iscusința înțelepciunii, a lăsat lumea cea deșartă și, ducîndu-se în mănăstirea Sfântului Sava, a luat asupra sa jugul monahicesc, bine nevoindu-se cu el și ca o stea pe bolta cerului a strălucit în Biserica lui Hristos, prin viață și prin dumnezeiască înțelegere. Pornindu-se lupta împotriva sfintelor icoane, acest cuvios l-a îndemnat pe Sfîntul Ion Damaschin să scrie către dreptcredincioși cuvinte pentru cinstirea sfintelor icoane. Și amîndoi, prin cuvînt și prin scris, s-au nevoit mult împotriva luptătorilor sfintelor icoane. El a împodobit Biserica lui Dumnezeu cu foarte frumoase tropare și canoane. El a cinstit cu cîntări Învierea lui Lazăr, Intrarea Domnului în Ierusalim, Cina cea de taină și Patimile cele de voie ale Domnului nostru Iisus Hristos, precum și alte praznice dumnezeiești.

Apoi a fost ales de patriarhul Ierusalimului episcop la Maiuma și, bine viețuind, cu dumnezeiască rîvnă a povățuit turma la pășunea cea mîntuitoare și, ajungînd la adînci bătrînețe, s-a odihnit întru Domnul.

În această zi mai facem pomenire Sfintei Mucenice Domnica, care a pătimit pentru Hristos în vremea împăratului Dioclețian, în cetatea Azarventii, de la Lisie ighemonul, și după multe chinuri s-a sfîrșit în temniță.

Tot în această zi se mai face pomenire și pentru Sfîntul Părinte Martin, episcopul cel milostiv.

Pătimirea Sfinților Mucenici Carp, Papil, Agatodor și Agatonica, sora lui Papil (13 octombrie)

Este de mare folos a pomeni pe cei care au pătimit pentru Hristos, căci însăși aducerea aminte a chinurilor lor poate deștepta gîndul nostru spre dumnezeiasca dragoste și să-i dea aripi pentru săvîrșirea faptelor bune, ca și noi să suferim măcar cu mintea acele pătimiri pe care ei le-au avut cu trupul pentru răsplătirea ce vor să fie. Dintre cei care aici și-au săvîrșit muceniceștile nevointe sînt Carp și Papil, stîlpii cei mari și temeliile Bisericii, care s-au născut în patria cea slăvită, în cetatea Pergamului, din părinți drept credincioși și prin viața lor îmbunătățită au fericit pe cei ce i-au născut; pentru că ramura cea sfîntă crește din rădăcină sfîntă, iar pomul cel bun face poame bune și rîul cel curat pe izvor îl preamărește. Căci amîndoi, și Carp și Papil, numai cu cele de nevoie își îndestulau trupul, lepădînd toate cele ce erau de prisos în multe feluri și chiar cu cele de nevoie atît de puțin se îndestulau, încît numai cu trupul se deosebeau de îngeri și prin înfrînarea cea mare abia se vedeau a avea trup. Printr-o viață ca aceasta, suindu-se la culmea faptelor bune, s-au făcut vrednici să li se încredințeze cîrmuirea Bisericii. Carp, fiind ales episcop, propovăduia tainele dreptei credințe celor ce erau în Tiatira. Iar Papil, cinstindu-se cu treapta diaconiei de către Carp și cu chemarea sa asemănîndu-se întru ostenele cele deopotrivă, își arăta sîrguința.

Vestea despre dînșii s-a dus în toate țările cele ce erau acolo împrejur, precum este obiceiul, căci nu se poate ascunde fapta bună, ci întotdeauna vine întru arătare. Pentru aceasta mulțime de oameni alergau la dînșii și ascultau învățăturile lor cu osîrdie și se apropiu de dreapta credință. Însă nu se putea nicidecum să se odihnească diavolul care ura binele cel dintru început și, văzîndu-le faptele acestea, nu s-a odihnit ci, cînd și-a aflat slujitori aleși ai răutății sale, i-a sfătuit să-i clevetească pe sfinți la păgînul împărat Deciu, precum că nu se închină idolilor lor, ci îi blesteamă și urmează credința creștinească. Iar Deciu, auzind acestea, s-a mîniat foarte tare și a trimis în Asia pe Valerie, unul din sfetnicii săi, care era iubitor de idoli

și om cumplit de rău, căruia împăratul îi arăta toate tainele sale; și, spunându-i ce aflate în legătură cu sfinții, i-a dat stăpânire peste dînșii. Iar Valerie, luînd această poruncă, a plecat de grabă și, sosind la locul unde erau sfinții, a poruncit ca aceștia să aducă jertfă deșertilor lui idoli. Porunca lui a străbătut îndată pînă la marginile țării Tiতিরiei.

Valerie poruncește ca toți cei ce erau în acea țară să vină fără întîrziere în acel loc unde trebuia să se facă jertfa și închinăciunea la zei. Așa diavolul, nu numai el singur boala de îndrăcirea de idoli, ci și pe alții voia să-i vatăme cu aceeași boală. Și, adunîndu-se toți la locul de jertfă, nu aflară pe cei doi minunați mucenici, Carp și Păpil, căci ei în alt loc aduceau jertfa cea curată adevăratului Dumnezeu, adică rugăciunea. Pe aceștia, neaflîndu-i Valerie în mijlocul adunării, a poruncit să-i caute și, aflîndu-i, au fost aduși de față înaintea lui și cu mîndrie i-a întrebă: "Pentru ce nu v-ați aflat aici ca să jertfiți zeilor împreună cu poporul?" Apoi a adăugat: "Deci, înaintea ochilor mei să vă îndreptați bine greșala voastră, ca zavistia celor ce v-au vorbit pe voi să se întoarcă asupra capului lor, iar vouă să vi se înmulțească cîntea mai mult ca înainte". Dar sfinții, ca cei ce nu aveau teamă și frică, nici nu căutau cînte omenească, au răspuns cu îndrăzneală: "Nu se cade nouă, judecătorule, să mîniem pe Dumnezeul nostru și să ne arătăm nemulțumitori pentru facerile Lui de bine; căci chiar și dobitoacele ne-ar mostra de nemulțumirea noastră, pentru că și ele îl cunosc pe Cel ce le-a hrănit, iar noi am fi nerecunoscători față de Ziditorul nostru dacă i-am cînsti pe zeii cei mincinoși, lăsînd pe adevăratul nostru Dumnezeu".

Aceștea grăindu-le ei, Dumnezeu a întărit cuvintele lor, cu niște semne ca acestea: s-a cutremurat pămîntul de năprasnă și s-au sfărîmat toți idoli care erau cînstiți de acei păgîni și s-au risipit ca praful. Însă răutatea lui Valerie era mare și a rămas neschimbată, căci atunci cînd trebuia să se minuneze de puterea cea negrăită a lui Dumnezeu și să rîdă de neputința deșertilor zei, atunci el s-a arătat mai înverșunat și mai necunoscător; dar s-a înfrînat să pornească asupra lor chinurile cele grele, rușinîndu-se de bunul neam și de blîndețea acestor bărbați și a poruncit să fie puse lanțuri de fier pe grumazul lor și să-i poarte goi prin mijlocul cetății.

Astfel nevoitorii cei cînstiți erau purtați pe ulițe. Ei, care erau foarte cînstiți, au fost făcuți de rîs și de batjocură. Ei, care erau vrednici de nenumărate laude, au fost duși cu ocară și cu necinste pentru Mîntuitorul nostru Iisus Hristos. Judecătorului i s-a părut că pedepsindu-i cu asemenea necinste își vor schimba hotărîrea lor cea tare. Apoi s-a gîndit să le vorbească cu cuvinte dulci, zicîndu-le: "De nu v-aș fi văzut pe voi că sînteți cu bună pricepere, nu v-aș fi dat sfatul cel bun, ci cu chinuri, chiar nevrînd voi, v-aș fi înduplecat la credința noastră. Dar de vreme ce chipul vostru cel frumos și bunul vostru obicei este semnul vitejiei voastre, am socotit să vă fiu vouă sfetnic bun, căci mi se pare că nici nu știți voi cum că din vremuri foarte vechi a început a se da nemuritorilor zei slavă și cînte; și aceasta se petrece pînă în ziua de acum, nu numai la noi, cei ce știm limba grecească și romană, ci și la barbari. Că prin acea osîrdie către zei cetățile se ocîrmuiesc cu legi bune și se cîștigă războaiele contra vrăjmașului, iar pacea se întărește. Și de unde împărații și nobilii romani cei de mai înainte și de acum au ajuns întru atîta slavă, încît au răsturnat popoare și cetăți și au supus sub stăpînirea lor pe toți potrivnicii? Oare nu de aici, că au cînstit pe zei și li s-au închinat lor? Deci, și voi să-i cînstiți pe aceștia. Și de sînteți amăgiți cu cuvintele unor neînvățați spre nepriceputa și de curînd arătata credință creștinească, acum deveniți înțelepți și vă întoarceți la această credință care este mai bună, ca și zeii să vă miluiască pe voi și să vă îndestulați de bunătățile cele mari care sînt la noi; și apoi să vă cîștigați vouă mari daruri de la împărat. Iar de veți petrece în cea dintîi nesupunere, veți pierde atîtea bunătăți și pe noi ne veți sili să fim mai aspri cu voi".

Sfinții, după ce au auzit acestea, și-au ridicat ochii spre cer, și-au făcut semnul crucii și au răspuns lui Valerie: "Nădăjduiești tu oare să ne întorci pe noi ca pe niște proști la păgînatatea ta? Să știi că ai aflat viteji din cei cu multă pricepere. Nu socotim noi credința voastră a fi vrednică de cînte pentru vechimea vremii. Pentru că nu tot ce este vechi este și cînstit, că și răutatea, deși este veche, nu este vrednică să fie cînstită pentru vechimea ei. Deci, nu aceasta se cuvine a socoti, că este veche credința voastră, ci aceasta ne întrebăm: se cade oare a primi această credință rea, de la care noi ne-am sfătuit să ne abatem și din mijlocul nostru să o lepădăm după putere, ca pe una care pregătește înfricoșatul foc al gheenei celor ce o

iubesc? Oare voiești să cunoști adevărul? Socotește și îl vei afla, că zeii voștri nu sînt nimic altceva decît numai lucru de mîini omenești, muți și surzi, care nu numai altora, ci nici lor nu pot să-și aducă vreun folos.

Dumnezeul cel adevărat din fire este necuprins și mintea noastră nu poate să-L ajungă, nici nu se numără vremea Lui, căci nu are început și nici sfîrșit ființa Sa; și pe toate cele văzute și pe cele ce sînt cuprinse în mintea noastră, El le-a adus din neființă, El l-a zidit pe om și l-a pus în Rai și i-a dat poruncă să se deprindă a fi ascultător Ziditorului, iar prin zavistia diavolului a căzut în neascultare și s-a făcut vinovat de moarte. Apoi diavolul, neîndestulîndu-se cu căderea omenească, s-a sîrguit ca seminția lui să o ducă întru uitarea de Dumnezeu, ca oamenii nu numai cu trupul ci și cu sufletul să moară. Deci, părăsind popoarele pe Dumnezeu și depărtîndu-și ochii de la lumina dreptății, au căzut în întunericul slujit de idoli. Pentru aceasta, Ziditorul fiind îndurat și milostiv, n-a suferit să-l vadă pe om chinuit de diavol, ci a venit pe pămînt și, luînd chip omenesc, întru toate s-a făcut asemenea nouă, afară de păcat; S-a răstignit pe cruce și a murit vrînd să ne izbăvească din robia diavolului și de căderea în păcat. Și biruind cu moarte Sa pe vrăjmașul nostru diavol, S-a urcat la ceruri și pe noi ne cheamă acolo, făcîndu-ne lesnicioasă suirea la El. Drept aceea, tu, o! judecătorule, oare poți să ne spui un astfel de lucru despre idolii tăi? Sau nu-ți este chiar rușine a-i numi pe ei dumnezei? Iar bogățiile voastre și cinstea împăratului, pe care voi le numiți bunătățile voastre, noi nu le băgăm în seamă, pentru că ne-am pus nădejdea noastră în Dumnezeu, pentru Care am hotărît cu gînd neclintit ca să pătimim și să murim".

Valerie, auzind aceste cuvinte, s-a mîniat și, aprinzîndu-se cu focul mîniei, și-a lăsat blîndețea cea dinafară și și-a arătat sălbăticia cea din lăuntru: mai întîi a dat averea sfinților spre jefuire celor care i-au clevetit, apoi, legîndu-i pe ei de niște cai, a poruncit ca să-i alunge în Sardia; și caii alergau foarte tare cu sfinții care erau legați de dîșii, neodihniindu-se deloc, încît într-o zi au ajuns din Tiatira în Sardia. Aspră era calea aceea a bunilor pătimitori, căci neputînd să alerge așa de repede caii, erau tîrîți cu de-a sila și multe dureri au îndurat.

În urma lor, fericitul Agatodor, care era slujitorul sfinților mucenici, împreună pătimind, a suferit împreună cu stăpînii săi. Ajungînd în Sardia nu s-au odihnit de loc, ci au petrecut cea mai mare parte a nopții în rugăciuni și în cîntări dumnezeiești. Iar după ce au adormit puțin, îngerii lui Dumnezeu în vedenie îi mîngîiau pe ei și îi întăreau ca să poată răbda chinurile. Apoi, deșteptîndu-se din somn, au povestit unul altuia cele văzute în somn și s-au veselit foarte mult, mulțumind lui Dumnezeu pentru că-i mîngîia pe ei în necaz, făgăduind să le ajute în chinuri; iar ei se aprindeau cu dorința pătimirii pentru Hristos.

A venit și Valerie în Sardia, nădăjduind că pătimitorii, după chinurile pe care le suferiseră pe cale, fiind alergați și tîrîți, se vor îndupleca să se închine zeilor. Dar nelegiuitul nu știa că sfinții mai mult s-au călit spre nevoiță cu dumnezeiescul Dar cel arătat lor în vedenie. Și cînd i-a văzut pe ei mai luminoși la față de cum erau, cu duhul mai tari și cu inima mai curajoși, s-a deznădăjduit că-i va birui cu muncile și s-a întors spre vicleșug, vrînd să amăgească și să vîneze nerăutatea sfinților cea întemeiată pe Hristos, cu cuvinte blînde și cu tot felul de momeli. Și puteai să vezi pe vulpe luptîndu-se cu leii, căci nimic nu sporea înșelăciunea lui și nu putea să-i biruiască pe sfinți, pe care îi întărea ajutorul Celui Prea Înalt.

Văzînd că nici cu momeli nu rezolvă nimic, s-a gîndit să procedeze altfel cu dîșii: i-a dat pe Carp și pe Pabil în paza unor bărbați tari și aleși, iar pe minunatul Agatodor, care slujea mucenicilor și s-a făcut și el mucenic desăvîrșit, cu dragostea sa fiind legat de dîșii ca un prieten și părtaș la aceleași chinuri, întinzîndu-l, a poruncit ca să fie bătut cu vîne de bou, fără milă. Se contraziceau amîndoi, și judecătorul, și mucenicul; că judecătorul voia să-l biruiască pe mucenic cu mulțimea bătăilor, iar mucenicul cu atîta bunăvoință primea bătăile, încît se vedea că nu voia să-i obosească pe cei care îl băteau, ca doar astfel să prelungească mai mult bătaia. Și fiind bătut mult, curgeau din el pîraie de sînge ca dintr-un izvor și cădea carnea de pe trupul lui, încît i se vedeau măruntaiele din lăuntru și măduarele se rupeau din încheieturile lor, pricinuind cu adevărat mari dureri acelui sfînt bărbat. Iar el din acele chinuri se arăta așa de viteaz, ca

și cum numic nu ar fi pătit, căci tăcea și răbda bătaile cele grele și pătimirea pentru Hristos o avea ca pe o îndeșulată răcorire a durerilor sale celor mari. După ce a ostenit Valerie și cei ce îl băteau, lui Agatodor chinurile îi înmulțeau bucuria, căci Domnul Iisus Hristos, privind din cer nevoița și răbdarea cea bună a robului Său, i-a pregătit răsplată și l-a chemat și pe el la Sine, să se odihnească după atât de multe osteneli. Iar el îndată și-a dat duhul în mâinile Domnului, lăsând judecătorilor trupul lui mort, pe care, după porunca lui Valerie, l-au lăsat neîngropat, ca să-l mănince fiarele și păsările cerului. Dar sosind noaptea, unii dintre credincioși l-au luat și l-au îngropat.

După aceasta, Valerie a chemat la dînsul pe sfinții mucenici Carp și Păpă și le-a zis lor: "Nebunul de Agatodor, slujitorul vostru, și-a luat vrednica moarte după faptele sale, căci n-a vrut să jertfească zeilor celor nemuritori; dar voi, fiind înțelepți, de ce nu vă alegeți ceea ce vă este de folos? Să nu voiți a fi asemenea cu omul cel cu adevărat nenorocit, care în loc de viață și de bucurie și-a ales cu nebulie moartea cea cumplită". Sfinții, auzind acestea, l-au ocărît și l-au numit nebun, iar moartea sfîntului Agatodor fericind-o, au zis că aceeași moarte pentru Hristos o doresc și dînșii cu osîrdie. Atunci judecătorul, mîniindu-se, a poruncit să-i lege iarăși de cai și să-i gonească înaintea sa la Pergam. Sfinții, fiind goniți pe cale și tîrîți, răbda mare osteneală și durere și fiecare din ei grăia ca David: Pentru cuvintele buzelor Tale eu am păzit căi aspre. Iar noaptea, spre a mări durerea lor, li se puneau pe rani legături strînse și erau păziți cu strășnicie de străji. Dar ei, după osteneala drumului, încă se mai osteneau cu privegherea, aducînd toată noaptea lui Dumnezeu rugăciuni. Și iarăși Domnul a binevoit a-i cerceta, căci li s-a arătat lor îngerul Domnului, le-a tămăduit rănile și a umplut inimile lor de dumnezeiască bucurie, întărindu-i spre nevoița cea mare.

A doua zi, judecătorul, socotind că sfinții după chinurile și osteneala de ieri nu vor mai putea să pășească deloc, a poruncit să-i scoată înaintea sa ca să le vadă rănile.

Văzîndu-i pe ei sănătoși și tari, nedurîndu-i picioarele și mergînd repede, cu fețele nu posomorîte, ci luminoase și vesele, socotea că aceasta este o vrăjitorie de-a lor și pentru aceasta la mai mari chinuri i-a supus, căci legînd trupurile lor cu grele lanțuri, i-a gonit pe o cale mai lungă.

Sosind la un loc oarecare, după ce a adus jertfă zeilor, s-a așezat la judecată și, chemînd pe Carp, a început a grăi prietenește cu dînsul, ca și cum împreună ar fi suferit: "Iată, zeii, miluindu-ți bătrînețea, te-au făcut să alergi atîta cale fără osteneală; deci, de ce te arăți nemulțumitor făcătorilor tăi de bine, călcînd cîstea lor? Ascultă-mă pe mine, cel ce te sfătuiesc pe tine cele folositoare, și închină-te zeilor împreună cu mine, căci eu îți cinstesc bătrînețele și sufăr împreună cu tine și plîng de primejdia ta, nu ca de una străină, ci ca de a mea cu adevărat. Dar ce să fac? Știu că sînt foarte urît de tine, acum nu pot ca să-ți mai rabd mult, însă nu pentru necinstea mea, ci pentru cîstea zeilor nu te voi mai răbda dacă nici acum nu îmi vei asculta sfatul cel bun".

La aceste cuvinte Sfîntul Carp a răspuns: "Sfatul tău care duce de la lumină la întuneric și de la viață la moarte, nimeni nu poate să-l numească bun, ci vădită înșelăciune și vînațoare vicleană. Iar dacă cîstești bătrînețele mele pentru ce nu crezi mie, cel ce pîrînește te sfătuiesc pe tine, căci mie mai mult îmi este jale de pierzarea ta decît ție de pătimirile mele și mă mîhnesc foarte mult de primejdia ta, căci ți-ai pus nădejdea întru deșertăciune și cîstești niște idoli care nu te vor izbăvi din muncile veșnice, pentru că acești idoli sînt neînsuflețiți și făcuți de mîna omenească și după dreptate nu pot fi numiți Dumnezeii, fiind idoli deșerți și netrebni".

Valerie, nerăbdînd să mai audă necinstirea zeilor săi, a poruncit călăilor să-l ia pe Sfîntul Carp, să-l dezbrace, să-l spînzure și să-l bată cumplit cu vergi de spini. Bătîndu-l în felul acesta, au rănit tot trupul sfîntului, rupîndu-i carnea de pe el, care zbura prin văzduh. Socotind că aceasta nu este de ajuns, Valerie a poruncit ca să mai vină și alți schingiutori. Iar aceștia, unii îi ardeau coastele sfîntului cu lumînări, iar alții îi presărau rănile cu sare. Și se uda pămîntul cu sîngele sfîntului, iar venele rupîndu-se îi provocau mare durere. Dar mucenicul, cu cît i se înmulțeau chinurile, cu atît mai mult se întărea în răbdare și întru

dragoste pentru Dumnezeu și, fiind spânzurat, a zîmbit în chinuri, drept pentru care Valerie l-a întrebat: "De ce rîzi, Carpe?" El a răspuns: "Pentru că am văzut darul Hristosului meu cel pregătit mie; de aceea m-am bucurat". Căci sfîntul a văzut cerurile deschise și pe Domnul șezînd pe scaun cu heruvimii și serafimii împrejurul Lui. Așa a mîngîiat Domnul în chinuri pe robul său și darul Domnului i-a potolit toate durerile, încît sfîntul a uitat rănile sale cele dureroase și chinurile cele grele și faptul că era spânzurat. Și a fost chinuit pînă ce muncitorii au obosit. După chinuri, aruncîndu-l în temniță, el mulțumea lui Dumnezeu, Celui ce l-a învrednicit a pătimi pentru Dînsul.

Apoi, aducîndu-l în față pe Sfîntul Papil, ca și cum l-ar fi văzut acum pentru întîia oară, judecătorul a început a-l întreba: "De ce neam ești și din ce patrie și care este meseria ta?" A răspuns sfîntul: "Ai fi putut de mult să știi toate cele despre mine, că sînt născut din cel mai bun neam, în cetatea Pergamului, și am meșteșugul doctoricesc, nu aceea ce se face din ierburile care cresc pe pămînt, ci ceea ce se ia de la Dumnezeu de sus, doctorie care nu tîmăduiește numai trupul, ci și durerile sufletești le vindecă". Atunci judecătorul a zis: "Doctoria cea iscusită nu poate să fie fără învățătura celor scrise de Galen și de Hipocrat, căroră meșteșugul vindecării li s-a dat de la Dumnezeu". Iar Papil a răspuns: "Galen, Hipocrat și ucenicii lor atunci pot să tîmăduiască pe cineva, cînd Hristos al meu binevoiește din milostivirea cea negrăită să dea cuiva a Sa doctorie, iar de nu voiește El, apoi piere meșteșugul lor, neavînd nici un folos din învățătura lor întru iscusința doctoricească. Iar cei pe care tu îi numești dumnezei, cum se vor îngriji de sănătatea cuiva, cînd nici lor nu pot să-și ajute cu ceva? Dacă vrei să cunoști adevărul, încearcă un lucru: Iată, cel care șade lîngă tine este orb de un ochi; deci, să-i dea idolii tăi vederea dacă pot și eu după aceasta nimic nu voi mai zice". Iar Valerie a zis: "Oare se poate ca să fie cineva care să-l vindece pe orb?" A răspuns sfîntul: "Nu numai aceasta, ci și alte boli nevindecate lesne vor fi tîmăduite de acela care va chema pe Hristos, tîmăduitorul tuturor bolilor". Iar Valerie a zis: "Deci, să vedem acum ceea ce spui; fă-l ca înaintea noastră să vadă, dacă poți". A răspuns Papil: "Nu voiesc eu ca să fac aceasta mai întîi, pentru că mă tem să nu socotești că această minune a fost făcută de către idolii tăi. Mai întîi doctorii voștri să cheme pe oricare dintre zeii lor și abia după aceasta eu voi arăta puterea Dumnezeului meu".

Atunci Valerie a chemat pe slujitorii săi și le-a poruncit să-i cheme pe zei într-ajutor și să tîmăduiască ochiul cel orb al sfetnicului său. Iar ei au strigat către zeii lor, chemînd fiecare dintr-înșii pe zeul său, unul pe Apolon, altul pe Asclepios, altul pe Die, iar altul pe Ermis. Și s-a făcut un lucru vrednic de rîs, căci toată ziua s-au rugat către cei ce nu puteau să le ajute nimic, strigau către cei surzi, aduceau jertfe celor neînsuflețiți și nu dobîndeau cererea lor și nici n-au putut să lumineze ochiul trupesc, singuri fiind orbiți cu sufletul. Iar robul lui Hristos, Sfîntul Papil, a ridicat ochii cei trupești și cei sufletești spre ceruri și a chemat pe Domnul cel milostiv. Apoi, cu mîna sa s-a atins de ochiul celui orb și a făcut semnul crucii pe dînsul și îndată omul a văzut bine. Și nu numai cu ochiul cel trupesc a văzut omul acela, ci și cu ochii cei sufletești s-a luminat, căci lumina cea dumnezeiască s-a atins de inima lui și, deșteptîndu-se ca din somn, a cunoscut neputința deșertilor zei și a înțeles puterea Domnului Dumnezeu Iisus Hristos, lumina cea adevărată care luminează pe tot omul ce vine în lume și a crezut într-Însul. Și nu numai omul acela, ci și altă mulțime de popor, prin minunea aceea a venit la cunoștința dreptății, căci pe cine n-a adus întru mirare și încredințare acea preaslăvită minune? Și fiecare, văzînd și auzind aceasta, zicea: "Cu adevărat, mare este puterea lui Hristos și Acela este Dumnezeu adevărat".

Dar cu toate că ei preamăreau pe Dumnezeul cel adevărat, Valerie cel fărădelege n-a voit să-L recunoască și cu mai mare mînie s-a aprins împotriva Sfîntului Papil și în loc de mulțumire pentru acea facere de bine, a poruncit ca Sfîntul Papil să fie spânzurat pe un lemn și să fie bătut fără cruțare.

Fiind bătut acel frumos trup al Sfîntului Papil, el nu pătimea nici o durere din cauza bătăilor, ci se mîhnea că nu primește chinuri mai grele. Iar Valerie, văzîndu-și chinurile biruite de vitejia mucenicului, s-a mîniat și mai tare și a adus asupra sfîntului chinuri peste chinuri. A aprins foc sub coapsele lui și a poruncit să fie bătut cu pietre, dar nici împotriva focului nu s-a arătat mucenicul nerăbdător și pietrele cădeau în alt loc, ca și cum și pietrele cîsteau trupul care pătimea pentru Hristos, căci îi lovea mai ales pe cei ce le aruncau, nevătămînd de loc pe Sfîntul Papil.

După ce s-a ostenit Valerie și nu știa ce fel de chinuri să mai poruncească împotriva sfântului, a mai conștientizat cu bătaia, socotind că dacă nu vor fi bătuți o vreme, rănilor lor se vor aprinde (infecța) și aceasta îi va face mai slabi la bătaia care urma să fie după aceea. Dar sfinții, care îl aveau aproape pe Hristos, doctorul, pentru care de bunăvoie pătimeau chinuri și dureri, nu numai de dureri, ci și de vînații și de răni s-au tămăduit, încît nici urmă de rană nu se mai vedea pe trupul lor, lucru care a mirat mult pe nebunul judecător, pentru că, cu cît li se ușurau durerile, cu atît mai mult inima lui Valerie bolea și ca de foc se învîpăia de mînie.

După puțină vreme a stat Valerie iarăși la judecată, suflînd cu turbare și căutînd cu ochi mîniosi. Iar sfinții mucenici stăteau înaintea lui, cu privire frumoasă și cu față veselă, de parcă erau chemați la un ospăț. Și nelegiuitul, vrînd cu mînie să-i îngrozească, a auzit din gura lor cea îndrăzneată niște cuvinte ca acestea: "Pentru ce, o! judecătorule, faci atîta osteneală ție și slujitorilor tăi, adeseori aducîndu-ne, purtîndu-ne și chinuindu-ne pe noi și nu pronunți asupra noastră hotărîrea cea mai de pe urmă? Ori nădăjduiești că ne vei abate pe noi de la Hristos, Dumnezeuul nostru și de la adevăr? Mai bine morți ne vei vedea pe noi, decît să ne supunem poruncii tale celei fără Dumnezeu". După ce sfinții au grăit aceste cuvinte, îndată slujitorii au așternut pe pămînt hîrburi și piroane de fier și pe acestea i-au pus goi pe mucenici cu fața în jos și i-au tîrît, bătîndu-i cumplit. Dar nici în aceste chinuri n-a lăsat Domnul pe robii Săi, pentru că a sosit cu ajutorul Său, suflînd în fața lor și scoțîndu-i din acel necaz, căci îndată cioburile și piroanele cele de fier, fără de veste au pierit, iar sfinții au rămas nevătămați.

După aceasta judecătorul cu și mai mare mînie împotriva lor s-a pornit și a poruncit ca să le fie tăiate coapsele cu briciul; dar sfinții le răbdau pe toate cu vitejie, mărind pe Dumnezeu.

Apoi au adunat fiare cumplite și, fiind aduși mucenicii, au slobozit asupra lor o ursoaică și toți au crezut că ursoaica se va repezi asupra lor și că îi va rupe îndată și va ucide trupurile lor, dar ursoaica n-a arătat nimic din năravul ei de fiară, ci, ca și cum ar cinsti sfintele lor picioare, s-a culcat lîngă ei și le-a cuprins picioarele. Apoi au slobozit un leu, pe care numaidecît l-au îmblînzit, ca și pe ursoaică, dar și mai mare putere dumnezeiască s-a arătat prin el, căci, răcnind, a grăit cu glas omenesc, ocărînd pe chinuitori și sălbăticia lor. Iar ei, astupîndu-și urechile, socoteau că toate acestea sînt farmece ale sfinților mucenici. Atunci judecătorul a poruncit ca aceștia să fie aruncați într-o groapă plină cu var nestins. Dar în zadar se ostenea nebunul, împotrivindu-se lui Dumnezeu, Cel ce păzea pe robii Săi pretutindeni nevătămați, pentru că după trei zile petrecute în groapa cu var au ieșit întregi și sănătoși de acolo.

Valerie, cu cît îi vedea mai mult pe sfinți de nebiruit, cu atît mai mult se mînia împotriva lor și încălțîndu-i cu încălțăminte de fier, plină de piroane ascuțite, i-a silit să alerge, dar nici așa n-a putut să-i biruiască pe ostașii lui Hristos, cei de nebiruit. Făcînd foc și înroșind un cuptor foarte mult, a aruncat în el pe sfinți și împreună cu sfinții a intrat și Fericita Agatonica, sora Sfîntului Papil, în mijlocul văpăii, vrînd ca și ea să fie părtaşă acelorași nevoițe, dorind să moară pentru Hristos. Dar cuptorul cel înfocat nu numai că nu i-a ars pe ei, ci s-a răcorit cu puterea lui Hristos, pentru că pogorîndu-se o ploaie mare, focul s-a stins și cuptorul s-a răcorit. După ce sfinții au ieșit din cuptor nevătămați, iarăși au fost duși în temniță unde cîntau lui Dumnezeu ca într-o biserică.

Judecătorul, neștiind ce să mai facă, se rușina, fiind biruit. Apoi a pronunțat asupra lor hotărîrea cea mai de pe urmă, adică să li se taie capetele. Sfinții, fiind duși împreună cu Agatonica la locul de ucidere, se bucurau și, ridicînd ochii și mîinile lor spre cer, făceau rugăciuni nu numai pentru dînșii, ci și pentru cei ce îi ucideau pe ei. Și așa și-au sfîrșit nevoița lor, murind cu ucidere de sabie. Iar sfintele lor trupuri, cele fără de cinste aruncate și nebagate în seamă, le-au luat credincioșii în taină și cu cinste le-au îngropat, slăvind pe Domnul nostru Iisus Hristos, căruia împreună cu Tatăl și cu Sfîntul Duh, se cuvine cinstea și închinăciunea în veci. Amin.

Pătimirea Sfântului Mucenic Veniamin diaconul (13 octombrie)

În zilele lui Gororan, împăratul perșilor, Veniamin, fiind diacon al Bisericii lui Dumnezeu și pe mulți perși și eleni întorcându-i la cunoștința și credința în Dumnezeu, a fost pîrît înaintea împăratului ca un făcător de rele. Pentru aceasta a fost bătut și aruncat în temniță. Doi ani a zăcut el în temniță, cînd un sol al împăratului de la Roma a venit la împăratul perșilor și, înștiințîndu-se despre dînsul, l-a rugat pe împărat să-l elibereze pe Veniamin. Iar împăratul perșilor a răspuns că dacă Veniamin va renunța de a mai învăța pe magi creștinătatea, îl va elibera. Solul a răspuns: "Este drept, o, împărate, a se păzi poruncile tale". Veniamin după ce a auzit sfaturile solului, a zis: "Cu neputință este a nu împărtăși și pe alții cu lumina dintru care eu m-am împărtășit. Căci de cîtă muncă este vrednic acela ce ascunde talantul în pămînt, ne arată învățătura Sfintelor Evanghelii în chip luminat". Dar dintru acestea necunoscînd împăratul nimic, a poruncit să-l elibereze pe dînsul. Iar Veniamin lucra iarăși cele obișnuite. Pentru aceasta împăratul s-a mîniat și, ascuțind douăzeci de trestii, i le-a înfipt sub unghiile mîinilor și picioarelor. Dar, de vreme ce l-a văzut că socotește munca ca pe o jucărie, ascuțind altă trestie, i-a înfipt-o în pîntece, aducînd chinuri cumplite sfîntului. Iar după aceste chinuri, cea fiară fără de omenie a poruncit ca mucenicul să fie pus într-o țeapă groasă, care avea peste tot noduri. Și în felul acesta și-a dat sufletul viteazul nevoitor.

În această zi se mai face pomenirea Sfîntului Mucenic Florentie, cel din Tesalonic, care după multe chinuri și-a aflat sfîrșitul în foc.

Tot în această zi se mai face și pomenirea cuviosului părintelui nostru Nichita Mărturisitorul, care mai întîi a fost patrician la împăratul Nichifor, și la Stavrachie, fiul lui.

Viața Cuvioasei Maicii noastre Parascheva de la Iași (14 octombrie)

Această cu adevărat mare și vestită între femei, Cuvioasa și pururea pomenita Parascheva s-a născut într-un sat al Traciei, numit și din vechime și acum Epivata. Părinții fericitei erau de neam bun și măriți, înavuțiți cu multe averi; mai mult însă îi marea și îi îmbogățea dreapta credință în Dumnezeu și vrednicia de a se numi creștini. Aceștia dar, aducînd la lumină pe Cuvioasa, întîi au renăscut-o prin scaldătoarea cea dumnezeiască a Botezului, apoi, înaintînd pe cale, o învățară toată îmbunătățirea și așezarea cea după Dumnezeu.

După ce a trecut la al zecelea an, ades ea mergea cu mama sa la biserica Preacuratei Născătoare de Dumnezeu și a auzit aceste dumnezeiești binevestiri: "Cel ce voiește să vină după mine, să se lepede de sine și să ridice crucea sa și să urmeze Mie". Îndată fiind cuprinsă de aceasta și ieșind din biserică, a întîlnit un sărac; ascunzîndu-se de maica sa și dezbrăcînd hainele strălucite și luminate ce le purta, le-a dat lui și ea a îmbrăcat pe ale aceluia, luîndu-le pe acestea cu oarecare meșteșugire înțeleaptă.

După ce a venit acasă și au văzut-o părinții într-un astfel de chip, s-au îngrozit și au bătut-o ca să nu mai facă așa. Ea însă nu numai de două ori, ci de trei ori și de multe ori se zice că, dezbrăcînd hainele sale, le-a dat săracilor, întru nimic socotind pentru aceasta ocările, îngrozirile și nesuferitele bătăi ale părinților. Și acestea, în casa părintească, erau ca niște preîntîmpinări ale roadelor ce, pe urmă, erau să odrăslească în ea și pașiri spre trecerea peste om. Apoi, fiindcă nu mai putea suferi durerea duhului în suflet, fără știrea părinților și a celor de un sînge cu ea și a mulțimii slugilor, a ajuns la Constantinopol.

Aici, gustînd toate bunătățile cele după Dumnezeu, îndestulîndu-se de dumnezeieștile și sfințitele biserici și moaștele sfinților și, fiind binecuvîntată de sfinții bărbați cei de acolo și întărîndu-se cu rugăciunile lor, a ieșit din cetate și a trecut în Calcedon de cealaltă parte și de acolo a venit la Iraclia din Pont, călătorind cu picioarele sale.

Iar părinții ei înșiși și prin alții, că nevoia este lesne iscoditoare, mult trudindu-se și locuri din locuri schimbînd și cetăți și sate călcînd și neaflînd-o, s-au întors acasă. Iar preafecioara, venind la Iraclia din Pont și sosind la un oarecare locaș dumnezeiesc al Maicii lui Dumnezeu și intrînd în el cu bucurie duhovnicească, s-a așezat pe pămînt și l-a udat cu lacrimi. Apoi s-a sculat și, prin ruga sa umplîndu-se de har, cinci ani întregi a petrecut în acest sfînt locaș, tot felul de bunătăți săvîrșind. Căci întru rugăciunile ei de toată noaptea făcea stări statornice și de diamant, ajunări neîncetate, bătăi de piept, plîngere, tînguiuri cu lacrimi nestinse, iar culcarea jos pe fața pămîntului, cine după vrednicie o va povesti; obiceiul smerit, cugetul împăcat, curățenia inimii și plecarea ei spre Dumnezeu.

De acestea, destul desfătîndu-se, a trimis Dumnezeu pe cei ce aveau s-o ducă la Ierusalim; căci această dorință o avea și ruga pe Dumnezeu și pe Maica Lui de aceasta. Deci așa pregătită a ieșit din biserică și îngrădită cu ajutorul de sus, a ajuns la Ierusalim și îndestulîndu-se de toate cele sfinte și bune ale Ierusalimului, unde și "blîndeale picioare ale Mîntuitorului meu Hristos au călcat" și săturîndu-se și zburînd prin pustiul Iordanului ca o pasăre, a nimerit la o viață cinstită de călugărițe pustnice și a intrat aici. Însă, neputînd a le da în scris pe toate, cît s-a nevoit aici, prin care pe vrăjmașul diavol pînă în sfîrșit l-a stins, care mai înainte cu ispite multe și de tot felul a năvălit pornindu-se asupra ei, puține oarecare din nevoințele ei spre pomenire le vom adăuga aici.

Băutură întrebuița apa de izvor, și de aceasta foarte puțină; trebuința așternutului o împlinea cu o rogojină, iar îmbrăcămîntea era o haină și aceasta foarte zdrențăroasă, cîntarea pe buze neîncetată, lacrimile de-a pururea; peste toate acestea înflorea dragostea, iar vîrfurile bunătăților, care este smerita cugetare, le cuprindea pe toate acestea.

Deci mulți ani răbdînd în arătata mănăstire a călugărițelor și nevoindu-se prin foarte multe fapte bune, plinind al 25-lea an al vîrstei, a ieșit de aici și a venit la Iope și intrînd într-o corabie a început a pluti pe calea ce ducea spre casă și a ajuns cu corabia la limanul patriei sale, după ce a suferit multe primejdii ale sfărîmării de corabie în mare. Apoi pururea pomenita a venit la Constantinopol și după ce a cercetat dumnezeieștile locașuri și pe sfinții bărbați, a plecat și a venit la un oarecare sat, anume Calicratia, și acolo la biserica sfinților și întru tot lăudaților Apostoli s-a sălășluit, nesocotind petrecerea părinților de neam bun și batjocorind înțelepțește uneltirile vicleanului înșelător.

Deci doi ani a petrecut acolo neîntinată porumbiță și din potopul acestor curgătoare zburînd, a odihnit cortul ceresc, încredințînd sfînt sufletul său mîinilor îngerești și prin ei locașurilor celor veșnice și dumnezeiești. Iar trupul cel din pămînt și înfrumusețat cu dumnezeiești îmbunătățiri l-a ascuns în pămînt.

Multă vreme după aceasta a trecut cineva, rău cheltuind viața și obșteasca datorie împlinind, a fost îngropat aproape de Cuviasa; dar ea n-a vrut a-l suferi, prea viteaza; ci oarecărui din bărbații sfinți arătîndu-i-se în vis i-a zis: "Ridică trupul acesta și-l îndepărtează că roabă a lui Hristos fiind, nu pot suferi întunericul și necurăția". Însă zăbovind acel dumnezeiesc bărbat, divina arătare a cuvioasei socotind-o vedere obișnuită sau vis normal, a doua și a treia oară iarăși sfînta l-a strigat și cumplit l-a îngrozit. După ce călugărul și-a venit în sine, cum se cuvine, și după porunca sfîntei, care îi arată cu degetul locul, degrabă s-a sculat și cu sîrguință a descoperit poporului vedenia de acolo, către care cu toții alergînd ca la o visterie foarte înavuțită au săpat pămîntul. Iar după ce s-a apropiat de sicriu, se umplea de mireasmă, și acel trup sfînt al Cuvioasei aflîndu-l întreg cu totul păzit, cu mîini cucernice l-au adus în biserica Sfinților Apostoli, umplînd aerul de mireme și tămîieri și cîntînd dumnezeiești psalmi.

Însă cîte minuni a săvîrșit Dumnezeu minunilor prin ea, după așezarea moaștelor ei aici, și pînă acum săvîrșește, cu neputință este în scris a le da; căci covîrșesc, ca să zicem așa, și numărul stelelor și nisipul mării. De vreme ce vindecă șchiopi, surzi, ciungi, ologi și tot felul de boli, încă și cele atingătoare de moarte; și în scurt a zice, depărtează toată neputința nevindecată, numai cu atingerea raclei, care nu încetează, nici nu va înceta să verse tămăduiri, cu harul lui Iisus Hristos, Celui ce a preamărit-o.

Sfintele moaște ale Cuvioasei Parascheva au fost duse din Epivata în cetatea Tîrnovei, capitală oarecînd a crailor bulgari; apoi s-au strămutat de aici la Belgrad, și de acolo în orașul Constantinopol, cum povestesc Eftimie și Rafail; asemenea și Meletie al Atenei și Dositei patriarhul Ierusalimului.

Tot la același loc aflăm și povestirea de strămutare a moaștelor ei din orașul Constantinopol aici la Iași. Adică, "Patriarhul Constantinopolului Partenie bătrînul, luînd bani de la domnitorul Moldovei Vasile Lupu ca să plătească datoriile Patriarhiei, atîrnînd de zidul Fanarului din Constantinopol sfintele ei moaște ce se păzeau de Patriarhie, le-a trimis aici către stăpînitorul Moldovei". Iată ce zice Cantemir, domnitorul Moldovei: "Sfînta Parascheva, precum aflăm din cărțile bisericești, era stăpînă a satului Epivatelor, pe care apoi l-a cîștigat Apocavcos, voievodul însuși stăpînitor Andronic Paleologul. Sultanul Murad al IV-lea a dat voie domnitorului Moldovei, Vasile, să mute sfintele ei moaște din biserica patriarhală a Constantinopolului. Le-a cîștigat acestea pentru cele multe și mari binefaceri și slujbe făcute Sfintei Biserici celei mari; că din însăși veniturile sale a plătit peste 260 de pungi de aur ce datora ea turcilor și creștinilor. Însă, fiindcă la turci este interzis a strămuta mort peste trei mile, afară de trupul sultanului, a cheltuit peste 300 de pungi la Poarta otomană, ca să ia voie pentru strămutarea sfintelor moaște și ca să ia poruncă către un Capugibașa, ca să le însoțească în Moldavia. Toată povestirea aceasta a strămutării acesteia este zugrăvită pe peretele de amiazăzi al bisericii Sfinților Trei Ierarhi, unde se află sfintele ei moaște. Între alte lucruri se înfățișează acolo și Capugibașa cu ofițerii lui mergînd la petrecerea sfintelor moaște".

Această strămutare de atunci este descrisă și de marmura cuvuciului unde sînt așezate sfintele moaște, pe care scrie așa: "Cu voia Tatălui, cu bineplăcerea Fiului și cu conlucrarea Sfîntului și de viață făcător Duh, a Dumnezeului celui mărit și închinat în Sfînta și cea de o ființă și nedespărțită Treime, binecinstitorul și de Hristos iubitorul Ioan Vasile Voievod, cu mila lui Dumnezeu domnitor a toată Moldavia, fiind rîvnitor și apărător al sfintei credințe răsăritene, după dumnezeiască îngrijire a strămutat din Constantinopol cu multă osîrdie și prea multă dorință aceste cinstite moaște ale Cuvioasei Maicii noastre Parascheva din Tîrnova. Această strămutare a fost a treia. Iar preasfînțitul și fericitul a toată lumea patriarh Partenie, cu toată bunăvoința și sfatul Bisericii a trimis aceste sfinte moaște ca pe o visterie dumnezeiască, cu preafericirii trei mitropoliți: Ioanichie al Iraclei, Partenie al Adrianopolei și Teofan al Paleon-Patronului, în zilele preasfînțitului Varlaam mitropolitul Sucevei și a toată Moldavia. Iar binecinstitorul și de Hristos iubitorul și cu mila lui Dumnezeu stăpîn al nostru și domnitor a toată Moldavia, Vasile Ioan Voievod, de acasă ieșind cu evlavie și cu tot sufletul primind această neprețuită visterie, potrivit le-au pus și le-au păstrat în cea nouă zidită biserică a Sfinților Trei Ierarhi și ai lumii dascăli: Vasile cel Mare, Grigorie de Dumnezeu Cuvîntătorul și Ioan Gură de Aur, spre cinstirea și mărirea lui Dumnezeu celui lăudat în Treime și spre veșnică solire a Preacuvioasei Maicii noastre Parascheva, pentru lăsarea păcatelor sale și a tot strălucit neamul lui. În anul de la Adam 7149 (1641), iar al domniei lui al 8-lea, în 13 iunie; în același an s-a născut și preaiubit fiul lui, Ioan Ștefan Voievod, căruia să-i dea Domnul zile îndelungate și viață de mulți ani. Amin".

Din tradiție avem povestiri de multe minuni săvîrșite de Cuvioasa în anii dinaintea noastră, pe care nu s-a sîrguit cineva a le aduna și a le publica spre lauda lui Dumnezeu slăvitorul sfinților Săi; încă și în zilele noastre nu contenește a face minuni celor ce cu credință aleargă la ea. Căci cîți neputincioși au evlavie la sfintele moaște, alergînd cu credință, sau din acoperămintele puse la capul cel sfînt al Cuvioasei luînd și purtînd, dobîndesc vindecare. Și la neploare sau altă nevoie mare, făcînd litanie creștinii cu sfintele moaște, nu se lipsesc de cerere. Și și în patria ei Epivata, unde precum se zice casa ei pămîntescă a fost

prefăcută în biserică cu numele ei, și în Catedrala Mitropolitană de la Iași, Cuvioasa face multe minuni pînă astăzi.

Nenumărate sînt minunile și vindecările de boli ce s-au făcut cu credincioși care au alergat cu rugăciuni și lacrimi la moaștele Sfintei Preacuvioasei maicii noastre Parascheva, de-a lungul celor peste trei sute cincizeci de ani de cînd ocrotește Moldova și țara noastră. Să amintim doar cîteva dintre ele, publicate în Patericul românesc, p. 77-84:

Cea mai mare minune a Sfintei Parascheva este însăși preamărirea trupului ei cu darul neputrezirii, al vindecării de boli și al izbăvirii de multe nevoi și primejdii. Din cauza aceasta a fost luată ca protectoare de toate țările ortodoxe din Balcani. Ba și turcii se cucureau de minunile ce se făceau creștinilor, celor care îi cereau ajutorul cu credință și evlavie.

O altă minune care a uimit Moldova și țara noastră a fost izbăvirea fără nici o vătămare a moaștelor Sfintei Parascheva din incendiul izbucnit în noaptea de 26 spre 27 decembrie 1888, în paraclisul mănăstirii Sfinții Trei Ierarhi, din Iași. Căci, aprinzîndu-se de la un sfeșnic catafalcul Cuvioasei, s-a topit argintul care îmbrăca racla, dar lemnul și sfintele ei moaște, deși erau învăluite în jeratic, au rămas întregi și nevătămate spre întărirea credincioșilor și uimirea tuturor. Ca o mărturie a acestei mari minuni, se păstrează pînă astăzi racla dogorită de foc, în care se aflau moaștele Sfintei Parascheva. Îndată după această minune, moaștele Cuvioasei au fost strămutate în noua Catedrală Mitropolitană din apropiere.

Spre sfîrșitul secolului al XIX-lea, soția preotului Gheorghe Lateș din comuna Rădășeni-Suceava suferea la cap de o boală grea și incurabilă. Alergînd la Sfînta Parascheva, se ruga cu lacrimi la moaștele ei și-i cerea ajutorul. Apoi i s-a făcut Sfîntul Maslu și s-a reîntors acasă. Noaptea i s-a arătat aievea Sfînta Parascheva în haine albe strălucitoare și i-a spus: "Nu mai plînge, că de acum te faci sănătoasă!" A doua zi, femeia s-a sculat sănătoasă și lăuda pe binefăcătoarea ei.

În anul 1950, o studentă din Iași s-a îmbolnăvit de leucemie. Bolnava împreună cu părinții ei au alergat la Sfînta Parascheva și cu multe lacrimi îi cereau ajutor și sănătate. După două luni de rugăciuni stăruitoare și Sfîntul Maslu, tînăra s-a vindecat de această boală fără leac și și-a continuat studiile.

O femeie dintr-un sat de lîngă Iași era greu bolnavă. Fiind internată pentru operație, s-a rugat mai întîi la Sfînta Parascheva, cerîndu-i, cu credință și lacrimi, ajutor și vindecare. Timp de trei zile după internare i s-au făcut toate analizele. La urmă i-au spus medicii: "Femeie, du-te acasă că nu ai nimic!"

În anul 1968, de hramul Cuvioasei Parascheva, o creștină din Iași pregătea conserve pentru iarnă. Mama ei o îndemna: "Fată, să nu faci una ca aceasta, căci astăzi este ziua Sfintei Parascheva!". "Mamă, a răspuns fiica, în fiecare zi este cîte un sfînt, dar eu n-am timp să-i prăznuiesc pe toți!". După o oră femeia și-a trimis copila în oraș să-i cumpere ceva. Pe stradă a fost lovită grav de o mașină și apoi internată în spital. Mama copilei a alergat a doua zi la Sfînta Parascheva și, după ce și-a recunoscut păcatul, a cerut cu lacrimi iertare și salvarea fiicei ei accidentate. După trei zile copila s-a întors sănătoasă acasă.

Un inginer bolnav de plămîni a fost internat în spital pentru operație. Mama sa a mers atunci la moaștele Cuvioasei Parascheva și i-a cerut cu credință sănătate pentru fiul ei. Timp de două săptămîni doctorii au amînat operația. Apoi s-a observat că leziunile pulmonare s-au vindecat în chip miraculos. Atunci au zis bolnavului: "Domnule inginer, ați scăpat de operație. Întorceți-vă sănătos acasă. Este cineva care se roagă lui Dumnezeu pentru dumneavoastră!"

Unui copil de trei ani și jumătate i s-a oprit brusc graiul. Atunci mama a luat copilul în brațe și a venit să ceară ajutorul Sfintei Parascheva. Pe cînd se ruga ea cu lacrimi, deodată copilul a strigat: "Mamă, mamă! Aici este Doamne, Doamne!". Mulțumind din inimă Prea Cuvioasei Parascheva, mama s-a întors acasă cu copilul sănătos.

În anul 1955, doi soți din Iași nu aveau înțelegere în casă. Într-o seară, femeia disperată a părăsit căminul. Zadarnic au căutat-o soțul și fiica. Apoi copila s-a culcat, iar tatăl ei a alergat la Sfînta Parascheva și s-a rugat cu lacrimi să-i întoarcă soția cu bine în familie. Ajungînd soțul acasă, după o oră a bătut cineva în ușă. Era soția. Avea chipul palid și îngîndurat. "Unde ai fost femeie? Ce ți s-a întîmplat?" a întreat-o soțul. "Diavolul mi-a dat în gînd să mă sinucid. De aceea m-am așezat pe linia trenului aproape de gara Nicolina. Dar la orele opt seara, pe cînd venea un tren cu viteză, fiica noastră, îmbrăcată în alb, a venit la mine, m-a apucat repede și mă aruncă afară de pe linie. Așa am scăpat de moarte și de osînda iadului. După ce m-am întărit puțin, am mulțumit lui Dumnezeu că m-a izbăvit de acest cumplit păcat și m-am întors acasă. "Femeie, în seara aceasta la ora opt fiica noastră era culcată, iar eu mă rugam pentru tine. Acea care te-a salvat nu era fiica noastră, ci însăși Sfînta Parascheva! Să-i mulțumim ei, căci ea te-a scăpat de această cumplită și dublă moarte, trupească și sufletească". De atunci este multă armonie și bucurie duhovnicească în această familie creștină.

Pe timpul celor două războaie mondiale orașul Iași a fost protejat de bombardamente, iar Catedrala Mitropolitană, unde se păstrează cinstitele moaște ale Sfintei Parascheva, nu a fost atinsă de nici un obuz. Căci Cuvioasa ocrotește Moldova și orașul acesta binecuvîntat, de peste trei sute cincizeci de ani. Spun bătrînii că ostașii vedeau noaptea, în timpul războiului, o femeie uriașă îmbrăcată în alb deasupra Iașilor, ocrotindu-l de ocupație și bombardamente. Așa știe să ajute Preacuvioasa Parascheva patria ei adoptivă pentru credința poporului nostru binecredincios!

În timpul mării secete din vara anului 1947, cînd mureau oamenii și animalele de foame, s-au scos moaștele Sfintei Parascheva în procesiune prin satele Moldovei. Credincioși le așteptau și le întîmpinau cu lacrimi de bucurie și cu făclii în mîini. În urmă veneau nori de ploaie bogată și adăpau pămîntul. Drept mulțumire credincioși se rugau și înălțau cîte o troiță cu icoana Sfintei Parascheva.

Cel mai mult aleargă și cer ajutorul Sfintei maicii noastre Parascheva bolnavii, tărani, călugării și studenții. Mai ales în lunile de examene racla Cuvioasei este plină de cărți, caiete de școală și pomelnice. Putem afirma că moaștele cele mai iubite de credincioșii din țara noastră și din afară sînt, fără îndoială, moaștele Sfintei Parascheva, numită "cea grabnic ajutătoare și mult folositoare".

Mărturisesc părinții bătrîni care au fost martori oculari, că, odată, de hramul ei, pe cînd oamenii așteptau la rînd să se închine la racla Cuvioasei Parascheva, au venit și două creștine bătrîne din Focșani. Văzînd lume multă, au zis preotului de la raclă: "Părinte, dă-ne voie să ne închinăm la Cuvioasă fără să mai stăm la rînd și să-i punem sub cap această pernă nouă pe care i-am adus-o de acasă drept mulțumire pentru ajutorul ce ni l-a dat". "Dumnezeu să vă binecuvînteze, creștinelor, a zis preotul. Mergeți și vă închinați!". În clipa aceea preoții și credincioșii au văzut un lucru sfînt și cu totul minunat. Cuvioasa și-a ridicat singură capul, iar după ce femeile i-au pus perna adusă și s-au închinat, Sfînta Parascheva și-a lăsat iarăși capul pe căpătîi ca mai înainte. Iată cît de mult iubește Preacuvioasa pe cei ce se roagă lui Dumnezeu și sfinților Lui cu smerenie și credință.

Sfînta Parascheva de la Iași se bucură în țară de un cult deosebit, mai mult decît toți ceilalți sfinți care au moaște în România. În fiecare zi la Catedrala Mitropolitană din Iași, de dimineață pînă seara tîrziu, se face un mic pelerinaj continuu, cu credincioși de toate vîrstele și din toate locurile, veniți la rugăciune. În mod deosebit, în sărbători, în posturi și în fiecare vineri, considerată ziua Cuvioasei Parascheva, vin mulți credincioși și se închină la raclă cu credință, aducînd flori, daruri și îmbrăcăminte pe care le ating de racla Cuvioasei pentru a dobîndi ajutor, sănătate și binecuvîntare.

Dar cea mai mare zi de prăznuire din tot anul este ziua de paisprezece octombrie, patronul Sfintei Parascheva, cînd are loc unul din cele mai mari pelerinaje ortodoxe din țara noastră, la care participă închinători de la sate și orașe, din toate colțurile țării. În această zi are loc un adevărat pelerinaj bisericesc național, care durează pînă la trei zile. Încă din ajun se scot în fața Catedralei moaștele Sfintei Parascheva și timp de două zile și două nopți credincioșii stau la rînd pentru închinare.

În seara zilei de paisprezece octombrie, praznicul Cuvioasei se încheie cu o mișcătoare procesiune în jurul Catedralei, avînd în frunte pe Mitropolitul Moldovei, care, împreună cu clericii și credincioșii, cu lumînări în mîini poartă racla cu moaștele sfintei, în sunetul clopotelor și al frumoaselor cîntări bisericești. După aceea se așază moaștele în biserică la locul lor, se cîntă paraclisul Sfintei Parascheva, apoi fiecare se întoarce la ale sale cu bucuria marelui praznic în suflet și cu mîngîierea Duhului Sfînt în inimă. Cu ale cărei sfînte rugăciuni, Doamne Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluiește-ne pe noi. Amin.!

Pătimirea Sfinților Mucenici Nazarie, Ghervasie, Protasie și Chelsie (14 octombrie)

Sfîntul Nazarie s-a născut la Roma din tată evreu și din mamă creștină, al cărei nume era Perpetua, și care a primit Sfîntul Botez de la Sfîntul Apostol Petru. Ajungînd copilul în vîrstă, a cugetat mult de care credință să țină: de a tatălui, ori de a mamei sale? Și s-a hotărît să fie următor credinței sfintei sale mame, a cărei rugăciune mult i-a ajutat lui spre luminare. Copilul a fost botezat de episcopul locului, iar cînd a ajuns la vîrsta cea desăvîrșită, s-a făcut vrednic de bunătăți desăvîrșite, slujind Domnului cu tot dinadinsul nu numai pentru a sa mîntuire, ci și pentru a altora, îngrijindu-se a aduce pe cei necredincioși la Hristos. Luînd de la părinții săi partea de avere ce i se cuvenea, cu care îi era cu puțință a face bine celor săraci, a plecat din Roma și a mers în Mediolan și acolo toată averea a întrebuițat-o bine, făcînd milostenii la săraci și ajutînd pe cei care pătimeau pentru Hristos. Pentru că atunci, fiind împărat Nero, era mare prigoană împotriva creștinilor și mulți, mărturisind pe Hristos, erau ținuți în lanțuri și chinuți, iar Sfîntul Nazarie, slujindu-le, îi întărea în credință și îi îmbărbăta spre nevoiță.

În aceea vreme sfinții mucenici Ghervasie și Protasie au fost prinși de Anulin ighemonul și au fost aruncați în temniță. Sfîntul Nazarie mergea adeseori la dînșii mîngîindu-i cu vorba sa cea bună, și i-a iubit pe ei foarte mult, pentru că i-a văzut plini de dragostea cea dumnezeiască și gata oricînd cu osîrdie să-și dea sufletele pentru Domnul, Cel ce S-a răstignit pentru noi pe cruce. Cu atîta dragoste s-a legat Nazarie de dînșii, încît nu voia să se despartă de ei, ci împreună cu ei voia să pătimească și să moară. Și i s-a adus veste stăpînitorului despre Nazarie că îi cercetează pe cei legați și ținuți prin temnițe și le aduce cele de trebuință și întru creștinească credință îi întărește pe ei. Pentru aceasta stăpînitorul a poruncit ca să-l prindă și, aducîndu-l la el pe Nazarie l-a întrebat: "Cine și de unde ești?" Aflînd că este roman de neam și creștin cu credința, l-a sfătuit să nu se lepede de zeii strămoșești pe care romanii îi cinstesc dintru începuturi cu jertfe și cu închinăciuni.

Sfîntul nu numai că n-a voit să asculte sfatul lui, ci a grăit împotriva ocărînd pe mincinoșii săi zei și mărturisind că unul este adevăratul Dumnezeu, Iisus Hristos. Atunci stăpînitorul a poruncit să fie bătut peste gură, dar el nu înceta a grăi cu îndrăzneală și a mostra păgînatatea lui. Pentru aceasta stăpînitorul cu și mai multă mînie s-a pornit împotriva lui și a poruncit ca toți să-l bată pe sfînt, apoi cu necinste l-au izgonit din cetate. Fiind izgonit, fericitul Nazarie se bucura că s-a învrednicit a lua bătaii pentru Hristos și că este izgonit pentru dreptate, căci își aducea aminte de cuvintele lui Hristos: "Feriți-vă să nu vă ocăriți pe voi și să nu vă prigoniiți, căci tot cuvîntul rău împotriva voastră, mințind pentru Mine". Îi mai era lui necaz că se despărțise de iubiții săi prieteni, Ghervasie și Protasie, cu care împreună dorea să moară. Această dorință a lui a împlinit-o Domnul mai pe urmă, dar pînă atunci i se cădea lui ca în altă țară să slujească mîntuirii omenești și să-i întoarcă pe mulți de la rătăcire.

În noaptea următoare i s-a arătat lui în vedenie fericita lui mamă, poruncindu-i să meargă în Galia și acolo să se ostenească întru bunăvestirea lui Hristos. Sculîndu-se, el a mers în țara aceea după porunca mamei sale și, propovăduind pe Hristos, lumina cu lumina credinței popoarele acelea care erau în întuneric și în umbra morții.

Aflându-se într-o cetate ce se numea Melia, a luat un copil de trei ani, pe nume Chelsie, copilul unei femei credincioase și de neam bun, apoi l-a botezat și l-a crescut în dreapta credință. Și pruncul creștea cu anii și cu înțelegerea, umplându-se de dumnezeieștile daruri. Crescând în vîrstă urma învățătorului său, Sfîntul Nazarie, învățînd de la dînsul înțelepciunea cea de sus, și punea în inima sa cuvintele cele de Dumnezeu însuflăte și părinteasca Lui învățătură. Copilul era atît de înțelept întru Hristos, încît se asemena învățătorului său, pentru că asemenea cu dînsul slujea mîntuirii omeneshti, propovăduind pe Hristos și răbdînd prigoniri și chinuri. Pentru aceasta, mai pe urmă, s-a învrednicit și de cununa cea mucenicească.

Fiind înștiințat Dionisie, stăpînitorul acelei țări, cum că Nazarie a întors multe cetăți la Hristos, a trimis îndată și l-au prins pe el și pe copilul Chelsie și bătîndu-i pe amîndoi i-a aruncat în temniță, vrînd ca a doua zi să-i supună la diferite chinuri. Iar a doua zi, femeia stăpînitorului, văzînd pe Chelsie copil mic și frumos că era dus la chinuri, i-a fost milă de el și, ducîndu-se la bărbatul ei, l-a rugat ca să miluiască pe copil și să-l elibereze împreună cu învățătorul său Nazarie. Prin rugămintea sa fierbinte l-a îmbunat pe stăpînitor și l-a înduplecat să-i lase pe amîndoi liberi.

Eliberîndu-i pe ei, stăpînitorul le-a zis: "Mijlocirea femeii mele vă eliberează de toate chinurile". Iar sfinții mucenici s-au mîhnit că nu au dobîndit cununa muceniciei dorită de ei și nu și-au putut sfîrși chinurile, ca să se fi putut dezlega de trup și să viețuiască împreună cu Hristos.

Au plecat de acolo și au mers în cetatea Timir și acolo, îndeletnicindu-se cu propovăduirea Sfintei Evanghelii, o mulțime de suflete au cîștigat pentru Hristos. Diavolul, nesuferind să vadă acest lucru, i-a întăritat spre mînie pe închinătorii de idoli, care s-au răzvrătit asupra Sfinților Nazarie și Chelsie, pe care i-au prins și i-au trimis la necuratul împărat Nero. Sfinții, stînd înaintea împăratului, au mărturisit cu curaj pe Hristos Dumnezeu. Pentru acest lucru Nazarie a fost aruncat la pămînt și călcat cu picioarele, iar pe Chelsie l-au bătut cu vergi și l-au silit să aducă idolilor jertfe, dar el cu cuvîntul i-a răsturnat pe idoli lor la pămînt. Apoi au fost dați fiarelor spre mîncare, dar fiarele nu i-au vătămat. Apoi au fost aruncați în mare, iar ei au mers pe deasupra apelor precum pe pămînt. Văzînd acestea, slugile împărătești au crezut în Hristos și, primind Sfîntul Botez de la Nazarie, au lăsat curtea împărătească și, desprinzîndu-se din tulburarea lumească, slujeau lui Hristos în liniște.

După aceasta, Sfîntul Nazarie împreună cu ucenicul său Chelsie au mers iarăși în Mediolan și i-au aflat în temniță încă vii pe Sfinții Mucenici Ghervasie și Protasie. Au început iarăși să propovăduiască în Mediolan și iarăși au fost prinși de Anulin stăpînitorul care i-a întrebat unde au fost pînă la acea vreme. Și aflînd că au fost în mîinile lui Nero s-a mirat cum de au scăpat vii și sănătoși, pentru că știa că Nero, împăratul, era foarte cumplit și fără de omenie, încît ucidea fără milă nu numai pe cei vinovați, ci și pe cei nevinovați.

Stăpînitorul îl silea pe Nazarie ca să se apropie și să se închine idolilor lor, iar el nu numai că n-a voit, dar l-a și ocărit pe stăpînitor. Atunci stăpînitorul a poruncit ca să fie bătuți peste gură și, luînd multe palme, Nazarie și Chelsie au fost aruncați apoi în temniță alături de Sfinții Ghervasie și Protasie. Nazarie se mîngîia mult că s-a învrednicit a mai vedea pe iubiții săi prieteni, a vorbi cu ei și a răbda împreună cu ei în temniță pentru Hristos. Iar Anulin l-a înștiințat printr-o scrisoare pe Nero, împăratul, despre Nazarie. Și auzînd împăratul că Nazarie este viu, s-a mîniat foarte asupra slugilor cărora le poruncise ca să-i înece pe sfinți în adîncul mării și Nero a început să-i caute pe slujitorii care i-au slobozit pe Nazarie și Chelsie, ca să-i piardă, dar nu i-a mai aflat, pentru că aceștia au fugit în lume și se dăduseră de bunăvoie în Hristos spre slujba cea prea frumoasă.

Împăratul a scris lui Anulin, stăpînitorul, ca îndată să fie omorît Nazarie. Iar Anulin, citind scrisoarea împăratului, a scos din temniță pe Sfîntul Nazarie și pe Sfîntul Chelsie, ucenicul lui, și a tăiat cu sabia cinstitele lor capete. Iar unul dintre credincioșii care locuiau în apropierea cetății a luat în taină sfintele lor moaște și le-a dus în casa sa. Acest om avea o fiică slăbănoagă care zăcea la pat și atunci cînd moaștele sfinților mucenici au fost aduse în casă, ea îndată s-a sculat din pat sănătoasă, ca și cum niciodată nu ar fi

fost bolnavă și nu ar fi zăcut niciodată. Pentru aceasta, stăpînul casei, împreună cu toți ai lui s-au bucurat și au îngropat în grădină trupurile mucenicilor.

După omorîrea Sfinților Mucenici Nazarie și Chelsie, în cetate a sosit Astazie, comitul, care pornise cu război împotriva moravilor. Pe acesta l-au îndemnat preoții care se închinau la idoli ca să-i ucidă pe Sfinții Ghervasie și Protasie, care rămăseseră în temniță. Ghervasie a fost scos din temniță și, fiind bătut cu vergi de plumb, s-a sfîrșit, iar lui Protasie i-a fost tăiat capul de sabie și și-a sfîrșit și el nevoița muceniei. Trupurile lor au fost răpîte de Filip și de fiul său și au fost îngropate în casa lor. Moaștele mucenicilor Nazarie, Chelsie, Ghervasie și Protasie, ascunse sub țărîna pămîntului și de nimeni știute, au stat acolo pînă la venirea Sfîntului Ambrozie, episcopul Mediolanului. Acesta, prin dumnezeiască descoperire, a aflat pe Ghervasie și pe Protasie în vremea împărăției lui Teodosie cel Mare, iar Nazarie și Chelsie au fost aflați în vremea împărăției lui Arcadie și a lui Onorie. Despre aflarea moaștelor lui Nazarie și Chelsie pomenește Paulin Presbiterul în cartea sa despre viața Sfîntului Ambrozie astfel: "În acea vreme moaștele Sfîntului Mucenic Nazarie se aflau în cetate, în grădină.

Aceste moaște au fost aduse de Ambrozie și depuse în biserica Sfinților Apostoli.

Eu, fiind de față, am văzut sînge în mormîntul în care zăceau muceniceștile moaște, ca și cum acest sînge ar fi curs de curînd; capul cu părul și cu barba erau așa de neatînse, ca și cum atunci ar fi fost puse în groapă, iar fața lui era atît de luminoasă de parcă ar fi fost spălată de curînd. Adevărată minune, precum Domnul a făgăduit în Evanghelie că "nici un fir de păr din capul vostru nu va pieri". Iar sfintele lor moaște au umplut acel loc de mireasmă bună, încît covîrșeau toate aromele. Apoi, ridicînd moaștele mucenicești și punîndu-le în caretă, ne-am întors îndată cu Sfîntul Ambrozie și la Sfîntul Mucenic Chelsie, cel ce era pus în același loc. Și am aflat de la cel care stăpînea grădina aceea cum că de la părinți moștenise el locul acela, loc pe care părinții lui îl moșteniseră din neam în neam, căci într-însul sînt așezate mari visterii, pe care nici molima, nici rugina nu le strică, nici hoții nu le sapă și nu le pot fura".

Pînă aici povestește Paulin prezbiterul despre moaștele lui Nazarie și Chelsie. Iar despre moaștele lui Ghervasie și Protasie a scris Sfîntul Ambrozie următoarele: "Ambrozie, sluga lui Hristos, fraților celor ce sînt în toată Italia, mîntuire întru Domnul Cel veșnic! Scripturile cele dumnezeiești dovedesc că cei ce au primit ceva în dar de la Domnul sînt datori să arate și la alții aceasta. Căci cel ce tăinuiește ceea ce poate să folosească și la alții, e ca și cum ar fi furat ceva din biserică. Pentru aceasta a zis David: Dreptatea Ta nu am ascuns în inima mea, adevărul Tău și mîntuirea Ta am spus; nu am ascuns mila Ta și adevărul Tău de către adunare multă. Și pentru acest lucru, ca și cum dorea răsplătire, a adăugat: Iar Tu, Doamne, să nu îndepărtezi îndurările Tale de la mine. Ca și cum ar fi zis: Precum eu altora am făcut ca să afle milă, așa și Tu să nu lași să fie depărtată mila Ta de la mine. Și facem această înainte-cuvîntare spre a vă spune vouă, celor ce cu dreaptă credință socotiți și credeți întru Domnul, ca să vă veseliți pentru aflarea sfîntelor moaște și să-l chemați pe El în ajutor.

În sfintele patruzeci de zile trecute, cînd Domnul m-a făcut pârtaș celor ce posteau și se rugau, fiind eu la rugăciune într-o noapte, am căzut într-un fel de somn încît mă afluam nici dormind, nici simțind și am văzut doi tineri în haine albe ridicîndu-și mîinile în sus și rugîndu-se, cu care nu puteam grăi, fiind cuprins de somnolență. Iar după ce m-am deșteptat, ei s-au făcut nevăzuți. Și m-am rugat bunătății lui Dumnezeu că dacă aceasta este înșelăciune diavolească să o alunge de la mine, iar dacă este lucru adevărat, apoi mai luminat să mi-l arate.

Pentru cîștigarea acestei cereri de la Domnul, am postit mult și în a doua noapte, la cîntatul cocoșilor, la fel ca și înțîia dată, am văzut pe acei tineri rugîndu-se cu mine. Iar a treia noapte, cînd trupul meu slăbise de post și nu puteam adormi, iarăși mi s-au arătat aceiași tineri; și m-am mirat cînd am văzut cu ei și pe un al treilea tînăr care semăna cu Sfîntul Apostol Pavel, pe care îl cunoșteam din icoană și numai cu mine grăia, iar ceilalți tăceau. El îmi zicea așa: "Aceștia sînt cei care, ascultînd cuvintele mele, au lăsat lumea și bogăția și au urmat Domnului nostru Iisus Hristos, nedorind nimic pămîntesc sau trupesc. Și au petrecut

aici în Mediolan zece ani, slujind lui Dumnezeu și s-au învrednicit a fi mucenici ai lui Hristos, ale căror trupuri le vei afla zăcînd în pămînt în acest loc unde tu stai și te rogi. Deci, trebuie să le scoți deasupra și în acest loc să zidești o biserică în numele lor". Apoi eu l-am întrebat care este numele lor, iar el mi-a răspuns: "Vei afla o cărtică la capetele lor în care este scrisă nașterea, pătîmirea și sfîrșitul lor". Eu, chemînd pe frați și pe episcopul locului și spunîndu-le cele văzute, am început a săpa în acel loc, iar episcopii îmi ajutau. Și am aflat o raclă, precum mi-a spus Sfîntul Pavel, în care am văzut trupurile sfinților mirosînd frumos, ca și cum atunci ar fi fost îngropate. Iar la capul lor se afla o cărtică în care era scrisă toată viața lor în următorul chip: "Eu, robul lui Hristos, Filip, am luat trupurile acestor sfinți în casa mea și le-am îngropat. Maica lor, Valeria, și tatăl lor, Vitalie, au avut pe acești doi fii născuți gemeni și au numit pe unul Protasie și pe altul Ghervasie. Vitalie era ostaș în Mediolan, trăind cu soția sa și slujind în taină lui Dumnezeu. Mergînd odată cu judecătorul Paulin în cetatea Ravenei, s-a aflat acolo că el este creștin și, fiind chinuit, nu s-a lepădat de Hristos, cu toate că a fost aruncat într-o groapă adîncă și bătut cu pietre. În acest fel și-a aflat sfîrșitul, fiind îngropat de viu. Iar soția, aflînd de moartea bărbatului ei, a mers după trupul lui vrînd să-l îngroape în casa sa, spre mîngîierea sărăciei sale. Dar cetățenii Ravenei, care erau creștini, nu au lăsat-o să ia trupul bărbatului ei, bucurîndu-se ei singuri de o așa vistierie ca aceea și păstrînd-o spre apărarea lor. Iar Valeria, neîndeplinindu-și dorința, întorcîndu-se în Mediolan, a nimerit pe cale într-un sat oarecare, la un praznic urît de Dumnezeu, unde oameni necurați aduceau jertfe spurcatului lor zeu Silvan. Acei oameni, după obiceiul lor, ospătau pe cei străini cu cărnuri din cele jertfite idolilor și au chemat-o și pe Valeria, care trecea atunci pe acolo, la acel ospăț. Iar ea s-a scîrbit de acea necurătenie și nu a vrut să guste din jertfele idolești, mărturisind că este creștină. Iar păgînii, mîniindu-se, au bătut-o cu bețe, fără milă, încît abia a putut să ajungă vie la ai săi, în Mediolan.

Mergînd în casa sa, i-a învățat adevărata credință pe fiii săi Ghervasie și Protasie și după trei zile și-a dat duhul în mîinile lui Dumnezeu. Iar după ce Ghervasie și Protasie, cei încoronați cu cunună mucenicească, au rămas orfani de părinții lor, au vîndut casa și au împărțit toată averea lor la săraci, iar pe robi i-au eliberat. Apoi s-au închis singuri într-o casă și s-au nevoit acolo zece ani în post, în rugăciuni și în citire. Iar în anul al unsprezecelea au început a pătîmi în temniță pentru Hristos, de la Anulin ighemonul. Apoi, cînd comitul Astazie mergea din Mediolan la război împotriva moravilor, l-au întîmpinat în cale jertfitorii idolești, zicîndu-i: "Dacă vrei să te întorci cu biruință la împăratul tău, atunci silește-i pe Ghervasie și pe Protasie să jertfească zeilor, pentru că zeii s-au mîniat că acești doi oameni îi defăimează pe ei, și acum la întrebările noastre zeii nu vor să ne dea răspuns". Auzind acestea, Astazie i-a scos pe cei doi din temniță și, punîndu-i înaintea sa, le-a zis: "Vă sfătuiesc să nu-i supărați pe zei, ci cu dreaptă credință să le aduceți jertfe, ca plină de noroc să fie calea noastră". Iar Ghervasie a răspuns: "Biruință asupra vrăjmașilor poți cere numai lui Dumnezeu Atotputernicul, iar nu de la acești idoli care nu văd, nu aud, nu grăiesc, nici nu au suflare".

Atunci Astazie a poruncit ca Ghervasie să fie bătut cu vergi de plumb pînă ce va muri. În acea bătaie s-a sfîrșit Sfîntul Ghervasie, al cărui trup poruncind să-l scoată, i-a zis lui Protasie: "Ticălosule, cruță-ți viața ta și nu înnebuni ca și fratele tău". Protasie a răspuns: "Nu știi cine este ticălos, ori eu care nu mă tem de tine, sau tu care te temi de mine?". Astazie a zis: "Și cum mă tem eu de tine, ticălosule?" A răspuns sfîntul: "Te temi de mine că nu mă voi supune pentru a aduce jertfă idolilor, căci dacă nu te-ai teme, nu m-ai sili pe mine să aduc jertfă idolilor. Iar eu nu mă tem de tine și îngrozirea ta o defăimez, iar pe idoli tăi îi socotesc niște gunoaie și numai lui Dumnezeu Celui ce împărățește în Ceruri mă închin". Atunci Astazie a poruncit ca Protasie să fie bătut cu toiege și, fiind bătut mult, cînd l-au ridicat de la pămînt, i-a zis comitul: "Ticălosule, de ce ești mîndru și nesupus? Oare vrei să pieri ca și fratele tău?" A răspuns Protasie: "Nu mă supăr pe tine, Astazie, pentru că văd orbirea ochilor tăi, și necredința ta nu te lasă să vezi cele ce sînt ale lui Dumnezeu, căci nici Domnul meu nu i-a ocărît pe cei care L-au răstignit, ci S-a rugat pentru dîșii, zicînd că nu știu ce fac; așa și tu nu știi ce faci, pentru aceea îmi este milă de tine. Însă isprăvește mai repede ceea ce ai început, ca să pot vedea împreună cu iubitul meu frate pe Mîntuitorul meu". Atunci comitele Astazie a poruncit ca Protasie să fie tăiat cu sabia și aceasta făcîndu-se cu robul lui Hristos, eu Filip, împreună cu fiul meu am luat noaptea în taină trupurile lor și le-am adus în casa mea, lucru de care numai Dumnezeu știe, și le-am îngropat în această raclă de marmură, crezînd că datorită

rugăciunilor lor și eu voi afla milă de la Domnul nostru Iisus Hristos, Care cu Tatăl și cu Sfântul Duh, petrec și împărățesc în veci".

Aici se termina scrisoarea lui Ambrozio și cârticica lui Filip. Iar pe cînd se scoteau din pămînt acele sfinte moaște, multe tămăduiri s-au făcut bolnavilor și diavolii din oameni au fost izgoniți și orbii au văzut.

Același Sfînt Ambrozio pomenește că în cetatea lui era un om orb, pe nume Sevir, știut de toți, și acest orb numai cît s-a atins de marginea veșmintelor care erau pe moaștele sfinte, îndată i s-a limpezit vederea.

Cu rugăciunile sfinților Tăi, Doamne, luminează ochii sufletelor noastre, ca întru lumina Feței Tale să mergem și întru numele Tău să ne bucurăm în veci. Amin.

Viața Cuviosului Părintelui nostru Nicoli Sviatoșa, stăpînitorul Cernigovului (14 octombrie)

Se schimbă și se preface chipul lumii acestea și împărăția ei se mută de la neam la neam. Scaunele domnilor pămîntești de multe ori le-a surpat Dumnezeu și a pus pe cei blînzi în locul lor. A cugetat la această schimbare a stăpînirii celei trecătoare de pe pămînt și fericitul și binecredinciosul Nicoli Sviatoșa, fiul lui David Sviatoslavici, domnul Cernigovului, nepotul lui Sviatoslav Iaroslavici, domnul Kievului și al Cernigovului, care a întemeiat sfînta biserică cea de Dumnezeu zidită a Pecerskăi. Si cunoscînd bine că numai la cer este împărăție netrecătoare și în veci petrecătoare, plină de negrăitele bunătăți care le-a gătit Dumnezeu celor ce-L iubesc pe El, pentru aceasta a lăsat slava și bogăția, cîntea și stăpînirea domniei sale celei pămîntești și trecătoare pentru împărăția cerului cea veșnică, ca Ioasaf cel de demult, fiul împăratului Iudeii; și mergînd în mănăstirea Pecerskăi s-a îmbrăcat în îngerescul chip călugăresc și a strălucit cu luminarea vieții întru atîta, încît toți, văzîndu-i faptele lui cele bune, preamăreau pentru dînsul pe Dumnezeu. Mai înainte de toate a sporit în ascultare, căci a slujit frîților la bucătărie, tăind cu mîinile sale lemne, aducîndu-le de multe ori pe umerii săi de pe malul rîului și făcînd chiar mîncărurile de trebuință cu voie bună. După îndelungate osteneli, înștiințîndu-se de aceasta frații lui, Iziaslav și Vladimir, abia l-au îndepărtat pe el de la acest lucru. Dar acest adevărat ascultător cu lacrimi a cerut să mai slujească fraților acolo încă un an. Si așa s-a ostenit în bucătărie trei ani, cu toată osîrdia și cucernicia. După acest timp, ca un iscusit și desăvîrșit întru toate, l-au pus ca să păzească poarta mănăstirii, unde așîderea a petrecut trei ani și nu a mers nicăieri, în afară numai de biserică. Apoi, de acolo l-au luat ca să slujească la trapeză și săvîrșea acest lucru precum se cădea, cu voie bună către toți.

Astfel, trecînd treptele ascultării cu bună rînduială, a fost silit, cu sfatul egumenului și al tuturor fraților, să se liniștească de acum în chilie și să aibă grijă de mîntuirea sa în tăcere. Iar el, făcînd ascultare, și-a sădit o grădină cu mîinile sale, lîngă chilie. Si în toți anii călugăriei sale nu a rămas fără ocupație, ci întotdeauna lucra cu mîinile, iar în gură avea neîncetat rugăciunea aceasta: "Doamne, Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluiește-mă pe mine, păcătosul". Gusta nimic altceva, fără numai puțin din hrana de obște mănăstirească, iar de i se întîmpla vreodată să aibă ceva mai mult - ca un domn, de la ai săi - el îndată pe toate le împărțea la trebuința străinilor și a săracilor și mai ajuta și la rînduiala bisericească pentru ca să fie în biserică cărți multe.

Avea acest domn, încă din stăpînirea domniei sale, un doctor foarte iscusit, pe nume Petru, de neam sirian, care venise cu dînsul în mănăstire. Văzînd acest doctor sărăcia cea de voie a stăpînitorului său, a plecat de la el și locuia în Kiev unde vindeca mulți bolnavi. Însă de multe ori mergea la fericitul și văzîndu-l în pătîmirea lui cea grea și în postul cel fără de măsură, slujind la bucătărie și stăruind la poarta mănăstirii, îl sfătuia, zicîndu-i: "O! domnule, îngrijește-te de sănătatea ta, ca nu cumva să-ți îmbolnăvești trupul prin multă osteneală și înfrînare, căci, slăbind așa mereu, mai greu îți va fi să porți jugul pe care ai

voit a-l lua asupra ta pentru Hristos. Cred că Dumnezeu nu voiește post sau osteneală mai presus de putere, ci numai inimă curată și smerită. Slujești călugărilor ca un rob cumpărat, neobișnuit fiind la o nevoință ca aceasta și nu ți se cuvin acestea pentru că ești domn. Frații tăi, care sînt de bun neam, Iziaslav și Vladimir, socotind starea ta de mare necinste, sînt cuprinși de mîhnire pentru a ta sărăcie, căci din atîta slavă și cinste ai ajuns în sărăcia cea mare ca să-ți chinuiești trupul și să te îmbolnăvești cu hrană nepotrivită. Mă minunez și de schimbarea stomacului tău, care oarecînd slăbea de bucate dulci, iar acum suferă, primind verdețuri crude și pîine uscată. Ferește-te ca nu cumva să se adune suferința împreună cu neputința și tu, neavînd tărie, degrabă te vei lipsi de viață, iar eu nu voi mai putea să te ajut și așa vei lăsa jale nemîngîiată fraților tăi. Boierii tăi, care ți-au slujit și care erau mari și slăviți prin tine, acum, lipsindu-se de nădejdea lor, te doresc pe tine și sînt foarte mîhnîți. Aceștia, făcîndu-și case mari, locuiesc în ele, iar tu nu ai unde să-ți pleci capul, șezînd în gunoi, uneori în bucătărie, alteori la poartă. Care dintre domnii Rusiei a făcut așa ceva? Oare fericitul tău tată, David, sau pururea pomenitul tău moș, Sviatoslav? Nici din boieri nimeni altcineva n-a dorit calea acestei vieți neslăvită, în afară de Varlaam care a fost egumen aici. De aceea, de nu-mi vei asculta sfatul meu, mai înainte de vreme vei muri". Acestea și multe altele a spus doctorul fericitului, uneori șezînd în bucătărie cu dînsul, iar alteori la poartă, fiind îndemnat de frații lui. Iar fericitul îi răspundea, zicîndu-i : "Frate Petre, bine m-am îngrijit pentru sănătatea sufletului meu și am socotit că nu se cade a cruța trupul, ca să nu poftească asupra duhului și să nu ridice asupra mea război; căci prin înfrînare trupul obosește și prin osteneală se smerește, iar nu slăbește; și măcar de ar fi slăbit: "că puterea Mea întru neputință se săvîrșește", a spus Domnul Apostolului".

Apostolul mai zicea: "Nevrednice sînt pătimirile vremii de acum pentru slava ce are să se arate întru noi". Dumnezeu vrea inimă curată și smerită, însă fără de post și fără de osteneală nu poate cineva să fie în acest fel, căci postul este maica întregii înțelepciuni și a curățeniei. "Și s-au smerit întru osteneli inimile lor", s-a zis demult. Mulțumesc lui Dumnezeu că m-a mîntuit de robia lumească și m-a făcut rob robilor Săi, acestor fericiți monahi, căci așa fiind domn, slujesc Împăratului împăraților în chip monahicesc, iar frații mei să se îngrijească de ei pentru că fiecare își va purta sarcina sa. Să le ajungă lor a mea moștenire, pe care pentru aceea am lăsat-o în domnia pămîntească, ca să moștenesc împărăția cerească. Că am sărăcit pentru Hristos, ca pe Hristos să-L dobîndesc. Iar tu, în sărăcia mea, pentru înfrînare și pentru bucatele cele nepotrivite pentru ce mă ocărăști, îngrozindu-mă cu moartea? Căci și tu, cînd vindeci o boală trupească, oare nu poruncești bolnavului să se înfrîneze și să se ferească de orice bucate? Și mie tot așa mi se cade să-mi tămăduiesc bolile cele sufletești, însă trupește de voi muri, a muri pentru Hristos mie îmi este dobîndă. Și dacă șed în gunoi, de ce mă faci tu mai prost decît boierii? Căci, iată, cu Iov, care se socotește că era împărat, mi se pare a împărat. Deși nici unul din domnii Rusiei nu au făcut aceasta mai înainte de mine, eu, urmînd Împăratului ceresc, voiesc să mă arăt înaintea lor povățuitor, ca măcar de aici înainte cineva să rîvnească la aceasta și să-mi urmeze; dar mai mult să-ți dai seama de tine și de cei ce te-au învățat".

Dacă se îmbolnăvea vreodată acest fericit domn, ostenindu-se în slujba ascultării, atunci, aflînd Petru doctorul, îndată îi gătea ierburi pentru vindecarea bolii de care suferea sau pentru fierbințeală sau vreo altă vătămare. Întotdeauna, mai înainte de venirea doctorului cu ierburile, domnul se făcea sănătos cu dumnezeiescul ajutor și nicidecum nu voia să fie doftoricit. Odată s-a întîmplat de s-a îmbolnăvit însuși doctorul acela și a venit la dînsul fericitul, zicîndu-i: "Dacă nu vei bea îndată doctorii, degrabă te vei tămădui, iar de nu mă vei asculta pe mine, mult vei pătimi". Dar el, mai priceput socotindu-se, nu a ascultat, ci a băut din amestecurile sale și, vrînd să scape de boală, puțin a fost de nu s-a lipsit de viață. După aceea s-a tămăduit cu ajutorul rugăciunilor sfîntului. Altă dată s-a îmbolnăvit iarăși acel doctor, iar fericitul a trimis la dînsul această făgăduință: "A treia zi - a zis - te vei tămădui, de nu te vei îngriji pe sineți". Și doctorul, învățat fiind din neascultarea cea dintîi, a ascultat pe fericitul și, după cuvîntul lui, a treia zi s-a tămăduit.

Fericitul a chemat pe cel tămăduit, fiind atunci la poartă de ascultare, și i-a zis: "Petre, ți se cade să te tunzi în chip monahicesc și să slujești Domnului și Preacuratei Maicii Sale în locul meu în această mănăstire, că eu după trei luni mă voi duce din lumea aceasta". Iar Petru doctorul, auzind aceasta, a căzut

la picioarele lui și cu lacrimi în ochi a strigat: "Vai mie, stăpînul meu, binefăcătorul meu și scumpa mea viață! Cine va căuta la străinătatea mea? Cine va hrăni pe orfani și pe săraci? Cine va apăra pe cei năpăstuiți? Cine va milui mulțimea celor ce le trebuie ajutor? Oare nu ți-am spus, o! domnule, că vei lăsa fraților tăi plîngere nemîngîiată? Oare nu ți-am zis, o domnule, cruță-ți viața ta, de vreme ce multora poți să le fii de folos și prin a ta viață multora dai viață? Oare nu tu m-ai tămăduit cu puterea lui Dumnezeu și cu rugăciunea ta? Deci unde te duci, păstorule cel bun? De boleşti tu, tămăduitorul meu, spune robului tău rana cea de moarte și de nu te voi tămădui eu, apoi să fie capul meu în locul capului tău și sufletul meu pentru sufletul tău. Să nu te duci de la mine tăcînd, ci arată-mi mie, stăpînul meu, de unde ai o înștiințare ca aceasta. De este de la oameni, eu voi da viața mea pentru a ta; iar de te-a vestit Domnul Însuși de aceasta, roagă-te Lui ca eu să mor pentru tine, că de mă vei lăsa, apoi unde voi ședea și voi plînge pentru tine? Oare pe gunoiul acesta sau la poarta aceasta unde petreci? Dar și aici va fi închis. Sau ce voi moșteni din averea ta, fiind tu însuși gol? Oare aceste jalnice trențe de pe tine? Dar în acestea vei fi învelit, ducîndu-te din lume. Dăruiește-mi măcar rugăciunea ta, precum, mai demult, Ilie i-a dat lui Elisei jocul, ca să-mi despart adîncul inimii și apele vieții mele, și să trec în locul acoperămîntului celui minunat pînă la casa lui Dumnezeu, acolo unde voiești tu să te duci. Pentru că știe și fiara ca după apusul soarelui să se adune și în culcușurile sale să zacă, dar eu, după ce te vei duce tu, nu știu unde voi merge. Că și pasărea și-a aflat casă ei și turtureaua cuib unde își va pune puii, iar tu de șase ani locuiești în mănăstire și un loc pentru tine nu ai aflat. Deci, unde mă vei lăsa?". Iar fericitul domn, ridicînd pe doctorul cel ce plîngea, a zis către dînsul: "Nu te întrista, Petre; mai bine este a nădăjdui spre Domnul, decît a nădăjdui spre boieri. Știe Domnul cum va păzi toată făptura pe care Singur a zidit-o; Acela se îngrijește să hrănească flămînzii, să-i apere pe năpăstuiți și să-i mîntuiască pe cei din ispite și îți va da și ție scăpare. Iar frații mei cei după trup să nu plîngă pentru mine, ci să se plîngă pe ei și faptele lor, în valea plîngerii lumii acesteia, ca în fericirea cea viitoare să se mîngîie. Iar mie pentru viața cea vremelnică nu-mi trebuie doctorie, căci de mult am murit pentru cele vremelnice, iar morții, după fire zicînd, viață nu vor vedea, nici doctorii vor învia, precum strigă Isaia".

Acestea zicînd fericitul, a mers cu doctorul la peșteră și și-a gătit un loc de mormînt către doctor: "Care dintre noi iubește mai mult locul acesta?" Iar doctorul, cu plîngere, a răspuns: "Știu că de ai voi, ai ruga pe Domnul ca să viețuiești încă, iar pe mine să mă pui aici". Fericitul a zis către dînsul: "Să-ți fie ție precum voiești, dacă Domnul va voi așa. Deci într-un chip călugăresc să ne rugăm Lui". Atunci doctorul, după sfatul fericitului, s-a tuns în chipul călugăresc și a petrecut trei luni, vîrșînd lacrimi în rugăciune ziua și noaptea, neîncetat. Apoi fericitul, mîngîindu-l pe el, i-a zis: "Frate Petre, oare ai voi ca să te iau cu mine?" Iar el cu plîngere, ca și mai înainte, a răspuns: "Voiesc ca pe mine să mă slobozi și să mor pentru tine, iar tu să rămîi aici și să te rogi pentru mine". A grăit lui fericitul: "Îndrăznește frate și gata să fii, că a treia zi, după dorirea ta, te vei duce din viața aceasta". Și așa Petru, împărtășindu-se cu dumnezeieștile și de viață făcătoarele lui Hristos Taine, sosind vremea cea înainte zisă, s-a culcat pe pat și și-a dat duhul său în mîinile Domnului. Iar după moartea doctorului, fericitul Sviatoșa s-a nevoit treizeci de ani, neieșind din mănăstire și, desăvîrșit cîștigîndu-și viață sfîntă, s-a mutat la veșnica viață, la Cel mai sfînt decît toți sfinții, Domnul smereniei, Iisus Hristos. Iar în ziua morții acestui sfînt domn, mai toată cetatea Kievului s-a adunat, dîndu-i sărutarea cea de pe urmă și rugăciunile lui cerînd cu multe lacrimi.

Mai ales frații fericitului, Iziaslav și Vladimir, aflînd de moartea lui, au plîns după dînsul cu nespusă tînguire, iar Iziaslav a trimis cu rugămintă la egumen, poftindu-l ca să-i dea spre binecuvîntare și mîngîiere crucea răposatului, pernița de pus sub cap și trunchișorul pe care făcea metaniile. Egumenul i le-a dat, zicîndu-i: "După credința ta să-ți fie, spre a cîștiga ajutor din ele la cele dorite de tine". Iar el, luîndu-le, le-a pus pe ele în mare cinste și a trimis la mănăstire mult aur, ca nu în zadar să primească semnele fratelui său.

Acest Iziaslav s-a îmbolnăvit odată cumplit și era în deznădăjduire de viață. Văzîndu-l că este aproape de moarte, soția lui, fiii lui și toți boierii ședeau lîngă el, iar după o vreme, trezindu-se puțin, și-a ridicat capul și a cerut să bea apă din fîntîna Pecerskăi. Apoi îndată a amuțit și nu mai putea să grăiască nimic. Trimițînd la Mănăstirea Pecerska, au luat de acolo apă într-un vas cu care au spălat mormîntul cuviosului

Teodosie, iar egumenul a dat și rasa cuviosului Sviatoșa ca să îmbrace pe fratele său cu dînsa. Mai înainte de a veni trimisul care aducea apa și rasa, domnul Iziaslav a grăit: "Ieșiți degrabă înaintea cetății întru întîmpinarea cuviosilor părinți Teodosie și Nicola". Apoi, intrînd cel care fusese trimis cu apa și cu rasa, iarăși a strigat voievodul: "Nicola, Nicola Sviatoșa". Deci, i-au dat lui să bea apă din aceea și l-au îmbrăcat în rasă și îndată el s-a făcut sănătos și toți au preamărit pe Dumnezeu și pe plăcuții Lui.

De atunci Iziaslav lua întotdeauna pe el acea rasă dacă se îmbolnăvea vreodată și îndată se făcea sănătos. Asemenea, la orice război se îmbrăca cu aceeași rasă pe sine și așa era păzit de orice vătămare. Odată, greșind, a uitat să-și ia rasa pe el și atunci a fost ucis, în acel război; însă mai înainte de moarte a poruncit ca să fie îmbrăcat în rasa aceea.

Drept aceea, nădăjduindu-ne și noi spre rugăciunile acestui cuvios domn, a cărui încredințată mîntuire o știm, să ne învrednicim a ne tămădui sub acoperemîntul rugăciunilor lui de toate bolile și rănilile cele vremelnice și veșnice, cu darul voievodului smereniei și al Împăratului slavei, Domnului Dumnezeu și Mîntuitorului nostru Iisus Hristos, Căruia I se cuvine slava, cu Dumnezeu Tatăl și cu Duhul Sfînt, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

Viața și pătîmirea Cuviosului Mucenic Lucian, prezbiterul Antiohiei celei Mari (15 octombrie)

Sfîntul Lucian era de loc din cetatea Samosatelor din Siria, născut din părinți drept-credincioși. La vîrsta de doisprezece ani a rămas orfan și averea care i-a rămas de la părinți a împărțit-o la săraci, iar el, alegîndu-și viața cea strîmtă și aspră, se deprindea la învățătura dumnezeieștilor cărți. Din tinerețea lui nu bea vin, ci numai apă, primea hrană o dată pe zi, iar uneori toată săptămîna nu gusta nimic, și hrana lui numai era pîine și apă. Cea mai multă vreme a vieții sale o petrecea în rugăciuni și lacrimi, căutînd fericirea celor ce plîng. Și, iubind tăcerea, se mîngîia întotdeauna cu gîndirea la Dumnezeu, iar la față întotdeauna arăta trist. Cînd era nevoie să vorbească, atunci din gura lui curgeau dumnezeieștile Scripturi, încît abia putea să se odihnească gîndind neîcetat la dînsule. Printr-o viață ca aceasta ajungînd la adîncul înțelepciunii și devenind mai iscusit decît alții întru învățatură, s-a învrednicit de rînduială preotească în Antiohia. Vrînd ca și pe alți mulți să-i vadă în dreapta credință și în înțelepciune asemenea cu sine, dar mai ales ca să-i învețe pe cei tineri, a făcut o școală și a adunat mulțime de ucenici; el era învățător al îndoitei înțelepciuni: al celor scrise în Scriptură și al celor duhovnicești; adică și dumnezeiasca Scriptură învățîndu-i să o înțeleagă și cu fapte bune povățuindu-i a vieții. Încă era iscusit și la scriere, căci scria frumos și repede, multe cărți scriind, încît dintru această lucrare de mînă se hrănea și pe dînsul și pe cei săraci. Vechiul și Noul Testament care erau scrise în limba greacă, fiind stricate de vicleșugul ereticilor, le-a îndreptat din nou în limba evreiască. Și întru atîta era darul lui Dumnezeu în el, încît, cînd umbla prin cetate, de unii era văzut, iar de alții nevăzut. Preamărindu-se el cu bunătățile sale pretutindeni, a aflat de dînsul necredinciosul împărat Maximian, numit și Galerie, care în acea vreme, aflîndu-se în țările Răsăritului, voia să deșrădăcineze și să piardă sfînta credință. Mai ales pe acei învățători creștini, înțelepți și renumiți îi chinuia și îi ucidea, cum de curînd îl ucisese pe Sfîntul Antim al Nicomidiei și pe Sfîntul Petru al Alexandriei, socotind nelegiuitul că de va surpa pe stîlpii bisericești, cu înlesnire va cădea și Biserica lui Hristos.

Auzind și despre Sfîntul Lucian, a poruncit să-l caute și să-l aducă pentru a fi chinuit. Iar el, ca orice om, temîndu-se să nu slăbească în munci, se ascundea de cei ce-l căutau. Dar un preot care locuia acolo în Antiohia, pe nume Pangratie, fiind de credința cea rea a lui Savelie, demult zavistuiindu-i slava cea bună a lui Lucian, a spus despre dînsul celor trimiși de împărat unde se ascunde și la fel ca Iuda a vîndut la moarte pe cel nevinovat de moarte. Și l-au prins necredincioșii pe Sfîntul Lucian și l-au dus în Nicomidia pentru a fi chinuit.

În acea vreme cumplitul împărat întru atât se ridicase asupra creștinilor, încît ucidă și pe pruncii cei mici ai lor, la fel ca un al doilea Irod, și, vrînd să-i pîngărească pe prunci cu mîncăruri jertfite idolilor, a poruncit să li se dea cu de-a sila din acele mîncăruri. Iar ei, povățuindu-se de Duhul Sfînt și fiindu-le scîrbă de acea mîncare, nu voiau să primească și pentru aceea îi ucidă. Și s-a întîmplat de i-au adus doi prunci de neam bun, amîndoi de un tată și de o mamă, iar aceștia fiind învățați de părinții lor și mai ales de Dumnezeu se mîhneau tare mult de închinarea idolilor. Pe aceștia, chemîndu-i judecătorul, îi amăgea cu cuvinte și cu mîncăruri dulci din cele jertfite idolilor, că doar-doar s-ar împărtași de mîncărurile lor cele diavolești. Ei însă se împotriveau și lepădau mîncărurile, zicînd: "Părinții ne-au poruncit nouă să nu gustăm din aceste mîncăruri, pentru că de va mîncă cineva din acestea, acela mînie pe Hristos". Atunci judecătorul a poruncit să-i bată fără cruțare cu vergi, iar ei, ca niște bărbați desăvîrșiți, nu au băgat seama de acestea. Dar un sofist, stînd înaintea împăratului, i-a zis: "Rușine ne-ar fi nouă dacă pruncii cei mici, nu demult dezlegați din scutece, ar putea, prin răbdarea lor, să biruiască pe împăratul roman. Deci, o, mare împărate, să mi-i dai în mîinile mele și eu îi voi învăța pe ei să-i cinstească pe zei". Atunci împăratul i-a dat lui pe acei prunci, iar el făcînd alifie din muștar iute și răzîndu-le părul de pe capetele lor, i-a uns cu alifia aceea iute și le-a pus capetele într-un vas fierbinte și, înfierbîntîndu-se capetele lor, ardeau ca de o văpaie de foc ca și cum erau loviți de fulger. Și amîndoi copiii au murit în acele chinuri. Întîi a căzut mort cel mai mic, iar cel mai mare, văzîndu-l pe fratele lui mort, a strigat: "Ai biruit, fratele meu, ai biruit! Dumnezeu îți este ție de ajutor". După aceea, sărutînd trupul fratelui mort, și-a dat și el duhul.

Acestea s-au petrecut în Nicomidia, unde era dus și prea fericitul Lucian la chinuri. Cînd era în Capadocia, văzîndu-i pe ostași lepădîndu-se de Hristos de frica judecătorilor, îi învăța pe ei, zicîndu-le: "O! ce rușine pentru voi, căci fiind ostași sănătatea voastră o puneți întotdeauna pentru împăratul cel pămîntesc și vremelnic, chiar sufletele voastre le puneți pentru dînsul, iar pentru Hristos, Împăratul cel ceresc și vrednic, n-ați voit să stați neclintiți, nu numai că v-ați cruțat, ci v-ați și lepădat de El. Deci, socotiți ce folos aveți, ascultînd pe împăratul pămîntesc, și gîndiți-vă de ce v-ați lepădat de împăratul cel ceresc. Pentru deșartă slavă și cinste v-ați dat într-atît pierzării pe voi, iar pentru Domnul vostru, cel ce Și-a dat Sîngele Său pentru noi și a gătit bunătățile cele negrăite robilor Săi, n-ați voit să răbdați puțin și să împărățiți în veci cu El. Rușinați-vă de pruncii cei mici și de femeile cele neputincioase, ale căror inimi sînt mai viteze decît ale voastre, pentru că acelea rabdă bărbătește pentru Domnul lor și s-au făcut ca bărbații, iar voi, temîndu-vă de chinuri, v-ați făcut femei și prunci mici. Ce se va întîmpla cu voi cînd vă va chema Hristos la judecata Sa?" Iar ostașii, auzind acestea, iarăși s-au întors la Hristos cu pocăință și mergeau la chinuri, mărturisind cu inima și cu gura numele cel întru totul sfînt al lui Iisus Hristos. Pînă la patruzeci de ostași au fost uciși pentru Hristos. Așa a grăit Sfîntul Lucian, prin limba sa cea dulce și plină de dumnezeiesc dar, pentru cei căzuți de la Hristos și iarăși i-a întors către El și către nevoița mucenicească i-a întărit.

Cînd l-au dus în Nicomidia, a aflat acolo mulți creștini și ucenici ai săi, care aveau mare frică de chinuri, din care unii se ascundeau, iar alții voiau să se lepede de creștinism, temîndu-se de cumplita chinuire și moarte. Pe toți aceștia i-a sfătuit Sfîntul Lucian cu puternicul său cuvînt și i-a întărit în credință ca să nu se teamă de cei ce ucid trupul, pentru că sufletul nu pot să-l ucidă. Se spune că o fecioară, pe nume Pelaghia, ucenica lui Lucian, cînd era căutată spre a fi chinuită pentru credința în Hristos, temîndu-se să nu-i fie luată fecioria, a sărit de la o fereastră înaltă și a murit și pe aceasta credincioșii au cinstit-o ca pe o mucenică.

Maximian auzise despre Lucian că atât îi este de frumoasă fața și vorbele lui sînt atât de dulci, încît oricare, văzîndu-i cinstita lui față și auzindu-i cuvintele, nu era cu putință ca să nu devină creștin. Temîndu-se păgînul de el, ca nu cumva și el, vorbind cu Lucian față în față, să se facă creștin, cînd l-au adus la dînsul a vorbit cu el prin perdea și de la depărtare. Mai întîi i-a făgăduit lui Lucian multe și cinstite daruri, iar după ce Sfîntul Lucian a rîs de cuvintele lui cele înșelătoare și viclene, a început a-l îngrozi cu chinuri. Dar el de loc nu s-a înfricoșat de amenințarea lui; apoi l-a pus în temniță în care a răbdat tot felul de chinuri: l-a legat în lanțuri, l-a bătut cu pietre ascuțite și l-au chinuit mult cu foamea și cu setea; iar printre alte multe chinuri i-au rupt toate membrele din încheieturi, l-au pus cu spatele pe

cioburi ascuțite, pe care a zăcut patruzeci de zile. Și sosind praznicul dumnezeieștilor arătări, sfântul a dorit ca și el și creștinii cei erau cu dînsul să se împărtășească cu Sfintele Taine. Și l-a rugat pe Dumnezeu să-i îndeplinească dorința. Și a rînduit Milostivul Dumnezeu ca, prin nebăgarea de seamă a străjerilor, unii din credincioși s-au adunat în temniță la dînsul aducînd pîine și vin. Iar Sfîntul Lucian a zis ucenicilor lui și tuturor credincioșilor care erau acolo: "Stați împrejurul meu și să vă faceți biserică, căci cred lui Dumnezeu că mai bine primită îi va fi Lui biserica cea vie, decît cea de lemne sau de pietre". Apoi, înconjurîndu-l pe el toți, le-a zis: "Să săvîrșim Sfînta Liturghie și să ne împărtășim cu dumnezeieștile Taine". Iar ucenicii i-au zis: "Unde să punem mîinile, părinte, pentru săvîrșirea Sfintelor Taine, pentru că aici nu este masă?" Iar el, zăcînd cu fața în sus, fiind legat pe cioburi, a zis: "Pe pieptul meu să o puneți și va fi pristol viu al Dumnezeului celui viu". Si așa s-a săvîrșit dumnezeiasca Liturghie în temniță, pe pieptul sfîntului, după rînduială, precum se cade, cu toate rugăciunile cele cuviincioase ei și toți s-au împărtășit cu Sfintele și dumnezeieștile Taine.

Dimineată a trimis împăratul slujitori ca să vadă dacă Lucian mai este încă viu. Și cînd au intrat slujitorii pe ușile temniței, Sfîntul Lucian, văzîndu-i, a strigat de trei ori: "Sînt creștin". Și cu aceste cuvinte și-a dat duhul în mîinile lui Iisus Hristos, Dumnezeul său. Si slujitorii au vestit lui Maximian că Lucian a murit, iar el a poruncit ca trupul lui să fie aruncat în mare. Slujitorii au făcut după porunca împăratului și, legîndu-l de o piatră, au aruncat în noianul mării mult pătimitorul trup al Sfîntului Lucian. Si a stat în mare trezeci de zile. După aceea i s-a arătat unuia din ucenicii săi și anume lui Glicherie, poruncindu-i să meargă la malul mării și, luîndu-i trupul lui, să-l îngroape. Și a ieșit Glicherie la mal împreună cu alți creștini și căutau trupul sfîntului; și iată că a văzut în mare niște delfini ducînd trupul cel mucenicesc nestrînat, pe care, aducîndu-l la mal, l-au aruncat pe uscat. Iar credincioșii, luîndu-l cu mare bucurie, l-au îngropat cu mare cinste. Iar după mulți ani, Sfînta împărăteasă Elena, maica lui Constantin, a ridicat o biserică în numele sfîntului mucenic, deasupra mormîntului său, căruia și de la noi acum să-i fie slavă, cinste și închinăciune, în vecii vecilor. Amin.

Cuviosul Părintele nostru Eftimie cel Nou (15 octombrie)

Acest preacuvios părinte Eftimie a fost mai întîi mirean, om drept-credincios, viețuind în căsătorie cu cinste. Apoi, umilindu-se cu sufletul și iubind pe Dumnezeu cu toată inima, a lăsat lumea și pe toate cele din ea, a lăsat toate și pe soția sa și s-a dus în pustie, în care, sălășluindu-se cu fiarele și luptîndu-se cu diavoli, viețuia ca unul din cei mai dedemult pustnici, suferind gerul și zăduful, chinuindu-și trupul cu postul și cu ostenelile și înviindu-și sufletul cu neîncetate rugăciuni. Și atît de bine a viețuit, încît viața lui a mirat pe îngeri și a înfricoșat pe diavoli și a fost povătuitorul monahilor, pentru că s-a arătat ucenicilor săi bun învățător, ca un tată către fiii săi, povătuindu-i pe dînșii la mîntuitoria cale pe care el însuși călătorind ani îndelungați, a ajuns la limanul cel bun. Si acum, după ostenelile cele multe, se odihnește tot acolo unde sînt acei pe care i-a chemat Domnul la Sine, zicîndu-le: "Veniți la Mine toți cei osteniți și împovărați și Eu vă voi odihni pe voi".

Viața Cuviosului Eftimie cel Nou nu este scrisă mai mult decît atîta nicăieri, în afară numai de ceea ce am putut să știm din slujba cea pusă în Mineiul pe luna octombrie și aceasta am pus-o aici.

În această zi mai facem și pomenirea sfîntului mucenic, un monah oarecare, al cărui nume nu am putut să-l aflăm, care a stat ani mulți în schit, ascultător părintelui său. Apoi, din zavistie diavolească părăsind ascultarea, a plecat de la starețul său, fără pricină - fiind în canonul cel pus pe dînsul pentru neascultare - și a intrat în Alexandria, unde a fost prins de păgînul stăpînitor de acolo. Și luînd de pe dînsul călugăreasca schimă, îl silea ca să se închine idolilor, dar el nu a vrut, pentru care pricină fără milă l-au bătut și i-au tăiat capul cu sabia, iar trupul l-au aruncat spre mîncarea cîinilor. Iar niște creștini oarecare,

luînd noaptea trupul mucenicului și punîndu-l în sicriu cu arome, l-au așezat în altarul bisericii cu cinste, ca pe un pătimitor al lui Hristos. Iar cînd începea a se săvîrși dumnezeiasca Liturghie și cînd sfîntul propovăduitor striga: "Cîți sînteți chemați, ieșiți", se ridica racla cu moaștele mucenicului, nefiind atinsă de mîini omenești, ieșea din biserică și rămînea în tinda ei pînă la otpus, iar după otpus, iarăși racla singură intra în biserică și se așeza la loc în altar. Si aceasta se întîmpla la toate Liturghiile, ieșind și iarăși intrînd, spre mirarea tuturor. Iar unul din nobili, fiind credincios și cu viață îmbunătățită, văzînd aceasta, s-a rugat lui Dumnezeu ca să descopere această taină despre ieșirea din biserică a mucenicului în vremea Liturghiei și a cîștigat cererea, pentru că îngerul Domnului, stîndu-i în față, i-a zis: "Ce te înspăimîntează în ceea ce se face? Au nu au luat putere Apostolii și urmașii lor, episcopii și preoții, a lega și a dezlega? Iată că mucenicul pe care îl vedeți ieșind din biserică a fost ucenicul unui pustnic (cărui i-a spus pe nume), dar pe care neascultîndu-l și legat fiind de dînsul, prin canon nedezlegat petrece; apoi cunună și-a luat ca un mucenic al lui Hristos, dar nu poate să stea în altar cînd se săvîrșește slujba, ci poruncindu-i îngerul, el iese; și va ieși pînă îl va dezlega cel care l-a legat". Acestea auzindu-le fericitul bărbat, s-a dus degrabă la acel pustnic, l-a adus în Alexandria la mucenicul lui Hristos, a cărui raclă deschizîndu-i, l-a iertat și l-a dezlegat, apoi l-a sărutat. Și stînd să se săvîrșească dumnezeiasca slujbă, mucenicul n-a mai ieșit de atunci din altar.

Tot în această zi mai sînt pomeniți și sfinții mucenici Sarvil și sora lui Vivea, pentru pătimirea lor, care în Edessa au fost chinuiți, în vremea împărăției lui Traian, de către Lisie, boierul.

De asemenea, se mai face și pomenirea cuviosului Savin episcopul.

Viața și pătimirea Sfîntului Mucenic Longhin sutașul, cel de la Crucea Domnului (16 octombrie)

Domnul nostru Iisus Hristos, prin negrăita Lui milă, a binevoit să ne mîntuiască de la pierzare cu patima Sa cea de voie, prin Cruce, prin moarte și prin înviere, dîndu-Se spre chinuri, ca să se rănească pentru păcatele noastre. Atunci un sutaș, anume Longhin, de neam din Capadocia, fiind sub stăpînirea lui Pilat, a fost pus împreună cu ostașii săi să slujească la sfintele patimi și la răstignirea lui Hristos. Văzînd el minunile cele ce s-au făcut de Hristos, adică cutremurul și schimbarea soarelui în întuneric, mormintele deschizîndu-se, morții înviind și pietrele despicîndu-se, a mărturisit că Hristos este Fiul lui Dumnezeu, precum grăiește dumnezeiescul evanghelist Matei: "Iar sutașul și cei ce străjuiau împreună cu dînsul pe Iisus, văzînd cutremurul și cele ce s-au făcut, s-a temut foarte tare, zicînd: cu adevărat Fiul lui Dumnezeu a fost Acesta".

Despre Longhin sutașul zic unii că el a împuns cu sulița în coasta nostru Domnului Iisus Hristos, Care a murit pe cruce, iar din sîngele și apa ce au curs a cîștigat tămăduire pentru ochii săi cei bolnavi. Apoi, fiind îngropat trupul făcător de viață al lui Hristos, Longhin iarăși a fost pus de Pilat să străjuiască cu ostașii pe Iisus Care zăcea în mormînt. Iar cînd Domnul, cu mare slavă, a înviat din mormînt și prin minunata Sa sculare a înspăimîntat pe străjeri, îngerul Domnului, pogorîndu-se din cer, a prăvălit piatra de pe mormînt și de frica lui s-au cutremurat străjerii și s-au făcut ca morți. Atunci Longhin împreună cu alți doi ostași ai săi au crezut desăvîrșit în Hristos și s-au făcut propovăduitori ai învierii Lui, mărturisind lui Pilat și arhierilor toate cele ce s-au făcut.

Arhierii au făcut sfat cu bătrînii și au dat ostașilor mulți arginți ca să tăinuiască învierea lui Hristos, zicînd: "Ucenicii Lui L-au furat noaptea, pe cînd noi dormeam". Însă Longhin nu a primit arginții și nu a vrut să tăinuiască minunea, ci a mărturisit-o și adevărată a fost mărturisirea lui. Pentru aceasta Pilat și adunarea evreiască l-au urît pe Longhin și toată mînia lor pe care o aveau înainte asupra lui Hristos au îndreptat-o împotriva lui. Căci cu cuvîntul său vestea tuturor că Hristos este adevăratul Dumnezeu, a

Căruia moarte și înviere dăătoare de viață el însuși le-a văzut și despre aceasta la toți a propovăduit. Zavistnicii încercau asupra lui pricină și vreme potrivită să-l piardă, pentru că mărturisirea pe Iisus Hristos, dar nu aflau, pentru că Longhin fiind mai bătrîn și mai cinstit decît toți, era binecunoscut Cezarului. Fiind înștiințat el de gîndul lor cel rău ce îl aveau asupra lui, a voit mai bine să fie lepădat pentru Hristos, decît să viețuiască în locașurile iudeilor. Și și-a lăsat dregătoria sa, haina și brîul cel ostășesc și luînd cu el pe cei doi prieteni care aveau aceeași rîvnă ca și dînsul, pentru Hristos, s-au depărtat și n-au mai viețuit cu popor și se îndeletniceau cu credința în adevăratul Dumnezeu. Apoi au primit botezul de la Sfinții Apostoli și nu după multă vreme au părăsit Ierusalimul și au mers împreună în Capadocia. Acolo a fost propovăduitor și apostol al lui Hristos și a întors pe mulți din rătăcire la Dumnezeu. Apoi, lăsînd cetatea aceea, a petrecut în satul tatălui său, viețuind în post și în rugăciune.

Adunarea evreiască din Ierusalim a fost înștiințată că Longhin a umplut toată Capadocia cu învățătura sa și cu mărturisirea cea dovedită despre învierea lui Hristos. De aceea, arhierii și bătrînii s-au umplut de zavistie și de mînie și, mergînd la Pilat cu multe daruri, l-au rugat ca să trimită pînă la Cezarul din Roma veste împotriva lui Longhin care și-a lepădat dregătoria ostășească, s-a abătut de la stăpînirea romană și tulbură poporul din Capadocia propovăduind pe alt împărat. Iar Pilat, luînd darurile, a ascultat rugămintea lor și a trimis la Cezarul Tiberiu o scrisoare care cuprindea multă clevetire împotriva lui Longhin. Cu această scrisoare a lui Pilat au trimis iudeii mult aur Cezarului, răscumpărînd moartea Sfîntului Longhin. Apoi degrabă a venit de la Cezar poruncă ca Longhin să fie pedepsit cu moarte, ca un potrivnic al Cezarului. Și îndată Pilat a trimis ostași în Capadocia ca să-i taie capul lui Longhin și apoi să-l aducă în Ierusalim, spre a dovedi adunării evreiești moartea lui. Apoi Pilat a poruncit să fie uciși, după cererea evreilor care îl urau pe Dumnezeu, și cei doi ostași care lăsaseră împreună cu Longhin dregătoria ostășească și propovăduiau acolo, ca și dînsul, pe Hristos.

Ajunghînd trimișii lui Pilat în părțile Capadociei, întrebau cu stăruință unde este Longhin. Aflînd că locuiește în satul părintesc, s-au sîrguit să meargă acolo și umblau în taină, căutîndu-l pe Longhin nu spre a-l uci, ci spre a-i aduce oarecare cinste, pentru că se temeau ca să nu-i scape din mîini și să se întoarcă rușinați la cei ce i-au trimis. De aceea, căutau să năvălească asupra lui în taină. Iar Sfîntul Longhin, fiind plin de Duhul lui Dumnezeu, a știut cele ce vor să fie, pentru că i s-a descoperit lui cununa mucenicească ce i se gătea, și a ieșit singur în întîmpinarea lor. Văzîndu-i, cu dragoste le-a grăit cuvinte bune. Iar ei, necunoscîndu-l, l-au întrebat: "Unde este Longhin care era odată sutaș?" Iar Longhin i-a întrebat: "Ce trebuință aveți cu el?". Au răspuns ostașii: "Am auzit că este om bun și vrem să-l cercetăm; căci noi sîntem ostași, iar el a fost sutaș de ostași, deci voim să-l vedem pe el". Iar Longhin le-a zis: "Rogu-vă pe voi, stăpînii mei, să vă abateți la casa mea și să vă odihniți puțin de cale, căci eu vi-l voi spune vouă, că știu unde viețuiește și sigur va veni la voi, că nu locuiește departe". Iar ei s-au dus la dînsul. Și le-a făcut Longhin ospăț mare, iar după ce s-a înserat, cînd oaspeții s-au veselit bine de vin, au spus lui Longhin pentru ce sînt trimiși. Însă mai întîi l-au rugat și l-au jurat cu jurămînt ca să nu spună nimănui taina aceasta, temîndu-se ca nu cumva cineva să-l scape pe Longhin de dînșii. Apoi i-au spus: "Noi sîntem trimiși ca să luăm capul lui și capetele celor doi tovarăși ai lui, pentru că a venit porunca aceasta de la Cezar către Pilat". Longhin, auzind că și pe prietenii lui îi caută ca să-i omoare, a trimis în grabă după dînșii, chemîndu-i la sine și nu le-a spus ostașilor că el este Longhin, pînă ce nu au venit și prietenii lui. Iar ostașii adormind, Longhin a stat la rugăciune și toată noaptea aceea s-a rugat cu dinadinsul lui Dumnezeu, pregătindu-se pentru moarte. A doua zi ostașii se sîrguiau să meargă în cale și l-au rugat pe Longhin ca să li-l spună pe acela pe care îl caută și pe care a făgăduit că are să-l arate. Iar Longhin le-a zis lor: "Așteptați puțin, stăpînii mei, că am trimis după dînsul și fără zăbavă va veni la voi. Și să mă credeți pe mine că acela pe care îl căutați, singur se va da pe sine în mîinile voastre, numai să așteptați". Aflînd Longhin că vin prietenii lui, a ieșit în întîmpinarea lor și, cuprinzîndu-i, i-a sărutat pe ei, zicîndu-le: "Bucurați-vă, robii lui Hristos și ai mei prieteni, că s-a apropiat veselia noastră; a sosit vremea dezlegării noastre din legăturile trupești. Căci, iată, acum vom sta împreună înaintea Domnului nostru Iisus Hristos, pe Care L-am văzut răbdînd patimi, răstignire, îngropare și a înviat cu slavă. Pe Acela iarăși de acum Îl vom vedea șezînd de-a dreapta lui Dumnezeu și ne vom sătura de vederea slavei Lui". Grăind acestea Longhin către prietenii săi, le-a spus lor de ce au venit ostașii de la Pilat și de la adunarea iudeilor: ca să-i

ucidă pe ei pentru mărturisirea învierii lui Hristos. Iar ei, auzind acestea, s-au bucurat că se vor învrednici a fi părtași cununii mucenicești și că degrabă vor merge să stea înaintea Domnului lor, pe Care L-au iubit din tot sufletul. Apoi, ducându-i pe prietenii săi la ostași, le-a zis: "Iată, aveți pe Longhin, iată aveți și pe cei doi prieteni ai lui, pentru că eu sînt Longhin pe care îl căutați, iar aceștia doi sînt prietenii mei, care împreună cu mine au văzut învierea lui Hristos și au crezut. Deci faceți-ne nouă așa precum aveți porunca de la cei ce v-au trimis pe voi".

Iar ostașii, auzind acestea, s-au umilit și pe moment nu credeau că el este Longhin. Apoi, înștiințându-se cu adevărat, se rușinară și nu voiau să-l omoare pe binefăcătorul lor. Iar Longhin îi silea pe ei ca să îndeplinească porunca și le zicea: "Nu puteți să-mi răsplătiți mai bine pentru dragostea mea către voi decît dacă mă veți trimite degrabă la Domnul meu, pe Care de mult doresc să-L văd".

Apoi, s-a îmbrăcat în haine albe de îngropare, a arătat cu mîna un deal care era în apropiere și a poruncit casnicilor săi ca acolo să-i îngroape trupul și să pună împreună cu dînsul și trupurile celor doi prieteni ai săi. Rugîndu-se mult și dînd tuturor celor ce erau acolo sărutarea cea mai de pe urmă și-au plecat sub sabie capetele lor, iar ostașii, tăindu-le, au luat cu dînșii capul Sfîntului Longhin și s-au dus. Iar cei de pe lîngă casă au îngropat cu cîinste trupurile sfinților la locul arătat de Sfîntul Longhin, iar cînstitul și sfîntul lui cap a fost dus de ostași la Ierusalim, ca să fie dovadă lui Pilat și iudeilor despre uciderea lui Longhin. Pilat și cu iudeii, văzînd capul sfîntului, a poruncit ca să-l arunce afară din cetate și l-au tăvălit mult în gunoi pînă ce a fost astupat acolo.

Domnul, Care păzește toate oasele plăcuților Săi, a păzit întreg, în gunoi, capul Sfîntului Longhin. Și cînd a vrut ca să-l preamărească pe robul său pe pămînt înaintea oamenilor, precum îl preamărise în cer înaintea îngerilor, a descoperit sfîntul lui cap astfel: O femeie văduvă din Capadochia orbise de amîndoi ochii și multă vreme a căutat ajutor pe la doctori, dar n-a aflat nicăieri. Apoi s-a gîndit să meargă la Ierusalim și să se închine acolo la sfintele locuri, căutînd ajutorul lui Dumnezeu pentru ochii săi cei orbi. Luînd cu ea pe fiul ei, primul născut, a luat calea Ierusalimului și a fost dusă de dînsul pînă acolo. Ajungînd la sfintele locuri, fiul ei s-a îmbolnăvit și după puține zile a murit. Din pricina aceasta văduva avea mare mîhnire și plîngea de îndoita-i orbire: căci a pierdut și ochii și pe fiul ei, care era ca o lumină a ochilor săi.

Plîngînd ea nemîngîiată și tînguindu-se cu amar, i s-a arătat în vedenie Sfîntul Longhin și a mîngîiat-o, făgăduindu-i că și pe fiul ei i-l va arăta în slava cerului și lumina ochilor i-o va dăruia. Și i-a povestit toate cele despre sine; cum a fost la patimi, la răstignire, la îngropare și la învierea lui Hristos, cum a propovăduit în Capadocia pe Hristos și a pătimit pentru Dînsul cu prietenii săi. Și i-a poruncit ei să meargă înaintea cetății și să afle capul lui acoperit de gunoi și i-a zis: "Ție ți s-a rînduit aceasta spre tămăduirea ta". Iar ea, mîngîindu-se în necaz, s-a sculat și a mers, fiind condusă afară din cetate. Femeia ruga pe cei care o duceau, zicîndu-le: "Unde veți vedea gunoi mult adunat, acolo să mă duceți". Și așa s-a făcut; aflînd gunoi mult, au dus-o acolo, iar ea a început a scormoni gunoiul cu mîinile. Deși nu vedea nimic cu ochii, avea credință mare în cuvintele sfîntului, cel ce i-a grăit în vedenie. După rînduiala lui Dumnezeu, îndată a găsit ceea ce căuta. Deodată a văzut lumina soarelui, pentru că i s-au deschis ochii și a văzut în gunoi capul sfîntului. Și s-a bucurat, nu atît de lumina soarelui pe care a văzut-o, cît mai ales de capul sfîntului, pe care l-a aflat și prin care a cîștigat vederea. Și l-a preamărit pe Dumnezeu, iar pe Sfîntul Longhin, robul său, l-a cînstit. Luînd capul și sărutîndu-l, l-a dus cu bucurie în casa în care găzduia și, spălîndu-l, l-a uns cu miresme bine mirositoare. Așa de mult se veselea de aflarea acelei duhovnicești visterii, încît și-a uitat mîhnirea pentru fiul cel mort.

În noaptea următoare i s-a arătat iar Sfîntul Longhin, în lumină mare, aducînd pe fiul ei la dînsa, strălucind în îmbrăcămintă de nuntă și, cuprinzîndu-l pe acesta cu dragoste părintească, a zis către văduvă: "Vezi pe acela pentru care ești în durere? Iată, femeie, pe fiul tău, iată în ce fel de cîinste și slavă se află, vezi-l și te mîngîie, pentru că Dumnezeu l-a numărat în cetele cele cerești, care se află în Împărăția Lui; iar eu l-am luat acum de la Mîntuitorul și nu va fi depărtat de mine niciodată. Și să iei

capul meu și trupul fiului tău și să le pui într-o raclă. Să nu plîngi mai mult pe fiul tău, nici să se tulbure inima ta, căci mare slavă, bucurie și veselie nesfîrșită i s-a dat lui de la Dumnezeu".

Dacă a auzit aceasta, femeia s-a sculat și degrabă a pus într-o raclă capul mucenicului, împreună cu trupul fiului ei cel mort și s-a întors la casa sa, slăvind și lăudînd pe Domnul. Sosind în patria sa, a îngropat la un loc trupul fiului ei împreună cu cinstitul capul sfințului mucenic și aceste cuvinte le grăia în sine: "Acum știu că celor ce iubesc pe Dumnezeu toate le sporesc spre bine. Am căutat ochii trupești și am aflat împreună și pe cei sufletești. Eram cuprinsă de necaz pentru moartea fiului meu și acum îl am la ceruri stînd în slavă înaintea lui Dumnezeu cu proorocii, cu mucenicii și cu Longhin, cu care totdeauna se bucură, întru împărăția lui Hristos, purtînd printre îngeri Crucea, semnul cel de biruință. El ca un ucenic al lui Longhin scoate același glas, cîntînd cu bucurie: "Cu adevărat Fiul lui Dumnezeu a fost Acesta, este și va fi. Impărăția Lui este împărăția tuturor veacurilor și stăpînirea Lui, întru tot neamul și neamul, a Căruia este slava în veci". Amin.

Pomenirea Sfîntului Prooroc Osea (17 octombrie)

Sfîntul prooroc Osea era fiul lui Veriin de la Valemot, din seminția Isahar, bărbat temător de Dumnezeu. În acea vreme mulți din poporul lui Israel, abătîndu-se de la Dumnezeu și uitînd facerile de bine și minunile Lui, se închinau idolilor, iar el slujea lui Dumnezeu, Celui ce a făcut cerul și pămîntul și Care a scos pe părinții lor din Egipt cu mîna tare; îi învăța pe oamenii cei rătăciți de la adevăr și îi întorcea prin sfaturile sale cele înțelepte la strămoșeasca dreaptă credință. Umplîndu-se de Duh Sfînt, mult a proorocit pentru Israel și pentru venirea lui Hristos și învierea Sa, precum se vede în cartea lui. Pentru că a scris prooroceștiile sale cuvinte, însumînd paisprezece capete care se socotesc în Sfînta Scriptură ca fiind grăite prin Sfîntul Duh. Osea a viețuit ani îndelungați, cu 822 de ani înainte de nașterea lui Hristos. Iar numele lui se tâlcuiește: mîntuitor, păzitor sau umbritor. A murit întru bătrînețe adînci și cinstite și a fost îngropat cu pace în pămîntul său.

Pătimirea Cuviosului Mucenic Andrei din Creta, care a pătimit pentru icoane (17 octombrie)

După prigoanele cele multe în care s-a vărsat sîngele sfinților mucenici pentru mărturisirea dumnezeirii și a întrupării lui Iisus Hristos, fiind urmăriți de împărății și de domnii cei necredincioși; cînd Biserica lui Dumnezeu, ca un pămînt bine roditor, adăpîndu-se cu cinstitul sînge al robilor Domnului, se lățise în toate marginile pămîntului și acum se făcuse pace și unire în casa Domnului și înflorea dreapta credință; cînd se înmulțeau între popoare obiceiurile cele bune, se păzeau poruncile Domnului și credincioșii mergeau din putere în putere, aflîndu-se în toate bunătățile, atunci diavolul, zavistuiind și vrînd acum să aducă pe oameni spre lepădarea de Hristos - nu la vedere precum lucrase mai înainte, ci cu meșteșug, sub chipul rîvnei pentru Dumnezeu, a ridicat lupta împotriva icoanelor, ca oamenii, lepădîndu-se de sfînta icoană a lui Hristos, pe Însuși Hristos să-L lepede, pentru că cinstea ce se face icoanei se urcă spre Acela a Căruia față este închipuită pe icoană.

Diavolul, potrivnic mîntuirii omenești, a îndemnat pe împăratul Constantin - nu cel ce a fost asemenea cu apostolii și a luminat lumea cu credința lui Hristos, ci pe altul cu același nume, care a fost numit Copronim, pentru că a spurcat mai întîi scăldătoarea botezului său, iar după aceea Biserica lui Hristos, cu păgînescul său eres - pe acela l-a ridicat diavolul, zicîndu-i că nu se cade ca creștinii să se închine

icoanelor și să le cinstească, căci aceasta este închinarea de idoli. Nechibzuitul n-a înțeles că unde este lucru rău, vătămător de suflet și oprit, acolo și icoana lucrului aceuia este rea, vătămătoare de suflet și oprită, iar unde este lucru bun, folositor și neoprit, acolo și icoana lucrului aceuia este bună, folositoare și neoprită. Răi sînt zeii păgînilor și vătămători de suflet și este oprit a-i cinsti pe ei, deci și icoanele lor sînt rele și vătămătoare de suflet și Legea lui Dumnezeu a oprit a le cinsti pe ele. Bun este Domnul Dumnezeu nostru Iisus Hristos și buni sînt robii Lui și ne sînt nouă foarte folositori de suflet și nu numai că nu ni se oprește, ci ni se poruncește să cinstim pe Dumnezeu și pe sfinții Lui, precum a zis David: "Iar mie îmi sînt foarte cinstiți prietenii Tăi, Dumnezeule". Deci și icoanele Domnului și ale cinstiților Lui prieteni, către care a grăit: "voi sînteți prietenii Mei", sînt bune și foarte folositoare de suflet și sîntem datori a le cinsti, știind că cinstea cea adusă icoanelor trece asupra celui închipuit pe icoană.

Nebunul și nelegiuitul împărat, neînțelegînd aceasta, a trimis poruncă prin toate țările stăpînirii sale ca să fie aruncate icoanele din casele Domnului și să nu îndrăznească cineva să țină în casa sa icoane. Si îi îngrozea cu înfricoșate chinuri și cu moarte pe toți cei ce nu vor voi să se supună poruncii lui. Era mare necaz, mîhnire și strîmtorare în Biserica lui Dumnezeu. Mulți din cei credincioși, temîndu-se de amenințările cele înfricoșătoare ale împăratului, fugeau și se ascundeau, cetățile erau pustii și popoarele fugeau prin pustietăți, iar cei ce rămîneau, unii se supuneau poruncii împăratului și se lepădau de închinarea icoanelor, iar alții, ținîndu-se cu strășnicie de învățăturile Sfinților Părinți, se împotriveau cu îndrăzneală luptătorilor de icoane și erau în multe feluri chinuți; puteai să vezi închisorile, temnițele și gropile cele adînci, pline, nu de filhari, nici de hoți, nici de alți făcători de rele, ci de episcopi, de preoți, de călugări și de alte popoare dreptcredincioase.

În acea vreme era în insula Creta, care acum se numește Candia, un oarecare om, cu numele de Andrei, care era încă din copilărie temător de Dumnezeu. El a părăsit lumea aceasta și slava ei, toate el le-a defăimat și nu le-a socotit și, luîndu-și crucea, petrecea o viață strîmtorată, care ducea spre cer și pe mulți îi atrăgea în această viață plăcută lui Dumnezeu. Auzind Andrei că în Constantinopol nelegiuitul Copronim chinuia pe mulți sfinți pentru noua învățătură eretică și hulitoare împotriva icoanelor, s-a aprins cu rîvna credinței și a dragostei de Hristos și, sculîndu-se, a mers la Constantinopol, netemîndu-se de nimic. Acolo cu bărbăție și îndrăzneală mare învăța pe față poporul ca să nu se lase înșelat de cuvintele împăratului și de învățătura lui cea eretică. Pe cei ce rămîneau în credință, în mărturisirea cea adevărată și în răbdarea chinurilor, îi deșeptă.

Andrei, văzînd că mărturisitorii lui Hristos sufereau chinuri pentru cinstirea sfintelor icoane - căci, după porunca împăratului, unii erau bătuți cumplit cu vîne de bou, alții erau arși cu foc, unora li se scotea ochii și li se tăia limba, iar altora li se tăiau mîinile și picioarele - și neputînd să rabde mai mult, a alergat în biserica Sfîntului Mucenic Mamant, unde era mîndrul împărat cu toată mulțimea boierilor și curtenilor săi și, trecînd printre oameni în adunarea cea mare a poporului, Andrei a ajuns la împărat. Sînd înaintea lui cu inimă curajoasă, a strigat cu glas mare, zicînd: "Pentru ce, o, împărate, te numești creștin și slugă a lui Hristos, iar icoanele Lui le calci în picioare și robilor Lui le faci multe răutăți?!"

După ce a terminat de grăit, împăratul a poruncit să fie prins și îndată, repezindu-se slujitorii, l-au apucat cu mîinile lor ucigașe, unii de cap, alții de mîini, iar alții de umeri și de haine și, aruncîndu-l la pămînt, l-au bătut, tîrîndu-l și călcîndu-l cu picioarele. Împăratul, vrînd să se arate milostiv, a poruncit să înceteze de a-l mai bate. Și, ieșind din biserică, l-au dus pe Andrei la împărat și acesta a început a grăi cu el: "De unde, îi zise, ai îndrăzneala aceasta, căci fără rușine ai venit să-mi grăiești de rău în față? Oare din nebulie, oare din vreo părere, sau pentru aceea ca să fii știut de mine?" Iar Andrei a răspuns: "Nu din nebulie fac aceasta, nici din părere, nici pentru o slavă deșartă te caut, pentru că toate acestea pe care tu le ai în lume eu ca pe un vis le-am defăimat și ca fumul le-am socotit. Eu am auzit de învățătura ta cea rea, cum că surpi cinstea sfintelor icoane și prigonești Biserica lui Dumnezeu dreptcredincioasă și pentru aceasta rîvna casei lui Dumnezeu m-a mîncat pe mine și am venit de departe aici să te sfătuiesc pe tine, sau să mor pentru Hristos. Căci dacă însuși Dumnezeu meu a murit pentru mine, apoi eu, chipul Lui fiind, oare nu pot să mor pentru icoane?" Iar împăratul i-a zis: "La voi este cea îndrăcire și nebulie a

minții voastre deșarte ca să dați lemnului, vopselelor și pietrei slava veșnicului Dumnezeu și nu ascultați ceea ce a poruncit El prin Moise: de a nu face chip cioplit, nici orice altă asemănare. De unde, dar, crește în voi această nebunie, că vă împotriviți adevărului, pe care singuri îl vedeți și singuri pe voi vă dați pierzării? Să mă crezi că nu pentru adevăr, nici pentru Hristos, ci numai pentru îndrăzneala și împotrivirea cea fără de rușine te voi chinui". Iar Sfântul Andrei, neputînd suferi hula aceasta, i-a zis: "O, cap sec, oare nu pentru Hristos pătimește cel ce pătimește pentru icoanele Lui? Oare necinstea pe care o faci icoanelor, nu trece la acela a cărui este icoana? Pentru ce voi pedepsiți cu moarte cumplită pe cei ce nu cinstesc stîlpii și chipurile voastre cele împărătești? Iar voi, care sînteți azi și mîine pieriți ca praful, vreți să fiți cinstiți întru chipurile voastre, apoi nu este mai mare păcat să vă porniți împotriva chipului lui Hristos? Căci necinstea făcută chipului lui Hristos este necinstea făcută însuși lui Hristos, pe al Cărui chip îl reprezintă!"

Cînd voia Sfântul Andrei să-i tâlcuiască ce chipuri a poruncit Dumnezeu prin Moise să nu se facă - pe care omul le-ar fi avut în loc de Dumnezeu - nu l-a lăsat împăratul să mai grăiască, zicîndu-i: "Dacă împărații se mînie pe chipurile lor, cu mult mai mult pentru aceea, dacă cineva de față ar îndrăzni să grăiască asupra lor cu limbă așa de rea". Și îndată a poruncit ca să fie dezbrăcat și bătut fără milă. Iar cînd sfîntul răbda bătaia cu bărbăție, a început împăratul să-l amăgească cu momeli, ca să se supună păgîneștii porunci. Dar Sfîntul Andrei, ridicîndu-și ochii spre cer, a zis: "Dumnezeule, scapă-mă, să nu mă lepăd de Hristos, Care este zugrăvit pe sfînta Lui icoană. Mai de folos îți era ție, împărate, ca să te îndeletnicești cu lucruri ostășești și să rînduiești poporul, decît să gonești pe Hristos și pe robii Lui". Împăratul, mînios, a poruncit ca iarăși să fie bătut, încît se înroșea pămîntul cu sîngele lui. Unii, care se asemănau împăratului, aruncau pietre asupra lui Andrei, încît i-au spart gura și i-au sfărîmat coastele. Apoi, după ce l-au chinuit multă vreme, l-au aruncat pe sfînt în temniță, unde, stînd cîțva vreme, întărea în dreapta credință pe credincioșii care veneau la dînsul. După aceasta împăratul a poruncit ca iarăși să fie scos și să fie chinuit, înnoindu-i rănile cele dintîi; și făcîndu-se aceasta, cădea carnea de pe el. Iar mai pe urmă, legîndu-l de picioare, a poruncit chinuitorilor ca să-l tîrască prin cetate, pînă la locul unde se pedepseau făcătorii de rele și apoi să-l ucidă acolo. Pe cînd sfîntul era tîrît astfel prin tîrg, un oarecare om dintre eretici, care adusese în tîrg pește de vînzare, fiind înștiințat de pricina răbdării lui și fiind îndemnat de diavol, a apucat securea și degrabă a tăiat picioarele mucenicului și în felul acesta i s-a scurtat mult chinuita lui alergare, pentru că îndată a murit din pricina acelei dureri. Iar trupul lui a fost aruncat în prăpastie între trupurile tîlharilor și a zăcut acolo mai mult de douăsprezece săptămîni. Prin porunca lui Dumnezeu, adunîndu-se din diferite părți cei chinuiți de dureri necurate, au scos trupul sfîntului din prăpastie și dintre stîrvuri, punîndu-l la loc sfîntit și îndată, drept răsplătire, au cîștigat tămăduire. Mulți alții s-au vindecat la mormîntul sfîntului cu rugăciunile lui, pentru că are îndrăzneală către Dumnezeu și se roagă pentru noi toți, stînd cu sfinții înaintea scaunului Domnului, în veci. Amin.

Pătimirea Sfinților fără de arginți și frați buni, Cosma și Damian, și a celor împreună cu dînșii

(17 octombrie)

Trei sînt perechile de sfinți fără de arginți, cu același nume Cosma și Damian, avînd meșteșugul de doctori. Unii au fost fiii Teodotiei, femeia cea dreptcredincioasă, care cu pace au adormit și au fost așezați la locul Feriman; alții petreceau în Roma, avînd un dascăl războinic, care cu vicleșug i-a suit în munte ca să adune ierburi și i-a ucis cu pietre; apoi sînt aceștia a căror pomenire se cinstește astăzi. Ei erau din părțile Arabiei și cunoșteau meșteșugul doctoricesc. Iar după ce au crezut în Hristos, tămăduiau fără plată mulțime de bolnavi, nu cu ierburi, nici cu doctorii, ci cu puterea lui Hristos. Trecînd prin cetăți și prin sate, propovăduiau pe Hristos și în numele Lui dădeau tuturor tămăduiri.

După ce s-au preamărit prin învățătura și prin minunile lor pretutindeni, au fost prinși de ighemonul din vremea împărăției lui Dioclețian și Maximilian, împărați păgâni, chinuitorii și prigonitorii creștinilor. Sfinții mucenici doctori Cosma și Damian, fiind duși în cetatea Ciliciei, au stat înaintea ighemonului Lisie, care i-a întrebat pe ei ce nume au, ce patrie au și de ce credință sînt. Aflîndu-le pe toate, i-a silit să aducă jertfă idolilor. Fiindcă ei nu au vrut și au mărturisit cu îndrăzneală pe Hristos, judecătorul a poruncit mai întîi ca să-i bată fără milă, apoi i-a legat și i-a aruncat în fundul mării. Iar ei, cu ajutorul puterii dumnezeiești, au scăpat de la înec, pentru că îngerul Domnului a dezlegat legăturile lor și i-a scos sănătoși la uscat.

Văzînd judecătorul acest lucru, a poruncit să-i aducă la dînsul și i-a întrebat, zicînd: "Spuneți-mi mie care sînt acele farmece ale voastre cu care v-ați mîntuit din mare, pentru că și eu vreau să urmez învățăturii voastre". Iar ei au răspuns: "Sîntem creștini și nici un fel de farmece nu știm și nici nu ne trebuiesc acestea, pentru că avem puterea lui Hristos, Care ne izbăvește pe noi din toate primejdiile și mîntuiește tot omul care cheamă numele Lui cel preasfînt". Și au dus atunci pe sfinți în temniță, iar a doua zi, scoțîndu-i, chinuitorul a poruncit ca să-i arunce într-un foc mare. Dar și din foc au ieșit întregi, căci focul și-a pierdut puterea sa firească și nu s-a atins de ei, nici nu i-a vătămat. Mîniindu-se foarte tare, ighemonul a poruncit să-i spînzure și să-i chinuiască. Slujitorii, după porunca judecătorului, au aruncat cu pietre asupra lor ca să-i ucidă, dar pietrele, sărind de pe trupurile lor ca de pe niște ziduri, zburau asupra celor ce le aruncau și pe aceia îi ucideau. După aceasta au aruncat cu săgeți asupra sfinților, dar și săgețile, la fel ca și pietrele, nu au vătămat trupurile lor, ci îi răneau numai pe săgetători.

La sfîrșit, ighemonul văzîndu-i nebiruiți pe pătimitori, i-a condamnat la tăiere de sabie. Au fost tăiați pentru Hristos Sfinții fără de arginți Cosma și Damian, împreună cu alți trei credincioși: Leontie, Antim și Eutropie și i-au îngropat împreună. Dar nu numai în viața lor, ci și după moarte li s-a dat lor darul de a face multe minuni, arătîndu-se bolnavilor și dîndu-le tămăduire. Cu ale căror rugăciuni să cîștigăm și noi tămăduirea de bolile noastre cele sufletești și trupești. Amin.

În această zi mai pomenim și mutarea cinstitelor moaște ale Sfîntului și dreptului Lazăr, prietenul lui Hristos, cel mort de patru zile și înviat, episcopul Chitiei, ale cărui moaște au fost mutate din insula Cipru în Constantinopol.

Viața Sfîntului Apostol și Evanghelist Luca (18 octombrie)

Sfîntul evanghelist Luca era de neam din Antiohia Siriei și din tinerețe a deprins înțelepciunea elinească și meșteșugul doctoricesc, făcîndu-se doctor iscusit. Apoi a fost și zugrav ales. Cunoștea bine limba egipteană și greacă și, deprinzîndu-se desăvîrșit și cu învățătura evreiască, a mers la Ierusalim.

În acea vreme Domnul nostru Iisus Hristos, petrecînd pe pămînt cu oamenii, semăna sămînța cuvîntului mîntuirii, care, crescînd și în inima lui Luca, fiind un pămînt bun și răsărind, a adus rod înșutit; căci Luca, auzind învățătura înțelepciunii din gura lui Dumnezeu, mai multă știință a scos de acolo decît din școlile elinești și egiptene, pentru că a învățat a cunoaște pe adevăratul Dumnezeu, a crede în El și a învăța și pe alții credința. El a fost unul din cei șaptezeci de apostoli, despre care chiar el pomenește în Evanghelia sa, zicînd: "A arătat Domnul și pe mulți alții șaptezeci și i-a trimis, cîte doi, înaintea feții Sale, în toată cetatea și locul". Fiind și Luca din aceeași ceată apostolească, umbla înaintea feții Domnului, prin propovăduirea cea sfîntă, gătind calea Lui și încredințînd popoarele că Mesia, Care era așteptat, a venit în lume.

În vremea mîntuitoarelor patimi, cînd fiind bătut păstorul s-au risipit oile turmei, acest fericit Luca umbla tînguindu-se și plîngînd pentru Domnul său, Care de voie a binevoit a pătimi. Și precum a semănat cu lacrimi, cu bucurie a secerat răsplătire. Căci înviind Hristos, pe cînd Luca și Cleopa mergeau în Emaus și vorbeau între ei cu jale despre pătimirile iubitului lor învățător, însuși Domnul nostru Iisus Hristos, prin arătarea Sa, i-a mîngîiat și a șters lacrimile de pe ochii lor, căci, apropiindu-se de dînșii, le-a zis: "Ce sînt cuvintele acestea de care vă întrebați între voi mergînd și de ce sînteți triști?" Și a fost atunci călător Sfîntul Luca împreună cu Acela Care a zis pentru Sine: "Eu sînt calea, adevărul și viața". Deci, mergînd și vorbind cu El, a rostit adînc negrăit de înțelepciune.

Cît de scumpă îi era Sfîntului Luca învățătura Domnului nostru Iisus Hristos, cînd Iisus cu gura Sa cea preadulce povestea, începînd de la Moise și de la toți proorocii și le tîlcuia lor toate Scripturile cele pentru Dînsul! De aceea Luca, bunul ucenic al lui Hristos, învățînd tainele lui Dumnezeu, a adus și el la sfînta credință toate cetățile Beoției și pe mulți din cei ce erau în întunericul necunoștinței de Dumnezeu i-a luminat cu lumina înțelegerii Sfîntei Evanghelii. Mai întîi a șezut în Emaus cu Hristos la cină, urmînd să mănînce cu El prînz întru împărăția lui Dumnezeu. Apoi a cunoscut în frîngerea pîinii pe Fiul lui Dumnezeu, pe Care Iuda, la Cina cea de Taină, nu a voit să-L cunoască.

Focul dragostei către Dumnezeu care se ascundea în inima Sfîntului Luca a ieșit la vedere prin aceste cuvinte: "Oare nu era inima noastră arzînd întru noi, cînd ne grăia nouă pe cale și cînd ne tîlcuia Scripturile?" Și ca să nu fie uitată pomenirea Domnului, pe care din toată inima Îl iubea, după cincisprezece ani de la Înălțarea Lui la cer, cu toată adevărarea i-a scris Evanghelia. Și a scris nu numai cele ce singur a văzut și le-a auzit, ci și pe cele pe care le avea scrise în inima sa, nu din condei, ci din dragoste. De asemenea le-a povestit și pe acelea pe care mai înainte el le-a văzut și le-a auzit de la cei ce merseseră după Hristos. Iar mai pe urmă, aproape de patimile lui Hristos, a început a umbla după Dînsul, precum se scrie la începutul Evangheliei: "Ne-au dat nouă cei ce au fost din început, singuri văzători și slujitori ai Cuvîntului".

Sfîntul Luca a fost părtaș durerilor și ostenelilor lui Pavel întru bunăvestirea lui Hristos, pentru că îi urma lui propovăduindu-L pe Hristos nu numai Iudeilor, ci și neamurilor. El a fost în Roma la dînsul, precum arată Faptele Apostolilor, pe care tot el le-a scris, și era foarte iubit de Pavel. Scriind către Coloseni Apostolul Pavel, zice: "Închină-se vouă Luca, doctorul cel iubit". La fel, în Epistola către Corinteni, Pavel îl laudă pe Luca, zicînd: "Dar nu numai atît, ci este și ales de către Biserici ca tovarăș al nostru de călătorie, avînd darul acesta, spre slava Domnului Însuși și spre osîrdia noastră" (II Corinteni 8, 19). Aici Sfîntul Ieronim înțelege că Apostolul Pavel îl laudă pe Luca.

Apoi Luca, plecînd din Roma, a mers spre răsărit, binevestind pe Hristos și suferind dureri și osteneli pentru sfînt numele Lui. Străbătînd toată Livia, a mers în Egipt unde a luminat Tivaida, cea de mai sus zisă, prin bunăvestire și în Tivele (cetățile) Beoției a rînduit bisericiile, hirotonind preoți și diaconi. Apoi pe cei bolnavi cu trupul și cu sufletul i-a tămăduit și, pătimind multe, s-a odihnit întru Domnul, avînd mai mult de optzeci de ani.

Pe locul unde s-a pus sfîntul lui trup, Dumnezeu, preamărind pe plăcutul Său, a plouat colirie (apă limpede) care tămăduiește durerea de ochi, în semnul meșteșugului celui doctoricesc. Pentru aceasta era știut de credincioși mormîntul lui, căci se vindeau de diferite boli, cu rugăciunile Sfîntului Apostol. Apoi aflînd Constantie, fiul lui Constantin cel Mare, de moaștele lui tămăduitoare, a trimis pe Artemie, cîrmuitorul Egiptului, care mai pe urmă a fost chinuit pentru Hristos de Iulian Paravatul, care a adus cu mare cinste în cetatea împărătească moaștele Sfîntului Apostol și evanghelist Luca.

Cînd s-au adus cu cîntări și cu laude în cetate sfîntele moaște, un famen al palatului împărătesc, anume Anatolie, zăcînd de multă vreme pe patul durerii și cheltuind avere multă la doctori, căuțînd tămăduirea pe care n-o putuse dobîndi de nicăieri, auzind că se aduc în cetate moaștele Sfîntului Apostol Luca s-a rugat cu toată osîrdia către sfîntul și, pe cît îi era lui cu puțință, s-a sculat de pe pat, poruncind să fie dus la

tămăduitoarea raclă a apostolului. Când a ajuns și s-a atins de ea cu credință, închinându-se moaștelor sfântului, s-a vindecat îndată de boală și, cîștigînd desăvîrșită sănătate și tărie, a purtat pe umerii săi, împreună cu ceilalți oameni, racla cu moaștele Sfântului Apostol Luca în Biserica Sfinților Apostoli. Acolo, sub sfințita masă, unde erau sfinții Andrei și Timotei, au pus sfințitele moaște ale sfântului Luca.

Se spune despre dînsul că el a zugrăvit minunat chipul Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, purtînd în brațe pe Pruncul cel mai înainte de veci, pe Domnul nostru Iisus Hristos. Apoi a zugrăvit și alte două icoane ale Preasfintei Născătoare de Dumnezeu și le-a adus la Maica Domnului, spre a vedea dacă îi vor plăcea; iar ea, văzînd acele chipuri ale sale, a grăit astfel: "Darul Celui ce S-a născut din mine și al meu să fie cu icoanele acestea". Sfîntul Apostol Luca a mai zugrăvit pe lemn și chipurile sfinților și marilor Apostoli Petru și Pavel și de la dînsul s-a început în toată lumea acel bun și preacinstit lucru, adică zugrăvirea sfintelor icoane, întru slava lui Dumnezeu, a Maicii Lui și a tuturor sfinților, pentru împodobirea Bisericii și spre mîntuirea credincioșilor, celor ce cu dreaptă credință cinstesc sfintele icoane. Amin.

În această zi se prăznuiește și pomenirea Sfîntului Mucenic Marin bătrînul, cel din Anazarvi, cetatea Ciliciei, care a pătimit pentru Hristos pe vremea împăratului Dioclețian, de la Lisie ighemonul. Tot în această zi se mai face pomenirea cuviosului părintelui nostru Iulian Pustnicul, care a viețuit în Mesopotamia, lîngă rîul Eufrat, și a zidit biserică în Muntele Sinai, pe piatra pe care proorocul Moise a văzut pe Dumnezeu, care piatră există pînă acum. Acesta, în vremea prigoanei celei cumplite ce se făcea asupra Bisericii de către Iulian Paravatul, rugîndu-se către Dumnezeu, a auzit un glas de sus, zicîndu-i: "Nu numai pentru ale tale rugăciuni, ci și pentru rugăciunile și lacrimile celor mulți, păgînul Iulian a fost ucis și acum este mort, spurcatul și nelegiuitul acela". Și cu puterea lui Dumnezeu, făcînd multe minuni, cuviosul acesta, Iulian, s-a mutat către Domnul.

Pomenirea Sfîntului Prooroc Ioil (19 octombrie)

Sfîntul Prooroc Ioil a fost din seminția lui Ruvin, din satul Metomor. El a proorocit despre pustiirea Ierusalimului și a dat sfaturi pentru post, ca fiind cel mai bun mijloc prin care se face milostiv Dumnezeu. A mai proorocit și pentru venirea Sfîntului Duh peste tot trupul, precum și pentru înfricoșata Judecată de apoi. Apoi s-a sfîrșit cu pace și a fost îngropat în pămîntul său. El a viețuit mai înainte de nașterea Domnului nostru Iisus Hristos cu 800 de ani, iar numele lui înseamnă dragostea lui Dumnezeu, ori pîrgă, sau începătură a lui Dumnezeu.

Pătimirea Sfîntului Uar și a celor împreună cu dînsul șapte dascăli (19 octombrie)

În vremea împărăției lui Maximilian, păgînul împărat al Romei, era în Egipt un ostaș viteaz anume Uar, care slujea în taină Împăratului ceresc, căci de frica nelegiuiților închinători de idoli a tănuțit pînă la o vreme credința sa în adevăratul Dumnezeu, dar pe care a descoperit-o cerului și pămîntului, cînd s-a făcut pentru Hristos priveliște îngerilor și oamenilor. În acea vreme împăratul Maximilian a pornit prigoană mare împotriva creștinilor și a trimis poruncă în toate părțile stăpînirii sale ca să fie uciși creștinii care nu vor să jertfească zeilor. Și a ajuns acea poruncă și în părțile Egiptului, vîrsîndu-se fără cruțare sîngele credincioșilor, pentru că toți cei ce slujeau Făcătorului și nu făpturii erau chinuți în diferite feluri. Iar Uar, tănuțitul creștin, înconjură noaptea temnițele în care erau ținuți credincioșii care mărturiseau pe

Hristos și, cumpărînd cu aur pe străjeri, intra la dînșii, săruta legăturile sfinților mucenici, le spăla sîngele și le oblojea rănile, le dădea hrană și îi ruga ca să-i mijlocească milă de la Domnul.

Fiind odată prinși șapte dascăli creștini care se ascundeau prin pustietăți, i-au adus la stăpînitorul Egiptului. Stăpînitorul, cercetîndu-i și aflîndu-i tari în credință, le-a dat multe băți, și legîndu-i, i-a aruncat în temniță. Aflînd despre aceștia, Uar a alergat noaptea, după obiceiul său, la acea temniță în care erau aruncați sfinții și, dîndu-le străjilor aur mult, a intrat la ei. Dezlegîndu-le mîinile și picioarele din legături, a pus înaintea lor hrană și îi ruga ca să mănînce, căci petrecuseră opt zile flămînzi, fără hrană. Apoi, căzînd la picioarele lor, le săruta și fericea pătîmirea lor, zicînd: "Fericiți sînteți voi, robii Domnului cei buni și credincioși, care aveți a intra întru bucuria Domnului vostru, căci ați răbdat pentru Dînsul pînă la sînge. Fericiți sînteți voi, nevoitorii cei buni, cărora vi se împletesc în ceruri cununile de către dreapta Celui Preaînalt, căci prin răbdare alergați la nevoița cea pusă înaintea voastră. Mîine dimineață, precum știu, cu tot dinadinsul aveți să săvîrșiți pătîmirea voastră. Fericiți sînteți voi, pătîmitori lui Hristos, cărora vă este deschisă împărăția cea cerească, căci pătîmiți cu Hristos Cel ce a pătîmit pentru voi; și dacă cu Dînsul pătîmiți, cu Dînsul veți și împărăți. Deci mă rog vouă, sfinților plăcuți lui Dumnezeu, să vă rugați pentru mine Stăpînului Hristos să-mi fie milostiv; aș voi ca și eu să pătîlesc pentru Dînsul, dar nu am atîta putere, pentru că mă cutremur de cumplitele chinuri pe care văd că le îndurați voi". Iar sfinții au răspuns: "Nimeni, iubitele, nu se arată desăvîrșit; nimeni nu seceră de nu va semăna, nimeni nu se încununează de nu va pătîmi. Adu-ți aminte de cuvintele din Evanghelie: De se va lepăda cineva de Mine înaintea oamenilor, Mă voi lepăda și Eu de el înaintea Tatălui Meu. Dacă te temi de chinurile cele vremelnice, nu vei scăpa de cele veșnice; dacă te înfricoșezi a mărturisi pe Hristos pe pămînt, nu te vei satura de vederea feței Lui în ceruri. Deci vino, frate, și călătorește cu noi pe calea cea mucenicească la Stăpînul ceresc, Cel ce privește nevoițele noastre, și să pătîmești împreună cu noi, pentru că o tovărășie ca aceasta îți va fi de mare folos".

Acestea grăindu-le sfinții, Uar se aprindea cu inima spre dragostea lui Dumnezeu și spre răbdarea pentru Domnul nostru Iisus Hristos. El a petrecut toată noaptea aceea în temniță împreună cu sfinții mucenici, ascultînd învățăturile lor cu bucurie. Iar a doua zi au venit slujitorii în temniță, trimiși de stăpînitor, ca să-i ia pe sfinții mucenici la judecată. Intrînd, au aflat pe Uar șezînd lîngă cei legați și ascultînd cuvintele lor, iar slujitorii, mirîndu-se, i-au zis: "Ce faci aici, Uare? Nu cumva ai înnebunit, amăgindu-te de basmele acestor oameni vicleni? Oare nu te temi că atunci cînd va spune cineva de aceasta stăpînitorului și senatorilor, nu numai dregătoria ostășiei o vei pierde, dar chiar și de viața ta te vei lipsi?" Uar a răspuns: "Dar care din voi mă va cleveti la stăpînitor, pentru că voi îmi sînteți prieteni? Iar de mă veți cleveti, sînt gata să mor împreună cu creștinii". Iar slujitorii, tăcînd, au luat pe șase din mucenici, căci al șaptelea, slăbit de răni, murise în temniță, și sfîrșindu-se așa, s-a dus către Hristos, lăsînd în locul său pe Uar, ca el, împlinind locul aceluia, să săvîrșească pătîmirea. Fiind legați, au fost aduși înaintea stăpînitorului care ședea la judecată cu multă mîndrie. Au fost siliți să jertfească idolilor, dar fiindcă nu s-au supus, i-au dezbrăcat și i-au bătut fără milă peste rănile ce le aveau dinainte. Și dîndu-le băți peste băți, s-a adăugat și durere peste durere, iar ei răbdau, negrăind nimic fără numai aceasta: "Creștini rămînem!". După aceasta stăpînitorul, privind, a zis: "Oare nu șapte erau ei? Iată acum văd numai șase! Unde este al șaptelea?" Zicînd acestea stăpînitorul, iată că și Sfîntul Uar veni acolo și, umplîndu-se de dumnezeiască rîvnă, a stat în mijloc și a zis: "Iată, eu sînt al șaptelea, pentru că acela și-a sfîrșit alergarea sa și acum stă înaintea lui Hristos, iar pe mine m-a lăsat moștenitor al patimilor sale. Deci, cu ceea ce îți era dator, eu sînt gata să plătesc pentru dînsul, că în locul lui vreau să pătîlesc pentru Hristos, împreună cu acești buni pătîmitori, căci sînt creștin". Iar stăpînitorul, auzind acestea, a întreat pe cei ce erau de față: "Cine este acesta?" Și i s-a răspuns: "Este Uar, ostașul, mai marele din trupa Tianiei". Iar stăpînitorul, mirîndu-se, a zis către Uar: "Care diavol te-a îndemnat ca să te dai pierzării și să lași cîntea ostășească, lipsindu-te de leafa rînduită ție și să-ți arunci sufletul în atîtea răutăți?" Iar fericitul Uar i-a răspuns: "Pîinea care se pogoară din cer și dumnezeiescul pahar ce cuprinde sîngele cel prea scump al Domnului meu, le-am cîstit mai mult decît cîntea și leafa ta. Nimic nu îmi este mai iubit decît Hristos: nici cîntea voastră, nici lefurile cele mari și nici viața, pentru că îmi este mai de cînte să pătîlesc pentru Hristos, și-mi este de mai mult folos ca să mă lipsesc de toate pentru El. Hristos îmi este viața și vreau să mor pentru dînsul".

Stăpînitorul, căutînd cu ochi mînioși spre cei șase sfinți mucenici, le-a zis: "Al vostru este acest lucru, necuraților înșelători. Voi ați amăgit pe un ostaș ca acesta al împăratului, voi l-ați înnebunit cu farmecele voastre. Deci, mă jur pe marii mei zei că vă voi pierde pe voi mai înainte decît pe el și voi răzbuna asupra voastră necinstea adusă zeilor noștri, căci sînteți nevrednici a fi între cei vii, fiindcă nu numai că îi huliți pe nemuritorii zei, dar și pe alții îi aduceți la aceeași răutate, prin amăgire". Iar sfinții au răspuns: "Nu am înșelat pe Uar, ci l-am izbăvit din înșelăciune. Nu l-am înnebunit, ci l-am înțelepțit, iar Dumnezeu i-a dat tărie și îndrăzneală spre nevointă, ca împreună cu noi să biruiască atît puterea voastră cea slabă, cît și neputința zeilor voștri. Puțin să aștepți și vei vedea bărbăția ostășiei lui, pentru că l-am rînduit pe el între ostașii îngerești. Te lauzi că ne vei pierde pe noi, află că ne este de folos nouă ca să ne punem capetele pentru Domnul tuturor". Iar stăpînitorul a zis: "Îndată voi sfărîma trupurile voastre, dacă nu vă veți închina zeilor egipteni". Iar sfinții au răspuns: "Să piară zeii cei mincinoși care n-au făcut cerul și pămîntul". Iar fericitul Uar, stîrnind mai mult pe stăpînitor, a zis către dînsul: "De ce faci supărare sfinților, grăind cele bune și nefolositoare? Or nebunul cele bune grăiește, zice Isaia proorocul. Iată, înaintea ta zac trupurile lor întinse, fă ce voiești!".

Mîniindu-se, stăpînitorul a poruncit ca să-l spînzure gol pe Uar de un lemn și să-l chinuiască. Iar către sfinți, a zis: "Vom vedea care pe care va birui: ori voi pe noi primind chinuri, sau noi pe voi, punînd munci asupra voastră? Cu adevărat, de ne veți birui pe noi prin răbdarea voastră, mă voi lepăda de zeii mei și voi începe a crede în Hristos al vostru". Iar sfinții au răspuns: "Încearcă la unul din noi puterea ta și de vei birui pe unul, poți să ai nădejde și de ceilalți". Iar Uar, începînd a pătîmi, a zis către sfinții mucenici: "Binecuvîntați-mă pe mine, robul vostru, răbdător de chinuri, ca să mă învrednicesc părții voastre și rugați pentru mine pe Mîntuitorul Hristos ca să-mi dea răbdare, pentru că El știe firea noastră, că duhul este deștept, iar trupul neputincios". Sfinții, ridicînd ochii spre cer, cu tot dinadinsul se rugau pentru dînsul. Apoi slujitorii au început a-l bate pe Uar peste tot trupul cu toiege și cu bețe. Iar cînd îl băteau pe sfîntul, a zis stăpînitorul: "Acum să-mi spui, Uare, ce folos ai de la Hristosul tău?" Uar, cu vitejie i-a răspuns: "Mai mare folos am, decît ai tu de la diavoli tăi". Iar sfinții au strigat către Uar: "Îmbărbătează-te, Uare, și să se întărească inima ta, căci, iată, îți stă de față Hristos nevăzut, întărindu-te pe tine". Uar a răspuns: "Cu adevărat am simțit ajutorul Stăpînului meu, căci socotesc întru nimic chinurile".

După aceasta îl sfîșiară cu unghii de fier pe coaste. Apoi, pironindu-l cu capul în jos pe un lemn, i-au jupuit pielea de pe spate și cu brice îi tăiară carnea; iar pe pîntece l-au bătut cu toiege ghimpate, atît de mult, pînă ce s-au rupt toate măruntaiele dinlăuntrul lui și au căzut pe pămînt. Sfinții mucenici, văzînd măruntaiele lui, au plîns. Apoi, văzînd judecătorul că mucenicii plîngeau, a strigat cu mare glas: "Iată, sînteți biruiți, iată, ați slăbit, iată că plîngeți, temîndu-vă de chinuri și nu vă trebuie mai mult decît să cunoașteți că Hristos nu vă izbăvește pe voi din mîinile noastre; deci, lăsați-l pe El și să vă închinați zeilor noștri". Iar sfinții au răspuns: "Fiară ce ești! Nu sîntem biruiți, căci noi vom birui prin Iisus Hristos, Cel ce ne întărește pe noi, și n-am plîns temîndu-ne de munci, ci din firească dragoste către fratele nostru, pe care îl ucideți fără de omenie. Noi ne bucurăm cu duhul, văzînd acum gata cununa bunului răbdător de chinuri". Iar stăpînitorul a poruncit ca să-i ducă pe ei în temniță și Uar văzînd de acolo de unde era spînzurat pe lemn, cum trăgeau pe sfinți cu lanțurile la temniță, a strigat: "Învățătorii mei, dați-mă pe mine mai degrabă lui Hristos, că iată iese din trup duhul meu, și vă mulțumesc vouă, că v-ați făcut pricinuitoarii vieții mele celei veșnice". Fiind muncit Sfîntul Uar încă cinci ceasuri, și-a dat în acele chinuri cinstitul și sfîntul său suflet în mîinile Domnului. Iar chinuitorii, socotînd că este încă viu, tot mai băteau și chinuiau trupul cel mort. Apoi, văzînd că murise, l-au coborît de pe lemn, și după porunca judecătorului l-au scos afară din cetate, și l-au aruncat spre mîncare cîinilor, acolo unde se adună stîrcurile celor necuvîntătoare.

Acolo era o văduvă, pe nume Cleopatra, de loc din Palestina, al cărei bărbat fusese căpitan și murise în Egipt. Cleopatra avea un fiu pe nume Ioan, care încă era un copil. Pe cînd Sfîntul Uar era chinuit, Cleopatra privea de departe la pătîmirea lui și, fiind creștină, suspina și își bătea pieptul ei. Apoi, după ce au aruncat trupul lui Uar afară din cetate, ea, sculîndu-se noaptea, împreună cu niște slugi ale sale, și

ducându-se acolo, au luat mult chinuitul trup al Sfântului Uar și, ducându-l în casa sa, a săpat mormînt în camera sa, lîngă pat, și l-au pus acolo pe el.

A doua zi, stăpînitorul a scos din temniță pe ceilalți mucenici și, chinuindu-i mult, i-a tăiat cu sabia și i-a aruncat afară din cetate ca și pe Uar; iar trupurile lor, luîndu-le noaptea alți tăinuți creștini, le-au îngropat. Cleopatra, în toate zilele, aprindea lumînări deasupra mormîntului Sfântului Uar și-i ardea tămîie, avîndu-l pe el de mare folos și de bun mijlocitor către Dumnezeu.

Trecînd cîțiva ani, și mai potolindu-se prigoana împotriva creștinilor, Cleopatra a voit să se întoarcă în patria sa, și se gîndea cum ar putea să ducă cu sine moaștele Sfântului Uar; și gătind un dar oarecare, a rugat pe stăpînitor, printr-un mijlocitor, zicînd: "Bărbatul meu a fost mai mare în oaste și a murit aici în slujba împăratului. Nefiind încă îngropat pînă acum stă deasupra mormîntului, căci este cu neputință ca în țară străină să i se facă lui îngropare, precum se cuvine unui cinstit povățuitor de oaste; iar eu, fiind văduvă și străină, voiesc să mă întorc în patria mea, la rudeniile mele. Deci, stăpînul meu, să-mi dai voie să-l îngrop la moșia mea în mormîntul strămoșilor mei, pentru că vreau ca și după moarte să nu mă despart de el". Iar femeia aceea a făcut astfel, pentru ca, aflînd creștinii că duce din cetatea lor moaștele sfîntului mucenic, să nu o oprească și să ia de la dînsa aceea comoară de mare preț. Stăpînitorul, luînd darul, a poruncit ca să i se îndeplinească cererea, iar ea, în locul oaselor bărbatului ei, a luat moaștele Sfîntului Uar și le-a sădit pe ele ca pe o vie din Egipt în Palestina, așezîndu-le lîngă ale părinților ei, în satul ce se numea Edra, care era aproape de Tavor. Apoi în toate zilele mergea la mormîntul lui, tămîia și aprindea lumînări, lucru pe care văzîndu-l ceilalți creștini care viețuiau acolo, au început a merge împreună cu dînsa la mormîntul sfîntului și a aduce pe bolnavii lor care, cu rugăciunile mucenicului Uar, cîștigau tămăduiri. Aflînd de veste toți creștinii dimprejur despre Sfîntul Uar, mulți alergau cu credință la mormîntul lui.

Atunci Cleopatra, văzînd că se adunau creștinii pentru rugăciune la mormîntul lui, a gîndit să zidească o biserică în numele sfîntului și ceea ce a gîndit, a și început. Iar fiul ei Ioan, fiind în vîrstă, Cleopatra se străduia să-l trimită în oastea împăratului și prin oarecari mijlocitori a cerut de la împărat o cinstită dregătorie pentru fiul ei, pe care a și cîștigat-o. Căci în vremea zidirii bisericii s-a trimis fiului ei de la împărat scrisoare de a fi primit în oaste și brîu pentru cinstita dregătorie ostășească. Iar ea a zis: "Să nu se îmbrace fiul meu în haine ostășești și nici să nu meargă în slujbă ostășească, pînă ce nu se va sfîrși biserica lui Dumnezeu, pentru că doresc ca să ducă împreună cu mine moaștele sfîntului mucenic și după aceea va face împărăteasca poruncă". Sfîrșindu-se biserica, a chemat episcopi, preoți și călugări și, luînd din mormînt cinstitele moaște ale sfîntului mucenic, le-a pus pe un pat de mult preț, iar deasupra moaștelor a pus brîul și haina ostășească în care avea să se îmbrace fiul ei, ca să fie sfințite de moaștele sfîntului. Și cu tot dinadinsul s-a rugat mucenicului, ca să fie ajutător fiului ei, pe care l-au binecuvîntat toți arhieriei și preoții cei adunați acolo. Apoi s-a adunat multă mulțime de popor creștinesc acolo. Astfel, Cleopatra cu fiul ei luînd patul cu moaștele, l-au dus în biserică. Biserica, fiind sfințită, au pus moaștele sfîntului la jertfelnic și, săvîrșindu-se dumnezeiasca Liturghie, Cleopatra a căzut înaintea moaștelor sfîntului Uar, zicînd: "Rogu-mă ție, purtătorul de chinuri al lui Hristos, să-mi ceri mie de la Dumnezeu, ceea ce va fi Lui plăcut și mie de folos, asemenea și unuia născut fiului meu. Pentru că nu îndrăznesc să cer mai mult decît ce voiește Domnul, căci El știe ce ne este de folos și voia Lui cea bună și desăvîrșită în noi să se săvîrșască".

După sfîrșirea sfintei slujbe, a făcut ospăț mare celor adunați, și ea împreună cu fiul ei slujeau, poruncind fiului ei să nu guste nimic, pînă ce se va săvîrși ospățul, și după aceea să mănînce din resturile care vor rămîne. Dar slujind ei, copilul s-a îmbolnăvit foarte greu și a mers la patul său. Apoi sculîndu-se toți de la ospăț, a strigat pe fiul ei ca să mănînce împreună, din rămășițele de la ospăț. Ioan, însă, nu putea să grăiască nici un cuvînt, fiind foarte aprins de friguri.

Văzînd Cleopatra pe fiul ei bolnav, a zis: "Viu este Domnul, că nici eu nu voi pune bucate în gura mea, pînă ce nu voi vedea ce se va face cu fiul meu". Și ședea lîngă el, răcorindu-i pe cît îi era cu putință

căldura bolii; dar ea mai mult se aprindea înăuntru, avînd mai mare mîhnire de unul născut fiul său. Apoi, în miezul nopții a murit copilul, lăsînd nemîngîiată pe mama sa, care plîngea cu amar. Aceasta a alergat în biserica Sfîntului Uar și căzînd la mormîntul lui, striga: "Oare astfel mi-ai răsplătit mie, care atîta m-am ostenit pentru tine, o plăcutule al lui Dumnezeu? Oare asemenea ajutoare mi-ai dat mie, care am oropsit trupul bărbatului meu pentru tine și pentru aceasta m-am nădăjduit în tine? Ai omorît pe unul născut fiul meu, ai surpat nădejdea mea și ai luat lumina ochilor mei! Deci, cine mă va hrăni la bătrînețe? Cine mă va îngriji la moartea mea? Sau cine va da trupul meu mormîntului? Mai bine era să mor eu, decît să văd mort pe fiul meu iubit, care era tînăr și acum este ca o floare vestejită mai înainte de vreme. Deci, sau pe fiul meu dă-mi-l, precum odată Elisei pe al sunamitencii, sau și pe mine îndată să mă iei, pentru că nu pot să viețuiesc cu necaz și amărăciune". Astfel strigînd ea cu plîngere la mormînt, a adormit puțin de multă osteneală și de necazul cel mare. Și i s-a arătat în vedenie Sfîntul Uar, ținînd pe copil în mîinile sale, și erau amîndoi luminați ca soarele, hainele lor erau albe ca zăpada, încinși erau cu brîuri de aur și cununii cu negriță podoabă aveau pe capetele lor.

Fericita Cleopatra, văzîndu-i, a voit să se închine lor. Dar Sfîntul Uar a ridicat-o, zicîndu-i: "O femeie, pentru ce strigai asupra mea? Oare am uitat facerile tale de bine, pe care mi le-ai făcut în Egipt și pe cale? Sau socotești că nu am simțit cînd ai luat trupul meu dintre stîrvurile dobitoacelor și l-ai pus în camera ta? Oare nu ascult întotdeauna rugăciunile tale? Oare nu mă rog pentru tine lui Dumnezeu? Mai ales m-am rugat lui Dumnezeu pentru neamul tău cu care m-ai pus în mormînt, ca să li se ierte lor păcatele; apoi pe fiul tău l-am luat în oastea Împăratului ceresc. Oare nu tu singură m-ai rugat ca să-ți cer de la Dumnezeu ceea ce îi este Lui plăcut, iar ție și fiului tău de folos? Deci am rugat pe bunul Dumnezeu și bine a voit, după negrița bunătatea Sa, ca să facă ostaș al Lui pe fiul tău, precum vezi că este unul din cei ce stau înaintea scaunului Său; și de voiești, iați-l și-l trimite la slujba împăratului celui pămîntesc și vremelnic, de vreme ce nu vrei ca fiul tău să slujească Împăratului Celui ceresc și veșnic". Iar tînărul, șezînd, a cuprins mîinile lui Uar și i-a zis: "Nu, stăpînul meu, nu asculta pe maica mea, nu mă da în lumea cea plină de nedreptate și de toată fărădelegea, din care m-am izbăvit prin venirea ta. Nu mă depărta pe mine, părinte, din prietenia ta și din petrecerea cu sfinții". Iar către maica sa a zis: "De ce strigi așa, o, maică? Eu sînt rînduit în oastea Împăratului Hristos, și mi s-a dat mie ca să stau cu îngerii Lui; iar tu acum vrei să mă iei pe mine de la împărăție la sărăcie?" Fericita Cleopatra, văzînd pe fiul ei îmbrăcat în rînduială îngerească, a zis: "Luați-mă dar și pe mine cu voi, ca și eu să fiu acolo". Iar Sfîntul Uar i-a zis: "Și aici fiind, ești cu noi; deci, mergi acum cu pace, iar după o vreme, cînd Domnul va porunci, vom veni să te luăm și pe tine". Aceasta zicîndu-i, s-au făcut nevăzuți de la ochii ei. Ea, venindu-și în fire, și-a aflat inima plină de bucurie și veselie și a spus această vedenie preoților, care au îngropat cu mare cinste pe fiul ei lîngă mormîntul Sfîntului Uar, nemaiplîngînd acum, ci veselindu-se întru Domnul. După aceasta și-a împărțit averile la săraci și, lepădîndu-se de lume, viețuia lîngă biserica Sfîntului Uar, slujind lui Dumnezeu în post și în rugăciuni, ziua și noaptea. Și în toate Duminicile, cînd se ruga, i se arătau ei Sfîntul Uar și fiul ei, întru mare slavă. După șapte ani de petrecere într-o astfel de viață, fericita Cleopatra a murit, fiind bineplăcută lui Dumnezeu. Trupul ei s-a pus în biserica Sfîntului Uar, aproape de fiul ei. Iar sfîntul ei suflet, împreună cu al Sfîntului Uar și cu al fiului ei, Ioan, se află în ceruri întru veselie veșnică, înaintea lui Dumnezeu, Căruia I se cuvine slava în vecii vecilor. Amin.

Cuviosul Părintele nostru Ioan de la Rila (19 octombrie)

Sfîntul cuvios părintele nostru Ioan, cel mare între postnici, era din hotarele slăvitei cetăți Sredsca, din satul care se numea Scrina, în vremea împărăției iubitorului de Hristos, Petru, împăratul româno-bulgar, și al împăratului grecesc Constantin Diogen, avînd părinți dreptcredincioși. După încetarea din viață a părinților săi, toate cele rămase le-a împărțit la săraci, căci din tinerețe a iubit pe Dumnezeu și, luînd chip monahicesc, a ieșit din țarina sa, neavînd pe trupul său decît o haină de piele. Suindu-se într-un munte

înalt și pustiu, se nevoia acolo cu viață îmbunătățită, hrănindu-se cu buruieni sălbatice. După puțină vreme, din îndemnare diavolească, au năpădit noaptea asupra lui tîlharii și, bătîndu-l foarte mult, l-au izgonit de acolo. Iar Ioan, plecînd din muntele acela, s-a sălășluit în pustiul Rilei și, intrînd într-un copac scorburos, petrecea în post, în rugăciune și în lacrimi, rugîndu-se lui Dumnezeu neîncetat. În acel loc a locuit șazece de ani, hrănindu-se numai cu buruieni. Față omenească n-a văzut, ci numai fiare sălbatice.

Văzînd Dumnezeu marea răbdare a lui Ioan, a poruncit ca în acel loc să crească mazăre și cu aceasta s-a hrănit fericitul mulți ani. Apoi, niște păstori, văzîndu-l, au spus despre dînsul altor oameni și au început oamenii a veni la dînsul, aducîndu-și bolnavii lor și cîștigînd sănătate cu sfintele lui rugăciuni. Vestea despre cuviosul Ioan s-a dus în tot pămîntul acela și mulți, rîvnind la îmbunătățita viață a sfîntului, au vrut să locuiască cu dînsul. Au făcut biserică în peștera care era în apropiere, apoi au întemeiat mănăstire, avînd începător și păstor pe cuviosul Ioan. Iar el, avînd grijă bine de turma sa, a adus la Domnul pe mulți și a făcut minuni. Ajungînd la adînci bătrîneți, și-a dat obștescul sfîrșit cu pace, mutîndu-se la neîmbătrînita fericire. A fost îngropat de ucenicii săi, cărora li s-a arătat după o vreme oarecare, poruncindu-le să mute moaștele lui în cetatea Sredsca, iar ei, descoperind mormîntul, au văzut trupul sfîntului întreg, nedat stricăciunii și bună mireasmă slobozind. Au preamărit pe Domnul și cu cinste l-au mutat la Sredsca, punîndu-l în Biserica Sfîntului evanghelist Luca. Mai pe urmă s-a zidit o biserică foarte frumoasă în numele lui și a fost pus în ea trupul cuviosului care făcea minunate și preamărite tămăduiri.

Trecînd multă vreme, craiul unguresc, pornindu-se cu multă oaste asupra pămîntului grecesc, l-a prădat și, ajungînd la cetatea Sredsca, a luat racla cu trupul cuviosului - căci auzise de minunile sfîntului - și a poruncit să ducă cu cinste racla în țara sa și să-l pună în biserica din cetatea care se numea Ostrogoma. Arhiepiscopul Ostrogomei, auzind că cuviosul Ioan de la Rila este plăcut înaintea lui Dumnezeu și preamărit prin minuni în toate țările, nu credea. "Nu știi pe acesta a fi pomenit în scripturile cele vechi", zicea el. Atunci nu voia să meargă să se închine sfîntului. Și de năprasnă s-a legat limba lui cu amuțire. El, cunoscînd pricina amuțirii lui, căci hulise pe cuviosul, a alergat degrabă la racla sfîntului și, căzînd la pămînt, l-a sărutat, cerînd iertare. Iar sfîntul Ioan, plăcutul lui Dumnezeu, ascultînd degrabă pe arhiepiscop, în același ceas i-a dezlegat limba și iar i-a dat graiul curat. Apoi el, cîștigînd tămăduire, cu plîngere își mărturisea la toți greșeala săvîrșită.

Alte multe și preamărite minuni și tămăduiri a făcut sfîntul în pămîntul unguresc. Socotindu-le pe toate acestea craiul, minunîndu-se de preamăritele minuni ale sfîntului și cuprinzîndu-se de spaimă mare, a împodobit racla lui cu argint și cu aur și, sărutînd moaștele lui, le-a trimis cu mare cinste înapoi la Sredsca și iarăși s-au așezat moaștele lui în sfînta sa biserică, în anul 6605 sau 1090 după Hristos.

Nu după multă vreme, Dumnezeu a binevoit să înnoiască iarăși stăpînirea româno-bulgară cea învechită de silnicia grecească și a înălțat fruntea împărăției româno-bulgărești, prin iubitorul de Hristos împăratul Ioan Asan. Acesta, la începutul împărăției sale, înnoind cetățile cele căzute și întărindu-le, umbla cu oastea, supunînd orașe și luînd cetăți. Apoi, ajungînd și la Sredsca și pustiind-o, a văzut pe sfîntul și cuviosul Ioan de la Rila și, auzind cele preamărite despre dînsul, s-a închinat sfintei racle și, sărutînd cinstitele lui moaște, le-a mutat cu slavă în împărăteasca sa cetate Tîrnovo, prin Vasile patriarhul. Acolo le-a pus în biserica cea zidită pentru el, slăvind pe Unul în Treime Dumnezeu, pe Tatăl, pe Fiul și pe Sfîntul Duh, Căruia și de la noi să-I fie cinste și slavă în veci. Amin.

În această zi se mai face și pomenirea Sfîntului Sfințitului Mucenic Sadot, episcopul Persidiei, și a celor împreună cu dînsul. Pătîmirea lui să se caute în luna februarie, ziua 20.

Pomenirea Sfîntului Mucenic Artemie (20 octombrie)

Artemie, mucenicul lui Hristos, fiind de neam din Egipt, a fost ostaș pe vremea marelui împărat Constantin și a lui Constantie, fiul lui. Iar în vremea lui Iulian Paravatul, Sfântul Mucenic Artemie a pătimit pentru Hristos. Dar ca să înțelegem mai bine viața și pătimirea lui se cade mai întâi să știm de ce neam era Iulian și în ce chip a venit la împărăteasca dregătorie. Când Dioclețian și Maximilian Gherculie, împărații păgâni, și-au lăsat împărățiile lor coroane, sceptrele și porfirele, așa voind Dumnezeu - ca biserica Lui cea sfântă să primească ușurare într-o vreme de cumplită prigoană - au venit după dînșii alți doi împărați: în părțile răsăritului după Dioclețian a venit Maximilian Galerie, iar la apus, după Maximilian Gherculie a venit Mexentie, fiul lui și Constans Cloru în Britania. Acest Constans a născut pe Constantin cel Mare din Elena, și pe alți fii din Teodora, care era fiica femeii lui Maximilian Gherculie. Iar fiii cei născuți din Teodora erau aceștia: cel dintîi era Constantie, tatăl lui Gal și Iulian. Și murind Constans Cloru, a lăsat pe scaun pe fiul său Constantin, născut din Elena. Acesta s-a ridicat cu oștire împotriva lui Maxentie, fratele Teodorei, a doua femeie a tatălui său. Artemie era atunci voievod în oastea lui Constantin, preaviteaz în războaie.

Cînd s-a arătat lui Constantin cel Mare semnul Sfintei Cruci pe cer, Artemie a văzut acel semn cu ochii săi și s-a întărit cu credință în Domnul nostru Iisus Hristos și cu puterea cea tare a Crucii biruia pe vrăjmași, războindu-se pentru împăratul Constantin. Apoi, murind marele Constantin în Nicomidia, pizmuit de frații săi, care în taină l-au otrăvit de moarte, și a cărui moarte a fost vestită de o stea care se numește cometă, au rămas după dînsul trei fii, dintre care cel dintîi s-a numit Constantin, cel de-al doilea Constantie, iar al treilea purta numele bunicului său Constans. Deci, acești trei fii, fiind moștenitorii scaunului părintesc, au împărțit împărăția în trei părți; cel mai mare frate, Constantin, a luat Galia de sus și ținuturile care sînt după munții Alpi și ostroavele Britaniei, Germania, Spania, Anglia și celelalte, iar cel mic, Constans, a luat Galia cea de jos, sau Italia; apoi cel mijlociu, Constantie, la care era Sfântul Artemie, a luat părțile răsăritului, Constantinopolului și Egiptului și stăpînea pînă în Persida.

Nu după multă vreme a luat în stăpînire și părțile fraților săi, căci cel mai mare frate, Constantin, a fost ucis în război, iar pe Constans, cel mai mic, l-a ucis Magnentie, voievodul oștilor lui, cu învrăjbitorii săi, pe cînd stăpînul lor era la vînătoare. Dar și Magnentie, mai pe urmă, a fost ucis de Constantie. Atunci stăpînea răsăritul și apusul Constantie, fratele cel mijlociu, în a cărui împărăție s-a arătat în Ierusalim, pe cer, preaminunatul și prealuminatul semn al Sfintei Cruci, care cu strălucirea sa covîrșea lumina soarelui. Acest semn s-a arătat la praznicul a cincizeci de zile după Paști, în ceasul al treilea din zi. Iar Crucea era întinsă de la locul căpătinii pînă la muntele Eleonului, pentru care lucru Chiril, Patriarhul Ierusalimului, a înștiințat prin scrisoare de acest lucru pe împăratul Constantie.

La începutul împărăției sale, Constantie a ucis pe vrăjmașii tatălui său, a ucis pe Constantie, tatăl lui Gal și al lui Iulian, fratele marelui Constantin. A ucis și pe celălalt frate al tatălui său, Navalian, și pe Dalmatian cel tînăr, frate, de asemenea, al marelui Constantin. Apoi, șezînd ani îndelungați pe scaunul tatălui său și văzînd că nu are moștenitor după sine, căci nu avea fii și nici nu rămăsese vreunul din frați, de aceea, s-a sfătuit ca să aibă ajutor și părtaş la împărăție pe cineva din rudeniile sale. Și l-a chemat pe Gal, care atunci avea douăzeci și cinci de ani, adică pe fratele cel bun al lui Iulian și vărul său, care era fecior al fratelui său, și pe acesta l-a rînduit ca să împărătească cu sine. Iar pentru credință și adevărare i-a dat lui de soție pe sora sa Constanția și l-a trimis pe el în răsărit ca să-i apere împărăția de perși, pentru că era viteaz și foarte norocos în războaie. Iar el s-a dus la război împotriva lui Magnentie și a lui Veteran, pe care i-a și biruit.

Atunci Iulian, zavistuind pe fratele său, Gal, pentru vrednicia împărătească, s-a apucat de farmece și de toată învățătura diavolească, pentru că se lepădase de Hristos în taină, și jertfea zeilor. Însă își tănuia călcarea sa de lege, temîndu-se de împăratul Constantie și de fratele său, Gal, ca ei să nu afle păgînitarea lui și să fie pedepsit de dînșii. Și se chema numai cu numele că este creștin, iar de fapt era al păgînilor, cărora se dăduse, ca prin ajutorul lor să poată ajunge împărat.

Gal, fratele lui, luînd stăpînirea la Răsărit, s-a înălțat cu inima și a poftit să se înalțe la treapta cea mai înaltă a împărăției. Și acum nu se mai supunea făcătorului său de bine, Constantie, ci gîndea rău despre dînsul. Pe oarecare din boierii care nu se învoiau cu dînsul, legîndu-i la niște cai de picioare, a poruncit să-i tîrască și așa cumplit i-a pierdut pe ei. Auzind acestea Constantie, a trimis la dînsul pe prietenii lui cei credincioși ca să-i ia împărăția. Iar el, aflîndu-se la Istria, cetatea cîmpului, l-au găsit acolo și l-au ucis. Auzind Constantie de moartea lui Gal, foarte mult l-a jelit, căci el nu poruncise să-l ucidă, ci numai să-i ia puterea împărătească. Apoi, chemînd de la Ionia în Mediolan pe Iulian, fratele lui, care avea atunci douăzeci și nouă de ani, l-a făcut părtaș împărăției sale în locul lui Gal, dîndu-i în căsătorie pe sora sa, Elena, și, încredințîndu-i părțile apusului în paza lui, s-a întors singur la răsărit.

Auzind de la un episcop că trupurile Apostolilor lui Hristos, Andrei și Luca, sînt îngropate în Ahaia, al lui Andrei în Patara, iar al lui Luca în cetățile Beoției, a chemat pe vrednicul de laudă Artemie și l-a trimis să ia aceste sfînte moaște și să le aducă în Constantinopol. Ducîndu-se Artemie, după porunca împăratului, a adus cu mare cinste moaștele sfîntilor în împărăteasca cetate și s-a învrednicit de la împărat de multe daruri, ca un vrednic, pentru că i-a luat lui stăpînirea Egiptului. El viețuia cu plăcere de Dumnezeu, stăpînind părțile acelea și întinzînd cinstea și slava numelui lui Hristos, încît pe mulți idoli i-a surpat și i-a sfărîmat.

Însă nu după multă vreme, murind împăratul Constantie, fiul marelui Constantin, a luat toată stăpînirea împărăției de la apus la răsărit Iulian Paravatul, călcătorul de lege, care, după luarea împărăției, pe față s-a lepădat de Domnul nostru Iisus Hristos și s-a închinat idolilor înaintea tuturor. Apoi a trimis prin toate părțile stăpînirii sale, ale răsăritului și ale apusului, ca să ia înapoi capîștile pe care în vremea marelui împărat Constantin le luaseră creștinii de la elini și le sfîntiseră ca biserici ale lor. Pe acestea voia iarăși să le facă capîști idolești și să pună în ele jertfelnice, ca să se săvîrșească necurate jertfe. Acest spurcat împărat a ridicat iarăși marea păgînatate elinească, care căzuse în vremea Sfîntului Împărat Constantin cel Mare, iar pe creștini îi chinuia foarte rău, prigonind mult Biserica lui Hristos, chinuind și ucigînd pe credincioși, jefuindu-le averile și hulind cu cuvintele și cu scrisorile sale numele lui Iisus Hristos.

Acel împărat fărădelege, scoțînd din raclă oasele Sfîntului Prooroc Elisei și moaștele Sfîntului Ioan Botezătorul, afară de cinstitul lui cap și de mîna cea dreaptă, care se aflau în Sevastia, care demult se numea Samaria și, amestecîndu-le cu oasele oamenilor necredincioși, le-a ars iar cenușa lor a fost vînturată în văzduh. Însă creștinii au adunat cenușa aceea și oasele care rămăseseră din foc și cu cinste le-au păzit. Iar sfîntul cap al Mergătorului-Înainte în alt loc era acoperit de Dumnezeu, precum și mîna lui cea dreaptă, care mai înainte fusese dusă de Sfîntul Apostol Luca în Antiohia și de care se pomenește în a șaptea zi a lunii ianuarie.

Acest preanelegiuit împărat Iulian, luînd chipul cel săpat al Mîntuitorului care era făcut în Paneada de femeia căreia îi curgea sînge și prin atingerea de hainele lui Hristos se tămăduise și care, fiind pus într-un cinstit loc al cetății sub care ierburile ce creșteau, tămăduiau neputințele, pe acel chip al lui Hristos l-a surpat Iulian cel fărădelege și, legîndu-l de picioare cu o funie, a poruncit să-l tîrască prin cetate pînă ce, zdrobindu-se cîte puțin, s-a sfărîmat cu totul și numai capul, apucîndu-l unul dintre credincioși, cu evlavie l-a păstrat. În același loc păgînul împărat a poruncit să fie pus chipul său, dar pe care l-au lovit fulgerele și l-a sfărîmat de sus un trăsnet. Apoi, nelegiuitul a adunat oaste mare și a vrut să meargă împotriva perșilor. Ducîndu-se în Antiohia, prigonea după obiceiul său Biserica lui Hristos, ucigîndu-i pe credincioși. Și i-au adus doi preoți din Antiohia și anume: pe Evghenie și pe Macarie, iscușiți în toate Scripturile. Cu aceia se întreba mult Iulian pentru zeii săi, din scripturi elenești, dar n-a putut birui gurile celor de Dumnezeu grăitori, căroră le era dată înțelepciunea, căreia nu a putut să i se împotrivescă, nici să răspundă cel ce li se împotriva, ci mai ales biruindu-se de dînșii, s-a rușinat și de păgînatate s-a muștrat. Apoi, nesuferind rușinea, a poruncit ca sfînții să fie dezbrăcați și să fie bătuți fără cruțare. Și i-au dat lui Evghenie cinci sute de lovituri, iar lui Macarie și mai multe.

Fiind sfinții chinuiți fără de milă, s-a întâmplat atunci că acolo era marele Artemie, ostașul cel vechi și cinstitul stăpîn, precum și Augustalie, cel rînduit peste părțile Egiptului de împăratul Constantie, care auzind că împărătește Iulian și merge la război contra perșilor, luase scrisori prin care se porunceau la toată oastea să meargă în Antiohia, a venit după porunca lui cu oștenii săi și i-a adus cuviincioasa cinste cu daruri. Și stătea de față înaintea împăratului în vremea cînd sfinții mărturisitori Evghenie și Macarie erau chinuiți.

Privind la chinurile sfinților și auzind cum era hulit Iisus Hristos de gura împăratului urîtor de Dumnezeu, s-a umplut de mînie și, apropiindu-se de împărat, i-a zis: "Pentru ce, o, împărate, chinuiești fără omenie pe bărbații cei nevinovați și sfinții lui Dumnezeu și îi silești să se depărteze de la dreapta credință? Să știi că și tu de aceeași fire ești, pentru că, deși Dumnezeu te-a rînduit împărat, însă de asemenea ești om pătimaș și socotesc că începătorul răutății, diavolul, precum asupra lui Iov a cerut de la Dumnezeu să-i aducă ispite, așa și pe tine te-a ales și te-a adus pe capul nostru, ca prin tine să piară grîul lui Hristos și să semene neghinele sale. Dar deșarte îi sînt izvodirile și neputincioasă este tăria lui, pentru că de cînd a venit Hristos și s-a înfipt crucea și S-a înălțat pe dînsa Domnul, a căzut mîndria diavolilor și s-a călcat tăria lor. Deci, nu te înșela, împărate, nici te da de bunăvoie diavolilor, prigonind neamul creștinesc cel de Dumnezeu păzit, căci să știi că tăria și puterea lui Hristos sînt nebiruite și de nesurpat".

Iulian, auzind acestea, s-a aprins ca focul de mînie și cu mare glas a strigat: "Cine și de unde este acest necredincios care a grăit asupra noastră cu îndrăzneală și a venit chiar de față să ne vorbească pe noi de rău?" Iar cei ce stăteau de față au răspuns: "Ducele Alexandriei este, stăpîne!" Atunci împăratul a zis: "Oare urîtul Artemie este acesta, care a dat morții pe fratele meu Gal?" Au răspuns cei ce stăteau de față: "Așa puternice împărat, acela este". Iar împăratul a zis: "Sînt dator a da mulțumită nemuritorilor zei și mai ales lui Apolon celui din Dafne, că mi l-a dat în mîini pe acest vrăjmaș, care a venit și s-a arătat singur. Deci, preanecuratul să fie dezbrăcat de boierie, să i se ia brîul și să primească pedeapsă chiar acum pentru îndrăzneala sa cea fără de rușine, iar dimineată, vrînd zeii, voi aduce asupra lui judecată pentru uciderea fratelui meu și voi răzbuna asupra lui sîngele cel nevinovat; și nu cu un chin îl voi pierde pe dînsul, ci cu nenumărate, pentru că a vărsat nu sînge de om prost, ci împărătesc".

Zicînd acestea împăratul către poporul elinesc ce stătea de față, îndată au luat cei înarmați pe Artemie și, luîndu-i brîul cel de boierie și dezbrăcîndu-l de haine, l-au lăsat să stea gol. Apoi l-au dat pe sfînt în mîinile chinuitorilor care i-au legat mîinile și picioarele, l-au întins pe pămînt și l-au bătut cu vîne de bou pe spate și pe pîntece. S-au schimbat pentru dînsul patru rînduri de chinuitori, doi cîte doi, și puteai să vezi răbdare străină la dînsul, nu omenească, căci s-a arătat atît de viteaz, încît nu a scos nici un glas, nici nu a gemut, nici nu s-a mișcat cu trupul, nici altceva nu a arătat, cum fac alți oameni cînd sînt bătuți. Pămîntul se adăpa cu sîngele lui, iar el răbda neschimbat, încît toți, chiar și necredinciosul Iulian, se mirau. Apoi a poruncit ca să înceteze bătaia și să fie dus la temniță. Deci, l-au dus pe Sfîntul Artemie împreună cu Sfinții Mucenici Evghenie și Macarie; și, mergînd, purtătorii de chinuri cîntau: "Cercatu-ne-ai pe noi, Dumnezeule, cu foc ne-ai lămurit pe noi, precum se lămurește argintul, băgatu-ne-ai pe noi în curse, pus-ai necazuri pe umărul nostru, ridicat-ai oameni pe capetele noastre. Deci ne-a rămas nouă să trecem prin foc și prin apă, ca întru răcorire să ne scoți pe noi". Sfirșind cîntarea, zicea către sine Artemie: "Artemie, iată rănile lui Hristos pe trupul tău sînt însemnate, deci a rămas numai sufletul tău să-l dai pentru Hristos, împreună cu celălalt sînge al tău". Aducîndu-și aminte de cuvîntul cel proorocesc ce zice: "Spatele Mele le-am dat spre rani și falcile Mele sub palmuiri". Dar cu cît mai mult am răbdat decît stăpînul meu, eu, nevrednicul? El peste tot trupul a fost zdrobit de bătaii și de la picioare și pînă la cap nu era nimic întreg în El. Capul înțepat cu spini, mîinile și picioarele pe cruce, pentru păcatul meu, dar El nu a cunoscut păcat, nici nu a făcut vicleșug cu gura Lui. O! cît de multe și de mari sînt pătimirile Stăpînului meu! Și cît de departe de răbdarea și de nerăutatea Lui sînt eu, ticălosul! Însă mă bucur și mă veselesc, luminîndu-mă cu patimile Stăpînului meu, Care îmi ușurează durerile mele. Mulțumescu-ți Ție, Stăpîne, pentru că m-ai încununat cu ale Tale patimi. Deci săvîrșește, rogu-mă, alergarea mea întru mărturisirea Ta, să nu mă arăți pe mine nevrednic de această începere mucenicească, că eu m-am aruncat spre ale Tale îndurări, Preabunule Doamne, iubitorule de oameni".

Astfel vorbind sfântul către sine, a ajuns la temniță și în ea a petrecut toată noaptea, laudând pe Dumnezeu împreună cu Sfinții Evghenie și Macarie.

Făcându-se ziuă, călcătorii de lege au poruncit ca mucenicii iarăși să stea la judecată. Și, neîntrebându-i nimic, i-au despărțit pe ei: pe Artemie l-au lăsat acolo, iar pe Evghenie și pe Macarie i-au trimis în surghiun în Oasim, în Arabia. Ținutul acela era vătămător, cu vânturi aducătoare de stricăciuni, încât nimeni din cei ce mergeau acolo nu puteau să petreacă un an, pentru că îndată cădeau în boală foarte cumplită și mureau. Acolo fiind trimiși Sfinții Evghenie și Macarie, după cîtva vreme au dobîndit fericitul sfîrșit. Iar Sfîntul Artemie mai multe pătîmîri a răbdât. Căci mai întîi călcătorul de lege, ca un lup, a luat îmbrăcăminte de oaie și cu blîndețe a început a grăi către Artemie, și ca și cum durîndu-l și fiindu-i jale de el, i-a zis: "Prin îndrăzneala ta fără de socoteală m-ai silit pe mine, Artemie, ca să-ți necinstesc bătrînețile tale și să-ți vatăm sănătatea, de care lucru și mie îmi este jale. Deci, rogu-mă ție, apropie-te și jertfește zeilor și mai ales lui Apolon cel din Dafne, preaiubitului și minunatului meu zeu, care lucru dacă îl vei face, vărsarea sîngelui fratelui meu o voi ierta ție și cu dregătorie mare și mai slăvită te voi cinsti pe tine, pentru că te voi pune arhiereu marilor zei și patriarhul preoților din toată lumea. Tată al meu te voi numi și vei fi al doilea după mine, în toată împărăția mea. Apoi știi și singur, o, Artemie, că fratele meu, Gal, fără de vină a fost ucis de Constantie, din zavistie, pentru că neamul nostru mai mult se cădea să împărătească decît al lui Constantin, că tatăl meu, Constantie, s-a născut moșului meu, Constans, din fiica lui Maximilian, iar Constantin îi era lui fiu din Elena, care era o femeie de neam prost. Moșul meu atunci încă nu era Cezar, cînd a născut din Elena pe Constantin, iar pe tatăl meu l-a născut fiind la împărăție. Dar Constantin, cu furia năravului, a răpit împărăția și sîngele casei sale l-a vărsat. A rîvnit și Constantie, fiul lui Constantin, tatălui său și a ucis pe tatăl meu și pe frații lui și pe fratele meu Gal nu de mult l-a ucis și pe mine era să măucidă, de nu m-ar fi mîntuit din mîinile lui zeii, spre care eu nădăjduind, m-am lepădat de creștinătate și la viața elinească m-am întors, știind bine că credința romană și elinească este mai veche; iar credința creștinească de curînd s-a arătat, pe care Constantin ca un prost și neînțelept a primit-o, lepădînd legile romane cele vechi și bune. Pentru aceea și zeii l-au urît ca pe un necurat și nevrednic de credința lor și plin de sînge, căci pe fiul său, Crisp, bunul bărbat, l-a ucis în zadar, și nici pe Fausta, femeia sa, n-a cruțat-o, care întru nimic nu era vinovată. Deci pentru aceste necuvincioase lucruri, zeii, urîndu-l, l-au gonit pe el, seminția lui cea necurată și neamul său cel spurcat dintre oameni l-a pierdut. Oare nu grăiesc eu adevărul, Artemie? Tu ești om bătrîn și înțelept, oare nu sînt toate acestea așa? Deci, să cunoști adevărul și să fii al nostru, căci voi să te am pe tine prieten și părtaș al împărăției".

Aceste toate auzindu-le Sfîntul Artemie, tăcînd puțin, a început a grăi: "Mai întîi pentru fratele tău îți răspund, împărate, precum că eu nevinovat sînt de moartea lui, nici n-am greșit cîndva către dînsul cu ceva, nici cu lucrul, nici cu cuvîntul; chiar și de mii de ori de te-ai osteni cercetînd aceasta, nu mă vei afla vinovat de moartea sa, pentru că îl știam pe el că este adevărat creștin și dreptcredincios și supus Legii lui Hristos. Deci să știe cerul și pămîntul, toată ceata sfinților îngeri și Domnul meu Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu, căruia Îi slujesc, că sînt nevinovat de înjunghierea și de moartea fratelui tău, nici nu m-am învoit cu ucigașii, nici nu am fost cu împăratul Constantie întru acea vreme cînd a făcut sfat despre fratele tău, ci am petrecut în Egipt pînă în acest an. Iar dacă îmi poruncești să mă lepăd de Hristos, Mîntuitorul meu, la aceasta îți răspund cu cuvintele celor trei tineri din vremea lui Nabucodonosor.

Spre știrea ta să fie, împărate, că idolilor tăi nu voi sluji și chipului celui de aur al iubitorului tău Apolon niciodată nu mă voi închina. Pe fericitul Constantin și neamul lui l-ai defăimat numindu-l vrăjmaș al idolilor, nebun și plin de sîngele lui. Aceasta îți răspund pentru dînsul: tatăl tău și frații tăi au început înainte asupra lui cu nedreptatea, dîndu-i otravă aducătoare de moarte, pentru care lucru au fost uciși de fiul lui. Apoi îl acuza cum că a ucis pe fiul său, Crisp, și pe femeia sa, Fausta; dar el a ucis pe Crisp din neștiință, căci ca un om a crezut nedreptatea, iar cum că a ucis pe Fausta, femeia sa, acest lucru bine și cu dreptate l-a făcut. Dacă nu știi pricina uciderii aceleia, să-ți spun eu: Fausta, femeia lui, văzînd pe Crisp, fiul lui cel născut din Minerva, femeia lui cea dintîi, că era foarte frumos, s-a rănit cu patimă spre el și ca altădată femeia lui Tezeu, care rănindu-se de frumusețea lui Ipolit, fiul bărbatului său, îl îndemnă la păcat; iar după ce frumosul tînăr nu a voit a săvîrși aceasta fărădelege, Fedra, mîniindu-se, l-a clevetit pe el la

tatăl său și la bărbatul ei, cum că i-ar fi făcut ei silă. Astfel și Fausta, poftind pe Crisp cel preafrumos, îl silea pe el spre o asemenea fărădelege. Iar el, fiind înțelept, nu a voit să întineze patul tatălui său, nici să o pîrască înaintea tatălui, ci tănuia aceasta, tăcînd și temîndu-se de înșelăciunea ei. Iar ea, necurata, nedobîndindu-și dorința, și-a ridicat glasul ca Fedra cea desfrînată asupra lui Ipolit sau ca femeia cea desfrînată a lui Pentefri asupra lui Iosif din Egipt; așa și aceasta asupra lui Crisp a strigat, ca și cum acest fiu al împăratului ar fi silit-o la păcat.

Deci împăratul, tată fiind, a pedepsit pe fiul său precum a voit, pentru că a crezut pe Fausta mincinoasă și pătimașă. Iar mai pe urmă, arătînd Dumnezeu nevinovăția lui Crisp și văzînd nedreptatea Faustei, după ce s-a înștiințat împăratul de toate, atunci cu dreptate a judecat și a condamnat pe Fausta la moarte, ca fiind vrednică de o asemenea pedeapsă. Iar pentru credința lui Constantin, în ce chip a trecut de la idoli voștri cei mincinoși la adevăratul Dumnezeu, Iisus Hristos, fiind chemat de Cel de sus, ascultă-mă pe mine, cel singur văzător al lucrului aceluia: cînd mergeam la război împotriva lui Maxentie, cumplitul judecător și nesățiosul de sînge omenesc, într-o zi de amiază s-a arătat pe cer o cruce, strălucind mai mult decît razele soarelui și o scrisoare cu stele în limba latină, care îi făgăduia lui biruința întru acel semn. Crucea aceea care se arătase pe cer am văzut-o noi toți și scrisoarea aceea am citit-o și sînt pînă și acum în oaste mulți din ostașii tăi bătrîni care țin bine minte despre aceasta, spre care cu ochi luminați au privit. Încearcă, de vei voi, și vei afla așa precum îți spun eu. Dar ce grăiesc? Pe Hristos L-au văzut proorocii mai înainte cu sute de ani, precum tu singur știi bine. Și multe sînt mărturiile pentru venirea Lui și de la zeei voștri multe proorocii sînt pentru Hristos și mai înainte grăirile și scrierile sibilelor și stihurile lui Virgiliu". Sfîntul spunea că de multe ori diavolii cei ce locuiesc în idoli, fiind siliți de puterea lui Dumnezeu, au mărturisit chiar adevărul, că Hristos este adevăratul Dumnezeu. Iar Iulian, nesuferind să asculte cuvintele cele adevărate ale lui Artemie, a poruncit ca să-l dezbrace pe mucenic și cu țepușe înroșite în foc să-i strujească coastele, iar spatele să i-l strujească cu fier ascuțit. Artemie, ca și cum nu ar fi simțit durerile, nu scotea nici un glas, nici nu gemea, arătîndu-se nebiruit în răbdare.

După acele munci împăratul l-a trimis în temniță, poruncind ca sfîntul să fie chinuit cu foamea și cu setea. Apoi, Iulian s-a dus la locul Dafnelor ca să aducă jertfă zeului său Apolon, întrebîndu-l despre biruința asupra perșilor. Și a zăbovit acolo mai multe zile, sacrificînd necuratului Apolon multe dobitoace, în toate zilele, dar nu și-a aflat dorința, pentru că diavolul care ședea în idolul Apolon și dădea răspunsuri la oamenii care îl întrebau, a tăcut în acea vreme, de cînd în acel loc, la Dafne, fusese aduse moaștele Sfîntului Vavila și ale celor trei tineri care au pătimit împreună cu dînsul. Deci zeul nu a răspuns lui Iulian nimic. Cercetînd cu tot dinadinsul Iulian pentru care pricină a amuțit Apolon, zeul său și înștiințîndu-se că din cauza moaștelor lui Vavila, care zac nu departe de acolo, a poruncit îndată creștinilor să fie luate moaștele de acolo. După luarea acelor moaște a căzut foc din cer asupra capîștei lui Apolon și a ars-o pe ea cu idol cu tot.

Artemie, șezînd în temniță, a fost cercetat de Domnul și de sfinții lui îngeri. Pentru că, rugîndu-se, i s-a arătat Hristos, zicîndu-i: "Artemie, îmbărbătează-te, căci Eu sînt cu tine, scofîndu-te din toate chinurile și gătindu-ți ție cununa slavei. Precum tu M-ai mărturisit pe Mine înaintea oamenilor pe pămînt, așa și Eu te voi mărturisi înaintea Tatălui meu Cel din ceruri. Îndrăznește și te bucură, căci cu Mine vei fi în împărăția Mea". Mucenicul, auzind aceasta de la Domnul, îndată s-a tămăduit de răni, încît nici un semn nu se mai vedea pe sfîntul lui trup, iar sufletul lui s-a umplut de dumnezeiască mîngîiere și petrecea, cîntînd și binecuvîndînd pe Dumnezeu.

De cînd a fost aruncat în temniță nu a gustat nimic din mîncărurile cele pămîntești și nici din băuturi, pînă la sfîrșitul său, căci era hrănit de sus, pentru că prin mimă îngerească i se trimetea hrană cerească, pîinea vieții întărindu-l pe el. Și întorcîndu-se Iulian de la jertfe cu rușine a pus pricina arderii lui Apolon asupra creștinilor, zicînd că noaptea l-au ars creștinii. Deci, luînd de la creștini sfintele biserici, le-a făcut capîști idolești și multe răutăți făcea creștinilor.

Scofînd pe Artemie din temniță a zis către dînsul: "Știu că ai auzit ce s-a făcut în Dafne, că necurații creștini au ars capiștea marelui zeu Apolon și au pierdut pe idolul lui cel minunat. Dar nu se vor bucura de aceasta nelegiuirii, nici nu vor rîde de noi, căci eu le voi răsplăti lor pentru această izbîndă de șaptezeci de ori cîte șapte, precum zic cuvintele voastre". Iar Sfîntul Artemie a răspuns: "Am auzit că mînie de Dumnezeu slobozită și foc din cer pogorîndu-se a mistuit pe zeul tău și capiștea lui a ars-o. Deci, dacă Apolon al tău ar fi fost Dumnezeu, de ce nu s-a izbăvit pe sine din foc?" Iar împăratul a zis: "Și tu rîzi, ticălosule, și te bucuri de arderea lui Apolon?" A răspuns Artemie: "Eu rîd de nebunia voastră, că voi slujiți unui zeu ca acesta, care n-a putut singur pe sine să se izbăvească din foc, deci cum vă va izbăvi pe voi din focul cel veșnic? Mă mîngîi de căderea lui și mă bucur de toate aceste, pe care Hristos al meu cu minuni le lucrează. Iar cu ceea ce tu te lauzi asupra creștinilor celor nevinovați, care nici un rău nu ți-au făcut, ca adică să le răsplătești de șaptezeci de ori cîte șapte, acea răsplată asupra ta o vei vedea, cînd focul cel nestins te va apuca pe tine și veșnica muncă, care degrabă îți va veni ție. Pentru că, iată, pierzarea ta este aproape și nu după multă vreme pomenirea ta cu sunet va pieri".

Iar chinuitorul, mîniindu-se, a poruncit tăietorilor de piatră ca să despice o piatră foarte mare și, despicate fiind piatra, a poruncit ca sfîntul să fie pus pe o parte de piatră în mijloc, iar partea cea de deasupra, ridicînd-o sus, s-o lase peste sfînt. Făcîndu-se aceasta, tot trupul sfîntului mucenic a fost acoperit de piatra cea căzută peste dînsul și așa l-a tescuit încît toate oasele lui au fost zdrobite, iar și măruntaiele lui au fost sfărîmate și toate încheieturile lui și luminile ochilor au sărit din locurile lor. Puteai să vezi o minune mare că în atîta tescuire sufletul a rămas viu, între acele două pietre, și chema pe Dumnezeu, ajutătorul său, grăind cuvintele lui David: "Pe piatră m-ai înălțat, povățuitu-m-ai, că te-ai făcut nădejdea mea, turn de tărie de către fața vrăjmașului; ai pus pe piatră picioarele mele și ai îndreptat pașii mei, deci primește, Unule născut, duhul meu, știind strîmtoarea mea, și să nu mă lași în mîinile vrăjmașilor". O zi și o noapte a petrecut sfîntul între acele două pietre. După aceea, Iulian a poruncit ca să fie ridicată piatra, socotind că sfîntul a murit: și, iată, sfîntul mai presus de fire s-a aflat viu și, sculîndu-se, umbla. Și le era tuturor groază a-l vedea, pentru că era strîns ca o scîndură, avînd oasele zdrobite și toate măruntaiele dinlăuntru căzute, fața îi era turtită și ochii căzuți, însă sufletul se ținea încă într-însul și cu picioarele putea să umble și cu limba bine grăia.

Judecătorul, văzînd o minune ca aceasta, s-a înspăimîntat și a zis către cei care erau acolo: "Oare om este acesta sau nălucire? Oare nu ne-a fermecat ochii noștri vrăjitorul acesta? Că această vedere este înfricoșată și covîrșește firea omenească. Cine se aștepta ca să rămîna el viu cînd și cele dinlăuntru lui fiind căzute și toate alcătuirile sfărîmate și slăbănogite, se mișcă, umblă și grăiește? Dar zeii noștri, spre înțelepțirea multor oameni, l-a păzit pe el viu, ca pe cel ce nu voia ca să se închine stăpînirii lor și aceasta să fie nălucire de spaimă celor ce privesc la dînsul". Și a zis către mucenic: "Iată acum, ticălosule, te-ai lipsit de ochi și cu toate măduarele ești netrebnic, deci ce nădejde îți mai rămîne ție către Acela spre Care în deșert ai nădăjduit? De aceea, cere milă de la zeii cei milostivi, ca să te miluiască pe tine și măcar muncilor celor din iad să nu te dea pe tine". Iar mucenicul lui Hristos, auzind de munci, a rîs și a zis către împărat: "Oare zeii tăi mă vor scăpa pe mine de munci? Ei singuri nu pot să scape de muncile lor cu care și tu, dîndu-te focului celui nesfîrșit, în veci te vei munci, că te-ai lepădat de Fiul lui Dumnezeu și sîngele Lui cel sfînt ce s-a vărsat pentru noi l-ai călcat și darul Duhului Sfînt l-ai batjocorit supunîndu-te idolilor celor pierzători. Iar eu, pentru această puțină durere care s-a adus de către tine asupra mea, nădăjduiesc de la Domnul meu, pentru Care pătimesc, să am odihnă veșnică în camera Lui cea cerească".

Iulian, auzind acestea, i-a răspuns lui așa: "Pe Artemie cel ce a hulit pe zei și a călcat legile romane și ale noastre și s-a mărturisit pe sine creștin, în loc de roman și în loc de voievod s-a numit Augustalie, l-am dat judecății celei desăvîrșite a morții și poruncim să se taie spurcatul lui cap cu sabia". Un răspuns ca acesta auzind sfîntul, a fost dus la locul de ucidere, dorind să se dezlege de trup și cu Hristos să viețuiască. Mergînd la locul unde avea să fie tăiat, a cerut vreme de rugăciune și întorcîndu-se spre răsărit și-a plecat genunchii de trei ori și, rugîndu-se destul, a auzit un glas din ceruri, zicîndu-i: "Intră cu sfinții, ca să-ți iei răsplătirea cea gătită ție". Apoi îndată și-a plecat sub sabie capul pe care l-a tăiat unul din ostași, în ziua douăzecea a lunii octombrie. Ziua în care s-a săvîrșit muceniceasca sfîntului nevoiță a fost

Într-o vineri, iar cinstitul și sfântul lui trup a fost cerut de la judecători de o femeie, pe nume Arista, diaconiță a bisericii Antiohiei. Aceasta, ungându-l cu arome de mare preț, l-a pus într-o raclă și l-a trimis la Constantinopol, unde l-a îngropat cu cinste. Multe și negrăite minuni se făceau la moaștele lui și mulți neputincioși se vindecau, vindecări pe care și acum le dă Sfântul Artemie tuturor celor ce cu credință aleargă la dînsul.

După sfîrșitul lui s-a împlinit degrabă proorocia pe care a făcut-o pentru moartea lui Iulian, zicîndu-i în față: "Pierzarea ta aproape este și nu după multă vreme va pieri pomenirea ta cu sunet".

Iulian, ucigînd pe Sfîntul Artemie, a plecat cu ostașii săi din Antiohia și a mers în pămîntul Persiei. Cînd a ajuns la cetatea Ctesifont, s-a întîlnit cu dînsul un pers, bărbat bătrîn și cinstit și cu foarte bună înțelegere; acela s-a fîgăduit lui Iulian ca să-i dea fără de osteneală împărăția persană. Și s-a făcut nelegiuitul împărat și la toată oastea lui călăuză în părțile Persiei, dar nu spre binele răului băutor de sînge, căci persul acela l-a amăgit pe el și, păcălindu-i că îi duce pe căi drepte și bune, a băgat pe călcătorul de lege în pustiu Carmaniuș, în locuri neumblate și în prăpăstii fără de apă și pustii, unde pe toți ostașii cu foamea și cu setea chinuindu-i și caii și cămilele lor omorîndu-le, a spus că de voie a făcut aceasta și intenționat l-a dus pe el în niște locuri ca acestea, pustii și înfricoșătoare, ca să slăbească puterea lor. "Pentru aceasta, zicea, am făcut-o, ca să nu văd patria mea prădată de vrăjmași, că mai bine îmi este mie aici în mîinile voastre, decît patria mea să piară prin voi". Și îndată ostașii l-au tăiat în bucăți pe persul acela. Apoi, rătăcind mult prin pustie, grecii și romanii au căzut în oastea persană și, făcînd război, mulți din partea lui Iulian au căzut răniți. Atunci a sosit și asupra lui Iulian dumnezeiasca izbăvire, căci de sus, cu nevăzută mînă și cu nevăzută armă a fost rănit în coaste, pînă în cele dinlăuntru ale lui. Apoi a suspinat greu și a răcnit și, luînd cu mîna din sîngele lui, l-a aruncat în sus, în văzduh și a zis: "Ai biruit, Hristoase! Satură-te, Galileene!". Și cu o moarte cumplită ca aceasta sufletul său cel vrăjmaș și necurat l-a părăsit și a pierit cu sunet, după proorocia Sfîntului Artemie. Iar oastea, după sfîrșitul lui Iulian, a pus împărat pe Iovian care, fiind creștin și făcînd pace cu persii, s-a întors înapoi. Și acum Iulian se muncește în iad cu Iuda, iar Artemie se veselește cu sfinții în ceruri, stînd înaintea lui Dumnezeu, Unul în Treime, Tatăl și Fiul și Sfîntul Duh, Căruia I se cuvine slava în veci. Amin.

Viața Cuviosului Părintelui nostru Ilarion cel Mare (21 octombrie)

Cuviosul Ilarion s-a născut într-un sat ce se numea Tavata, ce era în Palestina, aproape de cetatea Gaza. Părinții cuviosului au fost eleni, din care s-a născut Ilarion ca un trandafir din spini, și bună mireasmă i s-a arătat lui Hristos; căci, fiind trimis de părinții lui în Alexandria ca să învețe carte, el nu numai aceea înțelepciune a deprins-o degrabă - pe care elenii o caută - ci și înțelepciunea cea duhovnicească a învățat-o bine. Pentru că a crezut întru Domnul nostru Iisus Hristos, a primit Sfîntul Botez și, intrînd adeseori în biserica lui Dumnezeu, lua aminte la cuvintele cele care luminează și înțeleptesc pe prunci. Ardea cu inima de dragostea lui Dumnezeu și, obiceiurile cele bune deprinzîndu-le, gîndea în ce chip ar plăcea Lui. Și auzind de Sfîntul Antonie cel Mare, de a cărui viață îmbunătățită străbătuse vestea pretutindeni, a dorit să-l vadă și a mers la dînsul cu sîrguință.

Ajungînd la cea pustie, a văzut fața lui cea cu sfîntă cuviință și i-a auzit cuvintele cele curgătoare de miere, care-i arătau lui calea ce duce pe om la desăvîrșire. A petrecut Ilarion la Sfîntul Antonie cîțeva vreme, privind la viața lui cea asemănătoare cu a îngerilor, la rugăciunile cele dese, făcute cu osîrdie, la lucrul mîinilor și la osteneala cea neîncetată, la post și la înfrînare, la iubirea de aproapele, la necîștigare și la toată călugăria cea desăvîrșită. Mulțime de oameni veneau la cuviosul Antonie, unii ca să se tîmăduiască de neputințele lor, alții ca să fie binecuvîntați de dînsul, iar alții ca să asculte cuvintele lui

cele de Dumnezeu insuflate și folositoare. Pentru aceea Ilarion nu a binevoit să viețuiască mai mult acolo, că nu era singurătate desăvârșită și liniște; ci a gândit să-și caute un loc ca acela unde ar putea să viețuiască numai cu Dumnezeu, fără gîlceavă. Și luînd de la cuviosul binecuvîntare, s-a întors în patria sa și a aflat pe părinții săi morți. Apoi a împărțit averea ce rămăsese în două părți: una a dat-o rudeniilor, iar alta săracilor, nelăsîndu-și nimic pentru el; ci pe toate socotindu-le gunoaie, s-a lepădat de lume și chiar de sine ca să poată fi ucenic al lui Hristos și următor al sărăciei Lui.

Astfel, lăsînd cele deșarte, a mers în pustia ce este ca la șapte stadii de la Maiuma Gazei și acolo, între mare și între lac, s-a sălășluit singur. Erau tîlhari în pustiu acela și l-a sfătuit pe el cineva dintre cunoscuți să plece de acolo, să nu cadă în mîinile tîlharilor și să-l ucidă. Dar el nu s-a îngrijit de moartea trupeză, vrînd să scape de moartea cea sufletească. "Se cuvine - zicea el - a fugi de tîlharii cei ce ucid sufletul, iar nu de tîlharii care ucid trupul. De aceștia nu mă tem. "Domnul este lumina mea și Mîntuitorul meu, de cine mă voi teme? Domnul este scutitorul vieții mele, de cine mă vei înfricoșa?" Și viețuia în post și în rugăciuni neîncetate. Hrana lui erau cincizeci de smochine pe zi, după apusul soarelui. Mai avea o haină de păr și o manta din piele dată de cuviosul Antonie.

Dar urîtorul binelui, diavolul, văzîndu-se călcat de un monah tînăr, a ridicat război împotriva lui, vrînd să biruiască pe ostașul cel duhovnicesc, prin pofta trupeză, prin care a început a aprinde trupul lui cel tînăr și cu gînduri necurate a-i tulbura mintea. Iar Ilarion, simțind balaurul cel necurat care vrea să-l muște cu boldul păcatului, s-a împotrivit lui cu mai mare chinuire a trupului, înarmîndu-se cu rugăciuni către Dumnezeu și desăvârșit a zdrobit capul balaurului. Căci a adăugat post peste post și osteneli peste osteneli, timp de trei zile, iar uneori și cîte patru zile, negustînd hrană. Și-și ostenea trupul săpînd uneori pămîntul, iar alteori împletind coșnițe, grăind către sine apostoleștile cuvinte: "De nu voiește cineva să lucreze, atunci nici să nu mănînce". Gîndurile cele necurate le izgonea din inimă, cu lovirea în piept ca vameșul și cu suspinul cel din adîncul inimii, iar trupul său numîndu-l asin, așa vorbea cu dînsul: "Eu, asinule, te voi face ca să nu te sălbăticești și nu cu orz te voi hrăni, ci cu pleavă, cu foamea și cu setea te voi chinui, cu grea sarcină te voi îngreui, ca să gîndești mai mult la hrană, iar nu la necurăție". Niște cuvinte ca acestea grăind către sine, le împlinea pe ele și cu fapta, pentru că atît își chinuise trupul, încît i se vedeau numai oasele acoperite cu piele.

Apoi, văzînd vrăjmașul că prin acest război nu a sporit nimic, deoarece nu numai că nu l-a biruit pe el, ci a fost biruit de dînsul, s-a gîndit să-l înfricoșeze pe fericit prin năluciri și prin vedenii. Într-o noapte, cînd Sfîntul Ilarion stătea la rugăciune, a auzit plîngere de copii și tînguire de femei, răgete de lei și glasuri de alte fiare dobitoace, mare gîlceavă și tulburare ca de război, pentru că diavolii adunaseră trupa tovarășilor lor și scoteau tot felul de glasuri, ca Ilarion, înfricoșîndu-se de glasurile lor, să lase pustiu și să fugă. Dar înțelegînd că toate acestea sînt îngroziri diavolești și-a făcut semnul crucii și diavolul, văzîndu-se alungat cu pāvaza credinței, a căzut, iar tînărul, rugîndu-se cu tot dinadinsul lui Dumnezeu ca să-i trimită ajutor de sus și stînd mult la rugăciune, l-a surpat pe vrăjmașul care stătea asupra lui. Apoi, ridicîndu-se puțin, vrînd să vadă cu ochii ceea ce auzise cu urechile, fiindcă era o noapte foarte luminoasă și luna strălucea, a văzut o caretă mare cu cai înfricoșați și sălbatici, care veneau cu mare zgomot spre dînsul. Iar el a strigat: "Doamne, Iisuse Hristoase, ajută-mi!" Și îndată, desfăcîndu-se, pămîntul a înghițit toată puterea diavolească. Iar sfîntul, bucurîndu-se, ca odinioară Moise care a biruit pe Faraon, a cîntat: "Calul și pe călărețul l-a aruncat în mare, întins-a dreapta Sa și l-a înghițit pe el pămîntul". Apoi iarăși cînta: "Aceștia în căruțe și aceștia pe cai, iar noi numele Domnului Dumnezeului nostru vom chema; aceștia s-au împiedicat și au căzut, iar noi ne-am sculat și ne-am îndreptat".

Însă vrăjmașul, măcar că a căzut, cu toate acestea nu înceta a se scula și a tăbări asupra sfîntului, ispitindu-l cu alte meșteșuguri ale sale. Odihnindu-se sfîntul, i se părea că vede pe lîngă dînsul femei dezbrăcate, glumind cu nerușinare. Apoi, fiind flămînd și însetat, i se arătau lui fel de fel de mîncăruri și băuturi dulci. Iar el, rugîndu-se, i se arăta uneori venind asupra lui lupul urlînd, alteori vulpea sărînd, altă dată a văzut ostași înaintea lui făcînd război și unul dintre ei, căzînd mort la picioarele lui, îl ruga ca să-l îngroape. Odinioară, stînd în rugăciune, a căzut în uitare, biruindu-se mintea lui de fireasca neputință și

altceva gîndind, a sărit în spatele lui diavolul și lovindu-l cu picioarele în coaste și bătîndu-l cu biciul pe spate și pe grumazul său, îi zicea: "Aleargă, aleargă, pentru ce dormi?" Și rîzînd îl întreba: "Oare vrei orz?" Iar sfîntul, socotindu-le întru nimic toate acele meșteșuguri diavolești, prin arma crucii gonea pe diavoli de la sine.

Cuviosul și-a făcut o chiliuță mică în chip de mormînt, încît abia îi încăpea trupul în ea și acolo viețuia, nevoindu-se asupra nevăzutelor duhuri. Odată tîlharii au voit să năpădească asupra lui noaptea, nădăjduind că vor găsi ceva la dînsul și toată noaptea l-au căutat, dar nu l-au aflat. Apoi dimineața, aflîndu-l, l-au văzut că nu avea nimic și au grăit către dînsul: "De ar veni la tine tîlharii, ce ai face?" Iar el le-a răspuns lor: "Cel gol nu se teme de tîlhari". Ei i-au zis: "Dar pot să te ucidă". Iar sfîntul a răspuns: "De vreme ce sînt gata pentru a muri, nu mă tem de tîlhari". Iar tîlharii, minunîndu-se de un așa suflet mare și de credința lui, i-au spus că toată noaptea căutîndu-l, n-au putut să-l găsească; apoi făgăduind să-și îndrepte viața lor, s-au dus. Și viețuind el în acea pustie mulți ani, a străbătut vestea în toată Palestina de sfințenia vieții lui și au început a veni la dînsul credincioșii, căutînd ajutor în nevoile lor prin sfintele lui rugăciuni. Mai întîi a venit la dînsul o femeie oarecare din Elefteropoli, care viețuind în însoțire cu bărbatul ei timp de cincisprezece ani, fiind stearpă și ocărită de bărbatul ei că n-avea copil, a îndrăznit a alerga la sfîntul și a căzut la picioarele lui. Văzînd-o, sfîntul și-a întors fața de la ea. Dar ea a început a se ruga cu lacrimi, zicînd: "Pentru ce-ți întorci fața, robule al lui Dumnezeu, de la mine cea cuprinsă de necaz? Pentru ce fugi de aceea care se roagă ție cu tînguire? Să nu privești spre femeie, dar spre durerea inimii ei și la lacrimi milostivește-te, plăcutule al lui Hristos; adu-ți aminte că Mîntuitorul a cinstit firea noastră, îmbrăcîndu-Se în trup omenesc din femeie, din care și pe tine te-a născut. Pentru aceasta să nu întorci fața de la aceea care aleargă la tine, ci printr-ale tale rugăciuni dă dezlegare nerodirii mele, pentru care întotdeauna sînt ocărită și defăimată de bărbatul meu".

La aceste cuvinte Sfîntul Ilarion, plecîndu-se spre milă, și-a ridicat ochii săi în sus și s-a rugat pentru dînsa. Apoi i-a poruncit să se întoarcă acasă, zicîndu-i: "Să mergi cu bună nădejde și îți va îndeplini Domnul cererea ta". Și s-a întors femeia cu bucurie, crezînd în cuvintele sfîntului. Iar Dumnezeu, ascultînd rugăciunile robului său, a dezlegat nerodirea femeii, pentru că, nu după multă vreme, a și născut un fiu după cum îi spusese Sfîntul Ilarion.

Trecînd un an, acea femeie a mers la dînsul, purtînd în brațe pruncul și zicînd: "Iată rodul sfintelor tale rugăciuni, plăcutule al lui Dumnezeu! Deci, binecuvîntează pruncul pe care l-ai cerut pentru mine de la Dumnezeu". Și binecuvîntînd sfîntul pe prunc și pe maica sa, i-a liberat cu pace, iar ea, lăudînd pe Domnul, preamărea pe plăcutul Lui prin tot ținutul acela.

O altă femeie, Aristeneta, care crezuse în Domnul nostru Iisus Hristos, fiind soția unui boier pe nume Elpidie, avea trei fii, care, vătămîndu-se de un vînt rău, au căzut într-o boală cumplită, pe care doctorul n-a putut s-o tămăduiască și acum erau aproape de moarte. Acea femeie, auzind de Sfîntul Ilarion care era în pustie, a alergat la dînsul, luîndu-și slujnicele și famenii ei, și a căzut cu lacrimi la picioarele lui, zicînd: "Te jur pe tine cu Domnul nostru Iisus Hristos și cu cinstită Crucea Lui, ca să vii în Gaza și să tămăduiești de boală pe cei trei fii ai mei care sînt gata să moară, ca și în cetatea cea elenească să se preamărească numele Domnului prin venirea ta și prin tămăduirea fiilor mei și, astfel, să se rușineze Marnas, necuratul zeu al Gazei, cel cinstit de cei necredincioși". Iar sfîntul se lepăda, zicînd: "Eu niciodată nu ies din pustie și nu mă apropiu nu numai de cetate, dar nici de sat". Dar femeia atît insista prin rugămîntea sa cu lacrimi, încît sfîntul a făgăduit să vină după apusul soarelui.

Fiind seară adîncă, sfîntul a venit în Gaza și cînd s-a atins de tinerii cei bolnavi, chemînd peste dînșii numele lui Iisus Hristos, îndată a ieșit din ei sudoare multă și în același ceas s-au sculat sănătoși și, luînd hrană, au mulțumit lui Dumnezeu și au sărutat sfintele mîini ale doctorului lor. Apoi a străbătut vestea despre aceasta prin toată Gaza și de atunci au început bolnavii cei cuprinși de felurite boli să meargă în pustie la Cuviosul Ilarion, cîștigînd tămăduiri cu rugăciunile lui; pentru aceasta mulțime de păgîni credeau în Domnul nostru Iisus Hristos și mulți au voit să rîvnească vieții lui celei îmbunătățite și, lăsînd lumea,

petreceau cu dînsul în pustiu. Apoi degradă s-a înmulțit numărul ucenicilor lui și a fost Sfîntul Ilarion în Gaza și în Palestina întîiul povățuitor de monahi, precum Sfîntul Antonie în Egipt.

Odinoară s-a dus la cuviosul o femeie oarbă care, pierzîndu-și lumina ochilor de zece ani, își cheltuisese toată averea sa la doctori și nici un folos nu cîștigase. Pe aceasta sfîntul a tămăduit-o prin scuipare, asemănîndu-se Domnului său; pentru că a scuipat în fața ei și ea îndată a văzut și toți au preamărit pe Dumnezeu.

Un servitor al unui boier din Gaza, pe cînd ședea în șaretă, a fost rănit de diavol și a înțepenit cu totul, încît nu putea nicidecum să se miște cu nici o parte a trupului, numai singură limba îi era liberă. Acest rob a fost dus la Cuviosul Ilarion în pustie, pe care văzîndu-l, sfîntul a zis: "Nu-ți este cu putință a te tămădui de neputința ta, de nu vei crede mai întîi în Hristos Domnul, Cel ce poate să te tămăduiască". Iar bolnavul cu osîrdie, a răspuns: "Cred întru El, numai să mă tămăduiască". Și sfîntul, făcînd rugăciune, l-a tămăduit cu puterea lui Hristos și învățîndu-l credința, i-a poruncit să se boteze. Și așa s-a întors robul acela vindecat de robia diavolească și sănătos cu trupul și cu sufletul.

Un alt om tînar din părțile Ierusalimului, cu numele de Marsit, foarte voinic la corp încît putea să ridice cincisprezece oboroace (saci) de grîu și să le ducă și nu-i trebuia asin pentru a căra lucrurile, diavolul a intrat într-însul și îl chinuia, gonindu-l prin pustietăți și prin cîmpii. Prințîndu-l oamenii i-au legat mîinile și picioarele cu lanțuri și cu cătușe de fier și cu multă întărire îl străjuiau pe el la închisoare. Însă el, cu îndoită tărie, și cu cea diavolească și cu cea firească a sa, a sfărîmat cu înlesnire toate legăturile și întăririle ușii și, scăpînd, îi ucidea pe oamenii care-l întîmpinau în cale: unora mușcîndu-le nasul, buzele și urechile, unora sfărîmîndu-le mîinile și picioarele, altora scoțîndu-le ochii, iar pe alții sugrumîndu-i de gît și omorîndu-i și mai făcea și alte cumplite fapte în locul acela, încît nimeni nu putea să-l îmblînzească. Si adunîndu-se popor mult și prințîndu-l, l-au legat peste tot trupul cu fiare și trăgîndu-l ca pe un bou sălbatic, l-au dus la Cuviosul Ilarion care, văzîndu-l, a poruncit să-l dezlege și îndată s-a făcut blînd ca un mielușel. Apoi, rugîndu-se mult pentru el, a zis către diavolul care era într-însul: "Întru numele Domnului nostru Iisus Hristos, îți poruncesc, necurate duhule, să ieși din omul acesta și să te duci în locuri fără de apă". Și l-a scuturat pe el diavolul și, aruncîndu-l la pămînt, a ieșit dintr-însul. Apoi, prin darul Domnului și cu rugăciunile sfîntului, s-a făcut sănătos omul acela și foarte mult îl preamărea pe Cuviosul Ilarion. Iar el i-a poruncit lui și celor ce erau acolo, zicînd: "Nu s-a făcut aceasta prin puterea noastră, ci prin darul Celui iubitor de oameni, al Mîntuitorului, Care durerile noastre le-a purtat pentru mila Lui cea negrăită către noi robii Lui. Deci pe Acela neîncetat să-L slăvim și să-I mulțumim".

Un alt bărbat oarecare, cu numele Orion, om din cei bogați și căpetenie a cetății Aila, a fost dus la cuviosul legat cu lanțuri de fier, căci o legiune de diavoli sălășluia într-însul. Acesta, cînd s-a apropiat de cuvios, s-a smuls din mîinile celor care îl duceau și, alergînd apoi, l-a apucat pe sfîntul și l-a ridicat mai sus decît el. Atunci au strigat cu toții, pentru că se temeau să nu-l trîntească pe sfînt la pămînt și să-i sfărîme oasele cele uscate de atîta post. Iar sfîntul, zîmbind, a zis: "Lăsați pe pîrîșul meu să se lupte cu mine". Și întinzîndu-și mîna înapoi, a apucat de pîr pe cel îndrăcit și l-a pus el înaintea picioarelor sale și legîndu-i mîinile și călcînd pe picioarele lui, îi zicea: "Muncește-te, legiune de diavoli, muncește-te!". Iar diavolii strigau din om cu multe feluri de glasuri, ca o gîlceavă de popor mult. Apoi a început sfîntul a se ruga: "Doamne Iisuse Hristoase, slobozește pe ticălosul acesta din legiunea diavolilor, pentru că Tu, precum biruiești pe unul, așa poți și pe mai mulți să-i biruiești". Și îndată au ieșit din el toți diavolii cu țipăt mare. Iar omul, izbăvindu-se de chinurile lor, s-a făcut sănătos, mulțumind lui Dumnezeu și Sfîntului Ilarion, plăcutul Lui.

Iar după o vreme oarecare a venit cu femeia și cu prietenii săi, aducînd sfîntului mari daruri pentru tămăduire. Dar sfîntul nu a primit darurile, zicînd: "Au nu ai auzit ce a pătimit Gheezi, luînd plată de la bărbatul cel vindecat de lepră? Pentru că nu se vinde darul Domnului! Mergi de le împarte pe acestea la săracii din cetatea ta, căci nouă, celor ce stăm în pustiu, nu ne sînt de folos acestea". Si așa i-a întors cu darurile înapoi pe ei.

După aceasta a fost dus la Cuviosul Ilarion un anume slăbănog, pe nume Zonan, săpător de piatră din Maiuma și îndată, cu sfințele lui rugăciuni, s-a făcut sănătos. Apoi a fost adusă la sfânt, din hotarele Gazei, o femeie îndrăcită pentru o pricină ca aceasta: un oarecare tânăr a iubit-o și poftea ca să fie cu dînsa, iar ea îl depărta de la dînsa și nu se învoia la necurata lui poftă. Văzînd tînărul că nu sporește nimic, nici cu cuvinte amăgitoare, nici cu daruri de mare preț, a mers la Memfis, cetatea Egiptului, la vrăjitorii lui Asclapie și, spunînd acelora durerea cu care era rănită inima lui din pricina acelei fecioare, a luat de la dînșii niște cuvinte vrăjitoarești scrise pe o tăbliță de aramă și s-a întors acasă; iar tăblița aceea a îngropat-o sub pragul casei în care viețuia fecioara, pentru că așa îl învățaseră vrăjitorii. Și îndată a intrat diavolul în fecioară și a prins-o pe ea cu pofta păcatului, încît a început fără rușine a striga, chemînd singură pe tînărul acela, spre îndeplinirea poftei. Apoi fără de rușine se dezbrăca, aruncînd de pe ea hainele și se tulbura, aprinzîndu-se de focul păcatului.

Văzînd acest lucru, părinții ei au cunoscut că de la diavol i-a venit ispita aceasta și, luînd-o, au dus-o la Cuviosul Ilarion în mănăstire, căci acum cuviosul adunase mulțime de frați și făcuse o mănăstire mare. Și fiind adusă la cuvios fecioara, răcnea într-însa diavolul, tînguindu-se și zicînd: "Mai bine îmi era cînd mă aflam în Memfis înșelînd pe oameni cu nălucirile din vis, decît acum cînd sînt adus aici". Apoi diavolul a strigat: "Fără de voie am intrat în fecioara aceasta, și cu sila sînt trimis într-însa de cel ce mă stăpînește pe mine, iar acum cu amar mă muncesc și nu pot să ies, pentru că sînt legat de tăblița cea de aramă care este îngropată sub prag. Deci nu pot ieși, pînă nu mă va dezlega tînărul care m-a legat pe mine". Iar sfîntul, zîmbind puțin, i-a zis: "Dar în aceasta stă puterea ta cea mare, diavole? Fiindcă ești legat ca cu o ață, zici, de tăblița cea de aramă ești ținut cu sila?" Apoi l-a întrebat: "Pentru ce nu ai intrat în tînărul cel ce te-a legat?" A răspuns diavolul: "Are el un alt diavol, tovarăș al meu, iubitor de pofte". Și rugîndu-se sfîntul, l-a gonit pe el din fecioară și a învățat-o pe ea să se ferească de cursele vrăjmașului, să fugă de întîlniri cu tinerii și să nu vorbească cu cei care sînt fără de rușine.

De asemenea, un boier oarecare, avînd în el duh necurat, a mers la Sfîntul Ilarion și a cîștigat tămăduire. Pentru aceasta, mulțumindu-i, a dus doctorului celui fără de plată, adică Cuviosului Ilarion, zece litre de aur și l-a rugat să le ia. Iar sfîntul i-a arătat lui o pîine de orz, zicîndu-i: "Cei ce se hrănesc cu o pîine ca aceasta aurul îl socotesc ca un gunoi". Și neluînd aurul a slobozit pe boier sănătos.

Auzind Cuviosul Antonie de Ilarion și de toate cele ce le făcea el, se bucura cu duhul și îi scria adeseori, iar celor ce veneau la dînsul din Siria, pentru tămăduire, le zicea: "Pentru ce vă osteniți, făcînd atît de lungă cale și venind la mine? Aveți aproape de voi pe iubitul meu fiu întru Hristos, Ilarion, care a luat de la Dumnezeu darul să tămăduiască toate bolile".

Prin toată Palestina a început acum a se face mănăstiri, cu binecuvîntarea Sfîntului Ilarion, și toți monahii veneau la dînsul ca să audă din gura lui cuvînt de învățătură, iar el pe toți îi povățuia la calea mîntuirii. O dată a fost rugat de frații ce veneau la dînsul să meargă să cerceteze mănăstirile care se înmulțiseră prin rugăciunile și cu binecuvîntarea lui, apoi să le întărească și să le dea îndreptar de viață. Și cînd a ieșit în cale s-au adunat la dînsul mulțime de frați, cam trei mii, și îi urmau sfîntului, îndulcindu-se de învățăturile lui cele pline de miere. Înconjurînd cuviosul mănăstirile și cercetînd pe frați, a făcut multe minuni. Un frate primitor de străini își avea via sa, din care în tot anul lua cam o sută de măsuri de vin. Acesta l-a primit cu dragoste pe Sfîntul Ilarion și a rugat pe frați ca, mergînd în via lui, să ia fiecare struguri cît va voi, pentru că erau copți. Și frații și-au luat fiecare cît au voit și erau cam la trei mii de frați.

Văzînd cuviosul o dragoste ca aceea la fratele acela, a binecuvîntat via lui și fratele a luat vin - în anul acela - din via sa, mai mult decît trei sute de măsuri. Așa binecuvîntarea cuviosului a înmulțit vinul pentru iubirea de străini a acelui frate. Iar alt frate, zgîrcit și împietrit la inimă, văzînd pe sfîntul că merge cu turma sa cea duhovnicească pe aproape, a pus străjeri la via sa ca să nu ia cineva vreun strugure de la dînsul; și străjerii aruncau cu pietre asupra lor, zicînd: "Să nu vă apropiați de această vie, că este străină". Și a fost lipsit fratele acela de binecuvîntarea sfîntului, pentru că foarte puțin vin a luat din vie și acela a fost acru.

Odată, mergînd în pustiul Cadis ca să cerceteze pe un ucenic al său, i s-a întîmplat a merge printr-o cetate barbară, care se chema Elusa, în care a nimerit la un praznic diavolesc, pentru că mulțime de popor barbar se adunase în cetatea aceea de prin satele vecine și făcea jertfe și dansa în capiștea necuratei zeițe Afrodita. Aceștia, auzind că Sfîntul Ilarion s-a apropiat, au ieșit cu femeile și copiii în întîmpinarea lui, pentru că se auzise mult despre dînsul, că este mare făcător de minuni. Și văzîndu-l pe el și-au plecat capetele și au strigat cu toții în limba siriană: "Varah! Varah!" adică: "Binecuvîntează! Binecuvîntează!" Și au adus la dînsul mulțime de neputincioși și de îndrăciți și pe toți i-a tămăduit cuviosul cu puterea lui Hristos. Și învățîndu-i pe ei despre Unul adevăratul Dumnezeu pe toți i-au adus la credință și nu s-a dus de la dînsii pînă ce nu a risipit capiștea cea idolească și i-a sfărîmat pe idoli. Apoi au făcut o sfîntă biserică și s-au botezat în numele Domnului. Deci întărîndu-i pe ei cuviosul în credință și dîndu-le binecuvîntare, a plecat în calea sa.

Cuviosul avea un astfel de dar de la Dumnezeu că prin mirosirea trupească și prin atingerea hainelor, cunoștea de ce patimă este cuprins fiecare. Odată un frate avar și iubitor de argint a trimis sfîntului verdețuri de mîncare din grădina sa. Făcîndu-se seară și șezînd sfîntul să primească hrana, au pus ucenicii înaintea lui verdețurile cele trimise de la acel frate avar. Iar sfîntul, văzîndu-le, a întors fața, zicînd: "Nu pot suferi mirosul urît care iese din verdețurile acestea! Luați-le de aici". Iar fericitul Isihie, ucenicul lui, îl silea să guste și să binecuvînteze dragostea fratelui și îi zicea: "Să nu scîrbești, părinte, de verdețurile pe care le-a adus fratele, căci a adus cu credință pîrgă din grădina sa". Iar sfîntul a răspuns: "Oare nu ți se pare ție că aceste verdețuri miros a zgîrcenie?" Iar Isihie a zis: "Oare pot verdețurile, afară de firescul lor miros, să miroase a vreo patimă?" A răspuns sfîntul: "Dacă nu mă crezi pe mine, dă aceste verdețuri la boi și vezi dacă le vor mînca?" Iar Isihie, luîndu-le, le-a dus și le-a pus în iesle înaintea boilor, iar boii, mirosind verdețurile, au început a rage, neputînd suferi mirosul urît și, scăpînd de la iesle, au fugit.

Atunci avea sfîntul șazeci și trei de ani și, adunîndu-se mulțime de frați, a fost necesar ca să mărească mănăstirea și să aibă mai multă grijă. Acest lucru împiedica liniștea lui. Pe lîngă această mulțime de oameni, veneau la dînsul, unii pentru tămăduiri, alții pentru binecuvîntare; apoi veneau la dînsul episcopi și preoți împreună cu alți slujitori bisericești și boieri și domni din cetăți și din stăpîniri mari, poftind să audă de la dînsul cuvîntul lui Dumnezeu și să ia binecuvîntare. Deci, supărîndu-se sfîntul de aceasta, că nu-l lăsau, cei ce veneau, să se liniștească, plîngea, aducîndu-și aminte de liniștea sa cea dintîi, cînd viețuia numai el singur. Și văzîndu-l pe el frații întotdeauna așa de mîhnit și plîngînd, îl întrebau, zicîndu-i: "De ce te mîhnești așa și plîngi, părinte?" Iar el le-a răspuns: "Plîng și mă mîhnesc pentru aceea, că iarăși m-am întors în lume și că mi-am luat plata mea, de vreme ce toți palestinienii și cetățile cele dimprejur mă slăvesc pe mine și voi, așîderea, mă cinstiți ca pe un stăpîn și tuturor celor din mănăstire, eu stăpîn mă numesc". Auzind acestea frații, au cunoscut că în taină voiește să se ducă de la dînsii și-l păzeau cu grijă ca să nu-l lase; iar starețul s-a mîhnit astfel doi ani.

A venit la dînsul Aristeneta, femeia lui Elpidie eparhul, căreia i-a tămăduit de boală pe cei trei fii care erau să moară și i-a cerut binecuvîntare și rugăciuni de cale, că voia să meargă în Egipt, să se închine Cuviosului Antonie. Sfîntul Ilarion, auzind de Antonie, a suspinat și a zis: "O, de mi-ar fi cu putință să merg și eu acolo și să văd în viață pe sfîntul și iubitul meu părinte Antonie, dar cu sila sînt ținut de frați și nu pot să merg la dînsul". După aceea, tăcînd, a plîns foarte mult și a zis: "Iată, acum este a doua zi de cînd toată lumea se mîhnește pentru adormirea marelui luminător Antonie, pentru că acum cuviosul a ieșit din trup". Auzind de aceasta femeia și toți care erau acolo au înțeles că lui Ilarion i s-a descoperit de la Dumnezeu mutarea din viața aceasta a Cuviosului Antonie. Și s-a întors Aristeneta la casa sa și după puține zile s-a auzit într-adevăr vestea de adormire a Cuviosului Antonie.

Apoi Sfîntul Ilarion, nesuferind gîlcevile și cînstea oamenilor și pe lîngă acestea avînd și descoperire de la Dumnezeu ca să plece de acolo, i-a chemat pe cîțiva dintre ucenicii săi și le-a poruncit să meargă cu dînsul. Iar ei, aducînd un asin, au pus pe el pe Cuviosul Ilarion, pentru că nu putea din cauza bătrîneții să călătorească și, sprijinindu-l pe el pe asin, călătoreau împreună cu dînsul. Înștiințîndu-se de ceilalți frați și din cetățile și din satele de dimprejur cum că l-au lăsat pe Cuviosul Ilarion să plece, s-au adunat cam la

zece mii de oameni și, alergînd după dînsul, l-au ajuns și cu plîngere căzînd către dînsul se rugau să nu plece, zicînd: "Pe tine, părinte, te avem după Dumnezeu în Palestina, întărindu-ne pe noi și ajutîndu-ne, deci să nu ne lași pe noi ca pe niște oi care nu au păstor". Iar el îi sfătuia, zicîndu-le: "Ce faceți, fiilor, că-mi zdrobiți de durere inima mea? Spre știrea voastră să fie, că nu fără voia Domnului fac aceasta, pentru că m-am rugat lui Dumnezeu și mi-a poruncit să mă duc de aici, ca să nu văd necazurile ce vor veni asupra Bisericii lui Dumnezeu și să nu privesc la risipirea locașurilor sfinților, la stricarea altarelor și la vărsarea sîngelui fiilor mei; deci să nu mă opriți, fiii mei". Ei, auzind că i s-a descoperit lui necazul ce are să vie, mai cu stăruință au început a-l ruga ca să nu-i lase, ci mai cu seamă în nenorociri să le ajute cu rugăciunile sale. Iar el, scîrbindu-se, lovea cu toiagul în pămînt, zicînd: "Nu voi mîncea, nici nu voi bea, de nu mă veți lăsa, și dacă vreți ca să mă vedeți mort, opriți-mă". Iar ei șapte zile stăruind prin rugăciune și văzînd neschimbat gîndul lui, l-au slobozit cu pace și l-au petrecut cu lacrimi pînă departe, toată mulțimea poporului. Și sosind la cetatea care se numea Vetilia, și-au plecat genunchii și s-au rugat cu toții. Și încredințîndu-i pe ei Domnului, i-a slobozit la locurile lor.

Apoi, alegîndu-și patruzeci de frați pe care îi știa că pot suferi osteneala căii cu post, gustînd numai după apusul soarelui puțină hrană, numai pe aceștia i-a luat cu sine și, mergînd cinci zile, au sosit în Pelusia. Și cercetînd pe frații care erau în pustiu cel de aproape, în locul ce se numea Lihnos, s-a dus de acolo și în trei zile a venit în cetatea Taval, unde a văzut pe episcopul Dracontie mărturisitorul, cel ce era în surghiun acolo, și s-au mîngîiat amîndoi cu vorba cea de Dumnezeu insuflată. Și iarăși mergînd cîteva zile cu mare osteneală a sosit la Vavilon ca să cerceteze pe episcopul Filon mărturisitorul. Căci pe acești doi bărbați i-a izgonit în acele locuri Constantie împăratul, după pîra răucredincioșilor arieni. Aici cuviosul, văzîndu-l pe fericitul Filon și vorbind cu dînsul, s-a dus în cale și a mers la cetatea ce se numea Afrodeton, și de acolo mergînd încă trei zile prin înfricoșata și cumplita pustie, a ajuns la un munte înalt unde petrecea Cuviosul Antonie. Acolo a aflat pe doi ucenici ai lui Antonie, pe Isaac și pe Pelusian care, văzînd pe Sfîntul Ilarion, s-au bucurat foarte mult. Aici locul era foarte frumos și îl înconjură Sfîntul Ilarion cu mare osîrdie. Iar Isaac și Pelusian arătau lui Ilarion locurile și lucrurile lui Antonie, zicînd: "În acest loc cînta sfîntul nostru părinte Antonie, în locul acela se liniștea și se ruga, iar aici ședea și împletea coșnițe. Aici avea obiceiul să se odihnească după osteneală, iar acolo dormea. Această vie și acești pomi el i-a sădit și această arie cu mîinile sale a făcut-o și cisterna aceasta pentru udatul grădinii cu mare osteneală și cu sudoare el a săpat-o. Și aceasta este sapa pe care a avut-o sfîntul pentru săparea pămîntului multă vreme".

Acestea și multe altele le arătau fericitului și mergînd la locul unde avea obiceiul Sfîntul Antonie de se odihnea, cu frică și cu bucurie a sărutat locul acela și s-a culcat pe dînsul. Iar deasupra muntelui aceuia erau două chilii de piatră în care Cuviosul Antonie ieșea la liniște, ascunzîndu-se de supărările credincioșilor ce veneau la dînsul. Și acolo Ilarion ședea pe trepte, îi arătau via și livada cu diferiți pomi care aveau rod mult și ziceau: "Pe aceștia i-a sădit Sfîntul Antonie mai înainte cu trei ani". Apoi s-a odihnit acolo Cuviosul Ilarion îndestulată vreme împreună cu frații săi și iarăși s-au întors la Afroditeon și de acolo i-a slobozit pe frați, poruncindu-le să se întoarcă în Palestina, în mănăstirea lor, și i-a luat numai pe doi frați cu dînsul și a mers cu dînșii în pustiu din apropierea cetății aceleia și acolo petrecea cu pace, în flămînzire, în rugăciune, în nevoie, ca și cum atunci ar fi început călugăria și viața întru Hristos.

După trecerea din viață a Cuviosului Antonie a fost în locurile acelea secetă și foamete mare trei ani, încît ardea pămîntul de arșița soarelui și ziceau creștinii: "Pentru moartea Cuviosului Antonie nu numai oamenii, dar și pămîntul se mîhnește și cerul nu mai dă ploaie". Deci oamenii și dobitoacele se topeau de foame și de sete. Și auzind că în locurile acestea viețuiește Sfîntul Ilarion, ucenicul lui Antonie, s-a adunat mulțime mare de oameni cu femei și copii și mergînd în pustie la Cuviosul Ilarion cu tot dinadinsul îl rugau pe el, zicîndu-i: "Pe tine te-a trimis Dumnezeu la noi, ca urmaș a lui Antonie; deci milostivește-te spre noi și te roagă Domnului ca, după multă mila Sa, să dea ploaie pămîntului nostru celui uscat". Iar Sfîntul Ilarion, văzînd primejdia poporului care era chinuit de foame și de sete, și-a ridicat ochii și mîinile spre cer și s-a rugat cu lacrimi. Îndată s-a pogorît o ploaie mare și a adăpat tot pămîntul din destul. Din acel ceas au început popoarele a veni la dînsul, aducînd pe neputincioșii lor. Văzînd sfîntul cum lumea îl supăra și aici și nu-l lasă să se liniștească, a voit să se ducă în pustiu cel ce se numea Oasim și, sculîndu-se, a

mers cu cei doi ucenici ai săi. Și, trecînd Alexandria, a mers la Vruhia și acolo a aflat cîțiva frați cunoscuți care l-au primit pe el cu mare bucurie și a petrecut la dînșii puține zile, apoi a voit să se ducă. Însă frații nu voiau să-l lase să plece, rugîndu-l să rămînă cu dînșii. Dar el a gîndit să plece noaptea în taină. Gătindu-i ucenicii asinul, frații au și venit și au căzut la ușa lui, zicînd: "Mai bine ne este nouă să murim la picioarele tale, decît așa degrabă să ne despărțim de tine". Atunci cuviosul i-a rugat, zicîndu-le: "Sculați-vă, fiilor! Mai de folos vă este vouă și mie să mă lăsați să plec, căci arătarea lui Dumnezeu îmi poruncește să mă duc de aici și pentru aceasta mă grăbesc să mă duc de la voi, ca să nu fiți și voi în necaz pentru mine. Căci, cu adevărat, mai pe urmă veți înțelege că nu în zadar mă grăbesc să plec de la petrecerea cea împreună cu voi". Iar frații, auzind acestea, s-au sculat iar el, făcînd rugăciune, i-a sărutat și a ieșit, umblînd spre pustiul cel neumblat, păzindu-l pe el darul lui Dumnezeu.

Într-o altă zi, după plecarea lui din Vruhia, au venit necredincioșii Gazei cu judecători din Vruhia, întrebînd unde este Ilarion și, înștiințîndu-se că s-a dus, au zis între ei: "De bună seamă că vrăjitorul acela a știut ce era să i se întîmple de la noi și a fugit". Căci necredincioșii gazeni urau pe Sfîntul Ilarion, fiindcă păgînii, părăsind pe Marnas zeul lor, alergau la dînsul. Dar mai ales preoții lui Marnas se mîniau foarte tare din această pricină și în tot chipul căutau să-l piardă pe Cuviosul Ilarion, dar nu puteau, pentru că toate cetățile dimprejur și satele îl cinsteau. Apoi nelegiuții au aflat vreme potrivită pentru împlinirea răutății lor cea plănuită încă de cînd a murit împăratul Constantie și împărăția a fost luată de păgînul Iulian, slujitorul diavolilor.

Gazenii necredincioși, slujitori idolești, apropiindu-se de împăratul cel fărădelege au clevetit mult asupra Cuviosului Ilarion și asupra ucenicilor lui și au cerut scrisori poruncitoare ca să risipească mănăstirea lui din Palestina, aproape de Gaza, și pe ucenicii lui, bătîndu-i, să-i izgonească din hotarele lor, iar pe Cuviosul Ilarion, așisderea și pe Isihie, ajutorul lui, să-i ucidă. Astfel au și făcut nelegiuții, au risipit mănăstirea și au izgonit turma lui Hristos. Iar Isihie, care era iubit foarte mult de fericitul Ilarion, ca cel mai rîvnitor decît alții în ascultare, se ascundea prin pustietăți, fugind de mîinile celor fărădelege. Iar Cuviosul Ilarion, fiind păzit de Dumnezeu, viețuia în pustiul Oasim. Și petrecînd el în acel pustiu un an, a venit la dînsul Adrian, ucenicul lui, spunîndu-i că împăratul Iulian a fost ucis și, deci, îl roagă pe cuvios să meargă în Palestina, la locul cel dintîi, pentru că acum s-a stabilit pacea Bisericii. Însă sfîntul, iubind liniștea, n-a vrut să meargă în Palestina și văzînd că nici în pustiul Oasim nu poate să se ascundă de oameni, s-a dus în pustiul din părțile Liviei, împreună cu ucenicul Zinon, iar Adrian și celălalt ucenic s-au întors în Palestina.

Ajungînd Cuviosul Ilarion în cetatea Pareton, cea de lîngă mare, s-a urcat în corabie și s-a dus în Sicilia, ca să scape de slava omenească. Stăpînul acelei corăbii avea cu dînsul un fiu care era muncit de un duh necurat, iar diavolul striga într-însul: "Ilarioane, robul lui Dumnezeu, pentru ce nici pe mare nu ne dai nouă odihnă? Deci așteaptă pînă ce vom sosi la mal, ca să nu mă duc aici în prăpastie!" Iar sfîntul i-a răspuns: "Dacă Dumnezeu îți poruncește ție ca să fii întru zidirea Sa, apoi fii; iar de te izgonește El, ce am de aceasta, pentru că eu sînt om păcătos". Auzind acestea, tatăl copilului ce pătimea a căzut la picioarele sfîntului împreună cu toți cei ce erau în corabie, rugîndu-l pe el să miluiască pe copil și să izgonească diavolul dintr-însul, iar Sfîntul Ilarion nu voia, spunînd că este păcătos. Apoi i-a zis: "De îmi făgăduiți că nu veți spune nimănui despre mine și nimeni nu va afla de pămîntul acela în care mergem, voi ruga pe Stăpînul meu să gonească vicleanul duh". Iar ei cu jurămint s-au făgăduit. Făcînd rugăciunea cuviosul a gonit pe diavol din copil și toți au slăvit pe Dumnezeu. Sosind corabia la muntele Siciliei, ce se cheamă Pahin, Sfîntul Ilarion a dat corăbierului drept plată o Evanghelie, pe care singur cu mîna sa o scrisese cînd era tînăr, pentru că nu avea altceva să-i dea, fiind sărac cu duhul și cu trupul. Iar corăbierul n-a luat-o deși sfîntul îl ruga pe dînsul să o ia. Apoi corăbierul a zis: "Nu voi primi nimic de la voi cei săraci care nu aveți nimic". Iar sfîntul se bucura cu duhul, văzîndu-se pe sine desăvîrșit sărac și neavînd nimic din cele deșarte. Apoi, depărtîndu-se de mal cam la douăzeci de stadii, viețuia împreună cu ucenicul său. Și în fiecare zi aducînd ucenicul cîte o sarcină de lemne, le ducea în satul ce era aproape și pe prețul lor cumpăra o bucată de pîine și cu aceasta se hrăneau amîndoi, mulțumind lui Dumnezeu.

Însă nu a putut cetatea să se ascundă deasupra muntelui stînd; căci la Roma un om îndrăcit a strigat în biserica Sfîntului Petru: "Nu de mult, în Sicilia, a venit Cuviosul Ilarion, robul lui Hristos și nimeni nu-l știe pe el, socotind că se va putea tănuî. Deci mă voi duce acolo și îl voi spune pe el". Și așa a fost; pentru că ducîndu-se omul acela în Sicilia a aflat pe Sfîntul Ilarion în Pahin, apoi a căzut înaintea colibei lui și a cîștigat tămăduire cu rugăciunile cuviosului. Și din acea vreme s-au înștiințat despre dînsul viețuitorii aceluia loc și a început a veni la dînsul mulțime de creștini care, căutînd tămăduire la dînsul pentru bolile lor, nu se întorceau nevindecați. Iar omul cel din Roma care a fost tămăduit a dat mari daruri sfîntului, mulțumindu-i pentru tămăduire, dar Sfîntul Ilarion nu a primit, zicînd: "Scris este: în dar ați luat, în dar să dați".

Sfîntul petrecînd în Sicilia cu iubitul său ucenic, fericitul Isihie a căutat pe Cuviosul Ilarion, iubitul său părinte, trei ani, prin toată lumea și a străbătut cu sîrguință multe țări și munți și pustietăți, dar nu l-a aflat. Apoi fiind în cetatea Metoni, care se află în Peloponez, lîngă mare, a auzit de la un negustor iudeu cum că s-a arătat în Sicilia un prooroc creștin care face multe minuni. Și l-a întrebat Isihie pe el: "Cum îl cheamă pe acesta și ce fel de chip are?" A răspuns evreul: "Nu l-am văzut pe el și nici numele nu îl știu, ci numai am auzit de dînsul". Iar Isihie, înțelegînd că este acela pe care îl caută el, s-a suit într-o corabie și a pornit spre Sicilia. Apoi a întrebat despre dînsul pe oamenii care mărturiseau, cum că multe minuni a făcut și de la nici unul din ei nu a primit drept răsplată nici o fărîmă de pîine. Și aflîndu-l pe el în Pahin, a căzut la picioarele lui, sărutîndu-le și udîndu-le cu lacrimi, încît abia a putut cuviosul să-l ridice de la pămînt pe cel care plîngea de bucurie și, vorbind cu dînsul cuvinte folositoare, l-a mîngîiat. Apoi, nu după multă vreme văzînd sfîntul pe mulți venind la dînsul și preamărindu-l pe el, a zis către ucenicii săi Isihie și Zinon: "Nu ne este nouă cu puțință, fiilor ca să viețuim nici aici, ci să mergem în altă parte, unde nimeni să nu știe de noi". Și plecînd împreună cu dînșii s-au dus în taină la Epidavra, cetatea Dalmației, Domnul îndreptîndu-l pe el acolo, spre facerea de bine a mai multora. Petrecînd puține zile aproape de Epidavra, într-un loc liniștit, locuitorii acelei țări au aflat cum că Ilarion, plăcutul lui Dumnezeu, care a fost în Sicilia, a venit la dînșii. Pentru că Dumnezeu arătat făcea pe robul său și îl preamărea. Oamenii, unul de la altul auzind despre dînsul, s-au adunat și au venit acolo și închinîndu-se au început a-l ruga pe dînsul să le ajute în primejdia cea mare a lor. Pentru că un balaur foarte mare și înfricoșat petrecea în locurile acelea și le mîncă boii cei mari și înghițea oameni și a pierdut mulțime nenumărată de oameni și de dobitoace. Acestea auzindu-le sfîntul, a poruncit ca să adune mulțime de lemne și să aprindă un foc mare. Iar el, plecîndu-și genunchii, s-a rugat Domnului ca să miluiască pe poporul Său și să-i izbăvească pe ei de cumplitul balaur, pentru slava numelui Său cel sfînt. Apoi a început a-l chema pe balaur și iată că balaurul a venit de parcă era tras cu de-a sila spre junghiere și, privind, s-au înspăimîntat cu toții. Și a poruncit sfîntul balaurului ca să intre în foc și îndată, supunîndu-se cuvintelor sfîntului, balaurul a intrat în foc și toți au preamărit pe Dumnezeu și au mulțumit Sfîntului Ilarion. Apoi, din ziua aceea, mulți veneau la dînsul, lucru pentru care se mîhnea sfîntul și gîndea unde ar afla un loc în care s-ar putea ascunde de oameni, ca să petreacă în liniște.

În acea vreme a fost un cutremur puternic de pămînt și din cauza acestui cutremur a clocotit și marea cu valuri înfuriate și a ieșit din malurile sale, înălțîndu-se atît de mult încît și munții erau acoperiți de valurile mării și apele retrăgîndu-se, corăbiile rămîneau pe locurile înalte. Și văzînd acestea, oamenii din cetatea Epidavra, care era în apropierea mării, socoteau cu toții cum că al doilea potop are să fie, și fiind cuprinși de frică, gîndeau că o să se răstoarne pămîntul și avînd înaintea ochilor moartea, cu mare plîngere se tînguiau. Apoi, aducîndu-și aminte de Sfîntul Ilarion, au alergat cu toții la dînsul, mari și mici și femei și copii, cu plîngere rugîndu-l pe el să se roage lui Dumnezeu pentru dînșii, ca să-și întoarcă dreapta Sa mînie. Iar sfîntul, sculîndu-se, a mers cu dînșii la cetatea lor și ajungînd a stat între cetate și între marea care se înălțase foarte sus, încît se părea că vrea să înece cetatea. Apoi sfîntul, însemnînd pe nisip trei cruci și ridicîndu-și mîinile în sus, se ruga cu tot dinadinsul Iubitorului de oameni Dumnezeu, ca să miluiască zidirea Sa. Și așa rugîndu-se sfîntul, s-a arătat iubirea de oameni a lui Dumnezeu, pentru că încet marea s-a alinat cu porunca lui Dumnezeu, intrînd în matca ei, căci cutremurul a încetat și vînturile s-au potolit. Această mare minune a Domnului și puterea rugăciunilor Cuviosului Ilarion o povesteau în cetatea Epidavra părinții la fii din neam în neam.

Nesuferind sfântul să fie slăvit de oameni, a plecat noaptea de acolo și aflând o corabie care mergea spre Cipru, s-a suit în ea împreună cu ucenicii săi. Dar pe când pluteau pe mare, au năvălit asupra lor tâlharii și s-au îngrozit toți cei ce erau în corabie, iar sfântul îi mîngîia, zicîndu-le: "Au doar mai mulți sînt ei decît oastea lui Faraon, pe care a înecat-o Dumnezeu în mare?" Și cînd s-au apropiat tâlharii de corabie, ca la o aruncătură de piatră, sfântul a făcut semn cu mîna spre dîșii, zicîndu-le: "Destul vă este vouă că ați venit pînă acolo". Și s-au oprit corăbiile tâlharilor, neputînd să înoate mai departe și să se apropie de corabia în care era sfântul. Și mult trudindu-se tâlharii vîslind, nimic nu au sporit, căci au fost aruncați și mai departe de corabie, întorcîndu-se cu rușine cu puterea lui Dumnezeu. Apoi Sfîntul Ilarion, ajungînd pînă la ostrovul Ciprului, s-a sălășluit la un loc pustiu ca la două stadii de la cetatea Pafos. Dar și acolo nu s-a putut tănuî, pentru că singuri diavolii ce locuiau în oameni spuneau poporului de venirea lui. Apoi, și din toată partea aceea, cu porunca lui Dumnezeu adunîndu-se îndrăciții, cam două sute la număr, bărbați și femei, au venit la sfîntul și toți, cu ajutorul rugăciunilor lui, s-au tămăduit de îndrăcire. Petrecînd în acel loc doi ani, a voit să plece de acolo, căutînd locuri pustii, unde să-și sfîrșească în liniște viața sa. Și depărtîndu-se cam la douăsprezece stadii de la mare, a aflat un loc ascuns și înfricoșat, între niște munți înalți, și erau mulți pomi roditori în locul acela, din care el n-a gustat rod niciodată. Acolo erau ape bune pogorîndu-se de la înălțimea munților, o grădină cu verdețuri și o capiște idolească pustie, în care locuiau o mulțime de diavoli. Sfîntul Ilarion iubea locul acela, de vreme ce era foarte pustiu și a petrecut acolo cinci ani. Iar diavolii strigau ziua și noaptea, cu glasuri ostășești, vrînd să-l înfricoșeze pe Sfîntul Ilarion și să-l gonească de acolo, iar el cu neîncetate rugăciuni se împotriva lor și, liniștindu-se, se odihnea, de vreme ce pentru pustietatea acelui loc și din pricina mulțimii diavolilor nimeni nu îndrăznea să vină la dînsul.

În una din zile, ieșind din coliba sa, sfîntul a văzut un om slăbănog zăcînd și l-a întrebat pe Isihie: "Cine este omul acesta și cine l-a adus pe el aici". Isihie a răspuns: "Este stăpînul acestui loc, în care locuim noi". Iar sfîntul a plîns și întinzîndu-și mîna a zis: "În numele Domnului nostru Iisus Hristos, scoală-te și umblă". Și în acel ceas slăbănogul s-a sculat cu toate mădularele întregi și desăvîrșit sănătos umbla lăudînd pe Dumnezeu. Și aflîndu-se de această minune, toți cei care locuia împrejur au venit la dînsul nemaitemîndu-se de duhurile vrăjmașului, nici de calea cea rea.

Cuviosul Ilarion, aducîndu-și aminte de frații care erau în Palestina, l-a trimis pe fericitul Isihie să cerceteze și să se închine lor din partea lui. Iar el văzîndu-se și acolo căutat și supărat de cei ce veneau la el, cugeta ca să se ducă mai departe, însă aștepta venirea lui Isihie. Dar în acea vreme a murit ucenicul lui, fericitul Zinon.

Apoi sosindu-i și lui vremea ca să-și sfîrșească alergarea cea mult obositoare, pentru că acum avea optzeci de ani și mai înainte cunoscîndu-și plecarea sa cea către Dumnezeu, a scris așezămînt fraților cu mîna sa și i-a lăsat lui Isihie cinstita Evanghelie pe care a scris-o el singur și haina cea din lînă și culionul, apoi a început a slăbi cu trupul. Iar cei ce locuiau în Pafos, auzind că Sfîntul Ilarion boalește, au venit la dînsul bărbați cucernici, împreună cu o femeie oarecare care viețuia cu dumnezeiască plăcere, pe nume Constanța, a cărei fiică era cuprinsă de o boală și pe aceasta a tămăduit-o Sfîntul Ilarion prin ungerea cu untdelemn. Și simțindu-se pe sine chemat către Domnul, a început a-i ruga pe cei ce veniră să-l cerceteze, ca după moartea lui, nezăbovind deloc, îndată să-i îngroape trupul în aceeași grădină în care locuia. Apropiindu-i-se sfîrșitul, Sfîntul Ilarion grăia cu minte limpede: "Ieși, suflete al meu, ce te temi? Ieși, ce te tulburi? Optzeci de ani ai slujit lui Hristos și te temi de moarte?" Cu aceste cuvinte și-a dat duhul său lui Dumnezeu. Și plîngeau după dînsul cei ce erau acolo, ca și după părintele și învățătorul lor, și l-au îngropat pe el în același loc, după dorința și porunca lui.

Apoi a venit fericitul Isihie din Palestina și, neaflînd pe povățuitorul său, s-a tînguit deasupra mormîntului mai multe zile în șir. Și s-a gîndit să mute trupul Cuviosului Ilarion în Palestina, la frații săi, dar nu putea, pentru că toți oamenii dimprejur păzeau mormîntul, ca să nu ia ceva din țara lor o comoară ca aceea. Atunci Isihie s-a prefăcut că ar vrea să viețuiască acolo, zicînd: "Să mor și să mă îngrop și eu aici împreună cu părintele meu". Iar poporul, crezîndu-l pe el, l-a lăsat să petreacă la locul Sfîntului Ilarion. Și

după zece luni a descoperit Isihie mormîntul Cuviosului Ilarion, și a văzut că trupul lui cel sfînt arăta ca și cum murise de curînd, cu fața luminoasă și bine mirositoare și l-a luat pe el în taină și s-a dus în Palestina.

Apoi auzind de aceasta toți cei ce erau în Palestina, monahi și mireni, precum că Isihie a adus moaștele Sfîntului Ilarion, s-au adunat din toate mănăstirile și cetățile și cu lumînări aprinse și cu tămîie, petrecîndu-l cu cinste pe Sfîntul Ilarion, l-au așezat la Maiuma, în mănăstirea lui cea dintîi.

Nu trebuie uitată și fapta aceasta pe care a făcut-o Constanța, femeia pomenită mai înainte care, fiind îmbunătățită și plăcută lui Dumnezeu, avea mare osîrdie către Sfîntul Ilarion. După moartea lui, mergînd la mormînt adeseori, făcea rugăciuni de toată noaptea, ca și către un om viu vorbea, cerîndu-i să se roage pentru dînsa. Iar după ce a aflat că trupul sfîntului a fost luat, a murit îndată, fiind cuprinsă de jale, și cu moartea sa a adeverit cîtă credință și dragoste avea pentru Cuviosul Ilarion.

Sfîntul Ilarion devenise pricină între ciprioți și palestinieni, lăudîndu-se fiecare cu cuviosul. Palestinienii ziceau: "Noi avem trupul Sfîntului Ilarion", iar ciprioții ziceau: "Noi avem duhul lui". Căci în amîndouă aceste locuri și în Cipru unde a fost îngropat și în Palestina unde l-au mutat, multe minuni se săvîrșeau cu sfintele lui rugăciuni și nenumărate tămăduiri se făceau întru slava lui Dumnezeu Celui în Treime, Căruia și de la noi i se cuvine cinste, mulțămă și închinăciunea în veci. Amin.

Viața Cuviosului Părintelui nostru Filotei, cel ce a pustnicit în Muntele Atonului (21 octombrie)

Acest dumnezeiesc și minunat sad a odrăslit în cetatea Macedoniei care se numește Hrisopoli, iar părinții lui erau din eparhia Asianilor, din cetatea Elatia, care, de frica turcilor ce cuprinseseră cu stăpînirea lor părțile Asiei, au fugit din patria lor și s-au dus în cetatea mai sus numită, în care s-a săvîrșit tatăl lui, după ce i s-au născut doi copii. Aceștia au rămas acolo, necăjindu-se în pămînt străin, împreună cu maica lor, fiind batjocoriți de vecini ca niște străini și venetici, căci nu aveau ei acolo nici o rudenie dînspre tatăl sau dînspre mama lor, afară numai de ajutorul lui Dumnezeu și de aceea de multe ori își tînguiau soarta lor. Mama lor fiind văduvă, copiii își plîngeau sărăcia.

În acea vreme a venit poruncă de la împăratul turcilor ca să se adune copiii, după cum aveau ei obiceiul. Pentru acest lucru nerușinat, mulți copii de-ai creștinilor s-au făcut, vai, în loc de fii ai lui Dumnezeu, fii ai diavolului, după cum și în ziua de astăzi se fac. Între alți copii au fost luați și cei doi copii sărmani ai văduvei aceleia și i-au dus la Amira și i-au închis în temniță. Dar nu era poruncă să-i ia pe amîndoi frații, precum nu era voie să ia de la acela care avea unul, doi pînă la cinci copii, ci de la cei care aveau șase sau zece copii. Iar femeia aceea pentru că era văduvă și străină și nu avea nici un sprijin, din acea cauză arabii i-au luat pe amîndoi copiii. Din această pricină femeia aceea a rămas nenorocită, plîngînd adesea nemîngîiată pentru luarea copiilor, pentru văduvia și pentru străinătatea și sărăcia ei. Altă mîngîiere nu avea sărmana de ea în afară numai de nădejdea spre atotputernica împărăteasă a cerului, spre Sfînta Fecioară Maria, Născătoarea de Dumnezeu, pe care de multe ori o ruga cu lacrimi fierbinți să facă milă cu fiii ei, ca să-i izbăvească din mîinile păgînilor și să nu piară sufletul lor, aflîndu-se robiți. În vreme ce se ruga nemîngîiată maică cu multă evlavie și credință și fiindcă rugăciunea ei era plină de smerenie, a auzit-o Stăpîna cea atotputernică, ca o milostivă și îndurată a izbăvit din legături pe fiii ei iubiți, într-un chip ca acesta preamînat: Preacurata s-a arătat noaptea copiilor, acolo unde erau închiși, în chipul mamei lor, și le-a zis: "Sculați-vă, iubiții mei fii, și urmați-mi mie". Atunci copiii, înspăimîntîndu-se și fiind uimiți, s-au sculat și cu bucurie au urmat-o pe dînsa. Apoi, cu cuvîntul Preasfîntei Născătoare de Dumnezeu, s-au deschis singure ușile temniței și au ieșit. După aceea în puțină vreme au ajuns la ceasul utreniei la cetatea Napoli, unde era o mănăstire în numele pururea Fecioarei Maria Născătoare de Dumnezeu, și a poruncit copiilor să rămîna în acea mănăstire, zicîndu-le: "Aici să vă tundeți și să îmbrăcați chipul monahicesc, fii

mei, să vă supuneți egumenului și la toți frații, căci eu iarăși voi veni la voi, ca să vă văd dacă sporiiți în faptele cele monahicești". Acestea zicându-le și-a luat rămas bun de la dînșii și s-a dus. Iar copiii, după săvîrșirea utreniei, s-au închinat egumenului și i-au povestit lui toată întîmplarea lor. Egumenul, ca un cunoscător, a înțeles că o putere dumnezeiască i-a mîntuit pe dînșii și, slăvind pe atotputernicul Dumnezeu, a dat pe copii în grija unui bătrîn îmbunătățit ca să-i învețe sfințita carte și toată rînduiala și petrecerea monahală. După o vreme oarecare i-a făcut paraclisieri, ca să slujească bisericii, pentru că s-au arătat plini de rîvnă și cuvioșie și atîta sîrguință puneau, încît toți părinții mănăstirii se minunau de dînșii, mai ales pentru faptele bune cele mari pe care le săvîrșeau. De aceea toți frații îi laudau pe dînșii, bucurîndu-se de sporirea ce aveau în nevoințele pustnicești. Mai ales Filotei, care se sîrguia întotdeauna și se silea să covîrșească pe toți frații în acultare și smerenie.

Mama lor nu știa nimic despre dînșii. Numai după ce a trecut o vreme, a luat sfat bun în gîndul său ca, lepădîndu-se de lume și de tulburările ei, să meargă la o mănăstire de fecioare și să se călugărească. Și era o mănăstire de femei aproape de mănăstirea mai sus pomenită, în care se aflau copiii ei, mănăstire care era cîrmuită de acel egumen care a tuns în călugărie pe copiii ei și tot acel egumen și pe maica lor a călugărit-o și a numit-o Evdochia. Însă egumenul nu știa că Evdochia era mama copiilor, nici ea nu cunoștea minunea pe care a făcut-o Maica Domnului cu copiii ei.

Copiii petreceau în mănăstirea în care i-a adus Născătoarea de Dumnezeu, Maria, și le-a poruncit să rămînă acolo, unde slujeau în biserica Domnului cu multă osîrdie, iar ea în cealaltă mănăstire de fecioare, sporind în toată ascultarea, slujea fără preget la toate surorile. Și sosind o zi în care era praznic vestit în mănăstiri, s-au dus toate monahiile la mănăstirea de călugări și a mers împreună cu ele și minunata Evdochia. Apoi, după bunăvoința lui Dumnezeu, s-a întîmplat că după dumnezeiasca Liturghie s-au strigat cei doi frați unul pe altul pe nume, pentru oarecare slujbă a bisericii, ca niște paraclisieri ce erau amîndoi. Iar mama lor stînd în tindă și auzind dulcele nume al lui Filotei, fiul ei, i s-a rupt inima și, intrînd în biserică, a luat seama cu dinadinsul la fețele lor și i-a recunoscut că ei sînt fiii săi; apoi de bucurie a leșinat și, după multă vreme venindu-și în fire, i-a îmbrățișat pe dînșii cu lacrimi și fără de saț îi săruta. După aceasta i-a întrebat pe dînșii cînd și cum s-au izbăvit din robie. Iar ei au răspuns, zicînd: "Poate ne ispitești pe noi, prea iubită noastră maică? Oare nu ești tu cea care ne-ai scos pe noi din mîinile ismaeliților și ne-ai adus aici și ne-ai poruncit să rămînem în această sfință mănăstire pînă cînd iarăși vei veni să vezi cum arătăm?" Atunci s-a minunat femeia și înțelegînd minunea, vîrsînd lacrimi, Îl preamăreau pe Dumnezeu, mulțumind Împărătesei celei atotputernice, milostivei Maicii Domnului nostru Iisus Hristos, care a săvîrșit cu dînșii o minune înfricoșată ca aceasta și nu a trecut cu vederea rugăciunile și lacrimile ei. Această minune s-a aflat apoi în toată mănăstirea și se bucurau și se veseleau toți frații de dînșii.

Evdochia a rămas în mănăstirea sa, slujind lui Dumnezeu cu mai multă sîrguință decît mai înainte și mulțumind Făcătoarei sale de bine care i-a împlinit dorința și i-a izbăvit pe fiii ei din păgînatate. Așa, nevoindu-se bine și cu plăcere de Dumnezeu, s-a dus către Cel de Sus. Iar copiii ei au rămas în mănăstirea lor și se nevoiau, pîzind poruncile lui Dumnezeu și cu smerenie slujeau la toți frații.

Urîtorul de Dumnezeu și urîtorul de bine al omului, văzînd faptele cele bune ale lui Filotei, l-a pizmuit foarte tare și întotdeauna căuta chip și meșteșug vicleanul în ce chip ar putea să-l vatăme și să-l păgubească pe tînărul cel fără de răutate. Si neputînd prin el însuși, căci tînărul era desăvîrșit întru toate faptele bune și nu se lenevea de la nici o rînduială a chipului celui îngeresc, a aflat altă unealtă și vas al relei lucrări și al vicleniei lui, prin care s-a încercat să biruiască pe cel nebiruit cu adevărat ca un diamant. Diavolul a rănit inima unei monahii cu dragoste trupească către Filotei și aceea, aflînd vreme îndemînică, a îndemnat și a zădărit pe tînăr spre pofta trupească. Iar viteazul cu sufletul și cu adevărat iubitorul de Dumnezeu Filotei nu s-a lăsat a fi biruit de un război atît de primejdios și cumplit ca acesta, ci, ca alt Iosif, a respins pe egipteanca cea nouă și cu cuvinte de suflet folositoare a sfătuit-o pe dînsa cu înțelepciune, aducîndu-i aminte de gheena focului, de scrișnirea dinților, de viermele cel neadormit și de celelalte munci pe care le moștenesc cei ce păcătuiesc. Iar monahia, cu cît vedea pe tînăr mai înțelept

lepădându-se de păcat, ea, nebuna și necinstita, se aprindea mai mult de păcatului iubirii și nu-i dădea pace tînărului monah, nu-l va lăsa cît de puțin să se odihnească. Pentru aceasta, temîndu-se înțeleptul monah ca nu cumva să fie biruit și el ca om de multa stăruință a monahiei robite de patimă, a mărturisit duhovnicește egumenului să o canonicască și să nu-l supere mai mult. Iar egumenul, certînd pe acea călugăriță prea îndrăzneată, a izgonit-o din mănăstire. Și s-a auzit fapta aceasta între toată frățimea și se minunau toți de monahul cel înțelept și ca pe un nou Iosif îl laudau pe dînsul.

Urîtorul de slavă pămîntească și iubitorul de Dumnezeu Filotei, nesuferind cînstea și slava oamenilor ca primejdioasă și de suflet vătămătoare, a cugetat să fugă din mănăstire. Și cerîndu-și iertare și binecuvîntare de la egumen, acesta nu l-a lăsat și cu toții s-au sîrguit ca să-l oprească, dar nu au reușit. Pentru aceasta fără de voie l-a slobozit, cunoscîndu-i neschimbarea hotărîrii lui. Și luîndu-și rămas bun de la egumen și de la toți frații și cerîndu-și iertare și binecuvîntare, s-a îndreptat spre călătorie. Și alergînd ca un cerb însetat, a ajuns după cîteva zile la muntele Atonului și ducîndu-se la mănăstirea lui Dionisie, a făcut metanie egumenului, rugîndu-l ca să-l primească în mănăstire. Și egumenul l-a primit în viața de obște, iar Filotei făcea toate slujbele ce i se porunceau cu atîta osîrdie, încît toți se minunau de dînsul și măreau pe Domnul care le-a trimis un om atît de îndemînat ca acesta.

Apoi Cuviosul Filotei trăind vreme îndelungată în viața de obște și ajungînd la mare sporire a faptelor bune, însuflețitul de Dumnezeu a dorit să plece din mănăstire și să se sălășluiască într-un loc singuratic și liniștit, ca fără tulburare să se roage lui Dumnezeu. Și ca să nu-l împiedice egumenul de la acest lucru atît de bun și preadorit de el, s-a prefăcut ca și cum i-ar fi venit o neputință din cauză de boală, care l-a muțit și l-a surzit. Pentru aceasta, luîndu-și iertare, s-a dus din mănăstire și, umblînd prin pustie cale de șase mile, a aflat un loc îndemînat pentru pustnicie, în care și-a făcut o colibă mică și a rămas acolo singur, rugîndu-se și hrănindu-se numai cu pîine și apă în fiecare zi. Apoi de multe ori postea toată săptămîna și numai sîmbăta și duminica mîncea. Pentru aceasta începătorul de răutăți și vrăjmașul cel prea îndrăzneț, neputînd suferi sporirea sfîntului, a încercat să-l ucidă și luînd diavolul chip de om s-a prefăcut că ar fi fost într-o corabie care s-a spart și se întorcea dintr-o prăpastie ca un rătăcit, căutînd ajutor și zicea: "Miluiește-mă, robule al lui Dumnezeu, că pier".

Iar sfîntul, necunoscînd viclenia diavolului, a ieșit din colibă să-l ajute, dar el, blestematul, i-a dat brînci în prăpastie. Însă Dumnezeu iarăși a ajutat sfîntului și nu a pătimit nici un rău, apărîndu-l cu darul Său ca un Atotputernic. Și s-a făcut cunoscut în mănăstire că n-a fost nici mut și nici surd, ci numai se prefăcea. Pentru aceasta a fugit din locul acela și s-a dus în alt loc și pustnicea. În acel loc a primit și trei ucenici în închipuirea Sfintei Treimi, cu care se nevoia împreună.

După cîtva vreme vicleanul diavol a pornit împotriva lui trei caiace cu turci și au venit la malul unde locuia sfîntul. Văzîndu-le ucenicii lui și înfricoșîndu-se, au fugit în pădure. Dar cuviosul nu s-a înfricoșat nicidecum, ci făcîndu-și semnul cinstitei cruci și-a înălțat mîinile și ochii la ceruri, zicînd așa: "Doamne Iisuse Hristoase, precum ai izbăvit pe israeliți din mîinile lui Faraon, așa izbăvește-ne și pe noi în ceasul acesta și ne păzește nevătămați". Și numaidecît s-a ridicat furtună mare încît nu știau blestemații încotro să fugă. Drept aceea sfîntul a rămas nevătămat, împreună cu sinodia lui. Apoi a petrecut, nevoindu-se mai mult decît înainte. Și atît de mult a plăcut lui Dumnezeu petrecerea lui cea îmbunătățită, încît l-a învrednicit și de darul vederii înainte. Astfel, stînd într-o zi în care se săvîrșea un praznic mare în mănăstirea Vatopedului, în vremea Liturghiei, cînd ieșeau preoții la vohodul cel mare, sfîntul a văzut un corb care mergea înaintea sfeșnicilor și a cunoscut de la Duhul Sfînt că unul din preoți era nevrednic de a sluji, căci căzuse într-un păcat și pentru ca să nu se rușineze a îndrăznit să slujească - el nevrednicul - împreună cu cei vrednici. Pe acesta, sfătuiindu-l duhovnicește, l-a oprit de la Sfînta Liturghie. Pentru aceea nici corbul nu s-a mai arătat de aici înainte.

Apoi minunatul Filotei, întorcîndu-se la chilia sa și pînă la sfîrșit bineplăcînd lui Dumnezeu, s-a mutat către Dînsul, fiind în vîrstă de optzeci și patru de ani, de trei ori fericitul! Iar cînd era să moară a lăsat poruncă și înfricoșată certare ucenicilor lui ca să nu-i îngroape trupul, ci să-l arunce în pustie, să-l mînînce

fiarele și păsările. Ucenicii lui au făcut, ca niște ascultători pînă la moarte, după cum le-a poruncit sfîntul și, tîrînd acele sfînte și prea cinstite moaște, cu necinste le-au dus în pădure, nouă stadii departe de la chilia lui. Iar Dumnezeu minunilor, care preamărește pe cei ce îl preamăresc pe El și înalță pe cei smeriți, n-a lăsat aceste cinstite moaște așa defăimate, ci le-a arătat oamenilor într-un chip minunat ca acesta.

În acele zile un monah s-a dus la mare să pescuiască și a rămas noaptea pe malul mării. Iar dimineța, mai înainte de a se face ziuă, întorcîndu-se la chilia lui, a văzut în pădure lumină mare și pîrîndu-i că arde un foc, s-a apropiat ca să se încălzească, că era răcit din mare. Apropiindu-se, a văzut capul cuviosului deasupra oaselor lui, strălucind ca o stea mult luminoasă. S-a înfricoșat de aceasta și a început să fugă, ca un fricos și mic la suflet cum era din fire. Dar îndată dumnezeiescul dar de sus i-a dat îndrăzneală și i-a arătat că era sfîntul cap al Cuviosului Filotei, pe care l-a luat cu îndrăzneală și fără frică. După aceea a luat capul cu sfială și cu evlavie și, ducîndu-l în chilia lui, l-a tămîiat și l-a ascuns, nespuînd nimănui de aceasta, căci cugeta să nu-l arate nicidecum. Dar în cealaltă noapte a văzut pe sfîntul în vis și i-a zis lui cu chip înfricoșat și poruncitor: "Dă degrabă capul meu ucenicilor mei, iar de nu, vai ție, ticălosule". Atunci, fără de voia lui, l-a dat lor și le-a spus toată pricina. Iar ei, luînd capul, s-au bucurat foarte mult și îl aveau ca pe o mare vistierie și nejezuită comoară, spre surparea și alungarea a toată ispita sufletească și trupească și slăveau pe Dumnezeu, rugîndu-L să-i învrednicească și pe dînșii a-l urma pe dascălul lor. Deci s-a săvîrșit cuviosul în ziua a 20-a a lunii octombrie, întru Domnul nostru Iisus Hristos, Căruia I se cuvine toată slava, cîntea și închinăciunea, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

Sfîntul Visarion Mărturisitorul (21 octombrie)

Acest mare apărător al credinței ortodoxe în Banat și Transilvania, care a luptat împotriva unirii cu forța a credincioșilor ortodocși cu Roma, era de origine sîrb, născut în Bosnia, în anul 1714. Fiind foarte evlavios și rîvnitor pentru viața pustnicească, în anul 1738 este tuns în monahism la mănăstirea Sfîntul Sava din Țara Sfîntă. După ce revine în Serbia, se nevoiește cîțiva ani într-o peșteră ca sihastru, unde, pentru sfințenia vieții sale, dobîndește darul facerii de minuni.

Auzind patriarhul ortodox Arsenie de la Karloșitz de viața și nevoia lui și fiind atunci mare tulburare în Banat și Transilvania prin trecerea forțată la uniție a românilor ortodocși, a chemat la sine pe Cuviosul Visarion, l-a hirotonit preot și l-a trimis să apere dreapta credință în nord-vestul Carpaților. În ianuarie 1744, rîvnitorul Visarion pleacă spre Banat și este primit de popor ca un adevărat sfînt. Sute și mii de credincioși îi ies înainte, îl ascultă și revin în sînul Bisericii Ortodoxe. Peste tot îndeamnă poporul ortodox să nu părăsească "legea străbună" și să rămîină statornic în staulul Bisericii apostolice.

Din Timișoara merge la Lipova - Arad, unde este ascultat de o mare mulțime de credincioși. Aici așază o cruce de lemn în mijlocul satului, unde se fac adevărate pelerinaje de către ortodocși, reușind să-i unească aproape pe toți sub brațele Crucii lui Hristos. Apoi și-a continuat misiunea ortodoxă de catehizare a credincioșilor, care veneau cu miile să-l asculte, și în alte localități, ca: Deva, Orăștie și Săliștea Sibiului.

La 26 aprilie 1744, în drum spre Sibiu, este arestat de armata austriacă și dus sub pază la Viena, unde este judecat și aruncat în cumplita temniță de la Kufstein, din porunca împărătesei Maria Tereza. Aici a suferit grele torturi pentru mărturisirea dreptei credințe. După aproape un an de chinuri și de legături în lanțuri, își dă sfîntul său suflet în mîinile Mîntuitorului nostru Iisus Hristos, fiind numărat în ceata Cuvioșilor Părinți și apărători ai Ortodoxiei, alături de ceilalți sfinți martiri și mărturisitori din Transilvania. Cuviosul Visarion a fost mare luptător și apostol al unității ortodoxe, împotriva dezbinării uniute din țara noastră, întorcînd zeci de sate ortodoxe la Biserica mamă. Pentru aceasta, Sfîntul Sinod al Bisericii Ortodoxe

Române l-a canonizat în februarie 1950, declarându-l "sfânt mărturisitor", și se face pomenirea lui în ziua de 21 octombrie.

Sfinte Prea cuvioase Părinte Visarioane, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi!

Sfântul Sofronie Mărturisitorul de la Cioara-Sebeș (21 octombrie)

Cuviosul Sofronie era de loc din satul Cioara-Sebeș, județul Alba. Fiind de mic foarte iubitor de Dumnezeu a primit schima monahală la una din sihăstriile Țării Românești, ajungând vestit sihastru și împlinitor al Evangheliei lui Hristos.

În anul 1756, întorcându-se în satul natal, a întemeiat o mică sihăstrie în pădurile din împrejurimi, cunoscută sub numele de "Schitul Cioara", adunând acolo și câțiva ucenici. Apoi, văzând asupra și nedreptatea la care erau supuși românii ardeleni ortodocși și arzând de râvnă pentru Hristos, a umblat ani de zile prin satele din Ardeal, îndemnând pe credincioși să păzească cu sfințenie dreapta credință ortodoxă. Pentru aceasta, la porunca craiului Ardealului, a fost aruncat în temniță și bătut cumplit pentru râvna și îndrăzneala lui.

Fiind scos din închisoare, a început iarăși a mărturisi dreapta credință în satele din Munții Apuseni. Apoi a fost din nou întemnițat și chinuit pentru Hristos. Dar cu rugăciunile credincioșilor fiind eliberat, la 14 februarie 1761 a adunat un "mare sobor" în orașul Alba Iulia, cerând egalitate în drepturi poporului român și episcop ortodox pentru credincioșii din Ardeal.

În același an, văzându-și dorința împlinită, s-a retras la mănăstirea Curtea de Argeș, unde, mai trăind puțin, s-a săvârșit cu pace, dându-și sufletul în mâinile lui Hristos. Biserica Ortodoxă Română l-a canonizat în anul 1955, numărându-l în ceata sfinților mărturisitori și se face pomenirea lui la 21 octombrie.

Sfinte Prea Cuvioase Părinte Sofronie, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi!

Sfântul Mucenic Oprea Nicolae din Săliște (21 octombrie)

Acest mărturisitor al dreptei credințe s-a născut în Săliștea Sibiului, pe vremea împărătesei Maria Tereza (1740 - 1780). Era plugar și împreună cu soția și copiii lui ducea o viață de bună cucernicie și plăcută lui Dumnezeu. Pe vremea aceea, semeața împărăteasă multă silnicie făcea credincioșilor de sub stăpânirea ei, ca să-i rupă de Biserica Ortodoxă și să-i plece unirii cu Roma. Le răpea bisericile, pe preoți îi izgonea, pe cei care nu se clătinau de la dreapta credință și nu se plecau Romei îi lovea cu biruri și poveri și umplea temnițele cu ei.

În amărăciunea lor, creștinii se rugau fierbinte lui Dumnezeu să nu-i lase să piară cu totul; iar Dumnezeu și-a plecat urechea cu milă și a ridicat pe Oprea din Săliște, bărbat drept și luminos, să le fie apărător în cumplita lor primejdie.

Astfel, evlaviosul Oprea porni cu încredere la lupta pentru apărarea dreptei credințe. Mai întâi își întări sufletul cu post și rugăciune, cu binecuvântările preoților izgoniți de la sfintele lor prestoale și cu bunele povețe de la bătrînii înțelepți. Apoi căută, prin munții și văile din împrejurimi, mulțimea

dreptcredincioșilor, pretutindeni îmbărbătind pe cei ce pătimeau, mîngîind pe cei ce suspinau și sprijinind pe cei ce se clătinau.

Cînd se înfățișă înaintea căpeteniei de la cîrma țării și îi ceru oprirea prigoanelor și sloboda mărturisire a dreptei credințe, căpetenia îl muștră ca pe un răzvrătit și îl amenință cu temnița și moartea, dacă nu se pleacă unirii cu Roma. Văzînd această neomenie, în toamna anului 1748, evlaviosul Oprea merse la Viena să se plîngă împărătesei și să-i ceară libertate pentru Biserica Ortodoxă, arătînd că unirea cu Roma s-a făcut atît de ascuns, încît nici preoții n-au știut ce este.

Împărăteasa i-a spus cu viclenie că i-a ascultat plîngerea, dar în ascuns a dat poruncă pentru mai mari prigoane, iar Oprea să fie întemnițat de îndată ce va sosi în Ardeal.

Prin vrerea lui Dumnezeu, aflînd de această ticăloșie, evlaviosul Oprea a rămas în Banat ca cioban la oi. Dar după puțin timp, înainte de Sfintele Paști, evlaviosul Oprea nemaiputînd răbda suferințele dreptcredincioșilor, merse iarăși la Viena și ceru împărătesei oprirea prigoanelor, și zicea: "Sau vlădică de legea noastră, sau drum slobod să plecăm din țară". Împărăteasa porunci ca fericitul Oprea să fie prins și osîndit la temniță pe viață în cetatea Kufstein din Tirol.

Pe fericitul Oprea l-a așteptat vreme îndelungată soția sa Stana, stînd la ușa bisericii, împodobită în negru, plîngînd și cerînd milă ca să-și poată crește copiii. Dar el n-a mai venit, împodobindu-se în temniță cu cununa nepieritoare a sfinților mucenici.

Cu ale lor sfinte rugăciuni, Doamne miluiește-ne și ne mîntuiește pe noi. Amin.

Tot în această zi mai prăznuim și aducerea moaștelor Sfîntului Ilarion, episcopul Melischiei, în cetatea Tîrnovo.

Viața celui între Sfinți Părintele nostru Averchie, Episcopul Ierapolei, cel întocmai cu apostolii (22 octombrie)

Acest sfînt Averchie a fost episcop în Ierapoli pe vremea împărăției lui Marc Aureliu, fiul lui Antonin, unde erau puțini creștini, iar închinătorii la idoli erau o mulțime nenumărată. Odată s-a făcut în cetatea aceea un mare praznic păgînesc și toți necredincioșii, adunîndu-se cu jertfe, dănuiau în capiștea idolească, închinîndu-se neînsuflețiților zei. Văzînd acest lucru, Sfîntul Averchie a plîns și a suspinat, căci oamenii cei orbiți, lăsînd pe Dumnezeu, se închinau idolilor și nebăgînd în seamă pe Ziditorul, cinsteau lucrul făcut de mîini omenești. Apoi, închinîndu-se în cămara sa, se ruga zicînd: "Dumnezeul veacurilor și Doamne al milei, Cel ce ai zidit lumea și o stăpînești, Cel ce ai trimis pe Unul născut, Fiul Tău, pe pămînt, ca să se întrupeze pentru om, Tu caută acum din cer spre toată partea cea de sub cer și nu trece cu vederea nici această cetate în care m-ai pus pe mine păstor oilor Tale celor cuvîntătoare, ci vezi pe oamenii cei întunecați din ea, care cinstea ce Ți se cuvine Ție o dau necuraților idoli și lucrului făcut de mîinile lor. Izbăvește pe acești rătăciți de pierzarea lor, din întuneric adu-i pe ei la lumina Ta și să-i numeri cu turma Ta cea aleasă". Astfel rugîndu-se sfîntul a adormit, că era noapte, și a văzut în vedenie un tînăr mai frumos cu podoaba decît fiii omenești, dîndu-i lui în mîini un toiag și zicîndu-i: "Averchie, în numele Meu acum să mergi și cu acest toiag să sfărîmi pe începătorii rătăcirii".

Sculîndu-se din somn, Averchie a cunoscut că însuși Dumnezeu S-a arătat în vedenie, pentru că a simțit în inima sa o negrăită bucurie. Deci, umplîndu-se de rîvnă, s-a sculat și, apucînd un lemn mare ce i-a venit la îndemînă - fiind încă întuneric, că era ca al nouălea ceas din noapte - a alergat la capiștea lui Apollo, în

care cu o zi înainte fusese praznic mare și se aduseseră multe jertfe, pentru că acea capiște avea în ea mulțime de idoli mari, frumoși și de mare preț. Ajungând la capiște, a aflat ușile încuiate și, lovind în uși, îndată s-au deschis. A intrat în capiște și întâi a început a lovi pe idolul cel mare al lui Apollo, apoi pe ceilalți și pe toți i-a zdrobit și i-a sfărâmat în bucăți mici. Aceștia, fiind muți și surzi, fără suflet și neputincioși, nu au putut să se apere de Sfântul Averchie, nici să strige când îi sfărâma și nu se auzea decât zgomotul ce se făcea din căderea la pământ a idolilor și din sfărâmarea lor.

Atunci, deșteptându-se preoții idolești care locuiau aproape de capiște și auzind zgomot mare acolo, nu pricepeau ce este și alergând degrabă, au aflat pe zeii lor aruncați la pământ și sfărâmați. Când au văzut pe Sfântul Averchie călcând cu picioarele rămășițele bucăților idolești și sfărâmându-le cu lemnul ce-l avea în mâini, s-au înfricoșat. Iar Sfântul Averchie, întorcându-se spre dînșii, le-a zis cu minie: "Mergeți la mai marii cetății și la tot poporul și să spuneți că zeii voștri, îmbătându-se la praznicul ce li s-a făcut ieri, în noaptea asta s-au bătut și, căzând la pământ, s-au sfărâmat". Aceasta zicându-le sfântul, s-a dus la casa sa, ca bărbatul cel tare care a biruit pe vrășmașii cei ce cu adevărat erau începătorii pierzării multor suflete omenești.

Preoții idolești îndată au alergat la mai marii cetății și le-au spus toate cele ce făcuse Averchie. Făcându-se ziuă, a străbătut vestea într-un ceas în toată cetatea despre fapta lui Averchie și s-au strâns la capiște și tot poporul cu căpeteniile sale și, văzând pe zeii lor zdrobiți și sfărâmați în mici bucăți și aruncați la pământ, s-au mirat. Apoi, umplându-se de minie mare, strigau în multe feluri, zicând: "Averchie să fie ucis". Alții răceau: "Să-l trimitem la împărat, ca să ia acolo chinurile cele vrednice după faptele sale". Iar cei mai mulți strigau: "Să mergem să-i aprindem casa ca să ardă cu toți casnicii săi". Însă cei mari ziceau către popor: "Să nu îndrăzniți să aprindeți casa lui Averchie, pentru că de veți aprinde casa lui, ne temem să nu se aprindă toată cetatea, ci pe Averchie singur prinzându-l, să-l judecăm după lege, sau să-l trimitem pe el la cea mai aspră judecată". Astfel tulburându-se poporul și vrînd să vină asupra casei lui Averchie, unii din vecinii săi, auzind aceasta, au alergat la casa lui și l-au aflat învățînd pe credincioșii care se adunaseră la dînsul și i-au spus despre toate cele auzite de la popor, că adică vor să vină asupra lui și să-l prindă ca pe un făcător de rele.

Auzind aceasta credincioșii, s-au temut și cu rugămintele sfătuiau pe sfântul lor păstor ca să iasă din casă și să se ducă undeva, pînă ce se va potoli poporul. Dar sfântul nu se temea și a zis: "Domnul a poruncit apostolilor Săi ca să propovăduiască cu îndrăzneală cuvîntul mîntuirii tuturor neamurilor, netemîndu-se de nimic; oare eu mă tem de cei ce se scoală asupra mea și caută sufletul meu, pentru rîvna ce o am pentru Dumnezeu? Chiar de m-aș ascunde, fugind din mîinile oamenilor, oare cum voi scăpa din mîinile lui Dumnezeu? Ce loc mă va ascunde pe mine de Dînsul? Cu adevărat, fraților, nu se cade nouă a ne teme și a ne ascunde, avînd pe Domnul ajutor și păzitor al vieții noastre, pentru Care este bine a pătimi, dar este mai plăcut a muri și mai folositor decât toată viața aceasta chinuită". Acestea zicându-le, a ieșit din casa sa și a mers în mijlocul cetății împreună cu credincioșii. Ajungînd la locul unde avea obiceiul a se aduna poporul, îi învăța pe cei care erau acolo ca să cunoască pe adevăratul Dumnezeu, să înțeleagă înșelăciunea diavolească și deșărtăciunea zeilor și să se lepede de ea și apoi să slujească cu credință Celui ce locuiește întru cei de sus, Ziditorul tuturor. Iar cineva dintre necredincioși, alergînd la mai marele cetății și la tot poporul cel adunat la capiștea lui Apollo - și care cîrteau pentru sfărîmarea idolilor - le-a spus că Averchie învață poporul credința creștinească în mijlocul cetății. Auzind acestea păgînii, s-au înfuriat și mai mult, căci nu numai pe idoli lor i-a sfărîmat, ci și credința sa cea creștinească a îndrăznit a o propovădui pe față. Deci, au alergat la dînsul cu aprindere, scrișnind din dinți asupra lui și vrînd să-l ucidă chiar în același loc. Erau acolo trei tineri de multă vreme îndrăciți și pe cînd se apropia poporul de Sfântul Averchie, deodată acei tineri îndrăciți, tulburați fiind de diavoli, au început a grăi cu glas înfricoșat, încît pe toți i-au înspăimîntat și și-au rupt hainele de pe ei, apoi au început a-și rupe carnea cu dinții și a-și mușca mîinile. După aceea, căzînd la pământ, s-au tăvălit, spumegînd și adeseori slobozeau glas înspăimîntat, strigînd: "Averchie, jurămu-ne pe tine cu unul adevăratul Dumnezeu, pe Care Îl propovăduiești, să nu ne muncești pe noi înainte de vreme".

De o spaimă înfricoșată ca aceasta împiedicându-se oamenii, au stat și s-au întristat, privind la chinurile cumplite ale acelor tineri și, auzind înfricoșata lor strigare și țipătul, a căzut peste toți spaima; apoi, liniștindu-se, priveau ce are să facă Averchie cu tinerii aceia, fiindcă îl rugau pe ei diavoli ca să nu îi chinuiască. Sfântul, făcând rugăciune, a zis: "Părintele iubitului Tău Fiu, Iisus, Cel ce ne ierți nouă păcatele, deși cu miile ți-am greșit și ne împlinești toate cererile cele de folos, la Tine acum mă rog, gonește diavoleasca năvălire de la tinerii aceștia, ca și ei de acum să mergă pe calea poruncilor Tale, urmînd cele sfînte ale Tale, și cu această minune, pe care o săvîrșești întru dînșii, mulți să te cunoască pe Tine, Unul preaputernicul Dumnezeu și să se lipească de Tine și să știe că nu este altul afară de Tine". Astfel rugîndu-se Sfîntul Averchie către Dumnezeu, s-a întors spre tinerii cei chinuți de diavoli și, lovindu-i pe ei încetișor peste cap cu toiagul pe care îl avea în mîini, le-a zis: "În numele Hristosului meu vă poruncesc vouă, diavolilor, să ieșiți din tineri, nevătămîndu-i pe ei întru nimic". Iar diavoli, strigînd cu mare glas, au ieșit și tinerii zăceau la pămînt ca morți. Apoi Sfîntul Averchie, apucînd pe fiecare de mînă, i-a ridicat de la pămînt și s-au sculat sănătoși și întru pricepere și, căzînd înaintea sfîntului, i-au sărutat cînstitele lui picioare.

Toate acestea văzîndu-le poporul, și-a schimbat mînia și a strigat: "Unul este Dumnezeu cel adevărat, Acela pe Care Averchie Îl propovăduiește". Iar către Sfîntul Averchie au zis: "Omule al lui Dumnezeu, spune-ne nouă, oare ne va primi pe noi Dumnezeu tău, dacă ne vom apropia de Dînsul? Oare ne va ierta păcatele noastre cele fără de număr, de ne vom întoarce către El? Deci, învață-ne pe noi cum să credem în El". Iar Sfîntul Averchie a început a-i învăța pe ei cunoștința de Dumnezeu și și-a întins cuvîntarea pînă la al nouălea ceas din zi. Apoi a poruncit să fie aduși la el toți neputincioșii și i-a tămăduit pe ei cu numele lui Iisus Hristos, punîndu-și mîinile pe dînșii. Popoarele, ascultînd învățătura lui și văzîndu-i minunile, au crezut în Domnul nostru Iisus Hristos și au cerut Botezul de la Sfîntul Averchie. Iar el - de vreme ce acum era seară - a amînat botezul lor pentru a doua zi, poruncind tuturor să fie de față la Sfîntul Botez. Apoi, a doua zi, adunîndu-se iarăși la dînsul poporul, i-a dus pe ei în biserică și i-a învățat din învățătura creștină. După aceea, făcînd obișnuitele rugăciuni, a botezat în ziua aceea cinci sute de bărbați. În puține zile nu numai cetatea aceea, ci și cetățile și satele dimprejur le-a adus la credință și le-a împreunat prin Botez cu Dumnezeu.

Străbătînd vestea despre dînsul pretutindeni, mulți bolnavi din diferite și depărtate locuri alergau la dînsul și luau îndoită tămăduire, trupească și sufletească. Între cei care s-au tămăduit prin rugăciunile sfîntului a fost o femeie slăvită, cu numele Friella, mama lui Evxenian Poplion, antipatul Răsăritului. Friella, fiind oarbă și auzind că Sfîntul Averchie tămăduiește multe și felurite boli, a poruncit să fie dusă la el. Aflîndu-l învățînd poporul, a căzut la picioarele lui, rugîndu-l ca să-i deschidă ochii ei. Iar sfîntul, avînd mai întîi grijă de luminarea ochilor ei cei sufletești, a întreat-o de va crede în Iisus Hristos, Cel ce a deschis ochii celui orb din naștere. După ce femeia a făgăduit că va crede, și neîncetat uda cu lacrimi picioarele lui, Sfîntul Averchie, rugîndu-se lui Dumnezeu, s-a atins de ochii ei și a zis: "Iisuse Hristoase, lumina cea adevărată, vino și deschide ochii roabei Tale". Și îndată Friella a văzut și s-a botezat de dînsul. Iar după botez a dat jumătate din averea sa în mîinile sfîntului ca s-o împartă la săraci, și luînd multă învățatură de la dînsul, s-a întors la locul său.

Fiul ei Evxenian Plopion, văzînd că maica sa și-a căpătat lumina ochilor și aflînd că numai Sfîntul Averchie, cu rugăciunile sale, i-a redat vederea, a vrut să-l vadă și să-i dea mulțumire pentru tămăduirea maicii sale; iar sfîntul, învățînd și pe Evxenian credința, l-a cîștigat și pe el pentru Hristos.

După aceasta, alte trei cînstite femei, avînd ochii orbi, s-au apropiat de sfîntul și, închinîndu-se lui, i-au zis: "Și noi credem în Iisus Hristos, pe care tu Îl propovăduiești. Deci, ne rugăm ție, deschide și ochii noștri cei orbi, precum ai deschis pe ai Friellei". Iar sfîntul a zis către dînele: "De credeți în adevăratul Dumnezeu, precum ziceți, veți vedea lumina Lui". Zicînd acestea, și-a ridicat ochii săi în sus și a început a se ruga, iar cînd se ruga sfîntul, a venit din cer raza luminii celei negrăite, care covîrșea strălucirea soarelui și a strălucit locul acela împrejur, unde se ruga Sfîntul Averchie și toți cei ce erau colo au căzut la pămînt, neputînd să vadă acea lumină, numai singure cele trei femei stăteau în preajmă. Cum s-a atins

acea lumină de ochii acelor femei oarbe, îndată au și văzut și s-a dus strălucirea luminii cerești. Apoi sfântul le-a întrebat pe femei: "Ce ați văzut când s-au deschis ochii voștri?" Cea dintâi a răspuns: "L-am văzut pe Dumnezeu Cel veșnic, atingându-se de ochii mei". A doua a zis: "Eu am văzut un tânăr frumos, atingându-se de ochii mei". Iar a treia a zis: "Eu am văzut un prunc mic și prealuminos, atingându-se de ochii mei". Auzind acestea sfântul și toți cei ce erau cu dînsul au laudat pe Unul Dumnezeu în Treime, Cel ce face minuni preamărite.

După aceasta Sfântul Averchie, auzind că și în cetățile și satele din preajmă mulți bolesc de felurite neputințe, s-a dus cu ucenicii săi și, urmînd Domnului său, umbla prin cetăți și prin sate, învățînd cele pentru împărăția lui Dumnezeu și tămăduind pe cei neputincioși. Mergînd la un loc care se numește Seliște, și-a plecat genunchii lîngă un rîu și s-a rugat, zicînd: "Doamne, Îndurate, ascultă-mă pe mine, robul Tău și dă darul locului acestuia, ca să curgă izvor de ape calde și toți cei ce vor spăla într-însul să primească tămăduire de toate bolile și rănilor". Cînd a sfîrșit rugăciunea, s-a auzit deodată un tunet, cerul fiind senin și toți cei ce erau de față s-au înspăimîntat; iar după tunet a curs un izvor de apă caldă în locul unde erau genunchii Sfîntului Averchie plecați la rugăciune. Apoi sfântul a poruncit celor ce erau cu dînsul să sape gropi adînci, ca în ele să se adune apele calde. Tuturor bolnavilor le-a poruncit să se spele în apele acelea și toți cei ce se spălau cîștigau sănătate, cu ajutorul rugăciunilor cuviosului.

Odată, vrînd să-l ispitească pe el diavolul, s-a prefăcut în chip de femeie și s-a apropiat de el, cerîndu-i binecuvîntare. Căutînd sfântul la fața necuratului și vrînd să se întoarcă, s-a împiedicat cu piciorul cel drept de o piatră care l-a vătămat și i s-a făcut o rană la gleznă. Din cauza durerii stătea trist, ținîndu-se cu mîna de acel loc unde era lovitura. Diavolul, rîzînd, s-a schimbat iar în chipul său și a zis către sfântul: "Să nu mă socotești că sînt din diavolii cei proști și nici pe care tu în multe feluri i-ai izgonit. Dimpotrivă, eu sînt mai-marele lor și această rană de la mine ți-a venit, căci tămăduind pe alții de dureri să fii și tu bolnav". Zicînd acestea diavolul, a intrat în unul din tinerii care stăteau înaintea sfîntului și a început să-l chinuie. Sfîntul Averchie, rugîndu-se lui Dumnezeu, a certat pe diavol și l-a izgonit din tînnr. Apoi, diavolul ieșind, a strigat: "Multe rele îmi faci mie, Averchie și nu mă lași să viețuiesc aici cu pace, dar mă voi sîrgui să-ți răsplătesc și la bătrînețele tale te voi sili să alergi la cetatea Romei".

Sfîntul, întorcîndu-se acasă, șapte zile n-a mîncat și nici n-a băut, ci petrecea în post și rugăciuni toată noaptea, rugîndu-se lui Dumnezeu să nu dea vrăjmașului o putere ca aceea asupra lui, ca să meargă acolo unde ar voi să-l ducă. În a șaptea noapte i s-a arătat lui Domnul în vedenie, zicîndu-i: "Averchie, cu a Mea purtare de grijă vei merge la Roma, ca să fie și mai bine cunoscut numele Meu acolo; deci nu te teme, căci darul Meu va fi cu tine". Iar sfîntul, întărindu-se prin acea vedenie, a spus fraților cele ce a auzit de la Domnul, Care I s-a arătat lui. Apoi, nu după multă vreme, diavolul care se lăuda că va osteni în Roma pe Sfîntul Averchie, a început cu viclenie să-și arate fapta.

În acea vreme împărat al Romei era Marc Aureliu și el a făcut părtaș al împărăției sale pe Luchie Vera, pe care l-a logodit cu fiica sa Luchilia. Însă mai înainte de a se face nunta, a intrat diavolul în acea fecioară și o chinuia, fiind amîndoi împărații, și tatăl și logodnicul, într-o mare mîhnire pentru dînsa. Adunînd din toate părțile doctori înțelepți, vrăjitori și preoți idolești, se îngrijeau de tămăduirea ei, dar nimic nu sporeau, ci din zi în zi îi era mai rău Luchiliei. Apoi a început diavolul dintr-însa a striga, zicînd: "Nimeni nu mă poate izgoni de aici, în afară de Cuviosul Averchie, episcopul Ierapoliei". Auzind aceasta împăratul Aureliu, tatăl acelei fecioare, a trimis îndată la antipatul său Evxenian Poplion, care era la răsărit, scrisoarea următoare: "Știre s-a făcut stăpînirii noastre pentru un oarecare Averchie, episcopul Ierapoliei, care este într-a ta stăpînire și în credința creștinească este îmbunătățit bărbat, încît izgonește diavolii și alte boli poate să tămăduiască; deci, noi, avînd trebuință de el, trimitem doi senatori de-ai noștri, Valerie și Vasian, ca să-l aducă la noi cu toată cinstea. De aceea, poruncim cinstei tale să-l sfătuiești pe el să vină degrabă la noi, căci vei avea din partea noastră nu puțină laudă".

Asemenea scrisoare primind antipatul de la împărat, a mers la Cuviosul Averchie și l-a rugat să meargă în Roma împreună cu solii împărătești. Iar Sfîntul Averchie, aducîndu-și aminte că diavolul se lăuda că are

să-l ostenească în calea cea lungă pînă la Roma, a zis întru sine: "Deși te-ai sîrguit, vrăjmașule, a împlini ceea ce te-ai lăudat ca să faci, însă nu te vei bucura, pentru că am nădejde la Dumnezeu că nu-mi vei supăra bătrînețele, ci și acolo voi sfărîma grumazul tău cu puterea Hristosului meu, Care mi-a făgăduit în vedenie Darul Său". Pregătindu-și toate cele de trebuință pentru călătorie, s-a sculat și a plecat, chemînd în ajutor pe Atotputernicul Dumnezeu.

Pregătirea lui s-a făcut în acest chip: a luat puțină pîine, iar într-un burduf de piele a turnat puțin vin, untdelemn, oțet și apă și le-a făcut să nu se amestece între ele, că atunci cînd îi trebuia vin pe cale, atunci din burduf numai vin curgea: iar cînd îi trebuia untdelemn, apoi numai untdelemn ieșea, iar cînd voia oțet, oțet scotea, la fel și cu apa, și așa, după trebuință, fiecare lichid curgea deosebit de celălalt, deși toate erau în același burduf. Odată ucenicul lui, voind fără binecuvîntare să scoată un pahar de vin din burduf, îndată au curs toate lichidele amestecate: și vin, și untdelemn, și oțet, și apă, încît nu-i era cu putință să guste, iar el, înspăimîntîndu-se, a mărturisit sfîntului păcatul său și a cerut iertare de la dînsul. Apoi, iarăși, cu binecuvîntarea fericitului, fiecare lichid curgea deosebit.

După ce au ajuns la Roma, împăratul și femeia sa, Faustina, l-au primit cu cinste și l-au dus la fiica lor care era chinuită de diavol. Văzînd aceasta pe Sfîntul Averchie, a rîs și i-a zis: "Oare nu ți-am spus, Averchie, că îți voi răsplăti supărarea mea și că la bătrînețele tale te voi sili ca să mergi în cetatea Romei?" Iar sfîntul i-a răspuns: "Cu adevărat este așa, dar nicidecum nu te vei mîngîia cu aceasta, diavol blestemat". Apoi a poruncit ca fecioara să fie scoasă afară din palat. Pe cînd o scotea, diavolul se scutura nevoind să meargă. Însă fecioara, fiind dusă cu sila, a început diavolul a o arunca la pămînt și a o bate. Atunci Sfîntul Averchie, ridicîndu-și ochii în sus, a făcut rugăciune către Dumnezeu pentru tămăduirea fecioarei care pătimea, iar diavolul a început a striga: "Juru-te pe tine, cu însuși Hristosul tău, ca să nu mă trimiți în adînc, nici în alt loc oarecare, ci să merg acolo unde am fost mai înainte de a fi aici". Iar sfîntul i-a răspuns: "Vrăjmașule, să mergi la tatăl tău satana, iar pentru că mi-ai ostenit bătrînețele mele pînă aici, să ai și tu parte de osteneală și să nu te întorci nepedepsit aici". Și era acolo înaintea palatului o piatră foarte mare, pe care numai o mușime de oameni abia putea s-o miște din loc.

Spre acea piatră arătînd sfîntul cu mîna, a zis către diavol: "Ție îți poruncesc, diavole, cu numele Domnului mei Iisus Hristos, ca să duci piatra asta pînă în patria mea, în cetatea Ierapoliei, și să o așezi lîngă porțile dinspre miăzăzi". Iar diavolul, ca un rob predat și legat cu jurămînt, ieșind din fiica împăratului, a luat piatra aceea și, suspinînd din greu, a dus-o prin văzduh pe la locul numit Ipodromiul. Mulți oameni au văzut, cu mare mirare, piatra aceea ce o ducea prin văzduh și au auzit pe diavolul suspinînd cu glas mare, dar nu au putut să-l vadă. Iar diavolul, ducînd piatra în Ierapole, a aruncat-o în acel loc unde îi poruncise Sfîntul Averchie. Locuitorii Ierapoliei, cînd au văzut piatra căzînd ca de năpraznă din văzduh, s-au mirat foarte tare, neștiind taina, pînă cînd s-a întors sfîntul înapoi la dînșii.

Fiica împăratului, fiind eliberată de diavolul care o chinuia, zăcea la picioarele Sfîntului Averchie ca o moartă. Iar Faustina, împărăteasa, socotind că fiica ei a murit, a început să plîngă. Apoi sfîntul, întinzînd mîna, a ridicat-o pe fecioară, care acum era sănătoasă și cu mintea întreagă. Atunci s-au bucurat foarte mult părinții ei și toată casa împărătească s-a veselit de tămăduirea fiicei împăratului. Îndată părinții ei au trimis cu bucurie vestitori la ginerele lor, Luchie Verul, care era atunci în război împotriva parților, înștiințîndu-l de înșănătoșirea logodnicei lui. Apoi i-au dat sfîntului daruri și l-au întrebat ce-i mai trebuie, făgăduindu-i să-i dea toate cele ce va voi. Dar el n-a luat nici aur, nici argint, nici vreo altă avere, pentru că zicea: "Nu are nevoie de bogăție cel pentru care pîinea și apa este ca o masă împărătească sau ca un banchet mare și ospăț îmbelșugat". Însă el a cerut aceste două lucruri: cel dintîi lucru cerut a fost ca să li se dea creștinilor săraci din Ierapoli, din daniile împărătești ce se luau în fiecare an, cîte trei mii de măsuri de grîu - căci atunci toți oamenii din Ierapole credeau în Hristos, iar al doilea lucru pe care l-a cerut sfîntul de la împărat a fost să se poruncească a se zidi, cu cheltuială împărătească, băi la apele cele calde, pe care el cu rugăciune le scosese la suprafață, spre tămăduirea bolnavilor. Și îndată împăratul i-a făgăduit că îi va îndeplini cu bucurie amîndouă lucrurile cerute, dîndu-i și înscris pentru aceasta.

Petrecînd el cîtăva vreme în Roma și întărind în credință Biserica lui Hristos, i s-a arătat în vedenie Domnul, zicîndu-i: "Se cade ție, Averchie, ca să mergi în Siria, ca și acolo să propovăduiești numele Meu, să întărești Biserica Mea și să tămăduiești mulțime de bolnavi". Averchie, după vedenia aceea, îndată a rugat pe împărat ca să-l slobozească, dar el nu voia, temîndu-se ca nu cumva în lipsa lui să se întoarcă iarăși vrăjmașul în fiica lor. Iar Averchie i-a spus să nu se teamă, încredințîndu-l că diavolul nu se va întoarce și împăratul abia i-a dat drumul sfîntului. Apoi s-a urcat în corabie, care a plutit spre părțile Siriei.

Mai întîi a fost în Antiohia, apoi s-a dus la Apamia și în cetățile cele dimprejur, aducînd pace Bisericii celor tulburate de ereticii marchioniți. Apoi, trecînd Eufratul, a cercetat Bisericele din Nisibe și din toată Mesopotamia. De acolo a mers în Cilicia și Pisidia, apoi a trecut la Sinad, mitropolia Frigiei. Prin toate țările și cetățile acelea a adus mult folos Bisericii lui Dumnezeu, pe mulți credincioși i-a întors la credință, pe eretici i-a rușinat și i-a izgonit, pe credincioși i-a întărit în credință, a povățuit pe cei rătăciți la calea cea bună, duhurile cele diavolești din oameni le-a gonit și multe feluri de neputințe ale bolnavilor a tămăduit; drept pentru care a fost numit de toți întocmai cu apostolii, pentru că nimeni n-a înconjurat așa de multe țări și cetăți ca el, afară de apostoli.

Astfel, arhiereul Averchie a răspîndit slava lui Hristos Dumnezeu și a propovăduit mîntuirea oamenilor. Apoi s-a întors la scaunul său. Auzind poporul Ierapolei că păstorul lor se întoarce la dînșii și că este aproape de cetate, au alergat toți în întîmpinarea lui, mici și mari, bărbați, femei și copii și cu bucurie negrăită căzînd înaintea lui, ca și copiii înaintea tatălui, se învredniceau de binecuvîntarea sfîntului, pe care de mult îl doreau. Apoi Sfîntul Averchie, intrînd în biserica din cetate și șezînd pe scaunul său, a dat pace tuturor și i-a învățat multe. Astfel a adus mare bucurie norodului, prin venirea lui, dar mai ales săracilor, căci pentru hrănirea lor avea scrisoarea împărătească, care poruncea ca țărani să ia pe fiecare an trei măsuri de grîu din dările împărătești ce se adunau. Astfel s-a luat acel grîu în toți anii, pînă la Iulian Paravatul, care a stricat acel așezămînt împărătesc și scrisoarea ce o adusesese sfîntul. Apoi s-au clădit și băi la apele acelea calde, prin poruncă împărătească și prin sîrguința Sfîntului Averchie.

Cuviosul Averchie a petrecut ceilalți ani ai vieții sale într-o cuvioșie și dreptate, și bine întreținîndu-și turma, s-a apropiat de sfîrșitul vieții sale, despre care a știut mai înainte de vreme. Pentru că i s-a arătat Domnul în vedenie, zicîndu-i: "Averchie, acum este aproape vremea să te odihnești după ostenele tale". Iar Averchie și-a chemat turma și a spus că viața lui se sfîrșește. Dînd obișnuitul său cuvînt de învățătură, pe toți îi învăța să stăruie în credință, în nădejde neîndoită și în dragoste nefățarnică. Apoi și-a gătit mormîntul și, dînd tuturor pace și binecuvîntare, și-a dat sfîntul său suflet în mîinile Domnului. Așa s-a sfîrșit Sfîntul Averchie, cel întocmai cu apostolii, avînd șaptezeci și doi de ani. Plîngînd mult pentru el tot poporul Ierapoliei, au îngropat cîntitul lui trup cu mare cinste. Piatra aceea, care prin porunca lui se adusesese de la Roma, au pus-o cu mare osteneală pe mormîntul cuviosului, cu ale cărei rugăciuni multe tămăduiri se făceau la mormînt și la apele calde, pe care singur le-a scos la suprafață prin rugăciuni, prin care și nouă pururea să-și verse Domnul mila Sa în veci. Amin.

În această zi mai facem și pomenirea celor șapte sfinți din Efes: Maximilian, Iamvliu, Martinian, Dionisie, Antonin, Constantin și Ioan. Să se vadă viața lor în ziua a patra a lunii august.

Tot în această zi mai facem pomenirea sfinților mucenici Alexandru episcopul și Ieraclie ostașul, precum și a celor patru femei: Ana, Elisabeta, Teodora și Gliceria, care de sabie s-au săvîrșit.

Viața și pătimirea Sfîntului Apostol Iacob, fratele Domnului după trup (23 octombrie)

Sfântul Iacov a fost fiul Sfântului Iosif, logodnicul Preacuratei Fecioare. Din tinerețele sale, iubind viața aspră, niciodată n-a mâncat bucate sau untdelemn, ci numai pâine. De asemenea, nici vin sau vreo altă băutură alcoolică n-a gustat, decât numai apă. În baie n-a intrat și toată odihna trupească a lepădat-o, apoi pe trup avea întotdeauna o haină aspră de păr și toate nopțile le petrecea în rugăciuni, dormind foarte puțin iar din pricina deselor plecări de genunchi se asprise pielea ca a cămilelor. Apoi a păzit curăția fecioriei sale fără de prihană, pînă la sfîrșit. Pentru că el se numea fratele Domnului, iată ce se scrie: "Că Iosif, logodnicul fecioarei Maria, Născătoarea de Dumnezeu, avea patru feciori cu femeia lui cea dintîi pe care o chema Salomeea, fiica lui Agheu, fratele lui Zaharia preotul, tatăl lui Ioan Botezătorul. Acești feciori erau: Iacov, Simion, Iuda și Iosi. Mai avea și trei fiice: Estir, Maria și Solomeea, care era femeia lui Zevedeu și mama apostolului Ioan Cuvîntătorul de Dumnezeu. Murind Salomeea, femeia lui cea dintîi, Iosif trăia cu multă înțelepciune, crescîndu-și copiii săi în frica Domnului și întru învățătura poruncilor Legii. Și lui Iosif, ca unui bătrîn înțelept, preoții i-au logodit pe Fecioara Maria, din care S-a născut Fiul și Cuvîntul lui Dumnezeu-Tatăl, mai presus de fire. Iosif ținea loc de tată Domnului nostru Iisus Hristos, cum era numit de mulți care nu știau taina întrupării Fiului lui Dumnezeu și care era socotit ca bărbat al pururea Fecioarei Maria, Născătoarea de Dumnezeu. Pentru aceasta iudeii, mirîndu-se, ziceau: "Nu este Acesta feciorul lui Iosif, teslarul? Oare nu se numește mama Lui Maria și frații Lui Iacob, Simon, Iuda și Iosi? Și surorile lui nu sînt toate trei la noi?". Deci, Mîntuitorul nostru este socotit ca unchi al apostolului Ioan, Cuvîntătorul de Dumnezeu, care era fiu al Salomeei, fiica lui Iosif, logodnicul. De aceea se numea Domnul fiul lui Iosif și frate după trup al fiilor acestuia, pentru că împreună cu ei a viețuit. Pentru aceea și Iacov s-a numit fratele Domnului după trup. Iar cînd s-a întrupat Hristos Domnul și Preacurata Fecioară, Născătoarea de Dumnezeu, a fugit cu dînsul în Egipt, atunci și Iacob a fugit cu dînșii, călătorind împreună cu Maica Domnului și cu Sfîntul Iosif, tatăl lui.

Ajungînd dumnezeiescul prunc Iisus Hristos la vîrsta desăvîrșită și învățînd pe popoare Împărăția lui Dumnezeu, dovedind că El este adevăratul Mesia, Sfîntul Iacov a crezut în El și, ascultînd dumnezeieștile Lui cuvinte, mai mult s-a aprins cu inima spre dragostea lui Dumnezeu, începînd a duce o viață mai aspră. Acum avea și dînsul de la Domnul său împrumutul dragostei, care a fost dovedită prin faptul că după patima cea de bunăvoie și învierea Domnului, S-a arătat întîi lui Iacov, iubitul Său frate, apoi celorlalți Apostoli. De acest lucru pomenește Pavel, zicînd: "Iar după aceea s-a arătat lui Iacob, apoi tuturor apostolilor". De toți a fost numit Sfîntul Iacov drept, căci toți vedeau viața lui cea bună și plăcută lui Dumnezeu, fiind numărat în ceata celor șaptezeci de apostoli. Apoi însuși Domnul nostru Iisus Hristos, așezîndu-l episcop, l-a învățat sfințita lucrare. Acestui întîi arhieru și păstor i s-a încredințat biserica Ierusalimului cea din nou luminată. Acesta a alcătuit mai întîi și a scris Liturgia, fiind povățuit de Sfîntul Duh, Liturghie pe care, mai tîrziu Sfîntul Vasile cel Mare, apoi Sfîntul Ioan Gură de Aur, pentru neputința omenească au scurtat-o.

Sfîntul Iacob, păsînd turma lui Hristos în Ierusalim, pe mulți evrei și elini i-a întors la Domnul prin învățătura sa și i-a povățuit la calea cea dreaptă. Apoi a scris soborniceasca epistolă către cele douăsprezece seminții ale lui Israel, pline de învățătură insuflată de Dumnezeu și foarte folositoare, cu care se laudă toată Biserica lui Hristos, îndemnîndu-se la credință și la fapte. Iar pentru viața sa cea îmbunătățită, Sfîntul Iacob avea mare cinste de la toți, nu numai de la credincioși, ci și de la necredincioși, pentru că arhierii evrei, cei ce intrau în Sfînta Sfintelor numai o dată într-un an cînd săvîrșeau slujbe, pe Sfîntul Iacov adeseori nu-l opreau să intre acolo și să se roage. Pentru că vedeau viața lui cea curată și neprihănită, de aceea i-au mai dat un nume nou Obli sau Ofli, adică îngrădire sau, întărire oamenilor, sau decât toți mai drept îl numeau pe el.

Drept aceea, sfîntul intra în Sfînta Sfintelor nu numai ziua, ci și noaptea și, căzînd cu fața la pămînt, aducea rugăciuni cu plîngere lui Dumnezeu, pentru toată lumea. El era iubit de tot poporul pentru sfințenia sa, încît mulți iudei dintre cei mai bătrîni au crezut învățătura lui și toți cu plăcere îl ascultau și se adunau la dînsul, unii ca să asculte cuvintele lui, iar alții dorind să se atingă de marginea hainelor lui. În acea vreme era arhieru Anan. Văzînd fariseii și cărturarii că tot poporul ascultă învățătura lui Iacov și că mulți se întorc la Hristos, au început din invidie a se înfuria împotriva sfîntului și gîndeau rău despre

dînsul, vrînd ca să-l ucidă. Deci, s-au sfătuit să-l roage ca să întoarcă poporul de la Hristos și dacă n-ar vrea să facă aceasta, atunci să-l ucidă.

Sosind praznicul Paștelui, cînd poporul din toate cetățile și laturile s-au adunat în Ierusalim - iar Fest, care a izbăvit pe Pavel din mîinile iudeilor și l-a trimis la Roma, murise și încă nu venise de la Roma alt stăpînitor în locul lui - atunci cărturarii și fariseii au înconjurat pe Sfîntul Iacov în biserică, zicîndu-i: "Rugămu-ne ție, dreptule, ca în ziua aceasta de praznic, în care s-a adunat de pretutindeni mulțime de popor, să faci o învățătură către toți, întorcîndu-i pe ei de la credința în Iisus, prin care s-au înșelat mulți, numindu-L pe Dînsul Fiul lui Dumnezeu și să-i înveți pe ei să nu se rătăcescă, căci noi toți te cinstim pe tine și cu tot poporul te ascultăm și mărturisim pentru tine cum că tu iubești adevărul și nu cauți în față; deci, să sfătuiești pe popor, ca să nu se înșele cu Iisus Cel răstignit. Rugămu-ne ție, ridică-te pe aripa cea înaltă a bisericii, ca toți să te poată vedea și auzi, căci precum vezi este multă lume, adunată din toate părțile".

Acestea zicîndu-le, au suit pe Iacob pe aripa bisericii, iar ei au strigat către dînsul cu mare glas: "Prea dreptule bărbat, noi toți sîntem datori a te asculta, spune-ne nouă adevărul, cum înțelegeți tu învățătura lui Iisus Cel răstignit, căci popoarele noastre rătăcesc în urma Lui". Iar sfîntul cu glas mare a zis: "Ce mă întrebați pentru Fiul Omului, Care de voie a pățimit, S-a răstignit, S-a îngropat și a treia zi S-a sculat din mormînt? Iată, El acum șade în ceruri, de-a dreapta Puterii celei preaînalte și iarăși va veni pe norii cerului, ca să judece viii și morții". Aceste cuvinte auzindu-le popoarele, s-au bucurat foarte mult de mărturia lui Iacov, care a spus-o pentru Iisus Hristos și au strigat într-un glas: "Mărire lui Dumnezeu! Osana Fiului lui David!". Iar fariseii și cărturarii au zis: "Rău am făcut dîndu-i voie lui Iacov să grăiască pentru Iisus, căci iată, popoarele mai mult s-au tulburat". Evreii, umplîndu-se de răutate, l-au aruncat de pe aripa bisericii, pentru înfricoșarea poporului, ca să se teamă și să nu creadă cuvintele lui Iacob. Apoi au răcnit foarte tare, zicînd: "Oh! Oh! dreptul s-a înșelat!"

Sfîntul Iacob, căzînd de la înălțime, s-a rănit greu, dar încă era viu, și, ridicîndu-se în genunchi, și-a înălțat mîinile sale și se ruga, zicînd: "Doamne, iartă-le lor păcatul acesta, că nu știu ce fac". Iar ei au aruncat cu pietre asupra lui și îl răniră și mai mult. Apoi un preot din fiii lui Rahav a strigat: "Încetați, ticăloșilor, ce faceți? Dreptul se roagă pentru voi, iar voi îl ucideți pe el?" Atunci îndată un om, alergînd cu un lemn, s-a repezit la sfînt și, lovindu-l cu toată puterea în cap, l-a zdrobit, încît i-au ieșit creierii. Și întru această mucenicească pătîmire și-a dat duhul. Iar sfîntul său trup a fost îngropat acolo, aproape de biserică. Credincioșii l-au plîns mult pe dînsul, căci a fost episcop în Ierusalim treizeci de ani, iar la șaizeci și șase de ani ai vieții sale a pățimit pentru Hristos Domnul, Căruia, împreună cu Tatăl și cu Sfîntul Duh, se cuvine cînte și slavă, în vecii vecilor. Amin.

Pomenirea Sfîntului și fericitului Iacob de la Borovițchi (23 octombrie)

Patria cea de jos a fericitului Iacob și nașterea sa, unde și din cine s-a născut, nu se știe de noi, tăinuindu-se prin dumnezeiască voire; pentru aceea, ca să știm cu încredințare că sfinții lui Dumnezeu nu caută patria cea de jos, ci pe cea de sus, nu cu seminția neamului pămîntesc se laudă, ci se sîrguiesc a fi într-o ceată cu locuitorii cei cerești, se laudă nu cu tatăl cel trupesc, ci cu cel duhovnicesc, cu Bunul Dumnezeu Care este pretutindeni. Știm că acest vrednic făcător de minuni, deși a avut naștere trupească, a petrecut cu viață duhovnicească, arzînd cu duhul și slujind Domnului; deși în trup material a fost, a avut mintea celor spirituali, adică a avut pe sfinții îngeri împreună-viețuitori și împreunăvorbitori; deși a locuit pe pămînt, însă prin dumnezeiască vedenie stă înaintea lui Dumnezeu Care petrece în ceruri, făcîndu-se întru toateca o slugă a lui Dumnezeu, fiind credincios în răbdare multă, în necazuri, în primejdii, în nevoi, în osteneții, în privegheri și în posturi.

Sfîrșindu-și alergarea vremelnice vieți, celei cu multe necazuri, sufletul lui cel drept, împodobit prin fapte bune ca o mireasmă, a fost dus de îngerii lui Dumnezeu în camera Mîntuitorului. Iar trupul cel cinstit creștinește a fost pus în raclă și, sosind vremea preamăririi sfîntului, racla cu cinstitele lui moaște au fost duse în stăpînirea Novgorodului, în apropiere de satul care se numea Borovițchi, fiind purtate pe o bucată de gheață pe rîul ce curgea pe acolo, care se numea Nistea, plutind împotriva curentului apei către țarmul Borovițchiului. Aceasta s-a întîmplat cu dumnezeiască voie, în marțea săptămîinii celei luminate. Oamenii care locuiau acolo, fiind cuprinși de îndoială, nu au primit de la început moaștele făcătoare de minuni ale multplăcutului lui Dumnezeu, ci, nesuferindu-le și legîndu-le cu funia, le-au dat înapoi pe rîu. Însă moaștele făcătoare de minuni iarăși s-au întors la cei ce le-au lepădat, plutind către același loc. Dar nici așa nu au putut oamenii care locuiau acolo să vină la cunoștința minunii care se făcuse, căci racla plutea cu moaștele împotriva curgerii rîului și iarăși au lepădat-o. Deci, s-au lipsit de comoara cea dată de Dumnezeu și pe care ei n-o primeau. De vreme ce poporul care locuia acolo era simplu și, nu din răutate, ci din neștiință făcea toate acestea, lesne li s-a iertat lor ceea ce făcuseră. Pentru aceasta, a treia oară plutind sfintele moaște la locul ce s-a zis mai înainte, fericitul făcător de minuni s-a arătat în vis unor cinstiți și cucernici bărbați, zicîndu-le: "Pentru ce, dreptcredincioșilor, iubitori ai creștinătății, nu mă primiți pe mine care sînt creștin în Hristos cu dreaptă credință? Oare pentru neștiința numelui meu? Dacă vă trebuie să-l știți pe acesta, aflați că eu mă numesc Iacov, primitorul numelui lui Iacov, fratele Domnului".

Aceste cuvinte auzindu-le în vedenie din fericita gură a cuviosului, îndată ce s-au sculat din somn, s-au umilit și, spunîndu-le celorlalți oameni, îndată au alergat cu mult popor la locul unde tîrîse cu îndrăzneală sfintele moaște ale cuviosului Iacov, căutîndu-le cu dinadinsul iar cînd le-au aflat, s-au veselit. Apoi l-au scos cu cucernicie din apă la marginea rîului și, punîndu-le în aceeași raclă cu cinste, au așezat împrejurul ei copaci și s-au dus de acolo.

Preabunul Dumnezeu, preamărind pe plăcutul Său, a dat putere sfintelor lui moaște de a face minuni, tămăduind multe neputințe, lucrul pe care vîzîndu-l oamenii, au dat mulțumire Preamilostivului Dumnezeu, Cel ce le-a trimis un doctor ca acesta, fără de plată. Iar pe cuviosul făcător de minuni și tămăduitor de boli l-au cinstit și, vrînd să-l pună la loc de cinste, au mers la Prea Sfînțitul Teodosie, arhiepiscopul marelui Novgorod, și i-au spus toate minunile care se făceau cu vrednică încredințare. Iar el îndată a înștiințat prin scrisoare pe Înalț Prea Sfînțitul Macarie, mitropolitul a toată Rusia și, luînd sfat bun de la dînsul, degrabă a cercetat cu dinadinsul minunile sfîntului de la cei ce cîștigaseră tămăduiri de neputințele lor. Dovedindu-se toate adevărate și nemincinoase, a trimis pe Constantin, egumenul de la mănăstirea Nașterii Maicii Domnului, Născătoarea de Dumnezeu, cu preoți și diaconi, în satul Borovițchi, și au mutat cu evlavie cinstitele și de minuni făcătoare moaște ale sfîntului și dreptului Iacob, în biserica cea nouă a Pogorîrii Sfîntului.

Moaștele au fost așezate la ușa dinspre miazăzi a bisericii, în anul de la zidirea lumii 7053 (sau în anul 1545 după Hristos), în ziua a douăzeci și treia a lunii octombrie. În acestă zi s-a hotărît să se prăznuiască pomenirea cea de peste an a fericitului de minuni făcător, întru slava Celui preamărit între sfinți, a lui Iisus Hristos Dumnezeu, în veci. Amin.

Pătimirea Sfîntului Mucenic Areta și a celor împreună cu dînsul (24 octombrie)

Cînd în pămîntul grecesc domnea Iustin, iar în Etiopia domnea Elezvoi, împărații cei dreptcredincioși și buni, în acea vreme în Arabia, care demult se numea Sava, iar acum se numește pămîntul omeriților, s-a ridicat un împărat fărădelege, anume Dunaan, evreu necredincios, hulitor al numelui lui Iisus Hristos și mare vrăjmaș al credincioșilor, care avea pe toți sfetnicii, slujitorii și ostașii săi, ori evrei, ori păgîni, care

se închinau soarelui, lunii și idolilor. Aceasta se sîrguia să izgo-nească pe toți creștinii din împărăția lui și să piardă din pămîntul omeriților pomenirea preamarelui nume al lui Iisus Hristos. El prigonea mult Biserica lui Dumnezeu, chinuind și ucigînd pe credincioșii care nu se supuneau poruncii lui și nu voiau să țină legea lui.

Auzind despre aceasta Elezvoi, împăratul Etiopiei, precum că Dunaan a poruncit în țara sa prigoană asupra creștinilor, s-a mîniat foarte tare și, adunîndu-și ostașii, a pornit asupra acestuia cu război. După multe lupte, l-a biruit și, făcîndu-l tribut, s-a întors în pămîntul său. Iar Dunaan, după puțină vreme, iarăși s-a sculat asupra lui Elezvoi, nesocotind așezămîntul ce se făcuse și, adunîndu-și toată puterea sa, a pierdut pe toți ostașii lui Elezvoi, care erau lăsați ca să păzească cetățile și mai mult s-a înarmat asupra creștinilor. A poruncit pretutindeni ca creștinii ori să primească credința evreiască, ori să fie uciși fără milă.

În împărăția lui nu era nimeni care să îndrăznească a mărturisi pe Hristos, decît numai într-o cetate care se numea Negrin, numai acolo se slăvea numele lui Iisus Hristos. Acea cetate mare și cu mult popor era sub stăpînirea lui Dunaan. Acolo a strălucit sfînta credință din vremea cînd Constantie, fiul marelui Constantin, trimitea solii săi la locuitorii din Sava, care acum se numesc, după cum s-a zis mai sus, omeriți, trăgîndu-și seminția lor din Hettura, femeia lui Avraam. Ajungînd acolo bărbații cei de Dumnezeu înțelepțiți și îmbunătățiți, trimiși de la împăratul Constantie, care au împăcat pe împăratul acelei țări cu daruri, acei soli au învățat pe oameni credința în Iisus Hristos și au zidit biserici. De atunci înflorea dreapta credință în Negrin și sporea învățătura creștinească, se înmulțeau cetele monahicești, se zideau mănăstiri și întru toate rînduielile se păzea curăția. În sfîrșit, sporeau credincioșii întru multe bunătăți. Apoi aceia nu lăsau pe nici unii de altă credință să locuiască între dînșii, nici elini, nici evrei, afară numai de ei singuri care se aflau acolo ca fiii unei maici, ai soborniceștii și apostoleștii biserici, viețuind cu dreaptă credință și cu cinste.

Zavistuiind diavolul dreapta credință a numiților locuitori, a înarmat asupra lor pe Dunaan evreul, care, auzind că creștinii din cetatea Negrin nu se supun poruncii lui și nu voiesc să țină cu dînsul, a pornit asupra lor cu toată puterea sa, plănuiind două lucruri: să-i piardă pe creștinii din stăpînirea sa și să mîhnească prin pierderea creștinilor pe Elezvoi, împăratul Etiopiei. Drept aceea, ajungînd la cetate, a înconjurat-o cu mulțime de ostași și a săpat cetatea împrejur, crezînd că o va cuceri degrabă și pe cei ce viețuiau într-însa să-i ucidă fără cruțare. El zicea către cetățeni: "De voiți să cîștigați de la mine milă și să rămîneți vii, aruncați jos semnele cele blestamate - așa numea ticălosul sfintele cruci - pe care le-ați înălțat pe vîrfurile bisericilor celor înalte și vă lepădați de Cel răstignit pe lemn".

Purtătorii de arme împărătești umblau împrejurului cetății, strigînd: "Supuneți-vă împăratului, ca să rămîneți vii și să luați daruri de la dînsul, iar dacă nu vreți, de foc și de sabie veți pieri". Însuși Dunaan, deschizîndu-și gura, clevetea pe Hristos și pe creștini cu limbă hulitoare de Dumnezeu, zicînd: "Cîți necurați creștini am pierdut, cîți preoți și monahi am ucis cu sabia, cîți am ars cu foc și pe nici unul n-a izbăvit Hristos din mîinile mele, pentru că nici Hristos n-a putut să Se izbăvească din mîinile celor ce L-au răstignit și acum am venit la voi, ca, ori să vă lepădați de Hristos, sau desăvîrșit să vă pierd". Iar cetățenii îi răspundeau: "Îndrăznești mult, o, împărate, cu limba ta, asupra Atotputernicului Dumnezeu. Te asemenea cu Rampsak, voievodul lui Senaherim, care a grăit cu mîndrie către Iezechiel: "Să nu te înalțe pe tine Domnul Dumnezeuul tău spre Care nădăjduiești". Dar n-a fost fără pedeapsă acea hulă, că într-un ceas cîte mii de ostași a pierdut, bine știi. Deci, ferește-te să nu se întîmple tot așa și ție, care hulești pe Domnul nostru Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu cel Atotputernic și înfricoșat, Acela care ia sufletele boierilor și pe tine poate să te sfărîme și să-ți prefacă în țărînă mîndria ta cea multă și de Dumnezeu hulitoare. Te lauzi ca, ori să ne întorci pe noi de la Hristos, ori să ne pierzi cu totul. Cu adevărat, mai degrabă vei putea să ne pierzi, decît să ne întorci de la Hristos, Mîntuitorul nostru, pentru Care noi toți sîntem gata să murim".

Împăratul, nesuferind să audă asemenea cuvinte, cu mai mare furie s-a mâniat și a năvălit cu toate puterile asupra cetății. Socotea că de nu va lua cetatea cu război, apoi are s-o chinuiască cu foame, ținând-o înconjurată multă vreme. Apoi, aflînd împrejurul cetății foarte mulți creștini prin sate și prin pustii și, prinzîndu-i, i-a pierdut în multe feluri, iar pe alții i-a dus în robie, silindu-i ca să ia cetatea. Însă creștinii, apărîndu-se cu tărie dinlăuntru, îi biruiau pe păgîni.

Silindu-se împăratul cu puterile sale, în tot chipul, n-a reușit să ia cetatea, nici să-i omoare cu foamea, căci ei aveau hrană îndestulată pentru mulți ani. Nelegiuitul, nădăjduindu-se în așteptarea sa, s-a gîndit să-i înșele pe creștini cu un meșteșug subțire și a trimis pe cineva în cetate, zicînd cetățenilor cu jurămînt: "Nu voi face strîmbătate vouă, nici vă voi întoarce pe voi de la credința voastră, dar cer de la voi numai obișnuita danie cu care îi sînteți datori împăratului vostru. De aceea, să-mi deschideți cetatea ca să intru s-o văd și apoi să iau dania obișnuită de la voi. Mă jur pe Dumnezeu și pe Lege că nu vă voi face vouă nici un rău cît de mic, ci vă voi lăsa în pace ca să viețuiți în credința voastră". Iar cetățenii i-au răspuns: "Noi, creștinii, am învățat din Sfintele Scripturi ca să ne supunem împăratului și să ne plecăm stăpînitorilor, deci de vei face așa precum ne făgăduiești nouă cu jurămînt, că nu ne vei face nedreptate, nici nu ne vei întoarce de la Domnul nostru Iisus Hristos, îți vom deschide cetatea și vei intra ca un împărat și îți vei lua de la noi obișnuita dajdie, iar de ne vei face vreun rău, Dumnezeu, Cel ce aude jurămintele tale, să-ți răsplătească ție degrabă. Iar noi nu ne vom îndepărta de la Hristos, Mîntuitorul nostru, chiar de ne-am lipsi, nu numai de averi, ci și de viață". Împăratul iarăși s-a jurat că nu le va face nici o supărare. Ei, crezînd pe vulpea aceea, i-au deschis cetatea și s-au închinat păgînului cu daruri.

Împăratul, intrînd cu toată puterea sa în cetate, ca lupul în turmă, îmbrăcat în piele de oaie, a înconjurat zidurile și porțile cetății și pe ostașii săi i-a pus de pază. Apoi, văzînd podoaba cetății, mulțimea poporului și pe creștinii cei cinstiți, i-a lăudat, căci încă își tănuia planul cel viclean pînă la o vreme. Odihnindu-se puțin în cetate, a ieșit iar la trupele sale și, vrînd să înceapă acea fără de Dumnezeu prigoană pe care o gîndise, a poruncit să vină la dînsul toți bărbații cei cinstiți și căpeteniile cetății. Deci, au venit la dînsul, după poruncă, toți cei ce erau în cetate, cinstiții bătrîni, căpeteniile și cei slăviți și bogați. Între dînșii era și fericitul Areta, care era mai mare cu bătrînețile și cu priceperea, cu dregătoria și cu cîntea, avînd nouăzeci și cinci de ani și care era boier și voievod, căruia toată rînduiala cetății îi era încredințată. Cu al lui înțelept sfat și cu cîrmuirea sa cea pricepută, cetățenii s-au împotrivit vrăjmașilor, cu vitejie multă, vreme îndelungată.

Mergînd cetățenii cu Areta la nelegiuitul împărat, i-au adus lui cuvenita închinăciune și i-au mulțumit că a făcut cu dînșii precum s-a jurat și n-a adus nici o primejdie asupra lor. Aceasta zicea Areta, neștiind vicleșugul împăratului. Acesta însă, nemaiputînd mult să-și ascundă otrava vicleniei sale dinăuntru, a dat-o pe față, adică a săvîrșit răutatea pe care o tănuia. Jurămîntul pe care l-a dat cetățenilor îl socotea ca pe o jucărie copilărească și a poruncit ca, legîndu-i pe toți împreună cu Sfîntul Areta, să fie păziți pe de străji, apoi a trimis la casele lor ca să le fie jefuite averile. Apoi a întrebat unde este Pavel, episcopul lor, și, aflînd că au trecut doi ani de cînd a murit, a poruncit ca să-l dezgroape. Scoțîndu-i trupul, l-a ars cu foc și cenușa a aruncat-o în văzduh. Apoi, aprinzînd un foc foarte mare, a adunat mulțimea preoților și a clericilor, a monahilor și a fecioarelor celor afierosite lui Dumnezeu și i-a aruncat în foc, fiind în număr de patru sute douăzeci și șapte de ființe. Astfel i-a ars pe ei, zicînd: "Aceștia sînt pricina pierderii acelor pe care i-au sfătuit să cinstească pe Cel răstignit ca pe un Dumnezeu". După aceea a poruncit propovăduitorilor lor ca, umblînd prin cetate, să spună la toți să se lepede de Hristos și să vină la legea evreiască, precum era împăratul.

Chemînd înaintea sa pe căpeteniile acelea, adică pe creștinii pe care îi ținea în legături, a început a grăi către dînșii, dar mai ales către Areta: "Ce nebuni sînteți voi, pentru credința voastră în Cel răstignit și credeți în El ca într-un Dumnezeu! Oare doară poate să fie bătut Dumnezeu, neavînd trup? Sau poate să moară cel fără de moarte? Oare nu sînt și între voi din cei ce urmează lui Nestorie, care cîntesc pe Hristos, nu ca pe un Dumnezeu, ci ca pe un prooroc? Eu nu vă silesc ca să vă închinați soarelui și lunii sau altei făpturi oarecare, nici nu vă silesc să jerfiți zeilor păgîni, ci însuși lui Dumnezeu și Făcătorului a

toată făptura". La aceste cuvinte Sfântul Areta, împreună cu însoțitorii săi, a răspuns: "Noi știm că dumnezeirea nimic nu putea suferi, ci numai omenirea cea luată din Preacurata Fecioară, precum mărturisesc proorocii, despre care știi și tu. Omenirea a răbdat numai pentru noi, iar dumnezeirea a arătat-o Hristos Domnul prin minunile Sale cele negrăite. Ce trebuință avem noi de multă vorbă? Noi îl mărturisim pe El că este Fiul lui Dumnezeu și grăim în numele întregului popor al cetății, că nu există chin pe care n-am fi gata să-l suportăm pentru Iisus Hristos, Dumnezeul nostru. Iar despre credința lui Nestorie, cel blestemat de Sfinții Părinți, adunați la al treilea sinod din Efes, ce avem noi? Căci noi nu despărțim în Hristos două persoane, ci credem că omenirea Lui este unită cu dumnezeirea într-o singură persoană. Iar pe tine, care grăiești cuvinte hulitoare asupra Domnului nostru, pentru o hulă ca aceasta și pentru călcarea jurământului tău, te va ajunge degrabă dumnezeiasca pedeapsă". Împăratul, suferind acele cuvinte cu răbdare, pentru că se rușina de înțelepciunea lui Areta, și de cinstea celorlalți creștini, a început cu cuvintele blinde a le îmbuna inimile, prin făgăduința darurilor și a cinstei, vrînd să schimbe credința lor și rîvna cea pentru Hristos, în fărădelege. Dar ei, ridicîndu-și ochii ca dintr-o inimă și parcă ar fi fost o singură gură, au strigat, zicînd: "Nu ne lepădăm de Tine, unule Cuvinte al lui Dumnezeu, Iisuse Hristoase, Care Te-ai născut din Preasfînta Fecioară, nici batjocorim cinstita Crucea Ta".

Împăratul, văzînd pe sfinți neclintîți în credință, a amînat chinuirea lor pentru altă vreme și a poruncit să fie ținuti în legături, iar el s-a pornit spre popor, ucigînd pe mulți fără cruțare. Și a poruncit ca să fie aduși femeile și copiii sfinților mucenici și împreună cu cinstitele femei au venit mulțime mare de alte femei văduve, fecioare și monahi. Pe acestea a căutat mai întîi să le înșele cu momeli, apoi le-a îngrozit cu chinuri, ca să se lepede de Hristos. Iar ele nu numai că nu voiau, dar și defăimau cu ocări pe împărat și mai ales fecioarele monahii strigau, ocărîndu-l pe el, pentru necredință. Iar el, nesuferind acele ocări, a poruncit ostașilor să le taie pe toate. Iar ele alergau la moarte cu veselie. A fost între dînsule o minunată întrecere, căci monahiile fecioare mergînd înainte sub sabie, grăiau către femei: "Știți că noi în biserica lui Hristos avem cinstea de a fi înainte; aduceți-vă aminte că noi, pretutindeni, avem locul cel de frunte, intrăm mai întîi în Biserica Domnului, ne apropiem mai înainte la Preacinstitele Taine și ședem la cel dintîi loc. Deci, se cade ca și aici să primim mai întîi cinstea mucenicească, mai întîi să murim și să mergem mai înainte de voi și mai înainte de bărbații voștri, la Mirele nostru, Iisus Hristos". Apoi și femeile apucau una decît alta mai înainte, plecîndu-și sub sabie grumazul. La fel și copiii cei mici se înghesuiau între mame, grăbindu-se la moarte și fiecare striga: "Tăiați-mă pe mine, tăiați-mă pe mine". O astfel de osîrdie aveau ca să moară pentru Hristos, încît necuratul evreu Dunaan și toți boierii lui se mirau foarte tare. Iar nelegiuitul zicea: "O, cum a putut înșela pe oameni Galileanul, încît socotesc moartea într-un nimic și pentru El își pierde sufletele și trupurile?".

Era în cetatea Negran o văduvă, pe nume Singlitichia, de neam bun și cinstit, frumoasă la față, dar la suflet și mai frumoasă, bogată cu averea, dar mai bogată cu faptele bune și care a rămas văduvă încă de tînră. Aceasta avea două fiice. Văduva, șezînd în casa sa în post și în rugăciuni, nevrînd să se însoțească cu alt bărbat și făcîndu-se mireasa lui Hristos, Îl sluja ziua și noaptea, cu toate că era tînră de ani, însă cu înțelepciunea era bătrînă și mai mult decît cei bătrîni a priceput poruncile Domnului. Despre aceasta auzind necuratul evreu Dunaan, a poruncit să o aducă cu cinste la el, împreună cu amîndouă fiicele. După ce au adus-o, a căutat spre dînsa cu fața veselă și i-a zis cu glas blînd: "Am auzit de tine, cinstită femeie, că ești de neam bun, înțeleaptă și pricepută, pentru care lucru mărturisește fața și privirea ta, precum că adevărate sînt cele spuse despre tine, deci că nu dorești a urma femeilor celor nebune, pe care eu le-am pierdut pentru nebunia lor și să nu mai socotești ca Dumnezeu, pe Cel ce S-a răstignit pe cruce, pentru că a fost mîncător și băutor de vin, prietenul vameșilor, petrecător și potrivnic Legii strămoșești. Deci, să faci cele cuvenite bunului tău neam leapădă-te de Nazarineanul și să crezi ca noi, ca să fi cu împărăteasa în palatele ei, cinstită de toți. Astfel vei petrece mai bine, scăpînd de greutățile ce se întîmplă în văduvie. Pentru că a ajuns pînă la noi vestea despre tine și chiar se vede că tu ai mari bogății, multe slugi și slujnice și ești cinstită de toți, fiind tînră și frumoasă. Cu toate aceste fericiri nu ai voit să te măriți cu alt bărbat și se mai spune despre tine că ești îmbunătățită și cu multă pricepere. Deci și acum să cugeți bine și să fii desăvîrșită în pricepere. Ascultă-mi sfatul cel sănătos și nu da în mîinile chinuitorilor frumusețea și tinerețea ta, precum și fecioria fiicelor tale, căci vei suferi mai multă rușine și necinste decît chinuri, ci,

încetînd a slăvi pe Cel răstignit și supunîndu-te legilor noastre, să gîndești cele ce sînt folositoare ție și fiicelor tale".

Iar fericita și cinstita femeie cu multă înțelepciune a răspuns împăratului, zicînd: "Se cade ție, împărate, să cinstești pe Acela ce ți-a dat stăpînirea și acea porfiră și diademă; și mai ales ți-a dat viața ca un Fiu al lui Dumnezeu și Dumnezeu adevărat, dar tu te-ai arătat nemulțumitor pentru o astfel de binefacere și cu limbă îndrăzneată grăiești de rău pe Făcătorul tău de bine. Oare nu te temi că un trăsnet de sus are să te lovească? Tu voiești a mă slăvi cu mare cinste, eu însă cinstea voastră ca o necinste o socotesc și nu voiesc să mă laude lumea aceea care hulește pe Dumnezeul meu, nici nu voi fi nebună să locuiesc cu vrăjmașii lui Dumnezeu în lăcașurile păcătoșilor". Acestea auzindu-le împăratul, s-a umplut de mînie și, căutînd la boierii săi, a zis: "Vedeți cum fără de rușine ne vorbește această necurată femeie?" Apoi a poruncit să ia acoperămîntul de pe capul ei și de pe capetele fiicelor ei și așa, cu capul descoperit și cu părul despletit, să fie purtate prin cetate, cu batjocură și cu necinste. Astfel fiind purtată cu necinste pe ulițele cetății, a văzut cum mulțimea femeilor plîngea pentru dînsa, de o necinste și rușine ca aceea. Iar ea a zis către dînsule: "Știu, prietenelor, că vă este jale pentru mine, văzîndu-mă cu fiicele mele în această stare, dar să nu vă întristați, cînd eu mă bucur, nici să plîngeți cînd eu mă veselesc, căci ziua aceasta îmi este mie mai de bucurie decît ziua nunții, căci pentru Mirele meu rabd acestea, Căruia fără de prihană I-am păzit văduvia mea și Lui I-am logodit pe iubitele mele fiice. Acum mă bucur că Domnul meu privește la defăimarea mea, unde este mărturisirea mea și știe osîrdia mea pentru El, pentru că n-am voit nici cinstea, nici bogățiile, nici chiar viața cea vremelnică, ci numai una este dorința mea: ca să aflu pe Hristos și să merg la El în ceata sfintelor mucenite, ducîndu-I cu mine rodul pîntecelui meu, adică pe fiicele mele. Deci rogu-mă vouă, surorile mele, nu plîngeți, ci mai ales vă bucurați cu mine, că merg să mă fac părtaşă cerescului Mire Iisus Hristos".

Apoi iarăși a fost adusă înaintea împăratului, care i-a zis: "Leapădă-te de Hristos ca să fii vie". A răspuns sfînta: "De mă voi lepăda de Hristos pentru viața cea vremelnică, apoi cine mă va izbăvi de veșnica moarte, care este în focul cel nestins". Și căutînd spre cer a zis: "Să nu-mi fie mie, o, împărate fără de moarte, să mă lepăd de Tine, Unule născut, Fiul lui Dumnezeu, și să mă supun hulitorului și călcătorului de jurămînt, care cu înșelăciune a luat cetatea noastră și acum prigonește biserica Ta cea sfîntă". Iar împăratul, aprinzîndu-se de cumplită mînie, a răcnit: "O, necurată femeie, îndată voi zdrobi capul tău și-ți voi sfîșia carnea și te voi arunca spre mîncarea cîinilor. Atunci voi vedea de te va izbăvi din mîinile mele Nazarineanul, spre Care tu nădăduiești". Niște cuvinte ca acestea ale împăratului nesuferindu-le fiica ei cea mai mare, care avea doisprezece ani, a scuipat în fața împăratului și îndată slujitorii cei ce stăteau de față au tăiat-o și împreună cu dînsa și pe sora ei cea mai mică au ucis-o cu sabia. Și au căzut amîndouă fiicele moarte, înaintea ochilor mamei lor cea vrednică de laudă. Apoi împăratul a poruncit ca să ia sîngele lor și să-l ducă la gura maicii lor ca să-l bea. Iar ea gustînd, a zis: "Te slăvesc pe Tine Doamne, Dumnezeul meu, că m-ai învrednicit a gusta jertfele cele curate ale sărmanelor mele fiice. Ție, Hristoase Dumnezeule, Îți aduc această jertfă a mea, înaintea Ta pun aceste mucenite fecioare care au ieșit din pîntecele meu, cu care, numărîndu-mă și pe mine, du-mă în cămara Ta și, precum zice David, "arată pe maică veselindu-se de feciori". După aceea împăratul a poruncit să-i taie capul. Astfel s-a dus maica cu fiicele sale la veselia cea veșnică. Apoi împăratul zicea cu jurămînt: "N-am văzut în viața mea așa frumoasă femeie și așa frumoase fecioare ca acestea, care nici frumusețile, nici viața lor nu și-au cruțat-o".

A doua zi împăratul a stat la un loc mai înalt și a chemat la dînsul pe Areta cu toți tovarășii lui, care erau în număr de trei sute patruzeci. Stînd de față împăratul, a căutat pe Areta, ca spre cel mai bătrîn, și a zis: "Tu, nesocotitul, te-ai sculat asupra stăpînirii noastre și toată cetatea ai ridicat-o asupra noastră, învățînd pe oameni a se împotrivi nouă. Tu ai înșelat pe oameni, ca să asculte cuvintele tale ca pe niște legi, iar de legile și poruncile noastre să se lepede. Tu ai învățat poporul să cinstească pe Cel răstignit ca pe un Dumnezeu și pe Cel ce nu și-a ajutat Sieși cînd era răstignit, pe Acela toți să-L aibă ajutor. Pentru ce nu ai urmat tatălui tău care, stăpînind în Negran, se supunea împăraților care au fost mai înainte decît noi? Deci, să fii chinuit, tu și toți cei care te ascultă pe tine, precum au fost bărbații și femeile care mai înainte

s-au dat morții și au fost uciși de noi, și căroră Fiul Mariei și al teslarului cu nimic nu a putut să-i ajute". Iar bătrînul îl asculta, suflînd cu greu, cuvintele mîndre ale împăratului urît de Dumnezeu. Apoi, suspinînd din adîncul inimii, a zis: "Nu ești tu, împărate, pricina tuturor lucrurilor ce se fac, ci cetățenii noștri sînt vinovați, că nu au ascultat sfatul meu. Pentru că eu le-am dat sfatul să nu deschidă cetatea ție, omului celui viclean și înșelător, ci să se lupte cu tine vitejește. Iar ei nu au luat aminte la cuvintele mele. Eu voiam să ies cu puținii mei tovarăși înaintea ta, precum a făcut-o odată Ghedeon contra madianiților. Pentru că nădăjduiam spre Hristosul meu, Cel hulit de tine acum, Care m-ar fi ajutat să te întrec, să te biruiesc și să te calc pe tine, nelegiuitule călcător de jurămînt, cel ce nu-ți mai aduci aminte de așezămintele cele hotărîte, prin care cu jurămînt te-ai făgăduit să păzești cetatea și pe cetățeni".

Unul dintre cei care ședea cu împăratul, a zis către sfînt: "Oare așa vă învață pe voi legea lui Moise, ca să necinstiți pe unsul Domnului? Pentru că zice: "Pe stăpînitorul poporului tău să nu-l grăiești de rău". Dar și scriptura voastră învață a-l cinsti pe împărat, nu numai pe cel bun și blînd, ci și pe cel îndărătnic". Iar sfîntul a răspuns: "Oare nu ai auzit ceea ce s-a zis lui Ahav, prin Ilie proorocul, cînd Ahav a zis către Ilie: Tu ești cel ce răzvrătești pe Iarael? Iar Ilie a răspuns: "Nu răzvrătesc eu pe Israel ci numai tu și casa tătîne-tău". Vezi că nu numai pe Ahav singur, ci și toată casa lui a mustrat-o și a defăimat-o și cu aceasta n-a stricat legea. De aceea, tot cel ce cu dreaptă credință cinstește pe Dumnezeu, nu strică legea cînd mustără pe împăratul cel necurat pentru a lui păgînatate și care nu se teme a huli cu gura sa asupra cerului și asupra Ziditorului. Văd că voi nu vă îngrijiiți de îndelunga răbdare a lui Dumnezeu, iar pe noi vă sîrguiți să ne aduceți să facem cele ce faceți voi. Iar tu, împărate nedrept, nelegiuit și fără de omenie, oare ai făcut cu noi așa precum ai făgăduit? Oare astfel de dreptate se face din partea împăratului? Oare așa au fost împărații mai înainte de tine? Cu adevărat n-au fost așa, ci buni, blînzi, dreپți și milostivi, păzindu-și hotărît cuvîntul lor și arătînd poporului bunăvoință. Iar tu, călcătorule de jurămînt, nu te poți satura de sîngele creștinilor. Deci să știi că Dumnezeu Atoateștiutatorul degrabă îți va lua scaunul împărătesc și-l va da unui om credincios și bun, care va întări și va înălța neamul creștinesc și va zidi Biserica, pe care tu cu foc ai ars-o și ai surpat-o la pămînt. Eu sînt fericit că la adînci bătrîneți, avînd nouăzeci și cinci de ani, văzînd pe fiii fiilor mei și pe fiicele fiicelor mele, primesc cununa mucenicească și aduc jertfă lui Dumnezeu o cetate cu atît de mult popor".

Apoi, întorcîndu-se spre popor și spre ai săi împreună pătimitori, a început a grăi așa: "Bărbați creștini, prieteni și cunoscuți, ne-am amăgit crezînd jurămîntul și înșelătoarele cuvinte ale acestui împărat fără de Dumnezeu. Iată, acum vedem nedreptatea lui și auzim cuvintele lui cele hulitoare de Dumnezeu. Mai bine am fi făcut dacă ne-am fi împotrivit lui cu război și am fi stat tari pînă la sfîrșit, că ne-ar fi ajutat nouă Dumnezeu să-l biruim. Dar de vreme ce s-a făcut așa și ni se spune acum de față, ca ori să ne supunem vrăjmașului și să petrecem în rușine viața vremelnică sau, nesupunîndu-ne lui, să cîștigăm sfîrșit fericit; de aceea să ne sîrguim să moștenim slava cea fără de moarte, prin pătımire, pentru că ce este mai slăvit decît mucenicia? Și ce este mai cinstit decît a pătimi pentru Hristos? De mult am avut gînd și dorire să rabd munci pentru Hristos și acum, cîștigîndu-mi dorința și aflînd ceea ce am căutat, mă bucur și, iată, sînt gata să mor îndată. Voi, o, fraților să nu fiți fricoși și mici la suflet și să iubiți viața vremelnică, ca pentru viața cea vremelnică să vă lipsiți de viața cea veșnică și să poată judecătorul a se lăuda, dacă pe vreunul din noi, înfricoșîndu-l prin îngrozirea sa, l-ar depărta de sfînta credință. Atunci el s-ar înălța prin mîndria sa și astfel, biruind pe toți, mai mari hule va aduce asupra Fiului lui Dumnezeu. Dar de se va afla cineva dintre noi care să se teamă de moarte și să gîndească a se lepăda de Hristos și de viața cea veșnică, acela îndată să iasă din mijlocul nostru și să se despartă de noi, care sîntem un suflet și un gînd, și să nu mai poarte în zadar numele de creștin. Cel ce se va lepăda de Tine, Hristoase, Cuvinte al lui Dumnezeu, pentru vremelnica viață, să nu aibă parte de ea. Dacă cineva din neamul meu și dintre vecinii mei, cuprinzîndu-se de pofta vremelnicilor bunătăți, Te-ar lăsa pe Tine, Ziditorule, și ar merge în urma împăratului celui necurat, acelaia să nu-i faci parte, o, Hristoase Împărate, să se mîngîie de acelea ce se par a fi bune și mîngîietoare, ci să-i faci parte de toate cele potrivnice și rele".

Cînd grăia aceasta sfîntul, toată mulțimea creștinească vărsa lacrimi fierbinți și zicea: "Îndrăznește, povățuitorule și învățătorule al nostru, că nimeni nu te va lăsa pe tine! Nimeni din soborul nostru nu se va

despărți de tine! Iată, noi toți sîntem gata să murim înaintea ta pentru Hristos și să cîștigăm acel fericit sfîrșit". Iar sfinții le-a răspuns: "Eu voi merge înaintea voastră să mor și, în felul acesta, vă voi fi vouă povățuitor, că precum în cetate întîiul loc mi l-ați încredințat, așa și aici, să mă lăsați să stau eu mai întîi înaintea lui Hristos". Apoi sfinții au continuat: "Dacă vreunul din fiii mei va rămîne viu în credința cea sfințită, acela să fie moștenitorul averilor mele, din care trei sate le dau sfintei biserici, care degrabă se va ridica, pentru că acest nelegiuit împărat va pieri în curînd, iar Biserica lui Hristos în această cetate se va ridica și va înflori ca o foarte frumoasă floare, stropită cu sîngele robilor Lui, care sînt atît de mulți". Acestea zicîndu-le, sfinții au binecuvîntat poporul și, înălțîndu-și mîinile și privind cu ochii spre cer, a zis: "Slavă Ție, Doamne, de toate acestea!". Și, întorcîndu-se către împărat, i-a zis: "Te laud pe tine, împărate, că mi-ai îngăduit și nu mi-ai întrerupt cuvintele mele și mi-ai dat vreme să vorbesc cu prietenii mei. Iar acum să nu zăbovești mai mult, ci să faci ceea ce voiești, căci te-ai încredințat că nu ne lepădăm de Hristos și nu urmăm nelegiuirile tale".

Apoi împăratul, văzîndu-i neschimbați, i-a osîndit pe toți la moarte. Au dus pe sfinți la un pîrîu care se numea Odias, ca acolo să le fie tăiate capetele. Sosind la locul hotărît, sfinții au făcut rugăciune, zicînd: "Doamne, Doamne, puterea mîntuirii noastre, umbrit-ai peste capul nostru în ziua de război, iar acum scoate-ne pe noi în viața cea veșnică, că n-am iubit nimic mai mult decît pe Tine, nici patria, nici neamul, nici bogățiile, ci pe toate le-am părăsit pentru Tine. Încă și viața noastră am defăimat-o și ne-am socotit ca niște oi duse la înjunghiere. Deci, cu smerenie ne rugăm Ție, izbăvește sîngele robilor Țăi, înalță mîna asupra mîndriei împăratului cel necurat, primește întru apărarea Ta pe fiii celor ce mor pentru Tine, întărește cetatea care se laudă cu cinstitul său sînge, cu crucea și cu pătîmirea. Vezi ce au făcut vrășmașii Țăi: au stricat buna ei podoabă, au ocărit sfințenia Ta, au ars cu foc Sfîntul Țău locaș, pe care Te rugăm să-l ridici la loc, dînd sceptrul împăraților credincioși". Astfel rugîndu-se sfinții, ostașii au început a-i tăia. Mai întîi l-au tăiat pe Sfîntul Areta, ca pe un povățuitor creștinesc ce se afla, apoi pe toți ceilalți trei sute patruzeci de sfinți mucenici. Astfel și-au găsit ei fericitul sfîrșit.

O femeie credincioasă din aceeași cetate avea cu dînsa un copil mic, care nu avea mai mult de cinci ani. Văzînd uciderea cu sabia a sfinților mucenici, a alergat la dînsii și, luînd puțin sînge de la ei, s-a uns pe ea și pe fiul ei. Umplîndu-se de rîvnă, îl blestema pe împărat și cu mare glas zicea: "Să i se întîmple acestui evreu precum i s-a întîmplat lui Faraon". Iar ostașii, prinzînd-o, au dus-o la împărat și i-au spus lui toate cele grăite de dînsa. Împăratul nu a lăsat-o pe ea să grăiască mai mult, nici n-a întrebato-o nimic, ci a poruncit ca îndată să fie arsă în foc. Și a fost aprins un foc mare și chinuitorii au legat-o pe acea cinstită femeie ca s-o arunce în foc. Atunci micuțul ei copil a început a plînge și a alergat la împărat și cu ochii plini de lacrimi a căzut la picioarele lui, rugîndu-l s-o dezlege pe maica lui. Iar împăratul, luîndu-l în brațele sale, pentru că pruncul era frumos și vorbea bine, i-a zis: "Pe cine oare iubești mai mult, pe noi sau pe maica ta?" Iar pruncul i-a răspuns: "Pe maica mea o iubesc și am venit să mă rog ție ca să fie dezlegată și ea mă va lua cu dînsa la chinuri, despre care adeseori îmi spunea". Și l-a mai întrebato împăratul: "Ce sînt chinurile de care grăiești tu?". Iar pruncul, umplîndu-se de darul lui Dumnezeu care lucra într-însul, a răspuns împăratului: "Chinurile sînt a muri pentru Hristos și iarăși a învia". L-a întrebato împăratul: "Cine este Hristos?" Iar pruncul a răspuns: "Să vii cu mine la biserică și eu ți-L voi arăta pe Iisus Hristos". Și iarăși, privind spre maica sa, plîngea, zicînd către împărat: "Lasă-mă să mă duc la maica mea". Iar împăratul i-a zis: "Pentru ce-ai venit la mine și ai lăsat pe maica ta? Deci, să nu mergi la dînsa, ci să fii cu noi și îți voi da ție mere și nuci și din toate roadele cele bune".

Acestea împăratul le spunea ca un copil naiv, crezînd că el nu are pricepere. Dar pruncul, covîrșind anii cu înțelepciunea, răspundea cu pricepere, zicînd: "Nu voi fi cu voi, ci voi fi cu maica mea, pentru că eu socoteam că tu ești creștin și de aceea am venit la tine să te rog pentru maica mea, dar tu ești evreu și pentru aceea nu voi fi cu tine, nici nu voi lua ceva din mîinile tale, ci voiesc numai să mă lași să mă duc la maica mea". Atunci împăratul s-a mirat de înțelepciunea celui mic copil care, atunci cînd a văzut că maica sa este aruncată în foc, l-a mușcat tare pe împărat și, durîndu-l tare, acesta l-a aruncat din brațe, poruncind unui boier care stătea în fața sa să ia copilul și să-l educe în legea evreiască și în lepădarea de Hristos. Boierul, mirîndu-se de priceperea pruncului, l-a luat și l-a dus în casa sa. Întîlnindu-se cu un prieten a stat

și i-a spus cele ce s-au întâmplat cu acel prunc. Stînd ei în apropiere de focul în care a fost aruncată sfînta lui maică, pe cînd vorbeau între ei, pruncul s-a smuls din mîinile celui care-l ținea și, alergînd degrabă, s-a aruncat în foc, cuprinzînd-o pe maica sa care ardea și a ars și el împreună cu ea. Astfel maica și fiul au fost jertfă și ardere de tot, cu bună mireasmă lui Dumnezeu. Slavă lui Dumnezeu, Celui ce a înțelepțit așa pe pruncul acela, încît s-au împlinit întru dînsul cuvintele proorocești: "Din gura pruncilor și a sugătorilor ai săvîrșit laudă pentru vrăjmașii Tăi, ca să sfărîmi pe vrăjmașul și pe izbăvitorul".

Pe cînd se petreceau acestea toți boierii și voievozii împăratului celui fărădelege aveau jale de afit de multă vărsare de sînge creștinesc și, apropiindu-se de împărat, l-au rugat să înceteze cu aceasta și să nu piardă cetatea din care luau multă dijmă în toți anii. Nelegiuitul împărat a făcut după cererea lor, a încetat de a vărsa sîngele cel nevinovat, însă a luat multe mii de copii și de fecioare din cetatea aceea și din toate hotarele Negranului: pe unii i-a luat în robie pentru el, iar pe alții i-a dat boierilor și ostașilor care i-au vrut. Apoi toată cetatea, care mai înainte slujea Sfintei Treimi în liniște, a împovărat-o cu grea împilare și așa s-a întors la scaunul său.

Întorcîndu-se la treburile sale nelegiuitul și lepădatul de Dumnezeu evreu, s-a arătat foc din ceruri care toată noaptea a luminat văzduhul. Pentru acest lucru Dunaan și ostașii lui s-au înspăimîntat. Apoi focul a căzut pe pămînt ca o ploaie și pe mulți i-a vătămat. Acesta era semnul lui Dumnezeu și început pentru izbîndirea vărsării sîngelui. Însă împăratul nelegiuit, ca alt Faraon, n-a vrut să se îndepărteze și nu s-a smerit sub mîna cea tare a lui Dumnezeu, ci cu atîta mînie se îndrăcise asupra creștinilor, încît nu numai în pămîntul său, dar și în alte țări și împărății se silea să-i dezlădăcineze pe creștini. A trimis pe solii săi la împăratul Persiei, rugîndu-l pe el să facă asemenea ca dînsul și să-i ucidă pe toți creștinii care sînt în stăpînirea sa, dacă voiește ca milostiv să-i fie soarele și tatăl Soarelui, Dumnezeu evreiesc, pentru că perșii cinstesc Soarele ca pe un Dumnezeu și, vrînd ca să-l înarmeze împotriva creștinilor pe împăratul perșilor, numea pe Dumnezeu evreilor tată al Soarelui. A mai scris și la stăpînitorul sarazinilor, Alamundar, făgăduindu-i mult aur, ca să-i ucidă pe creștinii care erau sub stăpînirea lui.

Toate aceste auzindu-le dreptcredinciosul Iustin, împăratul grecesc, s-a mîniat foarte tare și inima i s-a întristat de o așa prigoană împotriva creștinilor. A trimis scrisori la Arsenie, arhiepiscopul Alexandriei, ca să-l îndemne pe Elezvoi, împăratul Etiopiei, să pornească război împotriva necuratului împărat evreu, răzbunînd sîngele creștinesc. Apoi a trimis scrisoare și la împăratul Elezvoi, înștiințîndu-l despre toate cele ce au suferit creștinii omorîți de Dunaan și mai ales creștinii din cetatea Negran, și l-a mai înștiințat și despre solii trimiși la împăratul perșilor și la stăpînitorul sarazinilor, prin rugăminte și prin aur înarmîndu-l pe el să se ridice împotriva vărsării sîngelui creștinesc. Apoi Iustin ruga în scrisoare pe Elezvoi, ca pe cel care își avea hotarele aproape de Dunaan, să se ridice asupra celui hulitor de Dumnezeu și nesățios de sînge creștinesc. La fel și pe Asterie, arhiepiscopul, îl deștepta și îl îndemna la război și cu tot dinadinsul se ruga lui Dumnezeu să ajute creștinilor să-l gonească pe vrăjmașul lor. A mai trimis scrisoare și către toți monahii care era în Nitria, în schiturile de acolo, poruncindu-le să se roage pentru aceasta.

Elezvoi, împăratul Etiopiei, a fost înștiințat nu numai de către împăratul Iustin, dar și de către Asterie, arhiepiscopul, despre toate cele ce se întîmplau la omeriți. Dar și mai înainte de a afla de la el a știut, pentru că ostașii lui, care rămăseseră acolo ca să străjuiască cetățile, se uciseseră. Și ardea cu rîvnă pentru Dumnezeu, suferea cu inima pentru creștini și voia să se ridice îndată, dar nu putea pentru că era iarnă și aștepta vara, pregătind înainte toate cele pentru război. După ce a trecut iarna, a adunat ostașii și dintre oamenii săi și din alții care veniseră la dînsul spre ajutor și s-a făcut o oaste pînă la douăzeci de mii de ostași. Apoi peste iarnă a construit corăbii în India, în număr de șaptezeci, și a mai adunat șaiszeci de corăbii de la negustorii din Persia și din Etiopia care veniseră acolo pentru negustorii. Apoi a reparat multe din corăbiile lui cele vechi.

În vremea primăverii s-a pornit la război cu toată puterea sa și a trimis din părțile de jos ale Etiopiei o parte din oaste pe uscat în țara omiriților, iar el, împreună cu ceilalți ostași, s-au dus cu corăbiile pe mare.

Și astfel, unii pe uscat și alții pe mare, s-au năvălit asupra pământului omiriților de pretutindeni ca să-l cuprindă pe Dunaan. Dar Dumnezeu, Care pe toate le rânduiește cu înțelepciunea Sa și nu după voia omenească, ci după judecățile Sale le lucrează, știind ce vor să fie de folos, a împiedicat planul fericitului împărat Elezvoi; căci ostașii cei trimiși pe uscat asupra omiriților s-au rătăcit în pustietăți și în munți, în locuri neumblate și fără de apă și nu au putut să ajungă la omiriți, nici să se întoarcă înapoi.

Rătăcind multe zile, au slăbit de sete și au căzut morți; puțini dintre ei au rămas vii și abia au putut să ajungă în patria lor, aducând această veste tristă. La fel și împăratul, fiind pe mare cu corăbiile, calea nu i-a fost cu spor, căci a intrat la o cetate care se numea Dachei și, ieșind din corabie, a mers la o biserică ce era aproape de mare. Lăsându-și lângă ușă, afară, coroana, porfira și toate semnele și podoabele împărătești, a intrat cu haine ponosite înăuntru și s-a rugat mult înaintea altarului, cu mare umilință. Apoi pomenea în rugăciuni minunile pe care Dumnezeu le-a făcut în Egipt și în pustie pentru evreii cei nemulțumitori și zicea: "Nemulțumitori s-au arătat iudeii Ție, binefăcătorul lor și nu numai aceia pe care i-ai scos din Egipt, ci și fiii lor și toată seminția lor de pînă acum. Pentru că Tu știi, Doamne, cîtă răutate au făcut cetății Tale Negran, că luînd cu vicleșug poporul tău, au făcut fărădelege asupra sfinților Tăi, și pe creștinii cei ce au rămas îi căutau pînă la sfîrșit ca să-i piardă de pe pămînt. Dacă se face aceasta pentru păcatele noastre, să ne rugăm bunătății Tale să nu ne dai pe noi în mîinile lor, ci singur să ne pedepsești, precum Ți este Ție cu plăcere. Pe cît este slava Ta, pe atît este și mila Ta. Iar vrăjmașilor noștri să nu ne dai pe noi, ca să nu zică: "Unde este Hristos al lor spre Care nădăjduiesc și unde este crucea lor, în care se laudă".

Astfel, împăratul rugîndu-se, cu lacrimi a ieșit din biserică și din cetate. Auzind acolo de un monah sfînt pe nume Zinon, care trăia retras nu departe de cetate, în vîrstă de patruzeci și cinci de ani și care pentru viața lui cea îmbunătățită luase de la Dumnezeu darul proorociei și prevedea cele ce aveau să fie, a mers la acel monah în chip de ostaș, aducîndu-i tămîie într-un vas, iar sub tămîie a ascuns aur, ca să ia cuviosul împreună cu tămîia și aurul. Mergînd la monah, i s-a închinat lui și dîndu-i darul cel adus, i-a zis să se roage pentru dînsul. Apoi l-a întrebat dacă le va ajuta Dumnezeu în lupta împotriva lui Dunaan evreul, asupra căruia merg cu război ca să răzbune sîngele creștinesc. Iar cuviosul, fiind înaintevăzător, l-a cunoscut pe el că este împărat, știind și de aurul cel ascuns sub tămîie pe care nu l-a primit și i-a zis lui: "Oare nu ai auzit pe Domnul care zicea: a Mea este izbînda, Eu voi răsplăti. Iar tu rău te-ai pornit cu război, pentru că se va lua de la tine împărăția și mulți împreună cu tine se vor lipsi de viață". Împăratul, auzind acestea, s-a speriat foarte tare și, plîngînd, s-a dus de acolo. Fiind în foarte mare întristare și mîhnire, toată noaptea s-a gîndit și nu pricepea ce va face. Apoi a vrut să fugă de acolo. Făcîndu-se ziuă, s-a dus din nou la acel monah, care i-a zis: "Nu este cetate pe pămînt unde poți scăpa de moarte. Dacă voiești să fii viu și să-l biruiești pe împăratul cel necurat, făgăduiește că ai să mergi la viața monahicească". Iar el cu jurămint s-a făgăduit, zicînd: "De-mi va da mie Dumnezeu biruință asupra lui Dunaan, îndată voi lăsa împărăția și mă voi face monah". Cuviosul, auzind acestea de la împărat și văzînd lacrimile lui, s-a rugat lui Dumnezeu pentru dînsul și l-a binecuvîntat pe el, precum odată Samuil pe împăratul David, cînd acesta mergea asupra lui Goliat și i-a zis: "Dumnezeu să fie cu tine, înarmat cu muceniceasca jertfă, cu rugăciunile arhiepiscopului Alexandriei și cu ale sfinților părinți pustnici, care se roagă pentru tine. Cu lacrimile fericitului împărat Iustin vei birui pe Dunaan și vei slobozi sîngele cel nevinovat". Împăratul, mîngîindu-se cu aceasta, a luat binecuvîntarea și a mers la ostași, bucurîndu-se și slăvind pe Dumnezeu.

Auzind Dunaan, împăratul omiriților, că Elezvoi, împăratul Etiopiei, vine asupra lui pe mare și pe uscat, a adunat mulțime de ostași și a stat înarmat la hotarele pământului său, așteptînd venirea lui Elezvoi. Apoi, auzind că ostașii lui Elezvoi au pierit prin pustietăți, s-a bucurat și nu se păzea dinspre partea uscatului, ci numai dinspre mare. Între Etiopia și omiriți era un loc unde marea era prundoasă, îngustă și strîmtă, încît abia erau două stadii, avînd în multe locuri mulțime de pietre mari și ascuțite, acoperite cu puțină apă și, de aceea, acest loc era foarte anevoios pentru plutirea corăbiilor. Pe lângă aceasta, făcuse evreul mai anevoioasă trecerea, pentru că a făcut un lanț de fier gros și lung și a împiedicat pe acolo marea cea prundoasă, ca nu numai pietrele cele dese, ci și lanțul cel de fier să oprească calea lui Elezvoi, și să nu

lase corăbiile lui să treacă în partea aceea. Dar Dumnezeu, Care dă biruință asupra vrăjmașului, a pierdut înțelepciunea celui evreu viclean, și cu puterea Lui cea minunată a făcut calea lesnicioasă creștinilor.

Plutind Elezvoi de la cetatea Dachei și avînd bună nădejde, a suflat un vînt ajutător și a ridicat pînzele. Deci a plecat în mare grabă, și în puține zile a ajuns la hotarele țării omiriților. Ajungînd la acea strîmtoare a mării și neștiind nimic de lanț, împăratul a poruncit ca să treacă mai întîi zece corăbii, apoi după dîsele a rînduit douăzeci de corăbii, iar el fiind sus privea la acea trecere; apoi cealaltă mulțime de corăbii, stînd înapoi, așteptînd pînă ce vor trece cele dinainte. Deci, slobozindu-se cele zece corăbii, Domnul Dumnezeu, Care îndreaptă căile și cărările oamenilor și în ape multe, a venit în ajutorul credincioșilor Săi și unde era să fie pierderea corăbiilor, acolo, mai presus de nădejde, le-a venit mîntuirea, pentru că deodată s-a ridicat în mare o furtună grozavă, încît valurile se înălțau în sus ca munții și, luînd corăbiile, le treceau peste acel loc, încît numai o corabie s-a împiedicat în lanțul de fier și aceea se vedea stînd ca pe piatră. Dar, cu puterea lui Dumnezeu, ridicînd-o apa în sus, a trecut și acea corabie.

Astfel s-au împlinit acolo cele zise de David: "Cei ce se pogoară la mare în corăbii, aceia au văzut lucrurile Domnului și minunile Lui întru adînc". Pentru că o minune ca aceea a făcut-o mîna tare a lui Dumnezeu, căci nu numai corăbiile cele dinainte au trecut prin acel loc primejdios, pietros și împiedicat de lanțul cel de fier, dar și lanțul de fier s-a rupt din cauza furtunii și a valurilor și a făcut și celorlalte corăbii trecerea lesnicioasă. Pe cele dintîi zece corăbii, trecîndu-le valurile, le-au dus la malul care era la două sute de stadii de locul unde stătea împăratul Dunaan cu toți ostașii din Omirit, iar celelalte douăzeci de corăbii în care era și împăratul Elezvoi, deși trecuseră acea strîmtoare a mării, oprindu-se de vînt, nu au reușit să le ajungă primele, ci erau purtate pe mare de valuri.

Dunaan, aflînd de corăbiile care au ajuns la mal, îndată a trimis treizeci de mii de ostași călări înarmați, ca să nu-i lase pe creștini să iasă din corăbii pe uscat. Apoi, liniștindu-se furtuna, corăbiile cele purtate de valuri pe mare nu s-au îndreptat spre cele zece corăbii dinainte din care ostașii nu puteau să iasă pe uscat, pentru că erau împiedicați de ostașii lui Dunaan. Iar cealaltă mulțime de corăbii, trecînd a treia zi de la acea strîmtoare, stăteau nu departe de mal și nu s-au întîlnit cu cele dinainte, ci erau foarte departe de dîsele, încît nu puteau afla unii de alții. Iar Dunaan, socotind că acolo este împăratul Etiopiei, a mers unde era mulțimea corăbiilor cu toată puterea sa și a tăbărît pe mal, nelăsînd ostașii să iasă din corăbii pe uscat. A stat acolo multă vreme, încît amîndouă părțile erau în încurcătură în felul următor: etiopienilor care erau în corăbii, au început să le lipsească pîinea și apa, iar omeriților care erau pe mal, le făcea rău arșița soarelui. Apoi Dunaan a trimis un voievod din rudele sale cu douăzeci de mii de călăreți în ajutorul celor treizeci de mii de ostași care străjuiau cele zece corăbii, tăindu-le creștinilor calea spre uscat. Cu acel voievod a mers un famen împărătesc, purtînd cinci sulite de aur și făcea război în toate zilele cu creștinii, căci o parte dintr-înșii ieșiseră pe uscat și își găsiseră loc pe mal. Voievodul cel trimis de Dunaan, avîndu-l cu sine pe famenul care purta sulitele de aur și cîțva slujitori, a ieșit din tabăra sa la vînat.

În aceeași noapte, unii dintre ostașii lui Elezvoi, care erau pe mal, constrînși de foame, s-au sfătuit să fugă. Furînd caii, au încălecat pe dînșii și au fugit. Dar din întîmplare sau, mai bine zis, după rînduiala lui Dumnezeu, au năvălit asupra voievodului omiriților și asupra famenului împărătesc, care erau la vînat și s-au bătut între ei. Biruindu-i, au prins pe voievod, ruda împăratului și pe famenul cel cu sulitele de aur, iar pe ceilalți ostași i-au tăiat cu săbiile. Apoi iarăși s-au întors la corăbiile lor, ducînd la împăratul lor pe cei făcuți prizonieri și sulitele lor de aur. Împăratul s-a bucurat foarte mult și a lăudat pe Dumnezeu, Care a început a da în mîinile lui pe vrăjmașii Sfintei Cruci, iar sulitele de aur a făgăduit să le dăruiască Bisericii lui Dumnezeu, spre frumoasa podoabă a Altarului. Foarte de dimineată, rînduind și ostașii la luptă, s-a coborît în caiace și, ieșind pe uscat, a chemat pe Bunul Dumnezeu în ajutor. Și a făcut război mare cu omiriții care, nefiind conduși de voievodul lor, au început a se tulbura și, întorcînd spatele, au luat-o la fugă. Creștinii, gonindu-i îi tăiau ca pe iarbă. Și atît de mult le-a ajutat Dumnezeu, încît nici unul dintre dușmani n-a scăpat, toți căzînd sub sabia creștinească. Si nu era nimeni care să-l anunțe pe împăratul Dunaan despre pierderea ostașilor săi.

Apoi creștinii, împreună cu împăratul lor, au făcut rugăciuni de mulțumire către Dumnezeu pentru biruința ce le-a dat-o lor. Dar încă nu era desăvârșită bucuria creștinilor, căci cea mai mare parte a ostașilor lui Elezvoi, care era în corăbiile din urmă, a fost cuprinsă de o mare mîhnire din cauza a două pricini: că a lipsit ostașilor hrana și apa și că nu știau unde se află împăratul lor cu celelalte corăbii. Elezvoi, avînd ostatec pe ruda împăratului Dunaan și pe famen, a mers la cetatea scaunului țării omiriților, care se numea Fare, în care era casa împăratului lor și, aflînd cetatea fără strajă, au cucerit-o fără osteneală. Intrînd în palatele împărătești, au stat pe scaunul lui Dunaan, și toate bogățiile lui le-a cuprins, apoi au luat-o și pe împărăteasă cu toată curtea ei. Iar unul dintre cei scăpați din cetate a alergat la împăratul Dunaan, care făcea război cu corăbiile lui Elezvoi, și i-a spus toate cele întîmplate: că Elezvoi a biruit pe ostași, că a luat cetatea scaunului și pe împărăteasă.

Auzind acestea Dunaan, s-a înspăimîntat și a rămas fără curaj, încît nu mai știa ce va face, pentru că i-a luat Dumnezeu mințile și s-a apropiat izbîndirea sîngelui creștinesc nevinovat. Deci, a început să se teamă nelegiuitul nu numai de Elezvoi, ci chiar și de boieri și de rudeniile sale. Nemaivînd credință în el și temîndu-se să nu fie părăsit și toți să se dea de partea lui Elezvoi, i-a ferecat pe toți în legături de aur, apoi și el, ferecîndu-se, ședea cu dîșii în tabăra sa, așteptînd cea de pe urmă pedeapsă. Astfel a înnebunit ticălosul, căci a căzut asupra lui frica, precum altădată asupra stăpînitorilor Edomului, moabitenilor și canaanenilor, despre care grăiește Scriptura: "Voievozii Edomului s-au tulburat și pe boierii moabitenilor i-a cuprins cutremur, toptu-s-au toți cei ce locuiau în Canaan, căzut-a peste dîșii frică și cutremur". Iar creștinii care erau în cele douăzeci de corăbii nu știau nimic și, fiind în mare tulburare și mîhnire, neavînd pe împăratul lor, au început rugăciuni fierbinți și, săvîrșind dumnezeiasca Liturghie în corăbii, s-au împărțășit cu toții cu dumnezeieștile Taine, apoi au strigat într-un glas către Dumnezeu, cerînd ajutor. Și îndată s-a auzit glas din ceruri, zicînd: "Gavriil! Gavriil! Gavriil!"

Acest glas auzindu-l credincioșii, s-au întărit cu inimile și, înarmîndu-se pentru război, s-au dus toți la mal cu caiacele cele mici. După aceea s-a arătat între dîșii un ostaș care avea în mîini un toiag de fier, în al cărui vîrf era crucea, iar celălalt capăt era ascuțit ca o sulită și cu acea armă a alergat mai înainte de toți la mal. Apoi, îndată s-a luptat cu un ostaș călare și l-a înjunghiat și pe el și pe cal. Văzînd calul și călărețul căzut, ceilalți s-au înfricoșat și au început a fugi de la mal, iar creștinii, ocupînd malul mării, au pornit cu război împotriva păgînilor, dîndu-se o mare bătălie. Iar Domnul a tulburat pe iudei și pe păgîni, care n-au mai putut să se împotrivească creștinilor și, curînd, a căzut toată puterea hulitorului de Dumnezeu, împăratul Dunaan, ca iarba tăiată de coasă. Alergînd creștinii la cortul împăratului, l-au găsit pe acesta cu voievozii și cu rudeniile lui ferecat în legături de aur, șezînd ca un nebun. Și toți s-au mirat de acel lucru straniu. Creștinii, nefăcîndu-le nici un rău, i-au străjuit pînă ce au aflat despre împăratul lor, fericitul Elezvoi, că a luat scaunul împărătesc și au trimis la dînsul înștiințare despre biruința cea dată de Dumnezeu asupra nelegiuitului evreu. Elezvoi, lăsînd cetatea cu o parte din oaste ca s-o străjuiască, a alergat în grabă la creștinii săi. Aflînd pe Dunaan cu suita lui ținută în legături de aur, l-a tăiat cu mîna sa pe el și pe toți cei împreună cu dînsul. Atunci a fost mare și nespusă bucurie printre creștini, precum zice Scriptura: "Se va veseli dreptul, cînd va vedea izbînda".

Întorcîndu-se Elezvoi în cetate, a tăiat pe toți necredincioșii care erau în palatele împărătești împreună cu împărăteasa și a pierdut pe toți vrăjmașii lui Hristos. Apoi a trimis știre la împăratul Iustin și la episcopul Alexandriei, spunîndu-le că a mărit Domnul mila Sa cu dîșii, i-au pus sub picioarele lor pe vrăjmași și a răzbunat sîngele creștinesc. Apoi cu toții au mulțumit lui Dumnezeu. Arhiepiscopul îndată a trimis episcopi și preoți la omiriți ca să-i învețe credința și să-i boteze pe oamenii rămași nebotezați. Apoi, Elezvoi îndată a început a zidi biserici și a mări slava numelui lui Iisus Hristos. Și mergînd în cetatea cea mucenicească, Negran, a zidit din nou biserica pe care necuratul Dunaan a ars-o și a împodobit mormintele sfinților mucenici, apoi pe toți creștinii i-a veselit, făcîndu-i liberi. Iar pe fiul Sfîntului Areta l-a pus voievod în cetate și în scurtă vreme a curățit tot pămîntul omiriților de păgînatatea cea fără de Dumnezeu și l-a luminat cu sfîntă credință. Apoi, punînd împăratul pe un om dreptcredincios și foarte bun, anume pe Avramie, așezînd bine toate legile creștinești, lumești și duhovnicești, s-a întors cu ostașii în țara sa, slăvind pe Dumnezeu, căci s-au îmbogățit toți ostașii lui.

Ajungînd la locul său, a dat lui Dumnezeu mulțumită pentru toate și a trimis coroana sa împărătească la Ierusalim. Iar el, după puține zile, încredințînd lui Dumnezeu împărăția Etiopiei și pe sine dîndu-se Lui cu totul, a lăsat cele lumești. Ieșind noaptea din palatele împărătești și din cetate, nefiind cunoscut de nimeni pentru că nu era îmbrăcat în haină împărătească, ci ca unul din săraci, s-a închis într-o chilie a mănăstirii din apropiere, din care n-a ieșit pînă la sfîrșitul vieții, și acolo a slujit lui Dumnezeu și ziua, și noaptea. Iar hrana lui era un posmag la trei zile și uneori mîncea numai smochine și finice. În chilie nu avea altceva nimic, afară numai de o pîslă, un vas de lemn pentru apă și o coșniță. Iar vin și untdelemn niciodată n-a gustat. Și în acest chip s-a lepădat de toată lumea și de toată slava ei. Apoi și-a întors toată mintea lui spre Dumnezeu și, în numele Lui viețuind, a ajuns la fericitul sfîrșit, petrecînd timp de cincisprezece ani în rînduiala monahală și cu pace s-a mutat la Domnul. Iar pentru toate acestea se cuvine slavă Dumnezeului nostru, totdeauna, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

Pentru împăratul Elezvoi să se vadă o minune de mirare în viața Sfîntului Grigorie, episcopul omiriților, în ziua a nouăsprezecea a lunii decembrie.

Pomenirea Cuviosului Părintelui nostru Areta din Pecerska (24 octombrie)

Este drept a mulțumi lui Dumnezeu, întotdeauna cu vrednicie, nu numai pentru împlîmirile cele bune, ci și pentru cele rele. Căci aceasta nu numai că înmulțește darul dreptului, precum i s-a făcut lui Iov, ci și pe cel mai păcătos om îl prefăce în sfînt desăvîrșit, precum s-a adeverit cu acest cuvios. Așa mărturisește pentru el Fericitul Simion, care era el însuși văzător.

Era în mănăstirea Pecerska un monah cu numele Areta, de neam din cetatea Poloțk, care avea ascunsă multă bogăție în chiliea sa. Și atît de mult era cuprins de zgîrcenie, încît niciodată nu dădea vreun ban milostenie săracilor, nici pentru el nu cheltuia nimic. Într-o noapte, venind tîlharii, i-au furat toată averea lui. Atunci el, de mult necaz și întristare, puțin a lipsit de nu și-a pierdut singur viața și a început a asupri pe cei nevinovați și pe mulți a chinuit fără dreptate. Frații îl rugau să înceteze cu toate acestea și-l mîngîiau, zicîndu-i: "Frate, îndreaptă-ți spre Domnul grija ta și El te va hrăni". Însă el nu asculta nicidecum și cu cuvinte aspre îi ocăra pe toți.

După cîteva zile s-a îmbolnăvit de o boală cumplită și era aproape de moarte, cînd nici atunci nu înceta cîntirea și hula. Dar iubitorul de oameni, Domnul, Care voiește ca toți oamenii să se mîntuiască, a arătat mila Sa spre dînsul. Căci, zăcînd în boala aceea ca mort, nemaiputînd vorbi, deodată în auzul tuturor, a început a striga cu glas mare: "Doamne, miluiește-mă! Doamne, iartă-mă! Doamne greșit-am! căci a Ta este bogăția, nu plîng eu pentru aceasta". Și după aceasta s-a sculat îndată din boală și a spus fraților că pricina strigării sale a fost această arătare: "Am văzut, zicea el, venind la mine îngerii și mulțimea diavolilor și au început a mă cerceta pentru bogăția mea cea cîștigată necinstit. Diavolii ziceau că nu au lăudat pe Domnul pentru aceasta, ci au hulit și de aceea este al nostru și nouă ne va fi dat". Iar îngerii ziceau către mine: "O, ticălosule de om! De ai fi mulțumit lui Dumnezeu pentru averea ta cea răpită, și s-ar fi socotit aceasta ca o milostenie, precum s-a socotit lui Iov. Căci de ar face cineva milostenie, mare este înaintea lui Dumnezeu, fiindcă al său bine îl face de bunăvoie. Dar averea jefuită aduce cu sine ispita diavolească, dacă omul nu poate răbda această pagubă, căci vrînd diavolul să arunce pe om în hulă, îi face lui aceasta, iar mulțumitorul, de ar fi jefuit, dacă pe toate lui Dumnezeu le socotește, pentru aceasta este întocmai cu milostenia". Acestea zicîndu-le îngerii către mine, eu am strigat: Doamne iartă-mă! Greșit-am, Doamne! A Ta este avuția, nu plîng pentru aceasta! Și atunci îndată au dispărut diavolii, iar îngerii s-au bucurat și, socotindu-mi argintul cel furat în loc de milostenie, s-au dus".

Acestea auzindu-le frații, au preamărit pe Dumnezeu, Cel ce povățuiește la cale a pocăinței pe cei ce greșesc și le arată lor o putere ca aceasta. Iar fericitul Areta, fiind povățuit de Dumnezeu, de atunci cu totul s-a schimbat spre bine, cu mintea și cu obiceiul, încît toți se mirau și grăiau despre dînsul cu cuvintele Apostolului: "Unde s-a înmulțit păcatul, acolo a prisosit darul. Căci pe acela care mai înainte nimeni nu putea să-l întoarcă de la hulă, acesta acum niciodată nu se mai abate la rău, lăudînd, slăvînd și mulțumind lui Dumnezeu în toate zilele, cu cuvintele lui Iov: "Domnul a dat, Domnul a luat, precum a voit Domnul așa a făcut, fie numele Domnului binecuvîntat". La fel se căia cu osîrdie și de celelalte greșeli ale sale, dorind sărăcia cea nefățarnică, ascultarea nu numai înaintea ochilor, apoi curăția cea din afară și cea dinlăuntru, nevoindu-se în rugăciune neîncetată, în post nemăsurat și în alte bunătăți trupești și sufletești. Toate acestea i le-au adus lui fapta bună a mulțumirii, mai mult decît argintul și aurul, îmbogățindu-se în Dumnezeu cu fapte bune, la care apoi, după osteneli îndelungate, s-a mutat la veșnica odihnă și a fost așezat cu cînste într-o peșteră, unde prin nestrîciunea cea făcătoare de minuni a moaștelor sale mărturisește fericirea sa cea întocmai cu a milostivilor, cu care s-a miluit. Prin ale cărui sfînte rugăciuni, să dea Dumnezeu ca și noi, viețuind cu mulțumire, să fim fericiți împreună cu dînsul întru împărăția cerească și dăm mulțumită lui Dumnezeu în Sfînta Treime, întru nesfîrșirii veci. Amin.

Pătimirea Sfinților Mucenici și notari Marcian și Martirie (25 octombrie)

Cînd s-a înmulțit necuratul eres al lui Arie, mari dezbinări au avut loc în biserica lui Hristos, încît aceasta a fost despărțită în două. Atunci s-a pornit o mare prigoană împotriva credincioșilor din partea arienilor, întocmai ca și de la închinătorii de idoli, căci erau urîți, chinuiți și uciși toți cei care Îl mărturiseau pe Hristos ca pe Făcătorul, iar nu ca făptură, Dumnezeu întrupat, iar nu om simplu. Mai ales s-a înmulțit arieneasca putere, pentru că însuși împăratul Constantie, fiul marelui Constantin, a căzut în acest eres. Acesta avea în curtea sa doi boieri mari, pe Evsevie și Filip, care erau arieni și care îi prigoneau mult pe cei dreptcredincioși și supărau Biserica lui Hristos. Ei au fost pricinuatorii izgonirii și morții celui între sfinți, părintele nostru Pavel mărturisitorul, patriarhul Constantinopolului, pe care l-au trimis în Armenia și au îndemnat pe arieni ca să-l sugrume, lucru care s-a și făcut, iar în locul lui în scaun au rînduit pe Macedoniu. Asemenea și pe mulți alți dascăli și mărturisitori ai drepte credințe i-au pierdut în diferite feluri, între care erau și mucenicii Marcian și Martirie, care cu scrierile și cuvintele lor au împodobit foarte mult Biserica lui Dumnezeu. Ei au lăsat multe învățături bisericești din care se adăpau fiii duhovnicești.

Amîndoi au slujit pe lîngă pomenitul sfînt mărturisitor și patriarh Pavel. Marcian era citeț și Martirie era ipodiamon. Amîndoi erau notari care scriau toate învățăturile și faptele patriarhului lor, prin care întăreau dreapta credință. Ei mai erau și mari propovăduitori ai cuvîntului lui Dumnezeu și slujitori ai Bisericii, pe care o apărau ca două paveze împotriva ereziilor, pentru că Domnul le-a dat lor înțelepciune, precum și credincioșilor lor ucenici, împotriva căreia arienii, care îi prigoneau, nu puteau să se împotrivescă, nici să răspundă. După izgonirea și moartea Sfîntului Pavel, începătorii de eresuri au îndreptat otrava lor asupra celor doi ucenici ai săi, Marcian și Martirie. Mai întîi, ca un cărbune de foc în cenușă, ascundeau mînia lor în vicleșug și se sileau cu meșteșugită înșelăciune să-i întoarcă de la dreapta credință la păgînatatea lor, dîndu-le mult aur plăcuților lui Dumnezeu și făgăduindu-le să le mijlocească de la împărat mari daruri, să-i ridice la scaune arhieresti și să-i facă stăpîni peste multe averi, numai să primească credința lor cea rătăcită. Dar ei, nesocotind toate acestea, n-au primit aurul, nici cîntea făgăduită lor, și au rîs de acest vicleșug, voind mai bine să rabde ocară, necinste, chinuri și moarte pentru dreapta credință, decît, viețuind în eresuri, să aibă bogăție, slavă și cînste.

Văzînd ereticii că nu pot cu nimic să-i înduplece pe sfinții mucenici și mărturisitori la a lor rea credință, i-au condamnat la moarte, pe care sfinții o doreau pentru Hristos, mai mult decît viața. Cînd i-au prins și i-

au dus la locul de ucidere, și-au cerut puțină vreme pentru rugăciune și, ridicînd ochii și înălțînd mîinile în sus, au zis: "Doamne Dumnezeu, Cel ce ai creat deosebit inimile noastre, Cel ce cunoști faptele noastre, primește în pace sufletele robilor Tăi, căci pentru Tine murim și ne socotim ca niște oi duse la tăiere. Ne bucurăm, însă, că pentru numele Tău ieșim cu o așa moarte din viață, învrednicește-ne pe noi să fim părtași vieții veșnice, Tu care ești viața noastră". Rugîndu-se așa, cînd au spus "Amin", și-au plecat sub sabia sfintele lor capete, pe care le-au tăiat necredincioșii arieni, pentru mărturisirea dumnezeirii lui Iisus Hristos.

Iar unii dintre credincioși au luat cinstitele lor moaște și le-au îngropat la porțile Melandiei, în cetatea Constantinopolului, căroră, mai pe urmă, cel dintre sfinți, părintele nostru Ioan Gură de Aur, le-a zidit o biserică din temelie, în care se făceau multe tămăduiri, cu rugăciunea sfinților mucenici, întru slava lui Dumnezeu, Cel în Treime lăudat în veci. Amin.

În această zi se mai face pomenirea Sfîntului Mucenic Anastasie, care de bunăvoie s-a dat în mîinile păgînilor, la chinuirea cea pentru Hristos, și cu sabia a fost tăiat.

Pătimirea Sfîntului Slăvitului Marelui Mucenic al lui Hristos, Dimitrie (26 octombrie)

Sfîntul și marele mucenic Dimitrie s-a născut în cetatea Solun (Tesalonic), din părinți de neam bun și dreptcredincioși. Tatăl lui era voievod în cetatea Solunului, crezînd în taină în Domnul nostru Iisus Hristos și slujind Lui. Dar nu îndrăznea să mărturisească preasfînt numele Lui, căci atunci era mare prigoană asupra creștinilor din partea păgînilor împărați. Temîndu-se de groaznica prigonire a nelegiuitorilor, ținea ascuns în sine mărgăritarul cel de mult preț al credinței lui Hristos. El avea în palatul său o cămară ascunsă de rugăciune, în care erau două sfinte icoane, împodobite cu aur și cu pietre scumpe: una a Mîntuitorului nostru Iisus Hristos, Cel ce S-a întrupat, iar alta a Preasfintei Sale Maici, Fecioara Maria, înaintea căroră întotdeauna aprindea candela și aducea tămîie și se ruga împreună cu soția sa cea de o credință, adevăratului Dumnezeu, Cel ce locuiește întru cei de sus, Fiului Său Unul născut și Fecioarei Maria cea preanevinovată. Asemenea era și milostiv către săraci și aducea mari faceri de bine celor care le trebuiau. Dar nu aveau fii, și pentru aceasta erau în mare mîhnire și se rugau lui Dumnezeu cu tot dinadinsul, ca să le dea moștenitori casei lor.

După multă vreme au fost auziți, pentru că, aducîndu-și aminte Cel Preaînalt de rugăciunile și de milosteniile lor, le-a dat lor un fiu; pe acest sfînt și vrednic de fericire Dimitrie, la a cărui naștere s-a veselit tot Solunul împreună cu voievodul lor, care a dat la toată cetatea, dar mai ales săracilor, un mare ospăț, mulțumind lui Dumnezeu pentru acest mare dar. Apoi cînd copilul a ajuns în vîrstă, ca să poată cunoaște și să înțeleagă adevărul, l-au dus părinții în casa lor de rugăciune și, arătîndu-i sfintele icoane, i-au zis: "Aceasta este icoana adevăratului Dumnezeu, Care a făcut cerul și pămîntul și aceasta este icoana Preasfintei Fecioare Maria, Născătoarea lui Dumnezeu". Deci, l-au învățat pe el sfînta credință, spunîndu-i toate cele ce luminează cunoștința despre Domnul nostru Iisus Hristos, precum și toate cele privitoare la deșertăciunea necuraților zei păgîni și a idolilor cei neînsuflețiți. Iar Dimitrie a cunoscut adevărul din cuvintele părinților săi, dar mai ales din darul lui Dumnezeu, care începuse a lucra într-însul. El cu tot sufletul a crezut în Dumnezeu și, închinîndu-se sfintelor icoane, le-a sărutat cu osîrdie. Părinții lui, chemînd în taină un preot și pe cîțiva creștini, prieteni ai lor, în acea ascunsă cămară de rugăciune, au botezat pe fiul lor în numele Tatălui și al Fiului și al Sfîntului Duh. Copilul, luînd Sfîntul Botez, a învățat cu amănuntul Legea lui Dumnezeu. El creștea cu anii și cu înțelepciunea, mergînd cu fapte bune ca pe o scară, din putere în putere, și era în el darul lui Dumnezeu care îl lumina și îl făcea înțelept. După ce a ajuns la vîrsta cea desăvîrșită, părinții lui s-au dus din vremelnica viață, lăsîndu-l pe Sfîntul Dimitrie moștenitor nu numai al averilor, ci și al faptelor lor cele bune.

Auzind atunci împăratul Maximilian despre moartea voievodului Tesalonicului, a chemat la dînsul pe fiul acestuia, pe Sfîntul Dimitrie, și, văzîndu-i înțelepciunea și vitejia în război, l-a făcut antipat și i-a încredințat lui Tesalonicul, zicîndu-i: "Păzește patria ta și s-o cureți de necurații creștini, ucigîndu-i pe toți cei care cheamă numele lui Iisus Hristos Cel răstignit". Sfîntul Dimitrie, luînd de la împărat dregătoria, a mers la Solun, unde a fost primit cu mare cinste de cetățeni și îndată a început a mărturisi înaintea tuturor numele lui Iisus Hristos, pe care îl preamărea, precum și a învăța pe toți credința. El a devenit pentru tesaloniceni un alt Apostol Pavel, aducîndu-i pe ei la cunoștința adevăratului Dumnezeu și dezrădăcinînd închinarea la idoli. Apoi, nu după multă vreme s-a făcut cunoscut împăratului Maximilian că Dimitrie, antipatul, este creștin și pe mulți îi aducea la credința sa, lucru pe care auzindu-l împăratul, s-a mîniat foarte tare.

Întorcîndu-se atunci de la războiul pe care l-a purtat cu sciții și cu sarmații, pe care i-a supus sub stăpînirea împărăției Romei și venind biruitor, a făcut din cetate în cetate praznice și jertfe idolești, apoi a venit și în Tesalonic.

Dimitrie, încă înaintea venirii împăratului în Solun, a încredințat toată averea sa unui credincios slujitor al său, pe care îl chema Lupul, și l-a însărcinat cu toată bogăția ce rămăsese de la părinții lui, aurul, argintul, pietrele de mare preț, și hainele, să le împartă în grabă la cei cărora le trebuiau și la săraci, zicînd: "Împarte bogăția cea pămîntească, ca să căutăm pe cea cerească". Iar el s-a pus pe rugăciuni și pe post, pregătindu-se înainte pentru a primi cununa cea mucenicească. Împăratul a întrebat dacă sînt adevărate cele auzite despre Dimitrie. Iar Dimitrie, stînd înaintea împăratului, cu mare îndrăzneală a mărturisit că el este creștin și a defăimat închinarea de idoli cea păgînească. Atunci împăratul a poruncit să fie dus nu în temnița cea de obște, ci într-un loc mai defăimat, într-o baie mare și veche, care era aproape de palatele unde ședea împăratul. L-au pus, deci, pe sfînt în cămările acelei băi, care era adîncă și în care, intrînd el, se ruga, grăind ca David: "Dumnezeule, spre ajutorul meu ia aminte Doamne, ca să îmi ajuți mie, grăbește, că Tu ești răbdarea mea Doamne, Doamne, nădejdea mea din tinerețile mele. Spre Tine m-am întărit din pîntece, din sînul maicii mele, Tu ești acoperitorul meu pînă ce voi fi. Pentru aceasta se va veseli gura mea, cînd voi cînta Ție și limba mea toată ziua va învăța dreptatea Ta".

Sfîntul Dimitrie ședea acolo în temniță ca într-o cameră luminoasă, cîntînd și slăvind pe Dumnezeu. Apoi sfîntul a văzut o scorpie înaintea sa, care voia să-l muște de picior; iar el, însemnîndu-se cu semnul crucii și după ce a zis: "În numele lui Hristos care a zis să călcăm peste șerpi și peste scorpii și peste toată puterea vrăjmașului", a călcat peste scorpia aceea. Stînd așa în temniță, a fost cercetat de îngerul lui Dumnezeu care i s-a arătat întru lumină mare, cu o preafrumoasă cunună din Rai, și i-a zis lui: "Pace ție, pătimitorule al lui Hristos, Dimitrie! Îmbărbătează-te și te întărește și biruiește pe vrăjmașii tăi". Zicîndu-i acestea, i-a și pus cununa pe cap. Iar sfîntul a răspuns: "Mă bucur întru Domnul și mă veselesc întru Dumnezeu, Mîntuitorul meu". Și sfîntul se aprindea cu inima către dragostea lui Dumnezeu, voind să-și verse cu osîrdie sîngele său pentru Dînsul.

În acea vreme împăratul se îndeletnicea cu jocuri publice și cu priveriști; pentru că împărații elinilor, în vremea de demult, aveau obiceiul ca atunci cînd intrau într-o cetate puneau pe oameni să se lupte, aruncau pietre și săreau, apoi aruncau cu sulițe la semn și se luptau cu pumnul. Acest fel de lupte se numeau pentatlon și cei care ar fi biruit în aceste cinci lupte primeau daruri de la împărat. Împăratul a vrut să vadă aceste cinci feluri de lupte și s-a așezat la un loc înalt ca să-i vadă pe luptători, între care era și vestitul Lie, din neamul vandalilor. Acesta era înalt cu trupul, puternic cu virtutea și înfricoșat la chip, căruia i-a făcut un loc înalt de priveriște. Împăratul se bucura, văzînd cum acel Lie se luptă cu oamenii cei viteji și îi ucidea pe ei, aruncîndu-i de sus în sulițe: Mai era acolo și tînărul creștin Nestor, cunoscut Sfîntului Dimitrie. Acela, văzînd pe Lie că ucide pe mulți și mai ales că îi pierde pe creștini fără cruțare, s-a aprins de rîvnă și, vrînd să se lupte cu Lie, a alergat la Sfîntul Dimitrie care era în temniță și i-a spus lui despre luptătorul Lie că a ucis mulțime de creștini. Nestor cerea de la dînsul binecuvîntare și rugăciuni, ca să-l poată birui pe acel nemilostiv ucigaș de oameni. Sfîntul Dimitrie, însemnîndu-l pe el cu semnul Sfintei Crucii, i-a zis: "Du-te și îl vei birui pe Lie, mărturisind pe Hristos". Apoi Nestor a alergat în acel loc și cu

mare glas a strigat: "O, Lie! Vino să ne luptăm amândoi!". Împăratul, șezînd la loc înalt și privind pe oameni luptîndu-se, dacă a văzut pe Nestor tînăr și frumos la față, fiind cam de douăzeci de ani, l-a chemat la dînsul și i-a zis: "Tinere, pentru ce nu-ți cruți viața ta? Oare nu vezi pe cîți i-a biruit Lie și cît sînge a vărsat? Nu îți este milă de frumusețea ta și de tinerețea ta? Dacă ești sărac, vino să te îmbogățesc, numai nu te duce să te lupți cu Lie, că o să-ți pierzi viața". A răspuns Nestor: "Împărate, eu sărac nu sînt, nici nu vreau să-mi pierd viața, ci vreau să mă lupt cu Lie și să-l biruiesc pe el".

Acestea zicîndu-le, strigă: "Dumnezeul lui Dimitrie, ajută-mi!" Apoi a început să se lupte cu potrivnicul, pe care, trîntindu-l jos în sulilele cele ascuțite, l-a omorît. Împăratul s-a mîhnit foarte tare de pierderea lui Lie, mai mult decît dacă ar fi căzut el din împărăția sa. Chemînd la el pe Nestor, i-a zis: "Tînărule, cu ce farmece l-ai biruit pe Lie? El a omorît atîția oameni mai puternici decît tine și tu cum l-ai omorît pe dînsul?" Sfîntul Nestor a răspuns: "Împărate, eu nu am biruit pe Lie cu farmece, ci cu puterea lui Hristos, adevăratul Dumnezeu, am făcut aceasta". Acestea dacă le-a auzit păgînul împărat, s-a mîniat foarte tare și a poruncit unui boier pe care îl chema Marchian, să-l scoată pe Nestor afară de poarta cea de aur și să-i taie capul cu cuțitul. În acest chip s-a sfîrșit Sfîntul Nestor, după cuvîntul Sfîntului Dimitrie.

Nu s-a mîngîiat împăratul pentru pierderea lui Lie, căci toată ziua și toată noaptea era mîhnit. Apoi aflînd că Dimitrie a fost pricinuitoarea morții lui Lie, a poruncit să-l ucidă pe el cu sulilele. "Precum Lie a fost aruncat în sulile de Nestor și a murit, așa și Dimitrie să fie străpuns cu sulilele, ca de aceeași moarte să moară cel care a pricinuit moartea iubitului meu Lie" - așa zicea împăratul. Dar s-a înșelat nebunul împărat, socotind că sfinții mor cu aceeași moarte ca și păcătoșii, pentru că moartea păcătoșilor este cumplită, iar a sfinților este cinstită înaintea Domnului.

Începînd a se lumina de ziuă, în ziua de douăzeci și șase a lunii octombrie, au intrat ostașii în temniță și, aflîndu-l pe Sfîntul Dimitrie stînd la rugăciune, l-au împuns pe el cu sulilele. Întîia sulică cu care a fost împuns a fost în coasta dreaptă, în locul în care a fost împuns și Hristos pe cruce. Căci sfîntul, cum a văzut pe ostași, singur a ridicat mîna dreaptă și aceștia l-au și împuns. Astfel, închipuind patima lui Hristos Domnul, Cel împuns cu sulică, sfîntul și-a dat în mîinile Lui cinstitul său suflet. Iar trupul lui care zăcea pe pămînt fără cinste, mergînd noaptea un oarecare dintre credincioși, l-a luat în taină și l-a îngropat.

Cînd Sfîntul Dimitrie a fost străpuns de sulică în temniță de către ostași, era de față la moartea lui și credinciosul său slujitor, cel pomenit mai înainte, Lupul. Acela a luat haina stăpînului său cea înmuiată în sînge. La fel și inelul lui l-a înmuiat în sînge și multe minuni făcea cu haina și cu inelul, tămăduind toate bolile și gonind duhurile cele viclene, încît s-a dus vestea minunilor prin tot Solunul și toți bolnavii alergau la dînsul. Aflînd despre acestea Maximilian, a poruncit ca să-l prindă pe fericitul Lupul și să-i taie capul. Și astfel, sluga cea bună și credincioasă a sfîntului s-a dus la Domnul după stăpînul său, adică după Sfîntul Dimitrie, căci unde este stăpînul, acolo să fie și sluga lui.

Apoi, nu după multă vreme, a început prigoana asupra creștinilor. Deasupra mormîntului Sfîntului Dimitrie era zidită o biserică mică, în care se săvîrșeau multe minuni și bolnavii primeau tămăduire. Atunci, un boier din cei mari, slăvit și credincios, din părțile Iliricului, pe nume Leontie, fiind cuprins de o boală grea și nevindecabilă, a alergat cu credință la Sfîntul Mare Mucenic Dimitrie. Cînd au ajuns la biserica sfîntului, l-au așezat în acel loc unde se aflau în pămînt moaștele mucenicului și îndată acesta a primit tămăduire și s-a sculat sănătos, mulțumind lui Dumnezeu și preamărind pe Sfîntul Dimitrie, plăcutul Lui. Acesta a vrut să zidească sfîntului o biserică mare și frumoasă în semn de mulțumire.

Dărîmînd biserica cea mică, cînd s-a început temelia celeilalte biserici, au fost găsite moaștele Sfîntului și Marelui Mucenic Dimitrie întregi și nestricate, din care au izvorît mir frumos mirositor și a umplut toată cetatea de mireasmă bună. Apoi s-a adunat tot poporul și cu bucurie au luat din pămînt moaștele sfîntului și s-a tămăduit mulțime de bolnavi, prin ungerea cu mirul care izvora. Leontie, bucurîndu-se, nu atît pentru sănătatea sa, cît pentru aflarea sfîntelor moaște, degrabă a săvîrșit lucrul pe care îl începuse și a

ridicat în acel loc o biserică preafrumoasă în numele Sfântului Mare Mucenic Dimitrie. Într-însa a pus cinstitele lui moaște, într-o raclă ferecată cu aur și împodobită cu pietre de mare preț. Apoi, cumpărând sate și vii, le-a dat bisericii spre întreținerea celor ce sluțeau în ea. Leontie, întorcându-se la locul său, a vrut să ia cu sine o parte din moaștele sfântului, ca să zidească o biserică și în patria sa. Dar sfântul, arătându-i-se în vis, i-a zis să nu

îndrăznească a lua ceva din moaștele lui. Atunci el a luat numai giulgiul cel înmuiat în sângele sfântului și, punându-l în racla de aur, a plecat: Multe minuni s-au făcut pe cale cu acel giulgiu, prin puterea rugăciunilor sfântului, căci trecînd el un rîu mare și foarte tulburat de o furtună, pentru care era cuprins de mare frică, i s-a arătat Sfântul Mucenic Dimitrie, zicîndu-i: "Racla cu giulgiu ia-o în mîinile tale și nu te teme". Astfel făcînd el, a reușit să treacă împreună cu însoțitorii săi, fără primejdie rîul acela. Ajungînd în patria sa a zidit o preafrumoasă biserică în cinstea sfântului mucenic. Acolo s-a vindecat Marin, eparhul Iliricului, care era plin de răni din cap și pînă la picioare. De asemenea, au mai fost tămăduiți unul căruia îi curgea sânge din nări și unul îndrăcit a fost izbăvit și multe alte minuni se săvîrșeau acolo cu ajutorul rugăciunilor sfântului. Însă multe minuni se făceau în Tesalonic, acolo unde se aflau moaștele lui cele sfinte.

Apoi a fost o foamete mare în Tesalonic, încît mureau oamenii din pricina lipsei de hrană. Sfântul mucenic Dimitrie, nesuferind să vadă oamenii din cetatea sa pierind de foame, s-a arătat pe mare corăbierilor, înconjurînd limanurile, adăposturile și ostroavele, apoi a poruncit corăbierilor care duceau grîu să meargă în Tesalonic. Astfel a izbăvit cetatea sa de foamete.

Cînd dreptcredinciosul împărat Iustinian a zidit o preafrumoasă biserică în Constantinopol, în numele înțelepciunii lui Dumnezeu, Biserica Sfînta Sofia, a trimis în Tesalonic bărbați cinstiți ca să aducă de acolo o parte din moaștele Sfântului Mucenic Dimitrie, pentru împodobirea și sfințirea acelei biserici noi. Ajungînd trimișii la Tesalonic și apropiindu-se de cinstita raclă a sfântului, deodată a ieșit foc din raclă, dogorînd pe toți și un glas înfricoșat din acel foc, zicea: "Să nu îndrăzniți". Toți cei ce erau acolo au căzut de frică și, luînd numai țărîna din acel pămînt, s-au dus la împărat. Spunîndu-i cele ce s-au petrecut, s-au mirat toți de cele ce au auzit. Iar țărîna luată de la mormîntul sfântului mucenic a dat-o jumătate împăratului, iar cealaltă jumătate au pus-o în camera unde se păstrau vasele bisericii.

Altădată un tînăr, pe care îl chema Onisifor, era rînduit la biserica Sfântului Dimitrie să aprindă lumînările și să îngrijească candelile. Acela, fiind îndemnat de diavol, fura lumînările și le vindea în taină și își făcea cîștig necinstit. Iar sfîntul, nesuferind un lucru rău ca acesta ce se făcea în biserica lui, i s-a arătat în vis lui Onisifor, și fapta cea rea a lui a mustrat-o cu iubire de oameni, zicîndu-i: "Frate Onisifore, nu-mi este plăcut lucrul pe care îl faci tu, că furi lumînările și faci pagubă celor ce le aduc, dar mai ales ție. Că celui ce face unele ca acestea îi crește osîndirea. Deci lasă-te de aceste apucături rele și te pocăiește". Onisifor, sculîndu-se din somn, s-a rușinat de fapta sa și se temea. Dar după o vreme a uitat învățătura mucenicului și a început obiceiul său cel rău, de a fura lumînările. Odată, unul din dreptcredincioșii cetățeni, sculîndu-se foarte de dimineață, a venit la biserică și a adus niște lumînări foarte mari pe care, aprinzîndu-le, le-a dus la mormîntul Sfântului Mucenic Dimitrie, apoi, rugîndu-se, s-a dus. Iar Onisifor, mergînd spre acele lumînări, și-a întins mîna să le ia și îndată a auzit un glas din mormîntul sfântului mucenic, zicîndu-i: "Iarăși faci același lucru rău?" Onisifor, fiind lovit de acest glas, a căzut rău la pămînt și zăcea ca un mort, pînă ce a venit unul din clerici care l-a ridicat pe el, uimit de spaimă. Apoi, abia venindu-și în fire, și-a mărturisit înaintea tuturor păcatul și le-a povestit despre arătarea cea dintîi a sfântului în vis, cît și cea despre a doua mustrare a mucenicului și toți s-au înspăimîntat, auzind aceasta.

De multe ori Sfîntul Mare Mucenic Dimitrie ți-a izbăvit cetatea Solunului de năvălirea și de asuprirea barbarilor. În vremea împăratului Mavrichie, fiind război cu arabii și cetatea Solunului fiind înconjurată și tare bătută de barbari, atunci era în cetate un om temător de Dumnezeu și foarte îmbunătățit, care se numea Ilustrie. Acesta, venind noaptea în biserica Marelui Mucenic Dimitrie, în pridvor fiind, se ruga cu toată tăria lui Dumnezeu și purtătorului de chinuri al lui Hristos pentru apărarea cetății sale și i s-a făcut o

vedenie înfricoșată. A văzut doi tineri luminați, ca unii din cei ce stau înaintea feței împăratului, venind în biserica sfintului. Aceia erau îngerii lui Dumnezeu în fața cărora s-au deschis ușile singure și ei au intrat înăuntru. Apoi a intrat și Ilustrie după dînșii, vrînd să vadă ce va fi. Iar cei ce intraseră, cu glas mare au zis: "Unde este stăpînul cel ce locuiește aici?". Și iată, s-a arătat alt tînăr, ca un slujitor, zicînd: "Ce aveți cu el?" Iar ei au zis: "Domnul ne-a trimis la dînsul ca să-i spunem un cuvînt". Iar slujitorul, arătînd spre mormîntul sfintului, a zis: "Aici este". Iar ei au zis slujitorului: "Spune-i despre noi". Și mergînd, slujitorul a ridicat perdeaua și a ieșit Sfîntul Dimitrie în întîmpinarea lor, cu acel chip precum era zugrăvit pe icoană.

Era luminat ca soarele, încît nu-i era cu putință lui Ilustrie să privească la dînsul, ci tremura de frică, văzînd ceea ce se petrecea.

Apoi, cei ce au venit l-au sărutat pe Sfîntul Dimitrie, iar el a grăit către dînșii: "Vă mulțumesc, dar pentru ce ați venit la mine?" Iar cei ce veniseră au răspuns: "Stăpînul ne-a trimis pe noi la sfinția ta, poruncindu-ți ca să-ți lași cetatea și să mergi la Dînsul, vrînd ca să o dea pe ea vrăjmașilor". Acestea auzindu-le mucenicul, a lăcrimat, plecîndu-și capul. Iar slujitorul zicea către cei ce au venit: "Dacă aș fi știut că venirea voastră îmi aduce întristare, nu aș fi spus Stăpînului meu de voi". Apoi Sfîntul Mucenic Dimitrie a început a grăi: "Oare așa voiește Domnul și Stăpînul tuturor ca această cetate, pe care a răscumpărat-o cu sînge, să o dea în mîna vrăjmașilor, celor ce nu-L cunosc pe El și nu cred într-Însul, nici nu cinstesc numele cel sfînt al Lui?" Iar cei ce veniseră i-au răspuns: "De nu ar fi voit așa Stăpînul nostru, nu ne-ar fi trimis pe noi la sfinția ta".

Iar el le-a zis: "Mergeți, fraților, să spuneți Stăpînului meu că așa zice Dimitrie, robul Său: Știu îndurările Tale, iubitorule de oameni, Stăpîne, Doamne, care covîrșesc păcatele noastre, încît chiar fărădelegile a toată lumea nu biruie milostivirea Ta. Tu pentru păcatele noastre Ți-ai vărsat Sîngele Tău, și Ți-ai pus sufletul pentru noi. Deci, arată-Ți mila Ta și spre această cetate și să nu poruncești să o las pe ea. De vreme ce m-ai pus pe mine de strajă cetății acesteia, Ție mă voi asemăna, Stăpînul meu, căci îmi voi pune sufletul pentru cetățeni. Și de vor pieri aceștia, să pier și eu cu dînșii. Dar să nu pierzi, Doamne, cetatea în care se pomenește numele Tău cel sfînt, căci cu toate că a greșit poporul Tău, totuși nu s-a depărtat de la Tine și Tu singur ești Dumnezeu celor ce se pocăiesc". Apoi l-au întrebat cei ce veniseră: "Așa să răspundem din partea Ta, Domnului Care ne-a trimis pe noi?" A zis Dimitrie: "Da, fraților, așa să-I spuneți. Pentru că știu că nu pînă la sfîrșit se va iuți, nici în veac se va mînia". Acestea zicîndu-le, a intrat în mormînt și s-a închis în sfințita raclă. Iar cei ce au vorbit cu dînsul s-au făcut nevăzuți. Toate acestea Ilustrie le-a văzut și le-a auzit în vedenia aceea, apoi, sfîrșindu-se vedenia, și-a venit în fire. Și se minuna foarte tare și, căzînd la pămînt, a mulțumit sfîntului pentru că are grijă de cetate și el roagă pe Stăpînul să nu fie dați în mîinile vrăjmașilor lor. Iar a doua zi a spus toate acestea poporului și-l întărea spre vitejeasca împotrivire asupra vrăjmașilor.

Auzind acestea, cu lacrimi strigau către Dumnezeu, cerînd milă, iar pe sfîntul mucenic Dimitrie îl chemau ca să le fie întotdeauna în ajutor, după cum și pînă aici s-au păzit întregi prin apărarea lui. Deci, îndată s-au dus vrăjmașii de la zidurile cetății cu rușine, neputînd să ia cetatea cea păzită de marele plăcut al lui Dumnezeu, și s-au întors deșerți în ale lor. Astfel își apăra cetatea sa Sfîntul Mucenic Dimitrie.

Apoi pe mulți i-a eliberat din robia barbarilor, căci arătîndu-i-se unui episcop care era prins de barbari și legat, l-a dezlegat de legături și l-a dus pînă la Tesalonic. După aceea, năvălind barbarii în hotarele Tesalonicului și robind mulți oameni dimprejurul cetății, au luat pe două fecioare frumoase și, ducîndu-le în pămîntul lor, le-au dăruit stăpînitorului. Amîndouă erau iscusite la lucrul gherghefului, făcînd în cusături tot felul de flori și de pomi, păsări, fiare și chipuri omenești. Înștiințîndu-se stăpînitorul de meșteșugul lor, le-a zis: "Am auzit că în pămîntul vostru este un Dumnezeu mare, anume Dimitrie, și face multe minuni. Deci să-mi coaseți pe pînză curată chipul aceluia, ca și eu să mă închin lui". Iar fecioarele i-au zis: "Dimitrie nu este Dumnezeu, ci mare slugă a lui Dumnezeu și ajutor al creștinilor. Noi nu îndrăznim a face aceasta, stăpînitorule, pentru că știm că nu voiești ca să-l cinstești, ci să-l batjocorești".

Iar stăpînitorul a zis: "În mîinile mele este viața și moartea voastră, alegeți voi ce voîți: sau să faceți ceea ce vă poruncesc și să fiți vii, sau dacă nu împliniți porunca, să muriți îndată". Iar ele, de frica morții, au început să coase pe o pînză subțire chipul Sfîntului Mucenic Dimitrie. Sosind ziua sfîntei lui pomeniri, au terminat de cusut chipul mucenicului și noaptea, șezînd fecioarele la gherghef, s-au plecat peste chipul acela și au început să plîngă, zicînd: "Să nu te mîinii pe noi, mucenice al lui Hristos, pentru că știm că nelegiuitul stăpînitor are să batjocorească sfîntul tău chip. Să știi că noi nu am voit să închipuim sfînta ta față, dar fără de voie am făcut aceasta, temîndu-ne de moartea cea cumplită". Astfel plîngînd deasupra chipului, au adormit. Și precum oarecînd îngerul a luat pe Avacum, așa și sfîntul Dimitrie, luînd pe acele fecioare cu chipul, le-a dus în acea noapte în Tesalonic, cînd era praznicul său, și le-a pus în biserică lîngă mormîntul sfîntului, pe cînd se făcea cîntarea cea de toată noaptea.

Poporul, văzînd această minune, s-a mirat, iar fecioarele acelea, deșteptîndu-se, au strigat: "Slavă lui Dumnezeu! Dar unde ne aflăm?" Și li se părea că sînt în vis. Apoi, cunoscînd cu adevărat că sînt în Tesalonic și văzînd mormîntul sfîntului și popor mult stînd în biserică, cu mare glas au mulțumit izbăvitorului lor, Sfîntului Mucenic Dimitrie și toate cele întîmplate le-au spus tuturor. Și s-au bucurat soluîenii de această minune preaslăvită și au prăznuit cu bucurie ziua Sfîntului Dimitrie, iar chipul cel cusut l-au pus înaintea altarului.

În vremea în care era să se predea Tesalonicul în mîinile agarenilor (turcilor), mergînd cîțiva creștini cucernici la Tesalonic în ziua praznicului Sfîntului Mare Mucenic al lui Hristos, Dimitrie, erau pe drumul cel împărătesc care duce la Vardari, acolo unde se unește drumul ce vine de la Tesalonic cu drumul ce vine de la Larisa. Aceia au văzut aievea un om în chip de ostaș, care venea de la Tesalonic și un altul în chip de arhiereu, care venea pe drumul de la Larisa și s-au întîlnit amîndoi. Mai întîi ostașul a zis către arhiereu: "Bucură-te Ahilie, arhiereul lui Dumnezeu!". Arhiereul a răspuns: "Bucură-te și tu, ostașule al lui Hristos, Dimitrie". Iar creștinii aceia auzind astfel de nume, au stat cu frică la o parte ca să vadă sfîrșitul. A zis iarăși ostașul către arhiereu: "De unde vii, arhiereule al lui Dumnezeu, și unde te duci?" Atunci Sfîntul Ahilie a lăcrimat și i-a zis: "Pentru păcatele și fărădelegile lumii, mi-a poruncit Dumnezeu să ies din Larisa, pe care o păzeam, căci are de gînd s-o dea în mîinile agarenilor. Deci, am ieșit de acolo și mă duc unde îmi va porunci". "Dar tu, a zis Ahilie, de unde vii ostașule al lui Hristos, Dimitrie? Te rog spune-mi?!".

Atunci a lăcrimat și Sfîntul Dimitrie și i-a zis: "Eu tot asemenea am pătimit, arhiereule Ahilie. De multe ori am ajutat tesalonicenilor și i-am izbăvit din robie, de primejdie aducătoare de moarte și de toată neputința. Însă acum, pentru multele păcate și fărădelegile lor, S-a depărtat Dumnezeu de la dînșii și mi-a poruncit să-i las, ca cetatea să fie cucerită de agareni. Deci, pentru aceasta am ascultat porunca Lui și îndată am ieșit de acolo și mă duc unde îmi va porunci". Zicînd acestea, amîndoi și-au plecat capetele la pămînt și au plîns, iar după aceea s-au sărutat și și-au luat ziua bună unul de la altul și îndată s-au făcut nevăzuți. Cînd au văzut această minune, creștinii aceia n-au mai îndrăznit să se ducă la Tesalonic, ci s-au întors înapoi, povestind vedenia și minunea aceea.

După aceasta, n-a trecut o lună și Tesalonicul, precum și Larisa, au fost cucerite de turci. Apoi multe alte minuni a făcut sfîntul, spre slava lui Dumnezeu în Treime, Căruia se cade cinste, mulțumită și închinăciune de la toată făptura, în veci. Amin.

În această zi se mai amintește și de marele cutremur care a fost la Constantinopol în timpul împărăției lui Leon Isaurul.

Tot în această zi s-a mutat la Domnul Cuviosul părinte Atanasie din Michidia, care a trăit în mănăstirea din Vitenia, plăcînd lui Dumnezeu desăvîrșit. Apoi, cu porunca lui Dumnezeu, a crescut pe mormîntul lui un chiparos, chiar din pieptul cuviosului, care tîmăduia cu frunzele sale toate neputințele. (Vezi despre aceasta, în ziua a opta a lunii aprilie, la viața cuviosului Nichita Mărturisorul.)

Pătimirea Sfântului Mucenic Nestor (27 octombrie)

Păgînul împărat Maximilian, care se mai numea și Gherculie, prieten al lui Dioclețian, mergînd în cetatea Solunului și punînd în temniță pe Sfîntul Dimitrie, antipatul, pentru mărturisirea lui Hristos, se îndeletnicea cu jocuri publice și cu priveliști, lăudîndu-se cu luptătorul său, Lie, care era din neamul vandalilor, zicînd că nimeni nu-l poate birui pe el. Acel Lie era ca un alt Goliat, cu trup mai mare decît alți oameni, înfricoșat la căutătură, cu chipul și năravul de fiară, cu glasul ca de leu ce răcnește, iar de căutătura și de glasul lui tremurau cei ce-l vedeau. Puterea lui era nespus de mare și nebiruită, căci în el locuiau duhuri necurate și nimeni nu-i putea sta împotriva. Lie omorîse un însemnat număr de oameni viteji și puternici și era foarte iubit de împărat pentru tăria lui, căci împăratul, fiind nesățios de sînge omenesc, îl iubea pe acesta, fiindcă toată puterea lui trupească o întrebuinta pentru vărsarea sîngelui.

Acestui necurat Lie i-a pregătit împăratul în mijlocul cetății un loc pe stîlpi, înalt și larg, pe care el putea să-și desfășoare luptele sub privirea tuturor. Iar sub acest loc erau înfipse mulțime de sulite cu ascuțișul în sus, ca astfel, pe cel care îl va birui Lie, îndată să-l arunce pe acele arme ascuțite și să-l omoare. Astfel luptîndu-se Lie cu oamenii, îi arunca sub pod în sulite și-i omora, iar împăratul, cu toată mulțimea oștilor sale, privea spre acea luptă cu bucurie și se mîndrea cu luptătorul său. La aceste lupte asista și poporul Solunului, în care era mulțime de credincioși, care, văzînd sîngele omenesc vărsat de aceea fiară fără de omenie, suspina cu greu, pentru că ucisese mulți creștini, pe care necurații îi aduceau cu sila pe pod și îi puneau să se lupte cu Lie.

Atunci era în cetate un tînăr cu numele de Nestor, viteaz și frumos la față, abia ieșindu-i mustața și barba. Tînărul îi era cunoscut Sfîntului Mare Mucenic Dimitrie, de la care învățase sfînta credință: Acesta, văzîndu-i pe creștini că sînt uciși fără de milă, s-a aprins de mînie și a vrut să se lupte cu Lie.

Alergînd la sfîntul Dimitrie care era în temniță, i-a spus că Lie a ucis o mulțime de creștini, apoi i-a zis: "Roagă-te pentru mine, plăcutule al lui Dumnezeu, să-mi ajute pentru sfintele tale rugăciuni, ca, mergînd să mă lupt cu acel potrivnic, să-l biruiesc pe el și să ridic ocară creștinilor".

Iar Sfîntul Dimitrie, făcînd pe frunte și pe pieptul lui semnul crucii, l-a binecuvîntat și i-a prorocit, zicînd: "Pe Lie îl vei birui și pe Hristos vei mărturisi". Sfîntul Nestor, luînd binecuvîntare, a alergat degrabă la luptă și, aruncîndu-și hainele sale înaintea tuturor, cu mare glas a strigat: "Eu vreau să mă lupt cu Lie". Iar împăratul, văzînd îndrăzneala celui tînăr, s-a mirat și, fiindu-i milă de tinerețea și de frumusețea lui, a zis către dînsul: "Oare nu ai văzut tu pe cîți a biruit Lie, mai puternici și mai tari decît tine? Tu ești mic de stat și tînăr. Îndrăznești oare a merge împotriva celui cu care nu se aseamănă nimeni sub soare?" Iar el a zis: "Deși sînt mic și neputincios, însă mare și nebiruită este puterea Hristosului meu, spre Care nădăjduiesc și în numele Lui binevoiesc să mă lupt cu uriașul Lie". Împăratul, auzind de numele lui Hristos și cunoscînd că Nestor este creștin, s-a mîniat și a poruncit să meargă la pod, socotind că Nestor va fi omorît de Lie, cum au fost omorîți și ceilalți. Atunci Nestor s-a suit cu curaj la locul de luptă. Iar Lie, sărind, a năvălit asupra sfîntului, care, dacă a văzut că se apropie Lie, și-a făcut semnul crucii și cu mare glas a strigat, zicînd: "Dumnezeul lui Dimitrie, ajută-mi!"

Apropiindu-se de Lie, a început a se lupta. Iar Dumnezeu, Cel ce a întărit odată pe David împotriva lui Goliat, a întărit și pe robul său, Nestor, asupra necuratului Lie, spre necazul împăratului și spre veselia credincioșilor săi. Căci Nestor cel mic, s-a arătat mai mare cu vitejia sa decît Lie cel puternic, pe care, apucîndu-l ca pe o pasăre, l-a aruncat de pe podul cel înalt în sulitele cele ascuțite, în care, căzînd Lie ca un stejar, i-a ieșit ticălosul său suflet și a pierit pomenirea lui cu sunet; apoi s-a spulberat puterea lui cea mîndră și deșarta laudă a lui Maximilian pentru luptătorul său. După aceea tot poporul Solunului, dar mai

ales creștinii, văzînd acea neașteptată și preaslăvită biruință, cu mare glas au strigat: "Mare este Dumnezeu lui Dimitrie". Iar împăratul, sculîndu-se cu rușine, s-a dus în palatele sale, necăjindu-se și întristîndu-se foarte mult pentru iubitul său Lie. Mîniindu-se asupra lui Nestor, a poruncit să fie prins. Și aflînd că marele Mucenic Dimitrie a fost pricinuitorul morții lui Lie, că el a întărit la luptă pe Nestor, proorocindu-i lui biruința, a poruncit să fie uciși amîndoi. Sfîntul Dimitrie a fost ucis cu sulite, iar lui Nestor i s-a tăiat capul și amîndoi au primit cununile biruinței de la Hristos, răsplătitorul de nevoițe întru împărăția cea cerească, căreia și noi să ne învrednicim cu rugăciunile sfinților răbdători de chinuri. Amin.

Pomenirea Cuviosului Părintele nostru Nestor, cronicar al Rusiei (27 octombrie)

Toate lucrurile, dacă nu vor fi însemnate prin scris, cad în uitare și în neștiință. Crearea lumii, de la Adam începătorul nostru, dacă n-ar fi fost scrisă în cărțile sale de Moise, cel de Dumnezeu insuflat, și nu ne-ar fi fost lăsate nouă, pe toate acestea le-ar fi acoperit lungimea vremii ca un întuneric și le-ar fi adus întru neștiință. Însă Dumnezeu, făcînd pomenire de minunile Sale, cînd El voiește, ne dă scriitori, ca cele însemnate de ei să fie citite și să folosească urmașilor. În acest chip, în anii mai de pe urmă, a arătat Domnul în pămîntul Rusiei, în sfînta mănăstire Pecerska, pe pururea pomenitul scriitor, Cuviosul părintele nostru Nestor, care ne-a luminat ochii spre folosul și spre mulțumirea lui. Dumnezeu, făcîndu-ne cunoscut începutul și întîia întemeiere a vieții duhovnicești a Rusiei. Nestor scrie despre întemeierea și îndreptarea după rînduială a vieții monahale în Rusia, rînduială sădită ca în Rai în sfînta mănăstire Pecerska. Nestor mai scrie și despre duhovnicescul întemeietor al vieții călugărești, Cuviosul Antonie cel cu adevărat sfînt și despre ceilalți, care i-au urmat lui, care au devenit cu duhul sfinți ai mănăstirii Pecerska. Printre aceștia a fost și acest scriitor vrednic de laudă, care a scris viața celor care au trăit cu sfîntă cuviință și nu numai cu condeiul pe hîrtie, ci și cu faptele, întocmai nevoitoare ca ale acelora, și le-a păstrat în neprihănitul său suflet. Drept aceea s-a scris pe sine în cărțile vieții veșnice, ca să audă și el: bucurați-vă, că numele vostru este pomenit în Cer.

Fericitul părintele nostru Nestor - după ce Cuviosul Antonie s-a liniștit în peșteră, iar Fericitul Teodosie a rînduit o mănăstire - a mers la dînșii, dorind sfîntul și îngerescul chip monahicesc, avînd vîrsta numai de șaptesprezece ani. Atunci, nefiind încă monah, s-a deprins spre toată fapta bună cea călugărească, adică: curăția trupului și a sufletului, sărăcia de bunăvoie, adîncă smerenie, ascultarea cea fără de împotrivire, postirea multă, rugăciunea neîncetată, privegherea de toată noaptea și celelalte ostenele, întocmai ca îngerii și prin acestea era cu totul următor vieții Sfinților Antonie și Teodosie ai mănăstirii Pecerska, cei dintîi începători. De la acea sfîntă doime primea tînărul Nestor orice poruncă cu dragoste, precum pruncul primește laptele din pieptul mamei sale și ca cerbul însetat de apă din două izvoare curgătoare, între dealuri și peșteri, precum arată el în scrisoarea sa, că avea mare dragoste pentru acei cuvioși întemeietori, nu cu cuvîntul, nici cu limba, ci cu fapta și cu adevărul, căci preamărea pe Dumnezeu în trupul și în sufletul său, văzînd faptele cele bune și luminate ale celor doi mari luminători ai pămîntului rusesc.

După cinstita moarte a celor doi cuvioși părinți, fericitul părintele nostru Nestor nu numai că a lăsat lumeștile lucruri, dar a și luat îngerescul chip monahal, de la cuviosul Ștefan, egumenul mănăstirii Pecerska, iar după aceea a fost ridicat la treapta diaconiei. În vrednicindu-se de îndoita treaptă îngerească, cea monahală și cea duhovnicească, din zi în zi își îndoia faptele bune, înăbușindu-și patimile trupesti și iubind adevărul, ca să nu fie nicidecum trupesc, ci cu totul duhovnicesc și adevărat rob și închinător al lui Dumnezeu, cunoscînd bine ceea ce a zis Domnul: "Că Duh este Dumnezeu, și cei ce se închină Lui, cu duhul și cu adevărul se cade să I se închine". Iar pe duhul cel supărător, în care nu este adevăr și care nu se închină Domnului, îl biruia întotdeauna, mai ales prin smerenie nespusă, căci, pretutindeni smerindu-se pe sine, se socotea nevrednic și plin de o mulțime de păcate.

Frații, fiind îndemnați de Dumnezeu, au făcut sfat ca să dezgroape moaștele Cuviosului Teodosie și să le mute din peșteră în sfânta biserică a mănăstirii Pecerska și la această ascultare primul era fericitul Nestor. Și cu mare credință și cu rugăciune de toată noaptea ostenindu-se, pe acest mărgăritar de mult preț al sfintei mănăstiri Pecerska, adică cinstitele moaște ale Cuviosului Teodosie le-au dezgropat și le-au scos înaintea peșterii. Nestor a fost singur văzător al minunilor celor mari, precum el însuși a mărturisit.

El a viețuit ani îndelungați, ostenindu-se cu lucrul scrierii de ani și, de anii cei veșnici aducându-și aminte, a bine plăcut Stăpînului anilor. Apoi s-a mutat la veșnicie către Dumnezeu, după ani vremelnici îndelungați, și este așezat în peșteră, unde și pînă acum cinstitul său trup se odihnește în făcătoarea de minuni nestricăciune, mărturisind că acest cuvios scriitor al vieților sfinților părinți și al anilor și-a scris lui lăcaș de veci în ceruri și este binecuvîntat, căci a primit cununa lui Dumnezeu. Fie ca rugăciunile acestui cuviincios scriitor să ne ajute și nouă a fi scriși în cărțile vieții lui Dumnezeu, ai Cărui ani nu se vor împutîna și Căruia, cu Dumnezeu Tatăl și cu făcătorul de viață Duh, I se cuvine toată slava, cinstea și închinăciunea, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

Preacuviosul Părintele nostru Dimitrie cel Nou, ale cărui sfinte moaște se află în București (27 octombrie)

Acest cuvios părinte, Dimitrie cel Nou, a trăit în vremea drept-credincioșilor împărați româno-bulgari și era dintr-un sat care se numește Basarabov, sat așezat pe marginea apei Lomului. La început a fost păstor de vite în satul lui, apoi văzînd că toate ale lumii sînt trecătoare, a ieșit din satul Basarabov și s-a sălășluit mai întîi într-o peșteră din apropierea acestui sat, iar apoi s-a făcut monah la mănăstirea care era înăuntrul peșterii. Dar cine poate spune ostenelile, postul, rugăciunea și privegherile pe care le făcea și prin care s-a învrednicit și de darul facerii de minuni? El și-a cunoscut și vremea ieșirii sufletului din trup cînd, intrînd în mijlocul a două pietre, și-a dat prealuminatul său suflet în mîna lui Dumnezeu.

După multă vreme apa Lomului a venit mare încît a luat și lemnele și pietrele dimprejurul ei și atunci au căzut în apă și cele două pietre, care erau în apropierea peșterii, împreună cu moaștele sfîntului, și multă vreme au rămas acolo. Vrînd Dumnezeu să-l descopere, s-a arătat îngerul Domnului în vis unei copile, fiica unui om drept-credincios, copilă care pătimea de duh necurat, și i-a zis: "Dacă părinții tăi mă vor scoate din apă - și i-a arătat locul - eu te voi tămădui pe tine". Scuîndu-se dimineață copila, a spus părinților săi visul pe care l-a avut.

Adunîndu-se mulți oameni și preoți, s-au dus toți împreună la locul cel arătat de copilă, unde de multe ori se arăta o lumină și cei care o vedeau socoteau că acolo este ascunsă o comoară de bani. Căutînd cu tot dinadinsul, au aflat în apă sfintele moaște ale Cuviosului Dimitrie, care erau pline de mîl și de prundiș, și le-au scos întregi, strălucind ca aurul. Luîndu-le de acolo, le-au dus în satul Basarabov. Și străbătînd vestea prin toate părțile dimprejur despre aflarea sfintelor moaște ale lui Dimitrie, a ajuns și la urechile domnului de la București, care îndată a trimis preoți și boieri ca să aducă moaștele Sfîntului Dimitrie în Valahia și să le așeze în biserica domnească. Deci, mergînd trimișii Domnului în satul Basarabov, au luat moaștele sfîntului și au purces cu ele ca să le aducă în Valahia. Ajungînd cu dîsele pînă aproape de un sat care se cheamă Ruși, au stat sfintele moaște la o fîntînă și de acolo sfîntul n-a mai vrut a merge mai departe. Văzînd preoții și boierii acea minune și nedumerindu-se ce să fie, s-au sfătuit să facă ceea ce au făcut cei de altă seminție cu sicriul mărturie Domnului. Și au înjugat doi juncani tineri neînvățați la carul cu moaștele sfîntului și l-au lăsat să meargă unde vor voi ei, căci din aceasta se va ști și voia sfîntului. Atunci juncanii s-au întors îndată la Basarabov cu moaștele sfîntului și au stat în mijlocul satului. Iar preoții și boierii, întorcîndu-se fără nici o ispravă, au spus celui care i-a trimis despre toate acestea. Domnul Valahiei a trimis boieri cu bani și au făcut o biserică cu numele cuviosului Dimitrie în satul

Basarabov, în care au așezat moaștele sfântului. Și multe minuni făceau acele moaște celor ce cu credință năzuiau la el, dintre care vom consemna câteva de la oameni vrednici de credință, care le-au văzut cu ochii lor și care le-au scris pentru popor, spre încredințarea și adevărarea celorlalte minuni.

Două femei surori, Aspra și Ecaterina, din satul care se numește Cernavodă, au făcut o preafrumoasă biserică, punându-i hramul Adormirii Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, și s-au sfătuit între ele cum ar putea face ca să poată lua o părticică din moaștele Sfântului Dimitrie și s-o aducă în biserică lor, căci a le lua cu totul socoteau că nu va voi sfântul, precum a și fost. Deci, venind cu smerenie și cu evlavie și închinându-se sfântului, au luat în taină o mică părticică din moaștele lui și vrînd să plece cu căruțele lor, caii nicidecum nu s-au putut mișca din locul acela, cu toate că vizitiii îi băteau mereu. Iar ele, cunoscînd pricina, s-au coborît din căruțe și cu lacrimi au alergat și au căzut la moaștele sfântului și punînd părticica la locul ei, s-au rugat sfântului să le ierte greșeala. Astfel, izbăvind-se de nevăzuta oprire, s-au întors cu pace în satul lor.

Altădată a venit prea sfințitul mitropolit Nichifor al Tîrnovului, împreună cu sinodul lui, ca să se închine sfintelor moaște ale cuviosului Dimitrie. Închinându-se mai întîi mitropolitul și sărutînd sfintele moaște, s-a depărtat puțin și s-a așezat pe un scaun. După aceea, mergînd pe rînd toți ceilalți din sinodul său și sărutînd sfintele moaște, un oarecare monah Lavrentie, în vreme ce săruta moaștele, s-a ispitit ca să rupă cu gura o mică parte din moaștele sfântului și a rămas cu gura căscată. Toți, uitîndu-se la dînsul și văzîndu-l cu gura căscată, nu pricepeau ce a pătimit. Iar mitropolitul i-a poruncit ca să se dea la o parte ca să se poată închina și ceilalți. Dar el, fiind fără glas, abia s-a depărtat puțin de la sicriul sfântului, cerîndu-și iertare, și astfel i s-a dezlegat limba și a grăit ca mai înainte. După aceea au mers cu mitropolitul la gazdă și atunci i-a povestit toate cele ce a pătimit. Iar mitropolitul i-a zis: "O, păcătosule, cum de n-ai socotit că de-ar fi fost să se împartă sfintele moaște la toți cei care vin să se închine, pînă acum n-ar mai fi rămas nimic? Deci de acum pocăiește-te, că ai greșit lui Dumnezeu și sfântului".

Un iubitor de Dumnezeu, episcopul Ioanichie al Preslaviei, căzînd într-o boală foarte grea și neputîndu-se vindeca, l-au purtat patru oameni la biserică Sfântului Dimitrie. Acolo l-au pus cu așternutul în biserică și, slujindu-se Sfînta Liturghie, după trei ceasuri s-a sculat sănătos și umbla pe picioarele sale, mulțumind lui Dumnezeu și laudîndu-l pe sfînt.

Acestea și multe alte minuni a făcut Sfîntul Dimitrie, care însă n-au fost scrise.

Între anii 1769 și 1774, fiind război între Rusia și Poarta otomană și cuprinzînd și pe ofițerii țării noastre, generalul Petru Salticov a trecut Dunărea și a pornit război împotriva Rusciucului și a trecut și prin satul Basarabov, unde se aflau moaștele sfântului. Generalul a luat aceste moaște pe care voia să le trimită în Rusia. Iar creștinul Hagi Dimitrie, fiind în acea vreme lîngă general, s-a rugat ca să nu înstrăineze sfintele moaște, ci să le dăruiască țării noastre pentru prăzile și jafurile ce le-a pătimit din pricina războiului și s-o mîngîie cu acest dar, adică cu sfintele moaște. Generalul, înduplecîndu-se, le-a dăruit Țării Românești. Și primindu-le tot poporul, cu mare cinste le-a așezat în biserică cea mare a Mitropoliei Ungrovlahiei, în zilele preasfînțitului mitropolit Grigorie. Și îndată a simțit tot poporul ocrotirea și sprijinul sfântului, căci nu numai că a încetat războiul dintre muscali și turci, ci a conținut și ciuma cea înfricoșată. Mult ajutor și mare folos cîștigă toți cei ce cu credință năzuiesc către moaștele sfântului. Pentru ale cărui rugăciuni, Dumnezeule, miluiește-ne și ne mîntuiește pe noi toți, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

În această zi mai facem pomenirea Sfintelor Mucenice Capitolina și Erotiida, ucenița ei, care au pătimit în vremea împărăției lui Dioclețian.

Tot astăzi mai este pomenit și Sfîntul Mucenic Marco și cei împreună cu dînsul.

Sfanta Mare Mucenita Parascheva (28 octombrie)

Pe vremea când păgânul împărat Dioclețian a pornit prigoana împotriva creștinilor, trăia în cetatea Iconiei o fecioară cu numele Parascheva, de neam bun și frumoasă la chip. Părinții ei fiind dreptcredincioși, au crescut-o cu bună învățătură, deprinzând-o cu sfânta credință și cu paza poruncilor lui Dumnezeu. Apoi părinții ei s-au dus la Domnul, lăsând pe fericita lor fiică tânără și cu multă avere. Ajungând fericita Parascheva la vârsta desăvârșită, urma credința și faptele părinților ei. Avera nu o întrebuința spre împodobire și desfătarea tinereții ei, ci pentru îmbrăcarea celor goi, pentru hrănirea flămânzilor și pentru ospătarea străinilor. Iar ea, nebăgându-i în seamă pe peștorii care o căutau pentru a se însoți cu dânsa, s-a făcut mireasă a Mirelui celui fără de moarte, a Fiului lui Dumnezeu Cel Unul Născut, al Cărui preasfânt nume în toate zilele îl mărturisea înaintea oamenilor, aducându-i pe ei la cunoștința adevărului. Și dintre aceștia, unii credeau în Domnul nostru Iisus Hristos, iar cei care nu credeau, cu defăimare o ocărau pe Sfânta Parascheva. Dar ea cu îndrăzneală le grăia lor cuvântul lui Dumnezeu și mustra deșertăciunea neînsuflețitorilor idoli. Și necredincioșii cetățeni, nesuferind să audă de la dânsa acest lucru, au prins-o, au bătut-o și au aruncat-o în temniță.

În acea vreme a venit în Iconia un ighemon, trimis acolo de împăratul Dioclețian ca să-i ucidă pe creștini. Cetățenii au venit la acesta și i-au zis: „Luminate ighemoane, este în cetatea aceasta o fecioară care crede în Iisus Hristos cel răstignit și face vrăji prin care pe mulți oameni i-a întors de la jertfele zeilor noștri și nu încetează a huli pe zeii noștri și pe împărat. Dar noi, auzind porunca împărătească, ca toți cei ce nu se închină zeilor să fie chinuiți, am prins pe această fecioară și o ținem în temniță”.

Auzind acestea, ighemonul a poruncit ca să fie adusă sfânta fecioară înaintea judecății sale. Când se îndrepta sfânta mucenită spre judecată, Duhul Sfânt s-a pogorât asupra ei și i s-a făcut fața luminoasă, încât toți care priveau la dânsa se minunau. Ași ziceau: „Vedeți că nu este întristată, ci mai mult se luminează”. În timp ce stătea mucenită la judecată, ighemonul privea spre dânsa și se mira de podoaba și de frumusețea ei și a zis către cei care erau de față: „În deșert ați bârfit-o pe această fecioară preafrumoasă, pentru că nu este cu dreptate a pierde o astfel de frumusețe strălucită, asemănătoare cu chipul soarelui”. Și a zis către dânsa: „Spune-ne nouă numele tău, fecioară”. A răspuns sfânta fecioară: „Sunt creștină și roabă a lui Hristos”. Iar judecătorul a zis: „Vederea frumuseții tale mă îndeamnă spre blândețe, iar cuvintele care ies din gura ta îmi tulbură mintea și inima, că nu voiesc să aud niște cuvinte ca acestea”. Iar sfânta a răspuns: „Stăpânitorul, Cel ce judecă cu dreptate, se bucură auzind dreptatea, iar tu, auzind adevărul cel grăit de mine, te-ai mâniat”. Iar ighemonul a zis: „Pentru aceea mă mâni, că nu-mi răspunzi la ceea ce te întreb! Eu te-am întrebat de numele tău, iar tu îmi răspunzi altceva”. A răspuns sfânta: „Mai întâi mi se cade să îți spun numele vieții veșnice și după aceea să-ți spun și numele vremelnicei vieți. Deci ți-am spus mai întâi numele vieții veșnice, că adică sunt creștină și roabă a lui Hristos, iar numele vremelnicei vieți, cel dat de părinții mei, este Parascheva, că în ziua Paraschevi m-am născut”, - căci Paraschevi la elini se numește ziua a cincea (vineri).

Și zicea sfânta către ighemon: „De vreme ce părinții mei, ziua a cincea, care este ziua patimilor celor de viață făcătoare ale Domnului nostru Iisus Hristos, în toată vremea o cinsteau cu post, cu rugăciuni și cu milostenie, aducându-și aminte de Stăpânul lor, Care pentru mila Sa către neamul omenesc Și-a vărsat sângele și S-a răstignit pe cruce pentru noi, pentru aceasta le-a dat Dumnezeu rod cinstitei lor însoțiri și m-au născut pe mine, nevrednica Sa roabă, în ziua a cincea, pe care o cinsteau cu fapte bune, aducându-și aminte de patimile Stăpânului. Ei au vrut să mă numescă cu numele cu care se numește ziua Paraschevi și de la această zi mă numesc Parascheva, părtașă a patimilor lui Hristos”. Iar judecătorul a zis: „Se încetezi a grăi asemenea cuvinte deșarte și să jertfești zeilor noștri, căci eu te voi lua de soție și vei fi stăpâna multor bunătăți și mulți te vor ferică pe pământ”. Dar Sfânta Parascheva a răspuns: „Eu am la cer pe Iisus Hristos, Mirele meu, iar alt mire nu-mi trebuie”. I-a zis ighemonul: „Îți miluiesc frumusețea și îți

cruț tinerețea". A răspuns sfânta: „Nu milui frumusețea cea vremelnică, care astăzi înflorește, iar dimineață cade, ci mai bine miluiește-te pe tine, căci te așteaptă veșnicele chinuri".

Apoi ighemonul s-a mâniat și a poruncit ca să fie rupte hainele de pe ea și să fie bătută cu vine de bou. Fiind bătută, sfânta nici o vorbă nu scotea, numai striga cu inima către Hristos, cerând în chinuri ajutor de la Dânsul. Ighemonul, cruțându-i frumusețea, pentru că se aprindea de dragoste pentru dânsa, a poruncit să înceteze bătaia și cu blândețe a început a vorbi către dânsa: „Cruță-ți fecioria și tinerețile tale, nu-ți pierde floarea cea frumoasă a tinereților tale, jertfește zeilor și vei fi vie, căci de mare cinste te vei învrednici de la noi". Iar ea nu răspundea nimic și pentru acest lucru necăjindu-se ighemonul, a zis: „Mie nu-mi răspunzi, fiică rea de neam creștinesc?" Atunci ea l-a scuiat pe ighemon în față. Iar acesta, înfuriindu-se, a poruncit ca să fie spânzurată de un lemn și cu unghii de fier să i se rupă fără milă carnea de pe dânsa și cu asprime să-i strujească rănila. Și i-au sfâșiat trupul până la oase.

Apoi, socotind judecătorul că ea va muri degrabă, căci abia mai sufla, a luat-o de pe lemn și a aruncat-o în temniță, unde, zăcând fără glas și abia vie, din pricina cumplitelor răni, la miezul nopții a intrat la dânsa un înger, având pieptul și umerii săi încinși în chipul crucii cu brâu de aur și ținând în mâini uneltele patimilor lui Hristos, crucea, cununa cea de spini, sulita, trestia, buretele, și i-a zis: „Scoală-te, fecioară, pârtașă a patimilor lui Hristos, pentru că sunt trimis ca să te cercetez, și ți-am adus ușurare durerilor tale prin uneltele patimilor Domnului nostru Iisus Hristos. Vezi cinstita cruce și cununa cea de spini a dumnezeiescului Mire, vezi sulita cu care a fost împuns în coasta cea dătătoare de viață, trestia care a adus lumii iertare și buretele care a șters păcatul lui Adam; deci scoală-te, căci te vindecă pe tine Hristos Domnul". Și îndată s-a sculat mucenița ca din somn și, apropiindu-se îngerul care i s-a arătat, a șters cu buretele toate rănila sfintei, și tot trupul ei a devenit întreg și sănătos, iar frumusețea ei era mai luminoasă decât cea dintâi. Atunci ea a sărutat uneltele patimilor lui Hristos, precum și pe cel ce i s-a arătat ei și slăvea pe Dumnezeu. După aceasta, acel înger ce i se arătase s-a făcut nevăzut.

A doua zi au venit străjerii temniței și au găsit-o pe ea stând la rugăciune, deplin sănătoasă, neavând nici urmă de răni și, înfricoșându-se, i-au spus ighemonului. Acesta a poruncit să fie adusă iarăși înaintea lui și, văzând-o sănătoasă, s-a mirat, căci nu se aștepta să fie încă vie, în urma chinurilor pe care le suferise. Se mira apoi și de frumusețea ei, zicându-i: „Vezi, Paraschevo, cum au miluit zeii noștri frumusețea ta și cum te-au făcut sănătoasă, dăruindu-ți viață!" Iar sfânta a răspuns: „Arată-mi, o, judecătorule, pe cei ce mi-au dăruit mie viață". Atunci ighemonul a trimis-o în capiștea zeilor ca să vadă pe idoli lor. Au mers acolo împreună cu dânsa preoții idolești și mulțime de popor, crezând că are să se închine zeilor lor.

Dar intrând sfânta în capiștea în care erau o mulțime de idoli, s-a rugat adevăratului Dumnezeu și apoi, apucând de picior pe zeul Apollo, i-a zis: „Ție îți grăiesc, neînsuflețitule, și tuturor idolilor celor care sunt la fel ca tine; așa vă poruncește vouă Domnul meu Iisus Hristos, să cădeți toți la pământ și să vă faceți ca nisipul!" Și îndată, după cuvântul sfintei, toți idoli au căzut la pământ și s-au risipit ca nisipul. Atunci tot poporul a ieșit din capiștea idolească, strigând: „Mare este Dumnezeul creștinilor!"

Văzând necurații preoți sfărâmarea și pierderea zeilor lor, au mers la ighemon, plângând și zicând: „O, ighemoane, ți-am spus noi ca să tai pe vrăjitoarea aceasta, căci înșeală toată cetatea noastră. Iar tu nu ne-ai ascultat pe noi; iată acum a sfărâmat cu vrăjile sale pe zeii noștri". Atunci ighemonul, umplându-se de mânie, a întrebat-o cu asprime pe sfântă, zicându-i: „Cu ce farmece faci aceste lucruri?" Iar sfânta a răspuns: „În numele Domnului nostru Iisus Hristos am intrat în capiștea zeilor voștri și m-am rugat Domnului meu, zicând: «Arată-Te mie, Mântuitorul meu, Cel ce mi-ai dăruit viață!» Atunci mi s-a arătat Domnul și Dumnezeul meu, iar zeii tăi, când L-au văzut pe Dumnezeul meu, s-au cutremurat de frică și, căzând la pământ, s-au sfărâmat, în felul acesta arătând că singuri lor nu-și pot ajuta cu nimic, apoi cum vor putea ajuta altora?"

Atunci a poruncit ighemonul ca iarăși să fie spânzurată pe lemn și cu făclii aprinse să-i ardă coasta. În timp ce sfânta era spânzurată și arsă, a suspinat și a zis către Dumnezeu: „Doamne, Dumnezeul meu,

Ziditorule a toată făptura și Purtătorule de grijă, Tu celor trei tineri le-ai răcorit cuptorul cel arzător, Tu pe întâia Muceniță Tecla, din foc ai izbăvit-o, mântuiește-mă și pe mine, nevrednica, din mâinile celor ce mă chinuiesc". Atunci îndată s-a pogorât îngerul, s-a atins de făclii și s-a aprins un foc foarte mare, încât mulți dintre cei fără de lege au ars, iar poporul striga: „Mare este Dumnezeuul creștinilor!" Și mulțime de popor a crezut în Iisus Hristos.

Judecătorul, văzând răzvrătirea din popor și temându-se să nu se scoale împotriva lui, a poruncit ca degrabă s-o taie cu sabia pe sfânta. Iar când sfintei i-a fost tăiat capul, unii au auzit glasuri coborâte din ceruri, zicând: „Bucurați-vă, dreptilor, că mucenița Parascheva s-a încununat". Apoi, luând sfântul ei trup, l-au îngropat cu cinste în casa ei. Și astfel această bună fecioară și-a sfârșit nevoița muceniei și s-a dus la Mirele ei, ducând sângele său în loc de untdelemn, și se odihnește acum cu fecioarele cele înțelepte în camera lui Hristos. Iar a doua zi, ieșind nelegiuitul ighemon la vânat, dintr-o dată s-a speriat calul lui și l-a aruncat într-o vale, unde căzând s-a rostogolit și s-a zdrobit trupul lui, încât și-a dat ticălosul său suflet.

Iar sfântul și cinstitul suflet al Sfintei Mucenițe Parascheva este în mâinile lui Dumnezeu. Cu cinstitele ei moaște se fac multe tămăduiri bolnavilor, spre slava Domnului nostru Iisus Hristos, Căruia I se cuvine cinstea și închinăciunea, împreună cu Tatăl și cu Sfântul Duh, în veci. Amin.

Sfintii Mucenici Terentie, Neonila si cei sapte fii ai lor (28 octombrie)

Fericitul Terentie, fiind creștin dreptcredincios, s-a căsătorit prin nuntă legiuită cu Neonila, care era de aceeași credință cu el, și au avut șapte fii: Sarvil, Fota, Teodul, Vila, Ierax, Nitul și Eunichie, pe care i-au crescut în dreapta credință. Apoi au fost prinși toți de către păgâni, adică și părinții și copiii, și au fost duși înaintea judecății celei fărădelege, unde L-au mărturisit pe Hristos, iar pe idoli i-au hulit. Pentru acest lucru au fost chinuiți fără de măsură și apoi spânzurați. În timpul chinurilor, rănilor le erau stropite cu oțet și arse cu foc, iar sfinții se rugau în liniște unul pentru altul și se mângâiau.

Dumnezeu nu a trecut cu vederea rugăciunile lor, ci i-a trimis pe sfinții săi îngeri care i-au dezlegat din legături și au tămăduit rănilor. Apoi păgânii, văzându-i pe sfinți dezlegați și tămăduiți de răni, s-au spăimântat și i-au dat spre mâncare fiarelor, dar nici un rău n-au pățimit, pentru că fiarele și-au schimbat cruzimea în blândețe de oaie, cu porunca lui Dumnezeu. Apoi au fost aruncați într-o căldare cu smoală fierbinte, dar îndată focul s-a stins și smoala s-a răcit. Văzând păgânii că nu se ating de dâșii chinurile, le-au tăiat capetele cu sabia și astfel și-au aflat sfârșitul.

Sfantul Sfintit Atanasie, Patriarhul Constantinopolului (28 octombrie)

Acest luminător preaînțelept al lumii și adevărat rob al Mântuitorului Hristos era de loc din Adrianopol. Tatăl lui se numea Grigorie, iar maica lui, Eufrosina, și amândoi erau dreptcredincioși, de neam bun și îmbunătățiți cu fapte. Ei i-au dat pruncului lor numele de Alexie. Chiar din copilărie se arăta în ce fel va fi când va ajunge vârstnic, că niciodată nu s-a dedat la jucării, după obiceiul copiilor, nici nu și-a dorit lucruri trecătoare și deșarte, ci toată sânguința lui era îndreptată spre slujba bisericii și spre învățatura de carte. Nu se aduna niciodată cu tinerii cei fără de rânduială, ca nu cumva vorbele cele rele să-i strice obiceiurile cele bune pe care le avea fericitul, ci se aduna cu oamenii cucernici și îmbunătățiți și împreună

cu aceștia vorbea, ca să aibă folos sufletesc. Iar după ce tatăl său a răposat, copilul, rămânând sărman, și mai mult sporea în fapte bune.

Apoi, după puțină vreme, din multă și neîntreruptă citire a dumnezeieștilor Scripturi, a dobândit multă înțelepciune și pricepere; și era atât de iscusit când vorbea cu alții, încât toți se minunau de el, cum un tânăr ca acesta a covârșit atât de mult pe cei bătrâni în înțelepciune. Apoi cu cât înainta în vârstă, cu atât sporea și cu îmbunătățirea sufletului său. După aceea, punându-și în minte să se lepede desăvârșit de deșertăciunea lumii celei amăgitoare, mincinoase și trecătoare, a dorit înțelepciunea cea de sus, ca să se învrednicească de fericirea cerească.

Către această viață s-a îndemnat mai întâi din cuvântul Sfintei Evanghelii, în care zice Domnul: Cel ce iubește pe tatăl său sau pe mama sa mai mult decât pe Mine, nu este vrednic de Mine, adică nu este vrednic să fie ucenicul Meu. Iar al doilea, s-a mai folosit și de viața și petrecerea minunatului Alipie Stâlplnicul. Citind-o cu evlavie și cu umilință, a văzut că și acesta a lăsat toate cele trecătoare ale lumii și a părăsit pe maica sa, care era văduvă și avea de la dânsul mare mângâiere, răbindu-i inima sa de mamă. Atunci a lăsat și el patria, rudeniile, prietenii și pe preaiubita lui maica necăjită și fără de bărbat și s-a dus la Tesalonic, în ale cărui hotare se afla unchiul său, Sfântul Acachie, care era monah într-o mănăstire bogată. Apoi, văzând că frații de acolo nu aveau sânguință cuviincioasă către păzirea cea cu dinadinsul a vieții monahale, ci mai mult pentru grija și împătımirea către lucrurile materiale, luându-și iertăciune, a plecat de acolo și, după ce i-a crescut barbă, s-a dus în Sfântul Munte Athos.

Acolo, închinându-se la toate mănăstirile și la celelalte schituri și sihăstii, a avut mare folos, pentru că, la fel ca o albină iubitoare de osteneală, care înconjoară livezile și își adună mierea cea dulce din multe feluri de flori, la fel făcea și sfântul, luând de la cei îmbunătățiți pilde de folos sufletesc și punându-le în vistieria inimii cu mare sânguință. Apoi, atât de mult a iubit osteneala și pătimirea trupului, încât niciodată nu purta încălțăminte, ci umbla desculț, nu avea nici măcar două rase, ci cu o singura haină se îmbrăca în toate zilele și nopțile. Iar pe dedesubt, pe piele, purta o haină aspră de păr, pentru mai multă suferință.

Toată vremea o petrecea în posturi, încât hrana lui era formată numai din pâine și apă și din acestea gusta cu mare înfrânare, încât niciodată nu se sătura. Și astfel și-a petrecut toată viața ca un înger. Nu a încălecat niciodată pe cal, nici nu și-a spălat capul și picioarele vreodată, nici chiar în vremea în care era arhieru. Chiar și atunci dormea pe pământul gol, pentru mai multă pătimire. După ce s-a închinat la toate mănăstirile, s-a dus și la Mănăstirea Esfigmenu și s-a dat de obște, unde atâtea osteneli și nevoițe a săvârșit, încât este cu neputință a le nota pe toate cu de-a-mănuntul. Numai din multele lui nevoițe să scriem câteva.

Un ieromonah cucernic s-a dus din mănăstirea studiilor la Sfântul Munte Athos pentru închinare și, ajungând la Mănăstirea Esfigmenu, i-au povestit monahii faptele cele bune ale cuviosului, care a fost acolo timp de doi ani trapezar, slujind fraților cu multă sânguință. El nu avea chilie, nici pat și nici măcar o rogojină, nici vara și nici chiar iarna, când în locurile acelea cade multă zăpadă și este foarte frig. Dormea pe pământ puțină vreme, apoi se scula și tămâia, rugându-se și priveghind toată noaptea, citind Psaltirea și zicând: „Privegheat-au ochii mei până dimineața, ca să cuget la cuvintele Tale". Nimeni nu l-a văzut pe el stând jos să mănânce, ci stătea numai în picioare și mânca numai fărâmiturile care rămăneau de la masa celorlalți, zicând: Că și câinii se hrănesc cu fărâmiturile care rămân de la masa stăpânilor. Trei ani cât a stat în mănăstire n-a gustat nici untdelemn, nici vin, nici vreo altă îndestulare trupească n-a avut, deși gătea pentru frați multe bucate bune; căci avea mare bucurie ca să-i mulțumească pe toți frații, iar el să se înfrâneze, ca să ia bogată răsplătire într-o împărăția cea pururea nepieritoare. Întotdeauna avea ochii plini de lacrimi, căci, văzând focul acela vremelnic cu care fierbea bucatele, își aducea aminte de focul cel nestins al gheenei și plângea. Pentru faptele lui cele bune toți se îndreptau spre el cu multă evlavie și îl cinsteau precum i se cădea. Pentru aceasta, temându-se ca să nu se lipsească de slava cea cerească pentru slava vremelnică, a plecat din mănăstire și s-a dus la Ierusalim.

Inchinându-se la Sfintele Locuri și la cele de prin pustia Iordanului, s-a dus la Muntele Latrului, unde locuiau părinții cei cuvioși. Acolo a petrecut multă vreme într-o chilie pustnicească. După ce s-a folosit mult de la acei părinți sfinți, a plecat în muntele lui Avxentie, unde se aflau în acea vreme monahi îmbunătățiți, între care vestitul Ilie, Nil Italianul și Atanasie Leprindineanul. După ce a vorbit cu ei, învățându-se unii pe alții, a plecat de acolo în muntele lui Ghelasie, unde se afla mănăstirea fericitului Lazăr, și acolo a petrecut opt ani, slujind fraților la toate trebuințele cu mare osârdie. Apoi s-a făcut schimnic și și-a luat numele de Atanasie în loc de Acachie.

După aceasta, deși nu voia, l-au hirotonit diacon și preot, apoi l-au făcut tipicar și eclesiarh, slujind cu multă sârguință în această slujbă, ca nimeni altul. Apoi, citind toate cărțile de câte trei ori sau de câte patru ori și primind mult folos din ele, a adunat întru sine multă bogăție de înțelepciune și de cunoștințe, punând totdeauna suișuri în inima lui. Pentru care, învrednicindu-se dumnezeieștii vederi, Stăpânul Iisus Hristos l-a chemat să pască oile cele cuvântătoare. Deci, ascultați o înfricoșată și minunată povestire.

Sfântul avea obiceiul de a merge la biserică mai înainte de Utrenie ca să se roage în pridvor. Într-o noapte, când se ruga cu lacrimi înaintea icoanei cu răstignirea lui Hristos, din icoană a ieșit un glas preadulce, zicându-i: „De vreme ce mă iubești, Atanasie, vei paște poporul Meu cel ales”. Acestea auzindu-le el, a căzut jos de frică, apoi, cu bucurie negrăită preamărea cu lacrimi pe Domnul. Și făcând zece ani în slujba de eclesiarh, își aducea aminte de dulceața liniștii sale și se mâhnea că nu putea și acum să se nevoiască.

Deci plecând de acolo, s-a întors iarăși la Sfântul Munte Athos și, aflând un loc pustiu și depărtat, a petrecut acolo fără nici un fel de mângâiere trupească, adică hrană sau îmbrăcăminte. Cu toate acestea, împărtășindu-se de mierea liniștii celei dorite, se bucura cu sufletul, vorbind singur cu Dumnezeu și rugându-se. Dar pentru că și acolo în munte s-au întâmplat sminteli venite din partea diavolului, urătorul binelui, a plecat și s-a dus iarăși în muntele Ganului, unde, aflând loc liniștit, după dorința sa, s-a sălășluit acolo și, în puțină vreme, s-au adunat și alții după dânsul. Căci pe mulți îi atrăgea fapta bună a cuviosului, pe care el îi primea cu multă dragoste și îi deprindea întru rânduiala petrecerii monahale. Și i-a făcut pe dânsii vase alese ale darurilor dumnezeiescului Duh. Printre ucenicii sfântului erau și minunatul Teofan și laudatul Teodorit și mulți alții vestiți în fapte bune.

Dar nu numai în locurile cele dimprejurul muntelui era vestit Sfântul Atanasie, ci și la curțile împărătești. Pentru aceasta, neconținut alerga către dânsul mulțime de popor, ca să audă învățătura cea cu miere curgătoare și să vadă fața lui cea blândă și cu chip de înger. Pe aceștia îi primea cu bucurie și le hrănea sufletele cu sfaturi duhovnicești, cu pilde minunate și dumnezeiești povestiri, ca un doctor iscusit și preaînțelept. Dar nu numai bărbați, ci și multe femei se adunau la dânsul, și pe mulți i-a înduplecat să se lepede de cele vremelnice, ca să moștenească pe cele veșnice. S-a făcut și o mănăstire de femei acolo în pustie, condusă de Sfântul Atanasie, și multe dintre acele femei s-au sfințit.

Dar să amintim și în ce chip a ajuns Sfântul Atanasie patriarh, lucru pe care Dumnezeu l-a rânduit ca să aducă pace și să liniștească Biserica de tulburarea pe care o adusesese mai înainte Patriarhul Ioan Veccos, care cu dreptate a fost caterisit, ca un lipsit de minte și urător de Hristos.

Impăratul Ioan Cantacuzino, care domnea pe atunci, ca un dreptcredincios și iubitor de Hristos, a adunat clerici și arhierei și i-a întrebat dacă voiesc să aleagă ca arhiepiscop al cetății pe Sfântul Atanasie. Și toți l-au ales și l-au primit. După aceea a trimis arhierei și nobili ca să-l aducă pe Sfântul Atanasie cu mare cinste, precum i se cuvenea. Ajungând aceștia la dânsul, i-au dat scrisorile împărătești și l-au rugat mult ca să primească alegerea, iar el le-a răspuns: „Rogu-vă pe voi, sfințiți arhierei și prea cinstiți boieri, să alegeți pe un altul, care va fi vrednic, căci eu, fiind obișnuit în pustie, nu pot suferi tulburarea”. Acestea le-a spus cuviosul cu smerenie, însă ei l-au rugat iarăși mult timp ca să primească, pentru Domnul. Apoi, când au văzut că nu voia, i-au vorbit mai cu asprime, zicând: „Dacă nu ne ascuți pe noi, ca să ajuți

Biserica, acum când are mai mare nevoie și trebuință, și să folosești multe suflete, vei da seamă în fața lui Dumnezeu la ceasul judecării".

Atunci Sfântul, aducându-și aminte de vedenia cea de demult în muntele lui Ghelasie și temându-se ca nu cumva, fugind de vrednicia arhieriei, pentru smerenia lui, să se osândească de Dumnezeu ca un neascultător, a făcut pogorământ și s-a înduplecat să primească o vrednicie înaltă ca aceasta.

Deci, mergând la împărat, acesta l-a primit cu bucurie cu toată suita lui, apoi fiind hirotonit, a stat în scaun ca un vrednic. Găsind biserica înțelenită și mult vătămată de eretici, s-a ostenit cu sânguință să o curețe și să dezrădăcineze neghinele. Când învăța poporul, muștra pe cei nedrepti și răpitori, ca un alt Ioan Gură de Aur, și nu se rușina de stăpânitori și de bogați, nici chiar de împărat, avându-l în ajutor pe Dumnezeu. Apoi, pe cei cucernici îi îndrepta cu sfaturi, iar pe cei neplecați și nesupuși îi pedepsea cu certuri mai aspre. Astfel se ostenea sfântul ziua și noaptea și se nevoia pentru a păzi nevătămată turma lui Hristos de lupii cei trupești și sufletești. Iar diavolul, nesuferind să vadă acest lucru bun, a uneltit ca să lipsească turma lui Hristos de un păstor înțelept ca acesta.

Deci boierii care erau nedrepti și clericii care nu se supuneau, îl urau pe sfânt și, nesuferind muștrările lui, i-au spus împăratului că este foarte aspru și sălbatic și nu mai vor să-l aibă ca păstor, cerând să fie hirotonit un arhiereu mai îngăduitor și care să iubească mai mult pe oameni. Acestea și multe alte învinuiri aducându-i, totuși împăratul nu i-a ascultat pe dânsii, căci cunoștea viața îmbunătățită a sfântului și curăția inimii lui.

Însă cu cât trecea vremea, cu atât mai mult cei nedrepti și asupritori se sălbătimeau și îl urau pe sfânt. Ba, încă și mulți dintre arhierii s-au unit cu boierii împotriva lui. De aceea împăratul, ca să-i împace, l-a rugat pe sfânt să-și dea demisia cu pace. Iar sfântul a trimis o scrisoare împăratului în care-i scria astfel: „Eu, împărate prea puternice, nu am luat arhieria și grija Bisericii pentru ca să tac și să trec cu vederea greșelile oamenilor, ci pentru a îndrepta aceste greșeli și a le muștra, căci înfricoșată osândă îi așteaptă pe arhierii care nu-i muștră pe cei ce păcătuiesc. Dar ei în loc să mulțumească, mă urăsc și-mi răsplătesc cu rău în loc de bine. Deci, de vreme ce ei nu voiesc vindecarea lor și mă izgonesc cu nedreptate, părăsesc scaunul de arhiereu, zicând: mă lepăd de clerul și de poporul cel nesupus și neplecat și mă supun lui Dumnezeu, Căruia mă rog ca să mă îndrepte către ceea ce este de folos, precum știe El, cu rugăciunile Născătoarei de Dumnezeu și ale sfinților Lui".

Acestea le-a scris și îndată a plecat. Și mergând la mănăstirea sa, a rămas acolo petrecând cu mai bună viețuire decât înainte. Deci a petrecut alți zece ani acolo, viețuind cu fapte bune și cu plăcere de Dumnezeu, vestind mai înainte, ca un prooroc, cele ce aveau să fie. Apoi, de multe ori a vestit împăratului diferite proorocii care, după cum i le-a scris, s-au și împlinit, după cum rezulta din epistolele lui, pe care nu le scriem aici din pricină că sunt prea lungi. Cine vrea să le cunoască poate să le citească și va înțelege cu cât dar era învrednicit de la Dumnezeu și de câte vedenii și descoperiri s-a făcut părtaş.

După ce Sfântul Atanasie a părăsit scaunul patriarhal, în locul lui a fost ales patriarh un om îmbunătățit și vrednic, pe care îl chema Ioan. Dar din cauză că era blând, nu-i pedepsea pe oamenii cei răi care vătămau Biserica lui Dumnezeu. Rămânând și Ioan zece ani în patriarhie, s-a mâhnit din pricina multor tulburări și a lăsat scaunul patriarhal și iarăși a rămas Biserica fără patriarh. Iar credinciosul împărat, având dorința să găsească un om vrednic ca să-l aleagă păstor al cetății și aflându-se acolo în cetate un om îmbunătățit care se numea Mina - către care scrisese Cuviosul Atanasie că într-una din zile va fi cutremur mare în împărăteasca cetate, ceea ce s-a și întâmplat -, după ce s-a înștiințat despre acestea, a judecat că tot Cuviosul Atanasie este vrednic să fie patriarh la fel ca mai înainte. Pentru aceasta, a trimis oameni și l-au adus de la mănăstire și cu multă cinste și evlavie l-au așezat pe el în scaun pentru a doua oară. Și s-a arătat cu fapte mai strălucite ca înainte, împlinitor al tuturor poruncilor, priveghetor la slujbele bisericești, părtinitor preafierbinte al celor nedreptățiți și asupriți, ajutător și apărător al văduvelor și al sărmanilor și sprijinitor nepregetat al tuturor celor ce se aflau în nevoi. Dar mai ales către cei flămânzi și săraci atât era

de milostiv și îndurat, încât deșerta vasele de grâu și de alte semințe și le împărțea la săraci; căci în acea vreme a fost foamete mare și înfricoșată, cum nu a mai fost altă dată, încât mulți mureau de foame și pretutindeni erau lacrimi și suspine.

Iar prin învățături sfântul îi îndemna pe cei bogați să întindă o mână de ajutor către cei săraci. După aceea Cuviosul Atanasie a așezat epitropi oameni credincioși și cucernici în multe locuri ale cetății, iar pentru cei săraci fierbea grâu și legume și le împărțea îmbrăcăminte și alte lucruri pentru nevoile lor. În felul acesta, după multe zile a vindecat nevoia și primejdia foametei. După ce a mai petrecut șapte ani în scaunul patriarhal, în timpul din urmă, viețuind după Dumnezeu în fapte bune, iarăși s-au ridicat asupra lui din partea diavolului alte noi sminteli, căci diavolul a îndemnat pe niște oameni oarecare, cu obiceiuri rele și necurate, să facă rău sfântului. Și de vreme ce n-a putut să afle nici o prihană în viața lui, căci era foarte îmbunătățit, au scornit că este eretic. Iar diavolul i-a învățat să procedeze astfel: Au ascuns o icoană a Maicii Domnului sub așternutul de la scaunul patriarhal și după aceea l-au acuzat că luptă împotriva icoanelor, și au arătat icoana cea ascunsă sub așternutul scaunului. Dar după ce a fost cercetată cu de-a-mănuntul pricina, s-a descoperit adevărul, iar făcătorii de rele au fost pedepsiți și sfântul a fost izbăvit. Iar el a încercat iarăși să părăsească scaunul patriarhal, ca să scape de tulburări, dar împăratul n-a vrut. Din aceasta pricină a mai stat puțină vreme ca patriarh și până la urmă s-a dus la mănăstirea lui și s-a liniștit. Deci, izbăvind-se de grija lumii și de tulburări, postea, priveghea și mai mult se ruga, iar mintea lui s-a făcut îngerească și cerească.

Deci s-a învrednicit de multe vedenii și descoperiri de la Dumnezeu și a spus multe fapte mai înainte, care toate s-au împlinit, după cum a proorocit, încât toți se minunau și îl cinsteau pe el. Dar să povestim câteva din multele lui minuni, spre încredințare.

Un ucenic al sfântului, cu numele Iachint, a făcut pe grumaz o bubă care nu se mai vindeca, pe care poporul o numește fagusa (adică mîncătoare). Și l-a rugat de multe ori pe Sfântul Atanasie ca să-l lase să se ducă la doctor, ori să facă el rugăciune către Domnul ca să-l tămăduiască. Iar sfântul îl sfătuia să rabde ca Iov sau ca mulți alții care au răbdat multe patimi și au mulțumit lui Dumnezeu. Atunci săracul Iachint și-a adus aminte de credința acelei femei căreia îi curgea sânge și despre care scrie în Sfânta Evanghelie și, urmând pildei aceleia, s-a dus în spatele sfântului și, căzând la pământ cu lacrimi și cu credință, a apucat marginea hainei sfântului și a atins-o de locul bolnav. Și îndată, o, minune! după credința lui s-a vindecat. Altă dată, același Iachint s-a urcat pe acoperișul chiliei lui ca să facă o treabă oarecare și, din ispita diavolului, a căzut la pământ și zăcea ca mort. Apoi sfântul cu rugăciunea l-a înviat și l-a făcut sănătos ca mai înainte.

Altă dată două monahii dintr-o mănăstire de femei au căzut într-o boală foarte grea și de nevindecat și așa trecând multă vreme și nemaiputând să sufere durerile și reaua pătimire, au vestit aceasta sfântului, zicându-i: „Ne rugăm ție, preasfințite stăpâne, să faci rugăciune către Domnul Cel iubitor de oameni ca să ne ușureze de boală sau să ne odihnească ca un milostiv”. Iar sfântul le-a răspuns: „Eu voiam să suferiți încă puțină vreme, ca să aveți parte de mai multă plată întru veșnica odihnă. Dar de vreme ce nu mai puteți să suferiți, rugați-vă noaptea aceasta Preasfintei Născătoare de Dumnezeu și dimineață vă veți tămădui”. Așa a zis cel smerit cu cugetul, ca să scape de laude și cuvântul lui a devenit faptă. Căci a doua zi dimineața s-au aflat sănătoase, cu darul și cu iubirea de oameni a lui Dumnezeu, și îndată s-au dus la sfânt și i-au adus cuvenita mulțumire, ca să nu se arate nemulțumitoare către o atât de mare facere de bine. Dar ascultați și alte minuni mai slăvite, ca să preamăriți pe Dumnezeu.

Pe când sfântul era patriarh și era mare foamete, după cum am povestit mai sus, a poruncit unui slujitor, care era cucernic și îmbunătățit, cu numele Hristodul, să împartă grâul pe care-l avea patriarhia la mănăstirile de maici, care erau mai sărace, fiecare mănăstire primind câte 30 de kilograme de grâu. Iar Hristodul i-a spus sfântului că nu mai rămăseseră decât cincizeci de kilograme de grâu în hambar. Dar sfântul i-a zis: „Nu grăi multe, puțin credin-ciosule, ci du-te și fă după cum ți-am poruncit”. Deci s-a dus Hristodul și a făcut precum i-a spus sfântul. Și după ce a împărțit grâul, Domnul binecuvântând pe cel

rămas, s-a aflat în hambar mai mult grâu decât era înainte. Din aceasta Hristodul a înțeles minunea cea mare și a făcut metanie sfântului, ca să-i ierte greșeala de mai înainte. Apoi sfântul a poruncit iarăși să se dea grâu cât va fi de trebuință săracilor și, cu cât el împărțea grâu la săraci, cu atât Dumnezeu îl înmulțea în chip minunat, spre slava și marea cuviință a Lui. Aceasta s-a făcut și în alte dați, căci după dărnicia lui îi răsplătea Domnul, Cel bogat și dăruitor.

Apoi, într-o zi, fiind închis în temniță un creștin oarecare, pentru o nedreaptă datorie, a fost pus în lanțuri. Dar sfântului, ca un iubitor de oameni și preamilos, i s-a făcut milă de dânsul și, mergând la temniță cu oamenii săi, a scos pe om din lanțuri, l-a dus la patriarhie și l-a izbăvit, netemându-se de stăpânirea împărătească sau de dregători.

În afară de celelalte fapte bune, sfântul avea și smerenia cea aducătoare de înălțime, nu numai înlăuntrul inimii, ci și în afară. Pentru aceasta, niciodată n-a purtat haine scumpe, ci numai o haină săracă și umilă, pentru care de multe ori unii fără de minte îl ocărau, zicând că defăima vrednicia patriarhiei prin simplitatea îmbrăcămintei lui. Iar el le răspundea astfel: „Nu este rușine, nici ocară să poarte cineva haine umile, ci mai vârtos este lucru de laudă. Numai păcatul este vrednic de ocară și de defăimare, iar noi lucrăm cele poruncite de Dumnezeu. Când păcătuim, nu ne temem, iar de hainele cele proaste ne rușinăm! Cel ce iubește pe Dumnezeu, se cuvine a face voia Lui și a nu fi plăcut oamenilor, ci smerit și măsurat în mâncare, în îmbrăcămintă, în fapte și în gândurile lui, ca să nu mânie pe Domnul”. Acestea și altele asemenea zicând, sfântul și pe alții să se smerească, la fel cum nici el n-a cugetat să se înalte niciodată în toată viața lui, de-a pururea pomenitul.

Pentru toate acestea, la sfârșitul vieții sale s-a învrednicit a vedea iarăși pe Stăpânul Hristos, ca și mai înainte. Stând într-o zi la rugăciune, după obicei, a văzut pe Hristos având mâinile întinse pe Cruce și i-a zis lui cu dojana: „Pentru ce ai lăsat oile ce ți s-au încredințat în mâinile tale, singure și nepăscute, și le risipesc lupii și le mănâncă? Eu, Dumnezeu fiind, am primit să port trup omenesc și să Mă răstignesc pentru mântuirea oamenilor, iar tu nu rabzi greutatea clevetirii, ci te-ai depărtat de Biserică, ca un ostaș fricos și mic la suflet”. După ce sfântul a auzit acestea, cu frică și cu cutremur a căzut la pământ, tânguindu-se, mărturisindu-se și rugându-se ca să-i ierte Domnul greșeala micșorării de suflet, și cu atât de mult amar a plâns, încât a udat pământul cu lacrimi și nu s-a ridicat de jos până când nu a luat deplină încredințare de iertare.

După vedenia aceasta s-a nevoit ca și mai înainte, rugându-se lui Dumnezeu cel atotvăzător și de la El așteptând răsplătirea nevoințelor și ostenețelor lui. Dar fiindcă sosise vremea să se mute din această viață vremelnică și să se ducă către Cel dorit, adunând pe ucenicii săi, i-a învățat să părăsească toate cele vătămătoare de mântuirea sufletului, ca să se învrednicească de fericirea veșnică; și mai ales să se silească fiecare să câștige aceste trei fapte bune, fără de care nimeni nu se poate mântui, după cum și mai înainte de multe ori îi sfătuia, zicând: „Sânguiască-se fiecare a păzi din tot sufletul aceste trei mari fapte bune, ca cele ce sunt următoare lui Hristos și cu adevărat trebuincioase, mai mult decât toate celelalte fapte bune, adică: smerita cugetare, dragostea și milostenia, prin care Sfânta Treime se slăvește. Să vă înfrânați fiecare după putere și să nu mănânce cineva decât o dată pe zi, precum avem predanie de la Sfinții Părinți, și să nu primiți gândurile cele rele și necurate, care întinează sufletul”.

Acestea și multe altele zicându-le, trăind o sută de ani viață fericită și preaminunată, și-a dat sfântul sau suflet în a douăzeci și opta zi a lunii octombrie, în preacuratele mâini ale Mântuitorului nostru Iisus Hristos, Căruia I se cuvine toată slava, cinstea și închinăciunea, totdeauna, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

Sfantul Sfantit Dimitrie, Mitropolitul Rostovului (28 octombrie)

Pe această ramură de rai, pe Dimitrie, sfințitorul și făcătorul de minuni, l-a crescut Rusia cea Mică (Ucraina), într-o cetate mică și neînsemnată, care se numea Makarova, la o depărtare de cetatea Kievului ca la cincizeci de stadii.

El s-a născut la anul 1629, luna decembrie, din părinți de bun neam, care erau împodobiți cu credința creștinească și umblau în poruncile lui Dumnezeu cu neabatere. Tatăl său se numea Sava și era cu rânduiala sutaș în oastea Rusiei, iar maica sa se numea Măria. La naștere i-au pus în grabă numele Daniil, luminându-l după aceea și cu Sfântul Botez. După botez, pruncul a fost crescut de părinți în frică de Dumnezeu, învățându-l legea creștinească și creștea împreună cu anii, cu înțelegerea și cu fapta bună, mergând ca pe o scară, din putere în putere.

După ce s-a deprins bine cu citirea și scrierea limbii slavonești, părinții l-au dus în cetatea Kievului, la școala Mănăstirii Botezul Domnului, pentru învățatura altor limbi străine și a altor învățături care se învățau acolo. La școală, copsul Daniil, prin istețimea minții sale și prin neadormită sârguință, în scurtă vreme a început a arăta bună pricepere la învățătură, sporind mai mult decât vârstnicii lui. După câțiva ani s-a arătat iscusit din destul în facerea de stihuri și la retorică, știind bine toate cele ce învăța. Pe când trecea învățăturile acelea, Daniil se deprindea nu mai puțin și la viața îmbunătățită; căci în toată vremea aceea în care a petrecut la învățătură, nu avea nici cea mai mică împărtășire cu copiii cei vorbitori de vorbe rele, care făceau râsuri și glume, și cu cei ce cugetau la veselii și la desfătări deșarte; adică nu voia să se răzvrătească cu cei răi și să cadă în prăpastia păcatului, căci știa că vorbele cele rele strică obiceiurile cele bune. El se sârguia pe cât putea să-și păzească întreaga înțelepciune și curăție.

Când îi prisosea vremea de la școală, nu se îndeletnicea cu jocuri copilărești, cum era obiceiul tinerilor, ci cu citirea cărților insuflate de Dumnezeu. El alerga cu sârguință la rugăciune în biserica lui Dumnezeu, pentru că inima lui începea a se înfierbânta de văpaia dragostei dumnezeiești și se aprindea foc în cugetul lui. Deci, cu cât ședea mai mult la citirea scripturilor dumnezeiești și la citirea vieților Sfinților Părinți, cu atât zi de zi se aprindea cu inima spre urmarea lor și dorea să urmeze acelora; căci, deși era în lume, arăta în sine începătura vieții călugărești.

Ajungând la vârsta de 18 ani, a trecut cu vederea, pentru Hristos, lumea aceasta vremelnică și bunătățile ce sunt într-însa și, cerând binecuvântare de la părinții săi, a început a petrece în Mănăstirea Preasfintei Treimi, numită Kirilovska, în aceeași cetate a Kievului. Acolo, după o vreme, s-a tuns după rânduiala călugărească de Meletie, egumenul aceleiași mănăstiri, în anul 1638, la 9 iulie, la pomenirea Sfântului Sfințit Mucenic Pangratie; și, în loc de Daniil, s-a numit Dimitrie.

După primirea rânduiei călugărești, acest bărbat temător de Dumnezeu, aruncându-se cu totul spre purtarea de grijă a lui Dumnezeu, a început a petrece viața cuviincioasă a călugărilor, deprinzându-se la smerenie, la ascultarea și la iubirea de frați. El se sârguia pe cât putea a urma în lucrurile cele bune cuvioșilor părinți: Antonie, Teodosie și celorlalți făcători de minuni ai Pecerskăi. Nu se îngrijea nicidecum de câștigarea averilor și bogățiilor vremelnice, ci, toată sârguința lui, era să-I placă lui Dumnezeu și, după chemarea sa, să-I slujească cu credință.

Trecând puțină vreme după călugăria sfântului, la 25 martie 1639, la praznicul Bunei-Vestiri a Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, cu voia povățuitorului, Sfântul Dimitrie a fost hirotonit diacon, de preasfințitul Mitropolit al Kievului, Iosif Tunalski.

Apoi a petrecut multă vreme în Mănăstirea Kirilovska din Kiev, supunându-se cu smerenie și în tăcere povățuitorului lui în toate, slujind fraților fără de lenevire și împlinind cu osârdie toată ascultarea

mănăstirească și bisericească. El se afla mai întâi de toți la cântarea bisericească și ieșea mai pe urmă. În biserică stătea cu frică, asculta cu luare aminte dumnezeiasca Scriptură ce se citea, iar în chilie se îndeletnicea la rugăciune, scriind și alcătuind cele poruncite de egumen, sau de alți începători mai înalți, și se nevoia și la citirea cărților cele folositoare de suflet.

Apoi, trecând câțeva vreme, cu voința preasfințitului Lazăr Baranovici, arhiepiscopului Cernigovului, Sfântul Dimitrie a fost chemat din Kiev în cetatea Cernigovului și a fost hirotonit preot în Mănăstirea Gustinski, la 23 mai 1659, la praznicul Pogorării Sfântului Duh. După aceasta, același preasfințit Lazăr al Cernigovului, de vreme ce îl știa pe el că este bărbat iscusit și învățat, bun și vrednic pentru semănarea cuvântului lui Dumnezeu în inimile omenești, l-a binecuvântat să fie propovăduitor în cetatea Cernigov.

Sfântul Dimitrie a petrecut mai mult de doi ani în soborniceasca biserică a Cernigovului, propovăduind cu mare folos cuvântul lui Dumnezeu și în alte biserici ale acestei eparhii. Cuvântul lui era tare, dres cu sarea înțelepciunii și toți doreau să-l audă. Dar nu numai în Rusia Mică a fost propovăduitor, ci și peste hotar, în domnia Litovska.

După o vreme, cerându-și voie și luând binecuvântare de la arhiereu, s-a dus de la Cernigov la cetatea Vilna și, fiind acolo puțină vreme în Mănăstirea Pogorării Sfântului Duh, a spus două cuvinte de învățătură. După rugămintea duhovniceștilor frați de la Sluțka, s-a mutat de la Vilna la Sluțka și, un an întreg, s-a ostenit cu neadormire într-o propovăduirea cuvântului lui Dumnezeu, petrecând în Bratska, Mănăstirea Schimbării la Față, cea grecească și rusească.

După arătarea viețuitorilor acelei cetăți, își avea un făcător de bine, pe un oarecare Ioan, cetățean dreptcredincios, care se mai numea Skoccevici și care făcuse acel lăcaș cu cheltuiala sa. Deși el era chemat din Sluțka, de către fețe luminate prin multe scrisori duhovnicești și politicești, dar, fiind oprit de cele mai puternice rugăminți și mari făgăduințe ale dumnezeieștii frățimi, a zăbovit până la sfârșitul celui creștin. După ce a murit el, Sfântul Dimitrie a făcut, la îngroparea lui, cuviinciosul cuvânt de îngropare.

După aceasta s-a întors de la Sluțka în Rusia Mică și a început să viețuiască la scaunul Hatmaniei, cetatea Baturin, în Mănăstirea Sfântul Nicolae, care se numea Krupitka, îndeletnicindu-se în post, rugăciuni și în citirea cărților folositoare de suflet; dar mai mult se sârguia la propovăduirea cuvântului lui Dumnezeu. Pentru aceste fapte plăcute lui Dumnezeu și sfintei Lui Biserici, cu binecuvântarea arhiereilor de la Kiev și Cernigov a fost ales egumen la diferite mănăstiri. Auzind de îmbunătățită lui viață și având mare râvnă spre ascultarea cuvântului lui Dumnezeu, ca și cum ar zavistui una alteia, cu neîncetate rugăminți îl chemau la sine. Sfântul Dimitrie s-a pus egumen de preasfințitul arhiepiscop Lazăr Baranovici al Cernigovului, mai întâi în Mănăstirea Schimbării la Față a Domnului, care se numea Macsacosca, la 14 septembrie 1681, la pomenirea Sfântului Prooroc Moise, văzătorul de Dumnezeu. Mai înainte de numire, acel arhiereu, ca și cum ar fi știut că Sfântul Dimitrie se va învrednici și la rânduiala bisericească, a zis către el aceste cuvinte: „Să-ți binecuvinteze Domnul Dumnezeu, nu numai egumenia, dar după acest nume, Dimitrie, îți doresc și mitra, Dimitrie; deci să câștigi mitra!” După numirea ca egumen, i-a urât astfel: „Astăzi este Sfântul Prooroc Moise, văzătorul de Dumnezeu și în această zi te-a învrednicit Domnul Dumnezeu la egumenie, aici unde este hramul Schimbării la Față a Domnului, ca pe Moise în Tabor. Cel ce a arătat căile sale lui Moise, să-ți arate și sfînției tale, în acest Tabor, căile Sale spre veșnicul Tabor. Aceste cuvinte, precum zice singur Sfântul Dimitrie, mărturisind despre sine - eu păcătosul, ca pe o frumoasă însemnare și proorocie am socotit-o și am însemnat-o. O, să dea Dumnezeu, ca această proorocie a preasfinției sale să se împlinească!”

Deci, luând acest dreptcredincios călugăr binecuvântare de la arhiereu, s-a dus la Mănăstirea Macsacosca și a intrat în ascultarea egumeniei încredințată lui. Povățuind bine pe frați și ridicând toate cele spre folosul de obște al mănăstirii, se ostenea în propovăduirea cuvântului lui Dumnezeu, plăcând Domnului cu postul, cu privegherea și cu alte lucruri bune, dar mai ales cu smerita cugetare; căci, măcar

că era începător, însă blândețea și obiceiul lui cel bun nicidecum nu le-a schimbat; ci ținea în mintea sa, ceea ce s-a zis de către Domnul: Cel ce ar voi să fie mai mare între voi, să vă fie slugă.

Precum singur se făcea mai mic înaintea tuturor, așa și pe frați îi învăța în toate zilele să nu se înalțe întru nimic.

După un an, la întâi martie, la pomenirea Sfintei Mucenițe Evdochia, cu binecuvântarea aceluiași arhieru, a fost rânduit egumen al Mănăstirii Sfântul Nicolae din cetatea Baturin, care se numește Krupințka. Astfel, lăsând egumenia de la Macsacovsca și mulțumind fraților de acolo, s-a mutat în Mănăstirea Baturin; deci, câștigând poruncă, a luat începătorie peste această mănăstire. După ce a trecut un an și opt luni, acest egumen vrednic de laudă, iubind viața cea liniștită și fără de tulburare, dorind ca în singurătate să placă lui Dumnezeu, la 26 octombrie, la pomenirea Sfântului Mare Mucenic Dimitrie, în ziua celui de un nume cu el, a lăsat începătoria Mănăstirii Baturin și viețuia deosebit.

Trecând o vreme, la rugămintea arhimandritului Varlaam Iasinski, al lavrei Pecerska din Kiev, care după aceasta a fost mitropolit în Kiev, s-a mutat de la Baturin în lavra Pecerskăi. Acel arhimandrit - precum se poate vedea din Predoslovie ce s-a pus la începutul Mineiului - dorind ca acel scop plăcut lui Dumnezeu, al egumenilor lavrei Pecerska mai înainte de el, a fericitului întru pomenire mitropolitul Kievului Petru Movilă și a arhimandritului Inochentie Gizel - care mult mai înainte se ostenise pentru îndreptarea cărților Vieților Sfinților, ca prin dumnezeiescul ajutor să le aducă întru săvârșire - se sârguia, pe cât se putea, să afle un bărbat ca acela bine înțelegător, căruia să-i încredințeze acel lucru de bună trebuință spre a-l săvârși. Când a-toate-dăruitorul Dumnezeu, după osârdnica lui cercare, a trimis în lavra aceea pe acest înțelept și dreptcredincios bărbat, ca să viețuiască într-însa, atunci acel arhimandrit, dând mulțumire lui Dumnezeu, s-a sfătuit despre aceasta cu soborniceștii părinți și cu frații lavrei. După sfatul lor, acestui preaiscusit propovăduitor al cuvântului lui Dumnezeu, care se mărturisește de singurul adevăr, i-a încredințat, ca din dragostea cea către sfinții plăcuți lui Dumnezeu și pentru scrierea numelui său în cartea vieții veșnice, să se ostenească a aduna Viețile Sfinților și, îndreptându-le desăvârșit, să le scrie.

Văzând Sfântul Dimitrie trebuința cea de nevoie a Bisericii lui Dumnezeu, a ascultat cuvintele fericitului Simeon Metafrast, care scrie: „De asemenea, este rău a grai cele ce nu se cade și a da tăcerii cele ce sunt folositoare și cinstite; pentru că așa cum vatămă gândurile celor ce aud pe cel ce grăiește cele necinstite, tot astfel cel ce tace faptele cele bune ale sfinților, lipsește pe cei dreptcredincioși de folos, cinstind astfel mai mult odihna sa decât lucrul lui Dumnezeu”.

După ce fericitul Dimitrie îndelung se lepăda, punându-și nădejdea spre ajutorul lui Dumnezeu, spre rugăciunea Maicii Domnului și spre ale tuturor sfinților, a intrat în această osteneală plăcută de Dumnezeu în anul 1684, luna iunie, și a început lucrul ce i se încredințase a-l împlini cu mare sârguință. Scoțând ca din niște izvoare din acele mari cărți ce se numesc ale citirii, ale fericitului Macarie, mitropolitul Moscovei, și de la alți istorici creștini, aducea la arătare purtătorul de viață pârau, spre adăparea acelor suflete creștinești însetate de învățături folositoare.

Ostenindu-se Sfântul Dimitrie într-această mântuitoare ascultare, în scurtă vreme i s-au arătat în vis două vedenii de acest fel, una după alta, din care cea mai de pe urmă este tipărită în mineiele citirii, la 10 noiembrie, la sfârșitul vieții Sfântului Mucenic Orest. Prima vedenie zice: „în anul 1685, 10 august, auzind eu - spune acest arhieru, despre el singur -, trăgându-se clopotul pentru Utrenie și dormitând după obișnuita mea lenevire, nu am apucat începutul, ci am dormitat până la citirea Psaltirii. În această vreme am văzut această vedenie: Se părea că îmi era încredințată în purtare de grijă o oarecare peșteră, în care se odihneau niște sfinte moaște. Atunci, căutând mormintele sfinților cu lumânarea, am văzut acolo odihnindu-se Sfânta Marea Muceniță Varvara. Apropiindu-mă de mormântul ei, am văzut-o zăcând pe coaste, iar mormântul ei arăta oarecum a putreziciune.

Dorind eu să-l curăț, am scos moaștele din raclă și le-am pus în alt loc. Apoi, curățindu-l, m-am apropiat de moaștele ei și le-am luat cu mâinile să le pun în raclă; dar îndată am văzut pe Sfânta Varvara vie, și eu grăiam către dânsa: «Sfântă Fecioară Varvara, făcătoarea mea de bine, roagă-te lui Dumnezeu pentru iertarea păcatelor mele». Sfânta a răspuns, ca și cum avea o oarecare îndoială: «Nu știi, oare voi pleca, căci te rogi latinește!» Socotesc că aceasta mi s-a zis mie, pentru că sunt foarte leneș la rugăciune și m-am asemănat într-această întâmplare catolicilor, la care rugăciunea este foarte scurtă în cuvinte, tot așa precum și rugăciunea mea fusese scurtă.

Auzind cuvintele acestea de la sfânta, am început a mă întrista și a mă deznădăjdui. Dar sfânta, lăsându-mă puțină vreme, a căutat spre mine cu față veselă și luminată și mi-a zis: «Nu te teme!» Apoi mi-a grăit alte cuvinte mângâietoare, pe care nu le țin minte. După aceasta, punând-o în raclă, i-am sărutat mâinile și picioarele. Trupul ei mi se părea viu și foarte alb, iar racla foarte săracă și învechită. Fiindu-mi jale de aceea, căci cu necurate și spurcate mâini și buze îndrăznisem a mă atinge de sfintele ei moaște și că nici racla nu mai era frumoasă, mă gândeam cum aș putea să împodobesc acest mormânt. Deci am început a căuta o raclă nouă și mai scumpă, în care aș muta sfintele moaște; dar într-o singură clipeală m-am deșteptat. Părându-mi rău de această deșteptare, inima mea a simțit o oarecare bucurie. Dumnezeu știe ce înseamnă acest vis și ce fel de împlinire va fi pe urmă. O, de mi-ar da Dumnezeu, cu rugăciunile Sfintei Varvara, patroana mea, îndreptare vieții mele celei rele și ticăloase".

A doua vedenie a fost într-același an: „în postul Nașterii Domnului nostru Iisus Hristos, într-o noapte, sfârșind de scris pătımirea Sfântului Mucenic Orest, a cărui pomenire se cinstește pe 10 noiembrie, cu un ceas sau mai puțin înaintea Utreniei, m-am culcat să mă odihnesc, fără să mă dezbrac, și în vedenia visului am văzut pe Sfântul Mucenic Orest cu fața veselă, vorbind cu mine aceste cuvinte: «Eu am răbdat mai multe chinuri pentru Hristos decât ai scris tu aici». Aceasta zicându-mi, și-a descoperit pieptul său și mi-a arătat în coasta stângă o rană mare, pătrunsă până la cele dinlăuntru, și mi-a zis: «Aceasta mi-a făcut-o cu fierul». Apoi, descoperindu-și mâna dreaptă până la cot, mi-a arătat o rană lungă, prin care se vedeau venele tăiate, și mi-a zis: «Aceasta mi-a tăiat-o cu sabia». Asemenea arătându-mi și mâna stângă, tot în același loc mi-a arătat o rană, spunându-mi că și pe aceea i-a făcut-o cu sabia.

După aceasta, plecându-se, și-a descoperit piciorul până la genunchi, și mi-a arătat la genunchi o rană. Asemenea, descoperindu-și și celălalt picior până la genunchi, mi-a arătat tot în același loc o rană și mi-a zis: «Acestea mi-au fost făcute cu coasa». Apoi, stând drept, îmi căuta în față, zicându-mi: «Vezi oare că eu mai multe am răbdat pentru Hristos decât ai scris tu?» Dar eu împotriva acestora nimic nu îndrăzneam să zic, ci tăceam, gândind în mine: «Cine să fie acest Orest? Nu este el oare din rândul celor cinci la număr?» La acest gând al meu, sfântul mucenic a răspuns: «Nu sunt eu acel Orest, din cei cinci la număr, ci acela a cărui viață ai scris-o tu acum!» Apoi am mai văzut și pe un oarecare om cinstit stând după dânsul, și mi se părea că este de asemenea un mucenic, dar acela n-a zis nimic.

Deci în acea vreme m-a deșteptat clopotul rânduie spre Utrenie, și-mi era mare jale, că această vedenie s-a sfârșit așa curând. Cum că aceasta cu adevărat așa am văzut-o precum am scris-o, iar nu într-alt chip, eu nevrednicul și păcătosul, sub jurământul meu cel preoțesc o mărturisesc, căci precum atunci, tot așa și acum țin minte".

Trecând doi ani și trei luni de la acea vreme, când Sfântul Dimitrie s-a lăsat de egumenie, i s-a întâmplat lui că era în cetatea Baturin cu arhimandritul Varlaam al Pecerskăi Kievului, unde, după rugămintea luminatului boier Hetman și a celorlalți duhovnicești și politicești stăpânitori - deși se lepăda -, a fost silit ca iarăși să primească egumenia Mănăstirii Nicolaevska din Baturin. Deci, luând spre aceea poruncă, a ieșit din lavra Pecerskăi și, mergând la mănăstirea aceea, a șezut la egumenie, după voia duhovniceștilor și mireneștilor stăpânitori.

Petrecând el acolo, a sfârșit de scris Viețile Sfinților care cuprind în cele trei luni, Septembrie, Octombrie și Noiembrie și potrivindu-le pe dânsule cu cele mai mari cărți ale citirii, ale fericitului Macarie,

mitropolitul Moscovei, întru toate istoriile, povestirile și faptele cele făcute de sfinți în nevoințele lor, și îndreptându-le desăvârșit, le-a dat spre cercetarea părintelui Varlaam, arhimandritul Pecerskăi, împreună cu frații. După ce acelea s-au citit și s-au găsit bune de soborniceștii părinți ai lavrei aceleia și de alți bineînțelegători bărbați, atunci Sfântul Dimitrie, iubitorul de osteneală, mergând de la Baturin la Kiev, în Mănăstirea Pecerskăi, a început a le tipări pe ele prin a sa cercetare, în anul 1689 luna ianuarie. Deci s-a sfârșit de tipărit cea dintâi carte, care a început de la anul nou și care cuprinde în sine cele trei luni mai sus pomenite, întru același an, pe vremea aceluiași arhimandrit Varlaam Iasinski.

Degrad după aceasta a fost trebuință pentru îndreptarea unor lucruri, ca luminatul boier Hetman să se ducă din Baturin la împărăteasca cetate Moscova. Atunci a mers împreună cu el Ino-chentie, egumenul mănăstirii din Kiev, și Sfântul Dimitrie cu doi diaconi din mănăstirea aceea, la cetatea Moscova. După ce a sosit în Moscova, s-a dus înaintea dreptcredinciosului împărat Ioan Alexievici și a binecredincioasei împărătese Sofia Alexievna, și s-a învrednicit a-i săruta mâna. Într-acea vreme, dreptcredinciosul împărat Petru Alexievici era la mănăstirea Cuviosului Serghie de Radonej, făcătorul de minuni. În acea zi a luat binecuvântare de la preasfințitul patriarh Ioachim. Apoi, trecând câteva zile, s-a dus la mănăstirea lui Serghie de Radonej, unde s-a învrednicit a vedea pe dreptcredinciosul împărat Petru Alexievici, care i-a primit cu milostivire și le-a dat să-i sărute mâna.

Intr-acea vreme se întâmplase că era și preasfințitul patriarh în aceeași mănăstire. La plecare, au stat în al doilea rând înaintea împărăteștii lui mărimi și i-au sărutat mâna. Liberându-l, preasfințitul patriarh a dăruit Sfântului Dimitrie icoana Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, îmbrăcată în aur, și l-a binecuvântat ca să se îndeletnicească cu scrisul vieților sfinților. După aceasta s-a întors înapoi la Baturin de la împărăteasca cetate Moscova.

Venind la mănăstirea sa, Sfântul Dimitrie și-a făcut o chilie deosebi, aproape de biserica Sfântul Nicolae, pentru petrecere mai îndemânatecă. Această chilie o numește el, în scrisorile sale cele din toate zilele, "schit", și, mutându-se într-însa, s-a apucat la alcătuirea cărții a doua, adică la Viețile Sfinților pe lunile decembrie, ianuarie și februarie. Ostenindu-se el la îndreptarea acelora, nu puțină îndemnare i-a dat, prin scrisoarea sa, preasfințitul patriarh Adrian, care a venit după Ioachim. Acela, văzând bine alcătuită cartea dintâi pe cele trei luni, a judecat că această osteneală este de folos la toată creștinătatea Rusiei. Deci a trimis o scrisoare arhierescă preasfințitului mitropolit al Kievului, Varlaam Iasinski, care mai înainte fusese arhimandrit în lavra Pecerska din Kiev, binecuvântându-l și îndemnându-l să scrie Viețile Sfinților. Acea scrisoare este tipărită la începutul cărții a doua a Mineiului.

În acea scrisoare se scrie îndestulată laudă și mulțumire ostenitorului, pentru cartea cea dintâi a Vieților Sfinților și îl îndeamnă să nu lase acel lucru mântuitor de suflet, ci să se sânguiască în tot chipul să-l ducă la bun sfârșit, dându-i arhipăstorească sfătuire și binecuvântare. Dimitrie, iubitorul de osteneală, fiind îndemnat prin acea scrisoare, a răspuns preasfințitului patriarh cu cuviincioasă smerenie și mulțumire și a cerut ca Mineiele luate de dânsul din Moscova, după porunca preasfințitului patriarh Ioachim, care cuprindeau lunile decembrie, ianuarie și februarie, să se trimită la dânsul, căci, deși erau cercetate de dânsul mai înainte, pentru scurtimea vremii nu le citise pe toate și nu le scrisese pe cele de mult folos și foarte de nevoie dintr-însele.

După ce, cu porunca preasfințitului patriarh, i s-au trimis Mineiele celor trei luni, pentru scrierea Vieților Sfinților, acest iubitor de osteneală a lăsat egumenia Mănăstirii Baturin. Deci, petrecând în pustiuul său din singurătate, potrivit și celelalte trei luni cu citirile cele mari, le-a îndreptat desăvârșit și, ducându-se la Kiev, a început a tipări Viețile Sfinților din luna decembrie, la 10 iulie 1693. Apoi, după dorința unor stăpâniri duhovnicești, Sfântul Dimitrie a fost numit egumen la cetatea Gluhov, în Mănăstirea Sfinților Apostoli Petru și Pavel.

Petrecând el acolo, a sfârșit de tipărit a doua carte a celor trei luni, în anul 1695, pe vremea arhimandritului Meletie. El a luat nu mică laudă de la același sfințit patriarh, prin altă scrisoare ce i-a

trimiș-o în același an pentru această a doua parte. Cu aceste două scrisori ale preafericitului păstor, care se îngrijea pentru înmulțirea slavei lui Dumnezeu și a sfinților Lui, Dimitrie, iubitorul de osteneală, îndemnându-se, și-a întins mâna spre îndreptarea cărții a treia a Vieților Sfinților, care cuprindea într-însa lunile martie, aprilie și mai. Deci a început a se osteni la scrierea celei mai mari cărți decât cea dintâi.

Trecând o vreme, s-a mutat de la Gluhov la Kiev, în Mănăstirea Preasfintei Treimi, numită Kirilovska, în care s-a tuns în călugărească rânduială. El a petrecut acolo numai cinci luni. După aceasta, ca un bărbat bine înțelegător și iubitor de osteneală, dar mai ales să-i zicem luminător, ca să nu fie ascuns sub obroc, a fost ridicat la treapta de arhimandrit, cu învoirea preasfințitului Varlaam, Mitropolitul Kievului, și cu a preasfințitului Ioan, arhiepiscopul Cernigovului, la 2 iunie 1697, la pomenirea Sfântului Sfințit Mucenic Metodie, episcopul Patarelor, al Mănăstirii Adormirea Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, care se numește Elețka.

Drept aceea, Sfântul Dimitrie, suindu-se la cea mai înaltă treaptă a vredniciei, a adăugat după treaptă și iubirea de osteneală cea mai mare, știind că: Celui ce i s-a dat mult, mult i se va cere; căci, precum mai înainte se ostenea în ascultarea ce se pusese asupra lui, îndreptând Viețile Sfinților cu ajutorul lui Dumnezeu, după puterea sa, tot așa se îngrijea și pentru buna rânduială mănăstirească și pentru mântuirea fraților încredințați lui. El nu mai puțin ajuta și în celelalte lucrări duhovnicești sfintei biserici, săvârșind multe lucruri folositoare, cu cuvântul, cu socoteala și cu tot lucrul.

Stând doi ani și trei luni la Mănăstirea Elețka, cu voia celor mai mari, s-a mutat la Novgorodul Siverki, în mănăstirea Preami-lostivului Mântuitor, tot ca arhimandrit. Petrecând el în mănăstirea aceea, a sfârșit de scris cele trei luni, pomenite înainte, ale Vieților Sfinților: martie, aprilie și mai. Iar de tipărit, le-a sfârșit în anul 1700, fiind atunci arhimandrit în lavra Pecerska Ioasaf Cracovski, de la care degrabă după aceea s-a trimis Sfântului Dimitrie, spre binecuvântare, acel chip împărătesc pe care dreptcredinciosul împărat Alexie Mihailovici 1-a trimis în dar preasfințitului Mitropolit al Kievului Petru Movilă, când a fost încoronat la împărăție. Dar nici în această sfântă mănăstire nu s-a odihnit multă vreme sub umbra ramurii raiului, cea atât de mult roditoare; căci îndreptarea cea sâr-guitoare a datoriiilor celor încredințate acestui sfânt bărbat și iscusința cea deosebită întru propovăduirea cuvântului lui Dumnezeu, asemenea și îmbunătățită lui viață, degrab a început a se vesti monahului cel preavăzător, pentru ca să câștige leafa și mila cea vrednică pentru acelea.

La începutul anului 1701, după porunca dreptcredinciosului împărat Petru cel Mare, a fost chemat la Moscova. Eparhia Tovolsca neavând atunci păstor, îl hirotoniră mitropolit al ei și al Siveriului, punându-l între patriarhi în același an, la 23 martie, în Duminica închinării Sfintei Cruci. După aceea a fost cuprins de o boală, în care singur dreptcredinciosul împărat a binevoit a-l cerceta. Cunoscând că acea boală i se întâmplase din mâhnire, i-a poruncit ca, neascunzând nimic, să-și arate pricina mâhnirii sale. El a arătat-o prin chipul acesta: „Aceasta îmi pricinuieste boală și mâhnire, căci mă trimit la acea țară grea și aspră, vătămătoare și nesuferită sănătății mele; iar ascultarea mea este, ca spre sufletescul folos al tuturor dreptcredincioșilor creștini ai neamului Rusiei, să mă sârguiesc a sfârși de scris Viețile Sfinților”.

Auzind înțeleptul împărat un răspuns ca acesta de la dânsul, a binevoit cu milostivire a schimba, adică nu 1-a mai trimis în Sibir (Siberia), ci i-a poruncit să petreacă în Moscova. După puțină vreme preasfințitul Ioasaf, mitropolitul Rostovului și al Iaroslavului, a murit și în locul lui a fost hotărât Sfântul Dimitrie, la 4 ianuarie 1702, zi care era Duminică înaintea Botezului Domnului; iar la Rostov a sosit la 1 martie, în Duminica a doua a marelui Post. Deci, intrând în cetatea Rostovului, a mers mai întâi la Mănăstirea Sfântului Iacob, episcopul Rostovului, și, intrând în soborniceasca biserică a Zămislirii Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, a făcut obișnuita rugăciune. El a cunoscut înainte, printr-o descoperire oarecare ce i se făcuse de sus, că are să se sfârșească în Rostov, și a însemnat în unghiul acelei biserici, în partea dreaptă, locul unde să se îngroape, zicând către cei ce erau cu dânsul: „Iată odihna mea! Aici mă voi sălășlui în veacul veacului!” Acest lucru s-a și împlinit după proorocia lui, pentru că a murit în Rostov și acolo unde și-a însemnat locul, acolo l-au și pus. Deci, venind la scaunul său, a săvârșit dumnezeiasca

Liturghie în soborniceasca biserică a Rostovului, la sfârșitul căreia, spunând către toți un cuvânt de învățătură, atât celor duhovnicești, cât și mirenilor celor încredințați păstoriei sale, le-a dat binecuvântare. În scurtă vreme după aceea, a dat obișnuitei îngropări trupul adormitului întru Dumnezeu a preasfințitului Ioasaf Mitropolitul, în soborniceasca biserică a Rostovului.

Astfel Sfântul Dimitrie, cu dumnezeiasca voie, cu porunca dreptcredinciosului împărat și cu binecuvântarea sfințitului sobor, a luat ocârmuirea cinstitei mitropolii a Rostovului. El a luat mari nevoițe și a început a purta jugul cel pus asupra sa, al acestei sfinte ascultări, cu toată sânguința în Iisus Hristos, Care îl întârea. Apoi a adăugat neadormită purtare de grijă pentru îndreptarea bisericească și pentru mântuirea sufletelor încredințate lui. El se sârguia cu cuvântul să răspândească adevărata învățătură a Evangheliei; iar prin viața cea înfrânată, cinstită și temătoare de Dumnezeu, ca un adevărat păstor al turmei lui Hristos, avea întru pomenire totdeauna pe Păstorul păstorilor, după cele zise în Sfânta Evanghelie: Așa să lumineze lumina voastră înaintea oamenilor, ca, văzând faptele voastre cele bune, să slăvească pe Tatăl vostru Cel din ceruri. Tuturor le dădea pilde mântuitoare și învăța pe toți stăpânitorii cei duhovnicești și mirenești și pe cei de sub stăpânire, ca fiecare să petreacă în lucruri cuviincioase și să împlinească cu toată silința datoria încredințată lui. El se sârguia să dezrădăcineze de la toate dregătoriile obiceiurile cele rele, ca: necurăția, zavistia, nedreptatea și toate lucrurile care sunt neplăcute lui Dumnezeu și să sădească curăția, dragostea, dreptatea, milostivirea, și toată fapta bună să o înrădăcineze. Dar mai ales purta grija ca, mai întâi, de la fețele duhovnicești să gonească întunecarea și neștiința.

Acest păstor înțelept, îndată după venirea sa la scaunul Rostovului, s-a înștiințat că mulți preoți din păstoria lui, care locuiau în cetăți și în sate, fiind neluminați, nu numai că nu iau aminte de chemarea lor, dar nici nu știu ce este rânduiala preoției și în ce constă datoria lor și a duhovniceștilor fii și cum se cade a petrece într-însa; dintre care unii, mândrindu-se cu preoția, îi ceartă pe fiii lor duhovnicești înaintea multor oameni, pentru păcatele spuse la mărturisire. Alții, având păstorie asupra multor suflete omenești, nu se îngrijesc de mântuirea lor, se lenevesc a merge la bolnavi, ca să-i mărturisească și să-i învrednicească împărtășirii dumnezeieștilor Taine, iar la oamenii săraci nu vor să se ducă, ci numai la cei bogați.

Toate acestea au pornit spre mare durere pe acest păstor plin de râvnă către Dumnezeu. Căci a văzut el că unii preoți au uitat frica de Dumnezeu și nu dau cinstire vrednică Preacuratelor și de viață făcătoarelor lui Hristos Taine, care se păzesc tot anul pentru cei bolnavi, ci mai ales le defăimează și le țin în locuri necuviincioase și în vase murdare; iar ce este mai mult că nici numirea lor cea cinstită nu o știu, pentru că nu le numesc Taine Preacurate, ci le numesc cu un nume prost, zicându-le "zapas" (lb. rusă: rezervă), între acestea se mai povestește și aceasta: „Ni s-a întâmplat nouă în anul trecut, 1702, că, mergând în cetatea Iaroslav, am intrat într-o biserică din sat, unde, după obișnuita rugăciune, eu smeritul am vrut să dau obișnuita cinstire și închinăciune Preacuratelor lui Hristos Taine; dar acel preot n-a înțeles cuvântul meu și stătea uitându-se la mine. Iarăși am zis către el: «Unde sunt puse Sfintele Taine ale lui Hristos?» Iar el nici acest cuvânt nu-l putea cunoaște. Deci unul dintre preoții cei iscușiți ce erau cu mine, a zis către dânsul: «Unde este zapasul?» Atunci el, scoțând dintr-un unghi un vas foarte urât, a arătat într-însul cum se păzea în nebăgare de seamă, atât de mare sfințenie, spre care privesc cu frică sfinții îngeri. Pe mine m-a durut inima de aceea, pe de-o parte pentru că, într-o necinstire ca aceea, se păzește Trupul lui Hristos, iar pe de alta, că preoții nu știu nici numirea, care se cuvine a se da Preacuratelor Taine".

De aceea, acest păstor purtător de grijă a făcut ca preoții, lepădându-și nebăgarea de seamă, să înceapă încet a se înțelepți și să umble pe calea cea cuviincioasă chemării lor, cu osârdie și cu frică de Dumnezeu. El a făcut două scurte învățături, dar luminoase, pentru unele lucruri mai de nevoie ce se ating de datoria preoțească și degrab le-a scris una după alta. În cea dintâi, sfătuia ca un părinte și ca un păstor cu stăpânire arhierească, porunca tuturor preoților, ca să înceteze de la un obicei rău ca acela și de la pierzătoarea îndrăzneală, adică, nu numai să nu certe și să nu dea pe față păcatele cele străine, dar nici să nu se mândrească în deșert cu duhovnicia. Să nu treacă cu vederea pe cei săraci și scăpătați. Asemenea, le

porunca să aibă grijă de mântuirea sufletelor omenești încredințate lor, ca în tot chipul, ziua și noaptea să poarte grijă de ele.

În a doua învățătură a sa, le porunca cu aceeași putere dată de la Dumnezeu și îi îngrozea cu înfricoșata judecată a lui Dumnezeu, ca preoții singuri să aibă grijă de Sfintele Taine cele făcătoare de viață ale lui Hristos, care se păstrează peste tot anul pentru cei bolnavi. Să le păzească cu toată cinstea dumnezeiască, să le cinstească și să învețe despre aceasta și pe alții. Să le păstreze în vase cinstite și să le țină în locuri cuviincioase, nenumindu-le pe ele cu cuvânt prost, adică "zapas". Să aibă înainte toate, bine pregătite și vrednice de sfânta slujbă, iar după aceea să petreacă în înfrânare și în trezvie. Să se îngrijească în toate chipurile de mântuirea sufletelor omenești, să învețe pe popor în biserică și să nu facă cu lenevire celelalte, care se cuvin rânduielii lor.

De aceste învățături toți preoții să se înștiințeze și nimeni să nu poată a se depărta prin neștiință. Pentru aceea a poruncit să facă multe scrisori și să le împartă prin cetăți și prin ținuturi, către ispravnicii poruncitori. El a poruncit ca fiecare preot, scriind aceste învățături, să le aibă la sine și adeseori citind sfătuitoarele stări cele cuprinse într-însele, să se sârguiască pe cât va putea ca toți, fără de lipsă, să le împlinească cu lucrul.

Toate acestea le-a făcut spre curmarea tuturor celor ce s-au zis mai sus, după mărturia multor slujitori vrednici de credință, care făceau parte din rânduiala preotească și călugărească, și care erau în vremea acestui arhiereu. Apoi, pentru ca nici copiii preoților să nu fie asemenea neștiutori, ca părinții lor, și, când se vor învrednici de rânduiala preoției sau a diaconiei, în locul părinților lor, să poată înțelege puterea cea citită de ei a dumnezeieștii Scripturi și să știe să învețe poporul în biserică, nu numai citind pe carte, ci și spunând pe de rost cuvântul lui Dumnezeu, Sfântul Dimitrie a făcut o școală la Rostov. El a adunat copiii slujitorilor sfintelor biserici, mai mult de două sute. Dar pentru o mai bună rânduiala și sporire a lor, i-a despărțit pe ei în trei școli, și le-a rânduit trei dascăli cu viață duhovnicească. Adeseori, cercetând acele școli, el însuși asculta pe ucenici și îi îndemna la sârguință, iar Duminicile și în zilele de praznic, a poruncit ucenicilor să vină la rugăciune în biserică sobornicească, să vină la privegherea cea de toată noaptea și la Sfânta Liturghie, pentru ca toți să fie nedepărtați și să stea cu frică în biserică, luând aminte la cântare și la citire.

Le mai porunca, ca după sfârșitul catismei întâi, când prin citire prelungea cuvântul sau vreo viață de sfânt, să vină la binecuvântarea sfînteniei sale. Deci, uneori, când lipseau dascălii, lua asupra sa această datorie și, alergând la cei mai isteți, singur se ostenea în ceasurile libere de lucrurile bisericesti, învățându-i pe ei. Apoi le tâlcuia oarecare cărți din Așezământul cel Vechi, iar în vremea de vară, petrecând în arhierescul său sat, ce se numea Demiani, între celelalte osteneli ale sale plăcute lui Dumnezeu, le arăta lor din Așezământul cel Nou. În Sfântul și Marele Post și în celelalte posturi, porunca ucenicilor să postească. El singur îi mărturisea și îi împărțasea cu Sfintele Taine, apoi, deprinzându-i, îi rânduia pe la diferite locuri, dezrădăcinându-le neștiința. Iar pe citeți și pe purtătorii de sfeșnice rânduiți pe la biserici îi îmbrăca în stihare, lucru care mai înainte n-a fost în Rostov, ca slujba lor să o facă în biserică cu toată cucernicia și cu frică de Dumnezeu, precum poruncesc canoanele Sfinților Părinți.

Sfântul Dimitrie, petrecând la scaunul său într-o dregătorie mare ca aceea, deși era însărcinat cu multe lucruri, după chemarea sa, precum este rânduiala arhierească, dar pe el nimic n-a putut să-l abată de la lucrul ce-l începuse mai înainte. Căci el, după venirea sa în Rostov, în 2 ani, 11 luni și 9 zile, ostenindu-se în timpul care-i rămânea de la terminarea lucrurilor bisericii și ale eparhiei, a sfârșit de scris Viețile Sfinților după Mineie, adică a patra și cea mai de pe urmă carte, care cuprinde lunile: iunie, iulie și august. El a îndreptat-o precum se poate vedea din cartea ce se numește "Letopis", de arhieriei Rostovului, care se află în Rostov, la biserica sobornicească, în bibliotecă. În acel Letopis se scrie astfel: „În anul de la întruparea dumnezeiescului Cuvânt, 1705, la 9 februarie, la pomenirea Sfântului Nichifor, care se zice purtător de trebuință, la odovania praznicului întâmpinării Domnului, Sfântul Simeon,

primitorul de Dumnezeu, zicând rugăciunea sa cea mai de pe urmă: Acum slobozește pe robul Tău, Stăpâne..., în ziua patimilor Domnului, Vineri, în care Hristos a zis: Săvârșitu-s-a... înaintea Sâmbetei pomenirii adormiților și înaintea Duminicii înfricoșatei judecăți, s-a scris cu ajutorul lui Dumnezeu și cu rugăciunile tuturor sfinților, luna lui august. Amin".

După sfârșire, neîntârziind, a trimis acea carte la Kiev, la lavra Pecerska, care s-a și sfârșit de tipărit în același an 1705, în vremea aceluiași arhimandrit Ioasaf. Astfel cărțile "Vieții Sfinților" de peste tot anul, care se încep de la întâia zi a lunii Septembrie și se sfârșesc în cea de pe urmă zi a lunii August, cu multe osteneli și cu neadormită purtare de grijă a Sfântului Dimitrie, în mai mult decât în 20 de ani, s-au adunat și s-au sfârșit de scris în cetatea Rostovului, întru slava lui Dumnezeu Celui slăvit întru sfinți și a Maicii lui Dumnezeu, în cinstea tuturor plăcuților lui Dumnezeu celor scriși în cartea vieții și spre folosul a tot credinciosului neam creștinesc, iar de tipărit s-au sfârșit în Kiev, în sfânta lavră Pecerska.

Netrecând multă vreme după aceasta, s-a făcut înștiințare acestui vrednic păstor, că prin diferite locuri încredințate păstoriei lui de către Dumnezeu, intră mulți învățători mincinoși, din dumbrăvile și pustiile Vrinski. Aceia ieșind ca lupii, cu cuvintele lor cele mincinoase și cu șoptiri tănuite amăgind oile lui Hristos, risipeau turma lui Dumnezeu. Deci, mulți crezând învățăturile lor cele înșelătoare, se clătinau în sfânta și creștinească credință, a Sfintei Biserici a Răsăritului; iar alții, prin aceeași otravă a rascolnicilor, adică a lui Capiton, fiind otrăviți, grăiesc cele potrivnice Sfintei Biserici și, răzvrătind sufletele cele fără de răutate, s-au îmbolnăvit cu duhul. Răvnind el pentru dreapta credință ca și Ilie și ca un bun păstor, dorea ca pe cei ce se clătinau din dreapta credință să-i întărească, iar pe cei rătăciți să-i întoarcă din calea lor cea pierzătoare. Pentru aceea a alcătuit o carte pentru credința lipovenească din pustiul Vrinski, adică despre învățătura și faptele lor.

În acea carte el arăta că credința lor este nedreaptă, învățătura lor este vătămătoare de suflet, iar faptele lor, neplăcute lui Dumnezeu. Acea carte s-a sfârșit de scris în anul 1709 și s-a tipărit mai întâi într-o împărătească cetate Moscova, în anul 1745.

Sfântul Dimitrie, îndeletnicindu-se într-o aceste osteneli foarte mult folositoare Sfintei Biserici și rânduind bine toate cele spre mântuirea tuturor celor din păstoria sa, se întindea și spre cele mai mari, într-o nădejdea dării de plată ce va să fie. El avea de gând să mai alcătuiască o carte care se numește Letopis și în care să se spună cu oarecare cuviință faptele de la începutul lumii, până la Nașterea lui Hristos, pentru a sa știre și pentru ca să aibă de citit în chilie, dar mai ales pentru a fi ca învățături folositoare, după cum se poate vedea din cârticica "epistolar", adică scriitoare de scrisori. De vreme ce acest iubitor de osteneală știa din destul, cum că nu numai în Rusia Mică (Ucraina), ci și în Rusia Mare, rar se găseau biblii slavonești, ci numai careva din cei bogați abia ajungea să le cumpere pe ele cu mare preț, iar cei săraci neavându-le, se lipseau de folosul ce puteau să-l aibă din citire. Mulți din duhovniceasca rânduială nu știau rânduiala faptelor din Biblie, pentru aceea dorea ca unora ca aceora să le dea spre știință pe scurt, câte o cârtică mică din istoria Bibliei, ca să poată fiecare să o cumpere pe un preț mic, și să știe cu înlesnire cu ce fel de rânduială merg toate cele din Biblie.

Deci el a început fără întârziere a lucra la alcătuirea ei și a aduna din dumnezeiasca Scriptură, din diferite hronografuri și de la scriitorii din istorii grecești, slavonești latinești, leșești, evreiești și din altele, istoriile ce se cuprind în Biblie, și le-a pus pe scurt în loc de teme; iar din acelea, ca din niște felurite curgeri de izvoare, a scos învățături foarte folositoare de suflet. Acea carte, Sfântul Dimitrie, deși foarte mult o dorea, după cum se arată în epistolar, pentru alte lucruri ce erau înainte într-o îndreptarea bisericescului jug ce stătea deasupra lui, n-a putut s-o săvârșească fiind cuprins de bolile cele dese, ci a scris numai faptele până la numărul anilor 4600. Gândul acestui bărbat iubitor de osteneală era așa, ca după săvârșirea acestui "Letopis", de ar fi rânduit Domnul cu dânsul spre bine și viața lui i-ar fi lungit-o, voia să se apuce de Psaltire și, în scurt timp, prin tâlcuiri, să o explice; dar la lucrul acesta ce îl avea în gând, moartea i-a făcut împiedicare.

Deci, mai înainte de a veni în Rostov, când petrecea în Rusia mică, a alcătuit două cărți. Cea dintâi se cheamă Alfavita duhovnicească, care cuprinde oarecare sfătuiri duhovnicești, care se încep după literele alfabetului. Într-aceia carte se pun spre îndemnare mai multe învățături folositoare, ca tot omul să împlinească mai cu osârdie poruncile Domnului și să se silească la curățirea patimilor. Această carte a despărțit-o în trei părți, din dragoste către Dumnezeu, și a fost tipărită în Kiev în lavra Pecerska, după câțiva ani de la moartea Sfântului Dimitrie.

A doua carte a alcătuit-o întru lauda Preasfintei Fecioare Născătoare de Dumnezeu, și se numește Lâna rourată. În ea se povestește despre minunile care ies de la chipul ei cel făcător de minuni, care se află în Ilinski, mănăstire a Cernigovului, cu vorbiri și cu învățături insuflate de Dumnezeu. Această carte, pe când trăia Sfântul Dimitrie, a fost tipărită în Cernigov în anul 1656.

Afară de acestea se află și multe alte cărți folositoare de suflet. Prima se numește Apologia, spre potolirea mahnirii omului, care este în nevoie, în prigonire și în necaz. Într-însa se cuprinde vorbirea și sfătuirea care mângâie pe cel scârbit. Asemenea și această cârtică s-a tipărit în Cernigov în anul 1700, iar după moartea lui s-a tipărit a doua oară în Moghilev, în anul 1715. Apoi s-a mai tipărit pe scurt, ca un catehism cu întrebări și răspunsuri, foarte folositor pentru credință, «O mulțumitoare cugetare pentru patimile lui Hristos», «Închinăciunea rănilor Domnului nostru Iisus Hristos», «Plângere la îngroparea lui Hristos», «Închinare Sfintei Treimi», «Închinarea Domnului nostru Iisus Hristos», «Închinare către Preasfânta Născătoare de Dumnezeu», «Socotire pentru împărtășirea dumnezeieștilor Taine», «Închinăciune la preacuratele lui Hristos Taine», «Rugăciune de mărturisire în toate zilele», «Mărturisirea păcatelor cuprinzătoare», «Rugăciune sau, pe scurt, pomenire de patimile lui Hristos», «Doctorie duhovnicească la tulburarea gândurilor, cu multe pilde, adunate pe scurt din diferite cărți părintești» și «Duhovniceasca deprindere a omului cel dinlăuntru, care se învață în singurătate în cămara inimii și se roagă în taină».

El a alcătuit de asemenea două letopisețe. Cel dintâi pentru poporul slavon și cel de-al doilea pentru zidirea bisericilor și pentru punerea arhieriei în Rusia. Apoi a mai alcătuit încă câteva cântări duhovnicești și alte faceri de stihuri, multe la număr. Dintre aceste scurte alcătuiuri, "Apologia" și "Letopisețele" le-a alcătuit pe când sfinția sa era în Rusia Mică; iar despre celelalte nu se știe când le-a scris.

Se cade însă a zice ceva și despre cuvintele de învățătură ale acestui frumos grăitor și propovăduitor, care trebuie să fie foarte multe la număr, de s-ar fi putut toate acestea a se cerceta și a se aduna împreună. Căci, mai întâi, precum s-a arătat mai sus, acest bărbat a fost multă vreme propovăduitor al cuvântului lui Dumnezeu în Cernigov, pe vremea preasfințitului arhiepiscop Lazăr Barano-vici. După ducerea din Cernigov, câțiva vreme s-a aflat în cetatea Vilna; apoi, mergând în Sluțka și viețuind mai mult de un an în mănăstirea de acolo, a Schimbării la Față, se îndeletnicea la semănarea cuvântului Domnului.

Intorcându-se în Rusia Mică, în cetatea Baturin, el a întrebuințat cea mai mare parte a datoriei sale în propovăduirea cuvântului, până la hotărârea sa la egumenie. Fiind egumen și arhimandrit în diferite mănăstiri, măcar că avea grijă de toate cele mănăstirești, totuși a continuat să adune și să îndrepteze Viețile Sfinților. Acest egumen neobosit de osteneală, în toată vremea nu înceta, cât de puțin, a alcătui învățături și a propovădui cuvântul lui Dumnezeu. Dar, spre cea mai mare părere de rău, nu se știe cine este alcătuitorul tuturor acelor învățături. Căci, deși se află în Rostov, în biblioteca bisericii, cuvinte învățătoare și alte oarecare alcătuiuri ale acestui bărbat iubitor de osteneală, o carte mare, scrisă cu slovă de tipar, însă într-aceia se află învățături propovăduite de el pe vremea petrecerii lui în Rusia Mare. Deci, unele din acelea, după cum arată acel epistolar, lipsesc, iar de cele ce le-a spus în Rusia Mică, sunt într-aceia carte numai cinci.

Drept aceea, Sfântul Dimitrie, ocârmuind bine păstoria cea încredințată lui de Dumnezeu, deși totdeauna după chemarea sa era tras de multe împiedicări, dar în toate zilele alerga la biserică la slujba lui Dumnezeu. În zilele Duminicilor și ale praznicelor, slujirea Sfintei Liturghii mai niciodată nu o lăsa să o

săvârșească alții, afară de neputință sau de mare nevoie. Când se întâmpla praznic cu priveghere, atunci la acea ieșire cu crucile, măcar că se mergea departe, el însuși mergea cea mai mare parte din cale și săvârșea Sfânta Liturghie. Apoi îndemna poporul la facerea faptelor bune.

Adeseori se ducea în cetatea Iaroslavului și, petrecând acolo, slujea în biserica sobornicească și în alte biserici ale acelei cetăți, unde i se întâmpla, și propovăduia cuvântul lui Dumnezeu, învățând astfel pe oameni sfânta credință creștinească. El îi sfătuia să nu se amăgească cu mincinoasele învățături ale celor ce nu înțeleg drept, ca să nu rupă din turma lui Hristos, ci să stea cu tărie și să țină la maica noastră, Sfânta Biserică a Răsăritului. Deci înțeleptul păstor era păzitorul turmei lui Hristos, de vrăjmașii care se luptau contra lor și de lupii cei răpitori care veneau îmbrăcați în piei de oi.

În vara anul 1705, acest păstor zăbovind în cetatea Iaroslavului două luni - iunie și iulie -, pentru îndreptarea unor lucruri bisericești, i s-a întâmplat un lucru ca aceasta, precum mărturisește însuși Sfântul Dimitrie despre aceasta în cartea "Rozisc": „Într-o zi de Duminică, ieșind eu din biserica sobornicească, după Sfânta Liturghie, și mergând spre curte, doi oameni cu barbă, dar nu bătrâni, apropiindu-se de mine, strigau, zicând: «Stăpâne sfinte, cum ne sfătuiești? Ne poruncești nouă să ne radem bărbile sau nu? Să știi însă că noi suntem gata să ne punem capetele pentru bărbile noastre! Mai bine este nouă să ni se taie capetele, decât să ni se radă bărbile!» Căci venise poruncă de la stăpânire ca oamenii să-și radă bărbile. Atunci eu m-am mirat de acea neașteptată întrebare și, neputând să le răspund îndată ceva din Scriptură, i-am întrebat pe ei: «Ce crește pe urmă? Capul cel tăiat sau barba cea rasă?» Atunci ei, îndoindu-se și tăcând puțin, au zis: „Barba crește iar, dar capul nu!” Apoi le-am zis: «Deci, mai de folos vă este vouă să nu vă cruțați barba, care, de s-ar rade și de zeci de ori, iar va crește, decât să vă pierdeți capul, care, odată tăiat, nu mai crește niciodată, decât numai la învierea cea de obște a morților!»

Zicându-le acestea, am mers la chilia mea; deci, mă petrecură mulți cetățeni cinstiți, intrând cu mine în chilie. Și a fost între noi cu de-amănuntul multă vorbă despre raderea și neraderea bărbii. Eu am cunoscut că mulți care și-au ras bărbile, după poruncă, se îndoiau de mântuirea lor, ca și cum ar fi pierdut chipul și asemănarea lui Dumnezeu. Deci eu i-am sfătuit pe ei să nu se îndoiască, zicându-le că nu în barbă și în fața omenească cea văzută se alcătuiește chipul și asemănarea lui Dumnezeu, ci în sufletul cel nevăzut. Dar încă și pentru aceasta nimeni să nu se îndoiască de mântuirea sa, de vreme ce nu își rade barba după voia sa, ci poruncii celor ce sunt în stăpâniri se cuvine a se supune și în lucrurile care nu se împotrivesc lui Dumnezeu și care nici nu ne vatămă mântuirea. De aceea, cei ce socotesc raderea bărbii un mare și neiertat păcat, iar nu creșterea lor în mare sfințenie, să-și lepede cea îndoire și nimeni din cei cu barbă să nu nădăjduiască că prin barbă sa va câștiga mântuirea!"

Deci Sfântul Dimitrie a adăugat multă înțelepciune în cartea ce s-a zis "Rozisc", între altele și despre raderea bărbii, spre sfătuirea celor neîntăriți și în întărirea celor ce pentru puțin se clatină mult.

În toată vremea petrecerii la scaunul său, acest blând păstor priveghea turma sa fără de asprime. El își păzea vrednicia rânduiei sale fără de trufie și spre toți cei mari și mici arăta dragoste nefățarnică; de aceea era iubit ca un tată de toți credincioșii, fii ai Sfintei Biserici. El era cinstit și slăvit, nu numai de cei supuși sub rânduiala sa, ci și de alte multe fețe de neam bun. Era iubit nu mai puțin și de însuși prea binecuvântatul împărat și de toată împărăteasca familie, pentru viața lui cea îmbunătățită.

Adeseori era chemat la Moscova, unde, fiind de față însuși împăratul și alte fețe ale familiei împărătești, săvârșea dumneze-ieștile Taine și propovăduia cuvântul lui Dumnezeu. Acest lucru se poate vedea din scrierea de mai sus. Adeseori veneau la dânsul în Rostov multe fețe împărătești pentru binecuvântare, precum văduva dreptcredinciosului împărat Ioan Alexievici, împărăteasa Paraschiva Teodorovna, cu fiii săi și fiicele dreptcredinciosului împărat Alexie Mihailovici; binecredincioasele cnechine Măria, Teodosia și Natalia Alexievna, care l-au dăruit pe el cu rase și cu alte diferite lucruri. Din toate aceste daruri pregătindu-și înaintea arhierestile veșminte spre ceasul morții, a poruncit slujitorilor de lângă sine, ca la

moartea sa să-l pună într-acele veșminte pregătite de el mai înainte, lucru care s-a și făcut după porunca lui. Acele veșminte se află și acum pe dânsul.

Sfântul Dimitrie avea un obicei ca acesta: Când ar fi simțit cândva în sine vreo boală și ar fi început a slăbi, atunci trimitea la școală și porunca tuturor elevilor, ca, spre aducerea aminte de cele cinci răni ale lui Hristos, care au fost în curatele Lui mâini, picioare și în coasta cea împunsă până la inimă, să citească de câte cinci ori rugăciunea Tatăl nostru... Atunci îi era mai ușor. Deci, cercetându-și școala, sfătuia pe ucenicii săi să-și petreacă viața lor într-o înfrânare, cu minte întreagă și curăție, ca, chemând în ajutorul lor pe Dumnezeu, Povătuitorul înțelepciunii și dătătorul de știință, să adauge sârguință la învățătură cu toată puterea. între altele, adeseori zicea către dâșii și acestea: „De mă voi învrednici a câștiga milă de la Domnul, atunci îl voi ruga pe El, ca și voi asemenea să câștigați milă de la dânsul, că scris este: Unde voi fi Eu, acolo va fi și sluga mea”.

Pe slujitorii săi și pe ceilalți care se aflau lângă dânsul, îi învăța ca, atunci când vor bate ceasurile, la fiecare lovitură, să se însemneze cu semnul Sfintei Cruci și să zică încet rugăciunea: „Născătoare de Dumnezeu Fecioară, bucură-te...”. Iar dacă cineva din casnicii lui slujitori s-ar fi întâmplat să-i fie numele și venea la dânsul cu plocon, îl binecuvânta pe el cu icoane; iar de i se întâmpla să nu aibă icoane, atunci îl miluia cu bani, după socotință. Adeseori pe cei supuși îi învăța să se nevoiască la post și să fugă de îmbuibare și beție, arătându-se singur pe dânsul pildă la aceea. El în toate zilele, afară de praznice, petrecea în înfrânare, mâncând puțin, numai pentru trebuința trupei; iar în Sfântul și Marele Post al Sfințelor Paști, în Săptămâna întâi, obișnuia a mânca numai o dată pe zi. Asemenea și în Săptămâna Patimilor, numai în Joia Mare mânca o dată, iar celelalte zile le petrecea în rugăciuni și post.

Acest bărbat temător de Dumnezeu, preaistez la înțelegere, în mare luminare, iscusit în limba slavonească, latinească, grecească evreiască și leșească, deci având mare aplecare spre învățătură, a iubit pe oamenii cei îmbunătățiți și cinstiți. Spre cei mai de sus a fost cinstitor, plecat, iubitor și primitor; iar spre cei supuși, milostiv. Spre cei nenorociți, milosârd; spre cei săraci, binefăcător; către cei nevoiași, foarte îndurat. Scumpetea în inima lui n-a locuit, iubirea de câștig de nici un fel n-a avut loc în inima lui, iar iubirea de argint cu totul era gonită de la dânsul; pentru că din vremea aceea de când a primit pe dânsul călugărescul chip și a făgăduit lui Dumnezeu sărăcia de bună voie până la moartea sa, nu numai că nu se îngrijea deloc la câștigarea de multă avere și nu aduna - după cum singur mărturisește despre dânsul în scrisoarea sa -, aur și argint, ci nici haine sau orice altfel de lucruri nu voia să aibă, afară numai de cele de nevoie și afară de cărțile cele folositoare de suflet.

El păstra toate darurile care intrau în mâinile lui de la făcătorii de bine, de când a fost egumen și arhimandrit. Asemenea în toată vremea petrecerii lui în arhierie, o parte din veniturile chiliei, le cheltuia pentru trebuințele sale, altă parte pentru ale mănăstirii, iar alta o întrebuința la împodobirea sfintelor biserici; dar mai mult la nevoile celor săraci; căci de sărmani și văduve, de scăpătați și de cei neavuți, purta atât de mare grijă, întocmai ca un tată de adevărații săi fii; și cu atâta îndurare împărțea cele ce intrau în mâinile lui, încât în toată ziua abia lăsa ceva puțin la casa sa. Adeseori, chemând la sine pe cei orbi, surzi, șchiopi și pe cei neputincioși în sărăcia cea mai de pe urmă, le puneă mese, le dăruia haine și alte lucruri asemenea cu acestea. El era, după Iov, ochiul orbilor și piciorul șchiopilor.

După moartea lui nimeni să nu caute argint în cămarile lui, sau orice altfel de avere. Și, ca să nu-și piardă vremea la acea zadarnică încercare a lui, nici pe cei ce au slujit în chilia lui despre aceea să nu-i întrebe.

Cu doi ani și șapte luni înainte morții lui, a scris o scrisoare duhovnicească sau "diată", și a arătat-o sfințitului Ștefan, mitropolitul Riazanului, punând acolo un așezământ ca acesta: „Dacă preasfințitul mitropolit Ștefan va muri mai înainte, atunci la îngroparea lui să fie mitropolitul Dimitrie; iar dacă Dimitrie al Rostovului se va sfârși mai înainte, atunci să-l dea pe el îngropării preasfințitului Ștefan al Riazanului. Așa s-a și făcut, că nu altcineva, ci singur preasfințitul Ștefan l-a îngropat pe el. Acești doi mitropoliți au trăit între dâșii ca frații. Sfântul Dimitrie, în toată vremea petrecerii sale în Rostov și mai

ales când alcătuia cartea Letopis, în care se istorisesc faptele de la începutul lumii până la Nașterea lui Hristos, de multe ori trimitea scrisori preasfințitului Ștefan, spre a cerceta alcătuirile, și cerea sfat de la dânsul spre dezlegarea îndoielilor lui.

Cu câteva zile mai înainte de sfârșitul Sfântului Dimitrie, binecuvântata împărăteasă, Paraschiva Teodorovna, avea de gând ca din împărăteasca cetate Moscova să se ducă în cetatea Iaroslavului, ca să se închine la icoana cea făcătoare de minuni a Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, care se numea Tolska. Dar, din pricina furtunilor care s-au întâmplat atunci și din greutate, abia a ajuns la Rostov. Astfel îi era cu osteneală a călători până la Iaroslav. De aceea a poruncit să aducă în Rostov icoana făcătoare de minuni din Mănăstirea Tolska. Deci, când acest sfânt arhieru a fost înștiințat despre grabnica venire în Rostov a dreptcredincioasei împărătese, împreună cu binecredincioasele ei fiice și despre aducerea icoanei Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, celei făcătoare de minuni din Tolska, atunci a poruncit să cheme la dânsul pe ieromonahul Filaret, cămărașul casei sale arhieresti, pe care, între celelalte porunci ce îi dăduse, l-a înștiințat mai dinainte de grabnica sa ducere către Dumnezeu. El i-a arătat așa:

„Iată, vin în Rostov doi oaspeți: împărăteasa cerului și împărăteasa pământească, iar eu nu mă învrednicesc a le vedea pe ele aici; deci, se cuvine ție, cămărașule, ca să fii gata pentru primirea lor”.

Înainte de sfârșit, cu trei zile până la moartea sa, a început a slăbi foarte mult și a tuși. În ziua numelui său, adică la 26 octombrie, la pomenirea Sfântului Mucenic Dimitrie Izvorătorul de mir, a săvârșit singur Sfânta Liturghie, fiind acum foarte bolnav, încât și fața i se schimbase. Din acea zi n-a putut să mai spună cuvinte de învățătură, ci, șezând lângă ușile împărătești ale bisericii, a ascultat cântărețul care a citit acea învățătură, pregătită mai înainte de dânsul.

La masa prânzului într-acea zi a șezut cu oaspeții, după obiceiul de mai înainte, măcar că era neputincios și cu nemărginită nevoie; iar în 27 octombrie a venit știrea că arhimandritul Varlaam va veni de la cetatea Bereaslav, din Mănăstirea Zaleaska a Cuviosului Daniil Stâlpnicul, ca să vadă pe Sfântul Dimitrie. El a fost primit de Sfântul Dimitrie cu dragoste și s-a ostenit după cum se cuvine. Deci, vorbind ei singuri, monahia Varsanufia Eftimia, din neamul kazarilor, fiind mai înainte hrănitorea țarului Alexie Petrovici, a trimis în Rostov la acest păstor, aproape de casa arhierască, ca să binevoiască preasfinția sa să o cerceteze pe ea în acea zi. Ea, în toată vremea petrecerii sale în Rostov, avea multă cucernicie pentru îmbunătățită viață a Sfântului Dimitrie și adeseori avea trebuință de povețele lui spre folosul sufletului său.

Sfântul, fiind chemat la acea monahie, s-a lepădat cu neputință, căci era foarte slab. Mergând acela acasă a spus stăpânei sale că sfinția sa nu poate veni din pricina bolii. Atunci acea monahie a trimis a doua oară să-l poftască, măcar pentru o scurtă vreme să binevoiască a veni. Dar Sfântul Dimitrie se lepăda și la a doua poftire, punând înainte boala. Arhimandritul Varlaam, cel zis mai înainte, a început a-l sfătui să meargă, crezând că prin acea umblare să câștige puțină ușurare din boală. Atunci, ascultând pe arhimandrit, a poruncit să-l ducă la dânsa, după cântarea bisericii.

Deci, mergând el. împreună cu acel arhimandrit, pe cale au vorbit puțin și iarăși s-au întors pe înserate; dar abia a putut ajunge la chilia sa. Pomenitul arhimandrit, fiind în casele ce se numesc Cristovoi, a poruncit cămărașului său, ieromonahului Filaret, să-l primească și să-l ospăteze. Intrând singur în chilie a început a tuși și, umblând multă vreme prin casă, se sprijinea de slujitori.

După aceea a poruncit să cheme cântăreți la dânsul în chilie, pentru cântarea unor cuvinte duhovnicești, alcătuite de el: „Iubite Iisuse al meu, nădejdea mea o pun în Dumnezeu. Tu ești Dumnezeul meu și bucuria mea, Iisuse”. În vremea cântării acelor, Sfântul Dimitrie asculta stând lângă sobă și încălzindu-se. După sfârșitul acelor cântări, a voit ca pe toți cântăreții să-i lase a pleca spre casele lor; însă a oprit pe unul mai iubit dintre ei să-l aibă ajutor în osteneli.

Rămânând acela, a început a-i spune din viața sa, cum o petrecea în tinerețe și în vârsta cea desăvârșită cum se ruga Domnului Dumnezeu, Preasfintei Lui Maici, și tuturor plăcuților lui Dumnezeu. Iar după aceasta a zis: „Și voi, fiilor, să vă rugați asemenea!” Apoi la sfârșit a zis: „Acum îți este și ție vremea să mergi la casa ta!” Acel cântăreț, luând binecuvântare, a ieșit; iar Sfântul Dimitrie l-a petrecut singur din chilia sa și i s-a închinat până la pământ, mulțumindu-i că s-a ostenit mult lângă dânsul la scrierea diferitelor alcătuiuri.

Văzând cântărețul smerenia aceea, neobișnuita petrecere de la păstorul său și închinăciunea cea atât de jos, s-a cutremurat. Apoi i-a zis cu cucernicie: „Stăpâne sfinte, oare te închini mie astfel, celui mai de pe urmă rob?” Iar el iarăși a grăit: „Îți mulțumesc, fiule!” Și s-a întors în chilie, iar cântărețul s-a dus la casa sa plângând. Deci Sfântul Dimitrie, întorcându-se în chilia sa, a poruncit slujitorilor ca fiecare să meargă la locul lui, iar el, închizându-se în chilie, ca și cum ar fi voit puțin să se odihnească, a petrecut rugându-se până la moartea sa. A doua zi de dimineață, slujitorii, intrând în acea chilie, l-au văzut că se sfârșise așa cum se ruga. Cântărețul, fiind în casa sa, a auzit a doua zi de dimineață că la soborniceasca biserică a bătut de trei ori în clopotul cel mare, spre semnul morții arhierelui, și îndată a alergat în chilia lui. Astfel a aflat pe păstorul și părintele său că își dăduse sufletul lui Dumnezeu.

După îmbrăcarea lui în toate veșmintele arhieresti, pe care el, precum s-a spus mai înainte, le gătisese înainte sfârșitului său, au pus în raclă sfântul lui trup, iar sub cap, în loc de pernă, și sub tot trupul, au pus, după porunca sa, diferite cărți alcătuite și scrise cu cerneală de mâna lui. În aceeași zi a fost pus în biserica preabunului Mântuitor, care este aproape de chilia arhierască.

Făcându-se știre în toată cetatea Rostovului de moartea acestui bun păstor și iubitor de fii, s-a adunat mult popor la cinstitul lui trup, făcând plângere; căci i-a lăsat pe ei păstorul și învățătorul cel bun, ajutorul celor ce sunt în nevoi și în necazuri, folositorul văduvelor și al orfanilor, hrănitorul săracilor și al scăpătaților, povățuitorul rânduiei preoțești și călugărești.

În ziua aceea și dreptcredincioasa împărăteasă Paraschiva Teodorovna cu fiicele sale Ecaterina, Parascheva și Ana, au sosit în Rostov după sfârșitul prânzului și nu l-au aflat între cei vii pe Sfântul Dimitrie. Ele au plâns mult că nu s-au învrednicit a lua binecuvântarea lui arhierască; deci au poruncit ca deasupra trupului să slujească rânduiala înmormântării în sobor. După aceea au binevoit a merge într-o întâmpinarea icoanei făcătoare de minuni a Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, din Tolska; dar, din pricina drumului și a furtunilor de toamnă, n-au mai călătorit mai departe spre Iaroslav, ci au rămas până a doua zi în Mănăstirea Botezul Domnului.

Înștiințându-se ea a doua zi că icoana Născătoare de Dumnezeu este aproape de cetatea Rostovului, a poruncit ca toți preoții și slujitorii bisericești, cei ce veniseră în acea mănăstire în ziua pomenirii Cuviosului Avramie arhimandritul, făcătorul de minuni, al Mănăstirii Boevleniei a Rostovului din soborniceasca biserică, să meargă cu litie din acea mănăstire la Mănăstirea Petrovskă, mănăstire care se află tot în calea Rostovului spre Iaroslav, într-o întâmpinarea icoanei celei făcătoare de minuni. Deci toate trei fiice împărătești, au urmat litia pe jos. Întâmpinând ele acea icoană, au dus-o în Mănăstirea Boevleniei, singure ținând-o cu mâinile lor; iar împărăteasa a așteptat în porțile acelei mănăstiri.

Aducând acea icoană spre poartă, ea a ieșit singură spre întâmpinare și, făcând obișnuita rugăciune, a sărutat-o cu cucernicie și a poruncit să se ducă în biserică. Acea icoană a stat acolo până la sfârșitul Sfintei Liturghii, iar după Sfânta Liturghie au făcut paraclisul Preasfintei Născătoare de Dumnezeu. După aceea au dus icoana făcătoare de minuni tot cu aceeași litie în soborniceasca biserică a Rostovului și de acolo în Mănăstirea Boevleniei, în ziua de 30 octombrie.

După voința împărătesei, trupul Sfântului Dimitrie, din acea biserică a Mântuitorului, s-a mutat cu cuviincioasă ceremonie în soborniceasca biserică, și după porunca ei s-a făcut pаниhidă a doua oară pentru dânsul.

După aceasta, îndată credincioasa împărăteasă cu ficele sale și cu ceilalți care erau cu dânsa au voit a lua calea de întoarcere de la Rostov la împărăteasca cetate, Moscova. Când cele scrise de acest sfânt arhieru s-au trimis din Rostov la Moscova în divanul mănăstiresc, atunci, după așezământul lui cel scris, sau, mai bine-zis, după cererea lui, s-a rânduit ca după moarte să-i îngroape trupul în Mănăstirea Sfântului Iacob, episcopul Rostovului, făcătorul de minuni, în unghiul bisericii, unde însemnase singur.

Deci s-a trimis poruncă de la divanul mănăstiresc în Rostov, prin care s-a poruncit ca, după acea duhovnicească dorință, să se sape groapa în acel unghi și s-o zidească cu piatră, apoi să facă gropniță de piatră și să-l dea îngropării. Dar acea poruncă nu s-a împlinit nu se știe pentru ce, că nici groapă cu piatră n-au zidit, nici gropniță de piatră n-au făcut; ci au făcut numai o casă de lemn, care a putrezit degrab, precum de aceasta se poate ști mai pe larg din cele ce s-au pus înaintea preasfințitului și îndreptătorului Sinod, pentru aflarea moaștelor acestui arhieru.

Iar când preasfințitul Ștefan, Mitropolitul Riazanului și al Muromului, a venit în Rostov, pentru îngroparea Sfântului Dimitrie, în luna noiembrie, intrând drept în soborniceasca biserică, a plâns mult deasupra trupului acestui plăcut și a poruncit cămărașului Filaret ieromonahul ca să gătească în mănăstirea lui Iacob toate cele ce se cuvin spre îngropare. Atunci precum mai-marii mănăstirii Rostovului, așa și soborniceștii preoți, și mulți din cetățeni venind la preasfințitul Ștefan, l-au poftit să binevoiască a da îngropării trupul acestui arhieru în soborniceasca biserică a Rostovului, aproape de răposatul Ioasaf Mitropolitul. Acolo erau îngropați toți cei ce fuseseră mai înainte arhierii ai Rostovului.

Preasfințitul Ștefan n-a voit să facă acea cerere a lor, și le-a răspuns celor ce ziceau: „De vreme ce încă de la suirea pe scaunul Rostovului, Preasfințitul Dimitrie și-a ales singur loc de îngropare în mănăstirea lui Iacob mergând mai întâi, cum pot eu să schimb aceasta?” Astfel, în ziua aleasă spre îngropare, adunându-se în soborniceasca biserică duhovniceștii începători și toți preoții și slujitorii bisericești, Preasfințitul Ștefan a săvârșit Sfânta Liturghie. După sfârșitul aceleia, el a săvârșit slujba înmormântării cu tot soborul, deasupra trupului Sfântului Dimitrie, la care singur preasfinția sa a grăit către popor cuvânt cuviincios despre această mare mahnire.

Apoi după așezământul acestui plăcut, acel trup sfânt al lui, cu rânduiala binecuvîincioasă a soborului, cu lumânări și cu cântări de psalmi, mergând înainte tot sfințitul cler și petrecându-l mulțime de popor și scoțând amare suspinuri pentru păstorul și învățătorul lor, l-au dus în Mănăstirea Sfântului Iacov și l-au dat pământului în biserica Zămislirii Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, în unghiul din partea dreaptă pe care îl însemnase el. După îngropare, preasfințitul Ștefan a scris despre îngroparea Sfântului Dimitrie, și acea scrisoare s-a pus la sfârșitul vieții lui.

După moartea acestui bărbat iubitor de osteneală, au rămas multe cărți tipărite și scrise de mână, în grecește, latinește, leșește și slavonește. Toate acelea s-au luat în aceeași vreme din Rostov de preasfințitul Ștefan și s-au pus în biblioteca tipografiei din Moscova, a preasfințitului îndreptător Sinod. Acest plăcut al lui Dumnezeu a murit în anul de la întruparea lui Dumnezeu Cuvântul 1709, în 28 octombrie, noaptea, într-o zi de vineri, îndată după ziua numelui său. Trupul lui s-a îngropat în luna noiembrie în 25, care a fost de asemenea zi de vineri. El a petrecut pe scaunul Rostovului șapte ani fără nouă luni. în călugărie a petrecut 41 de ani, 3 luni și 18 zile; iar toți anii vieții lui au fost 80.

Acest sfânt, adunând și scriind viețile și nevoințele cele cu frumoasă lumină ale sfinților lui Dumnezeu, celor ce în cartea cea veșnică s-au scris la ceruri, le-a dat întru slava Celui slăvit Dumnezeu, întru cinstea plăcuților Lui și spre folosul dreptre-dinciosului neam creștinesc. Singur, după trecerea din viața aceasta de puțină vreme, la cea veșnică, s-a scris și el cu degetul lui Dumnezeu, împreună cu toți sfinții în cartea vieții veșnice și s-a învrednicit a fi încununat cu nestricăcioasa cunună.

Ca adevărat păstor și neadormit păzitor al turmei celei încredințate lui de la Dumnezeu, s-a învrednicit în ceata păstorilor cu ceilalți arhierii ai Rostovului și cu toți ierarhii a fi numărat. Căci în anul 1751, luna

septembrie în 21, când meșterii se apucaseră să repare pardoseala bisericii Zămislirii Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, au aflat sfintele lui moaște întregi și nestricate, după 42 de ani, 10 luni și 24 zile de la moartea lui, iar de veșmintele lui arhieriești foarte puțin se atinsese stricăciunea.

Din acele sfinte moaște, ca dintr-un izvor oarecare, din vremea aceea și până acum, izvorăsc multe faceri de minuni celor ce alergă la ele cu credință. Prin ele se izgonesc diavolii din oameni, muții grăiesc, orbii văd, șchiopii, slăbănogii și cei cuprinși de alte boli grele și nevindecate, prin chemarea lui spre ajutorul lor și prin rugăciunile ce se aduc lângă acele sfinte moaște, se vindecă cu darul lui Dumnezeu și se slăvește într-însul Dumnezeu, Cel în Treime Unul preamărit între sfinții Săi.

Deci să slăvim și noi pe Bunul Dumnezeu, căci în sfatul Său cel preaînalt a hotărât să arate în pământul Rusiei în acești ani mai de pe urmă, pe acest mare luminător, care, cu minunile sale, strălucește toate părțile Rusiei și se arată cu adevărat grabnic ajutător celor ce-l cheamă. Deci să alergăm cu neîndoită credință la sfintele și tămăduitoarele lui moaște, să-l chemăm ziua și noaptea spre ajutorul nostru, ca, prin rugăciunile acestui scriitor al Vieților Sfinților, să petrecem și noi de acum înainte zilele vieții noastre întru sfințenie. Și astfel, trăind cu dumnezeiască plăcere în pocăință, să ne învrednicim a fi scriși în cartea vieții Mielului lui Dumnezeu, împreună cu toți cei ce din veac i-au plăcut Lui, și a-L lăuda pe Dânsul împreună cu Tatăl și cu Sfântul Duh, în vecii vecilor. Amin.

**Scrisoare duhovnicească a Sfântului Dimitrie, Mitropolitul Rostovului,
noul făcător de minuni, pe care a scris-o mai înainte de moartea sa:**

In numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh. Amin.

Eu, Dimitrie, smeritul arhieru, mitropolitul Rostovului și al Iaroslavului, auzind glasul Dumnezeului meu, Care în Sfânta Evanghelie zice: Fiți gata, că în ce ceas nu gândiți, Fiul Omului va veni. Pentru că nu știți când va veni Domnul, seara sau la miezul nopții, la cântatul cocoșilor sau dimineața, ca nu venind fără de veste, să vă afle pe voi dormind, și temându-mă, adeseori fiind cuprins de neputințe, slăbind cu trupul din zi în zi și așteptând în toată vremea acel neașteptat ceas al morții, ce s-a zis de Domnul, și gătindu-mă după puterea mea spre ieșirea din această viață, am socotit căci cu această duhovnicească scrisoare a mea să dau fiecăruia de știre ce ar voi să facă cu cele rămase după sfârșitul meu. Adică să nu se ostenească în zadar, nici să cerceteze pe cei ce mi-au slujit pentru Dumnezeu, ca să știe comoara și bogăția mea, pe care din tinerețile mele n-am adunat-o. Aceasta nu o zic mândrindu-mă, ci le dau de știre iscoditorilor averii mele, că de când am luat sfântul chip călugăresc și m-am tuns în Kiev în Mănăstirea Kiriloska, la 18 ani ai vârstei mele, și m-am făgăduit lui Dumnezeu ca să am sărăcia cea de bunăvoie, dintr-acea vreme, până la apropierea mea de mormânt, n-am câștigat averi și haine, afară de sfintele cărți.

Eu n-am adunat aur și argint, nici am voit să am haine de prisos, nici orice fel de lucruri, afară de cele de nevoie. Eu m-am sârguit la necaștigarea și sărăcia cea călugărească cu duhul și cu lucrul, neîngrijindu-mă de mine, ci punându-mă spre purtarea de grijă a lui Dumnezeu, care niciodată nu m-a lăsat. Darurile ce intrau în mâinile mele de la făcătorii mei de bine și veniturile chiliei cele de la dregători, pe acelea le-am cheltuit la nevoile mele și ale mănăstirii unde am fost egumen și arhimandrit. Asemenea și arhieru fiind, n-am adunat veniturile chiliei - care nu erau multe -, ci pe unele le-am cheltuit la trebuințele mele, iar pe altele la nevoile celor nevoiași, unde mi-a poruncit Dumnezeu.

Pentru aceea, să nu se ostenească nimeni, căutând după moartea mea orice fel de avere în chilia mea; căci nici de îngropare nu las ceva, nici de pomenire. Aceasta o fac ca sărăcia călugărească mai mult la sfârșit să se arate lui Dumnezeu; pentru că cred că mai cu primire îi va fi Lui, de n-ar rămâne după mine nici un ban, decât s-ar împărți averea cea mult rămasă după mine.

De n-ar voi nimeni, ca pe mine cel atât de sărac să mă dea obișnuitei îngropări, apoi mă rog acelor care își aduc aminte de moartea lor, să-mi ia păcătosul meu trup și să-l ducă la o biserică săracă și acolo între alte trupuri să-l îngroape pe el.

Iar dacă voința stăpânilor ar porunci, ca murind să mă îngroape după obicei, apoi mă rog iubitorilor de Hristos îngropători să mă îngroape în Mănăstirea Sfântului Iacov, episcopul Rostovului, în unghiul bisericii, unde mi-am ales locul.

Asemenea, cel ce va voi să-mi pomenească păcătosul meu suflet, fără de bani, întru rugăciunile sale pentru Dumnezeu, unul ca acela să fie pomenit întru împărăția cerurilor. Iar cel ce va avea trebuință de plată pentru pomenire, apoi mă rog să nu mă pomenească pe mine săracul, cel ce nimic n-am lăsat de pomenire; ci Dumnezeu să fie milostiv tuturor și mie, păcătosului, în veci. Amin.

Aceasta este diata. Aceasta este duhovniceasca mea scrisoare, într-acest chip las înștiințare despre averea mea. Dacă cineva necrezând înștiințarea aceasta, ar începe cu iscodire a căuta după mine, aur și argint, apoi oricât de mult s-ar osteni, nimic nu va afla, și-l va judeca pe el Dumnezeu.

S-a scris aceasta în păzită de Dumnezeu cetate a Rostovului, în casa arhierească, în anul 1707, aprilie, în 4 zile.

Sfanta Mucenita Anastasia Romana (29 octombrie)

În vremea împăraților Deciu și Valerian și a ighemonului Prov, era o mănăstire mică de fecioare în apropiere de cetatea Romei. Această mănăstire se afla la un loc deosebit și neștiut, având câteva călugărițe îmbunătățite, între care era și egumena Sofia, bătrână și desăvârșită în fapte bune. În acea mănăstire se afla și fericita fecioară Anastasia, de prin părțile Romei, care, rămânând orfană de părinți la vârsta de trei ani, a fost luată de bătrâna Sofia, care a crescut-o în mănăstire, învățând-o toate faptele bune, încât le covârșea pe toate celelalte fecioare, nu numai în frumusețe, dar și în post, în nevoițe și în toate celelalte osteneli. Ajungând cu vârsta aproape de douăzeci de ani și aflând unii cetățeni de frumusețea ei, au dorit ca s-o ia în căsătorie și foarte mult se sârguiau pentru acest lucru. Dar sfânta fecioară, socotindu-le pe toate deșertăciune, s-a făcut mireasă lui Hristos, păzindu-și fecioria, priveghind ziua și noaptea în rugăciuni.

Iar diavolul se silea foarte mult ca s-o abată pe fecioara lui Hristos de la viața ei cea asemenea cu îngerii și s-o înduplece spre lume, ostenindu-se asupra ei cu războiul trupului, cu gânduri necurate, cu înșelăciunile șoaptelor celor viclene și cu alte feluri de meșteșuguri ale sale. N-a sporit însă nimic împotriva aceleia în a cărei neputințioasă fire se sălășluia puterea lui Hristos, căci călca cu feciorelnicele ei picioare blestematul trup al șarpelui iadului. Neputând diavolul s-o biruiască pe mireasa cea nebiruită a lui Hristos cu războiul cel dinăuntru și tăinuit, s-a ridicat împotriva ei pe față, pornind contra fecioarei pe cumpliții muncitori. Pentru că în acea vreme era prigoană mare împotriva creștinilor, i-a îndemnat pe necredincioșii care îi urau pe creștini, ca s-o defaime pe ea la ighemonul Prov.

Mergând aceia la necuratul ighemon, i-au spus despre Anastasia că este o fecioară cum nu se află alta mai frumoasă în toată Roma. Apoi i-au mai spus că își petrece viața într-un loc deosebit, la niște femei sărace, care viețuiesc fără de bărbați și nevoind să se căsătorească, batjocorind viața păgânilor, crezând în Cel răstignit și râzând de zeii lor. Ighemonul, auzind de frumusețea Anastasiei, îndată a trimis pe slujitorii săi ca s-o aducă. Aceștia s-au dus, dar nu au putut să deschidă mănăstirea, până ce n-au tăiat ușile cu securile.

Văzând acest lucru, pustnicele celelalte s-au speriat foarte tare și, temându-se, au deschis o altă ușă și au fugit. Iar egumena Sofia nu a lăsat-o pe Anastasia, zicându-i: „Fiica mea, Anastasia, nu te înfricoșa, căci acum a venit vremea nevoinței. Iată Mirele tău, Iisus Hristos, vrea să te încununeze pe tine. Deci nu vreau să fugi din mănăstire și să te pierd, mărgăritarul meu, pe care de la trei ani luându-te, te-am crescut și până acum te-am păzit ca pe lumina ochilor”.

Deci Sofia a ieșit înaintea ostașilor și le-a zis: „Pe cine căutați și ce vă trebuie?” Iar ei au răspuns: „Bătrâno, dă-ne pe fecioara Anastasia, pe care o ai aici, căci așa voiește ighemonul Prov”. Iar Sofia a zis: „Bine, cu bucurie vă voi da pe Anastasia, însă numai atât mă rog vouă, domnii mei, să mai așteptați două ceasuri până ce o voi împodobi pe ea, ca să fie plăcută ochilor stăpânului vostru”. Slujitorii, socotind că vrea s-o înfrumusețeze cu podoabe și cu îmbrăcăminte obișnuită, au așteptat două ceasuri. Însă duhovniceasca maică Sofia, vrând să-și înfrumusețeze pe fiica sa cu podoabe sufletești ca să fie plăcută Mirelui ceresc, a luat-o și a dus-o în biserică.

Punând-o înaintea altarului, cu plângere a grăit către dânsa: „Fiica mea, Anastasia, acum se cade să arăți cu fapte dragostea ta cea mare către Domnul, acum se cade ție să rabzi chinuri pentru Hristos, iubitul tău Mire, și să arăți că ești adevărata lui mireasă. Deci mă rog ție, iubita mea fiică, să nu te înșele limba cea ascuțită ca briciul, să nu te amețești de darurile și de slava lumii celei deșarte, nici să nu te înfricoșezi de chinurile cele vremelnice, care îți mijlocesc ție viața cea veșnică. Iată, camera Mirelui este deschisă; iată, locul odihnei cele veșnice îți este gătit ție; iată, cununa cea împletită ție; iată, acum te cheamă la nuntă Mielul. Deci mergi către Dânsul cu veselie, mergi la nunta vieții celei veșnice. Mă rog ție, fiica mea, ia aminte la cuvintele mele și adu-ți aminte de ostenele mele și de grija ce am avut pentru tine, căci te-am crescut luându-te din pruncie, și toată sânguința o puneam pentru aceasta, ca să te pregătesc mireasă curată împăratului slavei. Pentru aceasta m-am ostenit și m-am rugat, pentru aceasta ziua și noaptea te-am învățat, ca să te unești cu Domnul din toata inima și din tot sufletul.

Deci acum, fiica mea, să nu mă rușinezi pe mine, maica ta, înaintea Domnului și să nu-mi pogori în groapă bătrânețile mele mai înainte de vreme, pentru că, dacă voi auzi de tine ceva împotriva dragostei lui Hristos, îndată mă voi sfârși de mâhnire, îndată voi muri. Iar dacă voi auzi că rabzi pentru dragostea lui Hristos, că îți pui pentru Dânsul viața ta, atunci voi fi maica ce se bucură de fiică, atunci se va înălța cornul meu ca al inorogului și bătrânețile mele în untdelemn gras. Deci, fiica mea, să nu-ți cruți frumusețea ta trupească și să nu iubești viața cea vremelnică. Ci, când te vor amăgi cu cuvinte viclene, tu să nu-ți abați inima spre ele; când te vor înfricoșa cu chinurile, tu să grăiești: «De frica voastră nu mă voi teme, nici mă voi tulbura, căci cu mine este Dumnezeuul meu». Când vor începe a te bate fără milă, tu să nu te temi de cei ce ucid trupul, căci sufletul nu pot să-l ucidă. Sau, de te vor sfâșia și-ți vor chinui trupul, tu să te bucuri în pătimirile tale, căci împlinești lipsa necazurilor lui Hristos în trupul tău. De vor începe a zdrobi mădularele tale, tu să-ți aduci aminte că și perii capului tău sunt numărați de Domnul, Care va păzi toate oasele tale și nici unul dintr-însele nu va pieri.

Capul de ar voi să ți-l taie, tu să privești la Hristos, Capul a toată Biserica, Care este slava ta și care îți înalță capul tău. Nu te teme, fiica mea, de pătimirea cea aspră, căci Mirele tău îți va sta în față nevăzut și o să-ți ușureze durerile tale și o să te scoată din chinurile cele grele. Când vei suspina, El îți va da ție ușurare. Când vei slăbi, El te va întări. Când vei cădea din pricina bățăilor, El te va ridica. Când în dureri te vei umple de amărăciune, El îți va îndulci inima și-ți va răcori sufletul și nu se va depărta de tine, până ce, scoțându-te din mâna chinuitorilor, te va duce în camera Sa cea cerească și, chemând toate puterile îngerești și cetele tuturor sfinților, îți va face bucurie și te va încununa ca pe o mireasă a Sa, cu cununa cea nestricăcioasă, ca să împărătești împreună cu El întru slava cea veșnică”.

Iar Anastasia a zis: „Gata este inima mea să pătesc pentru Hristos, gata este sufletul meu ca să mor pentru Dânsul; toată dorirea și răsuflarea mea spre El era de demult și este și acum, ca întru mărturia dragostei mele către Domnul meu cel iubit să-mi pun sufletul meu pentru Dânsul. Iar acum, deoarece a venit vremea dorinței mele, cu bucurie voi merge înaintea judecătorilor și voi mărturisi preasfânt numele

Dumnezeului meu. Dar tu, stăpâna și maica mea, nu te teme pentru mine, nici nu te îndoi de tinerețea mea, căci cred că Domnul meu Iisus Hristos mă va întări pe mine, roaba Lui, Căruia roagă-te și tu, maica mea iubită, ca să nu mă lase și să nu mă depărteze pe mine, până ce voi săvârși nevoița chinurilor întru numele Lui și va cădea rușinat vrăjmașul, care s-a ridicat asupra noastră".

Astfel vorbind între ele două ceasuri și mai bine și dându-și cea mai de pe urmă sărutare, slujitorii trimiși de ighemon s-au supărat așteptând. Și intrând în biserică, le-au găsit nu îngrijindu-se de împodobirea trupească, ci vorbind cu umilință, mângâindu-se una pe alta și întărindu-se întru Domnul. De aceea, s-au mâniat foarte tare și, apucând pe Anastasia ca lupul pe oaie, i-au pus fiare pe grumaz și au dus-o repede în cetate, înfățișând-o înaintea ighemonului. Iar ea, deși stătea cu fața înaintea lui, cu mintea sa era mai mult înaintea lui Hristos, Mirele ei, și cu ochii inimii privea frumusețea Lui.

Văzând-o, toți s-au mirat de frumusețea ei și de smeriții ei ochi, precum și de blândețea ei. Apoi ighemonul a zis către dânsa: „De ce neam ești, de ce credință, și care îți este numele?" Iar sfânta a răspuns cu glas blând, căutând în jos: „Sunt fiica unui cetățean din cetatea Romei și sunt crescută în dreapta credință, iar numele meu este Anastasia". Ighemonul a zis: „Romanilor le este neobișnuit acest nume și nu știu ce înseamnă Anastasia". Sfânta a răspuns: „Anastasia se tâlcuiește înviere, căci Dumnezeu m-a înviat pe mine, ca să grăiesc împotriva ta, până ce îl voi birui pe tatăl tău, satana". Ighemonul a zis: „Să-mi răspunzi cu blândețe, fecioară, ca să nu mă pornești spre mânie, căci îți cruț tinerețea și nu vreau să pierd frumusețea ta, ci ascultă-mă ca pe un tată care vrea să te sfătuiască de bine. De ce te-ai amăgit fără de folos cu învățătura creștinească și îți pierzi în deșert anii tăi, lipsindu-te de viața cea bună și de desfătările pe care zeii le-au dat oamenilor, spre veselie? De ce ascunzi într-un colț întunecat o așa frumusețe, care și la boierii cei mari poate să fie plăcută? Ce mângâiere ai dacă fugi de petrecerea împreună cu oamenii și ca o fiară locuiești singură? Care îți este câștigul dacă ești chinuită și mergi la moarte pentru Cel răstignit? Oare nu este bine să te închini zeilor noștri cei fără de moarte, să-ți iei un bărbat cinstit, frumos și de neam bun, să te mângâi cu bucurii și să te veselești cu fiii, să viețuiești în cinste și în slavă, între oamenii cei buni și să ai multe averi, aur și argint, și să nu-ți pierzi în cea mai mare trudă și sărăcie viața cea dată de zei, spre bună petrecere? Deci, te sfătuiesc pe tine, apropie-te și te închină zeilor și îndată vei avea bărbat de neam mare și cinstit, slăvit și bogat, care va fi înaintea scaunului împărătesc cu multă laudă și cu care și tu asemenea vei fi în mare cinste și te vei îndulci de toate bunătățile, în toate zilele vieții tale".

La aceste cuvinte, Sfânta Anastasia, ridicându-și ochii săi cei plecați în jos și căutând la ighemon, a zis: „Bărbatul meu, bogăția mea, viața și veselia mea este Domnul meu Iisus Hristos, de la Care nu mă voi întoarce cu amăgitoarele tale cuvinte. Nu mă vei înșela precum a înșelat șarpele pe Eva, nici îmi vei îndulci chinuirea cea amară a voastră. Nu mă vei despărți de Domnul meu nici cu frica chinurilor, pentru care de o sută de ori, de ar fi cu puțință, sunt gata să mor". Atunci ighemonul a poruncit celor ce stăteau de față să o bată peste obraz, zicându-i: „Oare așa răspunzi luminatului stăpânitor?" Apoi, vrând să o facă de rușine, a poruncit să-i rupă hainele de pe dânsa și să fie arătată goală înaintea tuturor. Și a zis către dânsa: „Oare frumos îți este, fecioară, ca să stai înaintea tuturor așa goală?" A răspuns sfânta: „Nebunule, nerușinatele și de toată necurăția plin, aceasta nu este rușinea mea, ci a ta. Știe Domnul meu că niciodată soarele n-a văzut goliciunea mea, iar tu, punându-mă astfel în fața poporului, să știi că mai mult te-ai făcut de rușine pe tine, decât pe mine. Pentru că pe mine de rușinea aceasta mă va acoperi Mirele meu cu veșmântul slavei, iar pe tine te va acoperi în veci rușinea feței tale. Acum tot omul cu minte va zice: de n-ar fi fost ighemonul fără rușine și plin de pofte nelegiuite, n-ar fi dezgolit în fața tuturor trupul cel feciorelnic". Apoi a zis celor ce o dezbrăcaseră: „Dacă ați dezgolit trupul meu și dacă ați pus înaintea mea uneltele chinurilor, pentru ce zăboviți? Bateți, tăiați, rupeți trupul meu cel gol, acoperiți-l cu bățai și cu sângele meu. Iată, mă vedeți gata spre a suferi chinuri și să nu nădăjduiți că veți auzi altceva de la mine, decât numai aceasta, că voiesc să mor pentru Hristos".

Atunci, la porunca ighemonului, au întins-o cu fața în jos și au legat-o de patru stâlpi, apoi au pus sub dânsa foc cu smoală și cu pucioasă și astfel au chinuit-o cu foc și cu fum greu, iar pe spate au bătut-o cu toiege fără milă. Sfânta răbda chinurile și, în loc de suspinuri, zicea psalmul lui David: „Miluiește-mă,

Dumnezeule". Atât de mult a fost bătută, încât au obosit cei care o băteau. După aceasta au dezlegat-o de pe stâlpi și, luând-o de pe foc, au legat-o pe o roată și, întorcând roata, toate oasele i le-au zdrobit, iar venele i s-au rupt. Dar ea se ruga către Domnul: „Scăparea mea și scutul meu, nu Te depărta de la mine, că slăbește sufletul meu din pricina durerilor și a oaselor mele zdrobite". Și îndată, cu puterea lui Dumnezeu, roata s-a oprit și a stat nemișcată și Sfânta Anastasia a fost dezlegată de o mână nevăzută. Apoi cu tot trupul s-a arătat nevătămată și sănătoasă, încât toți se mirau de o asemenea minune. Deci ighemonul putea cu o minune ca aceasta să vină în simțire și la cunoștința adevăratului Dumnezeu, dar l-a orbit răutatea și a început cu alte munci a o chinui pe sfânta. A poruncit ca sfânta să fie spânzurată, să-i fie strujite coastele și să-i rupă trupul, iar ea răbda toate acestea cu bărbăție și numai spre Unul Dumnezeu își ridica ochii, zicând: „Vezi durerea mea cu care pătimesc pentru Tine, Mirele meu, și binevoiește ca sângele vărsat de netrebnica roaba Ta să-Ți fie bineprimit și să nu fiu lepădată din ceata sfintelor mărturisitoare".

După aceasta au coborât-o de pe lemn și a zis ighemonul către dânsa: „Anastasia, oare bine îți este acum?" Iar sfânta a răspuns: „Foarte bine, pentru că ce chin nu-mi este mie de folos și bineprimit de către Acela pe care îl iubesc mai mult decât viața și decât sufletul meu?" Atunci ighemonul a zis: „Dacă îți place să rabzi chinuri pentru Cel răstignit, îți voi înmulți această plăcere". Și a poruncit ca să-i fie tăiați sânii cu briciul. Sfânta, văzând sângele care curgea din ea, a început a slăbi foarte mult și cerea apă de băut. Unul dintre cei ce erau acolo, pe nume Chirii, aducând apă, i-a dat să bea, iar ea, gustând puțină apă, a zis către cel ce i-a dat apă: „Să nu te lipsești de plată de la Domnul, după cuvântul Lui, care a zis: Oricine vă va adăpa cu un pahar de apă rece în numele Meu - căci ai lui Hristos jsuntem - nu-și va pierde plata sa". Ighemonul a zis către dânsa: „Îți sunt de ajuns chinurile sau mai vrei să fii chinuită?" A răspuns sfânta: „Fă ce voiești, Dumnezeul meu este puternic ca și pentru mai mari chinuri să întărească puterea mea cea slăbită și să-ți surpe mândria ta". Atunci chinuitorul a poruncit ca să-i smulgă unghiile de la degete, după aceea să-i taie mâinile și picioarele și apoi să-i sfărâme toți dinții. Sfânta a început iarăși a slăbi și a cere apă, căci din gura ei curgea mult sânge. Atunci Chirii, cel mai înainte pomenit, a adăpat-o cu puțină apă, iar ighemonul, văzându-l pe Chirii că adapă pe muceniță cu apă și socotind că este creștin, căci așa și era, îndată a poruncit ca acesta să fie tăiat cu sabia. Și fiind tăiat, fericitul Chirii s-a dus către Domnul ca să-și ia plata sa pentru paharul cel cu apă rece cu care a adăpat pe mucenița în numele lui Hristos.

Sfânta, răcorindu-se cu apă, a răsuflat puțin și se ruga, zicând: „Nu mă lăsa pe mine, Dumnezeule, Mântuitorul meu". Și ighemonul a poruncit ca să i se taie limba. Atunci sfânta a zis: „Chiar și limba de-mi vei tăia, băutorule de sânge și nelegiuitule, inima mea tot nu încetează a striga către Domnul, căci El, pe cei ce se roagă în tăcere, mai bine îi ascultă". Luând sluga un clește, l-a băgat în gura sfintei și i-a tras limba afară și i-a tăiat-o. Atunci tot poporul a strigat înspăimântat, defăimând și ocărând pe ighemon pentru o muncire atât de cumplită și lipsită de omenie. Ighemonul, mâniindu-se pe popor, a poruncit ca sfânta să fie dusă afară din cetate și să i se taie cu sabia cinstitul ei cap. Astfel și-a săvârșit nevoița muceniei, sfânta și vrednica de laudă, mare muceniță a lui Hristos, Anastasia.

Sfântul ei trup a fost lăsat neîngropat ca să fie spre mâncare fiarelor și păsărilor, dar cu dumnezeiască acoperire se păzea neatins. Venind noaptea, îngerul s-a arătat fericitei starețe Sofia și i-a poruncit să ia trupul Sfintei Anastasia care zăcea în câmp, afară din cetate. Ea, luând o pânză curată, a ieșit din mănăstire și nu știa în ce parte să meargă. Apoi, rugându-se lui Dumnezeu cu tot dinadinsul și fiind povățuită de el, a mers la locul unde era aruncat sfântul trup al duhovniceștii ei fiice, și, sărutându-l cu dragoste și udându-l cu multe lacrimi, zicea: „Iubita mea fiică, pe care în liniște și cu osteneală te-am crescut; în post, în rugăciuni, în feciorie și în curăție te-am păzit, frica lui Dumnezeu și sfânta Lui dragoste te-am învățat; fiica mea cea dulce pentru care totdeauna sufeream, până ce s-a închipuit în tine Hristos, mulțumesc ție că m-ai ascultat pe mine, sărmana ta maică, și ai îndeplinit dorința mea. Nu în zadar m-am ostenit cu tine, pentru că ai stat înaintea Mirelui tău în haina cea de nuntă a fecioriei tale neprihănite, împodobindu-te cu sângele tău. Deci mă rog ție acum, nu ca unei fiice, ci ca unei maici și stăpână a mea, să fii sprijinul bătrâneților mele, cu rugăciunile către Dumnezeu, și mă pomenește,

bucurându-te cu Domnul. Iar când îmi va porunci să mă duc din trupul meu de lut, roagă-te bunătații Lui, ca să fie milostiv păcatelor mele".

Plângând astfel, se gândea ce să facă, pentru că era singură, ba și slabă și abia putea umbla cu toiagul. Neputând să ia și să ducă acel trup ca să-l îngroape, se mâhnea, nepricepându-se ce să facă. Atunci, după rânduiala lui Dumnezeu, au venit niște oameni necunoscuți de ea, cinstiți la vedere, cucernici la vorbă și creștini cu credința. Aceștia, găsind-o pe stareță plângând deasupra trupului, i-au ajutat ei și, adunând măduarele tăiate, adică mâinile și picioarele, care erau aruncate afară din cetate, au pus sfântul cap la loc deosebit și cinstit și, cântând acolo deasupra gropii, au îngropat comoara cea de mult preț, slăvind pe Tatăl și pe Fiul și pe Sfântul Duh. Amin.

Cuviosul Avramie Sihastrul si Fericita Măria, nepoata lui (29 octombrie)

Fericitul Avramie s-a născut din părinți creștini și din tinerețe se îndeletnicea cu treburile la biserică, ascultând și învățând cu râvnă dumnezeieștile Scripturi. Părinții lui, iubindu-l foarte mult, îl îndemneau să se căsătorească, însă el nu voia. Și fiind de multe ori silit de dâșii să-și ia soție, în cele din urmă el s-a supus voinței lor. După ce s-a făcut nunta, în a șaptea zi, șezând el în casă cu soția, deodată a răsărit ca o lumină în inima lui dorul de Dumnezeu, și, sculându-se, s-a dus din casă, fără să spună la nimeni nimic. Fiind povățuit de Dumnezeu, Avramie a ieșit din cetate și la o depărtare cam de două stadii a aflat o casă părăsită. Deci a intrat acolo și s-a sălășluit într-însa cu mare plăcere, luând aminte de mântuirea sa și slăvind pe Dumnezeu. Iar părinții și rudeniile lui erau mâhnite de ceea ce făcuse și îl căutau pretutindeni pe fericitul Avramie. După șaptesprezece zile l-au aflat în chilie rugându-se lui Dumnezeu.

Văzându-l, s-au mirat foarte mult, dar fericitul a zis către dâșii: „Nu vă mirați, ci preamăriți pe Dumnezeu, iubitorul de oameni, Cel ce m-a izbăvit din lumea cea deșartă, și vă rugați Domnului pentru mine, ca să-mi dea răbdare până la sfârșit, ca să pot purta jugul cel bun pe care m-a învrednicit să-l iau asupra-mi. Lăsați-mă să locuiesc aici în liniște, pentru dragostea lui Dumnezeu și mă voi deprinde a face sfânta Lui voie". Atunci ei, văzând gândul lui neînduplecat, au zis: „Amin". Și i-a mai rugat pe ei fericitul să nu-l mai supere venind mereu la dânsul. Apoi, închizând ușile, a lăsat o fereastră mică prin care primea hrana și astfel viețuia, slujind lui Dumnezeu. Și i s-a luminat gândul, sporind în viață bună, în înfrânare mare, în smerenie, în curăție și dragoste. Vestea despre dânsul a străbătut pretutindeni și toți care auzeau de el veneau să-l vadă, luând folos de la dânsul, pentru că i se dăduse lui cuvântul înțelepciunii, al înțelegerii și al mângâierii.

După zece ani de la plecarea lui, s-a întâmplat de au murit părinții fericitului Avramie și i-au lăsat lui averi multe. Iar el, nevrând să-și lase rugăciunile sale și liniștea, a rugat pe un prieten al lui să împartă toată averea la săraci și, făcând așa, a rămas fără grijă, pentru că sânguința fericitului era să nu-și lipsească mintea de lucrurile cele sfinte, ci să și-o curățească de lucrurile cele pământești. De aceea nimic n-a câștigat pe pământ, decât numai o haină, o rasă și un vas mic, din care obișnuia a mânca sau a bea, și o rogojină pe care se odihnea. În toată vremea călugăriei sale nu și-a schimbat rânduiala, ci a petrecut cincizeci de ani în rânduiala monahală, cu mare osârdie și cu mare dragoste către Dumnezeu.

Atunci, între satele dimprejurul unei cetăți, era un sat foarte mare în care locuiau numai elini, de la mic până la mare, și nu se găsea nimeni ca să poată să-i întoarcă pe ei la Dumnezeu. Au fost trimiși mulți prezbiteri și diaconi de episcopul eparhiei aceleia, dar nu i-au putut întoarce de la înșelăciunea idolească. Pentru că nu puteau să rabde necazurile ce le sufereau de la dânșii, mulțime de monahi nu o dată au încercat aducerea lor la credința în Dumnezeu, dar, nespordind nimic, s-au lepădat de dânșii.

Intr-una din zile, episcopul, șezând cu clericii săi, și-a adus aminte de fericitul Avramie și a zis: „Eu n-am văzut în viața mea un bărbat desăvârșit ca acesta, în tot lucrul bun și plăcut lui Dumnezeu, precum fericitul Avramie”. Clericii au răspuns: „Așa este, stăpâne! El este robul lui Dumnezeu și monah desăvârșit”. Iar episcopul a zis către dânșii: „Vreau să-l așez pe el preot în satul acela elinesc, căci cu răbdarea și cu dragostea lui va putea să înduplece inimile lor și îi va întoarce la Dumnezeu”. Apoi, sculându-se, împreună cu clerul a mers la Avramie.

Ajungând ei, după ce s-au sărutat, episcopul a început a grăi cu dânsul despre acest sat de necredincioși și l-a rugat să meargă acolo. Auzind Avramie de aceasta, s-a mâhnit foarte tare și a zis către episcop: „Iartă-mă, sfințite părinte, și lasă-mă aici să-mi plâng păcatele mele, pentru că sunt neputincios și nedestoinic pentru acest lucru”. Iar episcopul a zis către dânsul: „Cu darul lui Dumnezeu îți va fi cu putință, dar să nu te lenevești la ascultarea cea bună”. A răspuns fericitul: „Rogu-mă sfinției tale, lasă-mă aici să-mi plâng răutățile mele”. Iar episcopul a zis către dânsul: „Iată ai lăsat lumea și ai urât cele ce sunt într-însa, te-ai răstignit și toate le-ai îndreptat, dar ascultare nu ai”.

Auzind acestea, Avramie a plâns mult și a zis: „Ce sunt eu altceva decât un păcătos? Și ce viață am eu, de cugeti unele ca acestea despre mine?” Iar episcopul a răspuns: „Șezând aici numai pe tine singur te mântuiești, iar acolo, cu darul lui Dumnezeu, pe mulți vei mântui și-i vei întoarce la Dumnezeu. Deci socotește care faptă îți va fi mai mare: oare să te mântuiești pe tine singur, sau pe mai mulți?” Iar fericitul a răspuns, plângând: „Fie voia lui Dumnezeu! Merg pentru ascultare”. Și scoțându-l episcopul din chilie, l-a dus în cetate și l-a trimis cu mare bucurie împreună cu clerul, în satul acela. Iar fericitul, pe cale, se ruga lui Dumnezeu, zicând: „Iubitorule de oameni, Bunule, vezi neputința mea și trimite darul Tău spre ajutorul meu, ca să fie preamărit preasfânt numele Tău”. Sosind în sat, a văzut pe oameni cuprinși de înșelăciunea diavolească slujind idolilor și a suspinat, plângând. Apoi, ridicându-și ochii spre cer, a zis: „Umile fără de păcat, Dumnezeule, nu trece cu vederea lucrul mâinilor Tale”.

După aceea a trimis în cetate la prietenul său, căruia îi încredințase averea de la părinți ca s-o împartă la săraci, rugându-l ca din averea rămasă să-i trimită și lui ceva pentru zidirea bisericii. Iar prietenul acela îndată a trimis cât putea să-i fie de trebuință. Apoi fericitul a început a zidi biserică lui Dumnezeu cu sânguință și în puțină vreme a ridicat-o cu bună rânduială și a înfrumusețat-o ca pe o mireasă împodobită. Iar până ce s-a zidit biserica, fericitul mergea și se ruga lui Dumnezeu între idoli, nezicând nici un cuvânt nimănui. După săvârșirea bisericii, a adus într-însa rugăciunile Domnului cu multe lacrimi, zicând: „Adună-i, Doamne, pe oamenii cei risipiți și unește-i pe ei în această biserică, luminează-le ochii lor cei înțeleghători, ca să te cunoască pe Tine, Unule, Bunule și iubitorule de oameni, Dumnezeule”.

Săvârșind rugăciunea, a ieșit din biserică, răsturnând capiştea și sfărâmând idolii lor. Iar ei, văzând cele ce a făcut Avramie, ca niște fiare s-au năpustit asupra lui și, bătându-l, l-au izgonit afară din sat. Dar el, întorcându-se noaptea, a intrat acolo iarăși și, mergând în biserică, cu plângere se ruga lui Dumnezeu să mântuiască pe oamenii cei pierduți.

Făcându-se ziuă, l-au aflat pe el în biserică rugându-se și s-au spăimântat. Păgânii veneau în toate zilele în noua biserică, nu la rugăciune, ci să vadă frumusețea zidirii și podoabele ei. Deci fericitul îi învăța cum să cunoască pe Dumnezeu. Iar ei îl băteau cu bețe ca pe o piatră neînsuflețită și îl aruncau la pământ. Apoi l-au legat de grumaz și l-au târât afară din sat. Socotind că este mort, au pus peste dânsul pietre și, lăsându-l, s-au dus. Iar el, fiind abia viu, către miezul nopții și-a venit în fire, s-a sculat și a început a plânge, zicând către Dumnezeu: „Pentru ce Stăpâne, ai defăimat lacrimile mele și smerenia mea? Pentru ce, ți-ai

întors fața Ta de la mine și ai trecut cu vederea lucrul mâinilor Tale? Acum, Stăpâne, caută spre robul Tău și ascultă rugăciunea mea; întărește-mă și dezleagă pe robii Tăi din legăturile diavolești și îi învrednicește să te cunoască pe Tine, Unul adevăratul Dumnezeu, că nu este altul afară de Tine". Apoi a intrat în sat și, mergând în biserică, cânta și făcea rugăciuni.

Făcându-se ziuă, au venit oamenii și, văzând că el este viu, s-au înspăimântat, dar fiind răi și nemilostivi l-au chinuit, aruncându-l iarăși la pământ, l-au legat cu o funie de grumaz și l-au târât afară din sat. Astfel a pătimit fericitul vreme de trei ani, răbdând cu credință, fiind legat, bătut, izgonit, târât și împrășcat cu pietre, flămând și însetat. Pentru toate câte i s-au făcut nu s-a mâniat pe ei, nici nu a zis ceva, nici nu s-a împușinat cu sufletul. Nu s-a mâhnit, răbdându-le pe toate, ci mai ales și-a adăugat dragostea și dorirea pentru ei, rugând și învățând pe bătrânii lor ca pe niște părinți, iar pe cei tineri ca pe niște frați și pe copii ca pe niște fii, deși era înfruntat și batjocorit de dânșii.

Apoi, într-o zi, s-au adunat toți cei care locuiau în satul acela, de la mic și până la mare și, fiind înspăimântați de răbdarea lui Avramie, au început a grăi între ei: „Oare vedeți răbdarea cea mare a bărbatului acestuia? Oare ați văzut dragostea lui cea negrăită către noi? Că răbdând felurite chinuri, nu s-a depărtat de aici și către nici unul n-a zis vreun cuvânt rău, nici nu s-a întors de la noi, ci cu mare bucurie le-a răbdat pe toate acestea? Cu adevărat el ne este trimis nouă de la Dumnezeu, despre Care totdeauna ne grăiește, spunându-ne că este împărăție, rai, viață veșnică și sunt adevărate cuvintele lui, pentru că de nu ar fi fost așa, nu ar fi răbdat de la noi atâtea răutăți. Încă și neputința zeilor noștri a fost arătată, pentru că nu au putut să-i facă lui nici un rău când el îi sfârâma pe ei. Cu adevărat este robul lui Dumnezeu Celui viu și toate cele zise de el sunt adevărate. Deci veniți să credem în Dumnezeul Cel propovăduit de dânsul". Astfel toți, pornindu-se, au alergat cu un suflet la biserică, strigând: „Slavă cerescului Dumnezeu, Celui ce a trimis pe robul Său ca să ne mântuiască de înșelăciunea diavolului".

Fericitul, văzându-i pe ei, s-a bucurat foarte mult și fața lui strălucea ca lumina de dimineață. Bucurându-se, a grăit către dânșii: „Părinții mei, frații mei și fiilor, veniți să dăm slavă lui Dumnezeu, Celui ce a luminat ochii inimii voastre, ca să-L cunoașteți pe El și să vă curățați de necurățiile diavolești. Deci credeți în Dumnezeul Cel viu din tot sufletul, căci Acela este Făcătorul cerului și al pământului și al tuturor fapturilor. El este fără de început, nespus și neajuns, dător de lumină, iubitor de oameni, înfricoșat și bun Domn. Credeți și întru Fiul Său, Unul născut, Care este înțelepciunea, puterea și voia Lui; credeți și în Preasfântul Lui Duh, care le învie pe toate și veți câștiga viața cea cerească". Apoi, răspunzând, toți au zis: „Cu adevărat, părintele și povățuitorul vieții noastre, precum grăiești și ne înveți pe noi, așa credem și suntem gata a face toate cele ce ne poruncești". Și îndată, luându-i pe ei, fericitul i-a botezat pe toți în numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh, de la mic și până la mare, cam o mie de suflete.

Apoi, în toate zilele le citea din dumnezeieștile Scripturi, învățându-i pe ei și spunându-le cele referitoare la împărăția cerului și la rai; apoi le vorbea despre gheena focului, despre dreptate, despre credință și despre dragoste. Iar ei erau întocmai ca și pământul cel bun, care primește sămânța cea roditoare și dă rod, unul o sută, altul șaizeci și altul treizeci. Cu așa mare sânguință, cu tăcere și cu osârdie ascultau învățăturile lui și se supuneau cuvintelor lui. Îl aveau pe fericitul înaintea ochilor lor ca pe îngerul lui Dumnezeu și se legaseră de el cu legătura dragostei, luând aminte la sfânta lui învățătură. Și fericitul a petrecut cu dânșii încă un an de la botezarea lor, învățându-i cuvântul lui Dumnezeu, neîncetat și ziua și noaptea. Apoi, văzând sânguință lor către Dumnezeu și credința lor cea mare, voia să-i lase, pentru că se vedea pe sine foarte iubit de dânșii și cinstit și se temea să nu fie mintea lui legată de vreo grijă pământească și să i se schimbe călugăria lui. Sculându-se într-o noapte, s-a rugat lui Dumnezeu, zicând: „Unule fără de păcat, Unule sfinte, Cel ce întru sfinți Te odihnești, Unule iubitorule de oameni și milostive Stăpâne, Cel ce ai luminat ochii lor cei înțelegători, i-ai dezlegat de înșelăciunea idolească și le-ai dăruit lor înțelegerea Ta, păzește-i pe ei până la sfârșit și îi ferește, Stăpâne, și apără turma Ta cea bună pe care ai câștigat-o cu multa Ta iubire de oameni, îngrădește-i pe ei cu darul Tău și luminează întotdeauna inimile lor, ca, săvârșind cele plăcute Ție, să se învrednicească împărăției Tale cerești. Iar pe

mine, nevrednicul și neputinciosul, mă apără și să nu-mi socotești mie acest păcat, căci toate cunoscându-le Tu, știi cât te iubesc și te doresc pe Tine".

Sfârșind rugăciunea, s-a însemnat cu semnul Sfintei Cruci și în taină a plecat de acolo în alt loc și s-a ascuns de dânșii. Apoi, făcându-se ziuă, poporul cel nou luminat, după obiceiul său a venit la biserică și, căutându-l pe Avramie, umblând ca oile cele pierdute în căutarea păstorului lor și strigându-l cu lacrimi pe nume, nu l-au mai aflat. După ce l-au căutat pretutindeni și nu l-au aflat, s-au mâhnit foarte mult și, ducându-se îndată la episcop, i-au spus lui toate cele întâmplate. Auzind acestea episcopul, s-a mâhnit și a trimis pretutindeni mulți oameni sârguincioși pentru a-l căuta pe fericitul Avramie, mai ales pentru lacrimile și rugăciunile turmei sale. Acesta a fost căutat ca o piatra scumpă, dar cei trimiși nu l-au aflat. Apoi, mergând episcopul împreună cu clerul în sat și văzându-i pe toți întăriți în credința și în dragostea pentru Dumnezeu, a ales dintre dânșii bărbați vrednici, pe care i-a numit prezbiteri și diaconi și, binecuvântându-i, s-a dus.

Fericitul Avramie, auzind toate acestea, s-a bucurat foarte mult și a preamărit pe Dumnezeu, zicând: „Ce voi răsplăti Ție, o, Stăpânul meu bun, pentru toate câte mi le-ai dat mie? Mă închin și slăvesc rânduiala ta". Astfel rugându-se el, s-a dus bucurându-se la chilia sa unde șezuse mai înainte și, făcându-și o altă chilie mică lângă chilia cea dintâi, s-a închis înăuntru, bucurându-se de Dumnezeu, Mântuitorul său.

Însă diavolul, văzând toate cele făcute de Avramie și turbând de invidie, se sârguia în tot chipul să-l biruiască pe bunul ostaș al lui Hristos. Vrând să-l înalțe pe el cu mândria, a venit la dânsul cu cuvinte de laudă, căci, stând fericitul Avramie în miezul nopții la rugăciune, a strălucit deodată o lumină de soare în chilia lui și s-a auzit un glas ca și cum venea de la Dumnezeu, zicându-i: „Fericit ești, fericit ești, Avramie, atât de fericit, încât nimeni dintre oameni n-a săvârșit voia mea precum ai făcut tu și pentru aceasta ești fericit". Fericitul, cunoscând îndată înșelăciunea diavolului, și-a înălțat glasul său și a zis: „Întunericul tău să fie cu tine întru pierzarea ta, o, plinule de înșelăciune și de răutate, căci eu, deși sunt om păcătos, am încă nădejde spre darul și ajutorul Dumnezeului meu și nu mă tem de tine, nici nu mă înfricoșează pe mine nălucirile tale, pentru că zidul meu cel nebiruit este numele Mântuitorului meu Iisus Hristos, pe care îl iubesc și cu numele Lui te cert pe tine, necuratule diavol".

Atunci îndată ca fumul s-a stins diavolul. După puține zile, iarăși rugându-se fericitul Avramie noaptea, a venit satana ținând o secure și a început să taie și să dărâme chilia lui. Și cum se părea că este dărâmată, diavolul a strigat către ceilalți slujitori ai lui cu glas mare, zicând: „Sârguiți-vă, prietenii mei, sârguiți-vă, ca degrabă să intrăm și să-l sugrumăm pe el". Iar fericitul a zis: „Toate neamurile m-au înconjurat și în numele Domnului i-am biruit pe ei". Și îndată satana a pierit, iar chilia sfântului a rămas întreagă. După puține zile, rugându-se la miezul nopții, și-a văzut rogojina pe care se odihnea arzând cu mare văpaie și călcând pe văpaie a zis: „Peste aspidă și peste vasilisc voi pași și voi călca peste leu și peste balaur și peste toată puterea vrăjmașului, pentru numele Dumnezeului meu Iisus Hristos, Cel ce-mi ajută". Iar satana fugea și striga cu glas mare, zicând: „Eu te voi birui, grozayule, pentru că am găsit meșteșug împotriva ta".

Intr-una din zile, când fericitul mânca, a intrat iarăși diavolul în chilia lui, în chip de tânăr și, apropiindu-se de el, voia să-i răstoarne la pământ vasul din care mânca. Iar Avramie, pricepând că este diavolul, ținea bine vasul, netemându-se deloc. Apoi necuratul, luând un sfeșnic în care ardea o lumânare, a început a cânta cu glas mare, zicând: „Fericit cel fără de prihană în cale, care umblă în Legea Domnului". Deci a cântat acest psalm până la sfârșit, dar sfântul nu i-a răspuns până ce nu a terminat de mâncat.

După ce a terminat de mâncat, s-a însemnat cu semnul crucii și a zis către dânsul: „Necuratule diavol și de trei ori ticălosule, neputinciosule, fricosule, dacă știi că sunt fericiți cei fără de prihană, pentru ce îi superi? Că fericiți sunt și de trei ori fericiți toți cei ce nădăjduiesc spre Dumnezeu și îl iubesc pe El din toată inima". Diavolul a răspuns: „Îi supăr ca să-i biruiesc și le fac sminteală dorind ca să-i întorc de la tot lucrul bun". A zis către dânsul fericitul: „Să nu ai parte, blestematule, ca să biruiești sau să smintești pe

cineva din cei care se tem de Dumnezeu. Tu îi biruiești pe cei asemenea cu tine, care s-au depărtat de la Dumnezeu cu voia lor; pe aceia îi înșeli și îi biruiești, căci Dumnezeu nu este cu dâșii, iar dinaintea celor ce îl iubesc pe Dumnezeu pieri, așa precum pierе fumul în vânt, pentru că rugăciunea lor cu lacrimi te alungă, precum vântul alungă praful. Viu este Dumnezeu meu și binecuvântat în veci. El este slava și lauda mea și nu mă tem de tine, chiar și tot anul de vei sta aici, sau și mai mult decât un an, tot nu voi face voia ta, necuratule diavol. Deci nu mă îngrijesc de tine, așa precum nu se îngrijește cineva de o javră de câine".

Acestea zicându-le fericitul, îndată a dispărut diavolul și iarăși, după cinci zile, când săvârșea fericitul cântarea cea de la miezul nopții, a venit vrăjmașul cu nălucire de popor mult și a aruncat, precum se părea, o funie în chilia lui și trăgând, strigau între ei: „Să o aruncăm pe ea în groapă". Și fericitul, văzându-i pe ei, a zis: înconjuratu-m-au ca albinele fagurele și s-au aprins ca focul în spini, dar întru numele Domnului i-am biruit. Apoi satana a strigat: „Nu mai știi de acum ce să fac! Iată, acum m-ai biruit cu totul și puterea mea ai zdrobit-o, nepăsându-ți de mine. Dar eu nu te voi lăsa în pace până ce nu te voi smeri". Iar fericitul i-a răspuns: „Blestemat să fii tu și toate lucrurile tale, necuratule, iar Stăpânului nostru Dumnezeu, pe care îl iubim, I se cuvine slava și închinăciunea, căci El ne ajută ca tu să fii zdrobit și batjocorit de noi. Să știi de acum, ticălosule și nerușinatule, că noi nu ne temem de tine, nici de nălucirile tale".

Astfel, multă vreme s-a luptat cu diavolul care încerca cu felurite năluciri să-l înfricoșeze, dar n-a putut să biruiască gândul lui cel tare ci, dimpotrivă, diavolul era biruit de sfânt. De aceea el sporea cu mari nevoițe în dragostea către Dumnezeu, pe Care L-a iubit din tot sufletul și o astfel de viață petrecea, încât s-a învrednicit de dumnezeiescul dar și de aceea diavolul n-a putut să-l biruiască. Iar în toată vremea călugăriei lui nu i-a trecut nici o zi fără lacrimi, nici nu și-a deschis gura pentru a râde, nici nu s-a atins untdelemn de trupul lui și în toate zilele era pregătit pentru moarte.

Fericitul Avramie avea un frate după trup, care avea o singură fiică. Murind tatăl ei, a rămas copila orfană. Pe această copilă au luat-o cunoscuții și au dus-o la unchiul ei. Fetița avea șapte ani, iar Avramie a poruncit ca ea să locuiască în chilia cea din afară. El petrecea singur în chilia cea dinăuntru și între dâșii era o ușă mică, prin care sfântul o învăța pe nepoată Psaltirea și celelalte cărți sfinte. Copilita petrecea monahicește ca și el, în post și în rugăciuni și în toate nevoițele vieții monahale. Iar fericitul se ruga de multe ori cu lacrimi la Dumnezeu pentru dânsa, ca să aibă mintea sănătoasă și să nu se plece spre deșertăciunea pământească, căci tatăl ei îi lăsase avere destulă. Din acel ceas, sfântul a poruncit ca averea ei să fie împărțită toată la săraci, iar ea îl ruga pe unchiul ei, zicând: „Roagă-te lui Dumnezeu pentru mine, părinte, ca să mă izbăvesc de cursele cele de multe feluri ale diavolului". Apoi în toate se asemana unchiului său în viața monahală, pentru care el se bucura, văzând nevoițele ei cele bune, lacrimile, smerita cugetare, blândețea și dragostea către Dumnezeu. Deci a petrecut împreună cu el monahicește douăzeci de ani, ca o mielușea curată și ca o porumbiță neîntinată. După douăzeci de ani diavolul i-a întins curse să o vâneze, ca măcar în felul acesta să-l poată supăra pe fericitul Avramie și să-i depărteze mintea de la Dumnezeu.

Era acolo un monah, care numai cu numele era monah, dar fapte nu avea. Acela a venit la sfântul ca și cum ar vrea să se folosească de la el. Văzând pe fericita aceasta, nepoata sfântului, a dorit să vorbească cu dânsa, căci se aprinsese inima lui ca o flacără de multa dragoste ce prinsese către dânsa. Deci a ispitit-o vreun an de zile, până când, ajutându-i satana, a intrat în chilia fecioarei și a amăgit-o.

După ce a săvârșit păcatul, nepoata sfântului s-a înspăimântat și, rupându-și hainele de pe dânsa, se bătea peste obraz; apoi de necaz voia să se sugrume și zicea în sine: „Eu am murit cu sufletul și mi-am pierdut zilele, iar osteneala monahicească, înfrânarea și lacrimile mele, întru nimic s-au prefăcut, pentru că am mâniat pe Dumnezeu, și însămi pe mine m-am pierdut; iar pe cuviosul meu unchi l-am aruncat în mare rușine și necaz, eu fiind batjocorită de diavol. De acum înainte pentru ce să mai viețuiesc eu, ticăloasa? O, vai mie, în ce am căzut! Cum s-a întunecat gândul meu și cum de m-am pierdut nu pricep. Ce ceață

întunecată a acoperit mintea mea? Nu știu ce voi face și unde mă voi ascunde, sau încotro mă voi duce și în care groapă mă voi arunca? Unde este învățătura cuviosului meu unchi? Unde este învățătura lui Efrem, prietenul lui, care îmi zicea: «Ia aminte de tine și-ți păzește sufletul neîntinat, pentru Mirele Cel fără de moarte, pentru că Mirele tău este sfânt». De acum înainte nu voi mai îndrăzni a privi la cer, din pricină că sunt moartă pentru Dumnezeu și pentru oameni. Iar aici nu voi mai putea ședea, căci în ce fel voi începe eu, păcătoasa, plină de necurăție, să vorbesc cu sfântul meu părinte? De voi îndrăzni, va ieși foc din acea ușiță a lui și mă va arde. Mai bine este să plec în alt loc, unde nu va fi nimeni care să mă știe pe mine, căci, de vreme ce am murit, de acum nu mai am nădejde de mântuire!" Sculându-se îndată, s-a dus în altă cetate, unde, schimbându-și haina, a mers într-o casă de oaspeți.

După ce a plecat ea, fericitul Avramie a văzut în vedenie un balaur înfricoșat, foarte mare și groaznic. Acesta, șuierând tare, a venit la chilia lui și aflând o porumbiță a înghițit-o și iarăși s-a întors la locul său. Apoi, deșteptându-se fericitul din somn, s-a mâhnit foarte mult și a plâns cu amar, zicând: „Nu cumva satana va ridica prigoană asupra Sfintei Biserici, ca pe mulți să-i depărteze de la credință, sau va fi dezbinare în Biserică?" Rugându-se Domnului, a zis: „Cel ce toate le știi, iubitorule de oameni, Doamne, Tu singur știi și vedenia aceasta". Apoi iarăși, după două zile, a văzut pe același balaur ieșind de la locul său și venind în chilie la dânsul și-a pus capul sub picioarele sfântului și a crăpat. Aflându-se porumbița aceea în pântecele lui, și-a întins mâna sa și a luat-o vie, neavând întinăciune.

Apoi, fericitul, deșteptându-se, a strigat de două ori pe fecioara călugăriță, nepoata lui, zicând: „De ce te-ai lenevit? De două zile aștept să aud din gura ta mărirea lui Dumnezeu și nu aud nimic?" Deschizând ușița, n-a mai găsit-o pe ea acolo și a înțeles că acea vedenie fusese pentru dânsa și, plângând, a zis: „O, vai mie, că pe mielușeaua mea a răpit-o lupul și fiica mea este prădată". Apoi și-a ridicat glasul său cu lacrimi, grăind: „Mântuitorule a toată lumea, întoarce pe mielușica Ta, Maria, în ograda vieții, ca să nu se pogoare bătrânețile mele cu mâhnire, în iad. Nu defăima rugăciunea mea, Doamne, ci trimite darul Tău degrabă ca să o scoată pe ea din gura balaurului".

Trecuseră două zile de la plecarea fericitei când sfântul a văzut vedenia, apoi doi ani a petrecut Maria fără unchiul ei. Iar acesta se ruga lui Dumnezeu ziua și noaptea pentru dânsa. După doi ani i-a spus cineva unde este și cum viețuiește și atunci, rugând pe unul din cunoscuții săi, l-a trimis acolo ca să știe cu încredințare despre dânsa. Trimisul acela s-a dus și, aflând-o, s-a întors și i-a spus. Apoi sfântul a poruncit să-i fie adusă o haină ostășească și un cal și s-a îmbrăcat în haine ostășești, punându-și o căciulă înaltă în cap ca să-și poată acoperi fața. A luat și un galben cu sine, apoi, încălecând pe cal, a plecat. Ajungând la acea casă de oaspeți, a căutat în toate părțile, vrând să o afle și după aceea, zâmbind, a zis către gazdă: „Prietene, am auzit că se află aici o fecioară frumoasă. Nu mi-o arăți pe ea să o privesc și eu?"

Gazda, văzându-l că este cărunt, a râs de el în inima sa, căci a bănuiră că pentru desfrânare întreabă de ea și i-a răspuns: „Am aici o fecioară foarte frumoasă". Și într-adevăr, fericita era frumoasă la față peste fire. Atunci cuviosul, cu față veselă, a zis către gazdă: „Să o aduci la mine ca să mă veselesc astăzi, privind-o". Și chemând-o pe ea, a venit la dânsul. Iar când a văzut-o sfântul, în împodobirea desfrânată, era să-l podidească plânsul. Însă s-a abținut, ca să nu fie recunoscut de dânsa și ca nu cumva ea, înțelegând, să fugă de el. Apoi, șezând ei și bând, a început a glumi cu dânsa acest minunat bărbat, iar ea, sculându-se, l-a îmbrățișat și a început a-i săruta grumazul. Sărutându-l, a simțit un miros frumos care ieșea din curatul lui trup, chinuit cu ne voințe.

Atunci, aducându-și aminte de zilele cele dintâi ale înfrânării sale, a suspinat, a lăcrimat și a zis: „O, vai mie!" Iar gazda a zis către dânsa: „Doamnă Măria, astăzi sunt doi ani de când petreci cu noi aici și niciodată n-am auzit de la tine vreun cuvânt de mâhnire, iar acum ce-ți este ție?" Iar ea a răspuns: „De aș fi murit mai înainte de acești ani, aș fi fost fericită". Atunci îndată fericitul Avramie, ca să nu fie recunoscut de Măria, a zis către dânsa cu cuvânt aspru: „Acum ți-ai adus aminte de păcatele tale, când ai venit la mine?" Și scoțând galbenul i l-a dat gazdei, zicându-i: „Prietene, să ne faci nouă o cină bună, ca să mă veselesc deseară cu fecioara, pentru că am venit de departe pentru dânsa".

O, mare este înțelepciunea cea duhovnicească! O, câtă tărie și răbdare! Acela care, vreme de cincizeci de ani, în călugăria sa, n-a mâncat pâine până la saturare, nici apă din destul n-a băut, acum mănâncă carne și bea vin, ca să mântuiască sufletul cel pierdut. Cetele sfinților îngeri s-au mirat în ceruri de o socoteală ca aceasta a fericitului sfânt. Mânca carne și bea vin ca să scoată din noroi sufletul cel înecat. O, înțelepciune sfântă și înțelegere adâncă!

Deci, după cina și veselia lor, fecioara i-a zis: „Domnule, scoală-te să mergem în pat, ca să ne odihnim”. Iar el i-a zis: „Să mergem”. Apoi, intrând el în cameră, a văzut un pat mare cu așternut bogat și s-a așezat pe el. Atunci a zis către dânsa: „Închide ușile și vino de mă descaltă”. Iar ea, închizând ușile, a venit la dânsul și el a zis: „Doamnă Măria, apropie-te aici de mine”. Apropoiindu-se ea, el sărutând-o, a apucat-o de mâini și o ținea tare, ca să nu scape. Apoi, lepădând căciula cea ostășească din cap, a început a plânge, zicând către dânsa: „Fiica mea, Măria, dar nu mă cunoști pe mine? Nu sunt eu acela care te-am crescut? Unde îți este mintea, fiica mea? Cine te-a pierdut? Unde este chipul tău cel îngeresc pe care l-ai avut, fiica mea? Unde este înfrânarea și plângerea ta? Unde este privegherea ta și culcarea pe pământ? Căci din înălțimea cerului te-ai coborât în groapă. O, fiica mea, pentru ce nu mi-ai spus mie când ai greșit, ca eu să fi primit pocăința pentru tine cu iubitul meu Efrem? Pentru ce ai făcut unele ca acestea și pentru ce m-ai necăjit și în astfel de griji m-ai aruncat? Dar cine este fără păcat? Numai Unul Dumnezeu este fără de păcat”.

Auzind ea acestea, s-a făcut ca o piatră neînsuflețită în mâinile lui, temându-se și rușinându-se. Apoi iarăși i-a zis fericitul: „Nu-mi grăiești, fiica mea Măria? Nu-mi grăiești, inima mea? Oare nu am venit eu pentru tine aici? O, fiica mea, eu voi răspunde lui Dumnezeu pentru tine în ziua judecății, eu voi lua asupra mea pocăința pentru păcatele tale”. Și plângând până la miezul nopții, o ruga și o învăța pe ea. Iar ea, luând puțină îndrăzneală, a zis către dânsul, plângând: „Nu pot căuta spre tine, pentru rușinea faptelor mele. Cum voi putea să mă rog lui Dumnezeu, căci sunt întinată cu fapte necurate”. Iar el a zis către dânsa: „Asupra mea să fie păcatul tău. O, fiică, pe mine să mă întrebe Dumnezeu de păcatul tău, iar tu numai să mă ascuți pe mine și să mergem la locul nostru. Iată și Efrem se roagă lui Dumnezeu pentru tine. O, fiica mea, miluiește-mi bătrânețile, mă rog ție, inima mea! O, fiica mea, scoală-te și mergi cu mine!”

Iar ea a răspuns către dânsul: „Dacă știi că eu voi putea să mă pocăiesc și îmi va primi Dumnezeu rugăciunea, voi merge și voi cădea la cuvioșia ta și voi săruta sfintele tale picioare, căci te-ai milostivit spre mine și ai venit aici să mă scoți din noroiul faptelor mele”. Și punându-și capul pe picioarele lui, toată noaptea a zis: „Cu ce-ți voi răsplăti pentru toate, stăpâne al meu?” Iar a doua zi a zis către dânsa: „Fiică, scoală-te să mergem”. Iar ea a zis către dânsul: „Am aici puțin aur și haine, ce poruncești să fac cu acestea?” A răspuns fericitul: „Pe toate să le lași aici, căci acestea sunt ale vrăjmașului”.

Apoi, sculându-se, au plecat îndată. Și punând-o pe cal, astfel o ducea, iar el mergea înaintea ei, bucurându-se ca un păstor când află oaia cea pierdută și cu bucurie o ia pe umerii săi; așa mergea și fericitul și se bucura cu inima. Când au ajuns la locul lor, îndată a închis-o pe Măria în chilia cea dinăuntru, unde a stat el mai înainte, iar el petrecea în chilia în care a stat Măria. Atunci ea s-a îmbrăcat într-o haină de păr și petrecea în călugărie cu smerenie și cu plângere, cu înfrânare și cu blândețe, chemând pe Dumnezeu spre ajutor, pocăindu-se cu multă sârguință. Astfel se pocăia și se ruga, încât pocăința și rugăciunea noastră este umbră pe lângă a ei. Iar Dumnezeu, Milostivul, Cel ce nu voiește să piară nici unul și toți să vină la pocăință, a miluit pe roaba Sa, care cu adevărat s-a pocăit și i-a iertat păcatele. Ca semn al iertării ei, i-a dat darul să tămăduiască neputințele celor ce veneau la ea.

Apoi fericitul Avramie a trăit încă zece ani și, văzând pocăința ei cea mare, lacrimile, ostenele și rugăciunile către Dumnezeu, cele cu dinadinsul, se mângăia și slăvea pe Dumnezeu. După aceasta s-a sfârșit și a adormit întru Domnul, având șaptezeci de ani de la nașterea sa. Iar când a murit, s-a adunat aproape toată cetatea și toți, cu sârguință, se apropiu de cinstitul lui trup, iar bolnavii căștigau tămăduire.

Mielușeaua lui Hristos, Măria, a viețuit cinci ani în mare înfrânare după mutarea unchiului ei, rugându-se cu lacrimi lui Dumnezeu, ziua și noaptea, căci de multe ori cei ce erau pe acolo, când treceau noaptea prin apropiere auzeau glasul plângerii și al tânguirii ei fără de măsură și, stând, se mirau și preamăreau pe Dumnezeu. Pocăindu-se desăvârșit și bineplăcând lui Dumnezeu, fericita Măria cu pace s-a mutat; și acum, după umilele plângeri, cu bucurie se veselește împreună cu sfinții Domnului, Căruia I se cuvine slava și închinăciunea în veci. Amin.

Cuviosul Avramie al Rostovului, Noul facator de minuni (29 octombrie)

Cuviosul părintele nostru Avramie în tinerețile sale, lăsând pe părinții săi, împreună cu toată tulburarea lumească, și-a luat crucea și a urmat lui Hristos, pe Care L-a iubit cu osârdie și, făcându-se monah, s-a făcut curat lăcaș al Duhului Sfânt, pentru că, robindu-și trupul său Duhului și cu multe osteneli chinuindu-l, stăpâna patimile și viața lui se asemana cu viața îngerilor celor fără de trup. Pentru aceasta a fost începător al monahilor și lumină a lumii, pe care a îmbogățit-o cu minunile sale, căci cu darul lui Hristos tămăduia bolile și patimile trupești și sufletești cele de netămăduit.

Văzând Cuviosul Avramie înșelăciunea idolească ce era în cetatea Rostovului, (căci încă nu toți cetățenii primiseră Sfântul Botez și cei mai mulți trăiau păgânește și se închinau la idolul de piatră ce se numea Veles, întunecându-le satana inima cu înșelăciune, făcându-le năluciri și îngrozindu-i, încât nici nu îndrăznea cineva să treacă pe lângă acel idol), s-a dus la împărăteasca cetate și pe cale i s-a arătat Sfântul Ioan Teologul care i-a dat un toiag, zicându-i: „Să te duci la Rostov și să sfârâmi cu toiagul acesta pe idolul Veles și să zici așa: «în numele Domnului nostru Iisus Hristos îți poruncește ție Ioan Teologul ca să te sfârâmi!»" întorcându-se fericitul la Rostov, îndată a îndeplinit porunca și a făcut praf pe idol, iar pe locul acela a zidit o biserică în numele Sfântului Ioan Teologul, luând binecuvântare de la episcop. După aceasta a mai zidit o altă biserică mică, a Arătării Domnului nostru Iisus Hristos, apoi, zidind chilii, a adus monahi, îngrijindu-se de dânșii ca să ducă viață de obște. Și multe răutăți a suferit sfântul din partea necredincioșilor, căci voiau să-i zădărnicească sfințenia și să-i ardă mănăstirea. Însă Dumnezeu nu l-a lăsat. După puțină vreme cuviosul i-a adus la Hristos pe toți, prin buna sa înțelegere, încât s-au botezat de la mic până la mare și au început a merge la biserică, spre mărirea lui Dumnezeu. Iar sfântul, prin citirea cărților, îndulcea inima lor.

După aceea a zidit o biserică mare și a împodobit-o cu felurite frumuseți. De aceea domnii Rostovului, iubind mult pe acest mare cuvios Avramie și pe frații lui, au început a da averi multe și moșii spre chivernisirea mănăstirii și spre trebuința fraților. Episcopul, făcând sfat cu domnii, l-a făcut pe Sfântul Avramie arhimandrit, iar el de atunci a început a adăuga osteneli peste osteneli, viețuind în fapte bune.

Odată, diavolul, vrând să facă împiedicare sfântului părinte în vremea rugăciunii, a intrat în vasul lui de spălat. Sfântul, voind să-și spele mâinile, s-a apropiat de vas și, înțelegând vicleșugul vrăjmașului, a luat degrabă crucea și a pus-o deasupra vasului aceluia, încât diavolul nu mai putea să iasă de acolo, fiind ars multe zile de sfânta cruce. În acea vreme au venit domnii, după obicei, să se roage în mănăstire și să ia binecuvântare de la Sfântul Avramie și au intrat în chilia lui, dar sfântul nu era atunci în odaie, ci se afla în brutărie, ostenindu-se să spele hainele fraților. Auzind că au venit domnii, s-a întors în chilie să-i binecuvinteze și a văzut cuviosul pe duhul cel necurat deasupra mănăstirii, căci domnii îndrăznind a lua crucea de deasupra vasului în lipsa sfântului părinte, îndată a ieșit duhul necurat din vas, întocmai ca un fum negru, și i-a îngrozit pe toți cei ce erau acolo. Iar diavolul zicea de pe mănăstire către cuvios: „Ticălosule, tu m-ai făcut să mă chinui în vas și să fiu ars de puterea crucii, dar îți voi face și eu ție împiedicare, peste puțină vreme”.

Și mergând sfântul în chilie, a învrednicit pe domni de binecuvântare și, după ce i-a învățat multe, i-a slobozit cu pace. După aceasta, diavolul, prefăcându-se în ostaș, a mers la voievodul cel din Vladimir și i-a zis: „Este în Rostov, sub stăpânirea ta, un monah, Avramie vrăjitorul, prefăcându-se că este sfânt. El a găsit în pământ un vas mare de aramă în care se află o mulțime de vase de aur, brăuri și lanțuri de aur, al căror preț nu se poate hotărî. Cu această comoară a zidit mănăstirea și a făcut o biserică mare și domniei tale nu ți-a spus, căci acea comoară se cuvenea domniei tale, iar nu acestui stareț". Iar voievodul a trimis la sfântul un ostaș cumplit, căruia i-a poruncit, zicându-i: „îndată ce-1 vei afla pe stareț să nu-i zici nici un cuvânt, ci să-1 aduci imediat înaintea mea". Atunci s-a întâmplat ca să fie Cuviosul Avramie în chilie la rugăciune, îmbrăcat numai în dulamă și în papuci. Iar cumplitul ostaș a mers la dânsul fără veste și, neavând milă, l-a ridicat, nelăsându-l nici să-și ia încălțăminte, nici haină să îmbrace, înțelegând sfântul uneltirea vrăjmașului, nu i-a fost frică și a dat mulțumită lui Dumnezeu. Apoi, luându-l ostașul pe cuviosul părinte, îl batjocorea, căci l-a așezat pe o asină și i-a dat papuci femeiești în picioare, ducându-l înaintea marelui domn în cetatea Vladimirului, numai într-o dulamă.

Atunci voievodul a poruncit ca să-l aducă de față pe acel ostaș, în care era închipuit diavolul, iar el a început a defăima pe sfânt pentru aflarea comorii. Dar sfântul, ridicându-și mâinile spre cer, s-a rugat și a certat duhul cel viclean cu puterea Domnului nostru Iisus Hristos și îndată a pierit acesta. Iar voievodul, văzând înșelăciunea diavolului și pe sfântul batjocorit, s-a înspăimântat și pe toți cei ce erau de față i-a cuprins frica. Apoi voievodul a început cu lacrimi a-și cere iertare de la sfânt pentru că a săvârșit o greșeală ca aceea, iar cuviosul, fiind fără de răutate, l-a iertat pe domn, care, văzând smerenia și bunătatea fericitului, i-a dat mare cinste. Apoi, dăruind mănăstirii averi și moșii multe, l-a slobozit în pace.

Și a viețuit cuviosul în mănăstirea aceea mulți ani, iar la bătrânețe s-a dus către Domnul, Căruia bine I-a plăcut. Pentru care Dumnezeuului nostru I se cuvine slavă, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

Sfintii Mucenici Zenovie si Zenovia, sora lui (30 octombrie)

În părțile Ciliciei era o cetate care se numea Egea și în acea cetate s-au născut acești sfinți mucenici, Zenovie și sora lui, Zenovia, din părinți dreptcredincioși, care i-au crescut în bună învățătură și în frică de Dumnezeu. Când ei erau încă tineri, părinții lor s-au dus către Domnul, lăsându-le multe averi. Atunci Zenovie și Zenovia, deși erau tineri cu anii, însă cu înțelepciunea erau bătrâni și desăvârșiți în fapte bune; deci, văzând deșertăciunea acestei lumi, s-au sfătuit ca, lăsând toate, să urmeze lui Hristos. De aceea, Zenovia a încredințat fratelui ei și partea ei de avere rămasă de la părinți, pentru a fi împărțită la săraci, și petrecea de bună voie în sărăcie și în liniște, păzindu-și fecioria sa fără de prihană pentru Mirele ceresc. Iar Zenovie, luând amândouă părțile de avere, și a sa și a surorii sale, le-a împărțit celor care le trebuiau și în puțină vreme le-a dat pe toate, încât a ajuns și el ca unul dintre săraci. Dar Dumnezeu Cel ce îngrijește de sărmani și nu-i lasă pe cei ce nădăjduiesc spre Dânsul, l-a îmbogățit pe Zenovie cu darurile Sale cele cerești pentru bogăția cea împărțită la săraci.

Zenovia avea în toata viața sa ca ajutor mâna lui Dumnezeu, care o apăra de toate asupririle trupului și ale lumii și de războaiele cele diavolești care o supărau. Iar Zenovie a luat darul de a tămădui suferințele, pentru că acele mâini care au miluit pe săraci le-a miluit Domnul cu puterea facerii de minuni și cu tămăduirea a toate neputințele și rănilor oamenilor, căci atunci când sfântul se atinge cu mâna sa, îndată bolnavul primea tămăduirea. Deci îndoită milostenie a făcut acest plăcut al lui Dumnezeu în viața sa: una, când a dat săracilor averea, și alta, când bolnavilor le dădea sănătate, din darul lui Dumnezeu. Și mulțime de duhuri necurate a izgonit din oameni, pe cei mârniți i-a mângâiat și celor ce se aflau în primejdie le-a

ajutat. Pentru aceste fapte bune și faceri de minuni a fost ales episcop în acea cetate, conducând bine Biserica lui Dumnezeu, ajutând și neîncetat făcând bine poporului și tămăduind pe cei neputincioși.

Atunci a venit la Sfântul Zenovie o oarecare femeie din Antiohia, care avea pe pieptul ei o rană netămăduită și care a cheltuit multe averi pe la doctori, căutând la dâșii tămăduire. Nu a avut însă nici un ajutor, ci mai cumplit i s-a înmulțit durerea, încât era aproape de moarte. Iar sfântul, văzând-o pe ea, i s-a făcut milă și s-a atins cu mâna de rana aceea, făcând semnul Crucii, și îndată a dispărut durerea, iar rana s-a tămăduit și femeia s-a făcut sănătoasă și s-a întors bucuroasă la treburile ei. La fel și o altă femeie necredincioasă, care era soția unui dregător, pătimea de aceeași durere. Aceasta a fost tămăduită tot de Sfântul Zenovie. De atunci acea femeie împreună cu bărbatul ei au crezut în Hristos, apoi și-au botezat copiii și au câștigat sănătate, nu numai trupească, ci și sufletească.

După aceea, sosind prigoana cea mare împotriva creștinilor din partea necredinciosului împărat Dioclețian, Lisie voievodul a mers în părțile Ciliciei ca să-i chinuiască pe toți credincioșii cei ce mărturiseau numele lui Hristos. Mai întâi au fost prinși trei tineri creștini, Claudie, Asterie și Neon, pe care i-a chinuit în multe feluri, iar pe urmă i-a pironit pe cruce, afară din cetate. Și auzind despre Sfântul Zenovie, episcopul creștinilor, a trimis pe ostașii săi să-l prindă și, aducându-l înaintea sa, i-a zis: „Nu vreau să intru cu tine în multă vorbă, pentru că știu că voi creștinii vorbiți mult, ci, grăind, îți pun înaintea două lucruri: viața și moartea. Viața, dacă te vei închina zeilor, și moartea, dacă nu te vei închina. Deci să-ți alegi ceea ce voiești: sau să aduci jertfă zeilor noștri și vei fi viu, ba încă te vei bucura și de cinste de la noi, sau, de vei rămâne în nesupunerea ta, îndată vei fi supus cumplitelor chinuri și vei muri amarnic”. Iar Sfântul Zenovie cu îndrăzneală a răspuns: „Viața cea vremelnică, fără de Hristos, nu este viață, ci curată moarte; iar moartea cea pentru Hristos nu este moarte, ci viață fără de moarte. Deci mai bine vreau să mor pentru Hristos cu moarte vremelnică și în veci să trăiesc cu Dânsul, decât să mă lepăd de El pentru vremelnica viață și în veci să fiu chinuit în iad”.

Auzind acestea, voievodul a poruncit ca pe sfânt să-l dezbrace și, spânzurându-l pe un lemn, să fie bătut fără milă. Și zicea păgânul: „Vom vedea dacă va veni Hristos al lui să-l ajute”. Atunci aflând sora lui, fericita Zenovia, că fratele ei, Sfântul Zenovie, pătimește pentru Hristos, s-a sculat degrabă și a alergat la locul unde era chinuit sfântul și acolo, văzându-și fratele rănit și spânzurat, s-a aprins de râvnă și a înaintat spre chinuitor, zicând: „Sunt creștină și pe același Unul Dumnezeu și pe Domnul nostru Iisus Hristos îl mărturisesc, ca și fratele meu. Deci poruncește ca să mă chinuie și pe mine ca pe fratele meu cel iubit, căci același pahar al patimilor voiesc și eu să-l beau și cu aceeași cunună să mă încununez”.

Iar chinuitorul, mirându-se de acea bărbăție și îndrăzneală a Sfintei Zenovia, i-a zis: „O, femeie, nu dori a te pierde pe tine și nu veni la o necinste ca aceasta, unde ai să rabzi rușine și durere, căci vom porunci ca să fii dezbrăcată și îndată te vei umple de rușine și, când vom începe să-ți chinuim trupul tău, grele dureri te vor cuprinde. Deci te sfătuiesc, jertfește zeilor și te vei izbăvi de toate răutățile”. Iar sfânta a răspuns: „Mai mare rușine aduce goliciunea sufletească, decât cea trupească, și mai dureroase sunt muncile cele veșnice, decât cele vremelnice. Deci nu mă îngrijesc de trupeasca goliciune, căci în Hristos m-am îmbrăcat și nu mă tem de mâinile chinuitorilor, căci cu Hristos m-am răstignit. Fă ce voiești, o, chinuitorule, nu mă vei întoarce pe mine de la Hristos, Domnul meu”. Iar prigonitorul îndată a poruncit ca s-o dezbrace și s-o bată la fel ca pe Sfântul Zenovie, fratele ei. Apoi au pregătit un pat înroșit în foc și pe acela i-au întins pe amândoi și au pus foc dedesubt, zicându-le: „Să vină Hristos ca să vă ajute vouă”. Iar sfinții răspundeau: „Iată, Hristos al nostru este cu noi, dar tu nu-L vezi. Iată, ne rouează pe noi cu rouă cea din cer a darului Său și nu ne îngrijim de chinuri”.

După aceasta i-au aruncat pe sfinți într-o cazan clocotit, dar și acolo sfinții au rămas nevătămați și, stând ca într-o apă caldă, cântau psalmul lui David: Mântuitu-ne-ai pe noi de cei ce ne necăjesc și pe cei ce ne urăsc i-ai rușinat. La sfârșit, chinuitorul a poruncit ca ei să fie scoși afară din cetate și să li se taie capetele. Iar sfinții mergeau la moarte cu bucurie nespusă și, sosind la locul unde aveau se fie tăiați, s-au rugat, zicând: „Mulțumim Ție, Doamne Dumnezeul nostru, că ne-ai învrednicit să ne nevoim cu nevoiea

bună, alergarea s-o săvârșim și credința s-o păzim. Deci fă-ne pe noi părtași slavei Tale și ne numără pe noi în ceata celor ce bine au plăcut sfântului Tău nume, că binecuvântat ești în veci". Când au sfârșit rugăciunea, îndată s-a auzit un glas din cer, făgăduindu-le lor cununi și chemându-i întru odihna cea veșnică. Apoi sfinții, fiind tăiați, au trecut de pe pământ la ceruri. Iar trupurile lor zăceau neîngropate. Noaptea le-a luat în taină preotul Ermoghen și le-a pus într-un mormânt, slăvind pe Tatăl, pe Fiul și pe Sfântul Duh, Unul Dumnezeu Cel de toată făptura slăvit, acum și pururea și în" vecii vecilor. Amin.

Sfintii Apostoli din cei saptezeci: Stahie, Amplie, Urban, Narcis, Apelie si Aristobul (31 octombrie)

Sfântul Stahie a fost pus episcop în Bizanț de către Sfântul Apostol Andrei și a zidit o biserică în Arghiropoli, împreună cu Sfântul Andrei. Apoi a adunat pe mulți credincioși și îi învăța mântuitoarea viață. Ostenindu-se șaisprezece ani în acea nevoie pentru mântuirea omenească, a răposat cu pace.

Amplie și Urban au fost puși episcopi de către același sfânt, Andrei. Amplie a fost episcop în Diospoli, iar Urban a fost episcop în Macedonia. Ei, propovăduind pe Hristos și pe idoli pierzându-i, i-au ridicat asupra lor pe evrei și pe elini și, fiind uciși de către aceștia, și-au împlinit lor cununa mucenicească.

Narcis a fost episcop în Atena, Apelie în Ieracia și Aristobul în Britania, propovăduind Evanghelia lui Hristos, iar după multe osteneli și nevoițe și-au dat fericitele lor suflete în mâinile Domnului.

Sfantul Mucenic Epimah (31 octombrie)

Sfântul Mucenic Epimah era de neam din Egipt și din părinți creștini. El încă din tinerețe l-a iubit pe Dumnezeu și, Lui Unuia voind să-I slujească, s-a dus în pustie, urmând Sfântului Ioan Botezătorul, și a petrecut multă vreme în muntele Pilusiului.

Neavând pe cineva din sfinții părinți povățuitor la viața cea pustnicească, se povățuia cu duhul lui Dumnezeu, și dragostea cea către Dumnezeu îi era lui dascăl, învățându-l spre toată viața cea îmbunătățită. Pentru că cine poate învăța pe om fapta cea bună mai bine ca dragostea lui Dumnezeu? Acea i-a învățat pe sfinții apostoli ca, lăsând toate, să meargă în urma Domnului Celui ce a săracit, aceea a învățat pe cuvioșii părinți să umble în cojoace și în piei de capră, lipsiți, scârbiți și de rău supărați, aceea a învățat pe sfinții mucenici și mucenite să pătimească pentru Hristos cu osârdie, în timp ce grăia acestea: „Pe Tine, Mirele meu, Te iubesc și pe Tine căutând, mă chinuiesc". Acea dragoste l-a învățat și pe Sfântul Epimah a suferi nevoițele și ostenelile cele pustnicești, a răbda toate supărările de la vrăjmașii cei nevăzuți, a viețui cu sfințenie după Dumnezeu și pentru Dânsul a fi gata la moarte.

Viețuind Sfântul Epimah în pustnicească singurătate ani îndelungați, a auzit că în Alexandria creștinii sunt chinuți de păgâni și că, mulți temându-se de chinurile cele cumplite, unii fug prin munți și se ascund

prin pustietăți, iar alții cad din credință. De aceea, aprinzându-se de râvnă dumnezeiască, a lăsat pustia și s-a dus în Alexandria, vrând să pătimească până la sânge pentru mărturisirea lui Hristos. Văzând în cetate fărădelegea păgânilor închinători la idoli și că diavoleasca păgânătate s-a înmulțit foarte mult, iar cinstea lui Hristos s-a împușinat și sfințenia Domnului s-a necinstit cu jertfe, a intrat în capiștea idolească cu îndrăzneală înaintea tuturor, și în vremea praznicului eelui diavolesc a răsturnat jertfele lor, iar pe idoli i-a trântit la pământ și i-a sfărâmat. Pentru aceasta a fost prins și a fost dus la ighemonul Apelian. Acolo, văzând pe ighemon șezând la judecată și pe creștini chinându-i, cu inima bărbătească s-a pornit asupra lui, vrând să-l ucidă. Și l-ar fi ucis de nu ar fi fost oprit de cei ce stăteau înaintea lui. Așa a râvnit după Domnul Dumnezeuul său. Iar ighemonul s-a mirat de o îndrăzneală ca aceea a unui om prost, și a poruncit să fie aruncat în temniță până ce va hotărî cu ce fel de chinuri să-l piardă. În temniță erau o mulțime de credincioși închiși pentru mărturisirea lui Hristos, pe care Sfântul Epimah îi întârea spre nevoință, cu gura cea plină de Sfântul Duh.

Atât de mult s-au întărit credincioșii spre pătimire prin cuvintele lui, încât nici unul dintre ei nu s-a mai înfricoșat, nici n-a căzut din credință, ci toți cu sânguință și-au vărsat sângele pentru adevărul Dumnezeu și și-au dat sufletele după multe chinuri. La sfârșit l-au scos la chinurile cele cumplite și pe Sfântul Epimah, nu numai pentru că credea în Hristos, ci și pentru că a făcut din praznicul lor tulburare și mai cu seamă pentru că a îndrăznit să se ridice asupra ighemonului ca să-l ucidă. Mai întâi l-au spânzurat și l-au strujit cu gheare de fier, apoi l-au bătut cu pietre, sfărâmându-i oasele. Iar el, în chinuri, zicea: „Dacă Domnul meu Iisus Hristos a fost răstignit pentru mine, împuns cu sulița și adăpat cu oțet, oare să nu mă fac și eu părtaș patimilor Lui? Doresc mai mari chinuri decât acestea pe care mi le dați. Dați-mi palme, scuipați asupra mea, puneți cunună de spini pe capul meu, dați-mi trestii în mâini și cu fiere să mă adăpați; tot trupul meu o rană să-l faceți, pe cruce să mă pironiți și cu sulițe să mă împungeți. Acestea toate le-a răbdut Domnul meu, pe acestea și eu voiesc ca să le rabd. În timp ce sfântul era chinuit, mult popor stătea adunat împrejurul lui și privea la chinurile lui. În acel popor era o femeie care stătea aproape de el și avea un ochi bolnav de albeață. Aceasta, văzând pătimirea Sfântului Epimah, plângea și neclintită privea la dânsul. În acele chinuri cumplite, vărsându-se sângele sfântului, a sărit o picătură în ochiul cel bolnav al femeii și îndată i s-a tămăduit ochiul și s-a făcut luminos, căpătându-și vederea ca și celălalt. Iar femeia, câștigând tămăduire din picătura sângelui celui căzut în ochi, a strigat: „Mare este Dumnezeu pe Care pătimitorul acesta îl mărturisește”. După aceea i-au tăiat capul sfântului și astfel și-a dat sufletul său în mâinile Domnului, pentru Care a pătit.

Cuviosii Parinti Spiridon si Nicodim, prescurarii de la Pecerska (31 octombrie)

Tot sufletul cel dreptcredincios este umilit, neavând întru sine vicleșug, nici înșelăciune, ca un vas și lăcaș al lui Dumnezeu, fiindcă Dumnezeu este Duh curat. De aceea și Apostolul zice: „Pe cele bune ale lumii le-a ales Dumnezeu, ca pe cele înțelepte să le rușineze”.

Dintre unii ca aceștia a fost ales cuviosul părintele nostru Spiridon, de care ne este vorba. Pentru că acest fericit, fiind de neam, nu din cetate, ci dintr-un sat, neînvățat la meșteșugul cărții și neștiutor la cuvânt, dar nu și cu înțelegerea cea duhovnicească și cu lucrurile plăcute lui Dumnezeu, căci frica lui Dumnezeu care este începutul înțelepciunii, având-o în inima sa, a mers la Mănăstirea Pecerska și a luat viața monahicească cea aspră. Neștiind Scriptura, a început a învăța carte, deși cu anii nu mai era tânăr și a învățat toată Psaltirea pe de rost. Astfel se ostenea pentru mântuirea sufletului său, neîncetat cântând Psaltirea toată în fiecare zi.

Văzând Pimen, pustnicul cel ce era atunci egumen, că acest bărbat este smerit și iubitor de osteneală, sârguindu-se de-a pururea în rugăciune și în post și fiind cu totul neprihănit, i-a încredințat lui ascultarea cea bineprimită lui Dumnezeu, ca să coacă pâinea care se aducea la dumnezeiasca Liturghie pentru Taina Trupului lui Hristos, adică prescura. Iar fericitul Spiridon, intrând cu osârdie în prescurărie, nu și-a schimbat nevoița sa și osteneala cea duhovnicească, ci săvârșea slujba cea încredințată lui cu toată cucernicia și frica lui Dumnezeu. Căci osteneala mâinilor lui era pentru pregătirea cea curată și neprihănită a jertfei, care se aducea de preot, iar rodul buzelor lui era jertfa laudei celei de-a pururea lui Dumnezeu. Fiindcă el, ori tăind lemne, ori frământând aluat, neîncetat rostea cu gura sa psalmii lui David, în toate zilele, după cum avea obiceiul, ca să sfârșească toată Psaltirea.

Odată, săvârșind fericitul obișnuita sa slujbă, a aprins cuptorul pentru coacerea prescurilor și, din pricina flăcării focului, s-a aprins acoperișul casei. Atunci fericitul, luând mantia sa, a astupat cu ea gura cuptorului. Apoi, legând mânecile rasei sale, a alergat cu dânsa la fântână și a umplut-o cu apă, iar după aceea a chemat pe frați ca să-l ajute să stingă focul. Venind, frații au văzut un lucru minunat, că nu a ars mantia cu care astupase fericitul gura cuptorului și nu a curs nici din rasă apa cu care a stins focul, și au preamărit pe Dumnezeu.

Acest fericit Spiridon avea ca ajutor un frate, anume Nicodim, care în toate era cu el într-un gând, la un obicei, la rugăciune și la lucrul mâinilor. Amândoi au slujit bine și cu plăcere dumnezeiască la coacerea prescurilor timp de treizeci de ani, săvârșind curat și neprihănit lucrul lor. Drept aceea, întru bună mărturisire mutându-se din această viață, se satură de slava lui Dumnezeu, pe care o văd nu sub chipul pâinii care se aduce, ci față către față. Cu ale căror sfinte rugăciuni să ne saturăm și noi cu vrednicie de pâinea vieții, a darului și a slavei lui Iisus Hristos, Căruia cu Dumnezeu Tatăl și cu Sfântul Duh I se cuvine slava, cinstea și închinăciunea, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

Sfantul Părinte Simeon, noul cuvântător de Dumnezeu

.....

~ Sfârșit ~